

BIS. 746

capitulum
ad p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem

capitulum
ad p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem

capitulum
ad p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem
et p[ro]p[ri]etatem

phior
und in
a. d. a.
Lust
st. d. a.
a. d. a.

Handwritten text on a parchment strip, likely a fragment of a larger document. The text is written in a medieval script and is partially obscured by a red wax seal on the right side.

[illegible][illegible]

Handwritten text on a small rectangular label, possibly a library or archival mark.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, on a long, narrow strip of parchment. The text is written in a single column and appears to be a continuation of a larger work.

Handwritten text on a small rectangular label, possibly a library or archival mark.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin, on a long, narrow strip of parchment. The text is written in a single column and appears to be a continuation of a larger work.

101. *quid uat h m 2 pignu m 8 f uo d h p o 2*
hail filo q uat pignu d h m 2 c a e u b e o
u p u o d h pignu d h m 2 c a e u b e o
hail p u o d h pignu d h m 2 c a e u b e o

[illegible]

Inum. 244.

Sibl. leg.

Tractatus Guilhelmi pari
siensis super Passiōe christi

Guilhelmus Super Passione
Christi.

Ms. Lain. 8320

[Faint, illegible handwritten text in brown ink, possibly a signature or date.]

Inter
rare
sue
et
rell
mu
sun
ciu
de
oib
at
ac
p
fac
ip
oro
mi
eu
un
sca
tra
bia
ri
ve
sec
ful
po

Dmo
nemurin duodecimo
capitlo Exodi
Caput agni cũ

Intestinis et pedibus eius vo-
rare, ubi caput et pedes ingres-
sus agni imactati in mundus
et egressus eius de mundo in-
telliguntur: propter quod admone-
mur diligenti? scrutari ingres-
sum eius in mundum et egressum
eius de mundo. Egressus ei?
De mundo passio eius deus est cũ
oibz ludibz suis, qd habet
at pnt ac efficacie fides pia
ac fidica celeberrima fidelium
pessione declarat. Quid aut
sacramti et eruditiois habeat:
ipso xpo dño luce ad duce ex
ordie tentabim? apire. Pri-
mū annotātes ipsa vba text?
euāgelici (Scit? qz post bidu-
um pasca fiet zc) Ubi qm pa-
sca et agni pascalis imolatio et
trāsīt? intelligit iuxta misterium
biduū duplex illūinatio duo-
rū testamtoz: aut nature et grē
veri agni imolatio et esus sub-
sequit et subsecuta ē et q̄tidie
subsequit. Sicut et trāsīt? d egi-
pto mōi bui? ad terrā etne p-

missionis: et d egipto pctōz ad
terrā virtutū: q̄si de tenebris et
merore tā mōi q̄ pctōz. Ipso
em sanguie agni isti? velut p-
cio sacrificio et isignio de vtra
q̄ pnoiata egipto educimur
et in oppositā terram trāsduci-
mur. Iuxta pō morale itelli-
gētiā xps dñs in ipsa passiōe
sua figurā gerit penitēt? et etiā
pctōis. Ergo dicit (Scit?
qz post bi, pa, fiet) Quia vtiqz
ad aplos loq̄tur et ad oēs di-
scipulos celesti magisterio edo-
ctos idēz sermo dirigi accipiē-
dus est q̄si sic diceret, scit? vos
oēs sic o docti zc. Biduū in-
faustū hic cogitatiois et de-
ctatiois noctie intelligit. Post
biduū illud in veritate fit pa-
sca, i. imolatio diabólica p cō-
sensū scz, et trāsīt? diabolic? a
terra pmissionis in egiptū. qz
ab ipsa luce scitāt? i merore et
tenebras pctōz trānsit, et dia-
bolo vt cruci ifernali affigat
sponte se tradit pctōz. Qd pō-
dr (filius hois) hoc ipm pctō-
ri cōgruit: q vtiqz fili? hois est
illa ifausta natiuitate de q̄ in
iij. Job dr. Pereat dies in q̄
natus suz, et de isto biduo ibi
dem leg?, similiter et in. iij. Je-
remie. Illa enim natiuitate a

Capitulū

II

seipso nascitur ⁊ filius suūpsi
us est, qm̄quidem in euange
lio Johannis, viij, dictū. Di
abolus mēdax est ⁊ pater ei⁹.
eius, i. mendacis. Est enī pa
ter suūpsius inq̄tuz mēdax
est, ipse em̄ est sibiūpsi auctor
istius infauſte generationis.
Non em̄ ex alio est mēdax q̄
a se, ⁊ generaliter nemo pecca
tor est nisi a seipso. Contra
rio ꝑo in psona penitentis cō
grue accipit quia similiter pa
ſca eius, i. transitus de egipto
peccatorū ad terrā virtutum.
Similiter ⁊ pasca, i. imolatio
qua penitens seipm̄ deo imo
lat: post biduū fit, scz bone co
gitatiōis ⁊ delectationis ipso
cōsensu scz in ea que deo pla
cita sunt. Illo ergo consensu
tradit se sponte sacerdoti ve
lut ꝑconi celestis impatoris vt
crucifigat, i. vt cruci peniten
tiali affigat, et iste ꝑꝑue vocat
fili⁹ hoīs, vl' xpi qui est verus
homo, vel filius hominis q̄a
humane nature veritatē ser
uat in moribz, qui em̄ per pec
cata degenerant: magis filij be
stiarum vl' demonū accipit
di sunt, iuxta morem scriptu
re q̄ filios vocat imitatores.

Qd̄ autem sequit, (Tunc

congregati sunt principes sa
dotum ⁊ seniores populi) rē,
vtriqz intelligentie congruit.
Principes enim sacerdotum
et seniores populi qui chri
stum dominū psequēbantꝝ
cum gerunt vicioꝝ salutem
nostram ⁊ saluatorem nostrū
in nobis psequuntur. Sacer
dotes ꝑo dicuntur, quia dia
bolo nos imolant ipsa vicia:
inter que quedam sunt velut
principes sacerdotū quibz scz
alia subiecta sunt: hec sūt ꝑn
cipalia vel capitalia tria, i. lu
curnia, auaricia, supbia. Se
niores populi q̄ inter alia ꝑn
cipatū obtinēt, vt septē capi
talia. Populus ꝑo tor⁹ tur
ba minoz vicioꝝ. Cōgregan
tur aut in atriu caryphe q̄ in
terꝑtat ore vomēs vl' oris vo
mitus, ⁊ significat ꝑctōrem q̄
reuerſit ad vomitū, q̄ nō solū
bona grē sed etiaz nature a se
ipso velut vomēs eicit, cibuz
spūalem q̄uens accipit reuo
mit, Hui⁹ atriu, i. dom⁹ forin
seca caro vl' intus est. Cōgru
it aut fm̄ hoc vt princeps sa
cerdotū in vnaquaqz tētatōe
intelligat illd̄ viciū qd̄ ipa in
tētatōe ꝑncipale ē, ⁊ atriu eius
dē accipiat qd̄ alia aduocauit

vel cōnoctant, eius em̄ curia
vulgo dicitur qui cōsistorio vel
pretorio preest ad iudicandū
Similiter et atrium eius vi-
cū quod huiusmodi consilio
p̄est. Voces aut̄ ipsoꝝ victoꝝ
in ipsa cogitatione de pecca-
to ipso qđ cogitat, i. de morte
peccatoris p̄siliantū. atq; tra-
ctantū ipsemet p̄ctōꝝ qui illa
rū oīm conscius est cogitatio
nū agnoscere potest in semet-
ipso quid em̄ dicat timor hu-
manus, timor mūdānus, qđ
allegat luxuria siue ad sui de-
fensionē siue ad mortē pecca-
toris ipsius, *Ex* p̄o sequitur.
Ut Iesum dolo tenerent zc,
vicij optime congruit, dolo
em̄ agunt qđ agūt in mor-
tem peccantū, fallit em̄ vnus
quisq; vicio suo, qđ p̄o dicitur
tenerent, cōgruit vicij: qđ ve-
lut vincula miseros detinent
p̄ctōꝝ. Iuxta illud, v. Pro-
verbioꝝ. Funib; peccatoꝝ su-
oꝝ qđq; constringit, qđ p̄o se-
quit, Et occiderent. Eisdē cō-
gruit vicij qđ cū actu suo pec-
cātes interficiūt. Ecōtrario
p̄o sacerdotes qđ deo nos im-
molant p̄ntes intelliguntur,
principes p̄o sacerdotum p̄n-
cipales, Princeps p̄o sacer-

dotum virtus illa que in con-
uersione est principalis acci-
piunt cui et nomen cayphas,
ore vomētis cōgruit, ipso em̄
ore peccatoris spurcias pec-
catorū eijcit. harū virtutū al-
legationes atq; cōsilia in mor-
tem veteris hoīs p̄ctōꝝ qđ au-
dit solus nouit, qđ p̄o sequit,
Dolo tenerent, Dolus qđ dem
ad astutiā virtutū: z tentio ad
vincula sapientie, occisio p̄o
ad ipsum consensum seu p̄po-
situm referatur, Cōsiliū illd
virtutum legit̄ expresse in, xvi.
Esaie. In cōsiliū, coge cōci-
lium, Consilio em̄ z cōsilio si-
mul capiendus est vetus hō
vt crucifigat, qđ p̄o sequit, Di-
cebant autē: non in die festo,
Moraliter iuxta litterā p̄gru-
it oīb; penitentib; quibus di-
es festus oīs secularis tumultus
declinandus est, qđ in, v.
Marci exp̄sse significatū est,
vbi legitur de suscitatiōe filie
archilīnagogi qđ oīb; electis
introiuit ipse dñs Iesus nec
p̄misit quenq; intrare nisi pe-
trū Jacobū z Johannē z pa-
trē z matrē puelle. Illud idē
ostēsum est in, ii. Osee, vbi dī-
cit dñs, Lactabo eā et addu-
cā in solitudine et loq̄r ad cor

Capitulū

III

elus. Idem de surdo z muto quem apprehensum seorsum a turba sanauit dominus. In tercio po Trenoz expōsi de eadē re legi testimoniu. Se debet inq̄t solus et tacebit q̄a leuauit se sup se, qd̄ verissime penitēt congruit q̄ leuat se su per se, se nouū scz sup se veterem. Iuxta psequētiā po eorum q̄ diximus: dies festus duobus modis interpretandus est. Dies festus q̄dem malus gaudiū z glia peccati est. In hoc festo velut p̄cētus diabolicus vlulatus lamiaz et clamor pilosoz alterius ad alterum, hoc est p̄prie p̄siliū impiorum in q̄ abūt a deo ois peccator, de isto vlulatu z clamore Esa, xij. z, xxxij. Concen tus ergo vicio:ū in festiuitate hmōi aduocatio est alteri ad alterum. Luxuria q̄ppe auaricia aduocat: cum nō habet vnde suuz paupertas pascat amorē, similiter z auaricia luxuriam: vbi aceru stercozū fe torē vt vulgo: quia nunq̄ sterquiliniū sine riuo z fluxu et fe tore. Et hec aduocatio meli clamoꝝ q̄ cōcentus intelligi Lōcentus po est murus vici

oꝝ applausus, applaudit em luxurie auaricia de mltitudi ne nutrimentozum copiositate eiusdem p̄bens fiducia, quē admodū in euāgelio Lu, xij. Ania mea mltia bona habes reposita in annos plurimos epulare et letare. Supplau dit vel cōcinū eidē luxuria de ipsa affluentia bonoz tpaliū luxuriandi sumens fiduciam cōcinū ad inuicēz comelatio et ebrietas. triplicat po cans tū desup rez voluptas. q̄dru plicat po exterior lasciuia, oz ganizat po desup ab alto per garrulitatē iactantia aut inanis de hmōi gloriatio, cantāt po z decantant in eodē die festo spes z timor mūdani z humani. Potest etiā ad luctum humanuz referri discant, ad gaudiuz po cantus, dies iste festus festū stultoz p̄prie intel ligendus est. In festo nanq̄ stultoz oia p̄postere: omia in uerse: oia cōturbate z confuse fiunt, z quāto aliq̄s deformi et puerius z inordinatus se habet: tanto ibi festiuior z hu iusmodi solennitati diaboli ce cōuenientior, sibi em p ve sibi sericis auro gēmisq̄ sulz

gentibus saccis et natis se induunt et vestibus inuersis: ut solennitati quam colunt congruant et concordent. Huiusmodi diabolicorum mistroꝝ ornatu et infausse festiuitatis confusione describit Esa. in tercio. dicens. In die illa auferet dominus ornamentum calciamentoꝝ et lunulas et torques etc. et post pauca. Et erit per suauem odorem fetorem. ecce thus quod in illa festiuitate offertur. et per zona funiculus: ecce baltheus diabolici ornatu. funiculum autem intellige qui ipse miser peccator ligatus est et ad suspendium trahitur et patibulo infernali appeditur. Congruat et illud quod sequitur ibidem. per crispam et crine caluicium. per fasciam peccatorali ciliatu. Dis enim peccati iocunditas atque suauitas quod quod corruptio siue infectio palati cordis dicat ac sentiat amaritudo est et asperitas. et propter hoc afflictio simul spiritus et diabolicu ciliatu. Thuribularia hoc est. quod thuribulum defertur in hoc festo: luxuria est de cuius incensu dicit dominus in. Esaie. Incensum abominatio est mihi. luxuria quippe cor

da igne suo liquefacit et in fumum tenebrarum et fetorem resoluit. Congruunt autem ut et vitium detractiois thuribularium hic intelligatur quod fumum et fetorem alienoꝝ peccatorum ubique circumfert. et quasi suffumigans naribus singulorum offert. Hoc est. qui in ecclesia malignantium defert thuribulum fumumque et fetorem alienoꝝ peccatorum diffundit per singulos et diuidit. Auaricia vero ligna ministrat ad sacrificium. quia affluentiam temporalem unde amplius feruat luxuriam inflametur ira. De his solennitatibus dicit dominus in secundo Malachie. Dispergam super vultum vestrum stercus solennitatu vestrarum. Locutus est vicioꝝum ululatus proprie pugne dicitur in tricesimo secundo Exodi. Et tumultus populi vociferantis et vox cantantum. Sed hoc quidem pro intentione ipsorum peccatorum quorum cantus est circa feretrum et cadaver mortuorum animarum ululatus ille est musica in luctu sicut dicit in

Capitulū

III

Eccl̃i. xxiij. Quēadmodū autē
in festo stultoz alij caput mor-
tui pro vexillo deferunt. sic et
hi caput veteris hoīs qui to-
tus est mortuus. i. stulticiā: q̃
vniq; caput veteris hoīs est in
summo vertice intellect⁹ p ve-
xillo deferunt quasi sup lan-
ceā vel particā eminentē ⁊ al-
tam. Alij ꝑo caudas vulpiuz
capitib; suis circūligatas de-
ferunt. hi sunt qui cordib; su-
is alligatas amore hñt frau-
dulentiās. Capita em̃ nostra
corda nostra sunt. Alij ꝑo ve-
stes inuertasas dferūt. hi sūt
peccatoz suozū ostentatores:
qui ea que abscondere et tege-
re deberent spectaculū omni-
bus faciūt. Similiter et cum
amor vestis sit. qui amorē in
exterioribus tm̃ habent. ves-
tem amoris inuertasauerūt qđ
exterior est in eo. interior fa-
cientes. Si videres totā illaz
diabolicā cateruam horrore
habitū ⁊ gestaculozū terribi-
lē atq; ridiculaz vbi avaricia
vincit vñcinos hz. p vexil-
lis. ⁊ luxuria velut carnifex di-
abolica hoc est scrutariū vul-
go triparia de scrutis ⁊ vilib;
mēbris sibi fecit vexillum. Et
ad hunc modū est aptare cō-

gruentia spectacula singulis.
In hoc die festo velut lectio-
nes legunt. garrulitas: detra-
ctio: et vaniloquiū. Lectores
em̃ ⁊ psalmiste rane sunt ibi.
Rana autē garrulitas intellē-
gitur. Responsoria ꝑo et alia
ibi cantāt corui infernales et
porci. hec est spes mundi que
est in coruo ⁊ gaudium quod
in porco intelligitur de coruo
Sophonias in secūdo capl̃
tulo dicit. Vox cantātis in se-
nestra ⁊ coruus in suplimina-
ri. In porco ꝑo ppter imundi-
ciam amor p̃sentū gaudiozū
que oīa spurca sunt quozum
amator est porcus. Est igitur
cōsiliū virtutū cōsiliūq; scōz.
vt in hoc die festo nō querat
peccator ad capiendū spūali-
ter. Vacuus em̃ est labor vir-
tutum per ipsas cogitatōnes
vel ammonitōes tūc eū que-
rere. tumult⁹ em̃ cātus in po-
pulo vicioz plerūq; ipm pec-
catorē cogitatione tentū vul-
go arrestatū eripit ⁊ quasi mul-
titudine vicioz velut turba
populī stipatū ab oī insultu ⁊
pugnatione virtutū custodit
atq; defendit. Dies ꝑo dicē.
non quia inde lumis aliquid
babeant. sed quia tenebre ip̃e

peccantiū oculis lucent ⁊ lux
eisdē tenebreſcit. qđ in tercio
Job manifeſte dicit. Pereat
inquit dies in q̄ natus ſum: q̄
natiuitate factus ſum fili⁹ dia
boli. Deinde ſtatim vocat eā
noctē dicēs Et nox in qua dī
ctū eſt cōceptus eſt homo di
es illa verat in tenebras. qđ
vtiqz ſit in cōuerſione pecca
toris. Obſcurēt eam tenebre
⁊ vmbra mortis. occupet euz
caligo. Feſtus ꝑo dicit cū ſit
lugubris cum ſit dies funer⁹
et lamenti. Adeo em̄ trāſuer
tit incoſtantiā cōcupiſcentie
ſenſum ſiue malicia vt legitur
in. iij. Sap. vt ipſam mortē
ſuam faciat ei gaudium et vo
ces vicioꝝ: que vtiqz voces
ſunt imūdoꝝ reptiliū atqz q̄
drupedū ꝑcentū reputet ſua
uiſſimū. Voces aut hīc cogi
tationes ⁊ affectōnes accipi
mus: que cum ex garrulitate
ſunt velut coarſo ranarū: cū
ex luxuria velut grinnit⁹ por
coꝝ: cū ex fraudulentia velut
gānitus vulpiū: cum ex inul
dia vlulatus lamiarū: cum ex
iracūdia rugit⁹ leonū: euz ex
odio vox buſonū: cum ex de
tractione ſibulus ſerpentum:
cum ex rapacitate vlulat⁹ lu

porū: cum ex riſoſitate latra
tus canū. Mirabilr igit trāſ
uerſus eſt ſenſus q̄ bñdī taz
horrēde vociferatōis tumult
um non ſolū non abominat⁹
ſ; etiā amplectit⁹ velut applau
ſum ſocūdiſſimū ⁊ tam abor
minabilem. nō dico ornatum
ſed deturpationē atqz cōfuſio
nem inimiciā ⁊ geſtaculo
rū nō perhorreſcit. Infernuz
em̄ qđāmodo ſupiores ſeipm
facit miſer peccatoꝝ vt infer⁹
num inferiorem in ſeipſo effi
glat: q̄ ſi interius videret ex
pſſiſſima inferni inferioris re
pñtatio in eo lucidiſſime cer
neret. ⁊ hoc in. viij. cap. Eze
chielis expreſſe ſignificatū eſt
vbi dicit ppheta. Ingreſſus
vldi ⁊ ecce oīs ſimilitudo res
ptiliū ⁊ alaliū abominatio et
vniuerſa idola dom⁹ iſrael de
picta in circūitu erant in pa
riete per totum. Idola em̄ et
picture demonū repñtato
rie vicia ſunt. Ecōtrario ꝑo
dies ſancta atqz ſolennis cele
berrima dies virtutū ⁊ di
es feſtus iudeoꝝ. i. ꝑſitentiu
hoc recognoſcentiū atqz glo
rificantiū: ſicut dies ꝑloꝝ dī
es eſt negantium et cōtumeli
am deo irrogantiū. Dic eſt di

Capitulum

III

es festus quē reliquie cogita
tiōis agunt dño. Huius diei
festiuitas atq; solēntas ex ap
paratu ministroz: ex multitu
dine z magnitudine lumina
rio z: ex psalmis et canticis et
organis: ex splēdore z affluen
tia epularū cognoscit. Ha
bet vnaqueq; virtus sicut di
cit beatus Gregori⁹ sup Job
in hoc festo diem suum, i. illu
minationem ppriam. In hac
festiuitate velut ardenti pur
pura induta carbunculis flā
mantibus intexta tanq; sum
mus pontifex rutilat castitas
bisso mūdissima induta mar
garitis candidissimis intexta
oculis spectantiū spectaculū
blandit castitas, in albis po
scedit ibi Innocētia, que
et dicitur puritas: veste po ex
sacincto z purpura simul in
texta liuet simul z rubet, Pa
tētia veste p̄simili micat. Pie
tas alienis scz verberib; liui
da z alienis vulnerib; sangui
nolenta, z ppter hoc vestis ex
sacincto simul et purpura q̄a
scz partim liuida z partiz san
guinea cōtexta est. Indico ex
amico hoc est exuiolacei co
loris ornat humilitas, exami
co cādīdissimo regulis aurez

is ac libris intertexto vestita
procedit Iusticia ip̄o ornatu
suo p̄dicans omnia se facere
in regula pondere z mensura
bisso splendenti ac cādido in
terlucentib; ac radiantib; gē
mis, Fides rubēti ac vernāti
examico siue iacincto sinara
gdīs intertexto. Spes thuri
bulum defert in albis, Deuo
tio libz ad recitandas lectio
nes, Donū intellectus aquā
benedictam, Predicatōis re
cta intentio seu officiū crucez
lignez defert, Disciplina seu
mortificatio carnis cruce au
ream disciplina spūs, Precl
nunt ibi spes venie gratie et
glorie Succinūt ibi timor pe
ne offense z reuerentie discā
tant ibi donum, luctus z hu
militas Benedicam⁹ domi
no cātant, ibi gratitudo deo
gratias cantat, ibi confessio
laudis Inuitatorium cantat
fraterna charitas vel predi
catōis officiū Lectiones oēs
legūt quinq; virtutes que in
apprehensione seu cognitio
ne in operibus forinsecis spe
cialiter intendunt psalmodie
continentia: abstīnētia: mode
stia: et omnes partes discipli
ne exterioris, Laborum po re

git temperantia que obseruat
ne quid nimis. Organizat ibi
mentis excessus siue spes glo
rie. Tantum pro a parte inferi
ori ut vulgo dicitur tenet hu
militas. Ibi velut binati can
tat continentia et abstinencia
Ternatim pro spes et timores
ut dicimus. Lucerne virtutum
et gestacula earum et cantus
psalmodie et lectiones: opera
tiones earum proprie tam exte
riora quam interiora. Dies iste fe
stus agitur quasi ter in anno
gratie qui annus benignita
tis dicitur in contritione: in ora
tione: in contemplatione. He
sunt tres ille solennitates de quibus precepit dominus Exodi
xxiiij, dicens. Nullus insidi
abitur terre tue: ascendente te
et apparente in conspectu do
mini tui ter in anno, et in eius
dem, xxiiij. Ter in anno ap
parebit omne masculinum tu
um coram domino deo tuo.
In his tribus diebus consi
lium est viciozum et demonum
ne quatenus novus homo ad hoc
ut occidatur: ne tumultus fi
at in populo virtutum. tumultum
vocat concentum virtutum.
quia aures viciozum et demonum
eum sustinere non pos

sunt. Similiter neque peccato
res qui cum viciis et demoni
bus aures habent communes
sicut legitur in quinto Zacha
rie de impietate. Hec est oculi
lus in vniuersa terra. Impio
etas enim oculus impiorum
est. Et auaricia auarorum, et
luxuria luxuriosorum. Simi
liter et auris contumacia est.
quia huiusmodi oculis et au
ribus neque decor virtutum vi
deri: neque concentus audiri po
test. Tumultum ergo vocat hu
iusmodi cantum: vicia et de
mones, quia eo tanquam lupi et
tanquam latrones exterrunt. Si
mile legitur in, viij. capitulo
Amos, ubi dominus can
tica illa forinseca iudeorum et vo
calia tumultus vocat. Aufer
inquit a me tumultum car
minum tuorum et cantica lire
tue: non exaudiam: quod quidem
propter iniquitatem eorum fa
cit. Potest etiam tumultus re
ferri ad varios virtutum cla
mores, quia enim cogitatio ip
sa mala et ignis est et fur et bo
stis. Alia de virtutibus clamat
inuocans auxilium. Alia clamat
latronem volens sic eum absterre
re ut timor. Alia clamat ignem
ignem aquam aquam. Alia clamat

Capitulū

IIII

ad arma: vt disciplina que et
se contra hmōi tentatōes ac-
cingit z armat. Est ergo i cor
de peccatoris tumultus hmōi
quēadmodū in ciuitate cum
in eā hostes irruerint: aut ig-
nis imissus in ea apparuerit:
aut in domo cum latro p̄sen-
sus fuerit. Nec est dubiū qn
in hmōi tumultu eripiat no-
uus homo a manibz querē-
tū cum, id est vicioz et demo-
nū. Sic est tumultus quē xp̄i
p̄secutores timebant, hoc tu-
multu capē mala cogitatōe:
eripit nouus homo, ppter hoc
cōsiliū corz est vt non in die
festo velut satellitibz z appari-
toribz tentationuz querať ad
mortē ne hmōi tumultus fi-
at in populo virtutū. Festiui-
tas p̄o epularum in die festo
istō de affluentia et varietate
ferculoz ad ipsas opationes
virtutū referēda est. Sūt em̄
ipse p̄tutes velut vasa, Opa
p̄o eoz velut fercula. De hoc
legit in. xij. Prouer. Secura
mens q̄si iuge cōiniū. Do-
raliter p̄o iuxta litterā, qui vñ
salubriter cape vel occidere q̄
runt ppli tumultū z scandalū
timent, ne dū vnus queritur
m̄ltitudo p̄dat, sicut expresse

legit in. vij. Eccl̄. Ne pecces
in multitudine ciuitat, nec te-
m̄ttas in populū, ppter hoc
z illud dictum est. Vbi straz
ges multoz facit detrahēdū.
est aliqd seueritati. Indiscre-
ti ergo z indircūspecti iudices
dum nō quid expediat sz qd
forte meruerit ille in quē aiad-
uertere volunt incēdunt tota
multitudine eoz q̄s scandali-
fant z dei pplum muniūt z di-
abolū armāt z eius augent
exercitū, itaqz fit vt dum vnū
solum corrigere intēdūt mul-
titudinē pliant. Quid i tex-
tu sequit (Cum esset Iesus in
Betbania in domo Simo-
nis leprosi.) Ad dñi passionē
iuxta l̄raz in trinecā p̄inet vs
aliquibz videtur, qz sciēs cum
in p̄rio trucidēdū maria ma-
gdalene z timens ne forte ma-
nibz impioz ei auferet et corz
pus eius ei condire aromati-
bus nō pmitteret: elegit p̄ues
nre piculum, z ppter hoc sup
caput ipsius recumbentis p̄s
ctosū illd vngentū effudit. vñ
z i ip̄o textu d̄r (Ad sepeliēdū
me fecit) Illud tñ notandū
est qz iuxta exp̄sitiōem sc̄tōz
mulier hec ecclesia accipitur
de gentibz, vngentū p̄o deuo

tio gentium. Vngentur illud
sup caput dñi effusum q̄ ipso
initio p̄dicatōis qđ ch̄isti ca-
put accipit deuotionem fidei
sue obtulit. ppter qđ ⁊ dicitur
Populus quem nō cognoui
seruauit mihi: in auditu auris
obediuit mihi. Vñ ⁊ merito
p̄ciosum dicit vngentum illō
qđ ipsa fidei ⁊ cōuersionis ce-
leritas reddidit p̄ciosus. Si-
nagoga p̄o velut vngētus sue
deuotionis referuat dñicū pe-
dibus q̄ fidem ⁊ cōuersionē
suam in finē differt: qñ ei⁹ re-
liquie salue fient. Iuxta Esa.
in. x. ⁊ aplm ad Rom. xi. Qđ
et in vnaquaqz fidei aīa mo-
raliter interpretandū est: q̄ cele-
ritate sue deuotōnis aut ch̄i-
sti dñi caput vngit: aut iudai-
ca tarditate quasi pedes eius
vinctura vsqz ad extremū vite
sue: cōuersionis sue deuotōez
differt. Cōgruit aut ⁊ qđ dici-
tur (Super caput ipsi⁹ recū-
bētis.) quia ibi recumbit: ibi
splendide epulat vbi fideles
corpi suo quod est ecclesia in
corpat et adiūgit. de salute no-
stra pascitur q̄ eaz eonfz esu-
rūt vt p ea moreretur. Vnde
Johā. iiii. Ego cibum habeo
manducare quē vos nescitis

Et iterū. Deus cibus est vt
faciā voluntates eius q̄ misit
me vt p̄ficiā opus eius. Nec
aliū est voluntas dei sanctifi-
catio vestra: sicut ait aplus in
iij. p̄me ad Thessal. Q̄ etiā
in bethania dicit fuisse iesus:
quia Bethania dom⁹ obedi-
entie interpretat. Iesus p̄o sa-
lutaris. hīc recte. qz in domo
obediētie sola salus habitat.
In domo inobediētie p̄ditio
Vnde vita in volūtate ei⁹. et
ira in indignatōe eius. Illud
etiā attendendū est quia be-
thania domus dñi: q̄ vel cha-
ritas vel spūssancus accipit
in cuius vtriusqz domo dñs
Iesus habitat. In corde em̄
qđ charitas vel spūssancus
plene possidet dñi Jesu do-
mus est. Interpretat etiā ⁊ do-
mus glorificans dñm: corda
eoz apte significās q̄ donum
dei cōstitent esse qđ sunt: et in
omnibz gratias agūt. Q̄ aut
dicit (In domo Simonis le-
prosi) iuxta misteriiū Simon
qui interpretat obediēs: popu-
lus iudaic⁹ est. qui ideo lepro-
sus nominat nō solū q̄a ma-
culis diuersoz errorz atqz se-
ctarum respersus erat: sed q̄a
ei⁹ obedientia maculata atqz

Capitulum

III

leprosa erat, qz nunc ex timo-
re solo: nunc pō ex cupiditate
tpaliuz seruiebat: que due ma-
cule leprosam obedientiā faci-
ebant. Vel ppter hoc quia si-
mon interpretatur ponēs tristi-
ciam vñ auditor meroris. Ve-
tus pō populus in veteri le-
ge merorē aut tristitiam pene
maxime audiebat. Morali-
ter pō Simon leprosus pec-
cator cōuersus et obediēs effe-
ctus: q̄ vel rōne status pcedē-
tis peccati leprosus dicitur, vel re-
putatione p̄rie hūilitatis, vñ
et bene ponēs, i. deponēs tri-
sticiam eternā scz vel ponens
tristitiam. Hic fm positiones
eius hic respōdeat cū Salo-
mone risus et gaudio: dicens,
Risus reputauit errorē: et gau-
dio dixi, cur frustra deciperis
vt in eternū gaudeat vt eā in
p̄mo deponat et cedat tem-
pus ei: et dicat sicut dicit Je-
remie, xxxj. Statue tibi spe-
culā: pone tibi amaritudines
Hic et auditor meroris vel di-
eloqa: vel p̄ctōz suoz tumul-
tū atqz clamorē cū merore au-
dit et gemitu q̄si carmen lugu-
bre, et p̄rie mortis lamentum
qui post⁹ eligit ire ad domuz
luctus q̄ ad domū p̄uiqz, vt

dicat Eccl̄i, viij. In hmoi domo
mo recūbit dñs vt diximus:
tot ei ferculis appositis quot
motus vel opa virtutū in ip̄a
cōuersione offerunt: et tot ge-
nera vinorū quot genera la-
crimarū. Mulier pō q̄ vn-
gentuz effudit ipsa gratitudo
est q̄ hic sup caput dñi salua-
toris in domo scz simonis le-
prosi: et sup pedes in domo. s.
marthe et marie et lazari. vt le-
gitur Johānis, xij. vnguentū
sue deuotionis effundit, tunc
q̄ deus sup caput diuinitati ei⁹:
capitaliter et p̄ncipaliter libe-
rationis ac salutis sue gratias
reddidit. Sup pedes pō dñi
misterio hūanitat̄is eiusdem
vel sollicitudini predicatorū q̄
pedes christi dñi sunt ipsuz p
mundū portātes: hoc ip̄m p-
ut decet attribuit. Potest et
moralit̄ accipi mulier ista gr̄a
que caput, i. cor penitētis: p̄i-
mū oleo sc̄ificatōis vngit ad
sanitatē qd̄ scabie mltarū libi-
dinū et doloribz mltorū vulne-
rū ac laborū laborabat. De-
inde pedes, i. affectus q̄ et at-
riti et vlcerati sunt labore iti-
neris deuū et malaz viarū dif-
ficultatibus: sicut ipsi mali di-
cunt in, v. Sapie, Lassati su,

mus in via p̄ditōis ambula-
uimus vias difficiles. Que ⁊
ipsa vñctio cōdimentū est ses-
pulture interioris hoīs: sicut
ipse text⁹ insinuat. Nec eadez
mulier capillis suis q̄s lōgos
et speciosos habet et aureos:
eosdē pedes affectuum iuxta
Jobanē extēsit, quia affect⁹
penitētis sordib⁹ malaz viāz
inq̄natos mūdauit cogitatio-
nibus ⁊ affectiōib⁹ bonis q̄s
velut crines flauos ⁊ aureos
cordi velut capiti penitētis in-
serit. Possit ⁊ vngentū illud
oratio accipi iuxta Ecclesia-
sticū caplo. ix. vbi dicit. Du-
sce moriētes p̄dunt suauita-
tē vngenti. Et huic vngento
congruit illud Job. xij. Do-
mus impleta est ex odore vn-
genti. Est em̄ oratio vngen-
tum odoriferū: non solū qz sa-
nat ⁊ mitīgat corda pfusa: sed
sicut legit in. v. Apocal. Sin-
guli. xliij. senioz habebāt vi-
alas aureas plenas odorame-
toz: q̄ sunt oratōes scōz. ⁊ in
viij. eiusdez. Ascēdit fum⁹ in-
censoz de oratōib⁹ scōz de
manu angeli corā deo. Do-
mus ergo ipleta ex odore vn-
genti. i. orōnis non solū p̄scia
orātis est: sed etiā tota celestis

curia. Ego inquit sapiētia in
xliij. Ecce, sicut libanus non
incisus vaporauit habitatōez
meā: de orōnib⁹ intellige scō-
rū Bñ aut̄ dē in. xij. Bath.
fracto alabastro vngētū effu-
disse mulierē, qz cor in oratōe
est frāgendū: imo cōminuen-
dū ⁊ p̄terendū trib⁹ de caus.
Propter largitatē effusionis
qua effundēdū est cor in ora-
tione, sic docemur in. iij. Tre-
noz. Effunde cor tuum sicut
aquā in conspectu dñi. Fran-
gēdū est etiā tanq̄ vas sordi-
dū ac fendū: vt nihil in eo oī-
no diaboli liq̄r. i. p̄cti rema-
neat: ipse etiā p̄tes cordis va-
ria aromata sūt: ⁊ p̄p̄b⁹ p̄terē
de ⁊ cōminuēde sunt vt totūz
cor reducat i puluerē ⁊ fumū
aromatū, sic legit i. iij. Canē.
Que est ista q̄ ascēdit p̄ defū-
tū sic p̄glā su. ex aro. mī. ⁊ ihu. et
vniuersi pul. pigmētarij. Orō
igit̄ et fum⁹ aromatū ē toti⁹ ce-
lesti curie narib⁹ suauissim⁹. ⁊
vngētuz ē mingādis dolorib⁹
vniuersi et sanādis vulnerib⁹
⁊ morbis spūalib⁹ salubrimū
(Tūc abiit vn⁹ ex. xij. q̄ dice-
bat iudas scarions ad p̄nci-
pes sacerdotū zait ill. q̄ d vult
mibi dare ⁊ ego eū vob tradā

Capitulū

V

Tunc inquā cum cōsiliabā-
tur vt Iesum dolo tenerēt ⁊ oc-
ciderent. Judas ille mistice
est cer⁹ simoniacoz q̄ de chris-
to dñō tradendo in sacramē-
to altaris sub certo p̄cio paci-
scunt. Quid em̄ aliud est di-
cere: qđ vis dare mihi ⁊ mis-
sam vnā celebrabo vel ipsam
eucharistiā tibi tradam q̄ qđ
Judas dixit. Quid vultis mi-
bi dare ⁊ ego cum vobis tra-
dam. Vñ et qđā ex hmōi sa-
cerdōibz cuidā parochiano
suo in extremis eucharistiā
petenti porrigens illā inquit:
vīdes illā: non inde comedes
nisi prius mihi qñq; solidos
donaueris. Similiter ⁊ cer⁹
coz q̄ xpm̄ in mēbris suis spī-
ritualiter tradūt in mortē vel
spūalem vel corpālē, q̄les sūt
prelati mali vel sacerdotes q̄
subditos suos vicijs aut de-
monibus p̄ceptu pecunie ex-
ponunt. Hī sunt q̄ peccata
vel palpant blādicjs vl' cor-
rigere nō curant, ⁊ hoc certo
p̄cio accepto a pctōribz. Eo-
dem modo ⁊ falsi indices qui
christū in innocentibz spūaliter
tradunt obtentu pecunie.
Bene autē p̄ iudā q̄ cōfessio
interp̄tatur vel confitens: hu-

iusmodi sacerdotes accipiuntur:
quoz officiū est xpm̄ do-
minū cōfiteri, propter hoc de
eis dicitur in. iij. Osce. Pec-
cata populi mei comedēt. i. p̄-
ciū vel redēptionē peccatorū
et ad iniquitatē subleuabunt
aīas eoꝝ: nō solū exponēt vel
tradent, q̄ em̄ de estimatiōe
et valore redditū ecclesiarū
sollicite interrogat: et in cura
vel officio pastoralī solum lu-
crū tpale quocūq; dispendio
aīaz querit. Quid aliud dice-
re videt: q̄ Quid vultis mihi
dare et ego cū vobis tradā, et
hoc qđem quantū mihi con-
cedit ⁊ possibile est scz in sub-
ditis, nō em̄ hac p̄ditōe emo-
limentū tpale p̄cipit ab ecclē-
sia: vt aīas liberet. sed potius
us vt ad cōmodum tpale eas
tradat. Et bñ iudas iste vn⁹
de duodecim dicē. qz de nuz-
mero vniuersitatīs p̄latorū q̄
per duodenariū intelligit: ce-
tus hmōi p̄latorū, p̄ditorū est.
recte p̄o nomē p̄ditorū istorū
Judas. i. cōfessio interp̄tatur
Sola em̄ cōfessio exterior in
hmōi hoībus xpm̄ dñm tra-
dit in suis. Si em̄ manifeste
exterius christū dñm negarēt
non haberent quo crimē p̄di

tionis absconderent, et nō so-
lum in gradū aplicū, i. in sub-
limitatē prelatois eos nō ad-
mitteret ecclia: sed etiam de se
eijceret. Hmōi sacerdotū pn-
cipēs: vicia et demones sūt q̄
eis principant. Un̄ z signan-
ter iudas abijisse dicit q̄s i cō-
siliū impiorū z in regionē disti-
militudis, abijisse em̄ plerūq̄
et sepius in scriptura in malū
accipitur, sicut in, xvij, Eccl̄.
Post p̄cupias tuas ne abeas
Silt̄ z frequenter in Hieremia
Abierūt vnusquisq̄ post pra-
uitatē cordis sui mali. Ho-
raliter p̄o iudas, i. confessio: q̄
gratia est interioris recogni-
tionis spūaliter vadit ad pn-
cipes sacerdotū, i. p̄ncipales
virtutes interrogās eas q̄d p̄-
mittant ei si tradiderit eis ve-
terē hoīem. Spes em̄ regnū
celoz, p̄mittit tradentibz vete-
rē hoīem ad crucifigēduz, i.
penitentibz, et hoc sub arra iā
gaudij. Fides idem p̄mittit
sub p̄testatōe iuramēti dei z i
pignore et obside x̄po dño: et
pignore, i. spū sancto. De quo
expresse d̄r in .j. sc̄de ad Cor̄.
Dedit pignus spūs in cordi-
bus n̄ris, z in eiusdē. v. de^o q̄
dedit nobis pign^o spūs. In

p̄mo ad Ephe. Qui est pign^o
hereditatis n̄re. De x̄po dño
dicit Aug^o, q̄ ipse est pign^o se-
curissimū nostre redēptōis.
Hoc q̄d ē et charitas, p̄mit-
tit, vadit ergo spūalr ip̄a deli-
beratiōe penitēdi z emēdādi.
Deliberatio ergo ista gressus
est z ambitio p̄fessōis interio-
ris ad istos p̄ncipes sacerdo-
tū: interrogat ipsos de ip̄o p̄-
cio traditōis dñi fructū z vtili-
tatē discutit p̄nie, pactū cum
eis de tradēdo veterēz hoīem
cōstituit dñi p̄nie p̄sentit: duz
p̄missōibz hmōi ad peniten-
dū acq̄escit. Potest z intelli-
gi ad l̄ram: qz iudas interpreta-
tur cōfiteō vno mō p̄ iudam
oīs interi^o p̄fitens, i. recogno-
scens pctā sua accipi. Hic va-
dit ad p̄ncipes sacerdotū, i.
ad p̄ncipales sacerdotes qui
claves h̄nt p̄tatis z sc̄ie iudi-
ciarie, hos interrogat sollici-
ta cōsultatōe z diligent̄ de re-
muneratōe p̄nie: q̄s de p̄cio
traditōis veterē hoīs, (Et illi
cōstituerunt ei .x. argen-
teos) id est oē ei nolumentum
tpale, z hec est oīs estimatio z
appreciatio tpalis. Pōt autē
moralr intelligi in, xxx, argēte
is eterne retributiōis merces:

Capitulum

V

denarius em̄ p ternariū mul-
tiplicatus tricenariū perficit.
Quia igit̄ eloq̄a dñi argentū
igne examinatū sunt, decē po-
mādata diuine leḡ: q̄q̄ obser-
uatio tripl̄ remunerat̄: q̄a tria
sunt in hoīe glorificāda. s. vel
tres vires naturales. Rōna-
lis sc̄z cōcupiscibilis z irasci-
bilis. Vel spūs z aīa et cor-
pus. De q̄b loquit̄ aplūs ad
Thesal. in. iij. p̄me. vt inte-
ger sit spūs vester z aīa z cor-
pus sine q̄rela. Est ergo dice-
re (constituerūt ei. xxx. argēte-
os). i. triplicē obseruātie deca-
logi remuneratōez: q̄ argento
sacroz eloquioz v̄l et blande
lucet: z suauiter sonat. (Et ex
inde q̄rebat oportunitatez vt
cū traderet) bene cōgruit h̄ p-
cedētibz lectōibz. Exinde em̄
sc̄z postq̄ cum vicijz et demo-
nibz cet̄ p̄ditoz dei. i. platorū
maloz z iudicū maloz de tra-
dendo sanguīe. aut innocēti
aut aīaz sub p̄cio mercedis
tpalis pactus est: q̄rit oportu-
nitatē vt cū tradat: quēadmo-
dum et oportunitatē lucri vel
emolumētī tpalis. Morali-
t̄o et q̄ veterē hoīem suū iam
spe z incultu eterne retributō-
nis tradere cū virtutibz v̄l sa-

cro magistratu pactus est. q̄-
renda est ei oportunitas: q̄ in
tribz vel q̄tuoz p̄sistit. Primū
in ipsa idoneitate confessoris
q̄ ex tribz p̄ficiat̄. sacrarū līrarū
cognitōe. infirmitatis et fragi-
litis būane miscōia seu cō-
passiōe. z affabilitate. in his
nō nūero. q̄ ex his tribz est et
ex vnaq̄q̄ eaz. Secūdū est
ipsa bona dispositio penitētis.
Et hec in tribz p̄sistit. Primū
in cōceptiōe sc̄i. p̄positi qd̄ cō-
sistit in odio pctōz atq̄ defer-
tione p̄fecta: desiderio patrie
ac recōciliatōis in deū. Se-
cundo in pctōz noticiā z p̄m-
pta et expedita recōrdatione.
Tercio in ipsa atritiōe seu
deuotōe. Post hec aut̄ loc⁹ et
tēp⁹ z vtriusq̄ spaciositas req̄-
rit̄. Hec est oportunitas p̄pter
quā differri pōt cōfessio que
nō aliud est q̄ veteris hoīs cū
accusatōe ipsius sacro magi-
stratus ad crucifigēdū spūalī
traditio. Salubriter q̄ppe sa-
cerdos h̄mōi exq̄rit̄: vel vt iu-
dex p̄siliarius z medic⁹ q̄ z sa-
cris legibz iudicet z celesti sa-
piētia cōsulat: et p̄cepta diuīe
ac celestis medicine nouerit:
sistit z būane p̄ditōis z fragili-
tatis gnarus Et si fieri potest

exptissim^o. deinde misericors
ac cōpatiēssim^o. vt exemplo
dñi saluatoris i. liij. Esa. Vir
dolor et sciēs cōpassiōez. sub
audi ifirmitatū. q̄ molliter at
q̄ suauiter fragiles excipiat:
nō q̄ duricia et austeritate sua
cōterreat: neq̄ q̄ corde contri
tos amplius cōterat: q̄ elisos
erigat: nō qui itez eos elidat.
q̄ putridos et laceratos suauiter
tractet et reiungat ac resu
mat: nō q̄ eos dētibz et austerita
te mordacitate sua laceret ac
discerpat. Vestes em̄ suas re
suendas: resartendas: reficiē
das ei tradit dñs: nō laceran
das aut dirūpēdas. Vestes
q̄ppe dñi sunt oēs sui. sed atte
runt et putrefiunt pctis et vi
cijs. de q̄ attritōne et putrefa
ctione velut reficiēde et resar
tiende sacerdotibz traduntur
Sūtr et idē vasa dñi sunt va
sa vinaria et cratheraz et musi
coz clerici sunt. vt legit Esa.
xxij. Suspēdam in eos vaso
rū diuersa genera a vase cra
therarū vsq̄ ad oē vas musi
coz velut cisi argēteo religan
di ei traduntur a dño. et velut
vasoz diuersa genera vel ob
struenda vel resartiēda vel re
ficienda. Fracūdi p̄o impa

tientes falseq̄ iusticie cōfesso
res: qz vera iusticia cōpassio
nē habet. vt ait Greg. falsa p̄o
indignatōem: vasa hmoi mal
leis increpationū p̄terūt et la
pidibz obiurgationū obzūt.
ita recipiunt eos q̄ ad deū ve
niūt q̄si male venerint: dī par
uulos nō solū ad deū venire
nō sinūt. sed inaudita crudeli
tate ad petrā austeritatē et du
ricie sue eos allidūt. nō em̄ sūt
paruuli babilonis q̄ pctā de
serunt: panē et piscē et ouū ab
eis filiū petūt. Ip̄i p̄o p̄ pane
cōsolatōis et refectōis lapidē
dure obiurgatōis. Pro piscē
suauitatis serpentē mordacia
tatē porrigūt. Pro ouo attra
ctionis et affabilitatis scorpi
onē venenate pcussiois. Lūz
ecōtrario dicat dñs deū pa
trē facere in. vij. Matth. et in
xj. Luce. Quis inqt est ex vo
bis homo quem si petierit fi
lius suus panem: nunquid la
pidem porriget ei? Recte p̄o
interrogat. quis est ex vobis
homo: quia ex eis nullus est
homo. Homo enim ab hu
manitate quam ipsi exuerunt
moraliter et spiritualiter di
citur. Tria vero que in pe
nitēcie similiter esse necessaria

Capitulū

V

disce? studiose inq̄renda sūt
z a largitore omnīū bonorū
totīs obsecrationibz exposcē-
da. Nō cū sufficiēter ppara-
tus accedit q̄ nōdū conceptio
scō pposito: nōdū hīs in me-
morā sua p̄mpta et expedita
pctā sua: accedit ppter hoc co-
gitāda z recogitāda sūt. *Un*
Esa. xxxviii. Recogitabo tibi
oēs annos meos zc. *Et Job*
viij. Cōfabulabor in amaritu-
dine aīe mee. *Attritio* similr
et deuotio exq̄renda est a pe-
nitente vt lugubris accedat z
mest? nō tanq̄ fabulator Qui
em̄ pctā sua velut fabulaz ad-
iocandū narrāt: nō vt decz p-
parati loquunt. His ergo o-
causis differē salubriter con-
fessio: si tū studio z sollicitudi-
ni ista exq̄rēdi dilatio ip̄a ser-
uierit. Recte ergo dicit (Erin-
de q̄rebat oportunitatē vt eū
traderet) Cum em̄ deest sacer-
dos q̄lē des? sum? deest cui
tradat vet? hō. Cū deest noti-
cia z memoria peccatorū: de-
est accusatio z accusatōnis te-
stis. Cū sanum ppositū deest
nōdū habes qd tradas. non-
dū em̄ cepisti s? poti? ab eo ca-
pitinus teneri. Cum deest at-
ritio ac deuotō: desunt quasi

vīcula z tormēta q̄bz torq̄n-
dus est: vel vt ab eo scelez cō-
fessio extorqueat: vel q̄bz fide-
litas tua z obsequiū cōmēdet
Hec est oportunitas quā hic
q̄rere docemur. Recte aut ad-
dit in Luca (vt traderet eum
sine turbis) Traditio quippe
veteris hoīs z seorsum a tur-
bis z strepitu hoīm faciēda
est. Et seorsum a turbis aliaz
sollicitudinū z occupationū.
Atq̄z em̄ he turbe veterem
hoīem eripiūt: z a traditōe in-
de. i. p̄fessiois impediūt. Vel
potest referri s? ad turbas de
q̄bz in p̄ncipio locuti sumus.
(Prima aut die azimoz acces-
serunt ad Iesum discipuli ei?
dicentes. Ubi vis parem? ti-
bi comedere pasca) Dies azl
mozū septez erant iuxta legis
mādatū z p̄suetudinē. vt legi-
tur i. xviij. Deutero. z. xxiij. Le-
uitici. z. xxij. Exo. Solēnitas
ista septe diebz agebat q̄z pri-
mus et vltim? sanctiores crāt
z celebriores ceteris. vt ibi legi-
tur. His septem diebus non
licebat iudeis ex lege velci fer-
mētis. Quia ḡ iuxta aposto-
lū in. v. p̄ine ad Cor. Firmē
tū malicie z neq̄cie: sp̄ualit ac-
cipiendū est. Septe p̄o dies

uistice totam vitā p̄sentem si gnant, iuxta certā sc̄tōz expo sitionē insinuat nobis absti nendū esse totā vitā p̄nti a fer mēto malicie z nequie. Do raliter p̄o qz aplūs in eodem caplo azima noiat sinceritatē et veritatis oē fermētū nostre corruptōis aut falsitatis intel lectus nostri: siue error intelli gēt aut putredo nostri affect⁹. Sincerus em̄ dicit q̄si sine ca rie, i. putredine, Quia ergo ex pressē dicit Lucas i. xxi. Ue nit p̄m⁹ dies azimoz in q̄ ne cesse erat occidi pasca. Sep tem aut̄ dieb⁹ tēdebat festiui tas azimoz. Septem dies hī spūales in q̄z p̄mo pasca oc cidit nobis hīc insinuat vbi se p̄tē bonoz illūinatioēs sum pto initio a timore q̄ vet⁹ ho mo p̄figit. vt in p̄s dicit Lō fige timore tuo carnes meas. Et q̄ expellit peccatū sicut dicit in p̄mo Eccl̄. Fine p̄o posito in sapiā. Vel septem p̄tutes: q̄tuor cardinales, z tres euā gelice, fides spes et charitas. Vel septem que in orōne dñi ca petūtur. Qm̄ aut̄ dies azi moz dies afflictōis dicunt, si cut exp̄sse legit in. xvi. Deute ro, Septez diebus comedes

absqz fermento afflictōis pa nem, poti⁹ septē dies septē vir tutes accipiēde sunt, q̄z opa riones z afflictōes sint et vete ris fermēti expurgatōes. In ter has p̄ima est virt⁹ absti nētie a pctis siue tpantie q̄ eis resistit. Sc̄da est virt⁹ fortitu dinis z magnificētie q̄ cōtra ria opera assumunt tanq̄ ad medicinā. Tercia odiū pctō rum. Quarta timor. Quin ta pudor. Sexta dolor. Se ptima ira: q̄ ad victoriā z libe tatē p̄tra pctā acq̄renda accē dimur. Considera singulas istaz p̄tutū z iuenies eas ve lut azimas sinceritatē z p̄itatē p̄tra peccati fermentū: euide⁹ ti p̄trarietate pugnātes, z opa etlā eaz panes afflictōis, p̄i meqz z vltime dies, i. opa et il luminatōes iuxta legis cōsue tudinē sanctiores atqz solēni ores, q̄ sunt: desertio pcti, z vi ctoria eiusdem. Ne erres aut idē intelligas odium, et iram. Odio em̄ p̄prie malū aliū q̄rit. Ira p̄o sibi p̄p̄si cōmodū q̄rit. Libertas, pax, victoriā, z vin dicta In p̄mo die azimorum istoꝝ pasca occidit, i. vet⁹ hō qui per bedum veteris legis significat, vt legit exp̄sse i. vi.

Capitulum

VI

caplo Ero, vbi post mandatu de agno pascale statim subiungit iuxta quem ritum tolletur et bedum. Hedo enim simul et agno spiritualiter pascendi sumus propter duo genera virtutum: ex quibus secundum interiorem et spiritualiorem hominem tanquam ex membris spiritualibus constituti sumus.

Iste quippe septem quas enumerauimus veterem hominem comedunt ipsoque pascunt. Mala enim nostra vorare atque assumere nate sunt: et ad destructionem et mortificationem veteris hominis a deo date et nobis indite. Quantus ergo ad hominem spirituales hedus pascale pascimur. Quantum ad ea que puritas et innocentie et nouitas sunt que de siderando: amando: et in eis gaudento: et ea operando comedimus: agno pascimur. Comestio ergo hedi atque voratio ad assumptionem eius referenda est. Alioquin enim hedus male comeditur et potius pasca iudaicorum et diabolicum in eis esse celebratur. Si vel desiderio vel amore vel gaudio vel delectatione vel operatione alicuius eorum que veteris hominis sunt comeditur: et spiritualiter incorporatur. Quia contrarium nouus agnus spiritualiter in

nobis occiditur: et a veteri populo vicioz quasi iudeorum comeditur atque presumitur. Recte ergo dicit lucas (in qua necesse erat occidi pasca) iuxta scriptam imaculatam christum dominum. quia pasca nostrum imolatus est christus. prout ad Cor. v. Necesse quidem erat ad mundi esurientis refectioem cuius ipse solus satietas et refectio est. Ad eiusdem etiam redemptionem velut precium. Ad sanationem velut antidotum. Ad expiationem velut sacrificium. Occidi pro dicitur pasca in illo christum ad vetustatem pene: que et per hedum christum ad illud significatur. In nobis pro necesse est occidi pasca, id est hedum veteris hominis prima die azimorum, id est prima etate. vel prima virtute ut dicimus. vel prima die, id est primi sacramenti scilicet, baptismi purificatione et illuminatione. Prout autem intelligi septem dies azimorum que ad azima veritatis: fides et donum scie, quibus ipsa dei veritate et nostra, id est que de nobis est: velut duobus panibus azimis pascimur. Fide enim, id est veritate que de deo est pascimur. Illa enim per fidem de deo cognoscimus que vitam gratie in nobis sustentat et nutrit: que ut dicitur

cit Augustinus salutē pfunt. Dono pō sciētie veritate q̄ de nobis ip̄s est pascimur. Ea q̄p pe dono sciē de nobis ip̄s cognoscimus. q̄ nobis potū lacrimarū ministrāt: aut panes etiā lacrimaz. ppter hoc legitur in pmo Eccl̄s. Qui addit sciam addit et dolozē. Dono ergo sciē velut pane lacrimarū pascimur et potamur. Recte ergo fides et donū sciē azima veritatis itelligunt. ppter hoc legit in Actibz. xv. Fide purificās corda eoz. Azima pō sinceritatis q̄nqz vltiē nominataz p̄tutū: q̄bus sanctificat et ab omī putredine corruptōis purgat affectū: q̄bus etiā et pascit et reficitur. Bene raliter aut oīa opa p̄tutū: cibū sūt spūalis ac noui homīis. et vnū nostra est: qz fide occidit in nobis pasca q̄ ad veterem hoīem et veterē vitā. qz fides ē inītiū noue vitē. Vñ et dicit i. ij. Abacuc. Iust⁹ aut ex fide sua viuit. Pasca pō vt dixim⁹ in se occidunt diabolice et mōre iudaico q̄ xpm dñm in se spūaliter occidūt. q̄ euz scz a corde suo mortuū faciūt sicut ip̄e dicit Factus sum tanq̄ mortuus a corde qd̄ est p̄ obliuio

nem ac incariā. In eis pō spūaliter viuit xps dñs q̄b̄ rados gratie q̄ vita est spūalis ab ip̄o velut fonte vitē et gratie in oēs electos diffusa diffundit in quos radices gratie misit. sicut p̄ eundem tropū in eis diabolus viuere dicitur in q̄bus venena neq̄cie diffusa. Qd̄ autē marcus et mattheus scribunt discipulos interrogasse dñm (vbi vis paremus tibi pasca comedere) ad illud respicere videt. qd̄ legit Deutero. xvi. nō poteris imolare p̄base dñō in q̄libet vrbiū tuaz: sed in loco quez elegerit dñs deus tu⁹. Insinuat aut nobis in h. qz ip̄e xps dñs nobiscū epulat et comedit pasca. si tamē et nos cū eo eplamur qd̄ est i azimis sinceritatis et veritatis sicut ip̄e met dicit i. ij. Apocal. Si q̄s apuerit mihi cenabo cū ip̄o et ip̄e mecum nostrū ḡ comedere suū est. qz oē bonum nostrz nīmīa illa charitas q̄ nos dilexit et adhuc diligit suū fecit. De salute ḡ nra velut gaudio vlt delectatōe si fas est dicere pascit hmoi bñtadini et glie bona nra nihil addere pnt. Vñ pascit inde spūaliter dñ nos corpi

Capitulū

VI

suo quod est ecclia adiūgit et
incorpat. Duobus ergo mo-
dis comedit pasca ī nob chri-
stus dñs. Nos pō tribz mo-
dis pasca comedim⁹. Primo
bedū veteris hoīs. z hoc ī cō-
sumptionem sicut dī. Lome-
derūt Jacob. Scđo agnuz
nouī hoīs: dū mēbra ei⁹. i. vir-
tutes et dona gratiaz ī nřaz
refectōez assumētes nobis ī
corpamus: z mēbra nřa spūa
liter facimus. Tercio ipsum
agnū īmaculatū xpm dñm co-
medimus. vl ī sacramēto al-
taris. vel dū verbis z opibus
eius hic reficimur z sustenta-
mur. vel cuz odore suauitatis
eius hic pascimur: plenissima
refectōe eius tandē ī patria
satiādi. Und ergo interrogāt
discipuli dñm (Ubi vis pare-
m⁹ tibi comedere pasca) Nō
enī ī omī loco comedit dñs
pasca: neqz nos ī oī loco pos-
sumus īmolare pasca dño. s; ī
loco tm̄ quez elegit dñs. q̄
est vna catholica z aplicā ec-
clesia. extra quā vt ait Aug⁹.
locus verī sacrificij nō est. hic
est locus quez elegit dñs sic ip-
semet dicit ī ps. Hec req̄es
mea ī seculū seclī zc. Et i. ij.
Paral. vij. Elegi et sacrificauī

locum istū vt sit nomē meum
ibi ī sempiternū: et pmaneāt
oculī mei et cor meū ibi cūcā
diebz. Vel ideo merito inter-
rogat. qz velut duo loca sunt
ī nobis intellectus et affect⁹
ī qz vtroqz xps dñs ī nob
habitat. Sed intellect⁹ velut
via patens exposīt⁹ est oībus
cogitādīs: bonīs z malīs ve-
ris z falsis: z velut adiutorij
vel pistorij publicū ē. qd̄ di-
cim⁹ ppter iudicia z discepta-
tiones z discussiōes verī z fal-
si. bonī z malī. iusti z iniusti. q̄
ibi sunt. Non est ergo locus
aptus vel pueniēs epulis. p
pter qd̄ z. xij. cap. Luce. inuē-
git discipulis vt patrifamilias
dicāt. Ubi est diuersorij: vbi
pasca cū discipulis meis mā-
ducē. In diuersorio g. i. ī se-
creto z abscondito affect⁹. vbi
nō nisi sancta z pura admittē-
da sunt. Nec enī īmolari pōt
ver⁹ hō p pñiaz vel penitūdi-
nē ī frēq̄ntia hoīm z tumultu.
nec ī turba z strepitu co-
gitationū. Ampli⁹ cogitādi-
bus solis pasci non pōt dñs.
etā si pure z mūde sint. quasi
enim folia z surfur z cortices
sunt: nihil oīno saporis habē-
tes. nisi eis adiūcta fuerit affe-

ctionum soliditas atq; suauitas, In luca g de loco discipulos interrogare iubet dñs Ubi scz ē diuersorū. In marco pō, xxiij. Ubi est refectio. qđ z ad ipm locuz qñ refectoriū: z ad ipm cibū refectiōis referri pōt. Interrogare dominus hic iubet ppter duo genera hoīm. Ipse qđppe vetus hō cibū est et refectio dñi saluatoris. Et ipse etiā nou⁹ hō in nobis. Sed vet⁹ hō psumptiōis q̄ z mors est. vñ Osee xliij. O mors ero mors tua. morsus tu⁹ ero inferne. Silt et illud apli. vt grā dei p oībz gustaret mortē: qñ gustatiōez nō pleno mortu mortez istā, i. veterē hoīem absorberet ī nobis. Contra eos igit qui veterē hoīem. i. pctā suā abscondunt iubet interrogare discipulos suos xps dñs Ubi est refectio mea. Silt et contra eos q̄ nihil habēt noui hominis: qñ dñs Ubi est vel beatus vel agn⁹ ad refectiōez meam. Cōtra eos pō qui seipos terra. i. terrenis p amorē et sollicitudinē impleuerūt. Ubi ē diuersorū. Silt z cōtra eos q̄ demonibus viā fecerūt corda sua. sicut dicit Job. in. xx.

Simul venerūt latrones ei⁹ z fecerūt sibi viā per me. Potest z interrogatio hmoi ad ipsum pñe locuz referri. Pñia em̄ pparatio est dñice pasce z phase imolatio. Quia g loc⁹ pñiam nōnunq; aut adiuvat aut impedit: merito de loco pparatiōis ipsius pasce. i. de loco pñie interrogandū est dñi bñplacitum. Pñt m̄ et accipi diuersa loca refectiōis dñi: ce: diuerse stutes. Quasi em̄ refectoriū dñice refectiōis in illis castitas est in qbz opa castitatis ceteraz stutū operibz multitudie z magnitudie antecellūt. In alijs pō patiētia in qbz opa patiētie. z ita d alijs. Merito ergo in ea virtute velut in refectorio spūali pasca dño z refectio pparat que ferculis operū refectior est ac splendidior. Propter hoc specialiter de castis dicitur in. ij. Canticoz. Dilectus me⁹ mihi z ego illi qui pascit inter lilia virginū et cōtinentiū cādi da opa. quō dici potuissz inter rosas martirū vel patiētū inter violas hūillū: inter flāz meos flores ardentē amātū. Discipuli ergo qui accedunt ad dñm iesuz p interro

Capitulum

VII

gatione ista facienda, aut xpi penitentes accipiendi sunt de exquirendo dei bñplacito solliciti, aut virtutes ille qru maxie sollicitudo ista est, i. charitas et timor: spes et fides, qp est in oibus q agim? interrogare et psulere dñm, Qd aut respon dit dñs (Ite in ciuitate ad qñ dā) Distice ciuitas ista mū dus est: q ciuitas munita et ci uitas circūstātie in psalmo dz de q in Nee, xj, dicit dñs, Ego deus et nō hō: in medio terre sanct? et nō ingrediar ciuitatē Nec est ciuitas quā edificas se dicit Layn i. iij, Gen, Nec est et castellum de q supra, xxj Ite in castellū qd cōtra vos est, In hanc iubent ire disci puli vt pparent pasca dño ve lut in cāpis silue et velut in sil uam vastissimā, Unde et to ti cetui ipsorū in, xxvj, Benef dicit, Sume arma tua pha retram et arcus: cunq venatu aliqd attuleris fac mihi inde pulmētū sicut velle me nosti, Petro etiā in typo oim disci pulorū in, x, Actū dz, Sur ge petre macta et māduca De venatōibz his, i. de feris pec catorū captis: pasca dño, i. cō uulū splēdidissimū ac iocun

disimū para, Qd autē dicit (Ite ad quēdā) qui iuxta glo sam ab ipso christo dño noia tus est, sed hic indetermiatē si gnificat: istud nobis insinuat q ad quem siue hoiez siue po pulū discipuli mittant, dño q dem certū est cui? gratuita ele ctione hoc fit: nobis aut i cer tū, sicut expse legit in, xxxvj, Job, Rubes lustrāt cūca p circūitū: q cunq eas volūtas gubernant, duxerit ad oē qd pcepit illis sup facie orbis ter raz siue i vna tribu siue in ter ra sua: siue in q cunq loco mi sericordie sue eas iusserit iue niri, Q aut hoīem amphoraz aque portantē seq iubent, vel cetū doctorū legi accipimus q amphoram aque, i. mēsuraz certam aque sapiētie salutarē portant, de q legit in, xv, Eccl et, ij, Malachie, Labia sacer dotis custodiunt scientiā et le gem ex ore eius redrent, Hic sequēdus est in his q dicit, si cut supra legitur, xxij, que di cūt facite, et eo duce dicēdum est dño dom? scz dño dñanti um, Ubi est refectio mea, iux ta qd legit i, xliij, Math, Si militer et Luce, xxj, Qd autē hic dñs mandat patrifamili

lias. Apud te facio prandium
cū discipulis meis. Ad literā
est omnibz electis: q̄ de salute
eorz apud q̄s x̄ps dñs p̄uti-
bus epulat: cū eo reficiunt et
gaudet, vel cū discipulis, i. cū
virtutibz q̄ familia ei spūalis
z fercula sunt: q̄s oēs sol iusti-
cie velut radios suos secū ad-
ducit. Potest intelligi paterfa-
milias vel dñs domus: vnus
quisqz ad quē discipuli mittū-
tur: ad līaz, vel ipse p̄tutes q̄-
si portātibz eas sacri eloquijs
qui z interrogat de refectōe z
loco refectōis vt diximus.
Vel ciuitas hec intelligit ec-
clesia sancta. de q̄ dicit, x. Ec-
clesiastes. Labor stultoz affli-
get eos q̄ nesciūt in vrbe p̄ge-
re. Vira stulticia eoz q̄ z ci-
uitatē suam ignorāt z viā q̄
ducit ad illā. In hanc ciuita-
tem libero arbitrio intrantibz
vel intrare volentibus occur-
rit homo christus dominus
anphoram aque portans, id
est gratie mensuram: quam et
singulis in mensura distribu-
it. Vñ apostolus ad Ephe-
sios. iij. Vnicuiqz nostrū da-
ta est gratia s̄m mensurā do-
nationis christi. (Sequimur
necum) Qui em̄ sequit̄ eū vt

ipse dicit in vñdecimo Johā-
nis et in nono: non ambulat
in tenebris, et in. viij. similiter
Ipse enim est qui ducit ad ip-
sam habitationē suam atqz re-
fectionē. Vel homo anpho-
ram aque baiulans, literatus
quilibet est qui de via ad do-
mini hospitium atqz refectionē
consulendus est. Non enim
ceci aut surdi de rectitudine
vie viatoribus consuli aut
interrogandi sunt quantum-
cunqz sanos aut rectos habe-
ant pedes, sed clari⁹ vidētes
interrogandi z seq̄ndi in hoc
sunt: licet claudi pedibz z con-
tracti tibijs sint. Non enī re-
ctitudine pedum aut sanita-
te viam ostendūt sed lucerna
verbi et lumine. Vel possu-
mus hic intelligere christum
dominū qui z p̄parātes ei pa-
scalem refectionē gratia sua p̄-
uenit: et aquam gratie vel la-
crimarz ad abluendū et emē-
dādū. Oēs em̄ mīltros suos
z dapiferos z cocos et gratia
sua p̄uenit z refectionē suā
quā ei p̄parēt p̄mītrat: z eos
vt apud eos pasca faciat sub-
sequitur. Qd̄ p̄o sequitur (Et
fecerūt discipuli sicut p̄cepit
eis iesus Et paucunt pasca)

Capitulū

VII

om̃ibus vel cōibus cōuenit, om̃es em̃ discipuli, i. discipuli ne eius subditi, v'l discipuli, i. virtutes ipse faciunt: nō solū qđ p̃cepit dñs iesus, sed etiāz sicut ipse p̃cepit (et parauerūt pasca), i. pascalc̃ refectōem: sic exposuim⁹. vel parauerūt pasca, i. trāsitiū: mortē scz veteris hoīs, v'l trāsitiū de mūdo ad celū: qđ hic q̃si pontē bonorū opoz seu scalā edificāt: qđ z p̃sentē vitā quasi mare trāsēūt et qđ ad celū ascendūt, (Vespe aut̃ facto), i. luce veteris legis tenebescere incipiente, v'l vero sole ad occasū passiōis vergente seu appropinq̃nte, Vel vespere facto, s. mūdi p̃sumatione, (discūbebat cū discipulis) zc, Vel spūalr (vespe facto) in cordib⁹ iudeoz qđo verus sol iā occiderat p̃ infidelitātē (discūbebat cum. xij. discipulis) Distice cū vniuersitate electoz, doctoz, platoz, de qđz bonis opib⁹ pascat̃ z delectat̃, (Et edentib⁹ illis dixit) Bene edētes electi dicunt̃, electi qđz tota eius et refectio est, Dis em̃ recta operatio nutrit̃ inest atqz refectio noui hominis, Solū em̃ rect⁹ opatō nibo nutrit̃: auget̃ et roborat̃

nouns hō, Qđ p̃o dī (edenti b⁹ illis dixit) Insinuat chrl̃stū dñm illis solis secreta sua atqz cōsilia manifestare cū qđbus epulat̃ v'l qđ cui⁹ eo pasca faciūt, His ergo mortē suam spūalem qđ in eis qđ cadūt q̃nt⁹ die qđāmodo morit̃, V'l edētes possunt hic accipi qđ sacre scripture studio icesanter pascunt̃, Hi inter p̃adētes siue edētes ab ip̃o xpo dño in eloquijs ei⁹ audiūt p̃ditōem ei⁹ spūalem, i. oēm diabolice fraudis astuciā, oēs tērationū insidias, qđ merito p̃ditōes intelligēde sunt, qz in eis aliud ex factibus p̃ctōz qđ blādicie et delectatōes eoz sunt simulat̃ ex teri⁹: z aliud lōge exhibet̃ interi⁹, Pōt r̃ferri z p̃ditio vt plani⁹ in seq̃ntib⁹ faciem⁹ ad eas astucias atqz blandicias p̃loz eruditorūqz p̃fessoroz atqz doctoz qđo veterē hoīem pia quadā p̃ditōe capiūt: et crucifigendum velut qđbusdā p̃tutū carnificib⁹ tradūt, Hec p̃ditio a xpo dño idcirco predicta est vt plane intelligas ad xpi magisteriū z doctrināz p̃tinere istā piā z sapientissimā veteris hominis capiēdi astuciam: eamqz de ei⁹ magisterio

et reuelatione pcessisse. (Amē dico vobis qz vnus vestz me traditurus est) Vestz q noie disciploz cōfemini q in eadez mēsa mecū rēcībīs. ad līaz Et mīstice etiā pgruit horrēda pditio discipuli in magistrū et cōmēsalis in dñm. Prodi-
tione istā imitant nō solū q tē poraliter dei bñficijs pascun-
tur sed etiā q vel in mēsa scri-
pture vel in mēsa altar celesti
pane reficiunt. Un de vno
quoqz istoz pgrue accipit il-
lud ps. Nō q edebat panes
meos magnificauit super me
supplantationē. Et illud. Tu
pō hō vnanimis dux meus et
nor meus q simul mecū dul-
ces capiebas cibos. Signā-
ter pō dicit ad discipulos (vn-
veltrū) qz pctā mortalia i sar-
racenis pctā tñ sunt In chri-
stianis pō pditionis crimina.

Bellū em qd peccādo infe-
runt deo noie xpiani discipu-
latus opiant et puerlatōis ex-
terioris fuco colorāt. Illi pō
bello apto deū impugnant.

Moralr pō eo mō psequē-
dū erit q incepim. Unū em
eoz q disciplatui et impio no-
stro iure subdita sunt: et in bo-
nū et i malū sp nos pdit: vno

em vel mēbro vel vī vel cogi-
tatōe vel affectiōe vl in bonū
vel in malū sp pdūtur. Unū
em est ppter qd maxime malo
cōsentim⁹ vel a malo ipso resi-
limus. Nō pō sequit (Et cō-
tristati vniuersi cepunt singu-
li dicere Nunqd ego sū dñe)
Moralr nos iūstruit vt vel dī
vnū pditorē inter nos habe-
re molestissime feram. In h
pō q interrogāt (nunqd ego
sum dñe) vnūquēqz nroz ad
pprie pscie scrutiniū recurrere
docēt et ad dei reuelationē sū-
mul ne forte hō pditoris inde
p imitatioē ac cōsensum aut
tolerantiā rei sumus. Sup q
specialiter pps dñs interrogā-
dus est p quē vbi scrutiniū
pprie pscie nō sufficit pditio-
nes nostras in deum plerūqz
cognoscim. Potest et dubi-
tatio disciploz ad ea mala re-
ferri q se bona esse quadā bo-
ni similitudine mētiunt vl econ-
uerso. In ipsis em cogitatio-
nibz nris has respōsiones ab
ipsis bonis et malis plerūqz
audimus. Nō pō rñdit dñs.
(Qui intingit mecū manū in
parapside: hic me tradet) Iu-
xta līam: q familiari⁹ mecū
comedit. In q maxie pditio-

Capitulum

VII

nis moraliter sacerdotes no-
tant q in sacro calice qdamō
manū cū dño intingūt: qz p-
ditionē furtū z cupiditatē su-
das figurauit, et pditiosā etiā
in sacra mēsa cū dño famili-
ritatē. Signāter autē dicit (q in-
tingit) Tales em sacerdotes
man⁹ suas qdamōdo xpi san-
guine cruentant z polluūt qz
in eodē lauare debuerāt. Po-
test et hoc referri ad illa vicia
que nobis familiarissima sūt
vel q improbiissime in nostris
opibz se ingerūt. Illa em qdā
modo nobiscū man⁹ qsi in oī
vase pūitū mittūt: duz in omī
ope bono se imiscere pcedunt
qlē se exhibet: qbusdā inanis
glia: qbusdā pō cupiditas: q
in oībz bonis opibz nostris se
ingerūt. Qd autē Iohes scri-
bit in xij. (qz discipulus quē
diligebat ielus interrogabat
eū qnā esset qui traderet euz)
eospo qz ibi dicit: discipulus
ille quē diligebat Iesus inter
virtutes charitatē signat: quā
maxime diligit domin⁹ ielus
ppter quā z ceteras diligit atqz
remunerat. Hec est que auda-
cter dñm interrogat z famili-
ariter. Unde ipse met dicit in
xx. Iohis, Vos autē dixi ami-

cos qā oīa q cūqz audiui a pa-
tre meo nota feci vobis. Ite z
Iohes pme canonice secūdo.
Vinctio eius docet vos de oī-
bus. i. charitas. Ipa charitas
est q maxime oē qd deo in no-
bis ininicat pgnoscm⁹ et ea
oēm dei pditionē velut ex del-
respōso z reuelatiōe z i nobis
z i alijs dephēdim⁹. Admo-
nent etiā h cōfessores mōrāl-
atqz doctores oīmōda famili-
aritate se ingerere penitētibz z
pfitētibz z in eadē papside ma-
nū cū eis intingere. qd qdem
charitatis est ppiū z pietatis
Pietas em in eadē parapside
semp cum eo cui miscet cōme-
dit dū ei⁹ miserie pte sibi p cō-
passiōez assumit. Tingere qz
pe alienū colozē assumere est:
quod maxime charitas z pte-
tas faciūt. Vñ illud dictū est
ad Ro. xij. Gaudete euz gau-
dētibz flete cū flentibz. Quia
ergo in aliena felicitate et mi-
seria velut in cōi papside ma-
nus suas charitas z pietas in-
tingūt q maxie pffessoribz fru-
ctuose sunt. Vñ special^r ad il-
lā grāz refert. qā sancti docto-
res discipul^r put vniuscuius
qz status aut infirmitas expo-
scit seiplos cōformāt, sicut de

sc̃po dicit apl̃s in. iij. prime
ad Cor. Dico oia factus suz
vt oēs saluos facerē. Si enīz
vt ait eunuch⁹ vis me fallere
dolendū est. Et Gregori⁹ In
clinare se debet q̃ vult exire ia
centē. Nō aliter igit̃ p̃le et sa
lubris p̃ditōis statim docto
res ⁊ p̃fessores cōsequunt̃ ef
fectū: nisi in eadē p̃p̃sīde mī
serie sc̃z aut infirmitatē p̃ cha
ritatē ⁊ pietatē familiarissimā
q̃ pie p̃formitatē cōionez: ma
nus suas cum ip̃s auditoribz
aut p̃sistentibz iūgere sciāt. Vel
intingere. i. per hūilitatē intin
ctas demonstrare. Vt intinge
re p̃ hūane infirmitatis ⁊ fragi
litatis exp̃iētiā siles se peccā
tibz agnoscere. (Et fili⁹ hoīs
vadit sicut sc̃ptū est de eo) Li
cet iuxta litterā intelligat̃ hīs
verbis fili⁹ hoīs implere ea q̃
de eo sc̃pta sunt. Morāl̃ t̃m
q̃ fili⁹ hoīs est. i. a natura ipsa
hūana nō degenerās in iumē
tinā ⁊ brutalē hebetudinez ac
turpitudinē ire d̃z. sicut sc̃ptū
est: quasi p̃ vīaz mādatorz. vel
ad reglaz scripture nō p̃ntibz
berere. ṽl alligari desiderioz
funicul⁹ voluptatūq̃ visco. p̃
prie b̃ntoz est. Qd̃ aut̃ dicit̃
(Sic sc̃ptū est d̃ eo) ad xpm̃
dūm se refer̃t. Sicut sc̃ptūz

est de eo q̃ ambulatur⁹ eēt ad
vnūquēq̃ ñm. Sicut sc̃ptū
est de eo q̃l̃ter ambulare des
beret subaudiendū est. De il
lo enīz d̃z Exultauit vt gigas
ad currēdā viā suā. de vnoq̃z
nostrū in p̃mo p̃me canonice
Joh̃is Qui dicit se in illo ma
nere: debet sicut ille ambula
uit ⁊ ip̃e ambulare. (Vt autē
hoī illi p̃ quē filius hoīs tra
det) p̃ quē. i. cui⁹ ministerio. ⁊
hoc iuxta p̃cedētē duplicē ex
positionē planū ē de xpo dño
de vnoq̃z ñm. p̃prio em̃ mi
nisterio vnusquisq̃ nostrz a se
ip̃so tradit̃ dum sp̃ōte pctō se
tradit̃. ṽl dū falso sibi pcti vo
luptate ⁊ p̃ditōse blādīt Vt
morāl̃. Vt aut̃ hoī illi p̃ quē
fi. ho. tradet̃. illō i nob̃ p̃cipue
puniēdū gladio ⁊ dolore peni
tudiis iūnuat q̃ maxie viāz in
nob̃ apuit diaboloz cui⁹ mīste
rio maxie i pctm̃ traditi sum⁹
p̃bi gr̃a Si p̃ aures traditi su
m⁹ diaboloz audiēdo sāguinē
vel ñm ṽl alienum aures ab
h̃mōi auditu suspēdēdi ⁊ auz
dū p̃bi d̃i longo ⁊ tedioso si
op⁹ fuerit puniēde et dānāde
Idē ⁊ de ocul⁹ faciēdū vt sp̃ q̃
mīsteriū. p̃ditōis i q̃cūq̃ p̃di
tōe ñra sp̃iali p̃buit gladio di
scipline potissimū feriat (bonū

Capitulū

VIII

erat et) iude ad litterā. vt p cō
trariū itelligat. i. nō tāū ma
lū. Vel diabolo fm altā glo
se expositōem: cui iudas mini
sterium maiora merēdi suppli
cia adhibuit. Vel si nat^o non
fuiſſet iudas natiuitate dege
neratōis. nō dico generatio
nis aut regeneratōis q̄ natiui
tate ſenes naſcimur. valde. dī
abolus ortus q̄ et ver^o occa
ſus p quē in ſenectutē ⁊ de in
de in morte excidim^o. De hac
natiuitate ſcribit Job. iij. Pe
reat dies in q̄ nat^o ſum et nox
in qua dictū eſt: cōcept^o ē hō.
et Jeremie. xx. Daledicta di
es in q̄ nat^o ſum: dies in q̄ pe
perit me mater mea nō ſit be
nedicta. (Rēdit autē iudas q̄
tradidit euz dicēs Nunquid
ego ſum rabbi) Juxta litterā
ipſa reſpōſionis diſcrepantia
ab innocentia ⁊ puritate alio
rum ſe diſcrepare inſinuat.

Moraliter ꝑo in ipſa reſpō
ſione vel excuſatōe peccantis
aliqd notabile ſp diligēt^o at
tēdētibz apparet q̄ ipm crimē
vel in pte cōfiteſ. et ſd qd i no
bis potiffimū cuiuſcūqz pcti
reū fuerit nunqz in ꝑſcia mū
dū ea ſecreto ſcrutinio inter
rogamus: liberā ⁊ expeditam

habet excuſationem. Si ꝑo
ad hoc reſpiciatur q̄ Judas
confeſſio interpra^t cui p dīto
iſta veteris hoīs matie ꝑgru
it: nō eſt mirz ſi cōfeſſio ipſa re
ſpōſione ſua crimē p dīc cum
ipſa nō ſit niſi criminis p dītio ⁊
manifeſtatio. ppter qd bñ re
ſpōdet ei a dño (tu dixiſti) Ad
lraz verbis tuis inſinuati vt
apte o tu cōfeſſio crimē mani
feſtaſti. Qd aut ſequit (Ce
nātibz aut illis accepit Jeſus
panem benedixit ac fregit de
ditqz diſcipulis ſuis) Diſti
ce inſinuat reſectōz illā extre
mā poſt quā nō erit alia reſe
ctio. Moraliter ꝑo ad certa
mē paſſiōis ꝑperantibz panes
celeſtē q̄ cor homīs cōfirmat
et reſectōem ſpūales ſumēdā
eſſe docet dñs duabz de cauſ
Eo ſcz q̄ cena vocat illa reſe
ctio ⁊ q̄ in ꝑſumatiōe veteri
teſtamēti ⁊ in vespā. i. in occa
ſu vert ſolis facta eſt. Qd aut
dicit (Accepit Jeſus panes)
corpus ſcz ꝑprium p nobis (bñ
dixit) nō ſolū ſcificauit iuxta
gloſaz expositōem. ſed etiam
ꝑtutē ſcificadī dedit q̄ ſumē
tes ſcificaret (deinde fregit)
in paſſione dū frāgi ipm vo
luit (deditqz diſcipulis ſuis) q̄

soli tunc habent de illo edendi. Qui hoc discipuli domini saluatoris esse renuunt: potius rapiunt ipsum et usurpant si manducare presumant quod ad sacramentum altaris pertinet. Aliibi latius exponitur. (Et hymno dicto erierunt in montem oliueti) Hymnus gratiarum actiones post cenam accipiunt. De quibus dicitur: Edite pauperes et saturabuntur et laudabunt dominum. Et oratio illa quam Iohannes in. xvi. cap. persequitur. Tria illa diligenter notanda sunt. Refectio scilicet corporis et sanguinis domini. et gratiactio siue hymni decantatio. tercio exitus in montem oliueti. Distice ergo virtus et efficacia domini corporis et sanguinis hic ostendit: quo in altitudine interne unionis quod per montem oliuaz accipitur digne sumentes exeunt vel ascenderunt. Morali pro post in ternam refectionem et sacramentorum perceptionem: post laudem diuinam decantationem in capum certaminis exire nos debere docuit. Mons enim oliueti locus fuit in quo ipse dominus Iesus comprehensus fuit a persecutoribus. Ad radices enim montis oliueti captus fuit. Congruit autem id quod sequitur huic expositioni. (Tunc dicit eis

Iesus: omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte) Ecce quod armat eos et primum in contra iminentem temptationem. Iohannes autem in. xviij. ita scribit. (hoc) id est orationes vel hymnum (cum dixisset Iesus: egressus est cum discipulis suis trans torrentes cedron ubi erat ortus in quem ipse introiit et discipuli eius) Merito dicit dominus Iesus (omnes vos etc.). In omni quippe casu cuiusque ex fratribus aliquid deperire deputat charitas: sic apte docet apostolus in. xij. ca. secunda ad Cor. Quis infirmatur et ego non infirmor. Vel mistice in nocte ista presentis vite omnes electi scandalum tribulationis aut aliorum quod de morte fratris eorum scandalisant patiuntur. Unde apostolus in. iij. secunda ad Thimo. Omnes qui pie volunt vivere in christo persecutionem patiuntur. Morali pro ad virtutes quas nomine discipulorum supra accepimus referendum est. In nocte enim temptationis et in nocte peccati omnes virtutes scandalum siue lapsus patiuntur. sicut dicit in secunda Iacobi Qui offenderit in vno factus est omnium reus. Eodem modo per contra rium de vicibus accipit: quod omnia

Capitulum

X

In ipsa nocte penitentie vl' penit-
tudinis moriunt. Qd' p'o se
quit' (Quia scriptu' est pcutsa
pastore' z disp'gent oues gre-
gis) ex. xiiij. zacharie. vbi nos
habem' p'cute pastore' z disp-
gent oues: misterio bn' cōgru-
it z moralitati. Percusso eniz
q'cunq' pastore. i. plato morte
spūali: q' mors p'cti est: disper-
gunt oues lupis infernalibz
exponunt. ppter hoc maxie in-
fidia' diabolus pastoribz sci-
ens in eoz p'cussioe spūali to-
tius gregis esse piculū. Mo-
raliter p'o noie pastoris liber-
tas arbitrij designat: cui p'nu-
tes z dona velut quedam dei
oues pascēde: nutriēde: custo-
diēdeq' a deo cōmittunt. Si
militer et vicia ac dyabolus
hoc salubriter p'cussa gladio
p'bo del oues diabolice. i. vi-
cia disp'gent. Similr z eadez
mortaliter p'cussa velut gla-
dio suggestiois aut tentatiois
oues dñice. i. virtutes z dona
disp'gent. Postq' autē sur-
repero p'cedam vos in galile-
am) Juxta misterij in galile-
am q' trāsmigratio facta inter
pretat electos p'cedit dñs Je-
sus qui eis ducem z exemplū
faciēde de hoc mundo ad

celum trāsmigratiois se eis
exhibuit. Congruit autē illis
et pastoribz siue platis vt post
q' surrexerint a morte. i. pecca-
ti. vl' postq' surrexerint in pla-
tione et iterum surrexerint in
sublimitate vite z eminentiaz
quia nō solū surgere in prela-
tione debent: sed etiam resur-
gere in vite eminentiā: prece-
dant subditos suos dūcatu z
exemplo: vel p'eminentia in ga-
lileam. i. in trāsmigrationē q'
intelligit mūd' desertio vl' cō-
tēptus. Congruit z hoc liber-
tati arbitrij: vt postq' a morte
p'cti resurrexerint p'tutes: p'ce-
dat coopatione sua nō tm' vt
eas sequat' a deo em' debet eā
vrgerē recordatō p'terite mor-
tis: adeoq' reddere sollicitam
de trāsmigratione ista spūali
facienda vt nōnunq' eas sua
sollicitudine p'ueniat. Si p'o
referatur ad veterem homiez
z hoc congruit. vetus em' ho-
mo postq' a morte penitentie
diabolico miraclo resurrexerit
ipsa vicia p'uenit et prece-
dit et in trāsmigrationē ma-
lam anteq' tentet vl' trahat se
impingit. Un' Prouer. xxvij.
Sicut avis trāsmigras de
nido suo sic vir qui relinquit

locum suum. (Respondēs autem Petrus ait illi. Et si omnes scandalisati fuerint in te: ego non scandalisabor.) Petrus typū gerit eorū qui se petrinos. i. robustissimos stultā temeritate per inexperientiā tēstationum atq; periculorū psumunt. sed ipsa tentatio q; p se nihil posuit manifeste ostēdit. Vasa em̄ figulī. pbat fornar et viros receptibiles tentatio tribulatiōis Ecclī. xxvii. Ex ipsa ergo tentatiōe velut libro experientie et magistra certissima qd vel simus vel possumus addiscam. Vñ Ecclī. xxxiiij. Qui non tentat est qd scit. Et iterū Vir in multis expertus cogitabit multa. Et iterum. Qui non est expertus pauca recognoscit. Et iterū. Qui tentat non est qualia scit. Rebus ergo de nobis ipsis credamus: non nobis ipsis. He em̄ sunt que nunq; fallūt semper nobis ostēdūt. Edocemur et hic non sublimius sentire de nobis q̄ de alijs. Petrus em̄ qui sublimi de se q̄ de alijs estimat ipso casu suo ad rectitudinem p̄rie estimationis q̄ humilitas est reuocatus est. Edocemur etiam hic eos ma-

xime cōgruere principatibus ecclesiasticis quos maxie humiliauerunt tentatiōes et erudiuit experientia. quēadmodū duces exercitus: illi maxime p̄ficiendū sunt quos bellorū erudiuit experientia et a temeritate cōpescuere casus et pericula. Unde Gregorius de ipso petro. Deus ipm apostolorum principem p̄misit cadere vt in sua culpa disceret qualiter alijs miseri dberet. Voraliter p̄o Petrus typum gerit spei et cōfidentie: que ante tentationem de statu et pseuerantia atq; victoria facile presumit et se iactat. In tribulatione aut nulla facillius succūbit aut deficit. Nulli em̄ virtutis infirmitas atq; fragilitas in tribulatiōe euidentior est. nullius casus facilior aut crebrior: nullius status rarior q̄ spei. vñ etiam rarissimos debilissimosq; spei mori i eis etiā quos p̄fectissimos reputam nō solū in morte sed etiā i quicūq; tribulatiōe iuenies. Qd autē rūdit dñs (Anteq; gallū cātat ter me negab). i. trinā negatiōem incipies. Distice p̄o gallū cer p̄dicatoz aut p̄dicatoz quicūq; seu plat est. Vñ d

Capitulū

XI

et in hmoi rei figuram gallo-
rum imagines turribz ecclia-
rū supponunt. Vñ Job. xxx
viii. Quis dedit gallo intelli-
gētiā, z Prouer. xxx. Vñ eo-
rū qui recte gradiunt modu-
latā suauitatē resonat. añ bu-
iūsmodi cantū, i. doctrine vel
p̄dicatōis sonū qd est in hoīe
nisi dī negatio et illa trina, i. p-
fecta, vel trina ppter triplicem
vīm cui⁹ triplex a deo auersio
trina eiusdem est dei negatio,
Vel ppter errorē cogitatōis
et infectōem affectōis, z puer-
sitate opatōis, Tria em̄ ista
tres dei negatiōes sunt, iuxta
qd dicit in p̄ma ad Timē Lō
fitem̄ se nosce deū: factis autē
negāt: cū sint abominatī affe-
ctōibz intellige z incredibiles
cogitatōibz, supple z ad omne
op⁹ bonū reprobi, (Ait illi pe-
trus: etiā si oportuerit me mo-
ri tecum nō te negabo) Da-
gna temeritas statim mortez
xpo dño pmittēte statimqz de
vincēda morte p̄sumente, qā
nec leuissime cogitatōi suffici-
m⁹ qnqz resistere, (Tūc ve-
nit Iesus in villaz q̄ dīz Beth-
semani) hoc est qd Johānes
scribit Egressus ē Iesus trās
torrentē cedron, Vetus ho-

mo iuxta morālē intelligētiā
sicut sp̄ foris est: sic et sp̄ egre-
dit quēadmodū z nou⁹ hō sp̄
ingredit, Vñ Hieremie. iij.
Patrē vocabis me z post me
ingredi nō cessabis, Vñ z in
iij. Genes dicit cayn ad abel
fratrē suum, Egrediamur fo-
ras, Et eiusdē, xxxiii. Egressa
est Dīna vt videret mulieres
regionis illi⁹, Egressus ergo
abel occisus est, egressa Dīna
opp̄ssa est vi z virginitatē pdi-
dit, Sic egredi nō cessat ver⁹
hō q̄ et hō exterior dicit: foris
qz p̄ visibilia magis ac magis
spargit (trās torrentē cedron)
q̄ interpretat̄ tristis meroris, in
quo signat̄ torrēs p̄nī tribu-
lationis quā p̄trāsire sp̄ cōtē-
dit vetus hō, Ecōtrario pō-
de iusto vel nouo dī, De tor-
rente in via bibit, Nō curat
in torrente vel morari vl̄ de eo
bibere vetus hō Egredit̄ ḡ p̄
originē, trāsīlīt torrentem ce-
dron p̄ fugā vel odiū tribula-
tionū, Venit in villaz q̄ dicit̄
Bethsemani, i. vallis pingui-
um, Hec p̄fūditas diuitiarū
vel deliciarū, Ad hāc venit p̄
p̄ appetitū vel desideriu⁹ que-
rāmen poti⁹ cū vallis aridita
tū atqz defectionuz sit iudicio

spūs vallem eam pinguiū vl' pinguedinū vetus homo reputat. Delitē q̄ppe z diuitie z vanitas p̄ntis glorie veterē boīez pascūt et nutriūt impinguant atq̄ delectāt vl' dilatāt. Hic est locus vbi cōprehēdit a cohorte seu caterua viciozū et demonū. Iuxta iohānē p̄ ortus ibi fuisse dicūt. Paradisus q̄ppe z ortus voluptatis veteris hominis sterquiliniū luxurie z spinetuz avaricie z desertū supbie: quēadmodū paradīsus asinoz carduentū est. z paradīsus porcoz volutabzū est scenofissimū. In orto ergo voluptatē z in valle pinguiuz miser peccator cōphēdit. Illuc vadit vt ibi morā faciat. In solo torrente cedron. i. tribulatiois est ei refugium atq̄ securitas z illud totū studiū ac viribus declinat. et ad locum sue captiōis z mortis toto impetu p̄cipitiōz festinat. Ad penitentes p̄o aptatur. Penitens em̄ coipso q̄ penitēs de cruce: sepulcro: p̄fundoq̄ peccati egredit. Unde z dictum est Abraz in Benef. xij. Egredere de terra z de cognatione tua. Et in Jeremia. l. Recede de medio babilonis z d' ter

ra caldeoꝝ egredimini. Et in Apocal. xviij. Ecce d' illa populus meus. Egredit ergo p̄mum per originē trāsit torrentem cedron. i. tristis meroris: torrentem affectuū qui est presentis felicitatis torrens. qui et torrens est: quoniā facillime cuacuāt z arefcit z tristis meroris: z hoc mōi palati sanicq̄ iudicio. vel tristis meroris affectuū in postez. Torrentem istū transit: vel dum ipm contemnit vel dum breuitatez ei⁹ et transitum finēq̄ p̄siderat. z consideratōe velut sputum z terribile abomiā simul z abhorret. Venit ad vallem pinguiū sine pinguedinū. i. hūilitatis: p̄ supbi⁹ despectū. Humilitas vallis est ad quā pinguedines gratiarū oēs cōfluunt. Verito aut vallis pinguiū aut pinguedinū humilitas ē: cui ipsa fames: ipsa arditas: ipsa penuria: ipsa paupertas: spūalis pinguedo est. De his em̄ oibz pascitur z impinguat hūilitas. In hac sola venat dñs. nihil extra vallem istam capit. montes enim excelsi supbie z arrogantie refugium sunt ceruis. i. stolidissimis peccatoribus: ne a deo

Capitulum

XI

captant. Interpretat et gethsemani torcular famose auditio-
nis. Juxta mysteriū ergo bñ
dicit christus dñs venisse in
villā gethsemani. i. in villā tor-
cularis: i. mūdū scz. in q̄ torcu-
lar. i. mortē calcavit solus: cuz
illaz supra oēs alios calcaret.
vt ipse met dicit. *Isa.* Tor-
cular calcanti solus. Quid au-
tē vnq̄s fuit adeo famose au-
ditōis vt mors ei? cui? famā
p̄clarissimā enarrat oīs eccle-
sia sc̄toz. dum victoria iaudi-
tusq̄ nobilis ille triūphus q̄
mortē ip̄a morte mortificauit
et ip̄o mortu sui infernū et dī-
abolū strangulauit. *Al* ideo
famose auditōis: q̄a ip̄a mor-
te. p̄ recōciliatione generis hu-
mani clamās: gl̄iose auditus
est. Interpretat et gethsemani
opprimēs nomē hūile. Nomē
hūile nomen est christianita-
tis qđ hūilitatez. p̄fitez: qđ ei?
passione opprimere intēdebāt
iudei. Unde ergo villa geth-
semani. i. opprimens nomē hu-
mile loc? passiois eius accipi-
tur. *D*oraliter p̄o penitētia
villa gethsemani est. Quēad-
modū em̄ in torculari cōpres-
sis vinacijs: vinuz exp̄mitur.
sic dep̄ssis vinacijs peccatoz

vinum cōpunctōis in penitē-
tia eliquat. *U*el melius In
torcularibz mūdānis vinū. ef-
fluit et vinacia remanent. In
hoc p̄o torculari vinacia pec-
catoz p̄ desertionē aut cōfessi-
onem ip̄soz effluūt. Hoc etlā
torcular famose auditōis: nō
solum qz in eo audit cōfessio
et supplicatio penitētū. sed q̄a
de eo laus deo z gl̄ia ip̄sis an-
gelicis vocibz resonat in excel-
sis. et hoc est fama laus scz et
testimoniū bñ iudiciū. *I*p̄a
etia p̄nia est opprimēs nomē
hūile: quod est nomē pctōis
qđ et ip̄m in eadē delet. et no-
men ei iusti vel iusticie red dī-
cū in ea iustificet. *E*odez mō
et peccatū torcular accipi pōt
sed diabolicum: in q̄ adeo mi-
ser pctōz cōprimis vt totuz ex
eo vinū gr̄e effluat et effunda-
tur. solaz ei vinacia pctōz re-
maneāt z sole feces. *A*d villā
ergo pctū. i. ad locuz vel opor-
tunitatē ei? p̄ tentatōez hō ad-
ducit: ibiq̄ a carnificibz infer-
nalibz cōprehēdit: que est co-
hors diabolica. *S*ilr z pctm̄
merito opprimens nomē hu-
mile intelligit vt humile nō p̄
vile sed ab humilitate virtute
accipiat. (*E*t dixit discipulis

suis Sedete hic donec vadā
 illuc ⁊ orem) Juxta lraz: secre-
 ti⁹ orare volebat. In q̄ Do-
 ralis secedere docemur a tur-
 ba tpe orōnis, quod ⁊ ipemet
 docuerat in. vj. Mathei. Q̄
 aut̄ assumpsit Petrū et duos
 filios zebedei. i. iacobum ⁊ io-
 hannē: Dorali insinuat tri-
 bus virtutib⁹ que p̄ tres illos
 aplos significant maxie cer-
 tandū: ⁊ in tentatōib⁹ vltiaz
 passionib⁹ potissimū inniten-
 dū. In petro quippe qz petra
 nomē habet fortitudo intelli-
 git. In iacobo q̄ luctator vel
 supplātor, patientia vlt hūi-
 tas. q̄ sole habent luctandi et
 supplātādī hostis astuciā. In
 Johanne p̄o q̄ interpretat grā
 intelligit charitas: q̄ sola gra-
 tiū facit ⁊ in cōspectu dñi gra-
 tiolus. Alijs ḡ virtutib⁹ q̄si di-
 cendū est Sedere hic: in ipso
 discriminē passiōis. Vel sede-
 te hic. i. fungimini vnoqz ma-
 gisterio suo ⁊ ptate iudiciaria
 simul ⁊ regia. q̄ tria in p̄bo se-
 dēdi intelligunt. Sedere em̄
 est doctor⁹ et regum ⁊ iudicū.
 q̄ tria officia vnaqueqz virt⁹ i
 ea vi in qua p̄stituta est exer-
 cere debet: sicut ⁊ reuera exer-
 cet. Patie aut̄ tpe oratiōis

in ordinib⁹ suis ⁊ gradib⁹ se-
 dere debent virtutes, quēad-
 modū tpe orationis cōuent⁹
 om̄es describūt gradib⁹ se or-
 dīnant: psallēdo scz et cātādo
 in sedib⁹ suis vel stallis seden-
 tes aut stātes put orōni con-
 gruerit. Hoc ergo nobis hic
 insinuare videt cū dicit (Se-
 dete hic donec vadam illuc ⁊
 orē) Sic ⁊ sacerdos cū pau-
 cis ministris ad altare oratu-
 rus accedit: cōuentu fratrū ⁊
 multitudine in suis sedib⁹ re-
 manente. Qd̄ p̄o sequit (Le-
 pit tristari ⁊ mest⁹ esse) illud
 in nobis insinuat qz sola in-
 tia tērationū et tribulationū
 in xpi athletis hnt tristitiam.
 Finis p̄o eaz leticiā. sicut ipe
 p̄docuerat i. xvj. Johis apo-
 stolos dicēs, tristabim⁹ vos
 sed tristitia vertetur in gaudi-
 um. Incipit ḡ cōtristatio i ele-
 ctis ⁊ p̄ xpo certantib⁹ et tantū
 incipit. In reprobis p̄o econ-
 trario gaudiū incipit tantū, tri-
 sticia p̄o in eis p̄summabitur
 sed sine p̄sumatiōe finis. Vñ
 in. vj. Luce. Vt vobis q̄ nūc
 ridetis: ipse met ait, non soluz
 aut̄ vt veritatē humanitat⁹ in
 se ostēderet p̄tristatōez et me-
 sticiā pati voluit. S; etiā vt

Capitulū

XII

viam per quā alios ad se pos-
se venire volebat: ipsemet pre-
curreret: vt in passionibz non
haberent qd causarent. Cum
et ipm dñm christum pñm de-
torrente passionū in via bibis-
se agnoscerent, et vt ait Aug⁹
calicem passionis pñm bi-
beret medicus ne illū abhor-
reret egrotus. (Tunc ait illis
tristis est aīa mea vsqz ad mor-
tem) quasi dicat: vltra mortē
nō extendit tristitia mea: sed
in ipa morte morietz et finietur
Vel tristis est anima mea eo
vsqz dolore cōpassiōis q̄ mū-
do cōdoleo vt mortē p ipso p-
feram. In quo quid peniten-
tem doceat: imo qd veraciter
faciat penitēs plane ostendit.
Debet em̄ tristē esse dolore pe-
nitēdi vsqz ad mortem ve-
teris hominis: cōtra eos q̄ vs-
qz ad mutilatiōez ei⁹ tantūmo-
do tristant. Si sunt q̄ a pctō
solūmodo abstinere: nō autē
emēdare volūt, quales sūt fe-
neratores q̄ ab vltis nōnun-
qz abstinēt, sed eas restitue-
re prozsus nolūt. Tales sunt
qui et veterē hoīem p abstinē-
tiā a detractōne mutilant, sed
aures ei integras et oculos ce-
teraqz membra relinquūt: qñ

nec oculos ab aspectu et explo-
ratiōe alienoz peccatoz, nec
aures ab auditu detractōnis
auertūt. Tanta igitur debet
esse tristitia que veterē homi-
nē vsqz ad mortē pcuriat. Vt
iuxta lram que ipm penitētes
ad mortē pferendā si alias in
dei pacē et grām redire nō pos-
sit inducat. (Sustinete hic
et vigilate mecū) iuxta litterā
pondus vigiliarū et tristicie.
Morali pō h. i. i hac vita su-
stinere iubemur ipm dñm qñ
tunciqz graue et pōderosum
tētatiōibz aut tribulatiōibz aut
laboribus se exhibuerit. Ista
em̄ grauitas et pōdus eius p-
prie dicunt in scriptura. Vñ
illud. Viriliter age et cōfortē
cor tuum et sustine dñm. Et il-
lud i scdo Eccl̄. Sustinete su-
stentatiōes dei. Cōiūgere deo
et sustine Et iterū in eodē De-
tuentes dñm sustinete miseri
cordiā eius. Et alibi in eodez
xxxiii, dñs solus sustentibz
se in via pñat et iusticie. Nos
li pñcere et abhñcere onus illd
qz non portat dñs nisi portā-
tes illum vt in ludo puerorū
fit: nec sustinet nisi sustinētes
se. Unde cantat tota ecclesia
de eo, Falciculus mirre dile-

ctus meus mihi, et de eo scriptura in. ix. Amos. Fasciculū suum super terrā fundauit, totā eccliam. Non sit igitur tibi oneri dñs et nō pñcias euz ne dicat tibi illō Esa. xlii. cū tibi similibz. Vos estis onus pñciam q̄ppe vos. Sustinete hic dic dñs me et onera vobis imposita, sustinete etiam onera fratruz sicut in. xvi. ad Salathas Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem xpi. His em̄ oibz oneribus deportandis conduxit nos dñs: et ex vicissitudine et tenemur. Unde et p̄mū portauit onera nostra in cruce: et nos ipsos vt eius onus. De q̄ legit in. xi. Math. Onus meum leue, vt ipm̄ postea portaremus. Precio etiā eterne remunerationis idipm̄ faciendū: nos p̄duxit, et hoc ad totā viam suae dietam. qđ p̄tra illos dīcamus: qđ in ipsa via dñm p̄ijciunt, vel qđ ante expletā dietā vite hui⁹ p̄ciū ab eo deuotionis experit. Datē autē sustinere iubent hic: qđ i ecclesia dei columnae institutae sunt vt plati, et hoc ipso officio eis dicit. Quid em̄ aliud est dīce refacio te columnā in domo

mea: nisi sustine. Bene autē sequitur. (Et vigilale mecū) qz ipsi hostes incessanter vigilant. Unde Petrus in. iiii. canonice suae. Sobrii estote et vigilate qz aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens circūit q̄rens quē deuoret Et iob. xxx. Qui comedūt me: nō dormiunt, vigilate sicut lepores apertis oculis p̄ timorē: et sicut leones apertis oculis p̄ fortitudinem. Unde spōsa in Lāncorū. v. Ego dormio et cor meū vigilat. Bene autē dīr (mecū) p̄tra eos qui cum diabolo vigilant. de q̄bus in. xlii. Job Cum apparuerit auroz arbitran⁹ vimbz mortis. Quidam em̄ q̄si clausis oculis vigilant et quasi de cecis de eis ludit diabolus. Qui qđem oculos habent rōnis et intellectōis: aut literature, sed eos apire nolūt ad videndū. De q̄bz dīr i Esaia xlii. Surdi audite et cecī inueniunt ad videndū. Et iterz. qđ multa vides nōne custodieris. Et eiusdē. li. Leuate in celū oculos vestros. Et eiusdē. lx. Leua in circūitu oculos tuos et vide. Quidā autē ecōtra rōo vigilant et cor eoz dormit Mirabiliter autē dīr mīr cor

Capitulum

XII

quod ipso nesciete furim sub
ripit, qđ gladijs vicioꝝ trans
fodit: et non sentit. In hoc sta
tu sunt pctōꝝ suoz amatores
qui eoz vulnera non sentiūt.
Hi sunt qđ p̄tra deuz vigilant
nō cum eo. Vigilaui qđem
christus dñs in tētatōibz et tri
bulatōibz: vt eas et sustineret
et vinceret. Isti p̄o vigilāt vt
eas effugiant: et vt phibitas si
bi delicias furentur et raplāt
aut poti⁹ vt in eis obdormiāt.
Moralr etiā virtutibz in tē
tationibz illud idem dicendū
est. Sedete hic et vigilate me
cū, vt in nobis sedeāt et vigi
lent in tētatione: ne tūc vel ne
gligētia iaceāt vel torpore dor
miāt. Euigilare debet fides et
oculos ap̄ire: cetera q̄z q̄ in lu
mine ap̄phēsiōnū p̄sistunt vt
hostes et picula p̄uideāt. Si
militer et spes vt nos ad certā
dum animet. Imo vt de ipso
certamine et parato nobis ce
lesti adiutorio letificet: de ipsa
victoria p̄iter et corona nobis
cū conueniat. Sic et timor vt
nos infra munitōem nostraz
imo in ipsa arce nos statuāt.
Hec autē est cogitatio n̄re in
firmitatis et diffidētia de no
bis ipsis, sicut dicit apl̄s in .xij

scđe ad Corinth. Cū em̄ infir
mor tūc potēs sum. Euigila
re debet patiētia ad op̄iēdos
nos et p̄tegēdos et q̄si cōstrue
re antemurale. Euigilare de
bet charitas vt totā cohortē
virtutū circa ipsum ducē no
strū xp̄m dñm coget atq; co
ordinet: et densata acie pugna
re faciat. Accingi debet disci
plina q̄si extēta manu vibran
te gladio mortē intētare hosti
bus, et ad hūc modū cetera in
custodijs et excubijs suis, vt
impleat in nobis illō Baruch
iij. Stelle dederūt lumē in cu
stodijs suis. Stelle, s. virtutū
lumē dederūt: ad fugādas te
nebras vicioꝝ: nocte tētatōis
(Et p̄gressus pusilluz) Juxta
Lucā in .xxij. (Auulsus est ab
eis quantuz est iact⁹ lapidis.)
Distice p̄o p̄gressus ē⁹ expe
ditio est et p̄fect⁹ negocij hūa
ni generis qđ in passiōe gerē
dū suscepat. Moralr p̄o p̄
gredi nos debere docet: nō re
trocedere pusillanimitate, aut
sicut dixim⁹ negligētia poti⁹
cadere vel iacere, et magnificē
tia animi palā hostibz obuiā
ire in oī tētatione. Vel meli⁹
cōtra illos dicit qui oēm ten
tationē quā patiunt⁹ de trine

tum lesionū et imminutiones bonorū suorum opinant, et eo ipso q̄ pugnāt vlt̄ tentant se retrocedere formidant. Cū oīs pugna oīs q̄ tentatio cui non p̄sentit̄ p̄fect⁹ sit atq; p̄gressio. Unde Job, viij. Tentatio est vlt̄a hoīs sup̄ terrā, q̄ intelligitur vita gr̄e. Tentari igit̄ ē vi uere sup̄ terram, et ampli⁹ tentari ampli⁹ viuere, et forti⁹ tentari: forti⁹ viuere, et multiplici⁹ us tētari: multiplici⁹ viuere. Quē p̄fectū seu p̄gressu⁹ Jacobus sentiens in p̄mo dixit, Om̄ne gaudiū existimate fr̄es: cū in varias tētationē incideritis, Qui ergo timet tētationē: et vlt̄a timet: et vite p̄fectū, Time et me infirmitatē tuam, Time et neq̄ssimā volūtātē tuā: ne forte cadat in p̄sensū. Cōfide de dei m̄scōia q̄ p̄ tētationē vult te vehi et progredi: nō cadere aut retrocedere. Dū dicit̄ (qn̄ tū est iact⁹ vni⁹ lapidis) Ubi em̄ hostes i nos iacere p̄nt te la ignita carnaliū desideriorū aut lapides cōminationū q̄bus nos p̄cutiūt et p̄fringūt: cōcutiūt timore: cōfringūt lesione sp̄is: deiiciūt desp̄atiōe. In iplis ḡ desiderijs q̄si vno lacu lapidis p̄pinq̄ sunt nob

hostes, in delectatiōib; q̄ sunt circa cōsensu⁹ q̄si manib; nos tenet. In cōsensu p̄o et dei⁹ ceps nos captiuos lā tenent ad suam ip̄sorūq; volūtatem (et p̄cidit in faciē suā) Ad literā: genua posuit: caput inclinauit vt oraret, Morali⁹ p̄o sancti in faciē p̄cidunt, in ea q̄ ante se sunt cū ap̄lo se extendunt: posterorū obliti, vt ipse dicit i. iij. ad Phil. Vel in faciē, i. in sui cogitatōem atq; p̄sentia: velut i faciē et corā oculis seip̄os habētes. Reprobi p̄o retro cadunt in posteriora sua, q̄ vlt̄ p̄ tp̄alib; hūiliant vlt̄ p̄ eis supplicāt d̄no. Cadūt et in posteriora sua q̄ in p̄terita p̄ctā relabunt et fracti ceruicib; moriūt, quēadmodū Hely sacerdos i. v. p̄mi Regū, d̄ sella retro cadēs fracti ceruicib; mortu⁹ ē. Sic et isti d̄ sella, i. d̄ alto bone p̄uersatōis cadētes moriūt, et bñ d̄ (p̄cidit i faciē suā orās et dicēs) docēs orōes max̄ie hūilitate fulciri et fauorabile et exaudibile corā d̄o fletū, vñ illō, xxxv. eccl̄i. Orō hūiliat se nubes penetrabit et d̄o nec p̄pinq̄t n̄ p̄solabit: et n̄ discedet donec p̄spiciat altissim⁹ et d̄ns n̄ elōgabit: exauditiōis, i.

Capitulū

XII

Docuit etiā in hoc pius magister marie hūilitate et oratō ne adiuari certātes et in eis potissimū et ex eis esse victoriam. Quod autē dicit (orās et dicēs) Orās quod de desiderio: et dicēs voce. (Pater mihi etc.) Lucas autē in. xxij. dicit (Positū genibus) Protra illos quod erecti per superbiam orare presumunt. qualis fuit ille phariseus euangelicus de quo in. xviij. Luce agit. Et protra illos etiā quod nisi altero genu flexo in oratione hūiliant. Hi sunt qui non nisi ratione peccatorum de se hūiliter sentiunt: in quo interi⁹ non nisi sinistrū genu flectunt. Debent enim et in bonis suis humiliter de se sentire et ex eis humiliari quod est dextrū genu flectere. et vident quodāmodo non solū irridere dñm quasi dimidiū deū esse putantes: sed etiā velle facere piurare. Dicit enim i. xlv. Esaie In memetipso iuravi quod mihi curuabit oēs genu. Similiter et id quod in retributione hūilitatis et obediētie sue Christo dño a deo pre datum est auferre conant. Ita enim legitur in. ij. ad Phil. Propter quod et de⁹ exaltavit illū etc. ut in nomine iesu oēs genu flectat. Ipsi pro non flectunt nisi vñū genu mī. (Pa-

ter mi si possibile est transeat a me calix iste) Juxta istam passionis et mortis. Cui⁹ transitus affectu carnis desiderare se insinuat. non autē p̄cise et absolute velle. Vel petit ut transeat: non autē ut non veniat. Vel petit ut transeat ab ipso. et non ut euaget vel eat in aplos. vñ de ipsa morte ut ab ipso transeat: ita ut ipm non detineat. Vel ut transeat quasi excursum transitu riuū in eo faciēdo: non moram. In alijs enim post dissolutionē anime et corporis mors moraz facit: corpora ipsa putrefaciendo et incinerādo. in puluerē redigendo. Juxta sententiā domini in tercio Benef. Donec reuertar in puluerē de quo sumptus es. Est ergo dicere (transeat a me calix iste) quasi diceret. Imple quod promissisti mihi per David dicentem. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Iuxta glosas: carnis putrefactionem. Quod et Petrus in secundo caplo Actuum exponit de christo domino: et in eo impletus esse testatur. Vel iuxta mysticam expositionē glosē id est non substantiā mortis transire petit. sed vindictā que iudeis propter eaz

Infigenda erat. Ut sit iste sen-
sus (transeat a me calix iste). i.
istius vindicte, q̄si adeo car-
iudaico p̄plo: vt z nunc cecita-
te infidelitatis sp̄ualiter mori-
ant̄ iudei, z tandē sub Tito z
vespasiāno et helyo adriano
cateruatim trucident̄. z p̄pter
hoc addit (si possibile est) affe-
ctū misc̄die sue z cōpassionis
in p̄lm iudaicū exp̄mebat di-
cens, (transeat a me calix iste)
id est isti v̄ndicte. Per hoc
p̄o qd̄ dixit (si possibile est) sal-
uā voluit esse iusticiā, q̄si dice-
ret, Ego q̄dez eis sic cōparior
et misereor: optās ne eis qdā
modo calix passiōis mee ver-
tat̄ in toxicū z potionē mortu-
ferā: q̄ est totius egrotāt̄ mū-
di saluberrimū antidotū. Ne
dū ipsaz mortē ip̄a morte ab-
sorbeo: simul et vitā iudeorū
qdāmodo deglutīā. Ita enī
vsualr dicī, illud tibi cui⁹ p̄-
ciū bibīt. Quia ergo nō so-
lum, xxx, argēteis: sed etiā pre-
cio mortis z sp̄ualis et eterne
dñice passiōis calicez emerūt
iudei: eius foro oē pctm̄ mor-
tale emī, recte nō solū mortez
nostrā: sed etiā vitaz eoz vno
imo illo calice passiōis sue bi-
bet, z hoc mō erat calix ille in

manu dñi plen⁹ mixto, mors
em̄ nostra z vita illoz qdā-
modo in illo mixte crāt. trāse-
at igit̄ calix iste a me si possibi-
le ē. i. istius v̄ndicte, si possibi-
le est inquā saluo beneplacito
tuo saluaqz iusticia. Sz dicit
aliq̄s nōne sciebat qd̄ nō pote-
rat hoc fieri salua iusticia q̄ in-
utiliter z supflue et petebat et
conditionē hmōi apponebat.
Rñdem⁹ qd̄ nō petebat p̄prie
sed vtrūqz affectū hmōi ora-
tione in se exp̄ssit, affectū qdē
misc̄die z cōpassiōis in eo qd̄
dixit (transeat a me) Amore p̄o
iusticie in hoc qd̄ dixit (si possi-
bile est) insinuās nobis nō de-
bere esse euagatū affectū mise-
ricordie, sed limitatū et mode-
ratū finibz iusticie, in q̄ z q̄ for-
ma nobis oranduz esset: apte
docuit. Neqz em̄ qd̄ compas-
sio p̄cise affectat, neqz qd̄ iusti-
cia meritorz p̄cise p̄scribit, sed
qd̄ obuiatio eoz z osculū, de
quo in ps. legit̄. Discōdia et
veritas obusauerūt sibi, iusti-
cia et pax osculate sunt: saluo
vtriusqz iure, z cū pace vtrius-
qz dcreuerit volēdū p̄cise rab-
solute atqz a deo petēdū, pro-
pter qd̄ ipse statim subiungit
(Verūtamen, nō sicut ego vo-

Capitulum

XIII

lo) id est sicut ex affectu carnis et misericordie compassione opro (Sed sicut tu vis) re-
ctavoluntate: que nec in remissionem neglecta iusticia: nec in crudelitate postposita misericordia declinat a recto. In hoc autem quod addit (Veruntamen non sicut ego volo sed sicut tu vis) quid nobis significandum sit: quatenus voluntas nostra contra dei voluntatem: aut per superbiam se erigit: aut per quamcumque occupantiam ab eo declinat in deorsum: aut per ea vicia que in superbia aut diminutione consistunt que sunt parum et nimium vel in dextram vel in levam declinat ad normam et proportionem diuine voluntatis eam reducendum. Illud etiam attendendum est quod hec est una pax et similitudo voluntatis humane: id ipsum scilicet et eodem modo cum deo velle. Nulla enim est pena vel miseria voluntatis humane nisi quod ei resistit aut contra eam sit. similiter nulla perturbatio eius alia. Cum autem diuine voluntati omnino conformis fuerit ut sit una. id est unius per omnia cum ipsa. tunc sicut nihil aduersat diuine voluntati vel repugnat: sic nihil ei aduersabitur vel resistet. Et hec est pax eius nihil habere scilicet rebellio- nis vel inquietationis. Similiter et totum obtinet quod vult cum ad eam rectitudinem reducta fuerit. quam totum obtinet quod deus vult eam retinere. et hoc est quod totum et solum vult obtinere in hoc primo vno (Veruntamen non sicut ego volo sed sicut tu vis) Non solum vite et vite nostre rectitudinem nos docet ipse magister veritatis: sed etiam ipsum finem vite. id est beatitudinem euidenter ostendit. bene exemplo et magisterio in omni temptatione vel tribulatione ad ipsum nobis ex affectu dicendum: et ad mitigandas temptationes ipsa virtute verborum domini saluatoris: et ad impetrandam victoriam ipso promouente et exaudiente simul oratione quam ipse pro se ad patrem fudit nobisque dictauit et nos docuit. (Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes) iuxta litteram planum est. Aduentus eius ad discipulos aduentus qui nos visitat in tribulationibus insinuat. Et quod ter visitasse discipulos dormientes dicitur: et nunc increpasse: nunc pro quietem eis in-

tur vel resistet. Et hec est pax eius nihil habere scilicet rebellio- nis vel inquietationis. Similiter et totum obtinet quod vult cum ad eam rectitudinem reducta fuerit. quam totum obtinet quod deus vult eam retinere. et hoc est quod totum et solum vult obtinere in hoc primo vno (Veruntamen non sicut ego volo sed sicut tu vis) Non solum vite et vite nostre rectitudinem nos docet ipse magister veritatis: sed etiam ipsum finem vite. id est beatitudinem euidenter ostendit. bene exemplo et magisterio in omni temptatione vel tribulatione ad ipsum nobis ex affectu dicendum: et ad mitigandas temptationes ipsa virtute verborum domini saluatoris: et ad impetrandam victoriam ipso promouente et exaudiente simul oratione quam ipse pro se ad patrem fudit nobisque dictauit et nos docuit. (Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes) iuxta litteram planum est. Aduentus eius ad discipulos aduentus qui nos visitat in tribulationibus insinuat. Et quod ter visitasse discipulos dormientes dicitur: et nunc increpasse: nunc pro quietem eis in-

dulsiſſe: tria que in viſitatiōi-
bus opat̃ demōſtrat. Primū
eſt ipſa ammonitio doctrine:
ſic vt totam vitam ſuam intel-
ligant ⁊ videant. Secundus
eſt tribulatio que eſt velut ſti-
mulatio q̃ torpentes et negl-
gētes excitat, et hāc ipſa incre-
patione diſcipulor̃ inſinuat.
Tertiū eſt cōſolatio qua ten-
tationib⁹ et tribulatōib⁹ vul-
neratos atq; fatigatos refouet
ac reficit ⁊ q̃ſi eos vires reſu-
mere et reſpirare facit, et hec ē
quies quā in medijs laborib⁹
⁊ dolorib⁹ ſuis indulget. In
hoc aut̃ q̃ ſp̃ eos dormientes
inuenit: illud nobis inſinuat
q̃ in oī tentatōne vel tribula-
tione om̃es dormimus: clau-
ſos hñtes oculos vt nihil pe-
nit⁹ ſpūalr̃ videamus: ⁊ tor-
pore ⁊ negligentia q̃dā mō li-
gati ⁊ velut q̃dā ſomno preſſi
niſi ipſe nos excitet ſum⁹. Po-
teſt ⁊ trina iſta viſitatō ad tres
vires ipſas anīaz noſtrar̃ re-
ferri. Rationalem em̃ in tēta-
tatione velut in nocte q̃dā bo-
nia cogitatōib⁹ illūinat. Con-
cupiſcibile pō moleſtijs vt ex-
citet pulſat. Iraciſcibilem quo-
q; pmiſſionibus et robore ſi-

mul ne cadat aut deficiat ſub
fulcit atq; ſuſtētat. Et hoc eſt
q̃d legitur Job, xxxij. Hec
omnia operatur deus tribus
vicibus per ſingulos vt reuo-
cet animas eorū a corruptio-
ne et illuminet in luce viuē-
tium. Diſtice etiam ad di-
ſcipulos nunc veniēs eos vt
diximus inuenit dormientes
cum ipſe vigilare eos prece-
perit. et in hoc mirabile quia
ipſos cuſtodes et ſpectatores
aliorum id eſt clericos maxi-
me inuenit in volutabro diui-
tiarum ⁊ deliciar̃ imerſos at-
q; ſopitos. Vira dementia
in ipſo bello ⁊ tentatōe obdor-
mire, ⁊ maxime in eis q̃ ad ex-
cubandum ⁊ vigilandum ſu-
per gregem domini conſtitu-
ti ſunt: paſtores ſcilicet ⁊ pre-
lati, vnde totiens viſitati et ex-
citati obdormire poterāt. In
quo deſidia noſtra et pertinacia
inter tot mortis ſpūitua-
lis discrimina, et circūeuntib⁹
bus nos rugientibus prepa-
ratis ad eſcam. De quo legi-
tur in li. Eccleſiaſt. Deniq; in-
ter gladios hoſtium in perſi-
culis maris viſte hui⁹ oba-
dormire non formidamus.

Capitulū

XII

Doralr ꝑo ad virtutes hoc referendū est ad q̄s miser peccator excitandas velut trina visitatiōe debet accedere: sollicitās eas ⁊ pulsans cōminatōe supplicior: pollicitatōe ꝑmior. Tercio ipsa cōtumelia et ignominia succūbēdi tā leuibus ad vincēdū. Qd̄ aut̄ tercio dicit dñs (dormite iā ⁊ requiescite) ꝑronice dictū iuxta lram accipi pōt. Sic ⁊ ꝑronice virtutibz dicendo: dormite iam ⁊ requiescite dñ gladijs hostiū. i. viciōz ꝑfundimini. vel qz tertio motu tentatōis q̄ est delectatio citra ꝑsensum: ꝑuitates obdormiūt. Qd̄ aut̄ dicit petro (Tu nō potuisti vna hora vigilare mecū) iuxta lram q̄ si insultat petro potius q̄ alijs. qz temere ⁊ incōsulto ausu ꝑri^o dixerat (Et si oēs scādalifati fuerint ego nunq̄ scādalifabor.) Et bene dicit (nō potuisti vna hora) q̄a breuis est hora tētatōis. et tēp^o vni^o tētatōis vix vna hora est. Si illa hora cū ꝑpo dñō vigilef latrones aufugiūt. ab eis em̄ q̄ vigilāt latrones diuerfūt. ⁊ solis dormiētibz īfidiant. illosq̄ solos bonis suis spoliāt. Et bene dicit (Vigilate et orate)

Somn^o em̄ spūalis. i. torpor ⁊ incuria impotēte ⁊ impotē sup̄plius efficit hoīem. Vigilia ꝑo spūalis. i. sollicitudo et ꝑcogitatio tentationū expeditum em̄ reddit aduersus eas. Oratio ꝑo nō solū inuocatio est ⁊ ipetratio simul celestij auxilij atq̄ ꝑsidiij. sed etiam clamor ē deterrēs ⁊ diffugās latriculos. sed ⁊ virtute sua minuens vires hostium. ⁊ velut ululat^o turbe pugne: clangor q̄ tubaz dissoluēs vires ipsorum In q̄ manifeste nob̄ ostēdit q̄ facile triūphem^o de hostibz: q̄s solo clamore et ululatu orōnis in fugā vertim^o atq̄ ꝑsternimus. Qui ḡ in tentatiōe nec clamare vis vt hostem deterreas: nec celeste inuocare auxiliū vt vincas: qd̄ aliud q̄ manifeste ostendis ⁊ te velle vinci ⁊ hostē te impune occidere. Nō em̄ vt vidēdeum vis scīre vel nosce piculum tuū. nec alios q̄ tibi ferre possint ꝑsidiū. dñ nec añ deum tribulationē tuam ꝑnūcias. nec ante sc̄tōz aliquē: vñd̄ possit tibi aduenire auxiliū q̄ debebas oculos tuos leuare in montes vnde eueniret tibi auxiliū. In hoc enī ⁊ te dei

pditorē agnosco q̄ vides su-
rem diaboli in domū eius. i.
tēp̄m intrasse. et bona ei⁹ di-
ripere z vnū ex filiis eius. i. te
ip̄m occidere. bec oīa per ora-
tionē ei negligis nūciare. Qd̄
aut̄ dicit (vt nō intretis in ten-
tationē) Intret̄ intellige p̄ cō-
sensum. In illud em̄ intram⁹
in quod amore vel cōsensu il-
labimur. Ibi sum⁹ vbi amo-
re d̄figimur vlt̄ tenemur. Hic
iglt̄ orandū est vt nō intrem⁹
sed potius foris p̄ dissensu⁹ et
resistentiā fortiter dimicem⁹.
Et ad hoc (Spūs q̄dem p̄m-
pt⁹ est) q̄stū ē de se (caro aut̄ in-
firma) affectiue. i. ip̄am spūs
fortitudinē et p̄mptitudinem
eneruās z torpere faciēs. Nō
em̄ intrat i tētatoēz. i. i rē q̄ ei ve-
lut laque⁹ aut fouea a tētato-
re corā ponit̄. Naturalit̄ enīz
et sponte vīsa declinat p̄cula
sed de corruptione carnis q̄st̄
inebriatus est et obscuratus.
vt aut̄ oīno nō videat̄: aut pa-
rū. z de eadez ita infirmat⁹ vt
semp claudicat z facile corru-
at. difficile aut̄ imo q̄stū ad
se impossibilit̄er resurgat. mi-
serabilis infirmitas: q̄a orare
nos semp oportet vt nō intre-
mus in laqueū vel foueā nob̄

a diabolo p̄ suggestionē corāz
positam. a q̄ nec p̄ nos d̄uer-
tere possum⁹: nec in eā tñ nisi
ppria voluntate intrare: q̄si se
roget aūcula aut cāpa ne in-
tret i laqueū aut pedicā. Pos-
set etlā intelligi spūs: spūs san-
ctus. q̄ quidē p̄mpt⁹ est omīa
largiri. sed caro infirma est. i.
hō ip̄e ex carne z debita infir-
tia p̄tere: z cōgrua capacita-
te recipere: et debita diligētia re-
cepta seruare. Recte aut̄ dicit̄
caro infirma: q̄ nihil nisi ruez-
re p̄ se: nisi cedere omni pellen-
ti: nisi ledi ab oī obuianti: ni-
hil nisi deficere nouit. Hui⁹
typū se gerere cayn. liij. Bēn.
manifeste ostēdit: dicēs. Dīs
qui inuenerit me occidet me:
Carnitas. i. carnales omnes
q̄ inuenit occidit. si em̄ pspe-
ra ip̄os inueniūt velut in pu-
tredinē voluptatis aut glorie
eos dissoluūt. Si aduersa ip̄-
sos inueniūt velut vasa ficti-
lia cōterunt. aut velut paleas
eos adurūt. Aduersa q̄ virtu-
ti p̄cupiscibili aduersant̄ ira-
cundia eos vrunt. Carnē aut̄
hic carnalē boiem vel carna-
lem affectū accipim⁹. Ex aut̄
tercio dñs Iesus orasse legīt̄.
aut ad ipsaz trinitatē orōnes

Capitulum

XIII

nostras nos debere dirigere, aut tria que in nobis sunt, scz tres vires attēta in orōne hīe aut tria petere debere q̄ sūt liberatio a malis, bona gratie z glorie, aut dei glīam: z salutem, p̄riā: salutēq; p̄rimoz petēda esse a nobis signat. Vel tria illa q̄ orationē potissimū cōmēdant z exauditiōe dignā efficiūt sic nob̄ insinuat. Hec aut sunt vt sit desiderio obtinendi qd̄ petit feruida, et spe impetradi audax et fida, z humilitate petendi deuota. Qd̄ aut dicit qz (Orant̄ tercio eūdem sermonē) nō esse nugatoriā vel fastidiosam eiusdē orationis repetitionē corā deo nobis insinuat. Ne vcrearis igitur eandē oratōem crebro repetere, ne fortasse di auribus fastidiū pariat, aut tibi obijciatur: nugars, aut easdem circinas auras, qz nībil dulci⁹ in auribus di sonat, nībil suauis naribus ei⁹ redolet q̄ oratio qualē diffinīuimus. Vñ Dirigat orō mea sicut incēsu in p̄spectu tuo, Et in, v. Apocalipsis, Siml' cithare z vya le plene odoramentoz: corda scroz oratiū discant. Bñ aut dicit (Erāt oculi eozū grauati)

grauant̄ oculi lōgitudine vigiliaz, vñ, defecerunt oculi mei dū spero in deū meū. Grauat̄ tur fumo noxiāz cogitationū Grauant̄ lōga lucis absentia sicut apparet in his q̄ lōgo tēpore in obscuris carceribz detenti sunt. Exētes em̄ de carceribz lucez qua dñi caruerūt ferre nō possūt. Grauant̄ z lucis vehemētia, sicut apparet ī aspiciētibz solē Grauant̄ etia ne videāt, i. phibent̄ interposito velamē. Inposito quēadmodū solliciti terrenozū: q̄ hanc sollicitudinē hñt in orō sine affectu. Terrena em̄ interposita hñt hñt hñt sibi et vero soli qñq; z eis illū inmeri phibet. Velatos aut̄ oculos habēt q̄ vicia oculis intellectus et affectus adherētia hñt: z alligata qñ velamē. Vicia hec terreni affect⁹ sunt hec eadē z velamia. Ipsa p̄o terrena velut interposita sunt. Grauant̄ z egritudine hoc est naturalis habitudo vel ignorātia, Grauant̄ somno h̄ est corporis z dñidia: q̄ mlti oculos etiā apire, phibent̄. Oculos apire z videre nō sinīt cui ipm cogitare molestū est Qd̄ grauamē in oī tentatiōe singuli expiunt̄

dum aliud cogitare q̄s ipsum
qđ per suggestionē a diabolo
nobis corā ponit: nō sine mo-
lestia et difficultate possum⁹.
Sequit̄ (Ecce appropinqua-
uit hora) Terra plana est. Do-
raliter p̄o horā tentatōis oēm
tanq̄ priāz nos expectare de-
bere docet: et ppter hoc sp̄ esse
paratos. *Un̄ Eccl̄. ij. Fili ac-*
cedens ad servitutē dei: p̄pa-
rā aīam tuā ad tentatōes. Ja-
cula em̄: vt ait Breg. q̄ p̄uide-
tur mīn⁹ ledūt. Qui aut̄ p̄gri-
et desides sunt ad p̄pandū se
vt q̄ss in pace sint aut lōge sit
sp̄sa tentatō aut tentator, hi
sunt q̄ tunc p̄mū clipeum vo-
lūt assumere: cū iā gladio bo-
stili transiri sunt, tūc p̄mum
gladio se accingere volunt cū
iā in eis virtus ad tenendū
gladiū et ad pcutiendū defecit
Hi sunt q̄ nolūt pugnare nisi
mortui. Vagne demētē an-
ticipiū vulgo anantagiū faci-
unt diabolo q̄ prius se pcuti
et occidi patiunt̄ ab eo q̄ ar-
mis se induāt. Tunc p̄mum
rebellare aduersus eū volen-
tes: cū iam victi et capti sunt.
Imo cū iā homagiū fecerunt
ei dyabo manib⁹: vt vulgo d̄r
dū eas in manib⁹ ei⁹, i. in vo-

luntate eius implenda posue-
runt. q̄ modus est faciēdi ho-
magiū. Usualr quippe d̄r in
manib⁹ eius aliqd poni: cū
ius voluntate ponit̄. Qui ḡ
man⁹ suas iuxta diaboli vo-
luntatē ad iniquitatē extēdunt
eas in manus diaboli indu-
bitanter ponunt, negligentes
sunt illi de q̄bo vulgo dicit̄ q̄
post mortem parāt sibi sorbi-
ciunculas: vulgo chaudel, et
medicinā, cū eis dicat̄ Eccl̄.
xvij. Ante languorem adhibe
medicinā. Hi sunt q̄ iusticiāz
et allegatōes post factū iudi-
cium et latā sententiam tūc pa-
rant, cū eis in eodes caplo di-
cit̄. Ante iudiciū para tibi iu-
sticiā et ante languorē interro-
ga teipm. Hi sunt q̄ post sub-
latū equum stabulū volūt ob-
serare. vii. Cū iāz dāna feras
hostia sero seras. Qđ sequit̄
(Filius hoīs tradet̄ in man⁹
peccatorū.) Non dicit̄, vt eum
captent, sed sponte tradetur et
p̄diclose eis exponetur. Pec-
catoribus enī. id est demo-
nibus vel vicijs: iuxta mora-
lem expositionem, (Surgite
eamus) Ad literaz de somno.
(Surgite eamus) obuiā p̄fe-
cutorib⁹, in q̄ q̄ spōte manib⁹

Capitulū

XIII

eorū se traderet: z voluntarius
ad passiōē z mortem accede
ret, q̄ nec psecutoribz vel ī mo
disco declinare voluit, sed cō
sulte z ex industria eis occur
rit apte ostendit. Moraliter
pō In tentatōe nobis surgē
dum est, stando em̄: nō iacen
do pugnatur. Vira demētia
statim hoste irrēte z mortem
intentate se prosternere, hoc em̄
si diligenti⁹ attendat est ante
ipm cadere seu se prosternere
ad ipm adorā. Iū, Adorat sup
plicādo et inclinādo caput, i.
cor, cui⁹ inclinatio z incurua
tio amor est vel cōsensus, (p
cidit in terrā) z totus iacet hō
interior cū caput, i. intellectus
p cogitatōez terrenam habet
ad terrā. Ventrē pō, i. affectū
z pedes, i. opa. Similr o aīa
christiana q̄ spōsa es celoz re
gis statim vbi corruptor dia
bolus z adulter aduenit p tē
tationē ad te polluendā et cor
rumpendā: nunq̄d non te ad
adulteriū et corruptionē tuaz
statim preparas: q̄ te statiz ad
terraz sternis vt ei subiaceas.
Nō em̄ pōt te corrumpe nisi
facientē z ei⁹ volūtati p cōsen
sum subiaccētē, Vix te p cogi
tationē allocutus est et de tur

pitudine adulteriū interpella
uit: et tu tā te ei supposuisti per
cōsensum, Attēde q̄nta sit im
pudētia libidinis tue spūalis
q̄ntaqz facilitas fornicatōis
tue, vt valde impleat in te qd
dicit dñs p Jeremiā, Facili
tate fornicatōis sue contami
nauit terrā, sūt etiā in. q̄. eius
dem Curfor lenis explicās vi
as suas, Surgere debet spō
sa ne paratā eaz ad turpitudi
nē inueniat corruptor, De hu
iusmodi aīabo dī: in eodē elus
dē. Dēs q̄rētes eā nō deficiēt
in mēstruis suis inueniēt eā, i.
in cōcupiscētis iacētē, Sur
gendū est in tentatōe, qz illa
hora sur venit ad pforanduz
domū vt legit Matth. xxiij.
Surgendū inquā ad defen
dēdū se et sua ab homicida et
fure, Surgēdū est etiā vt ab
alto pcutiatur diabolus: z ne
nos nō em̄ occisioni sed etiā
cōculcatōi paratos inueniat,
(Eamus) Eundū est nob ob
uīam ipsius pctis: ad ea repu
tiēda vel ad ea declināda. Et
ppter hoc indistincte dī (eam⁹)
Quibusdā em̄ occurrendū e
directo z directa acie cum eis
pugnandū, q̄lia sunt pctā cu
piditatis z auaricie, ire, inuidie

et generaliter oīa illa que mo-
lestiā habent. Alia sō fugien-
da sunt qz sola declinatōe oc-
cidunt: qualis est fornicatio.
de q̄ aplūs in prima Cor. vj.
Fugite fornicatōez. Trāseun-
dū em̄ est statiz vbi fornicatio
tentauerit ad alias occupatō-
nes. Vel eamus p̄tra molesti-
as in abissum celestis gaudiij
et hoc p̄ spem Corā delicias
sō in abissum doloris. i. infer-
num. et hoc p̄ timorē. Ne sunt
artes et refugia in q̄s nob̄ eū-
dū est in tentationibz nostris.
in eis hostes carcerant oēs. i.
captiuant et occidunt. Inde
soluz aduersus hostes secure
pugnamus. Vel eam⁹ cōtra
illos dicit q̄ q̄libet tentatione
velut repulsi retrocedūt. q̄cū-
qz musca eos per cogitatōem
aut p̄ motuz pupugerit: a ce-
pto itinere rectitudis statim de-
fistūt: et q̄si grauiter aut letali-
ter vulnerati: sanādis musca-
rū pūctionibz tāto studio insi-
stunt vt in vsa lōgo tpe quasi
lāguīdi remaneāt. gressus bo-
noz opez et magnorū ad q̄ ex-
officio vel p̄fessioe tenent pe-
nitūs obmirāt: nesciētes qz p̄
medias turbas noxiaz cogi-
tationū: per medios gladios

et laqueos pambulāda est via
dei. Vnde Eccl. ix. In medio
laqueoz ingredieris et sup̄ ar-
ma dolentiū trāsibis. Isti sō
muscarū impetu repulsi et acu-
leis seu pūctiōibz deterriti: tē-
pora magnis virtutū p̄fecti-
bus debita: in h̄mōi pūctio-
nū sanatiōe expēdere nō eru-
bescāt. Tūc autē maxie pam-
bulanda est via dei. tunc gres-
sus maxie accelerādus cū ho-
stes p̄ tētatiōes se opposuerint.
Regnū em̄ dei vim patit̄ et vi-
olenti rapiūt illud. vt legitur
Matth. xj. Illi em̄ passus
seu gressus apud deū soli grā
et remuneratiōe sunt digni q̄s
vi. p̄pulsis aut p̄culcatis hosti-
bus p̄gentes ad ipsuz facim⁹.
Vemento etiā et illud qz tūc
p̄mum de egipto iuerunt filij
israel cū eos coegerūt egiptij
exire nullam eos morā facere
sinētes. vt legit. xij. Exo. Sic
ergo ipsa tentatio tibi stimu-
lus imo stimulatō. Stimulus
em̄ mortis. i. diaboli pec-
catum est. p̄me Cor. xij. Ip̄a
igitur tentatio stimulatō est.
Accelera igit̄ gressum p̄fect⁹
ex stimlo quēadmoduz vides
ipsos asinos faciētes. vel po-
tius p̄cussus ab hoste et p̄uo-

Capitulum

XIII

catus insurge in eum et vade contra eum ut enim euicino percutias. Et fin h legim? Surgamus, id est, insurgamus, et eam? aduersus hostes. et hec est causa (Ecce appropinquant qui me tradet) Nec magna gloria est si per uocat? hostem repcutis. si passus iniuriam vindictam expensis. Sed si suscitatis leuiathan, id est, si aduersus te illum per uocas: per uocat? illum per uocans, sicut legitur in iij. Job. Maldicunt ei qui maledicunt dicitur qui parati sunt suscitare leuiathan. (Adhuc eo loquente ecce iudas) Ista plana est. Moraliter Adhuc de liberate: consiliante: et consilio te preparent: et aduersus hostem armante (ecce iudas), id est, ecce hostis et turba hostium, utpote qui nec plene deliberare nec plenarie nos armare permittit sed repentina irruptione peruenire in periculosos: et improvisis iaculis inermes transfigere molitur. ideo dicitur (adhuc eo loquente etc) ut nunquam nimis celerem reputes preparationem tuam: ideo etiam ut scias quanto studio laborat diabolus exturbare et dissipare consilium salutis, sciens illud xxiiij. Proverbiorum. Vir sapiens, fortis est et vir doctus ro-

bustus et validus. quia cum dispositio inicitur bellum: et erit salus ubi multa pericula. Similiter et illud, vij. Sapientie. Melior est sapientia quam vires et vir prudens magis quam fortis. Sciens etiam quia palladem deam esse belli potest non immerito fabulati sunt. **E**ccontrario pro (adhuc eo loquente), id est, peccatoze de peccato ipso deliberante qualiter ipsum faciat, (Ecce iudas etc.) quasi ex tunc debet esse turba virtutum cum ipso duce suo ut ipsum comprehendat. Tunc enim debilissimus est et omnino inermis. in omnibus enim que peccati sunt infirmior est cogitatio. Et hec est oportunitas quam per iudas quesuisse significatur est. Hac ergo oportunitate iudam aduoca ceteramque virtutum cohortem qui te ipsum vis capere vel alium salubriter. ut ante languorem adhibeas medicinas. sic dicitur. cxiij. Ecclesiastici. Nisi cum mala per longas inualuere moras Judas in hoc loco ratione sceleris id est, perditionis: diabolum et vicium quo tentat significat. Antequam autem quia dux cohortis perditior est. Cohors enim viciorum nisi per perditorem nihil potest in nos, Unde in primo Actuum

dicit Petr^o. Quia iudas dux
eor^{um} fuit q^{ui} cōprehēderūt iesuz
Proditio illa duob^{us} facta est
modis Salutarōe scz z oscu
lo. Osculat^{ur} peccatorē diabo
lus dum os suū ori eius blā
diendo p̄iungit. Os diaboli
ē ip̄m qd̄ cōcupiscit, illo etē
nos absorbet z deuorat. Os
nostrū intellectus est. Os er
go suum ori pctōris p̄iungit
dū cōcupit^{ur} ip̄m intellectui ei^{us}
p̄ cogitatōem iūgit. Saluta
tio eius ipsa cogitatio est qua
blādī^{ur} dū voluptatē aut aliō
qd̄ cōcupiscit suggerit. Quia
ergo hmoi osculo z salutarōe
mors tua pdiciose q̄rit o pec
cator: exhorre osculū diaboli.
Declina aut elide pditōez istā:
z salutatōi pditiose ne credi
deris. Audes ne o anīa xp̄ia
na: sponsa regis celoz oscula
ri adulterū in oculis spōsi tui
Audes ne salutationez ab eo
audire quē nō dubitas esse ex
cōicatum. Scias osculū z sa
lutationē pditiose tm̄ porrigi
et offerri. hoc em̄ signum dat
cohorti vicioz z dmonū dux
cohort^{is} (Quēcūq^{ue} osculat^{ur} fu
ero ipse est tenete eū) Et si nō
times ip̄m. pditorem: time co
hortem quā secū ad te capien

dum adducit. Attēde aut z q^{ui}
sit cohors ista q^{ui} venit cū gla
dijs z fustib^{us}. Juxta Johānē
p̄o in. xviij. (Cū laternis z fa
cibus z armis) Hec est dia
bolice p̄cessionis ornat^{us} z ap
paratus. Laterne sunt consi
lia illa carnis aut mundi qui
bus de perpetrādo pctō: aut
oportunitas: aut auxiliū: aut
aliō pcti amminiculū querit.
Laterna em̄ lucerna est i pelle
inclusa. que et ab ipsa pelle
cōseruat. ne illā ventus extin
guat. Lucerna ista sapia mū
di est vel prudentia carnis in
pelle carnis vel mūdi inclusa
vel custodita. Mundus enī
et carnalitas due pelles sunt
tm̄. ideo inquā pelles q̄a ni
hil habēt nisi exteri^{us}. int^{us} enī
vacua est ipsa carnalitas simi
liter z mūdus. Quōd z om̄es
mūdani pelles tm̄ sunt nihil
habentes intus. ppter quod
z p̄ herodē z herodianos mū
dus z mōdani sign^{ificat}. Herodes
em̄ pellice^{us} vl' pell' glia et hero
diani pellicei vel pelle gliosi.
Nisi pellis ista lucernā hmoi
custodiret vēr^{us} eā. i. spūscūs
extigueret Sz adō hodie pel
lib^{us} hmoi iclusa ē lucerna ista
vt nullus diuie apitōis flat^{us}

ad eam possit attingere v'l pe
netrare. Manifestus em̄ est q̄
diligentia lucerna ista accēda
tur ⁊ custodiā. Faces p̄sūt
flāmāia desideria siue carnis
siue spūs: dūmodo mala sint.
Gladij p̄o sunt spēs concupi
scibiles. Juxta verbū Hiero
nimi dicēis. Gladij flāmens
species mlier. Similit̄ ⁊ spe
cies q̄ dolorē ingerūt et dolo
rē trāsfodiūt. sed quēadmodū
tela melle liniant v'l gladij vt
vulneri toxicū addāt. Sic te
la mellica sunt species p̄cupi
scibiles. Tela p̄o fellica q̄ so
lo odore et vulnere occidunt.
oīa illa sunt q̄ dolorē nobis
noxii ingerūt. Unde p̄ba de
tractionū ⁊ adulationū duo
genera teloz sunt. Juxta hūc
modū discuntur oīa illa. Filij
hoīm dētes eoz arma et sagit
te Et illō. ix. Hier. Extēderūt
linguā suā sicut arcū mēda
cij. sagitta vulnerans lingua
eoz. Et illō. xxv. Prouer. Ja
culū ⁊ gladius ⁊ sagitta acuta
homo q̄ loquit̄ p̄tra p̄imum
falsum testimoniū. ⁊ hec q̄dē
sunt arma impugnatiois. Ar
ma p̄o p̄tectionis ea hic acci
pienda sunt q̄bus peccata v'l
excusando vel defendēdo p̄re

gimus. Fustes p̄o quēcūq̄ ti
more incutiūt. Cohors q̄ dia
bolica cū laternis carnalium
mūdanozūq̄ cōsilioz: cū faci
bus flāmāiū maloz. Desideri
ozi que faces de pira inferna
li extrahunt: aut in illa forna
ce ignis infernalis accendun
tur cū armis speciez. p̄cupisci
biūm aut p̄trariāz cū fustib
bus terribiliū ad capiendum
miser p̄ctōrez venit. ⁊ hoc du
ce p̄ditore. vt dixim⁹. qd̄ pos
sumus accipe in fomite p̄pter
id qd̄ iudas b̄ scariotb: qd̄ i
terptat̄ memoria mortis. Fo
mes em̄ mortē nostrā nob in
cessanter repetit et rememora
tiōē nobis illius facit. Ipse
em̄ etiā nobis post baptisimū
in q̄ vetus hō morit̄ vt qd̄dā
memortale mortis remanet.
Ip̄m etiam p̄ctm̄ p̄cupiscēdi
nobis q̄si ad rememorandū
incessanter repetit. qd̄ qdē
p̄ctm̄ vera mors n̄ra est: si ip
sū p̄ p̄sensū admiserim⁹. Fo
mes iste p̄ditōr est q̄ sp̄ nobis
ad delectationē carnalē offe
rens blandit̄: ⁊ sicut exposui
mus salutat ⁊ osculat̄. Et hic
reuera est dux totius cohortis
vicioz. qz et p̄mus est ad ten
dendū: ⁊ tota cohors viciozū

ex ipso est: aut causaliter aut occasionaliter. Quoties g̃ tēta-
ris o peccator p̃mū ab ip̃o iu-
da tibi caueto. deinde horren-
dam illā z vere infernale co-
hortem circūspice. Ex armis
em̃ z facibus ad quid veniat
ipsa cohors. qz non nisi ad ca-
ptionē et mortē tuā euidenter
agnosces. *D*ira dementia z
extrema cecitas: arma z gladi-
os z fustes p̃ ornatu p̃cessio-
nali recipe: faces q̃ ad vrendū
accēse sunt p̃ cereis amplecti.
festū infernale apud te agi nō
dubites: vbi apparatus iste p̃-
cessiois et ornatus ministroz
cōspicit. *P*otest z intelligi iu-
das *D*ozalr confessor vl̃ p̃-
dicator. qz z iudas p̃fessor in-
terp̃tat aut cōfites. *P*redica-
tio p̃o cōfessio q̃dā est verita-
tis simul z laudis. hic p̃m̃ vl̃
hec p̃ima et in salubri cōpre-
hensioe peccatoris. *H*ui⁹ sa-
lutatio ipsa verbi dei p̃positio
*V*erba em̃ p̃dicatiois vel ex-
hortatiois salutes sunt. de q̃b
dicit Qui mādāt salutes *J*a-
cob. *O*sculū p̃o applausus et
p̃gratulatio q̃ ac gaudere de-
bent penitēti vel audienti. *I*n
q̃ memores esse debēt p̃fesso-
res et p̃dicatores. qz osculo et

salutatioe p̃cedentibz a cohore
te capt⁹ fuit dñs iesus q̃ in fa-
cto illo figurā expressit penitē-
tis. *P*otest tamē totus ille ap-
plausus festū z dulcedo af-
fabilitatis q̃bus suscipiendus
est penitēs in osculo iude z sa-
lutatioe intelligi. *E*cce sunt et
mortis ipsoz penitentū rei z
dñice captōis quā iugiter in
memoria ad ip̃az sui officij in-
structionē h̃re deberēt. obli-
ti penitus z ignari qui p̃ saluta-
tione probra z maledicta: pro
osculo morsum penitētibz of-
ferunt vel poti⁹ inferūt. *A*lia
q̃dem via z alio mō capi po-
tuit dñs iesus q̃ salutatioe et
osculo. sed in seip̃o docere vo-
luit z instruere doctores et cō-
fessores de salubri penitentū
captioe. *D*ordes o cece cō-
fessor quez osculari debebas
dñi i initio ei acriter imprope-
ras q̃ fecit. p̃ salutatioe latratū
canū imo ululatū lupinū in-
sonas: nō attēdens illud vul-
gare puerbiū. quia nō capi-
unt aues tractacijs. *C*apien-
dis auibz similitudo sonitus
sui aut garritus p̃tendit. sic et
tu verba infirmitatis z com-
passionis penitenti exhibe. ef-
figia cōforma: z figura ei vo

Capitulum

XV

cem tuam si vis ut ad paratā
tendicula; veniat, illa q̄andis
anib; z capiēdis piscib; escu-
la coram ponit que eas attra-
bat: nō corā quod eas terreat
nec ibi vtr tenēs baculū statu-
tur ut eas abigat, Latratu ca-
nū z in clamatōe nō capiunt
latrones: sed poti⁹ ammonē-
tur ut fugiāt. Nec vlulatu lu-
pino oues aut agni Liberare
velle latronē vident qui ei p-
clamauerint. Similiter z vo-
lucres q̄ eis tractarijs perstre-
puerit. Qui em̄ istud faciunt
quid aliud q̄ ut fugiāt eas in-
struūt, et etiā terrorib; nō solū
ad fugiendū adiuuant sed sti-
mulāt et abigunt. Scalones
dñi debēt esse p̄fessores fami-
liaritate et affabilitate p̄fices
p̄ctorib; ut sua similitudine eos
ad se z circa se attrahāt. Pul-
li gallinaz deo capiendi sunt.
et hoc p te velut scalones dñi.
tu aut miluū voce et rostro et
plumis scz exteriori p̄uersatō-
ne te exhibes. Recordare qd
fudas fecerit, qd facto suo ti-
bi faciendū scriptura relique-
rit. Osculari debes filiū redi-
uiuum q̄ mortuus fuerat z re-
uixit qd in Luce. xv. exp̄sse p̄

ille celestis cadens sup collū
filij p̄ gaudio te docuit de re-
gione longinq̄ pcti q̄ p̄gre p-
fectus erat reuertit. q̄nta inur-
banitas imo ih̄anitas quā-
q̄ lōga p̄suetudine de tā lon-
ginq̄ et diutina p̄grinatio-
ne reuertēti filio affabilitatis
et aggratulatōis osculū dene-
gare. Anēde etiā q̄ inter peni-
tentē et deū ab eo tpe q̄ dixit
Consisteboz: pax reformata ē
et remissa ei impietas peccati
sui. Pax ista b̄mōi osculo fir-
manda est, z m̄rimoniū qd q̄
si deuotio in ipsa cōtrītōe per
cōsensum in dei volūtate faci-
endā p̄traxit: eodē osculo con-
firmandū. Portā te debes ex-
hibere: nō murū: ut p te peni-
tens introeat. Apta est ei au-
la celestis et tu clausum ei ad-
huc tenes atriu. In ip̄m tha-
lamū celestis sponsi admittit:
et tu ipsum excludis ab atrio
p̄sentis eccl̄ie. Absoluit eum
pontifex x̄ps dñs z tu eū ad-
huc ligatum tenes. Saluta-
tionē z osculū debet sequi tur-
ba multa cum gladijs et fusti-
bus: nō p̄cedere. Turba mul-
ta ista cetus est virtutū, et oīa
per cōtrariū p̄cedenti exp̄si-

tionem accipimus? Potest intelligi turba multa cum gladiis et fustibus tota multitudo eorum quod propter suam modum quibuslibet impugnant, id est, siue obiurgando siue detrahendo, siue etiam improperando, aut eis etiam quominus complerent quolibet modo resistendo, propter hoc et quanto maiorem turbam bulsumodi persecutorum veteris hominis circumdare te, id est, veterem hominem tuum videris et impugnare: tanto de ipsa morte veteris hominis tui amplius spera de ipsa vita et salute tua et gaude: ipsamque turbam velut dei succursum contra hostem tuum veterem hominem tibi commissum cum gaudio et cum gratiarum actione accipe. Recte autem dicitur induas dux eos qui comprehenderunt iesum, quia et ipse confessor et ipsa confessio que per iudam intelligitur: introducere debet turbam virtutum ad cor penitentis, et hoc salutatio et osculo quasi induitorio vestem strictam aut calciamentum. Turba enim virtutum una vestis est nuptialis: sed stricta gibboso et deformi et veteri homini adeo ut eam in-

duere donec gibbositatem et strumositatem vicioz deposuerit et nec sine induitorio quod vulgo dicitur anthoni vel trabinellum. Sicut et calciamenta que filio prodigo pater in pedes dari iubet in. xv. Luce stricta sunt non sine homini induitorio: pedes illos difformes id est affectus capere non possunt. Propter quod autem larga ei calciamenta penitentiarum aptanda sunt a confessoribus, aut in induitorio quo distractiones illam penitentiarum suscipiant inducenda sunt. Intelligit etiam mundus aut mundi gloria seu felicitas per iudam, et hoc est quia per iudam potest intelligi confessio laudis vel confessio illa simoniacae de qua dicitur. Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Similiter et ex ipso facto proditoris, dixit enim (Quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum) et verum est de mundo quod proditor est et quod osculo confessionis et laudis omnes eos quos sic osculatur prodit et viciis ac demonibus tradit. Continuus enim successus temporalium ut ait Augustinus signum est reprobationis

Capitulū

XV

eterneret laus mundi vitupe-
ratio est si diligentius attēdit
Timendū em̄ est vt ait Se-
neca si lauderis a turpibz q̄ si
lauderis ob turpia. **C**auē ḡ ti-
bi a cōfessione laudis velut a
p̄ditore. **C**auē tibi ab osculo
et amplexu mōi velut a signo
dato p̄ditoribus: ⁊ velut a si-
gno tibi im̄inētis crucifixio-
nis ⁊ mortis infernalis. ⁊ ve-
lut a duce cohortis vel turbe
infernalis: q̄ est turba viciōz
ac demonū. **V**ana em̄ laus
siue inanis gl̄ia dux est ⁊ p̄in-
ceps totius turbe viciōz. p̄pter
q̄d ⁊ dictū est In. x. Eccl̄i. In i-
nitium oīs pct̄i supbia. **A**d li-
ram christū dñm velut iudas
osculo tradit sacerdotes qui
cum in missa osculant̄ et simo-
niace celebrātes ipm v̄dunt.
vel cohorti viciōz ⁊ demonū
q̄ in eis lateret q̄ntuz in eis est il-
lum occidendū tradit (Quē-
cunqz igitur oscularis fuero
ipse est) vobis tradit ⁊ expo-
situs: o demones ⁊ vicia sub-
intellige. **Q**m̄ igit̄ osculū illū
tanto studio tantisqz laboribz
et tantis sumptibz atqz stipen-
dijs venenatis gladios et fu-
stes ⁊ mortē osculū ipm seqn-
tes attende. **M**agna et p̄nici-

ciōsissima cecitas in tāta tur-
ba solum iudam posse videre
tanta est turba armatoz et ce-
citas mēibz: solus iudas ob-
tegit ne eā agnoscere aut etiā
videre valeāt. **V**ide miser q̄a
mūdos nihil aliū est q̄ iudas
cū cohorte vel turba carni-
fīcū: gladios ⁊ fustes ad te tru-
cidandū gestātū. **S**tatim vt
iudā vides turbā illā inferna-
lem adesse aduertito. **H**ec q̄
sunt p̄ te q̄ nō nisi iudas in ro-
ta illa turba. i. in mūdo videt.
Hi sunt q̄ solas p̄fessionē lau-
dis vanissime vel solū p̄dito-
rem. i. familiaris viciū osculū
⁊ salutatioē. i. blādicias ac de-
lectionē in mūdo p̄spiciunt
Turbā p̄o viciōz vel demo-
nū a q̄ detrunant̄ et fustigan-
tur videre nō sufficiūt. **R**ecte
aūt faces ⁊ laternas turba il-
la habuisse dicat̄. **H**abet enī
turba illa viciōz et demo-
num quibus se prodat ⁊ ma-
nifestat videntibus. et non in
solo iuda vel osculo eius o-
culos cordis figētibz. ipsa q̄p-
pe feditas: laboriositas: sum-
ptuositas: extremaqz penali-
tas viciōz velut faces ⁊ later-
ne sunt quibus spectātes ad
se p̄gnosceda illuminat. **S**i

quis aut tota vniuersitatem ista blandientium et aduersantium diligenter attendit: turbam esse gladios et fustes gestantem: nobisq; velut iuda duce, id est abolo captiorem et mortem intentantem manifeste cognoscet. Attende o christiane in quanto discrimine et inter quod pericula tibi uiuendum est, quia quicumque oculos duferis: nihil aliud quam iudam cum gladiis et fustibus tibi captiorem et mortem intentantibus vides. Et hoc est quod legitur in i. Regum. In medio laqueorum ingredieris et super arma dolentium ambula bis. Quod autem addit a Marco in. xliij. (Ducite eum caute) bene refert ad vicia: quia tanta cautela peccantes ad crucem infernalem ducunt: ut etiam hic ipsi qui ducunt ignoret. Vel propter hoc dictum est istud, quia iuxta litteram ideo dicitur (ducite eum caute) ne turba ipsum eripet: ne factum illud si forte in palam veniret impediretur. Hac cautela ducunt ad crucem et mortem infernalem: qui latebras peccatorum suorum querunt, et ne innotescant totis studiis et viribus elaborant. Et hoc totum faciunt ne impediantur ab exemplis libidinibus suis. Hi similes sunt volentibus suspendere se: qui

fores claudunt et omnia diligenter obstruunt et obserant ne forte adueniat eis succursus aut praesidium et ne quod modo impediatur ei? suspensum. Similes etiam sunt viatoribus quos latrones de ipsa via publica abducunt et ad speluncas ac latebras suas ut ibi eos occidant adducunt. Latebre demonum absconditoria sunt et occultationes peccatorum. illuc deducunt te infernales latrones ut ibi te occidant et deuorent. sagittantem in obscuro rectos corde, et ipsi sunt qui deuorant pauperem in abscondito, sicut legitur in. iij. Abacuc. Exultatio eorum sicut eius qui deuorat pauperem in abscondito. Verum etiam est ad litteram: quoniam turba ipsa hominum per pudorem aut erubescerentiam multos eripit de manibus demonum. Cautissime autem ducunt ad infernale patibulum qui in stulticijs suis sapienter se agere credunt, quod in eis accidit quibus auaricia peruidetiam se mentis. Timiditas cautela. Remissio ac dissolutio animi mansuetudinem. Crudelitas iusticiam, sic docet Beza super Ezechielem. Hi sub spe ducendi ad regnum: ducuntur ad patibulum. Similes etiam hi

Capitulum

XV

mij virtutum zelatores, ppter
qd dicit Salomō in. vii. Ecce
Noli esse nimis iustus? Est em
iustus qui perit in iusticia sua
Magna cautela ducunt he-
retici ad crucē infernale, sumi-
liter hipocrite. Per viā em q
ducit ad regnū: viā dico con-
uersationis exterioris ducunt
oēs peccatores ad penā infer-
nale, quēadmodū canis ostē-
so sibi pane vl osse, sic em dia-
bolus ostēdit eis esculā ocu-
piscentie sue: quā iugiter inse-
quētes p mortē in carnificiā
infernale velut ones occisio-
nis incidunt, Moraliter p
pctōres salutat dñs dñz pba
salutis, i. salutarē exhortatōez
eis p pdicatores vl p internā
visitationez loquit. Osculat
dum signa dilectionis illis in
largitione benefictōez exhibet
De his dicit cōfessoribz (quē-
cūq sic osculat? fuero ipse est)
vobis qdem ad capiendū z te-
nendū traditus (tenete eum)
quēadmodūz aut q incidit in
laqos, aut ferā q incidit i rbe-
tia. Ipsi p et rhetia istaz di-
uinaz pmissionū atqz blandi-
ciaz q ad capiendos pctōres
velut feras corā expādit dñs
austeritate sua z iracundia: et

mordacitate dirūpūt atqz dis-
lacerāt: pdāqz pctōz deo desi-
deratissimā eidē auferūt z ad
diabolū refugāt et toti celesti
curie tantū gaudiūz auferunt
organaz scōz angeloz ab il-
lis tātis tamqz iocūdis laudi-
bus dei suspēdūt: simulqz pec-
catorū vitā atqz salutem. ange-
lis gaudiū, deo p laudem et
glīam auferūt. In ipsos ergo
pctōres homicide sunt, in de-
um impj, in angelos hostes.
His eisde cōfessoribz z platis
dī (z ducite caute) Nulla em
fera aut piscis aut auicula de
manibz tenentis facilius effu-
git aut illabit qz misera corda
peccatū aut penitētiū de ma-
nibz dei z de cōsilio magistro
rū. Nihil em hūano corde su-
gan?, nihil oneris z iugi ipa-
tienti?, nihil ad custodiendūz
ac recludendūz difficult?, De-
rito ergo caute est ducendū, qā
omne qcqd ei occurrerit deo
eripe z auferre pōt, Non em
populus vel turba necessaria
ad eū in suā mortē z pnicie li-
berandū a seruitute z captōe
dñi, qcqd ei vel sensu vl cogi-
tatōe occurrerit illd ad se tra-
hit z alijs abripit, nō est ape-
rienda ianua carceris atqz cu

stodie, nō est ei necessari⁹ magnus ac patēs cētus: p oē foramen: p oēm rimulā elabit⁹ et effugit. Laute igit ducēdam est cor humanū, qz nō soluz a suis, i. a genere vel semie suo: qd intelligim⁹ bona opa et virtutes, sed etiā ab inimic⁹ et hostib⁹ eripit⁹ et liberat⁹. Ipsa em bona sua p supbiaz deo illud eripiūt, similr et mala sua qñqz p desperatōez. Vide g qñta cautela sit ducendus miser pctor, cui ab ipis custodibus ac ductorib⁹ suis adeo cauendū est. Custodes em eius atqz ductores: opa penitētia sunt atqz virrutes: q qñqz ipsum deo auferūt: dū inde psu mit atqz supbit. Qd aut sequitur (Dixitqz illi Iesus: amice ad quid venisti) Insinuat nobis diligēter ac sollicitē psiderandū esse ac discutendū ad quid iudas, iudas, i. pditor, i. blandimētū ipm tētatiōis veniat. hoc em psiderato atqz p cognito nō solū a turba seqn te declinabimus, sed etiā ipm osculū velut morsum mortiferū: velut captiōis et mortis nobis iminentis signū pnunciūz fignemus. Qui declinat osculū nō timet turbā, et supato pdi

toze atqz repulso: totus seqns exercitus dispgit atqz cōterit. Bene ergo dicit (Amice ad qd venisti) simulās te osculari: dicit potius mordēs et deuorās, simulās ingressum pacificū: ex osculo blādimētū abscōdens et opiens illo fustes: faces: et gladios. Quis hoc attendat in osculo et nō ab ipso velut mortifero morsu resiliat? Quis osculari serpentē affectet et nō potius ab ipso morderi timēs: refugiat osculū? blādimētū scz tētatiōis: osculū serpentis est, aut veri⁹ morsu sensualitatis scz: aut concupiscētie carnalis: quā bñs Augustin⁹ sup oēm serpentē appellat. Vel serpens antiqu⁹ ipsa cogitatiōe noxia alloqns nobisqz blādies iuxta supiorem expositōez cōgrue accipi pōt. Cōsiderare ad qd veniat, pditor: qd aliū est qz psiderare si nē aduent⁹ eius, i. pctor: q vtiqz mors est, sicut legit, vj. ad Roma. Nūc g finis illoz mors ē. In quo vno scz in psideratione finis liberatio nra est. Vñ Eccl, xxviii. Vemēto nouissimoz, et eiusdē, xviii. Vemēto ire in die psūmatiōis, et eiusdē, vii. In omib⁹ operibus

Capitulū

XVI

tuis memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. Habet q̄dem pctm̄ in capite, i. in initio sui vnde ledat et vulneret, sed in fine suo habet et gestat antidotū q̄ sanat. Habet venenū in solo capite, sed tyriacā cōtra illud habet in fine. Habet em̄ pctm̄ blādimētuz et illecebrā qua occidit in capite, i. in initio, sed penaz qua sanat habet in fine. Pena em̄ que delectatiōez pcti sequit̄: si p̄ timorē velut in portionem et antidotū assumit̄: totum delectatiōis expellit venenū: totā q̄ vitā et amorem pcti extinguit. *Vñ illud Ecā. Timor dñi expellit pctm̄. Silt et illō* Cōfige timore tuo carnes meas, i. carnales delectatiōes atq̄ pcupiscētiās. Occidi igit̄ tm̄ volūt et nō sanari q̄ de capite pcti, i. blādimēto voluptat̄ solo sumūt vel comedūt, sinez p̄o attendere negligūt. Hi em̄ solū venenū avidissime bauriunt, tyriacā aut̄ exhorrēt atq̄ fastidiūt. *Q̄ amicū sudam* vocat dñs, vel q̄ talē se simulat, vel q̄ iure se talez exhibere deberet: hoc dixit. *Do* raliter p̄o amic⁹ est, pditor vltentator omnis facit: et si non

intentionis, Ipsa em̄ tentatō cibis est et nutrimentum noui boīs. Tentatiōibz em̄ pascitur: nuriunt: augent̄ stutes, que sunt mēbra noui homīs. Has ergo q̄ p̄parat et infert: quid aliud q̄ dapes varias et fercula velut cocus preparat et velut dapifer corā ponit virtutibz atq̄ ministrat: munera et alia bñficia nobis tentādo largit̄, p̄pter qd̄ reuera amic⁹ ē facti: dñ ea facit que amicitie sunt: bñficia scz et cōmoda largiens. Probatio em̄ dilectionis exhibitio est operis, vt ait Gregori⁹. Est igit̄ amic⁹ quia bñfactor facti saltem: et si non intentōis. Recte euz amicum vocat dñs ad bñficia respiciens: nō ad intentionē. *Qd̄* aut̄ scribit Iohānes in, xviij. (Quia Iesus sciēs oīa que futura erant sup euz: pcessit et dixit ad eos) scz ad turbā q̄ conuenerat ad cōprehēdendū eū (Quē queritis) Quēcūq̄ enī sit intentio tērationū boīm: tamen qd̄ vicia et demones q̄rant in tentatione diligēter attendendū est. Respondēt em̄ ipsa vicia et demones ipsa veritate nō voce, quia nos p̄os querunt: nō nostra, et hoc est

quod illi dicūt (Jesum nazarenum) hoc ē qđ legīt in libro Machabeoz. Bellū contra nos est. Sile legīt i. cū. Se- nesis. vbi rex sodomozū dixit ad Abraā. Da mihi aīas: ce- tra tolle tibi. Q. aut dño Je- su dicente (Ego sum. Abierūt retro: suz z ceciderūt in terrā.) Juxta lram potestates in hoc et maiestare diuinitatis osten- dit. In hoc etiā qđ ad notatio- nem suā psecutores ceciderūt ipsa maiestate nomīs deterri- ti: oīqz virtute puati: qđ nob in nostris tēratōibz facienduz sit edocuit. Primū qz nos ip- sos scz qđ vel qđ sumus manī festare debemus hostibz. Nō ostēdit se hoīem qđ pulsantibz vicijz beluinis: z ab excellen- tia et nobilitate p dītōis hūa- ne tā alienis tamqz discrepan- tijs non solū nō ea repellit. neqz tanqz belua velut impe- tu naturali z auditate ea exci- pit. s. tanqz vīle miserabileqz eoz mācipium quasi iurate p- fessionis z obedientie subdit^o officiosissimo famlatu atqz se- stino illa suscipit. Si te igitur hoīem ostēderis: ea scz digni- tate tua idignissima reputās et qđ decet indignatiōe concul-

cans atqz pūciens: statim re- trosum abeūt: z in terras. i. in infimū infirmitatis et impotē- tie cadūt. Noli igit fieri sicut equus z mulus qbz nō est in- tellect^o. Exhibe igit te eis qđ es z qđ es naturalr ac p gratiā nō qđ te facere molūnt. Sci- ant z expiant te esse hoīem. in dignatiōe z cōculcatione sua non glorient te deformasse in beluā brutalem ex impetuosa p- cupiscētia tua. Silt et cū vi- cia diabolica tētant nō te de- monē ppriū scz eoz seruum et habitaculū inueniant. sed ho- minē. i. hostez atrocissimū ex- periant z sentiāt. ne illud d te dicat. Nō cū in honore esset nō intellexit: compatus est lu- mentis insipientibz et simil' fa- ctus est illis: qđ ad vicia di- abolica z infernalīa: que sunt inuidia. supbia. ira. et odium. Edocemur etiā z illud qđ in noīe dñi Jesu psciētiaqz ei^o et virtute mors est z casus ho- stium nostrorū. ppter qđ in oī- tentatiōe nostra atqz discrimi- ne aduocare āmonemur no- minare virtutē eius atqz psen- tiā: quā hostes ferre non pnt. Q. si nomē alicui^o strenui for- tīqz bellatoris nōnunqz ad-

Capitulum

XVI

uersarios eius deterret, quid nobis sperandū est de nomīe dñi saluatoris. Attēde ⁊ illud quia nullus est exercitus: nullus potens ⁊ nobilis q̄ nō habeat nos alicul⁹ insigniū: cuius acclamatōe ⁊ suos ad strenue agēdū animet: et aduersarios se deterrere cōfidat. Sic et his quoz milicia est vita super terraz atq; tentatio vt dicitur Job, viij, insignium est in uocatiōe acclamandū eisdem. Tu ḡ sine acclamatione bul⁹ insigniū nunq̄ psumas cū hoste cōgredi, quēadmodū et in pgressibz visibilibz hoc diligēter obseruat. Qd autē scdo dicit (Quē queritis) diligētie nostre sollicitudinis ammonitō est. Hoc autē qd secūda respōsione cōprehēdi se patit: figurat eos q̄ in initio tentationis strenuiter agūt: celeriter autē deficient: similes bellatoribz q̄ nō habent nisi p̄mū impetuz similes etiā militibz quibz dē deesse anhelit⁹, ⁊ vt vulgo dē caudaz ei faciūt. vulgo alitine, et hac sola de cā deficient atq; succūbunt: cum alias strenuissimi sint: vicz q̄a non possunt diu tenere anhelitum, hi offerebessam vulgo dicūt dño

faciūt: ⁊ vt vulgo dicūt caudā ei faciūt. Hi etiā ab anteriori homines sunt, i. a facie ⁊ capite. A tergo p̄o ⁊ cauda pecudes ac demones: monstra in oculis dñi horredissima. Qd addit Jobānes in eodem caplo ⁊ ceteri p̄termittūt (Si me q̄ritis sinite hos abire) iuxta literā planū est, qz discipulorū liberatōez volebat. Iuxta misteriū p̄o oīm electoz solus capi volebat: vt captōem eternā oēs sui euaderent. Solus mori vt in eternum uiuerent. Solus affligi vt illi eterna felicitate gauderēt. Moraliter p̄o in tētatione tribulationis nos ipsos exponere ammonemur q̄ plati alioz cōstituti sumus vt subditi euadāt, sic ipse met dicit Johis. p. Bon⁹ pastor aīaz suā ponit p ouibz suis. Moralr etiā qz discipulorum noīe virtutes ⁊ dona superari⁹ accipimus: tribulationibus nos exponere debem⁹ vt discipulos h̄mōī saluem⁹ atq; seruemus. Vira cecatiſsimaz demētia p mēbris ipsius asini vel equi saluādis p̄pria mēbra exponere. maior autē incompatibilr ne vel leuē stimulatōem asin⁹ ipse patiat

boc ipm facere. Debra ppa
 noui homis virtutes ⁊ dona
 sunt. Equus vel asinus caro
 nostra. Quid vilis membra
 illa spūalia noui hoīs p saluā
 dis asini sul. i. corpil: tribz aut
 quatuor pillis. i. crinibz expo-
 nere. Hi sunt diabolici mar-
 tires q̄ p volūtate eius faciē-
 da tā dira patiunt. Quis etiā
 vt a leuissimo vtro sibiloqz te-
 nui portat asino: nou? homo
 rot? gladio ⁊ igni durissimisqz
 tormentis exponit. qđ in illis
 manifestum est qui timore de-
 tractionū et rumusculoz ma-
 ledicōz ne de ipsa scz honesta-
 te a maledicis insultet: ne q̄si
 nomē malū ⁊ crimē papillar-
 die eis ipingat. aut bona age-
 re dimittit: aut mala faciunt
 apte. poti? volētes diabolici
 esse aperta inhonestate exteri
 us p̄fessores. et dira morte no-
 ui hoīs interius martires in-
 fernales: q̄ p dei honore et sa-
 lute p̄pria sibilum aure ptenu-
 is tolerare. Demto igit ver-
 boz ducis ac principis tui in
 omni tribulatōis discrimine.
 (Si me querit) o tribulatio-
 nes (sinite hos abire) He sūt
 oues vnicuiqz electoz pascē-

de tradite fideiqz eius custos
 diende atqz cōmisse. Pro his
 ouibz tenet vnusquisqz aīam
 ponere. Vira dementia aua-
 roz qui vt denariū vel numū
 seruāt anias ponunt. Hi sūt
 martires moniales vl' obola-
 res vulgo maaillaus: et reues-
 ra meretrices publice ac vilis-
 sime turpitudinis que hoc foro
 leprosis et ribaldis infernali-
 bus se exponere nō abhorret.
 Qđ s̄o Lucas scribit in. xxiij
 (Quia videntes hi qui circa
 eum erant qđ futurū erat: di-
 xerūt ei: domine si pcutimus
 in gladio) Moraliter insinu-
 at nec gladio potestatis iudi-
 ciarie: nec gladio verbi dei p-
 cutiendum. nisi cum ex celesti
 arbitrio processerit. Tū mi-
 serabiles sunt atqz miserrimi
 qui cupiditatē suam aut iram
 aut odium solum interrogāt.
 eiusqz nutu aut arbitrio solo
 in gladio potestatis iudicia-
 rie pcutiunt: solo imperio cua-
 piditatis aut ire aut odij ex-
 cōmunicantes: aut aliter pu-
 nientes. Addiscant hic dñm
 Iesum a quo omīs potestas
 est: vt legit ad Roma. xiiij. so-
 lū esse iterrogādū solūqz i pte

Capitulū

XVI

lita consulendū, elusq; solius
nutu z arbitrio feriendū. Idē
est z de gladio verbi dei faciē
dum. *Un* et ipse coram pila-
to z herodei, *scilicet*. Johānis, et
xxij. Luce tacuit. z aplos qñ
q; tacere iussit in. *vij*. *Matth*.
dicēs. Nolite sanctū dare ca-
nib; zc. De hoc in. *v*. Amos.
In tpe illo vir prudens tace-
bit qz tēpus malū est. De hoc
Eccl. *ij*. Temp⁹ tacendi z tē-
pus loquendi, ppter hoc dicit
Salomō in *Prover*. Respō
de stulto fm stulticiā suam, et
nō respōde. Noli interroga-
re loquacitatē tuā aut vanita-
tem qñ debeas in gladio pbi
dei pcutere. Ip̄m dñm iesum
exemplo aploz interroga Lū
dispositōne em̄ inī bellum, et
erit salus vbi multa p̄silla. vt
legit̄ *Prover*. *xxij*. Vel ideo
interrogant apli qz qñq; pcutiēdū in gladio, qñq; p̄o solū
modo panēdū. *In* tentatio-
nibus em̄ carnis et i oib; hīs
q̄s delicie vel voluptates in-
ferunt: pcutiēdū est in gladio
discipline, cōcupiscētie em̄ et
voluptates nō sunt patiende
vivere. vita em̄ eaz mors no-
stra est: vt legit̄ ad *Roma*. *vij*
Iuxta expōsitiōnē glose pru-

dētia carnis mors est. *Ne em̄*
sūt diabolici bellatores vt le-
git̄ in scōa p̄me canonice *Pe-
tri*. Obsecro vos abstinere a
carnalib; desiderijs q̄ militāt
aduersus aīas. *Cōtra* hec no-
bis est militandū. q̄a hec mili-
tant aduersus nos. *Voleste*
p̄o z ignominie p nobis mili-
tant aduersus hostes nostros
atrocissimos: p̄p̄iū scz sensū z
p̄p̄iam volūtātē. *Unō* nō so-
lum tolerāde sine patēde sūt,
sed etiā tanq̄ dī auxiliū et suc-
cursus tota gratiā actōe co-
toq; gaudīo excipiēde. *Qua-
rē* duos gladios in cetū aplo
rū fuisse: scribit Lucas in. *xxij*
his verbis (Dñe ecce gladiū
duo hic) Et ipse dñs respon-
dit (Sāt est) Gladios duos
dei verbuz, ex. *vj*. ad *Ephe*. et
gladium discipline vel p̄tātis
iudicarie congruenti⁹ accipi-
mus q̄ q̄dem duo testamēta.
Non em̄ satis est ecclesie du-
os gladios duoz testamētoz
habere ad trucidatōem hosti-
um. *Necessari⁹* em̄ est ei gla-
dius discipline vel p̄tātis iu-
dicarie quē exerit et p̄uatiz se
ip̄m macerādo: z publice sub-
ditos corrigēdo. *Ex* respōsio-
ne igit̄ dñi saluatoris q̄ dixit.

(Satis est) apparet duos istos gladios accipiendos esse. et ex hoc etiam quod duo testamēta nō duo gladij sed vnus sunt. vtdicit aplūs exp̄sse in. iij. ad Hebreos Vnus est sermo dei et efficit et penetrabilior oī gladio ancipiti. Sermo dixit nō sermones. intus em̄ vnus sermo sunt vetus et nouum testamētū Est autē vetus testamētum velut gladius in vagina scz spūalis intelligētia in vobis loet vagina figuraz. In nouo autē testamēto est velut gladius euaginatus. De hoc gladio potest itelligi qd legit. xxi Ezechiel. Gladius exacutus est et limatus. vt cedat victimas exacutus est. vt splēdeat limatus est. et post pauca. de di cōturbatoz gladij acuti et limati ad fulgendū. amicti ad cedē. Exacuiere vade ad dexterā et. Qd p̄o sequit̄ (Perussit vnus ex illis seruū principis sacerdotū et amputauit auriculā eius dextrā) s̄m Lucam. Mathe⁹ p̄o addit (Simon ḡ petr⁹ hñs gladiū eduxit eū et percussit pōtificis seruū abscidit ei⁹ auriculā dextram) Vltimū planū est. vnus eorū q̄ erant cū Jesu vnus cet⁹

est platozū atqz doctorz. Seruus pontificis siue principis sacerdotum qz in tota illa turba siue cohorte multitudo itelligit xpm dñm tam in se q̄ in mēbris psequentiū. In seruo pōtificis plus iudaic⁹ merito intelligit qui solus pōtifici seruebat. vel pōtifici xpo seruitute timoris: licet et hoc ipse ignoraret q̄ xpm dñm suū pōtifficem esse nesciebat. Vel pōtiffici ad lram seruitute obedientie. De tota igit turba psequentiū xpoqz inimicitū solū seruū pontificis. i. iudaicuz populū petri gladi⁹ attingit. qz diuinus sermo ad illū solū puenit. Vnde Nō fecit taliter oī natōni: et iudicia sua nō manifestauit eis. Similr zin Deutero. iij. Que est alia gēs sic inclita vt habeat vnīuersā legē. quā ego pponā hodie aī oculos tuos. Huic auriculas dextrā gladius diuini sermonis abscidit q̄si putredini et surdini sanauit. que spūalia et eterna audire nō nouerat. Et hoc q̄stum ad illos in q̄bo surditas illa spūal⁹ sanata est Vltima abscidit. qz vt dextrā auriculā. i. spūalem intelligenā amitteret occasionez dedit

Capitulum

XVII

Eo em ipso q pcones hitas
 audire noluit et recipe plus
 ille: et hoc faciente inuidia: spu
 ali intelligētia velut aure dex
 tera mutilatus est: et hoc iusto
 dei iudicio: vt q bonū qd itel
 ligebat et cognoscebat facere
 noluit postmodū intelligere
 nō valeat. vult em dñs vt ta
 lentū intellect⁹ ad lucrū ei de
 seruiat. Alioqn a seruo pigro
 et malo illd aufert. vt legit. xix
 Luce. 2. rrv. Nath. Seru⁹
 iste iuxta cōsuetudinē iudeoz
 furantiū aure mutilat: qñ cuz
 q in furto pmo vel delicto mi
 ti⁹ agat. in scdo pō vtraz au
 ris ei abscidit. Quasi g pri
 mū furtū hmoi ppli fuit legis
 abusio: eiusdē carnalis et terre
 na interpretatio. Scdm deli
 ctū euāgelice veritatis et puri
 tat⁹ recusatio. p q et sinistra au
 ris ei abscidit que intelligit ni
 mor dñi supplicioz vicz. Ter
 ctū delictū ptumacia siue pri
 nactia: in q qciqz deprehēdit
 sine vlla miseratione vl expecta
 tione patibulo infigit. Spes
 ergo aur⁹ est q pmissiōes eter
 noz bonoz audiunt. Timor
 q eternoz maloz cōminatio
 nes. aurium vtraz abscisa vl
 amissa. in tercio delicto scz cō

tumacie cōprehēso solum re
 stat ifernale patibulū. Time
 at ergo sibi iudaic⁹ plus: vi
 dens sibi pccisam dextrā aurē
 q adeo lege diuina aburit vt i
 dei pmissiōibz nihil celeste ni
 hil eternū aut speret aut intel
 ligat. Timeat amplius si sini
 stra etiā aure se mutilatū vide
 rit. ita vt nec mala minata et
 nozū supplicioz iā timeat. nō
 hilqz sibi restare nisi tandē pa
 tibulū si terciū delictū ptuma
 cie vicz supaddit. Vel pōt in
 telligi pcussione hac amisisse
 auriculā. i. amissionē auricule
 agnouisse. Qd ergo dicit (ab
 cidit ei auriculam) abscisam ei
 esse innotuit. Hoc em plane
 diuino sermone clauit iudai
 cum scz pplum spūalē legis in
 telligentiā amisisse. Und. xj.
 ad Roma. Ecceitas ex pte cō
 tigit in israel. Et in Esaia. vj.
 Exceca cor ppli hui⁹ et aures
 eius aggraua. i. excecandū ag
 grauandū ei pnūcia: ita ibi ex
 ponit. quō et nos exponimus
 Abscidit ei auriculaz. i. absci
 sam declarauit. In simōe pe
 tro magistrat⁹ eccliaſtic⁹ itel
 ligit. Unde et bñ dicit Johā
 nes (Simō petr⁹ habēs gla
 dium) Non em est magistrat⁹

mus ecclesiasticus si nō habet
gladium, sed potius larua eius
id est limea vel pictura. q̄si q̄
busdā coloribz mītrari: bacu-
lorz pōtifficaliū: sandaliorz: ve-
stīūqz sacroz forinsecus adum-
brata. Unde et oībz ecclīe ma-
gistris sub typo aploz p̄cipit
in. xxij. Luce (Qui non habet
gladiū vendat tunicā suā et
emāt gladiū) In q̄ de gladio
verbi dei habēdo q̄nta debe-
at esse sollicitudo p̄latorz cui-
dēter oīdīz, q̄a alijs nudari p̄-
cipiunt ut illū habeant, unde
sic sunt in nūero p̄latorz habē-
di p̄lati sine gladio quēadmo-
dū lignipedes, vulgo escha-
ces in numero pedū, et larue ī
nūero capitū. Lum em̄ mem-
bra ecclīe non sūt sed mēbra
diaboli: solo pctō p̄sumptōis
et ambitionis, et si aliud non
haberent: nec capita nec pe-
des sūt, sed senescens et senio
confecta ecclesia lignis et ba-
culis pro pedibus vtitur. Hi
non sūt de sexaginta fortibz
in. iij. Lanticozum, qui lectu-
lum Salomonis .i. ecclesiāz
tenentes gladios p̄bi dei sup-
ple manibus ambiūt. et vni-
cuiusqz ensis super femur su-
um. i. gladii discipline sup car-

nē ppter timores nocturnos.
Ad bellandū mittit. i. ad bel-
landū mūdū: carnem: et demo-
nia q̄ prelati ecclesiē institu-
tur. (Qui gladiū non habet)
qua temeritate ad p̄liandū ac-
cedit: homines tempore pacis
vtuntur vel videntur: et non
in tēpore vel in loco bellī esse
qui sine gladio incedūt. Om-
nino enim se nolle nocere vel
hostibus vel alijs ostendunt.
Demores deberent esse Da-
uid qui veniens ad Achime-
lech sacerdotem petijt ab eo
hastam aut gladium ne a per-
secutore suo saule iermis in-
ueniretur. sicut legitur in vice
simoprīmo p̄mī Regum.
Demores etiam esse debe-
rent quia bellatores condu-
cticij sūt, nunq̄ autem bella-
tores cōducticij regibus aut
principibus se ostendunt ad
agenda bella eorum et cōue-
niendum de stipendijs perci-
piendis nisi armatos. Offert
autem se vnusquisqz in eis ar-
mis quorum habet vsum at-
qz peritiā. Qualiter igitur
ecclesijs se offerunt, q̄lī de sti-
pendijs p̄cipiendis tam au-
dacter tamqz p̄sumptuose cō-
ueniunt, qui nec habēt arma

Capitulū

XVII

nec gladiū: ne dicam eoz per
riclā aut vsum Hoc mō iml-
scēt se ribaldi bellatoribz z ex-
ercitiis vt furent z rapiāt: nō
vt egregiū qd z laude dignū
aut qd ad honorez pncipis z
gliaz ptimeat faciāt Inermes
etiā ribaldi iaculis et gladijs
se obijciunt, sic z bmoī boīes
vt tpalia furent z rapiāt iner-
mes exercitui xpiano se immi-
scēt, In hoc tñ ribalds de-
teriores z viliores. qz ibi nun-
q̃ bellatores se simulant. nun-
q̃ sibi bellatoz vsurpāt stipē-
dia Isti pō vt ea etiā rapiāt z
bellatoz loca effrenata impu-
dentia z exercit⁹ ipsius duca-
tus vsurpare nō verent, z ma-
gistri xpiane milicie hñ volūt
qz nō solū nōdū dicit discipu-
li eius fuerūt, sed etiā nec no-
mina nouerūt eoz. Recte au-
tem dicit (exemit vel eduxit gla-
diū) Distice p̃mū p̃tra inde
os q̃ gladium spūs. i. spūalis
intelligētie in vagina sp̃ reco-
ditū ferunt, et eo nunq̃ enagi-
nato sed sp̃ inuaginato p̃cute-
re volūt. Hī vel ludice p̃cu-
tere velle vident, vel p̃ditiose
p̃cere hostibz. Morali pō cō-
tra illos dicit q̃ gladiū verbi dei
velut in vagina q̃dam venu-

statis eloquiū recōdunt: id so-
lum q̃rētes vt vagina eius re-
splēdeat, vt decor vagine pla-
ceat. Hī vaginaz ostētatores
fabricatores et mercatores: nō
bellatores. De h̃ dicit Eccl̃iū.
Nō abscondas sapiām in de-
core sp̃suis. Decor iste sermo-
nis est splēdor atqz festiuitas.
Dicit et hoc p̃tra illos q̃ p̃bo-
del corda sua vaginas tñ fe-
cerūt, vt veraciter de his pos-
sit dici: q̃a vagina gladiū illi⁹
solūmodo sunt: nullū vsuz ei⁹
habentes. hī sunt q̃ verbi dei
sciētiā hñt: sed in eo vel eo nū-
q̃ p̃cutiūt, hūc vagine vetu-
sta rubigie nōnunq̃ adheret
gladi⁹: ita vt cū voluerint eū
educere nō valeant. Alij pō
hoc solū sibi studiū assumpse-
runt vt die ac nocte gladium
istū in vaginā mitterēt, hī sunt
semp̃ discētes z nunq̃ ad sci-
entiā veritatis puenientes, vt
dicit ap̃ls in. iij. scōe. ad Thī-
mo. Sp̃ acuentes nunq̃ autē
scindētes. acuēdo ferrū liberē
arbitrīj z calibē grē cōsumen-
tes, vel ferrū lre z calibē spūa-
lis intelligentie. Morali au-
tem attēdendū est qz p̃cu-
tū aliā p̃tez corp̃is p̃cidit aut p̃-
cussit q̃ aure, z hoc nō solum

quia p̄bū p̄mo ⁊ maxime p̄cu-
 rit aurē, sed q̄a p̄mus hosti di-
 ⁊ maxim⁹ in aure p̄cutit. Au-
 ris em̄ porta est fidei. sicut do-
 cet ap̄lus in dec̄io ad Roma-
 nos Ergo fides ex auditu, au-
 dit⁹ autē p̄ verbis dei. In hac
 porta velut ianitor diabolic⁹
 surditas icubabat seu prudē-
 tia carnis aut sapiētia mundi
 q̄ ⁊ deum stantē ad ostiū in-
 gredi non sinebat, et hoc erat
 tota nostra aduersus deū re-
 bellio: totaq; p̄ditio dei, scz q̄
 tota ⁊ sola salus nostra ē a no-
 bis exclusio. Primū ḡ et ma-
 xime p̄cutit⁹ fuit hosti h̄mōi
 Quo p̄cusso oēs p̄cussi sunt
 et iam pierūt, q̄ p̄durante nec
 vnus eorū perit, quēadmodū
 dicit Aug⁹ de pctō infidelita-
 tis, quia eo dimisso om̄ia di-
 mittunt. ⁊ eo retento oīa reti-
 nent. Sic ⁊ pctō intellect⁹ qd̄
 v̄l cecitas vel surditas v̄l pru-
 dentia carnis et sapia mundi
 dicit Generali autē noīe tene-
 bre v̄l error v̄l ignorātia, pur-
 gato atq; dimisso: tot⁹ hō inte-
 rior sanus ⁊ saluus effect⁹ est.
 Merito ergo p̄cutienda fuit
 et abscindēda auris illa vete-
 ris hoīs: q̄ vel surditas est v̄l
 aliquid eorū que nominauim⁹,

in cuius abscissione tota vetu-
 stas p̄cidit ⁊ circūcidit. Ve-
 rito p̄mū sanāda est infirmis-
 tas cui⁹ abscissione sanitas sa-
 lutis spūal̄ est integritas, vul-
 nus in aure ex gladio p̄bi dei
 fides eadem scz vulnus vete-
 ris hoīs et salus noui, eadem
 porta noui hominis ⁊ introi-
 tus: et obclusio seu obseratio
 veteris. Bene autē sibi iun-
 gunt qz petrus p̄cussit et Je-
 sus sanat. Hoc em̄ potest pe-
 trus p̄cutere scz veterē homi-
 nem, sed occidere illum vel sa-
 nare nouū nō potest. Vel q̄a
 hoc, p̄prium est dñi Jesu: sal-
 uare scz ⁊ sanare: qd̄ ipm̄ no-
 men eius indicat, p̄cutere ho-
 mīsterij est p̄dicatoz. Qd̄ au-
 tē d̄r (Quia vnus eorū q̄ erāt
 cū Jesu habēs gladiū) bñ di-
 cit. qz nō oēs q̄ cum iesu sunt
 gladiū habent: habēt inquaz
 ex officio. Et si cultellos habe-
 ant q̄si ad scindendū ⁊ trūcā-
 dū panē suū multi, i. aliqd̄ in-
 telligentie scripture q̄ sibi de
 pane p̄bi dei decerpāt et diui-
 dāt qd̄ eis ad victuz spūalem
 sufficiat, nō tñ gladi⁹ belli oī-
 bus cōmissus est, sed eis solū
 q̄b⁹ xp̄iane milicie ducat⁹ col-
 latus est, i. cura regim̄is. aiaz

Capitulum

XVII

cōmissa. Vel figura est istud
 ⁊ parabola nři tpiis in q̄ pau-
 cissimi gladiū istū hñt. Canēt
 em̄ philistini ne faber ferrari⁹
 inueniat: vt in israel. i. in ecclē-
 sia nisi prarus q̄ enses ⁊ lāce-
 as spūales fabricet, sicut qñ-
 dam fecisse dicunt in. iij. pmi
 Regū. Faber ferrarius sacer-
 doctor est: q̄ de ferro scriptu⁹
 re enses ⁊ lāceas ⁊ sagittas fa-
 bricat. Quot em̄ p̄ba q̄b⁹ cor-
 da auditorū vulnerent inde
 elicit: tot gladios ⁊ sagittas ex
 ea fabricat. Vn q̄ pauci fa-
 bri hmoi sunt i ecclia dei bo-
 die. Qēs em̄ simul vix vni ba-
 listario vel archidinesī sagit-
 tas fabricare sufficerēt. Quā-
 to minus q̄ toti bello dñi exer-
 citus sufficiēt ad copiā sagit-
 taz. Q̄ aut̄ Iohes seruū no-
 minat: bene congruit et miste-
 rio nūciās. Balchus em̄ in-
 terprat rex cōsiliū vel pnceps
 festinator, vel annūciās decli-
 natōem. Et reuera iudaicus
 pplus rex cōsiliū cōpatōe cete-
 raz nationū erat p legis eru-
 ditionē, vel rex cōsiliū iure et si-
 nō facto, quia regi diuio cōsi-
 lio debuit et alios regere. Ut
 referendū est ad eos q̄z auri-
 id est intelligētia sanata est: q̄
 prius serui erant p̄cipitatiois

et ignorātie: pculsi gladio pe-
 trī: facti sunt reges p̄siliū Hoc
 est consilio se et alios regētes.
 Potest ⁊ iuxta hāc interpreta-
 tionē q̄ cūq̄ gladio p̄bi dei p-
 cussus aures illam venustatis
 amittit: ⁊ extēdēte manū misse
 ricordie saluatore auriculāq̄
 eius tāgente: sanitatē spūales
 recipit. Balch⁹ iste, l. rex cō-
 siliū accipit. Cōgruit etiā secū-
 da interpretatio pnceps festina-
 tor de seruo scz princeps effe-
 ctus: ⁊ de tardo ⁊ imobili fe-
 stinator. Oneratus em̄ pplus
 iudaicus ⁊ visco tpaliū ⁊ one-
 re traditionū velociter ambu-
 lare non poterat. tpe gr̄e sicut
 ceruus saluiuit, sicut dicit dñs
 p̄ Esaiā. xxxv. Tūc saliet sicut
 ceru⁹ claudus. Pri⁹ em̄ clau-
 dicans pplus iudalc⁹ quēad-
 modū significatū est in clau-
 dicatiōe Jacob Ben. xxxij. et
 hoc pculsus a Petro: q̄ spā-
 liter deputat⁹ fuit iudaico po-
 pulo. Vñ aplūs in. iij. ad Ga-
 lathas. Qui opatus est petro
 in ap̄latum circūcisiōis: opa-
 tus est ⁊ mihi inter gētes. Si-
 gnificat et ista percussio petri
 stultā pculsiōē q̄rundam ne-
 scientiū vñ p̄bo dei q̄ aurē in-
 telligentie quā verbo dei ap̄i-
 re debuerāt: indiscrēte cōiur-

bateq; loquētes poti⁹ pcutiūt
 ⁊ pēdūt. ⁊ dū lucem vere co-
 gnitōis infundere deberēt: te-
 nebras erroris poti⁹ ingerūt
 Auditoribusq; q̄s sanare de-
 buerant tenebras erroris po-
 tius ingerūt. Auditoresq; q̄s
 sanare ⁊ reformare debuerāt:
 aure intelligēte dānatos aut
 vulneratos vel mutilatos re-
 mittūt. His tñ q̄s illi vulne-
 rauerūt dñs iesus p extēsiōez
 man⁹. i. mie largitate sanitatē
 nōnūq; restituit. Dicit etiam
 malch⁹ annūciās dcliatōez. q̄
 em pus leg⁹ obfūatiā annūci-
 abat: mō annūciat dclinatōē
 ab ea. v⁹ qz iudaic⁹ p⁹lus ex le-
 ge marie timorez annūciabat
 in q̄ declinat a malo. vt legi⁹
 Proverb. xvj. In timore dñi
 declinat a malo. ⁊ in. xiiij. eius
 dē. Timor dñi fōs vste vt de-
 clinet a ruina mortis. Vel an-
 nunciāns declinatōem ipsaz
 legis lram q̄ declinatio erat a
 recto nō rectitudo: eū tñ ille p
 rectitudine annūciabat Hoc
 ipm ad prudētiā carnis et ad
 alia q̄ dixim⁹ referēduz ē. Illa
 em annūciat q̄ eis cecati atq;
 repleti sunt. De abūdiātia em
 cordis os loq̄t. vt legi⁹. vj. lu-
 ce. Intelligi⁹ et ista p⁹ussio pe-
 in ipatētiū vindicta quā i p⁹

secutores suos exercēt. Gladi-
 us aut intelligi⁹ fm b ptās no-
 cēdi. Gladiū istum nunq̄ pce-
 pit dñs educere in nouo testa-
 mēto Legi⁹ qdē qz petro dixit
 (Converte gladiū tuū in vagi-
 nā) Rusq; aut dixit educ vel
 exere. Ad educēdū tñ v⁹ exes
 redū nō expectat del mādātū
 sed neq; mādato dei i vagiaz
 educ⁹ remittit. Perpauci em
 sūt q̄ in gladio liguēsi aliu⁹ n̄
 hñt saltē psecutores suos n̄ p-
 cutiāt. Et postq; hmoī gladi-
 um eduxerāt p ipatiaz ad p-
 cutiēdū. vix p patiētiā et miaz
 i vaginā mittūt. Quid q̄so fa-
 cerem⁹ si autoritatē pcutiēdi i
 gladio ex euāgelio haberem⁹
 Abolita eēt penit⁹ et elimiata
 a nob patiētia. qñ etiā n̄ p̄cipi-
 ente dño vt gladiū in psecuto-
 res n̄ros extēdam⁹. ⁊ p̄cipiēte
 vt educitū et extractū i vagiaz
 remittam⁹ gladiū cōtinere qz
 nō volum⁹ n̄ valem⁹ Dēs vt
 idē ait dñs (q̄ accepint gladiū
 gladio pibūt) Ip̄o q̄ppe gla-
 dio. i. quē ipatēs i psecutores
 exerit: p̄fossus ipatie vulnere
 p̄m⁹ p̄it. Qui vt veste alteri⁹. i.
 corpus laceret: aiām suāz eo-
 dē gladio transfigit simul at-
 q; trāsuerberat Quēadmodū
 em lingua detractoris vt dic

Capitulū

XVII

bñs Bern. gladi⁹ princeps est
tres vno icu occidens. scz de
trahentē. z audientē. z illū cui
detrahīt. Sic z gladius im-
patientis gladi⁹ anceps est si
ue biceps. ipm in quē extēdit
occidens corpalr. illū pō a q̄
extēdit spūalr. Conuerte in
quit dñs ad oēm impatientēz
(gladiū tuū in vaginā) Sola
em̄ est patientia p quā gladi-
us oīs vincit. Et sola est im-
patientia p quāz gladius oīs
vincit. Et vt ad vnūz dicam⁹
Sola est impatiētia p quam
aliqd pōt gladi⁹. Virtus em̄
alieni gladij sola impatiētia
nostra est. Eadē etiā est et acu-
mē alieni gladij. qz p illā solaz
in aīas nostras penetrat. Im-
patientia igit in psecutōe bñe
nihil aliud est q̄ virtutē z acu-
mē gladio psecutoris adhibe-
re. Auferre igit virtutē et acu-
men gladio psecutōis: hoc est
eidē patiētiā adhibere. Addi-
sce p hūana infirmitas p pa-
tiētiā z hostē inermē efficere
aut saltem impotentē pcutere
z gladiū eius obtūdere. ita vt
nō nisi vestē tuā. i. corp⁹ possit
trāfigere. Noli gladiū hostis
acuere. noli eum fortiorē p im-
patiētiā tuam efficere. q̄ nihil

habet fortitudinis: nihil acu-
minis nisi p impatiētiā tuā.
Et vt vno verbo totū dixerim⁹:
totum posse psecutoris
aduersū te ipatiētia tua est. to-
tū posse tētoris cessio tua ē.
(An putas qz nō possem ro-
gare patrē meum et exhiberet
mibi plusq̄ duodecim legio-
nes angelozū) q̄si di. stulte. vī
z gladio passionē z mortē me-
am conaris auertere p q̄ de-
clināda nec pces ad patrē vo-
lo fundere. In q̄ Morālī ar-
guunt q̄ ad vindictā pñi sūt.
ad patendū pō tardissimi. et
illi q̄ etiā ad iniurias dei vin-
dicandas qdam zelo rectitu-
dinis accēsos se credūt: nō at-
tēdentes qz deus ad patiēduz
pmpriissim⁹ ē. ad vīdicādū pō
tardissim⁹ Ita vt eius iniurie
z cōtumelie extreme iudicent
z vindicent. hmoi hoībz si ple-
nitudo pñis pcessa esset: locū
dīniā iudicia nō bñent. omīa
em̄ añ diē pfixū a dño ipi z lu-
dicarēt z vīdicarēt. Attēdēdū
igit est z iudicibz et potestatēz
vindicanđi habētibus. quia
vilius et salubri⁹ nonnunq̄
vt aliq̄ tolerent q̄ vindicent.
In ecclesie pō negocijs tunc
demū pcutiendū est i gladio

ptatis iudiciarie vel materia-
li: cū non habet aliud ecclesia
quod ad dei gl'iam et animar' sa-
lutē faciat. Extrema em̄ est in
medicis mēbroz eoz precisio
Unde ve eis q̄ illā p'mā faci-
unt mederi volentes: et ab ea
icipiūt q̄ finis debuit esse me-
dicandi. (Quō implebuntur
scripture) Ad l'ram (scripture)
q̄bus generi hūano pax et re-
cōciliatio ad deū et salus eter-
na p̄ mortē dñi saluatoris p̄-
missa est. Facto igit' et si nō in-
tentione cōtra dei p'missionē
agebat petr' dñi passionē im-
pedire volebat, redēptionē ge-
neris hūani, duz p'ci solutōez
Salutē dñi calicis et medicie
bibitōem, Recōciliationē: dñi
tanā sacrificij oblatōem. Pa-
cem: dñi oīm iniuriar' emēdaz
et satisfactōem impediebat, et
q̄ntum in se erat auertebat.

Doralt' p̄o subtiliter argu-
itur Petr' et in eo oēs ipatien-
tes. Cum em̄ plenitudo legis
sit dilectō. vt legit', xij. ad Ro-
ma, et in. vj. ad Gal. Alter al-
ter alteri' onera portate et sic
adimplebit' legē xp̄i. In. xij.
p̄o p'ime ad Cor. Charitas
patiens est: benigna est, mani-
festum est q̄a patientia magna

pars est et plenitudo legē. S; et
exp'sse mādātū patientie le-
git' Levitici. xix. Nō q̄ras vl
tionē: nec memor eris iniurie
ciuiuz tuorū. Charitas vt ait
Breg. patiens est vt malos tole-
ret. benigna est vt etiā q̄s por-
tat amet. Ab impatiētibz igit'
scripturas impleri p̄ obediē-
tie iusticiā impossibile est. Po-
test et illud dīci qz patientia p̄-
fectio est et plenitudo iusticie.
Maius em̄ eē videt' mala ir-
rogata equaliter aut gratat'er
ferre q̄ bona facere, eo qd̄ dif-
fili' atqz molestius. Recte
q̄ arguēs Petrū dñs (Quō q̄
implebunt' scripture) q̄si dice-
ret: nō sine patientia implebū-
tur. (Quia sic oportet fieri) in-
xta: l'ram patientiā exhibe, (cō-
uerte gladiū tuum in vaginā
quia sic oportet fieri) vt scz vl-
des fieri Oportebat em̄ xp̄m
pati et resurgere a mortuis vt
ipsemet dicit in vltimo Luce.
Oportebat vt calicem potio-
nis biberet celestis medic' p̄
mundo egrotāte, sic inquam
oportebat fieri, qz fieri exiger-
bat nostre miserie cōueniēsis
suma saluberrimāqz sanatio. |
Fuit qdē et alius modus deo
possibilis vt ait Aug' sed iste

Capitulum

XVII

nostre miserie sanāde cōueni
entior. Erat q̄ppe miseria ge-
neris hūani z egritudo maxi-
me in duobz q̄ ad culpaz. In
hoc scz q̄ ab amore dei frigu-
erat: et in eo cōfidere ei q̄ inni-
ti fiducia nō valebat. Ad q̄
duo sananda n̄hil potuit co-
gitari cōuenienti? n̄hil potu-
it adhiberi efficaci? Hoc em̄
vno beneficio dñsice passiōis
spe immobili z imutabili infir-
mitatis hūane firmat̄ hesita-
tio: velut pignore securissimo
et argumēto certissimo. Illo
etā eodē accendit hūana fri-
gidity z tepidity. Neq̄ em̄
diuine dilectōis camin? ma-
iorē flāmā quā in cor hūanuz
mitteret habuit. Sic ip̄a ve-
ritas lxx. Johis testat̄. Da-
torē hac dilectionē nemo ha-
bet vt animā suam zc. Vnde
igit̄ hūana incredulitas z dis-
fidētia: nec in dei thesaur? pi-
gnus fuisse securi? cui imuta-
biliter incūberes. nec ī dei loi-
ca argumentū cert? cui idu-
bitabilr crederes. z q̄ntum te
deus diligeret: et in omni ne-
cessitate q̄ntuz tibi subuenire
pat? esset: q̄ pprio filio suo nō
pepercit sed p te tradidit illuz
in. viij. ad Roma. Hoc igit̄ ti

bi factū est vt tante miscōte t̄
pciosum pignus tā validū ar-
gumētū omnīū aliorz bñficio
rum spem tibi pareret et fides
et tāta diuine dilectōis flāma
cor tuum ad deum reamādū
accēderet: in q̄bus duobz po-
tissimū p̄sistit nostre salutis in-
tegritas. Morat̄ p̄o (Sic
oportet fieri) id est pati. est em̄
nunc tēpus patēdi dñō z su-
is. sed erit tandē tēpus vindic-
trā faciendi dñō z iudicādi si-
militer z suis. Sicut sp̄e dicit
in ps. Cū accipo tēp? ego lu-
sticias iudicabo. Vñ in eodē
Ad faciendā vindictā in na-
tionibz. Hoc idem est qd̄ ipse
xxij. luce. Sinite vsq̄ adhuc
nō tā seruire pctōres q̄ seruire
patētibz. Necesse ē hic thau-
ros z altilia occidi et p̄parari
ad nuptias. De quo in. xxij.
Mathei. Necesse est hic gra-
na mortificari vt fructū mul-
tū afferant. sicut dz in. xij. Jo-
hānis. Necesse est hic metal-
la p̄bari: vasa fabricari: rubis
ginata climari: vestes ablu-
i: terram fodi z atteri vt fructifi-
cet. Necesse est hic messes tri-
turari z vnas p̄mi. Necesse ē
in estu tētationū p̄sentiū dum
noxij seruescūt bñores: potio

nes amaritudinis quasi ab absinthio bibere, Unde Trenoꝝ. iij. Repleuit me amaritudinibus et inebriauit me absinthio. Et Jeremie. ix. Ecce ego cibabo populum meum absinthio in potum dabo eis aquam fellis. Diligenter autem notandum est id quod addit Iohes in. xviij. (Calicem quem dedit mihi pater non vis ut bibam illum) quasi dicat non est timendum de calice quem pater porrigit: gratanter atque gaudenter accipiendus est. Non est mortifera potio quam pater porrigit. Nec enim eam porrigeret amantissimus pater si illam mortiferam nosceret. In qua responsione instruimur quod eis qui molestias et iniurias nobis illatas vel repellere volunt et auertere a nobis: respondere debeamus. Quis enim hoc sustineat rege etiam terreno porrigente sibi calicem: ut eam habere prohibeat: et ab illo vel calicem auertat: aut forte etiam turpiter effundat. In hoc seruimus nobis amici quos mundus amicos vocat: rege scilicet celorum offerente nobis calicem: quasi toxicatus esset tota vino sine dei contumelia a nobis auertunt: ipsosque nuncios per

quos huiusmodi calix a deo nobis transmittitur toto odio persequuntur. Calix nobis a deo porrigitur quotienscumque nobis tentatio imittitur. sed per se ipsum nobis illum porrigit dominus. per se cum tribulatione imittit id est nullo persequente: quales sunt egritudines et naturales defectus. Per nuncios pro quotiens nos per persecutores exercet. Vnde David xvi. primi Regum. Cum Abimey vellet percutere Semei maledicentem illi dixit. Dimitte illum ut maledicat. Dominus enim precepit ei ut malediceret David. quasi dicat. nuncius domini est: licet non intentione obediendi domino hoc faciat. Quis est inquit qui audeat dicere. Cur hoc facis. Hoc et intellexisse videtur beatus Leonardus qui videns leonem dentibus frendentem ad se venientem ait illi. Si potestate accepisti aliquid vlciscendi in me: vlciscere in nomine domini: paratus sum. Hoc idem Petrus in secundo prime canonice sue ostendit dicens. Subditi et subiecti estote omni humane creature propter deum: siue ducibus tanquam a deo missis.

Capitulū

XVIII

Uides ergo ipatientes q̄s ma-
le recipiāt, q̄s crudeliter ⁊ tur-
piter tractēt h̄mōi dei nūcios
imo dei pincernas: ⁊ calicem
dñi nobis tā sedulo tamq̄ of-
ficiose ex pte eius offerentes.
Dñi igit̄ volēti vindicare in-
iuriam tibi illatā aut p̄umeli-
am Rñde (nō vis vt bibā il-
lū) q̄si diceret. Times ne for-
te torcat̄ sit calix (q̄a sic opor-
tet fieri) .i. hunc oportet bibi.
Hic oportet bibi ad modicū
ne in eternū bibat, Hic opor-
tet bibi calicē momētanee tri-
bularōis: nō solum ad sanita-
tem, sed etiā ne mare eternarū
amaritudinū tandē absorbez-
re cōpellamur. (In illa ho-
ra dixit Iesus turbis Tanq̄
ad latronē exiit cum gladijs
⁊ fustibz comprehendere me)
Nesciuerūt ad literā respon-
dere turbe, Verito ḡ tanq̄
ad latronē exēdū fuit q̄ p la-
trone Adā scz ⁊ tota posteris
tate ei⁹ fideiussorē se dederat,
quod ⁊ ipse Adam ⁊ posteri-
tas eius in, xxxviij, Esaie pe-
tierunt. De hoc fideiussore di-
cit Prover, xx, Tolle vestimē-
tum ei⁹ q̄ fideiussor extitit alie-
ni ⁊ pro extraneis aufer ei pi-
gnus, qd ⁊ ipsi fecerūt ad cru-

cem enim suis vestibz exuētes.
Pignusq̄ nostre redēptōis, .i.
vitam p nobis assumptā ab-
stulerūt ab eo. De hoc fideiuf-
sore legis exp̄ssius Eccli, xxiij,
Bratā fideiussoris ne obliui-
scaris, dedit em̄ aīam suam p
te. Verito etiā tanq̄ ad la-
trone ad cū exierūt: q̄ oīa ha-
bebat latronis insignia, Pri-
mū, qz vestē, .i. carnes, vii, viij,
ad Roma, Vixit deus filius
suum in similitudinē carnis pcti.
Sacco etiā indut⁹ est ad mo-
dū ribaldi, Sicut ipsemet di-
cit in ps, Tōcidisti sacco me-
um, ⁊ p Job, xvj, Saccū cō-
sui sup cutē meam, .i. mortali-
tatē ⁊ infirmitatē sup carnem.
Lauterū etiā latronis, id ē si-
gnaculū circūcisionis habes-
bat: q̄ signaculo se latrones ⁊
latronū filios oēs circūcisi p̄-
dicabant Habebat ⁊ alia ins-
signia latrocinij, Penalties
scz hūano generi toti p latro-
cinij Ade ⁊ Eve infictas: ve-
lut cautēria q̄dam latrocinio-
rum, Verito igit̄ qui pelle la-
tronis vt ita dicam⁹ se induit:
inter latrones pependit: et cū
sceleratis deputatus est, vt le-
git̄ Esa, liij, Alpt̄er hoc etiā
qz ipsemet fure se dic⁹ Daibz

xxij. Si sciret paterfamilias
 q̄ hora fur veniret tē. Et apo-
 stol⁹ de eo i. iij. p̄me ad Thes-
 sal. Dies dñi sicut fur in no-
 cte ita veniet. Quia igit̄ et pro
 furib⁹ spopoderat et tanq̄ fu-
 rem se gerebat veste seu sacco
 insignis atq̄ cauterio: et furē
 se ip̄met dicebat: merito rāq̄
 ad furem et latronē ad eū cō-
 prehendendūz exeūt. et hoc in
 mēbris suis. Unde et ali⁹ eum
 aure mutilat q̄ vnū scz ex mē-
 bris eius. i. fidelib⁹ et⁹ ab au-
 ditu verbi dei q̄cūq̄ mō auer-
 tit. Alius eum baculo p̄cutit
 aut gladio q̄ quilibet ex suis
 p̄sequit̄. Et vt vno p̄bo om̄ia
 dicamus Nullus latro inhu-
 mani⁹: crudeli⁹: ignominio-
 si⁹: tractat⁹ est vnq̄ q̄ ip̄se
 hodie tractat̄. et spūalr in p̄so-
 na sua. et corpāl in mēbris
 Ab alijs mēbratim discerpit̄
 atq̄ mordetur. et hoc spūalr: a
 blasphemis scz et iurātib⁹. Ali-
 us p̄ linguam eū mordet: duz
 p̄ linguā blasphemādo iurat.
 alius per aurem. et ita de alijs
 Unde et q̄si vile cadauer. aut
 canis extrane⁹ multitudini ca-
 nū improbiſsimoz absq̄ om̄i
 succursu et auxilio videt̄ expo-
 situs. imo vilis et abiectus.

Quis em̄ canis misatores et
 succursores nō haberet. quis
 em̄ lapidis et baculi nō ferret
 auxiliū vel p̄sidiū: si cum mlti-
 tudo canū hoc mō discerpet.
 Videmus et audim⁹ regē ces-
 lorū sic discerpi morsib⁹ blas-
 phemē iurantū. morsib⁹ etiā
 iudeoz. paganoz. et heretico-
 rū blasphemātū. et tū rar⁹ est
 q̄ ab ei⁹ morsib⁹ canes b̄mōi
 abigat. Si q̄s aut̄ p̄secutōes
 iniurias: contumelias: detra-
 ctiones: liuores: et vulnera q̄
 oīa in suis mēbris patit̄ bñ at-
 tenderet: ip̄m in mēbris suis
 vulnerari: fustigari: flagella-
 ri: depredari apertissime iu-
 dicaret. Hoc autēz ideo dixi-
 mus. qz charitas q̄ nos dil-
 git: oīa incōmoda suoz sua
 facit. nō p̄sonali passiōe neq̄
 cōpassione q̄z neutrā admit-
 tit eterna illa in q̄ mō est etiāz
 fm formā sui felicitas: sed su-
 sta vere fidelisq̄ amicitie re-
 putatōe. Lex em̄ amicitie p̄fe-
 cte sese amantiz oīa decreuit
 esse cōmunia. et q̄s diligit nō
 aliter sui essent que eozū sunt.
 Moraliter p̄o turba viciozū
 et demonū p̄ tērationē ad vnū
 quēcūq̄ q̄ tentat̄ exeūt cū gla-
 dijs et fustibus quos dixim⁹.

Capitulum

XVIII

ideo tanq̃ ad latronē: vt eum
cōprehendant z ad infernale
ducant suspēdiū. Vel ideo tā
q̃ ad latronē: si se latronem p
psensum gesserit. Tu g̃ q̃ tēta
ris dīc cum dño Jesu spūali
ter. id est recogita. quia tanq̃
latro ab hmōi turba ad infer
nale suspēdiū ducendus q̃
reris. Exhorre fustes z gladi
os et turbā vite tue insidian
tiū. Noli arridere vel applau
dere gladijs z fustibz: captio
nem z mortem tibi intentanti
bus. Noli festinū occurſū ex
hibere hmōi turbe: sed q̃ tan
q̃ latro ab ea quereris: tanq̃
latro ab ea declina z effuge. z
vt vulgo dīcī: mitte te in alti
tudīnē vt liber effugias. Noli
osculari fustes z gladios de
lectatione et desiderio. Noli
osculari funez quo ligāduz q̃
reris z trahēduz ad inferna
le suspēdiū. Funis est alliga
tionis tue om̃e illud q̃ ad pec
canduz traheris. Gladius est
oē illud qd̃ tibi pcti vuln⁹ in
fligit. Fustis est oē illud quod
cor tuū. constringit z conerit.
Noli ergo his applaudere vl
ridere delectatiōe vel gaudio
Noli ea amplecti amore vel
dsiderio. (Quotidie ap̃o vos

crā docens in tēplo z non me
tenuistis.) Pulcre eis insultat
qui fustibus z gladijs vim ei
facere p̃sumebant: q̃si euz oc
cidere possent: nisi vellet: qui
habet mortis z vite impium.
Insinuās eis qz in solo tēplo
inueniri: cōprehendi: atqz te
neri potest. Solo em̃ amore
inueni: cōphēdit: ligat: at
qz tenet. Sicut expresse dicit
ad eū Esaias. lxiiij. Nō ē do
mine q̃ confurgat z teneat te.
Sola est charitas q̃ eū vince
re z tenere potuit. z cū omnia
possit illa sunt vīncla scz cha
ritatis. q̃ nullaten⁹ dirūpe po
test aut potuit. Illa est contra
quā oīno nō pōt: z q̃ totuz in
eū potest. Nō em̃ vīnclis q̃
bus corporaliter ligat⁹ est tene
bat aut teneri potuit. neqz cla
uis quibus affixus est. phibi
tus ē aut ire aut moueri quo
vellet. sed sola eū charitas alli
gauit: eum sic tenuit et affixit.
Neqz em̃ clauī vel vīncla ei⁹
voluntati resistere potuerunt
cui subest cum voluerit posse
Lui⁹ velle fecisse est. In solo
ergo tēplo suo querendus est
quia in eo solo inueniri et cō
prehendi potest vt diximus:
maxime cum docet. p̃ doctri

nam cū marie inuenit et ma-
 xime cōprehēdit et tenet. *Te-*
plum aut maxime ecclesia vel
fidelis ania intelligit: in qui-
bz deus adoratur et colitur in
spiritu et veritate, sicut legitur
in, iij. Johis. In quo et insi-
nuat non extra ecclesiā se esse
querendū, quēadmodū et ipse
dicit in, xij. Mathei. Tūc si
q̄s dixerit vobis, Ecce hic est
christus: ne credideritis, v̄l ec-
ce illic. De hoc s̄o qd dicit q̄-
ridie se esse in templo: illud at-
tendendū est, quia nō in solis
diebus pacis et p̄speritat̄, cūz
electis suis est dñs. Vñ. cum
ipso sum in tribulatōe. Et v̄l-
clmo. Marci. Ecce ego vobis
cum sum oibz diebz. (Hoc au-
tē totū factū est vt impleretur
scripture p̄phetarū) Implerē-
tur in quā p̄missiones in ipsi⁹
exhibitiōe veritatis. Vacua
q̄ppe vident̄ verba p̄missiōis
anteq̄ res ip̄a q̄ p̄missa est ex-
bibeat. Scripture p̄phetarū
iurta s̄raz de salute gener̄ hu-
mani p̄ mediatorē dī filiū ma-
xime sonuerāt. Et q̄cqd loq̄-
bant̄ p̄pter istud solūmodo est
dictū. Totū ḡ qd circa iesum
dñm factū est: id certe factū ē
vt salus generi hūano in scri-

pturis p̄phetaz p̄missa: eidez
 daret. Moraliter s̄o q̄a ple-
 nitudo legis christi est mutua
 hominū portatio. sicut legit̄
 vj. ad Gal. Alter alteri⁹ ones
 ra portate et sic adimplebitis
 legem christi. Et in eiusdez. x.
 Dis lex in vno sermone im-
 pletur. Diliges p̄ximū tuum
 sicut teip̄m. Et ad Roma. xij
 Plenitudo legis est dilectio.
 At hec plenitudo legis et scri-
 pturarū fieret id est charitas
 dei in cordibz hūanis accēde-
 ret: totū h̄ factū est, qz p̄pter h̄
 venit, sic ip̄emet dīc i. xij. Lu.
 Ignē veni mittere in terrā: et
 qd volo nisi vt accēdat Ama-
 ri em̄ q̄rens de⁹ q̄ vnica erat
 via n̄re salutis: p̄us amorē ex-
 hibuit et b̄nficio argumētoqz
 morte. s. quā p nobis ptulit q̄
 oēm dubitatiōez a nob̄ exclu-
 deret oñdit, totū igit̄ factū est
 vt deū amaremus. Distice
 s̄o plenitudo scripturarū in-
 telligētiā est redūdātia quaz
 ei⁹ passio nob̄ fecit, sic in fine
 passiōis dicem⁹. Sc̄pture igit̄
 tur p̄phaz eoīpo vel semiple-
 ne v̄l vacue appebāt q̄ d̄ eis
 passū haurire n̄ potām⁹. sed
 eas x̄ps dñs vsqz ad sūmū im-
 plevit, qd et in ipletōe ydriaz

Capitulū

XIX

In. ij. Johis figuratū fuit. vbi dicit q qz impleuerūt ydrias vsq ad summū. Propter hāc plenitudinē pmittebat nobis p Elaiā in. xij. Haurietis aq̄s in gaudio de fontibz saluatoris. Est ergo snia vt pmissio nes pphetarū implerent re. et ichoatio sapie sen iusticie im pleret pfectōne. z obscura lu mine intelligentie cōplerent. vt eloq̄a pphetarū q̄ velut va sa semiplena erāt implerent d flumine cui⁹ impetus lenificat ciuitatē dei: aqua sapie saluta ris. de qua legi⁹ Eccl. xv. Aq̄ sapientie salutaris potauit illū.

(Tunc discipuli omnes re licto eo fugerūt) Recte et pul cre vt solus mūdi p̄cium ap pendere appareret: vt solus p pugnator generis hūani z ad uocat⁹ cām ei⁹ defendere. aut potius eā: iuxta istd. fecisti iudiciū z cām meā q̄ iudicas iu sticiā: ostēderet facere. vt d to grege agnus elect⁹ in sacri ficiū recōciliatōis generis hu mani solus assumeretur. Nō em̄ tam malicia psequentium q̄s dei patris electōe solus q̄ sit⁹ est z comprehēsus. Vnde Esa. vi. Ecce seruus me⁹ susci piā eū. electus meus cōplacu

it sibi in illo anie mee. Si aliq cū illo cōprehēsi essent z pas si: nō esset clarū mortē eius so lā nostre redēptiōis p̄ciuz suf ficiens: nostreqz recōciliatōis sacrificiū extinxisse. sed poti⁹ alios in supplementū assūptos: heretica fortasse suspicaret p fidia. Morāl⁹ aut fuga apo stolorū: et dñi saluatoris reli ctio nobis insinuat q̄s paucos habebat ad cōpatiendū soci os dñs. et si mltos habeat ad cōregnandū. fere oēs delicati sum⁹ sicut dicit bt̄s Hiero nimus Delicat⁹ es frater. et si hic vis gaudere cū seculo et i futuro regnare cū xpo: nō at tendentes q̄a nō est nobis re gressus ad lignuz vite nisi per cherubin z flāmēū gladiū at qz versatilem. sicut legi⁹ in Ge nesi. Et qz nō est vini intrare in cellariū nisi p torcularis p̄s suraz. nec grana recipiunt in horrea nisi p ventilationez et triturā. Sciendū aut est qz pas sio z tribulatio velut colatorū um sunt: q̄ feces exteri⁹ retinē tes excludūt: id p̄o solum qd purū atqz pbatū est int⁹ mūt ūt. Feces igit manifeste se cē ostendūt q̄ foris in tribulatōi bus detinent. Qd autē dicit

(qz relicto eo fugierūt) signifi-
 canter addit, qdam em tribu-
 latōes fugiūt: nec tñ illū dese-
 runt, sicut de Paulo legīt q p
 sportaz dñissus est cū qreret
 ad mortem, z hoc pcepit dñs
 dicens Si vos psecuti fuerint
 in vna ciuitate fugite in aliaz
 Qui em maiori vilitati eccle-
 sie seruire se volūt: nō xpm fu-
 gientes deserūt: imo poti⁹ fu-
 gientes acq̄rūt aut secum dese-
 rūt. Mirabilis aut demētia
 vt equū corpis ad horā vl̄ di-
 em vel dies paucos seruet: de-
 um pdet z seipm z equū eter-
 ne p̄ditōi addicit, tātm thesau-
 rū in modica custodia deserit
 vbi nec calceos suos dsereret
 Vetus mortis hoc hz stulti-
 cie vt sp fugiat z nunq̄s effugi-
 at, p mortē em meli⁹ mors fu-
 git z effugit. Ampli⁹ fugienti-
 bus mortē q fugiēdū erat nisi
 ad vitā, Nō fugit mortē q de-
 serit vitā Quid igit est (relicto
 eo fugierunt) nisi relicta vita
 fugierūt mortē. Ipse em dicit
 de se in, xiiij. Johis, Ego sum
 via veritas z vita. Obliti sūt
 oēs sic fugientes eius qd dicit
 Elaias, xxvj. Urbs fortitudi-
 nis nostre syon, i. saluator, vr-
 bem igit fortitudis sue reliq̄

runt. Obliti sunt etiā eius qd
 dicit David, Dñs fortitudo
 mea z refugiu zc. Deniqz qd
 scriptū est in ps, vita in volū-
 tate eius. Ergo nō meli⁹ aut
 qrit aut saluat vita, qz qredo
 volūtatem aut psistēdo in ea.
 Amplius certū est qz tribula-
 tiōes nō nisi tribulatōibz vin-
 cunt. Ille em sunt q patiētiāz
 opant, vt legīt, v, ad Roma, z
 in pmo Jacobi. Quid aut est
 patiētia nisi scutū et p̄sidū cō-
 tra iacula tentationū z tribu-
 lationū: z velut aq̄ in qua oīs
 ignis tribulatōis extinguitur
 Morte igit mors ipsa meli⁹
 vincit qñ ipsa seipsam consu-
 mit. Qui in tribulatōe a xpo
 dño recedit: in ipso ingressu re-
 gni celoz z in ipsa ianua ab
 ipso recedit, pcul ergo dubio
 se nolle intrare ostēdit. Hoc ē
 qd ipse dicit in vltimo Lucas
 Nōne oportebat xpm pati et
 ita intrare in gl̄iam suā. Silr
 z illud in, xiiij. Act: Per mul-
 tas tribulatiōes oportet nos
 intrare in regnū celoz. qñ igit
 tur intrabūt q tāto tpe decli-
 nant atqz fugiūt ipm regni in-
 troitū atqz vestibulū et tribu-
 latōnes, in quo manifestū est
 qz ipsi tribulatores atqz psecu-

Capitulum

XIX

tores velut improbi vel ipor-
tuni sunt inultatores q̄ hospi-
tes vi ⁊ violētia trabūt ad ho-
spitiū. Inuitos em̄ nos in ip-
sas tribulatōnes aut mittunt
aut ptrabūt, et ppter hoc in ce-
lestis pallacij atriiū seu porti-
cū. Nos igit̄ inuitos trabunt
ad celeste hospitiiū ⁊ itez ī ipa
porticu vel vestibulo nos sta-
tuūt, ne extra domū ⁊ atriiū lu-
por, ceterarūq; bestiaz infer-
nalium morisib; exponamur.
In tribulatiōe em̄ sola tuti su-
mus. Sola em̄ est tribulatio
q̄ velut ignis oēs bestias vl-
ciorū et in nobis mortificat si
eas inuenerit: ⁊ a nobis arce-
at atq; deterreat: si nō inuene-
rit. Si capi timebāt aposto-
li: redēptiōis sue p̄ciū ne dicā
auctore relinq̄re nō debebāt.
hec est infidelitas nra vt ī cā-
po certaminis regē nostruz ⁊
dñm solū deseram⁹ et q̄si ho-
stib; ipm tradam⁹, crimē nre
pditionis ipsa fuga cōfite-
tes et sentētiā iusto del iudicio in
nos latā: gratā ⁊ ratā vt vide-
tur hñtes, ad patibulum fugi-
entes currim⁹: quasi patibu-
lum p ipsa pdiōe meremur:
vltro q̄retes ⁊ toto studio to-
toq; cursu ad suspēdiū accele-

rantes, quo em̄ fugit a deo nī
si ad infernale patibulū. hoc
est effugiū ⁊ hoc ē euasio quā
a deo fugientes inuenimus.
hic est finis fuge quā malo tē-
more abijcimus. Faciunt ad
hec ea que de fide amicitie le-
gunt Eccl̄. xxij. Fidē posside
cum amico in paup̄tate illi⁹.
et vt in bonis illius leteris: in
tpe tribulatōis illi⁹ pmane il-
li fidelis: vt ⁊ in hereditate illi
us coheres sis. Similit̄ ⁊ il-
lud in. ij. secunde ad Thimo.
Fidelis sermo. nā si cōmortui
fuerimus ⁊ cōuiuemus, si su-
stinebimus ⁊ pregnabimus.
Et in pmo secunde ad Thoz.
Sicut socij estis passionū sic
eritis et consolationū. Isti in
parte volūt habere deū excō-
municatuz: in bonis scz tm̄ ei
cōmunicantes: nihil impen-
dentes deo quod non parati
sint impendere diabolo. Qui
em̄ tm̄ gaudere volunt cum
ipso: non aut pati. quis dubi-
tat qn̄ idipm parati sint impē-
dere diabolo. Hi sunt in fide
⁊ amicitia dimidiati: dimidi⁹
scz amici et dimidi⁹ fideles.
Juxta pcedētes p̄o. expositio-
nes morales vbi per discipu-
los intelligimus virtutes au-

vicia planū est q̄ vicia vnoq̄
q̄ relicto fugiūt: qui ad tenta-
tiones vltro vadūt et eisdē spō-
te et gaudenter se tradunt ho-
nestatis ac sanctitatis magistris
atq̄ ministris doctoribz scz et
p̄fessoribz siue p̄tutibz id est q̄
sponte et gaudenter vadūt ad
crucem penitentie et ad mortem
veteris hominis: in quo q̄ fa-
cillus sit viciorum deserto at-
q̄ victoria euidenter ostendi-
tur. Vt si enim turba cū gla-
dijs et fustibus: deterriti apo-
stoli aufugiunt. Ostende igitur
turbam p̄tutum vicijs tu-
is sed cum gladijs et fustibus.
Quidā em̄ turbā virtutū in-
ermem ostendunt vicijs suis
Alij p̄o languidam et egrotā-
tem. Alij p̄o nec etiam osten-
dunt. Apud eos enim qui in-
tentationibus ad repellendū
pigri: tardi: remissi: aut omni-
no mortui sūt. aut nullus ap-
paret omnino virtutū gladi-
us aut adeo remissus et iualidus
q̄ potius pludere et impoten-
tes virtutibus vel viribus vi-
deātur q̄ rebellare. Inde est
q̄ turba viciorum aduersus
eos fiducialiter agit. Inde est
q̄ turba m̄lta cum gladijs et

fustibus minuit hostis auda-
ciam. Appareat igitur apud
te non solum gladius vn⁹ re-
bellationis o christiane. sed
etiam totus exercitus virtu-
tum vel arma surripiant: vel
ad propugnacula prosiliant.
De dormitōe: desidia et igna-
uia tua ne confidas q̄ hostes
absterreas. Ex his enim su-
munt robur et audaciam ad-
uersus te. videant te non so-
lum ad defensionē sed etia; vi-
corie audissimū et ardentissi-
mum amatorem. Significa-
tur fuga apostolorū in denu-
datione altaris. Per altare em̄
christus figuratur. Per alta-
ris ornāmēta apostoli: q̄ chri-
sti quodammodo vestimen-
ta prima fuerunt. Signatur
et in extinctione lucernarum
in matutinis horis de quo et
dictum est Dereliquit me vir-
tus mea et lumen oculorū me-
orum et ipsum non est mecum
Lumen oculorum fides est
apostolorum que tunc in oc-
casu scilicet veri solis exin-
cta est. Oculi eius apostoli
sūt. De q̄b in penultimo Se-
nef. Pulchriorēs sūt oclī eius
vino. (At illi tenētes Jesum)

Capitulū

XIX

Juxta Jobānē in, xviij, ap̄t^o rlt felicitas z gloria amplior z
et plen^o his verbis (Lohors diffusior, p̄cipue p̄ illud qd̄ dī
ergo z tribun^o z ministri iude cīt Aug^o in, ij, libro de libero
oī cōprehēderūt Jesum, z li arbitrio, Quia nimij amato
gauerūt eū) Lucas p̄o in, xxi res tp̄alium ea fecerūt mēbra
hoc solū dicit (Cōprehēdētes sua. Quot ḡ et q̄nta habebāt
aūt eū) Marcus addit soluz nō solum q̄b̄ trabant z tene
in, xvij, de fuga et euasione io ant, sed etiā q̄b̄ vulnerentur
hānis ap̄lī scz his p̄bis (Ado trāsfigan^o z mēbra q̄b̄ toticā
lescens aūt qdam seq̄bat euz mutilant q̄tēs aliqd̄ tp̄aliuz
amic^o syndone sup nudo zte q̄ indebite amauerūt eis q̄cū
nuerūt eū, Ac ille syndone re q̄ ablatōe p̄cidit. Et bñ dicit
licta nudus profugit ab eis.) (Adolescēs qd̄ seq̄bat eum)
Doralr idēz nobis insinu Quicūqz em̄ sequit ip̄m: ado
ans qd̄ et Joseph qndam in lescit z crescit, hoc em̄ est cre
xxix, Gen, q̄ relicto pallio in scere nostz sp̄ualr ip̄m scz seq̄
manu regine Egipti aufugit qd̄ est p̄utibz p̄ficere seu cre
z egressus est foras, Ille q̄ppe scere: q̄ mēbra sunt interioris
pallio tenebat et trabebat ad homis z sp̄ualis, Et reuera q̄
mortē sp̄ualē: adulterij scz z in adolescēs ē z Johes veri no
fidelitatē, Ille p̄o syndone ad minis, i. in q̄ est grā, z xpm̄ do
mortē corpalem, Per palliuz minū sequit, et tērationū tur
z syndonē oē illud intelligim^o ba tenet, Sed oē illud qd̄ eū
p̄ quod a mūdo teneri z trahi scādalisat z p̄ qd̄ ab aduersa
possum^o, Ex oīs felicitas tēz rīs aut tenet aut trahit relin
poralis z oīs ei^o p̄s intelligit q̄t amore z d̄siderio, i. retro se
hoc artificij euasione z effu linq̄t: dōrluz ei p̄tēs p̄ p̄tētiū:
gij ioseph z Jobānes didicis et nudus p̄fugit ab eis, Dībz
se vident a luctatoribz q̄ ideo illis cor se idnit q̄ sibi p̄ amo
oībz se nudāt vt q̄ eos trabāt rē inherere facit, Dībz illis se
vel teneāt colluctātes nō ha nudat q̄ vl̄ amare desinit vl̄ p̄
beāt, ex q̄ appet eos maiori et p̄tētiū de se abijcit, Nec em̄
faciliori direptōi distractōi p̄ erubescēda nuditas ista q̄ ve
deqz patre hostiū quoz fue raciter opimētū est q̄ oīs vere

cundia nostra: oīs turpitudine
 nra nō solū tegit sed etiā tolli
 tur. Erubescēda ponit vestis lu
 tea vel ponit stercorea quā de
 stercore p cupiditatē spaliū
 nobis pterimus atq; circūda
 mus. Hec nō solū turpitudi
 nes nras nō opit sed etiā de
 corē natium obtegit et detur
 pat. Hec est vestis pegrina p
 pter quaz minat dñs in pmo
 Sophonie In die illa visita
 bo sup oēs qui induti sunt ve
 ste pegrina. Hūc autē ad or
 dinē passionis redeam. Cō
 phēderūt inq; Iohes Iesus.
 Intelligit manib; iuxta lram
 Distice pō turba psequentiū
 siue facto siue aīo psequat Je
 sum in mēbris cōprehendit: et
 hoc manib; ipioz. i. opib;. ipe
 met em dicit in, pcy. infra. In
 carcere erā et nō visitastis me
 Eo genere loquēdi vsus quo
 amic⁹ in miseria amici se dicit
 esse. vel cōpassiōe non psona:
 vel passiōe vlt iusta reputatōe
 vt supra dixim⁹: q̄ de cōmuni
 one amoris et vnitatis pcedit.
 Amicitia em ē mutua se amā
 tiū possessio mutuaq; seruit⁹
 sed spōranea et iocūda. In eis
 igit q̄ iniuste capiunt etiā cor
 poralr p hūc tropū et lectiōis

modū cōphēdit et capit xps.
 Vides igit q̄ et q̄ntos h; cō
 phēsores et q̄ paucos vlt nul
 los libatores. Vides etiā q̄a
 oēs satellites neq̄tie ministri
 sūt scelez et carnifices diabo
 li. q̄ vel crudelitati vel cupidit
 ati in officio isto seruiūt: tur
 ba illa figurati sunt. Qui autē
 zelo rectitudinis talia exercent:
 vel auctoritate vlt misterio dia
 bolū in mēbris suis cōphē
 dūt et capiūt: i. h; mlti pietatē
 atq; iusticie. nullo mō mlti
 scelez vel seuitie. Nihil em p
 eos h; deū aut hoies agit. sed
 totū p deo et hoib;. Totū q̄p
 peglie dei et salutis hoīm eozū
 ptas defuit atq; mltirat. Cle
 mentissimos aut miseratores
 inuenit h; mōi mltros diabo
 lus: redēptōemq; leuissimam
 cū ab eis i mēbris suis fuerit
 cōprehēsus. Redēptio leuissi
 ma est pecunia aut fauor iter
 cedentiū q̄ pplm se liberari dī
 cūt hoies: cū poti⁹ in eis dia
 bolum aut vicia liberet: corre
 ctionē hoīm penit⁹ negligē
 tes. Ipsoz q̄s libare se dicūt
 icōpabilr pnciosiorib; viciis
 pctōz alligantes et tartareis
 carcerib; imitētes. In parte
 ista tot h; redēptores et inter

Capitulum

XIX

uētores diaboli: q̄t q̄ p libe
ratioe ei⁹ q̄ ad mēbra sua siue
p̄ciō siue pecunie largitōe sa
tagūt. Tot h̄z etiā q̄ ablatim
z numatim redēptōez ei⁹ p̄cu
rant. quēadmodū q̄ capti sūt
apud saracenos q̄t h̄nt q̄ p li
beratioe mēbroz eoz a singul
obolos vel nūos petūt. Nec
aut dicim⁹ nō vt n̄ p̄cat hoībo
sed ab hoc solum vt i eis dia
bolo nō parcat. Hoc em̄ solū
vt ait autoritas in h̄mōi offi
cijs siue p̄cēdo siue puniendo
bū agit vt vita hoīm corriga
tur. hoc em̄ itēdim⁹ vt dñs ie
sus itēz in mēbris nō patiat:
vt diabol⁹ captiōi sp̄ tradať. p
ut vniuscuiusq̄ requirit officiū
Eodē mō de traditōe et liga
tiōe p̄sequēdū est. Cōgruit aut
ista cōprehēssio quā p̄secuti su
mus heretic⁹: dū p̄secutionē
inferūt fidei xp̄iane. Hi iudā
cū osculo p̄mittūt: p̄fessionez
xp̄iani nois q̄ p iudā intelli
tur p̄cedētes. et os suū ori xp̄i
qđ est scriptura. p̄ditiose p̄iū
gētes: qñ ea q̄ de xp̄o dño scri
ptura loq̄tur: voceten⁹ et ipsi
loquunt⁹: q̄ simlacio z falsitas
i osculo iude figurata est. Se
cūdo loco cōgruit iudeis oī
busq̄ sub p̄textu religiōis p̄se

secutōez xp̄iano nomī inferēt
bus. Ipsi em̄ xp̄m dñm i ore
forinsec⁹ osculant⁹: z nihilomi
nus ei p̄secutōez suscitāt. Ter
cio loco oībo i subditos suos:
violēta tyrannide grassantib⁹
aut alios iniuste p̄sequantibus.
Si q̄s videret dñm Iesuz in
mēbris i tot loc⁹ atrociter cō
p̄hēdi. teneri. ligari: carcerari
nō imerito miseret ei⁹. Non
mirū aut si ipse in mēbris ho
die nō videt a mult⁹: qñ et in
ip̄is hoībo neq̄ q̄ etiā hoies
sunt videt ab illis. Non enim
naturaz in eis aspiciūt. qz nec
ip̄is oculis nature eos intuen
tes. sed ocul⁹ p̄ori⁹ cupiditatis
et auaricie sue q̄bo vtiq̄ in eis
nō videt nisi pecuniā cui⁹ p̄de
insidiant. Sed nec oculis gr̄e
q̄ sublimiores sunt et purio
res eos aspiciūt vt agnoscant
eos aut filios dei esse z mēbra
aut eē debere. Hoc em̄ oculi
gr̄e indubitātē ostēdūt: p̄pter
qđ z caritate complectendos
eos docēt. Auaricia em̄ q̄ to
ta sibi vinit: et q̄si p̄tra cōitatē
bonoz p̄iurata: eos et ea q̄ co
rū sunt vt aliena a se penit⁹ in
ueni. z p̄pter hoc eos ad p̄dam
vel saltē lucrū habere satagit.
Nihil em̄ credit se b̄re auarū.

cia in alijs: nec errat, qz rene-
ra ipsa excōicata est imo ipsa
spūali excōicatioe. vnde et nul-
li cōicat vel cōmunicare pōt.

Morali pō pctor a turba
cōprehēdit in cogitatioe tēta-
tionis. teneſ in ipsa mora co-
gitatiois. ligat in desiderio et
amore z delectatione pcti qd
cogitat. Ducit ad spūale pati-
bulū in ipsa mora delectatiois
et desiderio. Ad infernale pō
patibulū velut qbusdā passi-
b maloz opez. Aduerte igitur
pctor in ipsa turpi cogita-
tione te esse cōprehēsus. z eru-
ere qsi dāmula de manu: z qsi
avis de iūdis aucupis. sic ti-
bi dicit Prouerb. vj. Erueris
aut cum in bonā cogitationē
quācūqz aut in silis: aut an-
belas. Delude igitur diabolū
q te manibz qdāmodo iam te-
net: vt plus doleat de ereptōe
tua et effugio qz gauisus sit d
cōprehēſione. Exhorre man-
bus teneri aut cōrectari dia-
bolicis. Quodāmo em velut
pila de te ludit diabolus. Si
aut z ad hoc veneris ne patia-
ris te ligari funicul desiderio
rū vl delectatiois. Declia stul-
ticiam Samsonis: nō pmit-
tas te ligari a valida tua. id ē

a carnali concupiscentia tua.
vel carne quantumcūqz tibi
blandiat per cogitationē: of-
ferens blanda. sicut legit. xvj.
Judiciū Prescinde omnia de-
siderioz vincula. et hoc velut
qdā cultro seu gladio disci-
pline. et hoc in hora desierij
vel delectatiois: affligens te ip-
sum. Omnis em afflictio i ip-
sa hora pāſio est z obrūcatō
hmōi vincloz. Valicia eniz
vni⁹ hore obliuionē facit ma-
time luxurie. sic legit Eccl. xj.
Obliuio autem luxurie et vo-
luptatis laceratio est vinculo-
rum. id est desiderioz illius
Obliuio em voluptatis om-
nino solut⁹ est a viculis eius.
Statim vt huiusmodi funez
ad ligandum te applicuerit:
gladium exere discipline z il-
lum percutit. Q si ligatum te
videris: statim virtute spiri-
tus exemplo Sāsonis in eo-
dem .xvj. Iudicium dirumpe
Est autē virtus spūs magni-
ficētia cordis: qua ipsa q nob
p cogitatioem offerunt: velut
feda et dignitate nostra indi-
gnissima asphnamur: motu in
dignatiois aduersus ea cōmo-
ti. z p indignatioe z abomina-
tione nōnunqz spuētes: z iter

Capitulū

XIX

iectionē idignatōis et abomi-
nationis q̄ est p̄bi p̄bi. crebro
ingeminātes, qd̄ facere nō pa-
rū medele est virtutis maxime:
si in cōsuetudinē deductū fue-
rit. Est et virtus spūs chari-
tas q̄ amplexibz sponſi celestis
et spūales delicias carnalibz
abſqz vlla cōpatione p̄ferim?
Quelibet em̄ virtus: p̄t^o spiri-
tus ē: generaliter accepto vo-
cabulo, et verum est qz q̄libet
virtute pōt dirūpi q̄uis tenta-
tio. Proprie tñ in virtute spi-
ritus tentatio irrūpīt cū ma-
gnificētia animi et indignas-
tiōe q̄cqd̄ diabolus offert cō-
culcat atqz p̄iicit. Quid autē
dicemus de illis q̄ seipsos di-
abolo alligāt? Hi sunt q̄ praua
desideria sibi p̄p̄is accēdūt
etiā hoc vel spectādo v̄l cogi-
tando vel ea exp̄endo atqz p̄-
parādo q̄bz et augeant delicias
et deliciarū desideria acuātur.
id ē facili^o iſtāment. Silr et q̄
cunqz alios prauis desideriis
accēdūt v̄l p̄uocant: eosdē ve-
lut diaboli captiuos diabolo
ligant. Contra p̄o quocūqz
mō desideria praua vel i te v̄l
in alio extingēris: vincula dia-
bolice captōis dirūpis, erisqz
velut alē Leonardus vinclos

mirabilr et miraculose liberās.
Nisi em̄ tot h̄ret captiuoz su-
oz ligatores diabol^o: v̄l vnū
p̄ momētū captū teneret. S;
vt dixim^o abominabili^o i hoc
et officiosissime seruit. Ut au-
tē nō tūneas fortitudinē vin-
culoz istoz: audi Esaiā i. xxi.
Telas aranee texuerūt. Fila
q̄ppe aranearū sunt oīa vincu-
la p̄ctōz q̄ nō dicā pulsu aliq̄
aut distractu sola volūtate rū-
puntur. Quis em̄ dubitat eis
posse teneri oīno iuitū. Quis
etiā dubitet modico tractu ca-
pilloz aut alioz pilozū b̄mōs
vincula dirūpi. Quia ḡ in vno
et eodē tractu capilli capis ite-
gri manēt p̄ oīa et illesi, b̄mōi
p̄o vincula penitus dirūpun-
tur: dubitari nō debet capillis
hūani capitis et ceteris pilis eius
dē corpis ea esse debilioza, et
p̄pter hoc filis aranearū meri-
to cōpanda sunt, eos p̄o q̄ eis
dē captos teneri se patiunt: n̄
esse musculis fortiores. Eru-
bescēdū valdē est boī filis ara-
nearū irretitū vinctūqz teneri:
et apte cōfiteri de his se expli-
care aut ea dirūpe nō posse, s;
ita ē vt quēadmodū musca ē
quātūcūqz fortis cēt d̄ fil arane
arū innecta se eripe nō possit

Sic et miser peccator non fortitu-
dine vincitorum tenet in illis sed
firmitate et pueritate, prope vo-
luntatis, nihil enim omnino sunt for-
titudinis nisi quantum eis dona-
uerit non consensus et inclinatio
voluntatis. Contrario hoc pro
omnia de salubri comprehensio-
ne per bonam cogitationem et salubri-
tentionem per moram in illa et saluta-
ribus vinculis bonorum deside-
riorum; et salubriter ligantibus fa-
cile est omnia persequi in quibus remi-
scendum est quantum deum offendunt
quod predicta peccatorum de manibus ei-
eripiunt quod vincula ei-⁹ diripiunt
quod vinctos eius in tantam sui per-
niciem liberant dum in eis quilibet
modo sancta desideria extinguunt
propter hoc paucos de his quos
capit ad celestem civitatem produ-
cit dominus, quia paucos habet
ligatores aut detentores eorum,
et innumerabiles habet ereptores
ac liberatores eorum velut infer-
nales leonardos qui vincula eo-
rum diripiunt. Aliter autem ad
doctores et pfectores hoc ipsum
refertur: quibus hec tria iniungun-
tur, Primum scilicet peccatores compre-
hendere. Deinde tenere. Ter-
cio ligare, quod ordinem multum per-
uertitur: prius ligare volentes quam
comprehendant aut teneant, Co-

prehendit peccator duobus modis
vel cum ei per doctrinam et exhorta-
tionem quam a diabolo comprehen-
sus est innotescit. Et eodem modo
de tentatione et ligatione intelligi
dum est, iuxta modum scripture.
Vel comprehendit propositum emen-
dationis, tenet firmitate seu con-
firmatione propositi. Ligat vin-
culis mandatorum siue divine le-
gis siue penitentialium. Quia hoc eorum
comprehendisse manibus intelli-
git. Nam accipimus hic tria
genera operum quibus comprehendun-
tur, in bonum propositum indu-
cunt. Primum genus est vis et
violencia et concussio: de qua pla-
tis et doctoribus precipitur in
xiii. Luca, compelle intrare. Se-
cundum genus beneficia, in quibus
intelligitur et suavitas et affabi-
litas alloquutorum. Beneficiis enim
provocant et attrahunt sunt ad
bonum peccatores. Tercium genus
est exemplorum quibus non parum
attrahunt et provocant pecca-
tores. Ista ergo tria genera ope-
rum abundare debent in platis
et doctoribus, ut zelo rectitudi-
nis per virtutem discipline coer-
ceant et compellant subditos a
malis: et ad bona compellant, et
per beneficia eos ad bona pro-
cent et attrahant, per vite eminē-

Capitulum

XIX

tiā q̄rum de se nō solum deo
sed etiā hoībo spectaculū faci
entes quasi decorē in palā po
nentes: vt eā cunctis amabi
lem ⁊ gratiosam efficiāt. Ho
nestū em̄ est vt ait Tullius qđ
suo decore nos attrahit: ⁊ sua
bonitate nos allicit. De his
tribus ad prelatos dicit in. v.
Bath. Vos estis sal terre. qđ
simul referēdū est ad discipli
ne ⁊ bñficientie cōdimentum.
Disciplīa em̄ si bñficiū defue
rit: insulsa est: ⁊ solā habet ama
ritudinē. Bñficiū pō si sine il
la fuerit vermes et putredies
vicioꝝ poti⁹ nutriet in subdi
tis q̄ p̄sumet. Qđ pō sequit̄.
Sic luceat lux vestra coram
hoībus. Ad lucē p̄tinet exem
ploꝝ q̄bus dec⁹ et decor vir
tutum ostendit̄: agnoscit̄: ⁊ ad
imitandū cōcupiscit̄. Qui er
go sine his trib⁹ generib⁹ ope
rum cōp̄bendere q̄runt sa
lubriter peccatores: nō vt eos
manib⁹ hoīes cōp̄bendere q̄
runt: sed fortasse vt canes et
beluedentib⁹ ⁊ faucib⁹. licz in
hoc casu officiū eis congruat
In hoc aut̄ q̄ cōp̄bēsus di
cit dñs Iesus: totos simul et
frustatim ⁊ particulatiz cōp̄
bendere peccatores ammo

nent̄ prelati ⁊ doctores. Allo
quin potius de macello rapu
isse vel coq̄na q̄ prelio vt ve
natu cepisse aliquid videntur
Qui em̄ ad audiendū verbū
dei aliquē peccatorē inducit.
quasi aurē eius dentib⁹ et fau
cibus cepit: ⁊ ad hunc modū
de membris alijs. Nunqđ er
go nō poti⁹ de macello vel co
quina aliquid asportare q̄ de p
lio vel victoria reuerti vident̄
et tamē illud vbi totum faces
re nō possunt amonēt in. cl.
Job. Concident eū inq̄t do
minus amici. diuident eum
negociatores. quod est in cor
pore et membris eius. Cor
pus enim eius id est cet⁹ ma
lorum diuiditur: cum de illo
aliquis ad dominum conuer
tit̄. Et vnusquisq̄ etiam ma
loꝝ diuidit atq̄ cōcidit cū sic
particulatim cōuertit̄. Simi
liter ⁊ in. iij. Amos. Quomō
si eruat pastor de ore leonis
duo crura aut extremū auri
cule: sic eruent filij israel. La
piunt autem alij velut pisces
hamo scilicet qui bñficijs aut
pmissionib⁹ attrahunt. Vbi
bñficia velut escula: ipsa pō
gratia vel virtus velut acule
us yncatus: qui primū p dcy

lam benefactorum capitur. de
inde capit. De hoc Job. xl.
Nūquid capiet leuiathā ha-
mo. Capitur autē leuiathan
in membris suis. i. peccatori-
bus. Stulti cecique piscatores
q̄ nudo hamo. i. sine esca ap-
posita: piscari presumunt. Hi
sunt qui nudas virtutes im-
perant: nullum earū premiū
nullum fructum: nullū placo-
rem: nullūq; decorem penitus
ostendētes. Rhenibus capiū-
tur vbi longis exhortationi-
bus et connexis inuicem ser-
monibus: ad deserēda sua vi-
cia inducunt. De hoc in q̄n-
to Luce. Concluserunt pisciū
multitudinē copiosam. Et in
xx. Iohannis. Traxerūt rhe-
te plenū centū quāquingentatibus
magnis piscibus. Armis ꝑo
capiuntur heretici et philoso-
phi. Unde apostolus in deci-
mo scōe ad Corinthios. Ar-
ma militie nostre nō sunt car-
nalia: sed potētia a deo: ad de-
structionē munitionū: cōsilia
destruentis et omnē altitudi-
nem extollētis se aduersus sci-
entiam dei: et in captiuitatē re-
dīgētis omnem intellectum
In obsequiū christi: vt dispu-

tatores velut sagittarij sunt.
Demonstratōes ꝑo velut ma-
chine sunt munitiones diru-
entes. Leuia vero argumēta
velut baliste et arcus. Viri-
bus ꝑo id est fustibus et gla-
dijs qui timore eternorū sup-
pliciorum vel presentis disci-
pline flagellis atq; coercionib;
emendantur. Qui igitur
flagellari se sentiunt cum
fustibus et gladijs a domino
se queri agnoscant et rebella-
re desistant: cōprehendi a do-
mino se patiantur et gaudeāt.
tanto amplius gratias ei agē-
tes: quanto studiosius et labo-
riosius maiorib; apparatu se
queri ab eo viderint. Erube-
scant et reuereant dei hostes:
diabolicis pugnatōes se ge-
rere rebellando. potiusq; fla-
gellis sibi succurri ad libera-
tionem et salutem q̄ se impu-
gnari ad captōnem atq; per-
ditionem intelligant: turbāq;
persequentium cum gladijs et
fustibus de cetero succursum
sibi a deo missum atq; presidii
um nominare discāt et assue-
scant. Comprehēditur igitur
hūanus intellectus rōnatio-
nibus vitat; expugnat; euerfa-

Capitulū

XIX

arte et munitionibus erroris, id est consilij et defensionibus falsitatis: cōfractis arcibus. i. impugnatōibus veritatis. De quo i ps. ibi Cōfregit potentias arcum scutū gladiū et bellū. Reliquis autē tribus modis capit affectus hūanus. Quod autē sequitur (Tenuerūt eum) bñ congruit, nō em̃ pdest cepisse p̃dam q̃ sine retentione statim effugit. Sed turpi⁹ est p̃didisse q̃ nō acq̃siuisse. Effugit autē p̃da d manibus capientū: qñq̃ eis ipsi liberantibus. i. tenere desinentibus. i. manus ab ea retrahētib⁹. Van⁹ suas a p̃da quā tenebat subtrahit q̃ a tribus generibus op̃e q̃ dīcīm⁹ desistit. Intolerabilis et ridēda stulticia bellatorū: q̃ vix app̃bensa p̃da multo sudore multoq̃ discrimine q̃sita: statim ab ea manus q̃bus teneri debuerat retrahunt: cū p̃da nisi manibus vel vīnculis teneri non possit. Unde plati et doctores bellatores et custodes similes noīant ut nō tam cape q̃ captos custodire artius se debere agnoscant. Esa. lxxij. Sup̃ muros tuos hierl̃m p̃stitui custodes. Effugit autē cor p̃cōris d manu. i. de volūtate et p̃silio ma-

gistroū: quēadmodū eger de volūtate et p̃silio medicorum. Vñ Eccl̃i. vi. q̃ aspa est nimum sapia indoctis hominibus: et nō p̃manebit in illa exors. et eiusdē. xxj. Cōpedes in pedibus stulto doctria: et q̃si vīncula manū sup̃ manū dextrā. Et eiusdē. j. Execratio peccatoribus sapia: et execratio peccatorum cultura dei. Eripit autē qñq̃ vi. cum scz tribulatōibus vel metu ad peccandū inducitur. Surripit fraudulēter cū blādis p̃missionū aut speciez p̃cupiscibilū a recto abducit. Quatuor igit ista doctoribus et platis: et p̃fessoribus sūmope seruanda sunt: ne vel ipsi q̃s deo ceperūt liberent man⁹ ab eorum retentione ut dicimus retrahētes: vel ipsi effugiāt iugū dñi graue et molestū hñtes. Tui molestie et grauitati leuitate et cōsolatiōibus ac mic disp̃sationibus et alleuiatiōibus tota circūspecione occurrendum est. Ne p̃o eripiant vi tribulationum aut p̃secutionū, defensionibus obuiādū atq̃ p̃sidijs si fieri pōt. Sin autē p̃solationibus strenuitatis et patientie exhortationibus: passiōe atq̃ solatijs. Cōtra surreptiōes

atq; seductionē: doctrīa et eru-
ditiōibz. Et quia manibz diu-
tēneri nō pnt qz capti sūt do-
mīno: necessario sunt vincula
apponēda. Hec sunt vincula
sapie de qbus Eccl. vi. Inij-
ce pedem tuū in cōpedes ei?
et ne accideris in vinculū illi?
Et iterz. In vinculis illi? alli-
gatura salutaris. Intellectus
igit alligādus est veritate sa-
pientie diuine et doctrine. So-
la em veritate tenet ne erro-
res insiliat aut abducat aut im-
pingat. Sili? alligādus est af-
fectus bonitate seu honestate
Sola em illa tenet et custodi-
tur ne vel effugiat vl? vi abdu-
cat aut eripiat. Intellect? igit
q veritatē ingredit: captionez
salutarē ingredit. In illa sola
tutus est a pditione et erroribz
ppter hoc et vincula dicūt ve-
ritas et turris arcus atq; mu-
nitio. Dors pō intellect? er-
ror est et ignorātia. ppter h nō
possūt esse boni custodes aut
ligatores captiuoz q nec ipm
carcerē nec vincula norūt. Te-
rimonia igit diuine legis ve-
lut vincula sunt qsi de ipso fer-
ro veritatis fabricata. Argu-
menta pō atq; suasionēs qbz
in ipsam dei veritatē induci-

mur: velut mallei fabriles et
clauī sunt qbz in ipsa configi-
mur et cōpedimur. ppter h di-
ctum est in vltio Eccl. Ver-
ba sapientis tanq; stimuli et tā-
q; clauī in altū desipi, vbi ver-
ba: rōcinatiōes atq; suasiōes
eoz fm hanc vsam accipiēda
sunt. De hacedē veritate ve-
lut fila in funes intorquentur
duz eloq; eloquijs colligant
et coaptant vt inde vincula sa-
pientie efficiant ad ligādū in-
tellectū erroneū: vagabundū
et a deo fugitiuū. Pnt et intel-
ligi vincula sapie virtutes ipse
que qsi et de veritate et bonita-
te simul velut nendo et intor-
quēdo ab ipsa dei sapia confi-
dunt. ppter qd in vltimo Pro-
uer. dictuz est de ea. Quēsiuit
lanā et linū et opata est cōsilio
manuū suaz: manu suā misit
ad fornā et digiti eius apphēs-
derunt fustum. Fornā necesse
est esse vincula ista vbi fornā al-
ligandus est intellectus scilicet
humanus. Fornā aut est intel-
lectus humanus: vel attritus
assuetudine sensuū: vel nutri-
tus naturalibz. philosophice
nanq; discipline et pbationuz
assuefactio roborant qdāmō
et indurāt intellectū humanū

Capitulum

XIX

vt ea que sunt supra naturā z
cōsuetudinē nō facile admit-
tāt. Nō em̄ frustra approbat
illā sententiā matris sue Au-
gustin⁹ in libro ꝓtra achades
micos. Libū z nutrimentū aia
rū esse sciam. hmoi intellect⁹
tcheri nō pōt in veritate fidei
nisi eos vehemēti ammiratiōe
nouitas signoz ꝓcusserit z q̄-
dāmodo ifirmos z tremulos
nutatēsqz reddiderit. aut nisi
vehementia tribulatiōis eos
ꝓtruerit: z auribz q̄s d hmoi
nutrimento sumpserāt ꝓuaue-
rit. Indignant em̄ leuibz rō-
cinatiōibz z cōtradictiōibz acq̄
escere vel assentire. quēadmo-
dū gigantes filis araneaz vel
stupetis. hūilitate igitur cō-
triti vel tribulatiōe infirmati
vel nouitate miraculoz ꝓcul-
si: facile etiā debilibz vinculis
alligant atqz tenent. Idē cir-
ca affectū ligandū erit seruā-
dum. Apparet aut infirmitas
intellectus maxie in hereticis
illiteratis q̄ velut musce qua-
si filis araneaz adeo vincula
ti tenent vt ea nullo mō abri-
pere valeāt: nullo mō se d eis
euolucere aut explicare. s; quē
admodū musce in filis arane
arū occidi z exuri se patiūtur.

Quippe q̄ de hmoi vinculis
se explicare nō possūt. nec mi-
rū est si infirmus est intellect⁹
eoz z oīno inualidus qui nec
nutrimentū habuere scientie:
nec prediti sunt virtute gratie
Sicut ergo nō est de fortitu-
dine filoz arancarū q̄ musce
adeo colligate tenent et in eis
exuri occidi et deuorari se ab
araneis patiunt. sed de ifirmi-
tate est ac debilitate muscarū.
Sic etiā in eis q̄ in infidelita-
tis sue vinculis vsqz ad mor-
tem tenent: nō infidelitatis for-
titudini: sed eoz potius infir-
mitati deputadū est. De hoc
etiā in scdo scde ad Thimo.
Ne respiscant a diaboli laq̄
eis a q̄ captiui tenent ad ipsi⁹
volūtate. De heresiarchis ꝓ-
prie dictū est in. iij. Esa. Qua
aspidum ruperūt z telas ara-
nee texerūt. Quis em̄ dubi-
tat hereticoz venias nihil oī-
no solide veritatis: nihil fulci-
menti: nihil ꝓbatiōis aut dez-
fensiōis h̄re rōnabilis Vani
em̄ sunt omnes hoies in q̄bz
nō subest scia dī vt legit Sa-
pientie. xij. Phi alligari non
possunt. ergo aut informandi
sunt ꝓmū vt diximus et hūili-
andi: aut nisi fortibz vinculis

sapientie alligari nō possunt.

(Tunc adduxerunt eum ad Annam p̄mū) s̄m Johānē, qđ alij p̄termittunt (Erat em̄ socer Caiphe qđ erat pontifex anni illius) qđ bene tropologie cōgruit. Anna em̄ interpretat̄ gr̄a vno modo, v̄l donans vel donatio. Capt⁹ aut̄ a doctorib⁹ v̄l cōfessorib⁹ peccator ad gr̄am. et donantē deum vel donatōem adducendus est spūalr̄. Adducit̄ autē ad annā, id est gr̄am siue donatōem: dum in cognitōem et recognitionē gratie et donatōnis id ē recognitionis remissio- nis pctōz q̄bus visitat⁹ est inducitur. Edocent̄ igit̄ doctores et cōfessores p̄ Johānē qđ cōsci⁹ erat misteriorū p̄mū ad annā captū pctōrez adducere, id est quanta gratia sustē status et expectat⁹ et visitatus sit ac de hoste adoptat⁹ ad filium p̄mit⁹ edocere anteq̄ ad caypham, id est vomitū oris qui cōfessio est intelligendus adducat̄. Hec quot sunt qui ordinem istū euangelicū p̄termittunt et ad caypham p̄mū peccatorē adducit̄ captū. Ex aut̄ cayphe socer dicitur et h̄ congruit, habet em̄ cayphas

spūalis, i. vomitus oris quē p̄fessionem interpretati sumus velut vxorē filiam anne, i. gr̄e Filia gratie mundicia seu puritas cordis est, cui quasi matrimonialr̄ coniuncta est gratia cōfessionis, ad eam em̄ est cōuersio eius. Vomitus em̄ cōfessionis ad mūdiciā et puritatem cōuertit̄ et indiuisibiliter ei p̄iūgit̄, de q̄ cōiūctōne atq̄ cōmixtione multa soboles hūilitatis et patientie succrescit. Cōgruit et illa interpretatio hec eidē intelligētie q̄ anna interpretatur respōdēs. Respōdens aut̄ p̄mū merito accipiendus vel deus ipse iuxta vulgarem acceptionē ei⁹ qđ est r̄ndere: s̄m q̄ responsoz dōz qđ se debitorē alicui constituit. Adducendus est igit̄ p̄mū ad respondētē, i. ad remūeratōem eternā: q̄ meritis oib⁹ laboribus et doloribus p̄nialibus ad mensuram superfluentem et cumulatiſsimam respondebit. Ad respondētē s̄o deum tunc adducitur: cum pro omnibus quē vel hic dimittit vel sustinet deus habere reſponſorem fidelissimū edocetur. Captum s̄o miserū peccatorem demones et vicia v̄l

Capitulū

XX

malī suggestores ad respondē-
tem adducūt: cui ad penā in-
fernalem ipm ducunt. Pena
em̄ respondēs dicitur in. iij. Esate
Agnitio vult^r eoz respōdebit
eis. Posset et intelligi q̄ addu-
cunt eū ad donantē deū: non
vlt^r ad remunerandū. sed tā-
to grauius puniendū q̄nto ab
eo maiora dona accepit: q̄b^{us} i
dei cōtumeliā et iūriā et sup-
p^{er}bia^m mortem abusus est. Qd
p^{ro} cōsequenter scribit Johā-
nes (q̄ sequebat^r Iesum Si-
mō petrus et alii discipulis)
Duo in hoc signant q̄ sequū-
tur pctōrem vsq̄ in atriu^m an-
ne pōnificis. i. vsq̄ in atriu^m grē.
In petro intelligit^r ppter p̄nci-
patū seu primatū quem inter
ap̄los habuit cōgnitio siue re-
cognitio veritat^{is}. Discipulus
aut^{em} notus pōnifici. i. grē: quia
hic nec notat^r p̄ma gratia s̄m
q̄sdam accipi potest q̄ adhuc
mult^{is} ignota est. de qua et ipsi
doctores diuersa sentiūt. Est
aut^{em} p̄ma gratia nota secunde
sibi em̄ cōiuncte sunt grē et q̄si
inuicē se cōplectunt^r. Hec grā
petri^{us} introducit in atriu^m scdē
Non est em̄ grata deo cog-
nitio nisi quā gratia secunda ex-
cepit atq̄ cōducit. Potest in-

telligi in petro affect^{us} pctōris
In dñō iesu capto intellect^{us}.
Accidit em̄ plerūq̄ vt p̄ri^{us} ca-
pitat^r et liget salubriter intelles-
ctus: et remaneat liber atq̄ so-
lutus affectus. Est ḡ intelle-
ctus q̄nq̄ q̄si intra atriu^m grē
affectus tñ adhuc foris est. vt
apparet in eis q̄ veritatem dei
in iniusticia detinent. vt legit^r
ad Roma. p̄mo. qui q̄dez q̄b^{us}
rectū est et verum vident et cō-
trariū amāt. Diuina grā p̄ an-
cillā hostiariā. i. p̄ timorem q̄
et ancilla est. q̄a nō nouit nisi
seruire et hoc seruiliter em̄. vñ
in. viij. ad Roma. spūs serui-
tut^{is} vocat^r. Nō em̄ inq̄t acce-
pistis spūm seruitutis itez i ti-
more. et hostiari^{us} est gratie. in
ps. Initium sapie timor dñi.
Inde Aug^{ustinus}. Sicut seta itro-
ducit filum: ita timor seruili^{us}
itroduct^r charitatez. Per hūc
ergo id est per timorē velut p̄
ancillā hostiariā Jobānes. i.
dei gratia post itrogressū hu-
mani intellectus in atriu^m grē
introducitur humanū affectus.
In ancilla etiā hostiaria pōt
intelligi caro p̄p̄ia q̄ et ancilla
est iure nature ipsi^{us} spūs: et an-
cillam q̄tū in ea est se facit vi-
cīs et demonib^{us}. et hostiaria ē.

quia et hostia sensuum contine-
net. et quia per ipsam et deus et dia-
bolus et cetera omnia ad spiritum in-
grediuntur. per hanc per captum et li-
gatum prava cogitatio et intel-
lectus: in atrium anne. id est in culpam
que atrium est pene: humanum af-
fectus ingreditur. Possumus hic
et illud dicere quia ancilla. id est car-
nem habet hostiariam: ad cuius
cor nihil ingreditur nisi quod car-
ro voluerit. Pessimam habet hosti-
ariam et perditur atque iugula-
tricem suam coniuratamque cum hosti-
bus que carnem habet hostiar-
iam. In hoc etiam notantur christi
qui in domibus suis. id est ecclesiis
carnem hostiariam prefecerunt.
Hi sunt qui nullos in ecclesias
suas introducunt nisi per carnes
scilicet vel solos nepotes vel alios
propinquos. Sub eis spiritualiter
crucifigitur christus dominus. et corpus eius
misti cum quod est ecclesia: patibu-
lo peccatorum affigitur. Eo igitur
ipso quod ancilla habet hostia-
riam: anne et cayphe successo-
res et imitatores se testantur.
Similiter et qui timore timidi vel istas
sacrilegas donationes timore
scilicet principum aut humano vel mu-
dano omnia faciunt. ancilla enim
hostiaria ad eos sola introdu-
cit. Similiter et qui timore servi

li bona faciunt: ancillam ho-
stiariam timore domus sue prefe-
cerunt. ad quos nec etiam deus
nisi per ancillas ingreditur: et hoc
quod deus vi et violentia. Timor enim
facit et violentiam timor timet.
Unde et quasi ab ancilla sua ho-
stiaria opprimuntur: et quicquid faci-
unt facere compelluntur. Quod autem
dicit Petro ancilla hostiaria
(Nunc quid et tu ex discipulis es
hominis istius. Petrus pro respon-
dit Non sum) Vel caro intel-
ligenda est hic ancilla hostia-
ria: que timore suo nos deterret
a confessione veritatis. non enim
quod vel mors corporis que ancil-
la hostiaria est et dei et nostra.
Deo enim et nobis servit dum
nos introducit ad regnum. Exi-
tus enim vite huius hostium est re-
gnum celorum electis: quod reprobi
sibi faciunt ianuam infernalem.
Huius ergo ancille voce spiri-
tuali. id est cogitatione petrus deter-
ritus se esse discipulum domini sal-
uatoris negavit. Quod et ad lite-
ram multi fecerunt. Septissime
pro et si non verbis facti timidi: vo-
ce mortis. id est cogitatione deter-
riti: christum dominum multi negant. Et
recte mors ancilla hostiaria
anne: que timidi non introducit nisi in
atrium eius non ad annam ipsamque

Capitulum

XX

mors multos in atriu gratie
 introducit in pparatiōem vel
 habilitatiōem vel grām, intro
 ducit aut in cōtemptū pñtiū.
 Sicut dicit Hieronim⁹, Fa
 cile pñt oīa q se semp cogi
 tat moritur⁹. Introducit et in
 defitionē pctōz, vt legī Eccl
 vii. In oībo opibus tuis me
 morare nouissima tua z i eter
 num non peccabis. Vtrūq
 p istoz scilicet cōtemptus p
 sentium z desertio peccatorū
 atriu est gratie, et domui san
 cte cōuersatiōis p iunctū. Qd
 p sequit in Johanne (Sta
 bāt aut z ministri ad prunas
 qz frigus erat z calefaciebant
 se) Serui z ministri iuxta p
 mam lectionē accipiēdi sunt
 frutes z dona q in atrio gra
 tie, s. in ipsa deliberatiōe et de
 siderio emēdatōis sese calefa
 ciunt ad prunas: dei bñficio
 rū illoz recogitatōe. Bñficia
 enim prunae sunt et carbones
 ignis. Vñ apl⁹ ad Ro. xij.
 Si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba
 illi, si sitit potum da illi. Hoc
 em faciēs carbones ignis cō
 geres sup caput eius. Vñ ad
 prunas sacroz eloquioz: eoz
 recordatiōe. Illa em sunt sa
 gitte potentis acute z carbo
 nes desolatori⁹. Ad prunas g
 se calefacit q atriu dei bñficio
 rū q recipit velut aggerē pru
 narū atq carbonū ante faciē
 mentis per recogitatōem cō
 stituit. Similiter z q sacroz
 eloquioz multitudinē in me
 moria sua coaceruat z recolit
 Bñ autē dicit (serui z mistri)
 quia virtutū z donoz qdā ve
 lut serui sūt: vt timores et pu
 dores, quedaz velut mistri: vt
 oēs ille que in apphensiōe cō
 sistunt. Sunt em velut lucer
 nas z luminaria pferentes ac
 circūferētes in aula regia, i. in
 ania scā q regis celoz meru
 it esse habitaculū. Possunt z
 intelligi mistri ceterae virtutes
 oēs pter illas quas seruos no
 minamus: qz velut dñanti et
 impani charitati subseruiūt
 et ministrant. Vñ serui z mistri
 doctores et cōfessores q dbēt
 se calefacere i atrio grē ad pru
 nas qz diximus. Nō em fri
 gidi debēt aggredi officia sua
 Frigiditate qppe sua nōnun
 q aliqs infrigidāt. Sed ne
 q obstetrices debent habere
 frigidās manus duz teneros
 part⁹ cōtrectāt, nō em medio
 crister eos frigiditate manūz
 suarum lederent. Bene autē
 dicit: qd frigus erat, Frigus
 em semper est a calore chari

tatis: nō solum foras atrium resufflare: z hmoi i carbones cōgerere et euoluere donec p ppter quod et prunae semp ibi pnsū pfecta sit calefactio vl necessarie sunt. Qui ergo huiusmodi ignem nō accendūt in hmoi atrio qui prunas si bi non coacervant, qd aliud q̄ perire frigore querunt, aut forte tantū algore passi sūt vt iam frigus nō sentiant, et ideo calefieri nō querūt. Ridiculo se agunt q̄ et ad vnū carbonē vel dimidiū calefieri volunt. Hi sunt q̄ solū vnū dei bñficiū inter tot z tāta recolunt aut vni bñficiū p̄tē. Econtrario p̄o scrui et ministri calefaciūt se ad prunas: dū vl mēbra vel motus in se ad peccādū sese calefaciūt varijs ipsi p̄cti oblectamentis quasi varijs carbonibz prunaz per cogitatōem corā positīs. Qui g hmoi aceruū oblectamentoz id est in p̄cto qlibet cōplacentiū sibi p cogitatōem corā positum tenet. qd aliud q̄ frig⁹ se passi z velle se calefieri: aut qd deteri⁹ ē velle se assari diabolo oñdit. Recte aut̄ d̄r (q̄a frig⁹ erat) In atrio em̄ culpe, id est in deliberatiōe p̄cti: frigus est a p̄fecto calore, i. a voluntate p̄fecta peccādi, ppter h̄ necdū cessat diabolus icēde

z hmoi i carbones cōgerere et euoluere donec p pnsū pfecta sit calefactio vl poti⁹ successio aut decoctio. de h̄ legis Osee. vii. Dēs calefacti sūt q̄si cibarij. Et itez. Totā nocte dormiuit cōqns eos mane ip̄e successus ē q̄si ignis flāme, ppter hmoi prunas sub q̄bz opta et q̄si sepulta misera corda peccantiū z peccare de liberatiū: panē de se sub cinericeñ diabolo coquūt: q̄ vulgo d̄r gastell⁹ rastici⁹ vl focodia. vii Osee. vii. Fact⁹ est effraim sub cinerice panis q̄ n̄ reuerlat. Vñ aut̄ d̄r q̄ petr⁹ erat cū eis calefaciēs se fm vtrāqz lectionē, cū vtrīsqz em̄ calefacit se sic ostēdim⁹. Qd aut̄ sequit̄ (Pōtifer interrogauit iesū de discipul⁹ suis z de doctrīa ei⁹) vsqz ibi (Et misit eū annas ligatū ad cayphā) Lōgrue nō nisi h̄storice accipi p̄t. Qd p̄o d̄r (Annas misit eū ligatū ad cayphā) Juxta p̄mā lectōez gra ipsa q̄ interpretat̄ annas: ligatū remittit p̄ctōrem vincul⁹ sapie ad cayphā, i. vomitum oris, i. p̄fessionē ligatū q̄si latronē i latrocinio dephēsū vt a caypha, i. a p̄fessioe ip̄a iudicet̄. Posset et intelligi ligat⁹ q̄si alligatus vulnera, vt legit̄

Capitulū

XX

In. r. Luce de samaritano qui alligauit vulnera eius q̄ incidit in latrones Et in ps. Qui sanat cōtritos corde et alligat cōtritiones eorū. Vinit igit̄ gratia ligatū pctōrem. i. alligatū vulnera (ad cayphā). i. confessorē: vt ibi sanet. Similit̄ et ad vomitū oris q̄ est reciduum pcti: nō mltit̄ vel remittit̄ pctōr de ipso atrio anne. i. de tentatione: nisi ligatus eis vinculis q̄ supra dixim⁹: vinculis scz prauorū desideriorū. Quāte Petr⁹ interrogat̄ aut accusatus de discipulatu dñi saluatoris et ter negat et h̄ metu: ad tres timores referendū est. Primus em̄ timor mūdānus q̄ et bona obmittuntur: et mala fiunt plerūqz ne bona mōi amittant̄. Scōs est timor offēse hoīm q̄ timent̄ offēdi q̄ sit vt ait Gregorius ne offēdat̄. prim⁹. plerūqz inde offēdit̄ deus. Tertius est humanus q̄ quis timet aut mortē. p̄ prii corporis: aut tormentū. Accipimus ergo illud totū trinū scz petri negationem ea larga acceptōne q̄ oē mortale pctm̄ dei negatio ē. Ancilla ḡ horū st̄naria p̄mo petrum accusat et metū mortis excutit. hoc est ca-

ro. et referimus hoc ad timorem hūanum. Qd̄ aut̄ sequit̄ (Dicit̄ ei) nec expm̄it̄ q̄ accusantes scz em̄: ad timorē offēse hoīm generalit̄ illud referim⁹. Tertia p̄o accusatio quā p̄posuit cognatus eius cui petrus auriculaz abscliderat: ad timorē mōi refert̄. Timor em̄ seruilis quē supra in malcho interpretati sum⁹: cognat⁹ est timoris mūdāni. Timor enim seruilis vt ait Aug⁹. bonū est q̄ nemo bene vitit̄. et semp̄ est ī malo. i. cum mortali pctō. Timor p̄o mūdānus sp̄ malus. In vsu ḡ q̄si attinent. qz neutro bene potest aliq̄s vitit̄. Qd̄ p̄o sequit̄ (Adducit̄ iesus ad cayphā in p̄torio) manifeste offēdit̄ iuxta l̄ram cayphā esse in p̄torio. i. in atrio p̄toris siue p̄sidis p̄lati. Cōgruit autē et cayphe scdm̄ qd̄ dixim⁹ eē in p̄torio. P̄torio em̄ sp̄iale p̄tia est siue p̄fessionis auditoriū: vbi dei latrones et alij malefactores iudicant̄ et puniunt̄. In h̄ p̄torio velut p̄tor p̄fidet ipse p̄fessor. Cōgruit ḡ vt p̄fessor in auditorio sit confessiois q̄ debet eē cayphas. i. sagax vel inuestigator. Iuxta duas hui⁹ nois cayphas in-

terptatores Sagax debet esse
 quēadmodū canis venaticus
 ut statim ferat, i. pctorē ex aspe-
 ctu et pssistentia forinseca dep-
 bendat: et cōplexione et cōuictu
 quibus generibus pctorū impli-
 catus sit pflagiat. Debet eē in-
 uestigator sed prudēs et circū-
 spectus ut viā pctori ostēden-
 do quā lōgius et pculosius a deo
 effugiat dū illū interrogat et
 inuestigat, quod faciunt quā inco-
 gnita pcta eis suis interroga-
 tionibus innotescunt. Quod si nec
 sagax: nec inuestigator es o sa-
 cerdos: nō es cayphas spūa-
 lis et verū noīs. ergo neque an-
 nas. i. gratia debet ad te mī-
 tere pctorē. Nec supplaudāt
 sibi leuē pssessorēs de eo qui au-
 ditorū cōfessionis pctorū vo-
 cauit: quāsi ex hoc liceat se eis ex-
 bibere pctoribus pfectos pto-
 rii atque carnifices. cū tota pe-
 na pñialis medicina eē debeat
 vulnerati: non vulnera, et ipa
 pñia depositio sit oneris. i. iniū-
 ratiū: quā ut onus graue sup pctorē
 re grauant. nō autē oneratio.
 Quinā attēderēt nouū hoīez
 in penitēte statim natiū: cui tā
 paruulo et adhuc tā inualido
 tāta onera imponere non for-
 midant, vix adhuc nato et sup

pedes incedere nō valēti p te-
 neritudine et infirmitate: one-
 ra cameloꝝ et elephātoꝝ ipo-
 nere nō verent nec erubescūt
 Ad cayphā id est ad vomī-
 tū oris quod est cōfessio adducit
 in pctoriū: cum ad ppositū con-
 fessiois adducit pctorē. Et uti
 quod pctoriū est auditoriū. cōfessi-
 onis et pñie quā ad veterē homi-
 nē: quā totū ibi occidit grā quā so-
 la pōt illū penitus conterere.
 Stabulū autē ē mīe et medici-
 nal cure quā ad nouū hoīez
 et ipm etiā pssessorem quē sta-
 bulariū vocat dñs in. x. Luc.
 Attēdat g cōfessor quia sama-
 ritanus. i. christus dñs pctorē
 vulneratū qui in latrones
 infernales inciderat: super iu-
 mentū suū. i. carnem pñiā
 ad ipm attulit. et curam ei me-
 dicinalē ipm habere iussit vi-
 num et oleū infundendo. quod ē
 ut altero vulnera mīget et sa-
 net. alio pō ipm lenificet. De
 dicinalis em debet esse pena
 pñialis et leta debet esse ei su-
 scepio elusque portatio: ne crux
 portet in angaria. Quod si quid
 mordacitatis aut asperitatis de-
 bet habere pñia. ipse tū cōfes-
 sor solam debet habere dulce
 dñe affabilitatis et cōpassio

Capitulum

XX

nis. Qd aut dicit post nega-
tionē Petri (Satim gall⁹ cā-
tauit) Quia in gallo p̄dicatoz
vel sermo p̄dicatōis intelligit
vt legit, xxx. Prouer. Tria sūt
q̄ bene gradiunt⁹ ⁊ quartū qd
incedit feliciter: leo fortissim⁹
bestiaz ad nulli⁹ pauebit oc-
cursū Gallus succinet⁹ lūbos
Nulla igit est mora inter pec-
catū ⁊ peccātis exhortatiōem
vel rep̄hēsiōē, q̄a vel ab int⁹
ab ipsa cōsciētia sua exhortat⁹
atq; reprehēdit, vel afforis a
docentib; et monētib;. Q gal-
lus p̄dicatoz sit: hoc idē Job
xxxviii. Quis posuit in visce-
ribus boīs sapiam vel q̄s de-
dit gallo intelligētiā. Ter p̄o
gallus cantasse dicit. qz de tri-
bus est oīs p̄dicatio et doctri-
na. scz. De malis culpis vitā-
dis. De malis pene effugien-
dis De bonis eterne gl̄ie acq̄-
rendis. Et hoc est qd legitur
xxxi. Job. Ecce hec oīa opa-
tur deus trib; vicib; p̄ singlōs
vt reuocet anīas coꝝ a corru-
ptione ⁊ illuminet luce viuen-
tiū. Similr Prouer. xxi. Ec-
ce descripsi eas tibi tripliciter.
Vl ideo ter quia vere religio-
nis integritas in tribus illis
virtutibus maxime consistit.

Fide spe scz ⁊ charitate. vt ait
Aug⁹ in libro de vera religio-
ne. Vel ppter tres vires anie
humane. de quaz purgatiōe
illustratiōe ⁊ gloriificatiōe agit
omnis doctrina catholica. vl
ppter ipsam summā trinitatez
cui cognoscēde atq; colēde vt
ait Augustinus: inuigilat oīs
sollertia christiana. Qd aut se-
quitur. (Erat autē mane) Be-
ne cōgruit vtriq; lectiōi. Ma-
ne quidez p̄nē in ortu veri so-
lis ⁊ lucis gratie. Mane autē
infaustū diei egiptiaci de quo
in principio supra dixim⁹ pec-
catori. quia ad ipam mortem
peccati ligat⁹ ducit. Sequit.
(Et ipsi nō introierunt in p̄to-
riū vt nō p̄tamiarent. sed mā-
ducarēt pasca) Virāda ceci-
tas ⁊ ridēda ludeoz supersti-
cijs q̄ de ingressu p̄toꝝ pilati
p̄taminari timebāt: ⁊ nō effu-
sione sanguis innocētis. Hu-
iusmodi sup̄stitiōis observa-
tores sunt: q̄ domos ⁊ alloq̄a
p̄tōꝝ arti⁹ euitāt: ⁊ his cōta-
minari se credūt: odiā ⁊ inui-
diās q̄ homicidia spūalia sūt
non timentes Et q̄ maior cō-
taminatio sit ipse cōtēpt⁹ pec-
catoꝝ ⁊ ianis gloria de bonis
suis: nō attendentes. Hi sunt

colantes culices et glutientes camelos; ut eis impropat dominus in. xxij. **Matth.** Hi sunt etiam confessores austeri qui malunt esse cum iudeis carnifices aiax et trucidatores quam eis suo concitare alloquo. Recte autem dicit **Matth.** (Quia tenentes iesus duxerunt illum ad caypham principem sacerdotum ubi scribe et pharisaei conuenerunt et seniores) Quia propter totum cetum virtutum et in ipsa confessione debet adesse; et in ipso confessore. In concilio enim iudicandus est ipse qui confiteatur. Optime quippe iudicat castitas luxuriam; et sola fere nouit quam rea quamque digna damnatione sit. ad hunc modum se habet de alijs virtutibus. Luxuria quippe luxuriam iudicare non potest. et quae par est. et quae ignorat eam. Quod prosequitur (Petrus autem sequebatur eum a longe) Iuxta literam ne videretur esse de suis. In quo tempore tenet eorum qui metu quocumque vel desidia; cum tamen christiani sine christum dominum sequi ex primo; eius adherere postponunt. quales sunt multi christiani nostri temporis qui quanto a longeori possunt vel audent christum dominum imitari. Vide clericos quam longe secesserunt a patrum vestigijs

conuersatione et habitu. Sicut et monachos qui vix extrema tangunt suae perfessionis. Fere enim equae longe sunt a decore clericali conuersationis ut milites. Hi non vident christum dominum seque qui ut comprehendant; non ut sint ubi ipse est; aut perueniant quo ipse peruenit. sed potius ad explorandum ut sine videant, quemadmodum de Petro dicitur. Hi proculdubio videntur aut paruipedare si eis auferatur christus dominus; aut ipsi christo domino. Hi sunt quasi de marchia ut vulgo dicitur **Ubi** et sedus cum christo simul et diabolo inhiisse videntur; dum veste suae conuersationis habet bigittam. et ab utroque quodammodo insignitam. Hi sunt autem discolor de qua dominus conuerit Hieremie. xij. Aliquid autem discolor facta est hereditas mea. Hi sunt quos percussit Esdras qui ex media parte loquebantur azonice. et loquebantur iuxta linguam populi et populi Oblurgauit inquit **Reemias** in. xij. eos et maledixi et cecidi ex eis viros; etiam decalcaui eos. Hi sunt diaboli participium et mediatoria volentes societate in seipsos facere et coniunctiones lucis ac

Capitulū

XX

tenebraz: et iusticie cū iniqui-
tate: et xpi ad belial: et tēpli dei
cum idolis, cū hoc impossibi-
le sit vt ait apl's in. vj. scōe ad
Loz. Aliter ꝑo Petrus. i. ec-
clesia v'l q̄libet fidelis christū
dñm sequit a longe. i. imitat.
Quis em̄ erit filius dō in filiis
dei. vñ Job. xxviii. Nō ade-
quabit ei aurū vel vitruz: non
adeq̄bit ei thopazius zē. q̄b
oibz viri sancti intelligunt: q̄
xpo dño nullatenus cōferen-
di sunt. Hi q̄ xpm dñm a lō-
ge sequunt sibi timere vident
ab illo. Qd autē dicit (vsqz in
atriū) nec addit vsqz i domū:
ad eos refert q̄ exterioris con-
uersationis decore xpm dñm
imitant. sed gliam ꝑscie inter-
nūqz decorez nō hñt. Atrium
q̄ppe foris seca cōuersatio est.
Domus ꝑo interna puritas.
Ibi m̄ id est in atrio caleface-
re se debent ad ignem vel pru-
nas vt dixim⁹. mirabili gelici-
dio obdurauerūt qui tpe hie-
mis ad ignē vel prunas cale-
fieri nolunt. Hiems em̄ est to-
to tpe vite ꝑsentis q̄diu q̄dez
fiat aquilo. i. diabolus. q̄diu
nec folia bonoz opez verbo-
rūqz hñe videm⁹ arbores ho-
minū. q̄diu flores non appa-

rent nec rose scz patientiū. nec
lilia continētū. nec viole hu-
miliū. nec flores flāmei zelan-
tium atqz feruentiū. Potest et
intelligi atrium ꝑncipis sacer-
dotū tota ꝑsens ecclesia. dom⁹
ꝑo celestis hierusalē. sicut ibi.
Qui stat in domo domini:
in atrijs dom⁹ dei nostri. In
atrio em̄ sumus hic: nōduz in
domo. In hoc atrio succēsus
est ignis spūs sancti vt ipse do-
minus dicit Luce. xij. Ignē
veni mittere in terram et quid
volo nisi vt ardeat. Et prune
sacroz eloquioz in hoc atrio
sunt et bñficioz diuinorū de q̄
bus supra dixim⁹. Scdm̄ h̄
aut ꝑncipē sacerdotū intelli-
gim⁹ xpm dñm. mīstri ꝑo ꝑn-
cipis sacerdotū sunt ꝑsides: h̄
est lictores executores. s. iusti-
cie viri discipline sunt i ecclesia
dei in ꝑmpto habētes vlcisci
oēm inobediētiāz. sic dicit apl's
in. x. scōe ad Loz. Hi sūt mu-
tilatores et trucidatores veter-
is hoīs. Qd postea sequitur
(ꝑncipes et omne conciliū
querebant falsum testimoniū
ꝑtra iesum vt eū morti trade-
rent). i. aduersus veterem ho-
minē planum: siue de toto cō-
cilio ꝑntis ecclesie siue d ꝑcilio.

virtutū intelligat, vtriusq; em̃
intentio est mortū tradere ve-
terem hominem. Falsus pro testi-
monium quod sequitur: aut peccatum
est quod querendum est a confessorē
sicut ferris in vulnere, aut ipsum
vulnus quod et testimonium diaboli
est. Si enim fides testimonii
dei est ut dicit Iohes i, v
p̃me canonice sue, qui credit in
filium dei habet dei testimo-
nium in se, ergo et vicium quodcumque
testimonium diaboli est quod vnum
quodque peccatorem in dei iudicio
dānabit diabolus. Quot autem
falsitatis habeat vnum quodque vi-
cium: ex errore patet peccantius
et vicius quodammodo credentium.
Vt falsum testimonium confes-
sio est seu certificatio humilitatis
quod fere semper de nobis falsa lo-
quimur. Humiles enim se peccatores
pauperes et vacuos: omnes bono-
rum inopes conquerunt: que
omnia constat falsa esse, et tanto
falsiora quanto ea vehementius de
se credunt aut sentiunt. Hoc
est falsum testimonium scilicet vox
humilitatis quod vetus homo dam-
nat atque occiditur, nec tamen iniuste
credi potest in iudicio. Et quod ipsa dā-
natio confitentis est liberatio:
vident habere confessores ex his

quod dicit auctoritatem interro-
gationes faciendi in confessione,
sed ea cautela quam diximus.

Quod autem sequitur usque ibi (At
illi responderunt: reus est mortis)
Planā et solam continet histori-
am. Quod autem tota multitudo re-
spondet (reus est mortis) am-
monet penitentes ut ipsi totali-
ter in confessione de seipsum ad ip-
sum respondeant, nomine enim mul-
titudinis cogitationes: affectio-
nes: et ipsa loquela significate
sunt, quod ergo se excusant in con-
fessione: peccata sua diminuētes
et attenuantes: non attendunt quā-
liter se iudicare debeant: imo po-
tius condemnare, ut legitur in, xiiij
Marci. Condemnaverunt eum re-
um esse mortis. Non attendunt
quod eis dicit in, iij, Ecce. Iudiciū
patris audite filij dilecti:
et sic facite ut salvi sitis, sic id
est in imitatione iudicii: quod pater ve-
ster iudicat est Christus dominus. Hu-
iusmodi multitudinis tipum te-
nent omnes heretici quod vnum quodque
fidele iudicat reum mortis. Si
militer et maledici: qui bonos
eo solo quod boni sunt malos pro-
dicant. Secundum consequentiam
enim qui aliquis dicit esse ma-
lum: eundem dicit esse reum mor-
tis. (Tunc expuerunt in faci-

Capitulum

XXII

em eius et colaphis eum ceci-
derunt. Iuxta Matheū i. xxij.
Marcus ꝑo ita dicit in. ciiij.
(et ceperūt qdam ꝑspuere eū
z velare faciē eius z colaphis
eū cedere z dicere ei: ꝑphetiza)
Lucas ꝑo in. xxij. Et viri q te-
nebant eū illudebāt ei: ceden-
tes eum z velauerunt eum et
percutiebant faciez eius, et in-
terrogauerunt eum: dicentes
(ꝑphetiza) Distice Spu-
ta immunda blasphemie sūt
et omnium dominū blasphe-
mantium. Unde in faciez dei
spuit spiritualiter qui vel ma-
nifeste eū blasphemat. hoc est
qđ dicebat Job in psona ei?
in. xxx. Faciem meā cōspuere
nō verent. i. ꝑsentiam maledi-
ctis blasphemiarū polluere.
Potest et intelligi facies hūa-
nitas ꝑ quam mūdo innotu-
it: quā illi cōspuūt qui misteri-
um incarnatōis aut blasphe-
mant aut ꝑtēnūt. Intelligun-
tur z facies ei? illi in qbo ma-
gis relucet. Hi sunt q eū exps-
sius et euidētꝝ imitant. De h
Eccl̃s. viij. Sapia hoīs chl̃i-
sti: intellige lucet in vultu ei?
id est in eis q eū in ꝑrio imitā-
tur. In hāc faciē spuūt q hu-
iusmodi viros maledictis cō-

uicijs z aspernationibus ꝑse-
quunt. Hi sunt q nec faciem
patris nec etiā matrꝝ spiritua-
lis que est eccl̃ia verent. ꝑpter
hoc incurrūt maledictū illud
Deuteronomij. xxvij. Male-
dictus qui nō honorat patrē
suum z matrē. Non putant se
forte toti eccl̃ie dei cōtumeli-
am irrogare. cū faciem ei? con-
spuunt: cū nobilissima mēbra
ei? feda turpisqꝝ ꝑdicant. nec
ꝑpo dño: cum mēbra eius vi-
tupant z cōuicijs dhonestāt.
Que em̃ mulier nō singulorū
mēbroꝝ suoz vitupium: ꝑꝑri-
um reputat. z quāto nobilioꝝ
speciosiorqꝝ fuerit: tāto maio-
rē ꝑtumeliā sibi irrogatā non
doleat. Quod z manifeste te-
statur est ipse dñs supra Ma-
thei. xxv. Quicqđ vni ex mi-
nimis istis fecistis: mibi fecistis.
qnto magis maximis. Atten-
de aut quia quāto cariorē ha-
bet hāc faciē: tanto in eius
conspuitione magis offendit
Quia igitꝝ ꝑ ista recupanda
vel reparanda: z illā ꝑꝑriꝝ cor-
poris assūpsit: et ludibrio spu-
torum vt istaz liberaret expo-
suit: z in eam palmas z cōfusi-
onem vt istam incōfusibilem
redderet excepit. q istam am-

plus q̄ illam diligeret aper-
te mōstrauit. Grauius igit in-
dignusq; sustinet sputa cōul-
cioꝝ: aspersionū: et vituperi-
orum in ista: q̄ sputa iudeoꝝ
sustinuit in illa. Ludibria igit
dñice passionis q̄rum ad cō-
spuitionem renouant q̄ emi-
nētores in ecclesia detractio-
nibus et cōuicijs hoc est irre-
uerentia filioꝝ alienoꝝ vt dei
faciem cōspuere nō verentur

Moraliter p̄o in faciem ve-
teris hominis sputat q̄ eidē in
doctrina vel exhortatione vl'
sibi ipsi in p̄pria cōfessione cō-
uiciat. Hoc autē faciunt mi-
nistri. i. totus chorus virtutū
dum vnaqueq; virtus: vt als
dicēdum est: contrario suo vi-
cio cum indignatione et abo-
minatione vel verbo vel reco-
gitatione cōuiciatur. Hoc sen-
tit veraciter penitens in se dū
ex amore castitat̄ p̄bi que est
interiectio abominantis con-
tra se p̄pter luxuriam ingemi-
nat. vel prout ipsa est interie-
ctio indignantis vel vilipen-
dentis contra remissionem et
desidiā qua tam turpiter le-
ui tentatōni succubuit. Et ad
hunc modum de ceteris vir-

tutibus. Quelibet enim vir-
tus indignatur suo contrario et
abominatur ipsum. De ergo
sunt illusiones quas ministri
id est virtutes veteri homini
irrogant. et he sunt conspui-
tiones quas ipse membris ei⁹
id est vicijs irrogant: non ali-
quid sordis a qua penit⁹ sunt
immanes in ea emittēdo. sed
seculentiaz eorum detegendo
et diligētius intuendo mor-
daci⁹q; exprobrando vel im-
properando. Econtrario p̄o
miser peccator seu vetus ho-
mo a demonibus illuditur:
irridetur. et ab ip̄a peccati fe-
culentia quod cogitat et appe-
tit cogitationibus et affectio-
nibus quibus tentatur: de il-
lo velut quadam conspuio-
ne polluitur facies cordis ei⁹
Huc ludibrio sputoꝝ et con-
uicijs etiā exprobrationibus
demonum miser peccator fa-
cie cordis exponit anteq̄ ad
infernale perueniat p̄ambulū
Confessores p̄o qui ex indi-
gnatōe vel abominatōe pec-
catorum que audiunt in faci-
em ad literā vl' in p̄sencia spu-
unt penitentium et confitēti-
um exēplo domini saluatoris

Capitulū

XXII

et gratia ad crucem pñie spō
te venientiu, quēadmodū et
ipse xps dñs spōte p nob veni
ebat ad crucē: velut mīstri pi
lati et iudeoz sūt facie dñi sal
uatoris cōspuentiū. In mem
bris em̄ sputa illa xpo dño in
nouant et facie eius itez con
spuunt. Quis em̄ faciem dñi
ad crucē p nostra redemptōe
sponte cunctis ita euidenter pre
fert: vt penitēs: q̄ el^o imitatioe
ad crucem penitēte spōte ve
nit. Nunqd nō velut agnus
mansuetus ad araz, velut ouis
ad victimā: corā tōdente imo
trucidate nō aperiens os suū
tibi duci videt penitens q̄ to
ta būlitate: tota mansuetudi
ne coram carnifice sacerdote
obmutescit: et se excoiari tru
cidari fm veterē boiem pmit
tit, quēadmodū scriptū est de
xpo dño Esa. liij. Sicut ouis
ad occisione duc^o est et sicut
agnus corā tōdente se obmu
tuit et nō apuit os suū. Vira
dei patientia q̄ hmōi lictorū
bus filios suos tradi pmitit
pspuēdos et illudēdos, et into
lerabilis eoz p̄sūptio atqz te
meritas: i locū medicorū atro
cissimos lictores atqz carnifi
ces animaz se exhibent, Cō

spuit etiam faciem penitētis
cōfessor q̄ eūdē apte ptemnit,
vt eide conuiciat. Q̄ vne
nata sūt sputa ista quēadmo
dū sputa serpentis atqz bufo
nū. eo ergo serpētes atqz bufo
nes se esse ostendūt: q̄ hoies
spūto suo spūaliter occidunt.
(Et velauerunt faciem eius)
Distice eam sibi p̄sūptis absco
derunt, et velū pctōz suoz si
bi et deo imposuerunt, xxxij.
Deuteronomij. Abscōdā fa
ciem meā ab eis. l. abscođi p
mittā: vel ipso facto velatiois
q̄ dei facies ab eis velata vel
absconsa esset quasi qdā velo
humilitatē. Moralr Ipsos
oculos cordis sibi velat ne vel
faciem suam eiusqz turpitudi
nem videat q̄ turpia cogitat et
affectat, ipsum em̄ qd cogitat
ita oculos mēt^{is} opit vt aliud
videre p cogitationē nō sinat
Velant igit faciem eoz q̄ ten
tant demones eisipsis q̄ cogi
tationi eozū aut affectioni in
gerūt. Et hoc tribz de causis.
Primo vt de eo ludāt ex lu
do q̄ dicit capifolium. Secū
do ne vel ipsos demones vio
deat: q̄bus pculdubio se vel
subduceret vel erigeret si vide
ret. Tercio quia ducit ad in

fernale suspendiū. ne in via q̄
illuc ducit̄ queq̄ ex obuijs ro
get: vt eum vel liberet: vl̄ p̄ eo
vt liberet̄ intercedat. Ita luse
rūt de x̄po dño lictores ludo
capisoli: vndiq̄ enī palmis
cedentes. Sic et miser pctōr
velata facie a tot demonibus
cedit̄ q̄t cogitatōibus vl̄ affe
ctōibz malis vndiq̄ leditur.
vnde in hoc apparet ip̄m ha
bere velatā faciē cordis: qz q̄
si ludus esset̄ tā crebra p̄cussio.
tā multiplex lesio. nō irascitur
p̄cutientibz et cū tam grauiter
cedentibz demonibz. Velatā
etiā habet faciem q̄ nec videt
vndiq̄ p̄cutientes. a tergo q̄dē
mali timoris. a facie male spei
vulnera inferētes a dextris et
sinistris: gaudio et dolore: adu
lacione et detractōne. Erube
sce igit̄ o christiane tantū esse
demonibz ludibriū vt de te tā
turpiter tāq̄ ignominiose luz
dant. Q̄ si hoc ip̄m nō vides:
sit ip̄a cecitas tua tibi lucerna
et ostendat tibi velamē faciei
tue. vt coipso q̄ illuzores: con
sputores: p̄cussorezq̄ tuos nō
vides: velatā faciez tuā agno
scas. Et ip̄o etiā q̄ velatā faci
em tuam vides: adiudicatur
te iam aduerte infernali suspē

dio. exhorre illuc duci vel tra
bi. Possumus et illud intelli
gere qz pctōres faciem x̄pi ve
lant in se: dū eius imagines in
se apparere nō sinunt. i. in cor
dibus suis larvā ei diabolice
turpidinis et silitudis supin
ponentes. Manifesti p̄o pec
catores q̄ oīno signa christia
nitatis forinseca p̄ecerūt a se
et in alijs eadē abomīant̄ et p̄
sequuntur: adeo ignominiose
x̄pi faciem velauerūt: vt eam
aspectu būano et visione indi
gnam penit̄ iudicet: q̄si q̄ nec
debeat appere in p̄spectu ho
minū. q̄les sunt clerici nostri
tp̄is in quibz oīno nihil chri
stiani decoris aut faciei appa
ret. sed neq̄ in alijs etiā aliqd
christianū qd̄ deceat videre
possūt. Aliter p̄fessores et p̄
dicatores ignominiose facies
penitentū velāt: cū vel adula
tōibz oculos eoz op̄iūt et ob
uolunt vt feditatē pctōz suō
rū eos videre nō sinant. vel
obiectū cōuicioz tanta cōfu
sione vuln̄ eoz op̄iunt vt pec
cata sua attēdere nō valeant.
Hoc em̄ verecundiā penitē
tibus plerūq̄ accidit vt nūm
eras ruboris et cōfusiōis ocu
los cordū eoz opp̄mat et ali

Capitulum

XXII

nd cogitare non sinat. Salu
briter aut et laudabiliter facie
eoz velant qui eorum vereci
die parcunt quantum ipsa p^rfessio
exigit. Qui enim tota fedicitatem
totaque horribilitatem p^rtoruz
detegit: antequam confessione a pe
nitente extorsisset: facie illi⁹ re
velat Velat etiam illam q^u vela
tam illa fuisse ostendit. Velat
etiam sacerdos q^untum ad se duz
faciem in eo p^rtoris seu p^rcto
ru de cetero non attedit: vt euz
de cetero nec abhorreat nec
abominet tanq^uam p^rtores. Vel
aliter velare debet confessores
facies p^rtoruz: fedicitate eoru ce
lare: non reuelare alijs. vel ve
lare ab oculis dei ne ea vide
at dⁿs ad vⁱndicta. Vel po
test intelligi velamen illud hui
litas et verecundia: q^uo se opire
debent coram dⁿo penitentes.
q^usi q^u indigni sint ei⁹ aspectu.
Ignominiose etiam xpi faciem
iuxta misteriu velat q^u electos
q^ubus maxime dinoscit cofu
sione opunt et abscondit vt la
tere copellunt. Sicut legit in
xxviii. Prover. Lum surrete
runt impij abscondent hoies
cum illi perierunt multiplicabu
tur iusti. Hanc facie velant si
militer detractores qui bona

alioz mendacijs suis opunt
et abscondunt. Heretici ho fa
ciem di velant du eum hoibz
mendacijs suis abscondunt et
videre non sinunt. Velationem
ista et absconione significasse
videt Moises Exodi. xl. q^u
velabat faciem sua. Et colap
phis cedebat eum. Glosa dicit.
quia colaphis eum cedunt q^u
suos honores ei pferunt. ppter
quod manifestum est oes ina
nis glie amatores: christi esse
colaphizatores. Ergo q^u que
runt in ecclia dei q^u sua sunt: non
que eius sunt: maxime hono
res: indubitate ipm colaphi
zant. Sile legit Malach. iij.
Si affigit ho deu: q^ua vos co
figitis me et dixistis in q^u cofi
gimus te in decimis et in pmi
tijs et i penuria maledicti estis
et vos cofigitis me gens tota
Si ab illis dicit se configi q^u
auferunt decimas et pminas q^un
to magis eum colaphizare intelli
gunt q^u suos honores ei prefe
runt. et ipsis honoribz q^us t^um non
nisi ab ipso obtinent illuz im
pugnant. Congruent⁹ t^um q^u co
laphis et in collo et in facie ce
debat melius intelligunt co
laphizatores eius: psecutores
pdicantium et manifeste recte

fluentiū. Collum em̄ per qđ corpus ecclesie xpo capiti iū-
gitur et p qđ vocem ipam p̄di-
catōis et doctrine omittit cer-
est p̄dicantiū atq; docentium
Qui ē eos q̄cunq; genere pse-
cutionis impugnāt aut p̄cu-
tūt xpm colaphizat. i. in ei⁹ spi-
rituali et mistico colaphos dat
In faciē ergo eum p̄cutiūt q̄
manifestos electos et manife-
ste p̄sequunt. In p̄cussionib⁹
em̄ p̄secutōes intelligēde sūt.

Moralit̄ p̄o miser p̄ctōr co-
laphizat insultib⁹ q̄s añ mor-
tem consensus acriores patit̄
Euidēter aut̄ in dolorib⁹ an-
gustijs et ire inuidieq; stimul-
Hec em̄ oīa colaphi et lesiōes
sensibiles sūt. Nescienter aut̄
et sensibilib⁹ colaphizat dele-
ctatōib⁹ q̄ sunt citra p̄sensum
Ut̄q; tñ veracissime cola-
phizat velata facie q̄a nescien-
ter. vnde et colaphos huius-
modi non passionēs vocat.
sed affectiones simpliciter vl̄
desideria sua. Exterius tamē
colaphizatur quēadmodū et
cōspuit a despicientibus et p̄-
sequenibus. A despicientib⁹
et irridētib⁹ cōspuit. A p̄seqn-
tibus p̄o et impugnātib⁹ cola-

phizat. Bñs aut̄ si colaphis
h̄mōi causam dedit p̄ctm ei⁹
Quot enim habet colaphiza-
tores miser p̄ctōr tot h̄z magi-
stros et correctores. Ex q̄ itel-
ligere pōt quanta cura et solli-
citudine correctioni et erudi-
tioni eius deus magister iul-
gilet. Hoc mō colaphos acci-
pit Petrus in canonica sua.
Que em̄ est vobis gr̄a si pec-
cantes et colaphizati estis. id ē.
p̄secutiōem patimini. Quāto
igī plures sūt etiam maiores
q̄ nos. p̄ p̄ctis nostris p̄sequū-
tur tanto gaudetiores debe-
mus esse in ipsis persecutiō-
nibus: agnoscentes dei curas
et sollicitudinem ex multitu-
dine corrigentium et increpā-
tium et ad nostram emenda-
tionem et eruditionem a deo p̄-
missorū. Velata autem fa-
cie miserabilis ē peccator hoc
mō: q̄ colaphos istos sibi sa-
lubres et ex diuina sollicitudi-
ne circa se eē nō intelligit Aut
per gratiarum actiōes sibi sa-
lubres non efficit. Possunt et
intelligi colaphi ecōtrario ob-
iurgatōes p̄fessor atq; docto-
rū. Juxta illd qđ dicit Prover-
b. Stultus cedit labijs id est

Capitulū

XXII

verbis obiurgatōis: que q̄dē faciēda sunt in cōfessione. sed nō nisi velata facie penitētis vel cōfitentis. ppter hoc em̄ et scriptum et factū est. quia velata facie christ⁹ dñs colaphisatus est dum veniret ad crucem: vt p̄sentes velata facie colaphizēt. hoc ē vt sine cōfusione eoz vt⁹ in eis homo colaphis obiurgationū ceda tur. Lane ergo tibi o cōfessor ne faciē eius quez colaphizas reueles. i. ne manifeste eū coram te cōfundas. Qui autē penitētes irridēt aut p̄sequūtur velut ministri pilati sunt: crucifigendos pctōres. i. cruci penitēte affigēdos instar xpī p̄secutōibz colaphizantes. Qd autē interrogant (p̄phetiza nob̄ christe quis est qui te pcussit) quēadmodū in ludo capifoliū interrogare cōsuevit. Opū me dicūt nesciētes quia nō nisi p̄phetico spū reuelante scire pnt p̄secutiōes iste a quo sunt siue pcussiones demonū: siue tribulationū a deo. Qd autē z in mēbris pcutit dñs xps: nō nisi reuelāte spūsanto cognoscit. Sic z ab vnoqz nostruz req̄rit tonēs q̄tiens alterutro modoz istoz pcutimur vt p̄

phetizemus. Quis est q̄ te pcussit. vt intelligētes deū pcutientē nos tribulatōibz timeamus: humiliemur: grās agentes: z crudiamur. Aduertentes autē demones nos pcutētes: vt declinemus pcussiōes eoz: in alias occupatiōes nostrāferentes. aut p̄ oratōes ad dñm fugiētes. Vel repcutiamus eos gladio disciplie: nos ipsos ipsa hora ferientes. In q̄ diligēter attendendū est exemplū Dauid reg⁹ in. xvj. scōi Regū. q̄ intellexit maledictiō nē inimici imissam sibi a deo. Unde cū Abyssay veller abci dere caput Semey: phibuit eū dicēs. Dimitte eū vt maledicat: dñs em̄ p̄cepit ei vt malediceret mihi. Dimitte eū vt maledicat iuxta p̄ceptum dñi si forte respiciat dñs afflictionem meā: et reddat mihi bonum p̄ maledictiōe hac hodierna. Tu ergo o pctōr semp̄ p̄phetiza. i. ex diuina reuelatiōe vide q̄s ē qui te pcutit. incessanter em̄ vel tentatiōe blāda vel tribulatiōe pcuteris. Quia tentatio est vita hoīs sup̄ terram vt legit Job. vij. vbi nos habemus. milita est vita hoīs

super terrā. Quā autē sequit illa adiuratio dicentū (Si tu es christus dic nobis palā) Insignuat diligentia adhibere debere p̄fessoribz vt veritatē cōfessionis extorqueant a cōfite te. Qd ergo sequit (Dane autē facto consiliū inierūt oēs p̄ncipes populi et seniores aduersus iesum vt eū mortī traderent et vinctum eum adduxerūt et tradiderunt eum p̄ōtio pilato p̄sidi) Diligent^r notandum est: quia iuxta mistez rium vtrazq; potestate seculari scz et ecclesiastica vtrūq; diabolus et ministri eius ad opprimendum christū dñm et occidendū in mēbris. Morali ter hō sciendū est quia nec a caypha x̄ps occidit sed tñ accusat et vinct^r ad pilatū ducit eiq; iudicā^r et occidēdus tradit. Pilatus em̄ interpretatur ore cōtundens vel os malleatoris. Ore hō contundentes vterē hōiem: p̄dicatores et doctores sunt. et os malleatoris p̄p̄le est os doctoris vel etiaz p̄dicatoris. Si em̄ verbū dei malleus est cōterens petram vt legitur Hieremie. xxiij. ergo malleatores dñi doctores et p̄dicatores sunt. Intelligāt

igit quia nec vite sanctitas q̄ intelligit in anna: nec ecclesiastica dignitas vel potestas que intelligitur in caypha iudicat peccatorē. nec ei in iudicio penitentiali est credēdū. Sola sacra literatura ē que iudicat et cui in iudicio p̄niali credendū est. et hoc est. qm̄ in iudicio illo diuinis tñ legibus iudicandum est. quod contra eos dīcimus qui sanctitatē in cōfessoribus sacre literature p̄ferunt. et potius sc̄ōs et simplices cōfessores habere volunt q̄ malos literatos. nesciētes q̄ sacris literis et legibz diuinis et regi et iudicari et emēdari debeat vita humana. Unde et p̄les expresse nominat pilat^r: vt lex diuina in penitētiā iudicio p̄sidere debere et cōfessores meritis p̄ferri doceat. vñ Deutero. xviij. Si difficile et ambiguum apud te iudiciū esse p̄spexeris inter sanguinē et sanguinē: causam et causam venies ad sacerdotes leuitici generis: q̄resq; ab eis et facias quēcūq; docuerint te iuxta legem eius: sequerisq; sentētiā eorum et. Quēadmodū ergo in iudicijs secularibz legibus regum et imperatorum credit

Capitulum

XXIII

et fm eas solūmodo iudicat: nō fm merita iudicātū. Sic et in iudicio penitēciali qđ me re diuinū est: diuinis legibus solūmodo est iudicandus: nō meritis iudicantiū. Quia pō malleator intelligi potest de pater sicut 7 fabricator vt legitur Eccl̃s. xj. Nescis opa dī qđ fabricator est omniū. Os ergo dei patris vel filius accipiendus est. vt ibi in pmo Canticoz Osculet me osculo oris sui. Vel sacra scriptura qđ velut ore volūtaez suam nobis aperuit. Ad sacram ergo scripturam vel dei legem peccator adducit: cum vel ad eius obedientiā velut peam iudicare velit inducit, vel post susceptam gratiam id est annā seu recognitionez eius. Post caypham id est vomitū oris qui est pfessio: ad sacram doctrinam vt ad eius regulaz viuat 7 se obfuet d cetero adducendus est. vel ad sacram doctrinam vt eam semp audiat. Post euomitam em̃ seculentiam peccatorū quid restat nisi vt quotidie aromatibz virtutum et donozū impleatur. Quod maxime fieri cōsuevit sacre doctrine et exhortatōis

crebro auditu. Posset et intelligi in oris contusione oratio. Oratiōe em̃ maxime cōtunditur diabolus. Vnde ad oris cōtusionē vel ore contunden-tem tunc adducit penitēs: cū ad orationis assiduitatē et deuotionez ipsius cōfessoris exhortatōibz puocat. hoc em̃ restat post euomitū diabolū velut serpentem pbsbitus vt ore cōtundat et cōminuat: quod fit vel orando vel particulas peccatorū et circūstantias cōfitendo. Vel pilat⁹ iudex erat. Per pilatum intelligimus p- prie cōdemnatōis iudicium. Sub caypha igitur id est cōfessione peccatorū euomit cōfitens diabolū. Sub pilato pō id est iudicio prope cōdemnatōis ore cōtundit ipsum. dum em̃ dignus se morte iudicat interius: et ore cōfitef ex-terius in seipso ore p- tundit veterē hominē siue diabolū. Nō em̃ cayphas christū dominū occidit. Sic neq; cōfessio sola peccatorū veterem hominē cōtundit. sed pilatus. Vnde tunc p- mum in eo vetus homo cōtundit: cum huiusmodi iudicij sententiaz ore proprio coram sacerdote p- nunt-

ciat. Econtrario ꝑo ore cō-
tundens diabolus est quēad-
modū leo, vt legitur in. v. pꝛi-
me canonice Petri. Quēad-
modū leo rugies circūit que-
rens quem deuoret. Vnde ⁊
demonēs in vltimo Eccl̃i, ru-
gientes ꝑparati ad escam di-
cunt. A rugientibꝫ inquit ꝑpa-
ratis ad escam. Ad hunc igitꝫ
id est diabolū ꝑ vomitū ad
quem redit miser peccator ad-
ducitꝫ vt hic ore eius cōtunda-
tur ⁊ deuoret in culpa: nouis-
sime ꝑo in pena. Aliter etiaꝫ
et Moraliter velut christi ꝑ-
secutores scribe et pharisei et
ministri horum id est lictores
velut pilato damnandū chl-
stum dominū iterum tradūt,
et hoc in mēbris: qui sub in-
quis iudicibꝫ fideles quoscū-
qꝫ iniuste verāt Quotidie em̃
iudicat christus dominus in
membris: ⁊ ore iudiciū impio-
rum in eis ꝑtunditꝫ quia con-
tusio afflictioꝫ suorū: ⁊ si nec
passione nec cōpassiōe sua sit
sua tamen est lege charitatis.
que sese amantiū omnia facit
esse cōmunia. Iniqui ꝑo iu-
dices dum ore impio iniqꝫ se
runt sentēcias: velut pilatꝫ sūt
qui et si non manibus: ore ta-

men cōtundunt quos dam-
nant. Miserabiliter autē ad
illum cōfessorem ministris de
monibꝫ peccator iudicandus
adducitur. cuius ore contun-
ditꝫ ⁊ spiritualiter occiditꝫ. Hu-
iusmodi igitꝫ cōfessor pilatus
est ore cōtundens durꝫ obiur-
gationibus ⁊ cōuicijs conte-
rens penitentem ⁊ cōfittentē.
vt pilatus igitꝫ christū domi-
nū ore suo ꝑtunditꝫ dum ipm
ore ipꝫssimo cōdemnat. Sic
isti pilatini cōfessores imo pi-
lati spirituales cōtundūt ore
suo spiritualiter confitentes.
Attende igitꝫ cōfessor quia
velut pilatus ꝑo tribunali se-
des in auditorio confessiōis:
qui ore tuo durissimo para-
tus es contundere peniten-
tes: conuicijs et obiurgatio-
nibus, et miscōle purgatoriū
atqꝫ ꝑpiciatorium fecisti pila-
ti ꝑetorium ⁊ locuz caluarie:
iudicans iterum in mēbris et
ꝑdemnans iniquissimē chri-
stum dominum: dum ipsos
penitentes absolutione indi-
gnos iudicas: vel forsitan ab-
ominaris et despicias qui non
nisi sancti atqꝫ mūdissimi de-
cori deoꝫ gratissimi de laua-
cro gratie id est iterioris ꝑnie

Capitulū

XXIII

et cōtritionis pcedere possūt. Qd autē psequunt euangeli-
ste quia accusat coram pilato
(Pilatus autē audiens qā ga-
lileus esset remisit eū ad hero-
dem) Evidenter suggillat pi-
latus iudices in q̄s qui iuris-
dictionē sibi vsurpant vbi eā
nō habent, quia ⁊ ipse cū esset
iniquissimus: dominū Jesū qā
galileus erat ad herodez qui
galilee perat remisit iudican-
dum. Quod etiā fortasse fe-
cit vt seipsum exoneraret: vi-
dens quia nō poterat compe-
scere multitudinem iudeorū
inflāmatā cōtra dominū Je-
sum, Und ⁊ sic laborabat vt
declinaret iniquū iudiciū.
Moraliter ꝑo instruimur ea
que mundi sunt mūdānis cō-
mittere, quia galilea rota in q̄
mund⁹ accipit: ⁊ herodes pel-
licus in q̄ mūdani intelligū-
tur interpretatur, Unde ap̄lus
in. vj. p̄me ad Cor. Indigni
estis qui de minimis iudicetis,
Et iterum, secularia iudicia si
habueritis: cōtempnibiles q̄
sunt in ecclesia constituite ad
iudicandum, Ad idēz facit et
illud, Reddite ergo que sūt ce-
saris cesari, Confessor autem
qui vicem pilati obtinet: peni-

tentem secularē siue mūdānū
aliter iudicare debet, aliter cle-
ricū, aliter religiosum. Et tūc
ad herodē sp̄m remittit id est
pprium iudicem: cum ꝑ statu
suo penitēciali ei coaptat iudi-
ciū, Sunt em̄ adeo indiscre-
ti confessores quidam vt secu-
lares velint viuere monastice
aut more clericorū: cum vni-
cuiqꝫ ꝑ mō suo sit ꝑsulēdum,
Qui autē cās ecclesiasticas et
sp̄uales secularibz hoibz ⁊ pel-
licis examinandas cōmittit
xp̄m dñm iterum ad pilatum
quasi sp̄etum remittit. Tu ḡ
o sacerdos cum audis qā pe-
nitēs galileus est, i. de mun-
do ⁊ in mūdo, noli eū iudica-
re tanq̄ in celo sit et de celo,
Quia em̄ de mūdo est: memē-
to illud Job, xiiij. Quis po-
test facere mūdum de imū-
do conceptū semine, Et qā in
mūdo est recordare illō Eccl̄,
xij. Qui tetigerit picē in q̄na-
bit ab ea. Et illud Job, vij.
Tentatio est vita hominis sup
terrā. In rota tāte volubilita-
tis noli mirari casum, In cā-
po assidui certamis noli mi-
rari vulnus, In abisso picis
quam nō solum necesse est tā-
gere sed etiā in ea versari: nō

Folium

LX

li mirari in q̄natōem. In vase
luteo ne obstupescas fetorem
In vulnerato noli exhorre
fluxus sanguis. nec in naue tā
fragili tamq̄ p̄fracta illudēz
sentire. vbi de tra z terrenū in
dica penitētē: nō vt de celo z
celestem. Noli exigere z ne q̄
sieris in terreo z terreno hoīe
celestē z angelicaz puritatem.
Erubescāt neq̄ores et inīq̄o
res se esse pillato q̄ parati sunt
iudicare et p̄demnare christū
dñm sp̄ūaliter in mēbris: z vl'
detractione vel publico iudi
cio: cum pilatus tātope decli
nauerit eius cōdēnatiōem at
q̄ iudiclus: z publice p̄fessus
fuerit q̄ nihil cause iueniebat
in eo: cum ipsi econtra sp̄ cau
sas iudicādi z cōdēnandi in
uentāt. sicut eis exprobrat do
min⁹ in. xj. caplo supra. *Ve*
nīt inq̄t Johānes nō mādu
cās neq̄ bibēs: z dicūt: demo
niū habet. Venit filius hoīs
māducans z bibens: z dicūt:
Ecce hō vorax et potator vi
ui: publicanor̄ et petōz ami
cus. In quo manifeste appa
ret immēitas iniquitatis de
tractorūz qui vtrāq̄ partē cō
tradictōnis p̄sequunt. Vere
sepulcr̄ patens est guttur eoꝝ

rum. q̄ affirmationē et nega
tionē simul absorbent Siue
em̄ faciam⁹ qd vitupant siue
nō faciamus: in fauces corūz
incidimus. Arguit etiā pila
tus impios p̄fessores qui p li
berationē dñi saluatoris tāto
studio satagebat: cū ipsi econ
trario niti videant ad subuer
sionē penitentiū. Pilatus ex
cusabat dñm dicens (nihil in
uenio cause in hoc homie) Il
li p̄o accusant ad cōfutionem
et desperationē. Qd aut̄ dicit
in. xxiij. Luce (Quia herodes
erat hierosolūmis illis dieb⁹)
Bene cōgruit z misterio tro
pologie. Vbi em̄ damnatur
christus vel in se vel in mem
bris: vbi p̄secutionē patitur:
adest herodes. id est pellice⁹ z
pellis gloria. In quo gloria in
anis z eius amatores intelli
gunt. Intelligitur autē pellis
glia et ypocri⁹ et glia carnis
et pōpa mūdi. Hipocrisis au
tem atrocissime christūz dñm
p̄sequitur z in se z in suis. In
se quidem dum eius gloriā
sibi vendicat z furatur dñ de
ipsis hipocritis deum eijcit z
diaboli latibula eos facit qui
templa debuerant esse christi.
Pugnat z astutissime contra

Capitulum

XXIII

ipsum dum christo dño con-
tra ipm se ptegit. Illo em op-
ta videt z illum penitus indu-
isse. In suis pō cum psequit
ypocrisis: dum veritatē religi-
onis subvertere nitit et sola si-
gna astruere, sicut apparebat
in phariseis qui baptismata
calicū z vrceoz interiori mū-
dicie preferebant, et christum
dominū z apostolos ei p ip-
sa religionis veritate psequē-
bant. Herodes iste etiam no-
stris temporibz hierosolimis
est dum adeo pellicei facti su-
mus p maiori parte: vt solam
pellem religionis habeamus.
Alij pō solam pelles religiōis
amare videntur: quales etiaz
miltos morachos albos no-
uimus qui non nisi sue pellis
habitus hoīes religiosos opti-
nari possūt. Similr et qā de
pelle hmōi gloriānt herodia-
ni oīno sunt: hoc est: pellicei z
pelle gliosi vel gloriātes. Vi-
de igit si herodes est hieroso-
limis hīs diebz cum exercitu
suo, id est, si in ecclia dei est di-
abolus vel mūdus cum mul-
titudine pelliceoz z pelle glo-
riatū. Verissime aut pellicei
sunt q tot ex pellibus sūt hoc
est q nihil habent nisi pelles,

id est forinsecas apparitiones
religionis z ostentatōes. Ad
istuz herodem christum iudi-
candū mittunt Tropologice
qui eos iudices vel penitētia-
les vel forenses faciūt, qd z se-
pe videmus: dum iniqui pla-
ti tanqz alteri pilati bulusmo-
di homines pelliceos cōfesso-
res instituūt: qui nibl nisi de
pellibus vt dicimus nozunt.
Hi em vt vulgo dicit merca-
tores sunt pellium angustiaz
duz nibil nisi pelles aut emūt
aut vendunt. z hoc est qā nec
sibi aliud querunt: nec se con-
sulētibz aliud iniungūt. Pom-
pa pō mūdi cum quāto exer-
citu hierosolimis id est in ec-
clesia sit: canes z aues et eqta-
tus velut pharaonij et turbe
clientelarū maxime in platis
et psonis ecclesiasticis osten-
dunt. Et hmōi herodi vel he-
rodianis iudicāndus in mem-
bris hoc est in religiosīs et ve-
re christianis tradit? z exposi-
tus est christus dñs. Unde z
ipm in mēbris cōculcant duz
religionem aspnant z abomi-
nant: et religiosos posuerunt
abominationē sibi: ita vt gra-
ues sint eis ad videndū. Nō
nunqz etiam eos persequunt

herode in hoc deteriores: qui christum dñm tm̄ spernit: cui exercitū suū: nihil psecutōnis eidem inferens. Isti p̄o spiritaliter eum psequunt in suis dum religionē in eis impugnant et destituūt. (Sed et herodes ex multo tpe erat cupiens videre Jesum (vt dicitur. xxiij. Luce. Isti autē grauis est ad videndū qui in membris preodio ip̄m videre non possunt Herodiani igit̄ nequitiaz ista gens pharaonia q̄ in curribus et in equis est trāscēdit. His minas dñs per Sophonias in p̄mo. Visitabo in q̄t super oēs qui induti sunt veste peregrina qui intelligunt inanis glorie amatores Propria em̄ vestis nostra humilitas est: et sup̄ omnē qui arroganter ingreditur limen qui cōplēt domū dñi in eq̄tate et dolo. Carnis similiter glia in turba nepotulorū et p̄p̄inquoꝝ que veraciter exercit̄ pharaonis est: herodem hierosolim̄s. id est in ecclesia dei esse oñdit apte. De huiusmodi herode. i. pla to pelliceo qd̄ est carnali manifeste verū est qd̄ legit̄ in eodem capitulo Luce. Tal̄ em̄ cum exercitū suo. id est cū tur

ba nepotulorū et cognatorū et aliorū domesticorū christū dominiū spernit. Hm̄i em̄ p̄mi destructores et cōculatores sunt religiōis. et recte exercitus vocant̄. quia cum diabolo cōtra religionē et dei honorem militant. Hi sūt gens pessimorū quas antiochus in arce hierusalem cōstituit. i. in clero vel in altitudine plationis ecclesiastice: et abominatōnes aliē q̄ in. iij. et. vj. Da chabeorū: templum et ciuitatem sedasse et polluisse legunt̄

Qd̄ p̄o dicit̄ (quia exultat eū c. D. Jesum nec dicitur habere vel honorare. ad curiositatē vel vanitatem hm̄i hominū referendū est. qui si q̄ndocūq̄ aliquid de sacris literis aut religione: aut inq̄rūt: aut audiunt: non diuino honori aut proprie salutē. sed proprie curiositati vel vanitati inserviunt Ad hoc ip̄m referēdum est qd̄ sequit̄ in eodem caplo (Herodes autē viso iesu gaudius est valde) Vani em̄ et curiosi de l̄raz sacraz cognitōe valde gaudēt. sed vane et aua re. Potest enim referri ad vanitatem corū q̄ de frequentia sanctorū et familiaritate vane

Capitulū

XXIII

gaudent qui gloriantur qui ad hoc solum eos vocant vel eos frequentat ut de eorum frequentia boni videant et predicent. Ad eandem curiositatem referendum est illud quod sequitur (Quia sperabat signum aliquid ab eo fieri) De curiositate enim aut fidei in firmitate desiderium miraculorum in multis oritur, in quo herodis filius sunt qui multa quidem audierat de Iesu ut ibidem legitur. nec tamen adhuc credebatur, sed potius signum aliquid videre querebat, quod molesti autem sunt ei homines bonos qui verbis et exhortationibus eius credere noluerunt in. ix. **M**arci expressit testatur, dicens. O generatio incredula quod diu apud vos ero: quod diu vos patiar. Quod autem sequitur (Interrogabat autem eum herodes multis sermonibus: ac ille nihil respondit ei) significavit herodianos id est vanos atque carnales ex curiosa intentione in sacra doctrina non posse proficere: nec dei posse responsionem id est interrogationum revelationem obtinere. **U**n legimus Proverbia, xiii. Querit derisor sapiam et non inueniet: doctrina prudentium facilis, vel quia scriptum est. (Interrogavit eum multis sermonibus)

Non autem operibus aut rectis affectionibus. **R**esponsio a domino non meruit. Operibus enim interrogabat eum Anna prophetissa: quibus gratiam prophetandi meruit. De qua legitur in. ii. Luce. Non enim reges solebant aut sacerdotes consulere aut interrogare dominum vacuis muneribus et sacrificiis Contra carnales quibus claudit dominus mysteria sua dicitur, vii. supra. Nolite spargere margaritas vestras ante porcos, hoc est margaritas sacrorum eloquiorum: autem eos qui in scenus carnalium voluptatum versantur. **C**ontra vanos et inflatos et de sua scientia presumentes in. xlv. dicitur supra. Nisi converti fueritis et efficiamini sicut parvulus iste: non intrabitis in regnum celorum. id est in sacram scripturam. **E**t in. xi. supra. Abscondisti haec a sapientibus et rudibus et revelasti ea parvulis. Inundantibus sermonibus et vacuis ab operibus dixit in. xxi. supra. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius id est sacra scriptura dabitur operantibus. **E**t in ps. Intellectus

bonus omnibz facientibz eni
 quasi dicat dabit: et illud: a ma-
 datis tuis ea videlicet opando
 vel implendo intellexi. Quod autem
 sequitur in eodem capitulo Luce
 (Stabant principes sacerdotum
 et scribe: constanter accusantes
 eum) Ad maledicos et detrac-
 tores referendum est quod coram prin-
 cipibus vel sicut exposuimus secu-
 laribus christo domino in religiosum
 detrahunt: eos vel ad verendum
 accusant: vel ut eos apud secu-
 lares correptibiles reddant: de-
 tractionibus vitam eorum vitupe-
 rant, unde sequitur (Spernit autem
 herodes illum cum exercitu suo)
 Vel scribe et pharisaei clericos
 et religiosos significant quod turpi-
 tudine vite sue et infamia chri-
 stianae religionis accusabiles et
 contemptibiles efficiunt, propter quod
 et dominus dicit Ezechiel. xxxvj.
 Sanctificabo nomen meum ma-
 gnum quod pollutum est inter gentes
 quod pollulistis in medio earum.
 Similiter et illud Exo. v. Fecer-
 re fecistis odorem nostrum coram
 pharaone et servis eius, hoc est
 quod improprie eis dominus in. xj. lu-
 ce. Ve vobis legisperitis quod tuli-
 stis clauem scientie et ipsi non in-
 troiitis: et intrantes prohibuistis
 exemplo vestro, ut dicit inter-

linia. Expressius autem, xxij. super
 Ve vobis scribe et pharisaei hi-
 pocrite quod clauditis regnum ces-
 loz ante homines: vos autem non in-
 tratis nec introeuntes finitis
 intrare. Sequitur. (Et illusit il-
 lum induit vestem albam et remi-
 sit ad pilatum) Vestis alba iuxta
 misterium: in qua illusus est im-
 maculata caro est virginis ca-
 doris. Sed quia intelligitur
 hic quod herodes et illusit et indu-
 it eum vestem albam ad illusionem
 quasi non esset dignus nisi veste al-
 ba, non purpurea vel coccinea
 quae regalis erat Congruentem mi-
 stice et moraliter accipit. Veste-
 stis ergo exterior puritas vel
 mundicia est. Vel ad litteram ipsa
 vestis alba vestem istam in mul-
 tis vel in eis omnibus herodes chri-
 stum induit ad illusionem quae
 pellis. id est gloria inanis ad eius
 assumptionem vel induxit ut su-
 pra aliquos monachos albos
 ad assumptionem albe vestis in-
 duxit. aliquis hypocritas ad as-
 sumptionem mundicie exterioris
 vel innocentie mentis. Veste
 alba induisse christum dominum he-
 rodes. id est pellis gloria videtur. quia
 et illi membra eius esse vident et
 veritas christane religionis in
 eis esse et christus dominus per gratiam in ba-

Capitulum

XXIII

bitare videt. In hmoi q ho-
minibz herodes. i. pellis glia
xpo dno in veste alba illudit:
dum ipsa huiusmodi vest in
duito xpo dno ad ignomini
am z i opprobriu cedit. Quis
em amirari sufficiat blasphe-
mias gentium z hereticor de
hipocritaz et falsoz religioso-
rum turpi vita: xpiane religio-
ni obiectas. Ipsi ena q sic de
albat exteri sunt: christo do-
mino in veste alba in seipf il-
ludunt. quia totum est illusio
totiqz dei ptumelia quod de
hmoi veste faciunt. queadmo-
du totu est gloria del qd chri-
stiane religiois veri cultores
et veri religiosi de veste sua al-
ba exteriori sua mndicta faci-
unt. nec mireris si herodes et
exercit eius xpo dno illudut
si qdin gens dealbatoz hero-
dem. i. pellis gliaz habebit re-
ge z ipsa erit exercit ei? couer-
sationem sua exteriori z habi-
tu suu xpo dno facit ludibriu
Possunt z hi intelligi illude-
re ei veste alba q eu in mona-
chis albis aut aliter hitu dal-
banis obprobrio hnt. Hi sut
q religionem in eis aut ptenuit
aut irridet. et fm hoc intellige-
mus: illudit indutu veste alba

id est illudit ei cum ipse indut
esset veste alba. Popatid igit
z de forinseca glia. i. mndana
tumidi q hilitate religionis
hnt opprobrio: z ea irridet in
claustralibz Herodes z exer-
citus ei? sunt xpm dnm sper-
nantes z eidem in veste alba ad
lram vel puritate couersatio-
nis illudetes. Adulatores ena
q puritate alioz adulado pdi-
cant: in veste alba eis illudut.
Eo em vnumquqz qs iduit
aut opit qd de eo pdicat. Si-
cut em vt ait btas Ambrosi?
vestis pulcerrima preciosissio
magz fama est. sic vestis igno-
miniosa atqz turpissima infam-
ia est. Sitr z detractores et
irrisores q aliene puritati vel
ipso albo habitui ad lram de-
trahut in veste alba: illi cui de-
trahut illudut. Acrissime aut
ei diabolus in veste alba illu-
dit: cui puritate sua in ludibri-
um hit. hoc aut toties fit qti-
ens de cadoze puritaz aut ca-
stitaz apud se qs inaniter glo-
riat. Habet em van? alba ve-
ste castitatis ad ludibriu: non
ad decori: du ea sibi attribuit
et in hoc sibipf illudit q eaz
sibi medaciter attribuit. sicut
et in dei in hoc exeplo dno il-

ludēbāt. Sic ⁊ ianiter glīan-
tes seipſos faciūt sibi ludibri-
um: dū sibi qđ a se nō hñt mē-
dactē attrībuit. Similr et
dū vestis alba, i. suppellicin-
z: vl etiā vestis monachal alba
alicui induit ⁊ circūdat: qđ nō
ad dei glīam sed etiā intētiōe
qrendi qđ sua sunt: vel p̄bendā
recepit vel religiōis habitum
in veste alba sibi sciat illudi.
Ludibriū em̄ est albo hitus ⁊
ois exterior albatſo vbi fuerit
terra et horrenda cōuersatio.
Quēadmodū em̄ vbi reuera
canonic⁹ qđ nō efficit mona-
chus aut derisorie et ad ludi-
briūz hmōi veste induit. sic et
ibi. Intert⁹ enīz nec canonic⁹
nec monach⁹ hmōi efficit hō
sed hoc ei p̄ vestē forinsec⁹ si
ignominiā suā agnosceret ei-
dē ad ludibriū simulat. Deu
q̄t ⁊ q̄ntis sic illudit: ⁊ illusio
nē istā nō reputāt, sed potius
honorari ac ditari se putant:
more insanorū qđ cum reges se
vocari audiūt: reges se eē opī-
nant. ⁊ q̄cūq; ad illusionem ⁊
obprobriū eis fiunt: verita-
tem honoris putant. Unō et
baculū qđ eis dat sceptroz pu-
tant regale, ⁊ ad hunc modū
de alijs. Intelligant igit ⁊ for-

midēt qbus sic in veste alba
illuditur se apud herodem et
esse et hoc pati: et de potestate
herodis esse: que etiā galilea
spūalis hoc est rota mundi et
rota ycionistinus laboriosus
circūit: ⁊ ad quā nō nisi exo-
culatū alligant, quēadmodū
factū est de Sālone quē exo-
culatū philīstēi clausus in car-
cere molere fecerunt. vt legīt
xvi. Judicū. Hec est mola ali-
naria qđ oēs qbus p̄ amorē et
desideriū alligat: in pfundū
maris hoc est in fundū infer-
ni deq̄cit. sic legīt supra. xviij.
Hmōi hoīb⁹ nō restant post-
q̄s has illusiōes passi sunt sub
Herode: nisi vt eos remittat
ad pilatū, i. ad diabolum iudi-
cādos. qđ et in eodem capitu-
lo Luce de domino Jesu sub
iungitur. (Et remisit eum ad
pilatū) In quo addiscere de-
bent sacerdotes ad prudēti-
as se mittere debere procbia
nos suos vt ab eis in foro pe-
nitētiā iudicentur. Subdi-
tus quispe erat dominus Je-
sus herodiratione patrie ⁊ ta-
men eum iudicare noluit. sed
ad pilatū quasi qui melius
eum nouisset iudicandum re-
misit. Addiscāt etiā pellicei

Capitulū

XXIII

de his q̄ ad veritatem religio-
nis p̄tinet p̄ sua temeritate n̄
iudicare. S̄c̄l̄r et de sp̄ualibz
tacere: cum sola forinseca q̄ sci
licet ad pellē p̄tinet nouerint
et remiscant. qz herodes non
p̄sumpsit xpm dñm iudicare:
p̄ eo fortasse qz de his q̄ ad re-
ligionē z ad dei cultum p̄tine-
bant accusabat. qd̄ postea se-
quit̄ in eodē caplo Luce (Et
facti sunt amici herodes et pi-
latus in ipsa die. nam ante ini-
mici erant adinuicē) Distice
significabat xp̄iane religiōis
inimicos z oēs honestat̄ im-
pugnatores: d̄ ipsa morte san-
ctorū vel corpali vel sp̄uali pa-
cem z amicitia ad inuicē esse
facturos. Eo em̄ ipso q̄ xpi-
stiana religio elusqz cultores
vicijs oībz z viciōz oīm ama-
toribus aduersat̄. quia illam
quā maxie aduersariāz habēt
de eius morte vel d̄minutiōe
vel etiā turbatione cōiter gau-
dent. Et cuqz in alijs n̄onunqz
cōtrarij sunt: in hoc vno colli-
gati sunt vt religionis oē de-
trimentū: gaudiū sibi faciant.
cui sile est illud qd̄ legit̄ Ju-
di. xv. de vulpibz Samsonis
que caudas habuere colliga-
tas q̄qz facies haberēt diuer-

sas. Potest z illud ad efficiē-
caciā dñice passiōis referri. sic
dicit apl̄s in. ij. ad Ephe. qd̄
ipse est p̄p̄ nostra q̄ fecit vtra-
qz vñū. z mediū pietem mace-
rie solutōis inimicitias in car-
ne sua. legē mandatorū euacu-
ans vt duos condat in semet
ipso in vno nouo homine fa-
ciens pacē. z recōciliauit am-
bos in vno corpore deo p̄ cru-
cem: interficiēs inimicitias in
semetipso. Et in p̄mo ad Co-
los. Quia i ipso cōplacuit oēs
plenitudinē diuinitat̄ inhabitare
et p̄ eum recōciliare oīa. et in
ipm pacificās p̄ sanguine cru-
cis eius: siue que in terr̄: siue
que i celis sunt. p̄pter hoc eru-
bescant et expauescāt nequio-
res se esse herode z pilato. ma-
xime q̄ illo die sancto parasce-
ues. die scz dñice passionis et
mortis q̄ herodes scz z pilat⁹
facti sunt amici: odia z inimi-
citas in cordibz suis retinēt.
Significat etiam ista cōcor-
dia vnionē regni z sacerdotij
in xpo dño factāz. Pilat⁹ em̄
p̄sces erat iudee in q̄ confessio
laudis cui maxie clerus in-
uigilat accipitur. In galilea
p̄o p̄ interpretationē quā dixi-
mus mundi regnum seu p̄no-

cipatus accipit. Quidam amici
facti sunt herodes et pilatus: ex
die dñice passionis et mortis
vel regni et sacerdotij cōcordi
am vel duorum populoꝝ pacē et ca
ritatis amorē in xpō dño et p
ipsam factam significat. (Pi
latus autē cōuocatis principi
bus sacerdotū et magistratus
populi dixit ad illos, Obuli
stis mihi hunc hominē quasi
auertētē pplm. et ecce corā no
bis interrogans nullas in eo
causam inuenio ex his in qbus
accusatur eū. sed neqz herodes
nā remisit vos ad illū. et ecce
nihil dignū morte actum est
ei) In quo pilatus arguit cō
fessores et iudices q sua teme
ritate psumūt iudicare vel re
os vel penitētes: cū ipse inter
rogabat principes sacerdotū
causam q eum dēnare debe
ret. Recte autē astruit innocē
tiam eius p herodem dū illuz
ab herode ad se remissum di
cit: tanqz innocētē. qz apd de
um et hoies oportet innocen
tiā seruare. (Emendatū ergo
illum dimittā) Nec debet esse
intentio iudicū et maxie pfe
soꝝ vt emēdatos dimittant: et
remittant qscunqz iudicādos
assumpserint. In q neqzores

sunt pilato cōfessores qui de
teriores eos dimittūt. Nolu
it pilat⁹ eū dimittere nisi emē
datū: tu autē dimittis eū detes
rioratū: cū vel in iram vl odii
um eū ptra te accēdisti. vel in
desperatōem deiecasti. vel ni
mio onere penitētie eū confre
gisti: vel pfusione et erubescē
tia: ita vt iam loquelā cōfessio
nis amiserit suffocasti. Bñ
dicebat pilatus pncipibus sa
cerdotū in. xvij. Johis (Acci
pite eū: vos et fm legē vestrā
iudicate) Aut quia tradēdus
est virtutibz vetus hō et fm le
gem eaz iudicandus. Aut qz
cōcilio sacroꝝ eloqzoꝝ et do
ctoꝝ cōmittendus. et fm legē
diuinā q p pgnitionē eozum
est iudicāndus. Tu autē dicis o
confessor nequā Accipia ego
eum et fm legem meā que to
ta austeritas est iudicabo. De
hoc autē q tacuit dñs Iesus
coram pilato: ita vt fm Mar
cū in. xv. (miraret pilat⁹) qua
mansuetudine et hūilitate pse
cutio et damnatō ista exterior
accipiēda sit. et q pfectio sine
disceptatōe esse debeat eundē
ter suos edocuit. Qd autē se
ditur (Vidēs iudas q tradi
dit eū q dānat⁹ esset penitētia

Capitulum

XXIII

ductus retulit triginta argen-
teos pñcipibus sacerdotuz et
senioribz ppli: dicens. Peccaui
tradēs sanguinē iustū) Ut se-
pe diximus iudas ex interpreta-
tione ipsi? nomis cōfessio est
seu gratia cōfessiōis vel con-
fiteus. Et hoc pprie pñtentiis
est vt pñcium mortis sue. id est
vel voluptatē vel qđcūq; ali-
ud peccatū p quo se in mortē
tradidit diabolo: offert pñci-
pibus sacerdotū id est eis qui
claves habēt: q̄ sunt sacerdo-
tū principatus. Maxime au-
tē pgruit illud intelligi de ma-
le accepta vñ acq̄sita pecunia
que sic male acq̄sita est vt eas
remittere nō liceat: q̄ tradēda
est pñfessoribus. id est arbitrio
eorū restituenda. Peccata pñ-
que pñciū sunt mortis oīm pec-
cantiū: eis sunt tradenda et vi-
liter pñciēda ad pedes eorū.
Tradenda inquā vt ea come-
dant. vt legīt. iij. Nsee. Pec-
cata populi mei comedent. i.
labijs et dentibz cōsumēt orā-
tes ad deum atq; clamātes et
sp̄m corpus et sanguinez dñi
sumētes. Tradenda etiā sunt
eis iudicanda et puniēda seu
vidicāda: et quēadmodū egrī
tūdines et vulnera sanāda. et

hoc totum fm legem dei que
et lex est ad puniēda et vindi-
cāda delicta: et ars sp̄ualis me-
dicandi ad morbos aniarum
et vulnera sananda. In q̄ pec-
tiunt qui pprio arbitrio pctā
sua puniri et emēdari volunt.
cum iudas triginta illos ar-
genteos pñcipibus sacerdo-
tū reddiderit: et eis inuitis ac
recusantibz dispēfationi eorū
et voluntati tradiderit. Vi-
ra stulticia atq; pñsumptio co-
ram iudice tanq; reum cōpa-
rere: et eius nolle parere iudi-
cio neq; fori illi? legibus iudi-
cari. sed magis pprias in alie-
nū cōsistoriū et curiam afferre
et in ipso cōsistorio dei legem
respuere. qđ penitētes illi faci-
unt q̄ nec docentibz cōfessori-
bus pcepta diuine legis crede-
re volūt: nec pñcipiētibz obedi-
re. s; ppo sēsu i di iudicijs vo-
lūt ābulare et pprie volūtati ar-
bitrio qđ i deū deliquērē emē-
dare. Est autē vox cōfessionis
ppria q̄ dicit. (Peccaui tradēs
sanguinē iustū) quia oīm pec-
catuz reuera traditio sanguis
iusti est. Traditio est. qz ptra
fidelitatē que dño legis debe-
tur est. Cui em tanta fidelitas
tantaq; legietas debet: quan

ta deo, contra quem nulli aliq
aliqd oberi potest. Maxime
aut peccata xpianoz traditio
nes sunt, et dei, et sui, et primo-
rii. In seipsos eniz infideliter
agunt q se demonibz tradunt
In deuz infideliter: no solum
quia dominus, sed qz hospes
per gratiam inhabitat cu eis
et in eis. Sicut dz in ps. In
eternum exultabunt et habita-
bis in eis. Et in. iij. ad Ephe,
christu habitare p fidem i cor-
dibz vestris. Qui igit dei ho-
spitiu id est teipm deo inhabi-
tante atqz presente: dei hosti-
bus id est demonibus tradis
Nunquid non quantum in
te est cum ipso hospitio deum
hospitem demonibus tradis
Qm etiaz fm apostolu per te
in teipso occidit spualr. Que-
admodu em in te vivebat p-
us p gratiaz, sicut dicit aplos
in. ij. ad Gala, vivit xpo in me
xps, sic in te occidit p culpaz,
et ira re^o es mortis dni tui, no
solu p traditione sed etia p ef-
fectione. Efficis em peccatu
quod vtiqz est mors xpi in te.
queadmodu gratia vita erat:
qua vivebat in te, que mors i
comparabilr christo domino
longe intolerabilior qz mors

quam in proprio corpore su-
stinuit, vitam em illam qua i
corpe pprio vivebat p ista ex-
posuit, in quo vtru plus dili-
geret aut cariorē haberet cui-
denter ostendit. Sanguinez
ergo iustu tradit qui seipsum
tradit diabolo cum prius esset
iustus. Vel etia sanguine ipst
us xpi, id est vita ipsius q pri-
us vivebat in eo. Vel sangui-
nem ei^o iustu, quia pcium san-
guinis, vel qstum in se est euz
iteru crucifigi copellit, vt dic
apls ad Hebreos in. vj. Rur-
sus crucifigetes sibi metipsos
filium dei, plus eum offendē-
tes dum pccu mortis sue eide
auferit. In tota etia ecclesia
infideliter agunt quia in ma-
trem quia ipsa mater est. Et
queadmodum membru non
suum est sed corporis: sic chri-
stianus non sui iuris est sed to-
ti^o corporis eccle. Infidelr igit
rumpie agit q mrem sua eccle-
sia vno mēbro mutilat, si scip-
so pferit cum in ea velut ami-
cus imo velut membrum se
esse simulet et panes ei^o spiri-
tuales et tpales assidue come-
dat. Docemur etia in pbris in-
de, quia prima vox confessio-
nis debet ee Peccavi. (Et illi

Capitulū

XXIII

dixerunt: quid ad nos: tu vi-
deris) Quos illi doctores et p-
lati ceteriq; sacerdotes imitā-
tur: q; pñiam aliorū vel culpā
indifferenter tanq; ad eos nō
pñeat pñāseūt. Illud q; no-
tandū est qđ dicit (qā videns
q; dñatus esset: penitētia du-
ctus) zc. q; pñōr anteq; dñā-
tionē suā videat: nō anteq; di-
abolo se vincitū traditū esse
agnoscat penitētia ducit: non
pñū mortis sue reddit. i. pñā
(Et piectis argenteis in tem-
plo: abijt et laqo se suspendit)
Unde dicit piectis. Proijci-
enda em̄ sunt velut stercoza et
spurcie intolerabiles pecca-
ta. non velut thesauri et reliq;
abscondēda et seruāda. Sic il-
li faciūt qui peccata sua nō so-
lum relinq;re sed nec etiā vide-
ri volunt fidelissimī custodes
thesaurarū diaboli. Proijcie-
da etiā sunt sicut onera gra-
uissima et portantē q̄uis for-
tissimū suffocātia et cōterētia.
vt dicit in ps. Sicut on⁹ gra-
ue guate sunt sup me Et vlate
lviij. Solue fasciculos depri-
mētes. Proijciēda sunt sicut
furtiue res q; pñciunt a latro-
nib; ne cum eis dephendant
Et sicut pñda a pñonib; ne

fugam eorū impediāt aut re-
tardēt cū hostes eos insequū-
tur. Sic et tu cū te lictores in-
fernales insequunt velut fu-
rē: vt te vna cū rebus furtiuis
capiant. Silt⁹ et velut pñdonez
te hīdē hostes insequunt vt oc-
cidant. Scito ergo qā cū bu-
lusmodi pñda nō potes man⁹
eorū euadere. onerosissima em̄
est: nec pñitit portantes etiā
pedem mouere. Proijciēda
sunt velut merces q; nauēz ni-
mis onerant et piclitari mergi
q; cōpellunt. sicut dicit Job
xxxj. de se. Quasi tumētes sup
me fluctus semp timui dñm.
Qđ Gregori⁹ exponit de one-
ratione nauis: cui naufragiū
iminet: et p timore piculi mer-
ces ei⁹ in mare pñciunt. Pro-
ijciēda etiā et excutiēda sūt vi-
cia sicut vipe adherētes. quē-
admodū Paul⁹ i vltio Actū.
vipērā adherētes brachio suo
excussit et nihil mali passus ē.
Proijciēda sunt et excutiēda
sicut ignis q; p modicā horāz
lesionē magnā igerit. In his
que dixim⁹ pñciēdis et a se ex-
cutiēdis nullus morosus est
aut piger. nemo petit induc-
as aut dilatōes: nemo consi-
lijs aut deliberatōib; retarda

tur. sed toto nisu et acceleratōe unusquisq; seipm liberat et a se ista excutit, quāto magis igit idē conatus et acceleratio habenda est in pctis. Sed ut se pe displicimus et sepi⁹ dicēdū est, ceca corda nec videre horroz rē vicioz et pctōz suoz; nec mortua lesione sentire pualēt. Recte autē dicit (piectis in tēplo argenteis) In templo em id est in ecclia dei: faciēde sūt p̄fessiones, nō solū q̄a extra eccliaz facte. Iapud hereticos et scismaticos: sp̄era dī ecclia, sed q̄ in ipsa sola dei ecclia sit remissio pctōz, et ipsa sola ē q̄ claves habet. In tēplo igit p̄ijcit b̄mōi argēteos, i. pctā cōfite^r q̄ in fide sacramēti cōfessionis, i. in spe suffragioz ecclesie, in cōfidentia pr̄atis clauum que in petro a dño ecclie tradite sunt. In obedientia et subiectōe pr̄atis eiusdem peccata cōfite^r. Alioquin id est si cōtrariū penitēs in se habuerit, cōtrariū inquā altcui⁹ istorum q̄tuor: fructū penitētie et p̄fessionis amittit. Qd autē sequit^r (quia abicō laqueo se suspendit). Suspendiū ad lraz pena est p̄prie latronū et p̄dito- rum, et p̄pter hoc q̄a tanq̄ la-

trones et proditores sacerdoti velut p̄torib; ipsa dei gratia tradunt suspēdēdi. merito iudas q̄d esset faciēdū in suo facto ostēdit, q̄z abeundū est eis a lacu miserie et luto fecis ubi versabant p̄ viā veritatis et laqueo diuini amoris se suspendere debent: ut toti ex alto pēdeant, i. ex celesti arbitrio vel funiculo amoris deo alligati: terre p̄ spem nō solūmodo nō innitant. sed neq; pedib; i. affectōib; eā tangant. Tāgit autē q̄ amat, sicut vulgo dī illud tangit cor meū qd amo. Hoc em p̄prie est esse suspensum de alto scz pendere et nulli inferori inniti: vel etiā tangere. De hoc suspendio legit^r Job. vii. Elegit suspēdiū anima mea et mortē ossa mea. Sed q̄le debeat esse suspēdiū penitentiū: in suspendio iude apte p̄gno- scim⁹: eoq; legit^r in p̄mo Actuum, Quia suspensus crepuit medius et diffusa sunt oīa viscera eius. Patibulū suspēso- riū: aut arbor ē: aut ex tribuliz gnis cōpositū: qd vulgo furcas vocamus: aut gybenū, qd gybenū dī eoq; in vno gybuz habeat pōderosum: et hoc ut pondere suo suspēsos, Arbor

Capitulum

XXIII

cui appendendi sunt penitentes: Penitentia est et p collū funiculo amoris eidē alligandi vt funiculus amoris collū oī no possideat vt inde vox confessionis ad nutum amoris libera erūpat: et nisi p collū ligatus aut alio modo tent⁹ sit penitēs. id est nisi viam vocis amor dī oīno possideat vt inde vocem cōfessionis emittat insuspectus remanet latro huiusmodi. Panbulū sō ex tribus lignis. i. ex spe venie: et spe gratie: ipsam gratiam velut lignum trāsuersum supportantibus compingit. ab ipso ligno transuerso. i. gratia pēdere debet penitens velut funiculus triplici atq; fortissimo. Hui⁹ prima pars est desiderii recuperandi ipsam grāz. Secunda desiderii custodiēdi eā. Tercia desiderii bene vtendi eā. De h^o funiculo Eccl⁹. iij. Funiculus triplex difficile rūpit. Harum partū si vel vna defuerit: suspensus penitēs a panibulo penitētie cadit. et a gratia. id est ligno trāsuerso in profundum recedit. Sybetuz sō quod pondere alterius partis sue sibi appēsos latrones subleuat et celo approximat: eadē

penitentia est que pōdere humilitatis penitentes subleuat. Quanto em̄ a pte sua humilitatis sue pondere ampli⁹ dep⁹ munt et infinius trabunt: rāto a parte altera q̄ dei est amplius exaltant et celo imo ipsi deo viciniores efficiunt. Qd sō sequitur (quia crepuit) ad causas crepantis spūalis referendū est. Crepare q̄ppe penitens debet: aut vehemētia spūsancti: ventrē. i. conscientia eius implente. cum ipm et seculētiā viciōrū simul capere nō possit. et ppter hoc intrāte spūsancto: et diabolo cum oībus que ad ipm p̄tinent: p̄sentiam eius fugiente et exire pro viribz festināte. ideoq; vas ipsum suū dirūpēte aut fugiente: vel deo per humilitatē premente vl' gladio doloris pungēte. quō g nō crepabit penitens spūsancto intrante et implete: deo p̄mēte: et gladio doloris ipm ventrē feriēte: viam p quā intrat spūsanctus ipso spiritus sancto totalr occupāte: diabolo sō et vicijs nullum aliud effugiū habētibz nisi solum diruptionē et occupatūram. Bene autē dicit (Diffusa sunt omnia viscera eius) Lo-

gitationes enim et affectiones male et vicia omnia veteris hominis viscera sunt et feces in visceribus eius contenta, quae omnia diffundenda sunt, id est, per confessionem de ventre conscientie emittenda. Si vel ex his unum retentum fuerit: non morietur iudas. Non enim crepat iudas ut diffundatur omnia viscera eius. Viscera ergo iude reſeruari videtur qui peccata per occultationem retinet et reſeruat. Similis autem est et mors noui hominis. Suspenderit quippe se cum per superbiam se eleuat. Crepat medius et diffundunt omnia viscera eius, id est, virtutes et gratiae: velut preciosi liquores de vase contrito atque confracto effluunt. Unde Eccl., xx. Gratiae fatuorum effundentur. Et eiusdem, xxj. Cor fatui quasi vas confractum et omnem sapientiam non tenebit. Sicut et cum ad exteriora cogitatum suum et affectionem effundit: per sollicitudinem et amorem viscera eius diffundentur: et crepat medius et fuit vel morte iude interit. Unde Eccl., x. Proſecit in tumba sua in vita sua. Verito autem hic testatio laqueus accipitur que incautos illaqueat et quanto amplius per moram trahit: tanto viam vite et spiracu-

li amplius obstringit: donec ad suffocationem et strangulationem spirituales deducat. (Principes autem sacerdotum accepti, xxx. argenteis disceperunt) etc. Accipere gratanter et acceptos habere, xxx. argenteos id est tinnulam et suauem: dei auribus et suorum sonoram et lucidam: triplicis transgressionis decalogi confessionem, quae omnia in xxx. argenteis intelligunt debent principes sacerdotum, id est, plati et confessores. quod contra eos dicimus? quod confessionem peccantium abominantur. In quibus videntur deteriores principibus sacerdotum quod domini mortem procurauerunt. Illi enim saltem piectos, xxx. argenteos acceperunt, isti pro piectos per indignationem et abominationem longius reieciunt. Quod autem dicunt, (Non licet eos mittere in corbanam, quia precius sanguis est) eos figurat quod peccata deo abominantur ut auditum confessionis cornephas et pollutionem aurium suarum reputet. Corbanan enim quod receptaculum erat oblationum et donorum quod deo offerebantur corda eorum significat qui nihil nisi bona opera quae vtiq; oblationes dei sunt audire ab hominibus possunt, quia non licet eos

Capitulū

XXIII

mittere in corbanan id est i re
ceptaculū dei donoz id est in
cor sanctuz, in quod non nisi
q̄ deo offerunt mittenda sunt
Potest et cetus electoz q̄ pre
ciū sanguis xpi sunt. sic docet
Pet̄^o i. j. p̄me canonice sue
dicens. Nō em̄ corruptibilis
b̄ auro vel argēto redēpti estis
s; p̄cioso sanguine q̄si agni in
cōtaminati et imaculati christi
q̄ oēs triginta sūt ppter tripli
cem observatiā decalogi. et ar
gentei. puritate scz cādidi. sci
entia sp̄ lucidi. dei laudibus et
sacris eloquijs tinnuli et sono
ri. Hos ḡ cōfessio. i. recogni
tio christi in tēplū. i. in ecclesiā
p̄iicit. hoc est violēter imittit
et vi quā regnū dei patit̄. sicut
legit̄. rj. Math. A dieb; iohā
nis baptiste vsq; nūc regnuz
celoz vim patit̄. Hos ḡ fidei
cōfessio velut importune deo
offerēs. in eccliam p̄iicit. S; p̄ncipes sacerdotū. i. p̄ncipa
le et primitiuū sacerdotū: qd̄
est indeoz. eos primū respuit
dū a deo alienos existimat et
in puentū suum nō recipit vt
indignos. q̄ mittunt in corba
nan. i. in dei thesaur; vbi oēs
electi velut auz et argētū et la
pides p̄ciosi et vasa electōnis

recipiunt Reijciūt in quā eos
eo q̄ p̄cium sanguis xpi sunt.
id est eo q̄ xpiani sunt. Idem
em̄ p̄s̄as est esse xpianuz qd̄
esse christi sanguine redēptuz
(Sed emerūt inde p̄silio inito
to agrū figuli in sepulturā pe
grinoz) Figulus ille de^o est: fi
ctor et formator oīm. sicut dic̄
ad eum Esa. in. lxiij. Et nunc
dñe pater n̄ es tu: nos autez
lutū et fictor n̄ tu. opa manu
um tuaz oēs nos. Et ipse per
Hieremiā in. xviij. Ecce sicut
lutū in manu figuli sic vos in
manu mea dom^o israel. Ager
iste ip̄e xps dñs fm̄ q̄ hō. sic
dic̄ iacob. xxvij. Benef. Ecce
odor filij mei sicut odor agri
pleni: cui b̄ndixit dñs. De fru
gib; et fructib; hui^o agri pascū
tur hīc innūcrabilia milia ele
ctoz p̄ grām: et pascēt in eter
num p̄ glām. Iste ager terra
est. de q̄ d̄r Esaie. iij. Erit fru
ctus terre sublimis. Istū agz
p̄silio inito p̄ncipes sacerdo
tū. i. prelati et doctores quidie
emūt p̄cio eoz q̄s ad christuz
cōuertūt. Emūt in quaz et sibi
et illis qd̄ et tādē p̄ncipes sa
cerdotū iudaici ppli dū subdi
tos suos ad euz puerient. et p̄
cōsilio inito faciet q̄ modo sūt

gens absqz cōsilio z sine priu-
dētia, vt legī, xxxij. Deutero.
Precio em̄ vnusquisqz sibi
emī ager iste. Dat em̄ tibi se
dñs si ei te dederis. Possides
em̄ si te possideat. Iste ager fa-
ctus sepultura pegrinoz, id ē
oīm electoꝝ, q̄ dū sunt in cor-
pore pegrinant a dño, vt dici-
tur. v. scōe ad Cor. Qm̄ dūz
sum⁹ in corpe pegrinamur a
dño. Et Job, xxvij. Lapidez
caliginis z vmbra mortis, i. re-
probos diuidit torres gratie
vel spūscī a p̄lo pegrinante
q̄ est p̄lus cruce christi signa-
toꝝ z p̄ mare mūdi ad h̄eru-
salē celestē tendentiū: et ad illā
velut patriā suspirantiū. Et in
ps. Ego aut̄ paup sum et pe-
grinus sicut om̄es p̄es mei.
In hoc agro id est in christo
dño req̄escūt et absconduntur
corda mūdo z vicijs mortua.
Vnde z illū velut locū sepul-
ture z terrā benedictā sibi eli-
gunt q̄ a deo excōicati nō sūt.
Alioqn̄ se faciūt escā volucri-
bus celi et bestijs terre, sic in
ps. dicī. Noli ē extra manere
ne bestie infernales te lace-
rent z sumāt. Ingredere po-
tū in petrā q̄ xps est: z absco-
dere ī fossa humo, i. in ipso eo-

de q̄ vt in seipso q̄etē z absco-
nē oībo exhiberet, et locū se-
pulture oībo se faceret: in pas-
siōe instar cimiterij defodi vo-
luit. Loc⁹ igit sepulture iō est
xps dñs, qz resurrectō ad glo-
riā de ipso z in ipso solūmō si-
deliter ac securiter expectatur
sicut de sepulcro. Quoscunqz
em̄ velut sepultura hic p̄ grāz
ad q̄etē et abscoīonē ab inq̄e-
tudinibz vicioꝝ et turbīne et
pluuia tentationū p̄ gratiā in
seipsuz hic recipit: redimūos
ad glīaz in fine restituet. Vt
ager eiusdē figuli tota ecclesia
vbi p̄lus pegrinantiū, i. elcōz
velut ī terra benedicta a xpo
dño sacerdote sepeliť, inde re-
surrecturus ad glīam, sepeliť
inquā vt dixim⁹, i. ad q̄etē et
abscoīonē imūit. Extra h̄ ci-
miteriū nō est sepultura. Ex-
tra hāc q̄cūqz moriunt̄: bestijs
infernalijs p̄sumēdi exponū-
tur, z sepultura asini sepellun-
tur. sic legī. xxxij. Hierē. Tota
terra q̄ extra illā ē maledicta ē
a dño, in. iij. Gen. et. p̄p̄e loc⁹
ē excōicatoꝝ atqz maledictōꝝ.
Ager iste empt⁹ est precio san-
guis xpi. Agrū istū p̄cio san-
guinis xpi p̄ncipes sacerdo-
tū emūt: dū emptū ostēdūt. vť

Capitulum

XXIII

emunt in sepulturā pegrinoꝝ
xxx. argēteis. i. triplici obſerua-
tia decalogi vñ cōfeſſiōe quaz
dixim⁹. ⁊ h̄ in ſepulturā pegri-
noꝝ. q̄ nōdū domeſtici dī ſūt
ſz hoſpites et aduene. vt legiſ
iij. ad Ephe. Emūt g. i. hoc p̄-
cio eis acq̄rūt. vñ docēdo. p̄di-
cādo. et orādo vt h̄ p̄cio agrū
iſtū obſerueāt efficiūt. hoc em̄
p̄cio in ſepulturā iſtā. recipiūt
tur. Et recte dī i ſepulturā pe-
grinoꝝ. i. in ſepulturā q̄ fac pe-
grinos. ⁊ pegriari hic ⁊ ad pa-
triā ſuſpirare. Ad ſepulturā ⁊
ad mortē q̄ ad veterē hoīez. q̄
in xp̄o dño ⁊ in ecclīa ⁊ mori
⁊ ſepeliſ. quem qdē mortifica-
re n̄ ſufficit p̄ p̄uſione ⁊ ab-
renūciationē. ſed neceſſe eſt vt
abſcondat ⁊ ſup ip̄m cumul⁹
bonoꝝ op̄ez aggreget. qd̄ q̄
dē totū nō niſi in xp̄o et ecclīa
fici pōt. Qd̄ aut̄ dicit (Vo-
cat⁹ ē ager ille Acheldemach
hoc eſt ager ſanguinis vſqz i
hūc dīe) Recte. qz ager ille ſā-
guine xp̄i eſt empt⁹. ⁊ eodē ri-
gat⁹ atqz ſecūdat⁹. et q̄tqz vel
flores vel fructus profert aut
p̄tulit eodem purpurati. Vel
ager ſanguis p̄p̄t h̄ qz ſpūalr
tot⁹ fuit ſāguie veter⁹ hoīs q̄
ibi ingiter trucidat. vñ p̄p̄t xp̄i

ſanguinez q̄ in ora fidelīū ſibi
ſp̄ fundit ⁊ a fidelīb⁹ b̄bitur.
(Tūc adimplet⁹ eſt qd̄ dīctū
eſt p̄ p̄pham Hieremiā) (Et ac-
ceperūt. xxx. argēteos p̄ciū ap-
pre. quē app̄. a ſi. iſrl. ⁊ dederūt
eos in agz ſiguli ſic p̄ſti. mibi
dñs) Reuera iſtud nō legiſ in
Hieremia. Q̄ em̄ i hieremia
xxxij. caplo p̄ba iſta p̄tiet In-
tellexi q̄ verbū dñi eēt. et emi
agrū ⁊ appendi ei argentiū. vñ
ſtateres ⁊. x. argenteos. q̄ p̄ba
ex p̄ſona xp̄i accipiēda ſunt. q̄
emiſt agz iſtū iuxta qd̄ interp̄-
tati ſum⁹. vel ex p̄ſona ppli iu-
daici q̄ eū. i. ip̄m dñm emerūt
vt occiderent. Vel ex p̄ſona
oīm electoꝝ q̄ ſeptez ſtaterib⁹
xp̄m dñm vel ecclīaz poſſidēt
⁊. x. argēteis hoc ē ſeptiformis
ſpūs ⁊ decalogi ipletōe. Sed
ſm̄ int̄tōez Dauid. p̄ Hiere-
mia occurrit ei Zach. Vel lra
p̄ior ē q̄ n̄ h̄z p̄ Hieremiā imo
p̄ p̄phaz. qz i Zach. ij. totū iſtū
videt p̄tineri. Vel iō p̄ hiere-
miā. qz p̄ma ps p̄phetie. i. emi
agz ⁊ appēdi argentiū. ibi exp̄ſe
legiſ. Letera p̄o idē miſterīuz
⁊ ſi nō res eaſdē p̄tinent. Lra
ḡ Dauidi ſic legēda ē (Acce-
perunt p̄ncipes ſacerdotū de
gazophylatio) ſupple. xxx. argē

teos. vel de ipso templo ubi iudas piecerat. Acceperunt etiam illos precium appreciati hoc est christum: quem velut vile mancipium appreciauerunt. id est precio emerunt vel estimauerunt. et hoc a filiis israel propter ipsum iudam et eos qui complices eius fuerunt in estimatione et venditione et emptione ista (et de derunt eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus). sicut constitutum reuelavit. In. xj. psalmo zacharia legimus (Appenderunt mercedem meam. xxx. argenteis: et dixit dominus ad me propece eos ad stamariu: decorum precium quod appreciatus sum ab eis) In quibus psalmis spiritus dominus. xxx. argenteos et mercedem vocat et precium suum plus. Mercedem quidem putat signat totum cetum electorum quod merces est laboris quo laboravit in agro mundi excolendo personaliter. et merces est obedientie quam deo prebuit usque ad mortem. Pro ut psalmus signat per eos triplex decalogi observantia. vel triplicis transgressiois pura et clara confessio: quod utriusque precium est quod ab electis ipse emit et possidet. Quod autem precepit dominus: propece eos ad stamariu. non ad signata sed ad signantes refertur. vel ad ipsum si-

gnatum quod precium peccati supra vocauimus. quod propece iubet per confessionem dominus. et utriusque intelligentie congruit quod sequitur (decorum precium quod appreciatus sum ab eis) sed hoc yronice. Ad signata vero duo precedunt hoc est ad cetum electorum et confessionem vel opera bene refertur. Quod autem sequitur (Et tulit xxx. argenteos) Vnde est: quia iuxta misterium et totum ipsum cetum electorum: ipse tulit. id est portauit et tulit. id est abstulit diabolo. scilicet viciis. Unde in primo ad Thimotheum portansque omnia per virtutis sue. Tulit. id est abstulit. vnde. captiuam duxit captiuitatem. Et piecit illos in domum domini iuxta misterium vi tulit in domum domini: sed est ut ipsi essent domus domini. vel ut essent ciues et inhabitantes in domo domini. In quod edocentur placati sibi facere debere. eis ei spiritualiter deus in eodem capitulo. Si bonum est in oculis vestris afferre mercedem meam. Merces quam pro eius quod quotidie recipit electi sunt quod quotidie sicut conuertuntur in mercedem recipiunt. sic legitur in. liij. Esaia. Pro eo quod tradidit in mortem animam suam: ideo dedit spiritum ei plurimum. His ergo deus ut electos vnde non solum aduocent. sed etiam afferant. hoc est

Capitulū

XXIII

vel cōpassione v^l auxilio por-
tent donec inferāt eos in do-
mū dñi. Alioquin qui velut
portatores ⁊ solutores merce-
dis cōstituti sunt: labore ⁊ su-
dorem eius sua mercede frau-
dant. ⁊ nō solū remanet mer-
ces tanti mercenarij in domi-
bus eoz. i. in ecclesijs vel ple-
bibus eis subdit^{is} vsq; mane:
sed etiā vsq; in eternū. Lū do-
minus p̄cipiat i. xix. Leuitici.
Nō morabit^{ur} opus mercēna-
rij tui apd te vsq; mane. Et in
xxiii. Deutero. Eadē die red-
des ei mercedē suā. Similr ⁊
singulis dicit^{ur} generalr. Affe-
re mihi mercedē meā. i. vos ip-
sos q̄s laborādo vsq; ad mor-
tē acq̄siti. Alioqn mercedem
laboris ⁊ sudoris mei mihi au-
feris. nō cuiusq; laboris ⁊ su-
doris mercedē sed ipsi^{us} mortis
mee p̄cium violēter detinet ⁊
auferis mihi. Ab oibz igitur
pōt de iure petere dñs p̄cium
mortis sue. vel salū mortē ip-
sam. vnusq; igit^{ur} tenet ei vel
seipm reddere velut mercedē
labori suo debitā: v^l vitam ei
restituere: quā p̄ hmōi merce-
de hūda deo p̄ri seruēdo ex-
pēdit. Qm̄ aut^{em} ampli^{us} dilexit
ipm vite sue p̄ciū q̄ ipsaz vitā

alioqn nō illam p̄ illo dediss^{et}
Manifestū est q̄ graui^{us} ipm
offendūt q̄ p̄ciū vite eius au-
ferunt q̄ q̄ vitā ipam eidē ab-
stulerunt. ⁊ ppter hoc deterio-
res videntur esse crucifixori-
bus eius: dñm maius et ei ca-
rius eidem auferre nō verent^{ur}
Mercedē aut^{em} erigit dñs a p̄-
latis ⁊ subditis Mercedē au-
tē aduocati. pugnatoris agri-
cole q̄ interpellatione sua ⁊ sa-
crificio pacē ⁊ remissionē pec-
catorz nobis apud deū patrē
impetrauit: ⁊ hereditatē cele-
stē restituit ⁊ restitui nob obti-
nuit. Merito aut^{em} cōpetēs sa-
lariuz exigit. ⁊ hoc est granitu-
do seu deuotio ⁊ pacē ipsi^{us} cō-
seruatio ⁊ hereditas acq̄site p̄
demonēs ⁊ vicia defensio. qd̄
totū est dicere: ne tāta patro-
cinia eius ⁊ q̄ ad ipsuz ⁊ q̄ ad
nos euacuē^{ur} ne ⁊ ipsi n̄ sint
ad gl̄iaz ⁊ gr̄az nobis autē nō
solū ad vtilitatē sed etiā ad p̄-
niciē. Propugnatoris f̄o merce-
dē a nobis exigit. sed hāc eidē
p̄dignā reddere n̄ valem^{us}. Il-
lud tñ a nobis exp̄rit^{ur} vt cum
op^{us} ē vicē ei repēdam^{us}: tradē-
tes nosmetipsos i mortē p̄ ho-
nore ⁊ gloria ei^{us} quēadmodū
et ipse p̄ nobis. nec dubitari

potest qñ ei p hec: hoc est rō-
ne vicissitudinis vitā nostraz
debeamus: qbus ipse impen-
dit suam. Mercedem agrico-
le a nobis exigit quemadmo-
dū de agro de quo vt spinas
euelleret vicioz: spinas ipe p-
tulit: et ipsis spinis quas euel-
lebat exuberat est. Estima la-
borē semē et pluuiā, qz ipse est
qui solus nos excolit discipli-
na: semiat doctrina: compluit
gratia: serit pnia: vt ei soli fru-
ctificare debeamus. Erube-
scēdū est nobis q agri vis: bi-
les mercedē laboris et sūptuū
suis cultoribz p iuribus red-
dunt, si deo agricole infructu-
osos nos exhibuerim: si mer-
cedē tanti laboris eius et sum-
ptuū detinuerim. Timēduz
est tantū aduocati detinere sa-
lariū: ne exaduerso statuat li-
tem nobis. Et tanti ppugna-
toris fraudare mercedē ne eū
hostem nostrū et impugnato-
rem faciamus. Et tā laborio-
sum et diligētē agricolā frau-
dare fructu: ne det nos in ma-
ledictōem et cōbustionē. Sic
legit in. vj. ad Hebrē, de terra
reproba. Merito etiā a no-
bis exigit qñ mercedē aduo-
catiōis sue vt simus aduocati

sue p obtinēdo iure suo et de-
fendendo apud illos. Simi-
liter et ppugnatiōis sue: vt nos
ppugnatores p eo exhibeam?
impugnātes falsitatē et prauī-
tatē: et defendentes veritatē et
honestatem. Silt et agricola
tionis mercedē a nobis exi-
git: vt nos scz agricolas no-
bismetips et alijs exhibeam?
Intolerabilis iniquitas: merce-
dem ppo dño tā debitā dare
diabolo: cū et nos ipsi nri nō si-
mus sicut dicit aplūs in. vj. p
me ad Cor. An nescitis qm
mēbra vestra tēplū sunt spūs
sancti q in nobis est quez ha-
betis a deo et nō estis vestri.
Qd aut dicit pieci eos ad sta-
tuarium in domo dñi: triplici-
ter intelligit. a statere vel a sta-
phamo qd est pondus qñ ad
pōderatorē eos pieci: hoc est
dcū patrē, vt statuariū, i. suso-
rem vel fictorē statuarū: hoc ē
ad deū patrē. Mercedē em
suaz deo patri xps dñs obtu-
lit quasi vt eā appenderet et de
ea iudicaret. et de līali contra
iudeos et iuday: et de spūali et
mīstica p se et ipsa mercede. q.
d. vide pater si nō dignus suz
et si nō dignus est labor me?
tanta mercede hoc est tāto ce

Capitulum

XXV

tu i me credere volentiū. vidē etiā
q̄s idigne me exstiauit iudas vē
dītor z iudei emptores. q. d. Ju
dica tu meritoz oīm pōderator
z metalloz oīm spūaliū fusor:
purgator atqz pbator. **U**l' fm
literā. lxx. q. hz ad p̄latoriū. vbi
nos hēm⁹ ad statuariū. oēs em̄
argenteos q̄s de⁹ p̄r dat merce
dē xpo dño. i. electos in p̄lato
riū p̄icit z ponderatori tradit.
De bona q̄ppe atqz pbata mo
neta pactari z reddi vult merce
dē suā. vñ statū vt eā accipit pō
derari eā vult pōdere tērationū
z tribulationū ne forte eā d dēx
tra lāce eq̄libris deſciāt. sic ma
iora pōdera solēt facere minori
in q̄ oñdunt iustū z debitiū pon
dus non h̄re. **Q**uāit tribulatio
pōdus sit z etiā ipsa p̄r legīt ex
p̄sse i. iiii. scōe ad Lox. h̄is p̄bis
Id em̄ qd in p̄nti est momēta
neū z leue tribulatiōis: sup̄ mo
dū in sublimitatē etnū gl̄ie pō
dus opat in nob. **L**eue dixit. q.
leue pōdus. et pōdus tacuit ne
terreret. z vt de dextra lāce deſ
ci ab eo qd leue vocauerat am
pli⁹ erubesceres. **A**d fusorē sta
tuaz deū p̄rem coldez. p̄icit: vt
eos igne spūscī vl' tribulatiōis
liq̄factos i nouas diuie sūtudi
nis imagies reformat. **A**d con
flatoriū vt eos p̄batos recipiat
et purgatos q̄ in mercede sua a
fallitate et fraude sibi vult mo

dis oībz p̄cauere. **T**u ḡ q̄ te dā
tū xpo i mercedē merito gaudet
z gliar. noli exhorrere. noli mi
rari eq̄librā tribulatiōis z p̄la
toriū: scīs qz xps dñs n̄ nisi pō
deratos z p̄batos recipiet argē
teos. **G**aude poti⁹ te sā ad eq̄li
brā ei⁹ deuenisse z p̄latoriū. et
p̄t̄b̄ appropiāsse thesaurū ei⁹
vt i eis recipiar. **I**dē tibi etiā d
tuīs. lxx. argētis faciēdū sūnu
at: q̄bz. s. xpm tibi emēdū docu
im⁹ vt ad pōderatorē z p̄batorē
deū illos p̄ hūilitatē p̄icias q̄si
nihil iur' h̄ns i ill' s; totū dō. tri
buēs. **U**el ad p̄latoriū q̄ndiā
examī. alioq̄n p mercede sua z
precio xps eos mime recipiet.
Probatissima em̄ moneta ē bo
noz opoz quā dei timor z hūi
litas iugi retractōe z examiatōe
purificāt z p̄bāt. **P**roſciēbat
argēteos suos ad statuariū cuz
dicebat **E**sa. xxvj. **D**ia opa n̄ra
opat⁹ es nob dñe. **E**t i p̄latoriū
i. lxxij. q̄si p̄an⁹ mēstruate oēs iu
sticie n̄re. **D**e h̄mōi argenteis q̄
p eq̄librā z p̄latoriū trāsierit tā
dē em̄t ager figuli quē dicim⁹.
Reuertit ad narratōz suā ma
the⁹ subiūgēs (**I**esus aut̄ stetit
an̄ p̄fidē) **I**n q̄ stare suos docu
it an̄ iudices iniq̄s: n̄ timere vi
iminēt tribulatiōis. s; d ea po
ti⁹ p̄fidētiā sumere z ad sp̄ci ma
gnificētiā erigi d̄bere. sic ip̄emet
dic̄ i. xxj. **T**u. **H**is aut̄ fieri iapi

entibus leuate capita. tribulatio ei
 z mors n̄ ē elcōs s̄ p̄ eis a deo
 aduēit velut succurs⁹ ab eo mis-
 sus cōtra amorē vite p̄ntis quē
 hoste atrocissimū patiunt: et ve-
 lut nūci⁹ gāssi⁹ d̄ p̄nti misia eos
 euocās ad felicitatē etnā z velut
 maloz oīz finis z egress⁹ d̄ oībz
 erūnīl z p̄surs⁹: initū aut z igres-
 sus oīm bonoz. q̄ em̄ deū p̄scē
 diligit: z ei adherere z cū eo esse
 d̄siderat: initio a q̄ de misia sta-
 educt⁹ z ad illū adduct⁹ aggau-
 da. Stat⁹ stant⁹ z p̄sidēt⁹ viri
 scī corā iudicibz iniq̄s scientes
 duo tria iudicia secū agi. s̄l em̄
 indicat⁹ i cel⁹ z a iudicibz iniq̄s.
 z vbi audiūt corā iudicibz iniq̄s
 accusatōes suas: audiūt nibilo
 mī⁹ corā iudice x̄po dño i celis
 audiūt i q̄z p̄ s̄id excusatōes suas
 s̄līl z vbi ab ip̄s p̄denatiōis sue
 snias audiūt: audiūt s̄līl a x̄po
 dño iudice p̄ fide snias sue ab-
 solutiōis z approbatōis. nō curāt
 de iniq̄ iudicio z falso cecoz z q̄
 rcā sūt n̄ vidētū: sciētes p̄itati z
 iusticie n̄ obēē erronea iudicia
 z iniq̄ s̄z p̄desse sciētes. qz supn⁹
 iudex z pōnifex h̄mōl iudicia ir-
 rita h̄z z iania. marie aut attēde-
 tes illō p̄me ad Cor. iiii. q̄ āt iu-
 dicat me dñs ē. Reputāt igit il-
 las snias nullas: vtpote a n̄ iu-
 dicibz suis latas. nemo ei iudex
 d̄ iusticiā ē s̄ p̄ iusticia. Sciunt

scī n̄ ē curādū alicui si eū cec⁹
 albū v̄l nigr⁹ iudic⁹. z celestē iu-
 dicē sciūt n̄ d̄ cecoz p̄silio v̄l te-
 stionio: d̄ luce v̄l coloribz iudic⁹
 care. stāt igit iteri⁹ z si d̄nci vide-
 ant⁹ exteri⁹ stāt p̄sidētes de iure
 suo securi q̄ i supno illo p̄silio
 rio iudiciū qd̄ p̄tra eos h̄ agi vi-
 det⁹ retractabit⁹. z p̄ eis ibid̄ iudi-
 cabit⁹. Ip̄i p̄o q̄ eos h̄ iniq̄ iudi-
 cāt ludicabunt⁹. Moralr p̄o q̄
 penitēs an̄ dī p̄sidē z p̄conē sta-
 re d̄beat edocemur. stat āt q̄ hu-
 militate erigit⁹. qz hūllatio n̄ra
 exaltatio n̄ra z eleuatō ē sic hūi-
 litas altitudo. Deūcit āt z cadit
 an̄ p̄sidē h̄mōi q̄ an̄ eū se p̄tūa-
 cē exhibet v̄l supbū: n̄ par⁹ audi-
 re hūllr atz suscipe sniaz quā ce-
 lesti p̄silio ex lege diuina i eū tūle-
 rit. Ne mirer⁹ aut q̄a ip̄az hūll-
 ationē statū dixim⁹ vel statōem
 qz hūllatio et si deiectio veter⁹
 hoīs em̄ eleuatio ē noui (Et in-
 terrogauit eū p̄ses dicēs: tu es rex
 iudoz?) q̄ tā crebro eū itrogat
 vt aīm ei⁹ diligēt⁹ examiet. z ne
 forte iniq̄s i eū sniaz ferat p̄fesso-
 res oēs z iudices iſtruit vt cās
 q̄s nesciūt dilgēter examinent
 sicut Job de seipso dicat in. xxi.
 Lāz quā nesciebā diligēter iue-
 stigabā. Ex aut r̄ndet pilato (tu
 dic⁹) p̄tate p̄fess⁹ quā p̄fessioez
 illa r̄nsioe exp̄ssit insinuat p̄fite-
 tes interrogātī sacerdoti p̄tates

Capitulū

XXV

ſpiteri debere. De hoc ſo qđ ſequit̃. (Et cū accuſaret a pñcipibus ſacerdotū z ſenioribz populi: nihil reſpōdit) ſignat ſoli iudici ſacerdoti i bñt in interrogatōibz eſſe reſpōdendū et inſidiatorz calūniā declinādam: maxime cū de bonis noſtris interrogamur. Illa enī fatenda ſunt humiliter ſacerdoti et cū timore, quia ex illis p parte noſtra pēdet iudiciū. Quāto em̃ maiora bona nob̃ aut data aut cōmiſſa ſunt: tāto grauius delinquimus ea deferentes z prouicientes, tanto etiam in deum magis ingrati exiſtimus. Quia igit̃ horz maioritas vel minoritas culpaz noſtrā aut aggrauat: aut minuit, merito noſtrū ex ea diximus pēdere iudiciū, z ideo ſacerdoti innotescēda ſunt oīa. p̃fertiz cum de eis interrogat vt plene ſc̃z inſtruat qđ iudicaturus ſedet. Bona ſo noſtra vl̃ mala alijs annūciare non ſine piclo noſtro et eoz poſſumus qđ audiunt, vtrūq; em̃ piculoſū nobis eſt: z laudari ab eis: z vitupari. De his manifeſtū eſt qui ad malignādum tñ de malis noſtris interrogant qđ nullatenus eſt eis re-

ſpondendū Et hi ſignant bis p principes ſacerdotū z ſeniores populi. Nolebat dñs reſpōdere quod ad cauſam nō p̃tinebat, vel quod paſſiones eius auerteret, ſed p ſolā p̃feſſionē veritatis: hūilitatē mortis querebat. in qđ ſciebat ſalutem mūdi cōſiſtere: exemplū ſimul z doctrinā p̃bens penitentibz, vt p humile confeſſionē veritatis mortē querāt veteris hominis: in qđ p̃ſiſtit ſalus z repatio noui. Nō detractores z cōiiciātes p iſtos intellexerimus bene p̃gruit. Dicit em̃ pilatus (Nō audis q̃nta aduerſus te dicūt teſtimonia) Nulle em̃ ſunt ſentētie eoz nulla teſtimonia: z hoc eſt qđ nō in iudicio ſunt. Ideo ergo nō ſunt curanda ei qđ ab alio z p alia z alibi iudicandus eſt. Ipſi em̃ z nō iudices ſunt, z ppter hoc nulla eoz eſt ſententia. nec remedio appellatōis indiget et nō teſtes ſunt, qm̃ vt ad vnū dicamus: nulla ptate vel auctoritate: nullo iuris ordie pcedūt Et mirabilr querit̃ mortis veteris hoīs z remiſſio peccatorū largiſſima obtinet et gratiſſimū deo ſacrificiūz offertur.

dum hmoi hoies patienter et
hūliter audiunt: et benigno
aio interi⁹ portant. Vel iō no
luit falsis incriminatōibz re
spōdere, qz de eis iam iudica
uerat pilat⁹ z plane dixerat se
in eo nullā inuenisse causam.
nec etiā herodē. Maria autē
dñi Jesu patiētia est q̄ oēs su
as accusatōes hoc est cōiūcia
et detractiōes silenter z patie
ter audit. Ammirabile autē pa
tientiā suā efficit dñi respōsio
nem aut defensionē exact⁹ nō
erhibet, et hoc est dicere (Nō
respondit eis ad vllū verbūz.
ita vt mirarentur vehemēter)
Maxime em̄ in hoc amiran
da ē patiā z hūilitas q̄ nec in
nocentia suā etiā pboten⁹
defendere curāt: sciētes victo
riā suā non in pugna p de
fensionē p̄sistere, sed in cessiōe
toleratōis z benignitatis. Q̄
autē Jobānes addidit i. xviij.
(qz pilatus dixit Nunqd ego
iudeus sum: gens tua z ponti
fices tui tradiderunt te mihi)
In q̄ iuxta literam intēdebat
ostendere q̄ merito ignoraret
eū esse regē iudeoz (Nunqd
ego iude⁹ sum) q̄si em̄ hoc sci
am te esse regē iudeoz (gēs in
quit tua et pontifices tui tra

diderunt te mihi) et hoc recte
tota em̄ accusatio z testificatō
sacre doctrine et exhortatiōis
ad hoc esse debet p̄tra pecca
ta z veterē hominēz vt tradat
p̄sidi p̄niali. Et hi qui ad hoc
intendunt gens nostra sunt p
miam quā nobiscū faciūt p
ximitatē suā ad nos cōprobā
tes, sicut legit in. p. Luce de fā
maritano. Quis inq̄t hoz dī
xit dñs Jesus videt eius pri
mūz. Ille autē respōdit: qui se
cit mīscōiam cū ip̄o. Isti sunt
et pontifices nostri q̄ pontem
nobis faciūt q̄ ad deū redea
mus, et hūc pōtem ex marga
ritis sacroz eloquoz z ramif
ligni vite qd sapia est: nobis
extrunnt. Pons iste p̄nia est
culus extructiōē maxie nūif
impedire diabolus, et cū con
struct⁹ fuerit: totis studijs z vi
ribus illū euertere z destruere
conat. Q̄ autē huic z pontifici
bus nihil respondit dñs Je
sus: pculdubio quia doctori
bus nos sup p̄ctis nostris ac
cusantibz nihil ex aduerso no
bis respondendū sit: qn poti⁹
tot⁹ gaudijs amplectēda ē hu
iusmodi accusatio. Allegatio
em̄ p nobis et quasi corrosio
et limatio vinculorū nostrorū

Capitulum

XXV

De hoc Eccl. iij. Nō contra
dicās p̄bo veritatis vllō mō.
Verba q̄ppe falsitatis erant
verba p̄ncipū sacerdotum et
seniorū populi aduersus Iesū
q̄ veritas est, sed signata p̄ba
veritatis erant sicut exposui-
mus q̄b nullaten⁹ tradicen-
dū esse insinuare voluit ipsa ve-
ritas tacturnitate sua. Qd̄ at
subiūxit dñs Pilato fm̄ Jo-
hannē (Regnū meū nō est de
hoc mūdo) verū est, Regnum
em̄ qd̄ est ecclia de celo est, qz
totū qd̄ habet de sursum est.
sicut legit̄ in. xxi. Apoc. Ego
ioh̄es vidi ciuitatē sanctā hie
rusalem nouā descendētē de
celo a deo paratā. Et ipsemet
in. xv. Joh. De mūdo nō est
sed ego elegi vos de mundo.
Sic̄ neqz regnum, i. gr̄a qua
in electis regnat z q̄ ipsi regnāt
sub eo sup̄ carnē z vicia: nō d̄
mūdo est: sed de sursum desce-
dens a p̄re luminū. S; neqz
regnum, i. p̄tās q̄ regit oīa de
mūdo est: imo sup̄ mūdū z a
patre habet eam. Vel regnū
meū nō est de hoc mūdo, i. nō
est mūdānū: vt in eo regnem
p̄ vim atqz potentia: p̄ bellū z
oppressionē, sed magis p̄ patie-
tiam z cessionē, Regna quip̄

pe mūdi bella z violētie qdā-
modo creauerūt. Sed regnū
dei magis patiētia: pacē: z cel-
sio, z hūc intelligētie cōgruit
qd̄ sequit̄ (Si ex hoc mundo
esset regnū meū: ministri mei
vltiqz decertarēt vt n̄ traderer)
Regna q̄ppe decertatōibz sele-
tuēnt, cedendo aut̄ et patlēdo
destruunt̄. Ecōtrario regnū
dei pace z pacia fulcīt et am-
pliat. Vnde ad Ro. xiiij. Re-
gnum dei nō est esca z potus
sed iusticia z pac et gaudiū in
spūs sancto. Distri regū mun-
danorū nō norūt nisi decerta-
re p̄ regibus suis. Ecōtrario
p̄o ministri regis celestis p̄ re-
ge suo cedere z pati poti⁹ edo-
cti sunt. (Regnum meū non
est hinc Dixit itaqz ei pilat⁹ er-
go rex es tu. Rñdit ei Iesus:
tu dicis q̄a rex sum ego) Ista
oīa sunt plana. Qd̄ p̄o sequit̄
(Ego in hoc natus sum et ad
hoc veni in mūdū vt testimo-
niū p̄beam p̄itati) Ad hoc
q̄ppenat⁹ a patre vt p̄bz spī-
rituale de loquēte spūaliter, et
vt imago de inspectore iter ip-
sum inspectore z loquentē ce-
tera oīa ostenderet. Illo enī
verbo p̄tatem suā loquūt de⁹
pater angelis et sanctis aīabz

et ipse testimoniū paterne veritatis, hoc est verbū certissimū atq; firmissimū cui solū de paterna veritate credēdū est, p quod solū ipsa cognoscitur. Unde in pmo Joh. Unigenitus q̄ est in sinu patris ipse enarrauit. Vel in hoc natus sum in mūdo. natiuitate tpali de virgine (vt testimoniū p̄hibeā veritati) quā falsitas op̄nsonū z vanitas ipsa tpaliūz obnubilat z videri non sinit. Ad hoc quippe lux emittit et orit̄ vt veritatem rez q̄ ad salutem ptinent ostēderet: z contrarior̄ error̄ nūbila diffugaret. Propter qd̄ z ipse in euāgelio Joh. viij. d̄t. Ego sū lux mūdi: qui sequitur me nō ambulat in tenebris. Et i. ix. eius d̄t. q̄dū sum in mūdo lux sūz mūdi. Natiuitas z ortus idē. Unde z ort⁹ solis iusticie natiuitas eius in carne accipit̄. Malachie. iij. Oiet̄ vobis timentibz nomē meūz sol iusticie. Veritas igit̄ v̄l ipse pater v̄l ipsa diuinitas q̄ opposita est oi falsitati z vanitati hic accipienda est sicut exposuimus. Sicut autem ipse natū se dicit z venisse in mundum vt testimonijz perhibeat veritati:

sic et ad hoc per ipsum, renascimur: vt testimonium perhibeamus veritati, z que ipse est et quam hic docuit z ostēdit. Non solum aut̄ debemus p̄hibere testimoniū veritati cōfessione oris, sed et op̄ez. Testis enim veritatis non debet esse nisi verus. Nō potest aut̄ esse verus qui partem habet falsitatis. Quocunq; ergo vlt̄o laboret quis: nō est testis idoneus veritat̄, sed neq; veritatem nouit qui mendaciūz d̄lligit. Qui em̄ dicit se nosse deum z mandata eius nō custodit: mendax est, vt legit̄ in sc̄do p̄me Johis. Nō est igit̄ testis idoneus veritatis. Sequit̄. (Quis qui est ex veritate audit verba mea.) Totus vetus homo ex falsitate ē atq; mēdacio, sicut exp̄esse legit̄ in. iij. ad Colos̄. Mortificate membra vestra q̄ sunt super terram: fornicatiōez zc̄. Quis em̄ dubitet omnia mēbra illa que ibi enumerant̄: et omnia mendacia esse et infanias. Sed hoc totū alibi disserendū est. Interiz aut̄ ne dubitet̄ veterē hoīem ex mendacijs z infantijs cē p̄positū: z ppter hoc p̄tat̄ repulsozem et

aduersariū: et circa veritatem
erroneū. Et ideo merito ꝑba
veritatis nō recipit, qđ est au
dire, vel esse ex veritate: idē est
quod esse verū. Cuius autē cor
veritas occupauit verba veri
tatis respuere non potest, sed
ea velut sibi cōgruentia et amī
ca amplectit. Dens ꝑo quā
falsitas occupauit et possidet:
verba veritatis falsitate se op
ponente nō recipit. Sicut le
git. xxv. Prouer. Non reci
pit stultus verba prudentie nisi
ea dixeris que versant in cor
de eius. Quod et ꝑ contrariū ac
cipiendū est de sapiente, qđ ver
ba stulticie nō recipit. Qui ex
veritate est habet aures veri
tatis et veraces, et ꝑpter hoc ver
ba veritatis audit interi⁹. (Dicit
ei pilatus Quid est veritas)
Prudenter interrogauit pilla
tus, sed infructuose dñi respō
sionē nō meruit, nec etiā expe
ctauit. Breui interrogatōe to
tam dñi saluatoris doctrinā
cōprehēdit. Tot⁹ em̄ liber do
ctrine catholice et tota sapien
tia celestis: nihil aliud est nisi
agnitio veritatis, cui⁹ agnitio
nē pmittit discipulis in. viij.
Joh. Si inquit vos māseri
tis in sermone meo: veni disci

puli mei eritis et agnosceſ ve
ritatez. Hec est at veritas qđ se
intuentes illuminat: pascit: re
ficit: solidat: et delectat, qđ etia
z amplexātes nō illudit: et inni
tentes sibi nō deſicit vt vani
tas. Hec est veritas qđ ab erro
ribus et inflatiōe quos replet
liberat: et ab illuſionibz ample
xantes et a ꝑcipiis innitētes,
qđ omnia ꝑpter falsitatē errorū
et vanitatē creaturaz dicim⁹.
Ex quibz tota illa maledicta
materia veteris hoīs: viciōzū
vniuersitas ori⁹. Falsitas em̄
et vanitas nec oculos implet
aut illuminat intuentiū: nec im
plet brachia cōplectentiū nec
pōdus sustinet innitētiū, et ꝑ
pter hoc aut errore dēcipit, aut
vanitate sua illudit et deſicit,
vñ nihil aliud est ꝑctōr qđ er
rore decept⁹ in credendo. (Et
cum hoc dixisset exiit ad iu
deos et dixit eis, Ego ī eo nul
lam cām inuenſo) Frequens
iste exi⁹ ad principes sacer
dotū et seniores populi: nō so
lum eius diligentia in inuesti
gatiōe cause: et sollicitudinem
eius sup liberatōe dñi salua
toris ostendit: sed qđ frequens
debet esse recursus iudicis et
cōfessoz ad iurispitos et legis

diuine doctores moralit inſi- id eſt in paſca: q̄ dies peniten-
nuat. In foro nanq̄ forenſi d̄ tie eſt ⁊ ꝑfeſſiōis: q̄q̄ celeſtis
cōſilio iuris ꝑitoꝝ ⁊ in reſcri- ecclia feſtiuū ducit atq̄ ſolen-
pto. In foro penitentiali de cō nē ſicut ſepe oſtēdimus. Sed
ſilio ſacroꝝ doctoꝝ et ex lege attende q̄s ſit ꝑꝑlus q̄ clamat
diuina iudicandū eſt. Hi enīꝝ ꝑ barraba: ⁊ contra xꝑm cla-
ſunt accuſatores peccatoꝝ at mat. plerūq̄s iſirmitas peccā-
q̄s peccātū. Poſt hec reuer- tis: erubeſcētia eiꝛdē: iuuēt?
tendū eſt nobis ad narratōez nobilitas: ſocietas mūdi: ob?
Wathei. (Per diē aut̄ ſolen- probꝛū: ⁊ innūerabilia h̄mōi
nē cōſueuerat ꝑſes ꝑꝑlo dimit q̄ clamore ſuo q̄dāmō ſua de-
tere vincitū vnū quē voluiſſ) re nitunt̄ vt liber a pena peni-
Johes aut̄ in. xviij. ita habet. tentiali ꝑctōꝝ dimittat̄. Sed
(Eſt aut̄ cōſuetudo vobis vt impitꝛ ⁊ iniquꝛ cōfeſſoꝝ et
vnū vobis dimittā in paſca.) alter pilat⁹ ad clamores h̄mōi
Vnde manifeſtū eſt diē ſolen ꝑꝑli iſaniſſimo furore dimit
nem vocari paſca. ꝑꝑeſes pe tit peccantē vt nulla pena pe-
nitentialis tot apud ſe hꝝ vin nitentia eū feriat. Vel ꝑꝑlus
ctos q̄t veteres hoīes in vno clamās ꝑ barraba ꝑꝑlus vici
cōſitente inuenit. Hi aut̄ ſunt oz eſt iꝑſius cōfeſſoꝝis. Idē
ſuxta numeꝝ vicioꝝ vl ꝑctōꝝ vl ſile apud iniquos iudices
vt in eodē hoīe fornicatoꝝ: ſu frequenter ſit: vt ꝑ barraba
perbū: auarū: q̄ſi diuerſos in id eſt ꝑꝑ quouis iniquo cla-
telligas. ſed hī q̄dē ligati ſunt mat multitudo rogantiū: cla-
vinculis ꝑctōꝝ. Nihilomin⁹ mat nequitia iꝑſius iudic⁹ ac
tū ⁊ nouus hō ligatus eſt vin remiſſio vel cupiditas ei⁹. cla-
culis ſctōꝝ deſiderioꝝ ⁊ boni mant etiaꝝ munera. Et vt ad
ꝑꝑoſiti ⁊ obediētie: quā debet vnum dicamus: clamant oīa
impēdere cōfeſſoꝝ. De oībus que a veritate ⁊ iuſticia iudic⁹
bis manifeſtū eſt eū nō poſſe cem deuiare ſuadent. Clamo
dimittere niſi vnū: hoc eſt no rem autem h̄mōi ſolus pilat⁹
uum q̄ vn⁹ eſt. Et hāc debet exaudiri: ⁊ ex fauore ſolus ab
habere cōſuetudinē vt illū ab ſoluit vel condemnat: agēs iū
ſolutum dimittat in diē ſolēnt dicta tanq̄ ſua. non attēdens

Capitulum

XXV

quod scriptum est in primo Deute.
Nulla erit distantia personarum
ita primum audietis ut magnam
nec cuiusque accipietis personas
quia dei est iudicium. Hic quod de
populus apud iniquos iudices cla-
mat contra innocentes ne dimittat.
Qui autem non habent in consuetudine vel unum dimittite-
re: deteriores sunt pilato: qui saltem
unum dimittebat. Qui autem
neminem dimittunt: quem vel pe-
na non feriat: vel a quo pecunias
extorqueant: iniquiores se esse
pilato manifeste ostendunt. Quod
autem sequitur (Habebat autem unum
vinculum insignem). id est famulum
vel nobile (qui dicebatur Barra-
bas) qui interpretatur filius patris
id est diaboli qui a theomastice
dicitur pater propter inueneram mul-
titudinem filiorum. vel propter male-
dictum illud privilegium genera-
tionis quod de bono malum gene-
rat vel de seipso genuit ut di-
abolus esset. Vel yronice pa-
ter dicitur diabolus et per antiphrasim.
quia reuera non generat.
sed degenerat. quia genus natu-
rum et generositatem aufert:
et generationem nature et gra-
tie destituit et degenerare facit.
Barrabas igitur est diabolus accipi potest qui filius est patris ut di-

rimus. id est suus proprius in quantum dia-
bolus. quem quod de vinculum apostolus
se habet iudex: quatenus vinculum
habet reum quemcumque. Silas et
proffesor. unde et tonitruum ipsum bar-
rabam spiritualiter condemnat et occi-
dit quatenus reus in eo quod reus est
hoc est in ipso reatu quantum scilicet
ad reatum occidit et condemnat.
Vita quippe diaboli in peccatoribus
ipsum peccatum est vel reatus.
Unde et dum ligatur peccator quasi
bet modo ut non peccet vel pec-
care non possit: amplius ligatur
diabolus in eo. Hunc etiam
barrabam ligatum apud se habet
unusquisque. quia in prete ha-
bet liberi arbitrii ut eum vel di-
mittat vel occidat spiritualiter. ti-
meat autem unusquisque sibi ne
barrabam istum. id est diabolum
vel veterem hominem dimittat et
liberetur ex illa sententia qua in
iii. Reg. xxi. ad regem israel
Lustodi virum istum qui si la-
psus fuerit: erit anima tua per ani-
ma illius Hoc est rex israel iu-
dicium tuum quod locutus es.
In lapsu igitur et euasione bar-
rabe istius: mors est unuscu-
iusque nostrorum. sed execrabili im-
pletate animam suam sepe per ani-
ma illius miser peccator po-
nit: dum ut ille viuat sicut ex-

posuimus: eam eterne morti subijcit. Noli igit o peccator barrabā quem apud te ligatū habes: hoc est p̄tati tue traditū z subiectū: noli inquā eū dimittere libez: z noli velut aliter pilatus clamātē p̄ eo exaudire multitudinē viciōzū. s. tuorū aut alioz q̄rūcūq; quereliberationē ei? tibi suggerunt z suadent. Quid ergo de his q̄ nō solum barrabam nō occidūt: nec solum apud se recipiunt vt latro sit. sed etiam dñm oīm que possidere debuerant cōstituunt. Hi sunt torpidi et negligentes pctōres q̄ diabolu vel veterē boiem sibi nō solum dñari pmittunt sed et violētissima durissimaq; tīrāni de ab eo se p̄mi z affligi gaudent. Resc̄ o miser pctōz qz barrabas q̄ latro est z homicida sicut docet Marc⁹ i. xv. et Lu. in. xxiij. z Job. in. xviij ad spoliādum te intrat ad te et ad iugulādū te. Verito ergo q̄ latronem z homicidā receptare nō times: ab eo p̄m⁹ et bonoz tuoz spūalium spoliatiōem et iugulatiōem pateris. Sed neq; ecclīasticam censurā formidas. nec vereris fidelitatē qua deo teneris viola-

redū excoīcanissimū barrabā receptas. z hostē dei atrocissimū nō solum apud te hospitio recipis sed et p̄tra deū defendis. Si ḡ iudex es forēstis erhorre pilati nequiciā: q̄ cuz detrimēto iusticie voluit placere pp̄lo adeo vt latronem z homicidā z seditiosum dimitteret z innocentē crucifigeret. Si p̄fessor es: nō min⁹ hāc infidelitatē detestare et memēto qz p̄co et carnifex institut⁹ es viciōz: nō nutrit: nō lactator nō applausor atq; defensor. s. hoc totū sine dubio d̄bes virtutib; z nouo boi. Attende ḡ quāta sit iniq̄tas si contrario mō te gesseris videlicet si carnifex z lictor sis virtutū et noui hominis. viciōz p̄o nutrit atq; patron⁹. Si aut iudex tuūp⁹ sius es q̄ es quāscunq; teipm examinas: z de corrigēda vita tua apud temetipm deliberas. Caue ne te ibidē pilatus exhibeas vt diabolū vl' veterem hominem absoluas. et teipsum non solum morti p̄ime que culpe est. sed et tercie que dānationis est eterne subijcias. Aniaduerte barrabaz id est diabolū et chritū apud te et coram te causam agere z

Capitulū

XXVI

Aduerte qz si diabolū dimiseris: xpm spūalr in teipso occidis. Similiter z econuerso si xpm dñm in te spūaliter liberaueris: diabolū occidis. Satage g exēplo pilati vt ipm libereres. Nos aut ecōtrario vt diabolū liberem⁹ z xpm occidam⁹ satagimus. plerūqz pilato in hoc ipso neq̄ores. Quotiens em̄ de pctō perpetrādo apud nos deliberam⁹: qd aliud q̄ xpm in nobis occidere satagimus: z diabolū liberare q̄ apud nos tā diu vinctus tenet q̄ diu nos ipsi vincti sapientie salutaris vincti et cōpedibz eiusdē cōpediti tenemur. hoc est q̄tienscunqz dei timore z amore a malis coercemur. Ligatus igit apud nos est diabolus et similr vetus hō: vt nihil p nos vel in nob possit q̄tiens nos ipsi sic xpo dño alligati sumus. de qua alligatura Eccl̄i. vj. Vincula illius alligatura salutaris. Sitr ecōtrario vinct⁹ est xps apd nos spūalr: qñ ad bona faciendā ligati sumus vinctis prauorū cōsiderior. sicut sepe ostēdim⁹ ex. v. Prouer. Funibz peccatorū suoz q̄sqz cōstringitur. Ligatio ergo nra xpi dñi est:

non passione et veritate sicut sepe diximus neqz cōpassiōe. quia nec pati nec cōpati pōt de cetero. sed quia ipse cessat opari bona in nobis z p nos qñ nos ipsi bona opari desistimus. illū phiberi qñ nos phibemur ab hoc. et ligari qñ ligamur nos. Sitr q̄tum ad hūc in nobis dicit Rex em̄ alq̄s et supare et supari in suis cum p se n̄hīl agat aut patiatur v̄sitate dicitur. Dimitte ergo vinctum xpm dñm: z occide in te diabolū. Libera vitā tuā. i. gratiā z occide mortē tuā. i. culpā. Noli fauere iniqui multitudini et noli dicere cum pilato multitudini (Quē vultis dimittā vobis barrabam an Iesum q̄ dicit xps. Sciebat em̄ q p iudiciā tradidisset euz) Rugiū et eiulatū audiuit fere pessime quē iudiciā est: et peccitōez fauorabilissimā noluit audire iusticie (Sedēte autē illo p tribunali: misit ad eū vxor eius: dicens. nihil tibi et iusto illi) zc. Vxor p̄sidis spūaliter nulla recti⁹ intelligit q̄ iusticia. huic em̄ debet toto amore p̄iungi et adherere. hāc debet totis visceribz amplexi ri. Et b̄mōi cōmixtiōe gene

rare debet filios iusticie, gene
ratione. s. rectorū que bñdicet
Soboles ista reā iudicia sūt
et semite iudiciorū. Vxor ista
mittit ad p̄sidem velut q̄ndaz
nunciū rectitudinis cogitatō
nem, q̄ quidē nunciū aduer
sus oēm iniquā accusationez
nihil rectius aut pueniēti⁹ di
cere potest p̄sidi q̄ (nihil tibi
z iusto illi) q̄ inq̄ accusat. Co
gitatio p̄o rectitudinis nūci⁹
est ipsi⁹ iusticie, ab ip̄a em̄ mīt
tūq̄ qd̄ diximus ip̄i p̄sidi in
terius loquit, nec debet esse p̄
ses q̄ vxorem istā nō habuerit
A p̄sidi em̄ soboles quā dixi
m⁹ quaz nec ex adulterio nec
ex alia vxore gignere p̄t. Sic
ergo vxorati .i. h̄mōi vxorem
habentes: soli tribunalib⁹ p̄fi
ciendi sunt, repellendi p̄o for
nicatores q̄ cum iniquitate q̄li
bet fornicant, neq̄ em̄ est fas
neq̄ possibile vt aliunde oria
tur iudiciū q̄ ex iusticia. Per
uersissimi igit̄ sunt q̄ de iniu
sticia volunt gignere iudiciū.
Spadones aut̄ z vīm gene
ratiūā nō habētes ad generā
dā sobole rectitudinis: repu
dat scriptura eos q̄ h̄mōi vxo
re caruerūt. Vñ Ec̄i. xx. Cō
cupiscētia spadonis deuirgi

nauit iuuenulam, sic q̄ facit
p̄ vīm iniquū iudiciū. Vñ in
dex q̄si ius dicens vel iur⁹ dī
ctator intelligit̄. Quat̄ autēz
ab eo ius dicendū sperat̄ q̄ so
lam iniquitatē in corde habuit
cū ipsa p̄itate testante: de abū
dantia cordis os loq̄ necesse
sit. Nō potest n̄ esse iudex ini
quus q̄ aures claudit ad vo
cem iusticie. (Vultu inq̄t vx
or pilati passa sum p̄ vīsuz ho
die, p̄pter eum) Ad l̄rām q̄ppe
demonēs multipl̄r instabant
apud vxorē pilati: z p̄ eā ap̄d
pilatū vt sic x̄ps dñs libaret̄.
sz h̄ q̄dē nō amore liberatōis
sed vt fructus impediret̄ pas
sionis. A q̄ apparet neq̄cia iu
deoz q̄ nec deo nec demoni
bus acquiescere voluerūt vt ip̄
se liberaret̄. Nō q̄dem de⁹ p̄
vellet eū liberari, sed q̄ ip̄i ex
inuidia et iniquissima volūate
ip̄am mortē p̄pi sinebant, z p̄
pter hoc totis eam viscerib⁹ p̄
curabant. Demonēs autē q̄si
minori neq̄cia eam impedire
moliebant̄, z totū hoc p̄ iusti
ciam z sub obtēu iusticie cui
sile sepissime diabolus opa
tur, quotiens nanq̄ tribula
tionē fructuosam patiētib⁹ co
gnoscat esse: eam auertere mo

Capitulum XXVI

lis: et pspicitate p viribz pcurat
qbuscunqz scit eaz esse ad pni
ciem. Ex q accidit vt etiā mi
nistri iusticie nōnunqz suade
at sub obtentu mie vel etiā iu
sticie ab eis q disciplie sūt de
sistere: videns disciplinaz esse
fructuosam patiētibz. vñ et fa
cile errāt ministri iusticie in his
nisi eos vincto docuerit, p iu
sticiā nāqz et mīaz eoz nstitur
obtinere et impugnare subdi
tos. Verbi grā. cū deliqt ali
quis infirm⁹ vel leuiter: si no
uit eum diabolus impatientē
et infirmū ad portāda ea que
discipline sunt: inflāmat pla
tum eius qsi sub ptextu iusti
cie et rectitudinis vt illuz gra
uiter aut obiurget aut puniat
cū ob nimīā teneritudinē ip
sa obiurgatio vel pena disci
plinaz vertit in mortē. et hoc
q p ipam incidit in iram vel
odiu mortale aduersus plātū
Vides ergo qualiter p ipsaz
prelati iusticiam deducere co
nāt subditū ad ire vel odiū in
iusticiam. Similiter et cū per
miscēdīam plāto suggerit im
pudēt pccre et ptnaci subdi
to nihil aliud intendit nisi im
punitate vicia nutrire. Timē
da est igit presidentibz astutia

ista diabolica q p virtutes eo
rū aut inflāmare aut nutrire co
nāt vicia subditoz. et vnde oc
cidi debuerant vicia inde ea
dem suscitare. qd plerūqz dia
bolicū asserit: eoq plati atten
dere aut nolunt aut negligūt.
aut nesciūt quid subditis ex
pediat. sed solūmodo merita
pōderant qsi ad retribuendū
tū psideant: et nō ad pfulen
dū potius et medendū. Vxor
igit iudicis forēsis iusticia sit:
eo q ptās eius legibz qdāmō
limitata est et testimonijs atqz
pbatōnibz. vt eū excedere nul
lo mō liceat. Et⁹ em tribunal
publicis vilitatibz necesse est
seruiat q maxime p iusticiam
pseruant: qz p eā et coerceat au
dacia: et tuta ē inter improbos
inocētia. sicut dicit Isidorus
Vxor pō pntalis iudicis sit
pietas: vt eius studium mar
me sit penitentis obuiare pe
riculo et saluti cōsulere. q duo
compassio ipsa et affabilitat
dulcedo maxime obtinebunt
Vxor pō vniuscūqz exa
nimātis seipm atqz djudicā
tis sit charitas. i. ordinatus et
rectus amor dei. Per hāc em
solā et barrabas occidit. i. dia
bolus et vetus homo: et rpus

absoluitur et nouus hō: mo-
dis quos diximus. Audiat g̃
iudex forensis iusticiam alle-
gantē p̃ innocētibz. P̃nialis
p̃o misericōdiam interpellantē p̃
peccantibz. Unusquisqz autem
apud seipm̃ charitatē suaden-
tem p̃ dei filiis hoc est pro no-
uo hominē qui filius est gratie
et p̃ christo dñō q̃ filius ē na-
ture. Alioqñ vnusqz in suo
cōsistorio vl̃ auditorio aduer-
sus xpm̃ dñm se exhibebit pi-
latum. (Vulsa inqt̃ passa sū
p̃ visū hodie p̃pter euz) Vul-
sa patit̃ iusticia in iudicio vbi
abundat iniusticia. oēs q̃ppe
inique allegationes: oēs iniq̃
suasiones velut iacula sunt q̃
bus ipsa cōfodit̃. Vulsa ibi
patitur vbi vsqz ad mortē suā
talīa patit̃. sed oīa per visū pa-
titur. i. in visū. omēs em̃ istas
passiones suas videt. vnde et
per synderisim̃ vl̃ cōscientiaz
clamat a vulneribus et passi-
onibus: sed clamorē istuz sur-
da aure p̃terit iudex iniquus
Vicia et viciosi q̃cqd̃ patiunt̃
totum p̃ cecitatem et in cecita-
te patiunt̃. illa em̃ tenebre sūt
et isti in tenebris. Idē de cha-
ritate et pietate dicēdū: que q̃-
dem multa patiunt̃ in vtr̃qz su-

is adulterantibz, sed clamātes
illi nō audiūt: quia lōge ab ip-
sis sunt et nuncios eaz nō re-
cipiunt vt qd̃ p̃ eos petūt faci-
ant. Sequit̃. (Principes aut̃
sacerdotū et seniores popli p̃-
suaserunt pplis vt peterēt bar-
rabā Jesum p̃o pderent) At
de puerilitatem eoz iuxta l̃raz
Ad hoc p̃fecti erant pplis vt
eos ab iniquitatibus auerte-
rent et eis salutaria suaderent
Ipsi aut̃ vt salutem abijciant
et pdant et vt diabolū et pdi-
tionē expectant psuadent: q̃rū
neq̃ciā p̃lati nostri t̃pis sequū-
tur: dū subiectis sibi pplis vel
suggestionibz vel exēplis: ma-
xime vt a christo dñō auertā-
tur suadet. Nihil aut̃ phibet
p̃ principes et seniores intelli-
gi magistratū vicioz quez su-
pra dixim⁹. hic p̃o magistra-
tus pplis et minoribus et sub-
ditis tanq̃z ineruditis et infir-
mis facile suadet omnem ini-
quitatem. (Respondens au-
tem p̃ses ait illis. Quem vul-
tis vob de duobz dimitti) In
optōne erronee mltitudinis
totuz ponēs (At illi dixerunt
Barrabā. Dicit illis pilatus.
Quid igit̃ faciā de Jesu q̃ dī-
cūt xps) q. d. qualr̃ ipm̃ in me

Capitulū

XXVII

ipso occidā. **U**tinā et hoc ini-
qui iudices intra semetipsos di-
cāt (qd faciā de iesu q̄ dicit xps)
nō im̄ qd faciā de hoīe inno-
cente. In suis em̄ se iudicari
crucifigi testat xps dñs. Qd
si iniq̄ iudices attēderēt pcul
dubio a cōdemnatōe innoce-
tum se auerterēt, sed vt sepe di-
ximus ignorāt q̄cqd ptra su-
os agit: cōtra ipm̄ agi. (Dicūt
omnes crucifigat) Tota im-
pia mltitudo suggestiōnū: vlti-
cloz, z demonū que p sugges-
tiones z tentatōes clamat in
corde peccare dōliberātis: hoc
solū clamat vt ipse crucifigat.
Et hoc duobz modis, qz ppe-
tratio peccatū crucifixio est et
mors spūalis: quā postmodū
sequit gehennalis. Aperi au-
res miser z audi quid contra
te inclamet multitudo sugge-
stionū z tentationū tuarū, hoc
solū inclamat tibi corā deo lu-
dice vel teipso vt crucifigaris
vel vt crucifigat in te nou⁹ hō
Attende te oīno absurduisse
q̄ hanc vocē hmoi impie mul-
titudinis nō audis. Quis em̄
eā audiat et nō exhorreat, sed
miser pctor blādiri sibi putat
impiā multitudinē que nihil
ei nisi mortē inclamat et adeo

obcecatus est vt crucē z mor-
tem vtrāqz p tentatōes sibi ob-
latā velut granissimū acceptet
exeniū. Quis em̄ nō videat q̄
gaudio mors ipsa culpe p ten-
tationem excipit. Potest et in-
telligi multitudo vicioz z pec-
catorū clamare in auribus dī
(crucifigat) vel ipsa mltitudo
demonū, ppter qd z diabolus
accusator dicit in. xij. Apoca.
Proiect⁹ est accusator fratrū
nostrozū: q̄ accusabat eos añ
cōspectū dei nostri die ac no-
cte. **U**t qz supra dixim⁹ xpm̄
dñm tpm̄ gerere pctōis oēs
sacri doctores z pdicatores et
oīs mltitudo eoz q̄ recte sapi-
unt clamāt dicit z facis d̄ ve-
tere homie z pctōre: vt crucifi-
gat. i. cruci pñiali affigat. hoc
em̄ clamāt oīa sacra eloq̄a et
oīa scōz exempla vt vet⁹ hō
crucifigat. **U**t pōt intelligi d̄
xpo dño: de q̄ oēs hoīes ipsa
miseria sua z indigētia z si nō
p̄bis clamāt vt crucifigat. oēs
em̄ oīno p̄cio mort⁹ ei⁹ z sacri-
ficio idigēt. sic dicit apl's i. iij.
ad Rom. Oēs peccauerunt z
egent glia dei. Clamat igit in
eis miseria z dfect⁹: z si n̄ ligua.
Ut moralr iſtruiamur vt oīm
nroz boc est cogitationum et

affectionum sit iste clamor ut crucifigat, hoc est ut totus qđ in cōfessione aut loqmur: aut cogitamus: accusatio nostra sit et mortis pñialis expectatio, neq; enī ibi qđcūq; legīt dixisse absoluat vel dimittat: pter iudicem, sic et ex pte nostra nulla debet audiri vox excusationis aut dimissionis: sed solus iudex debet stare p nobis, quē admodū pilatus videbat stare p dño, qđ qđem et faciet si oēs cogitationes et affectōnes nostre et locutiones in cōfessione dixerint (crucifigat) Nostruz enī hoc solus est dicere qđ crucifigat, iudicis aut pñalis tñ absolueret et p liberatione nra satagere, qz iudicium illō mic solius est et absolutōis, Quāto aut būilius et integri⁹ vnus quisq; nostrz hoc de se coram deo clamat scz ut crucifigatur tāto amplius a pilato querit et dimissio et absolutio, Tutus aut est qđ pilatū coraz deo habet aduocatū, sicut enī sup diximus pilatus os malleatoris interpretat, hic qđ fabricator est oīm, ut ait Salomō, qđ fabricatus est aurorā et solē, Os ergo dei patris habet aduocatū cuius os humiliter et si-

deliter hoc ptra spm clamaue rit, vñ pilatus fm Matheus dicit (Quid enī mali fecit) fm pō Johem (Ego aut nullam in eo inuenio causam) qđo ver bis manifeste dñm Iesuz abo soluit, Sed tamē ipsi iudei n̄ desistunt: volentes clamore et improbitate atq; tumultu ex torquere sanguinē innocentis a iudice, (Et illi inquit magis clamabāt dicētes: crucifigat) Crescit enī ciulatus inuidie et dolor et clamor simul de pace et de pspitate primi, eo qđ videt clōgari a se sanguinē quē sitit, et ad cuius hauritū arentibus et flāmeis faucibz inhiat, Moralr pō quanto amplius p vnoquoq; pctorē apud patrē interpellat xps dñs: tāto ipse in orōne vel cōfessione amplius ptra seipsum clamat et hoc signū sue liberatōis est et absolutōis, Totum enī qđ sic clamat de miseratione et iter pellatōe dñi saluatoris accipit, (Videns aut pilat⁹ qz nihil pficeret sed magis tumultus fieret: accepta aqua lauit manus suas corā oī ppo dicens, Innocēs sum a sanguine iusti huius: vos videritis) Quia ut ait Lu, i, xxiij, (Et il-

Capitulum

XXVII

li instabāt vocibz magnis pō
stulantes vt crucifigeret z in-
ualeſcebāt voces eorū) Quē
admodū em̄ canes rabidi nō
sustinentes sibi auferri cada-
uer ad qđ lacerandū z deuo-
randū dētibz z torſ faucibz in-
biant, solo latratu cū nō pos-
sint ampli⁹ insequunt. Qđ au-
tē dī hic (quia nihil pficeret)
subintelligit ad placandū po-
pulū z satisfaciendū eisdem.
Inuidia q̄ppe et odium nun-
q̄ iusticia z veritate placātur
sunt em̄ belue q̄z rugitus cō-
pesci non potest: et quarū fau-
ces nisi sanguine z morte im-
pleri non possunt. *Do*zali-
ter pō nihil debet apud nos
absolutio iudicis p̄nialis: ni-
hil pene ipsi⁹ exolutio pficere:
q̄n inualeant voces orationū
z p̄fessionū nostraz p̄tra nos
q̄n semp clamemus nos esse
peccatores z crucifigi dignos
Vñ Eccl̄i. v. De p̄piciatu pec-
catoz noli esse sine metu. Si
militet z Lu. xvij. Cum om̄ia
feccritis q̄ precepta sunt vob
dicite serui inuiles sum⁹. Q̄
aūt pilat⁹ lauit man⁹ suas vt i
nocentiā suā p̄testaret z eis
incuteret horrores sanguis s̄
fecit, nec tñ innocēs fuit, neq̄

em̄ ad eiulatū inuidie z rugi-
tum leonū z latratū canū ra-
bidoz debuit innocētē eis la-
cerandū tradere, sed discussis
testimonijs atq̄ p̄batōibz po-
tius ius dicere. Nec p̄fuit ei
ablutio illa exterior manuum
que man⁹ eius plenas sangui-
ne innocētis reliq̄t, sicut z fau-
ces indeoz eiusdē sanguine ple-
ne fuerunt. Potestate q̄dē oc-
cidebat dñm Iesum: quez tñ
et ore iuste cōfitebat: z verbis
absolvebat, p̄pter hoc dicim⁹
q̄a manibz, i. p̄tate occidebat,
vñ z manus ei⁹ cruceate remā-
serunt. Sanguine em̄ inocēs
tis de manibz ei⁹ aq̄ illa nō ab-
stulit: q̄ p̄tatem ei⁹ innocentēz
nō reddidit. Sunt autē z ho-
die multi potentū q̄ pilatū in
hoc imitant: existimātes se re-
os nō esse seclēz q̄ p̄tate eorū
patrant: z si manibz alijs, sed
q̄ gladiū tradit furenti: re⁹ est
sanguinis indubitāter quem
fundit. Nec aliud est p̄tatem
dare ministris nequā q̄ gla-
diū dare in manus diaboli, z
hoc est armare diaboliū. Dēs
q̄ppe neq̄cie opatores: man⁹
diaboli sunt. Fortassis etiam
insinuat iudicibz pilat⁹ in hoc
facto vt manus suas aq̄ peni

tudinis et cōfessionis lauent
 vt innocētes sanguie xpī se ef-
 ficiāt cui⁹ qđem rei sunt dum
 iusticiā et veritatē nō defēdūt
 p quib⁹ sanguis christi ille p-
 ciosus effusus est. dū ecclesiā
 aut ipsi oppriment: aut opprē-
 sustinent: q̄ precū est sanguis
 eiusdē. dū em̄ iniquitatē aut pec-
 cūm qđcūq; dñari aut regna-
 re in subdit⁹ sustinēt: q̄tum in
 eis est rursum crucifigunt dei
 filiū. marie cū pīate eorū pec-
 catū defendit. Nō em̄ stat p
 hmoi homines qñ ipse iterum
 crucifigat et qñ eodē precio il-
 los q̄s pīre sustinent ipse re-
 petat q̄s semel emit. Hec autē
 ablutio aptat sacerdotib⁹ sy-
 moniacis et alijs indigne cele-
 brantib⁹. Rei em̄ sunt corpis
 et sanguis dñi. sicut legi i. xj.
 p̄me ad Cor. Ipsi em̄ in fine
 misse suas lauant man⁹ q̄s q̄
 dēreas hñt corpis et sangui-
 nis dñi qđ indigne tractaue-
 runt. sed qñ cū pilato manus
 abluūt tanq̄ innocētes a san-
 guine illo p̄cioso. sed aqua il-
 lum reatum non tollit de ma-
 nibus sicut nec de manib⁹ pi-
 lati quondā abstulit. Confes-
 sores autē moraliter instruunt
 vt manus suas lauent a san-

guine p̄fiteatū. qđ qđem fa-
 ciunt si se oīno seruauerūt in-
 nocios. vt p̄fiteatib⁹. s. nō noce-
 ant. et fideles vt eos scz fidelē
 iuxta officiū sui exigentiā adiu-
 uent. Vel docent manus su-
 as aq̄. confessionis et penitu-
 dinis lauare. qz officiū illud
 vit sine p̄culo agit. Vix enī
 mūdis manib⁹ cōtrectant im-
 mūdicie. et vix tūores saniosi
 et vulnera sanguiolēta p̄mūt
 absq; inq̄natōe p̄mētūz. Vel
 iō man⁹ suas lauare docetur
 Quia vt ait Grego. Munda
 debet esse man⁹ q̄ alienas sor-
 des diluere curat. De hoc pō
 qđ dicit (Vos videris) qđ iux-
 ta literā vōsīpi caute vobis
 in parte ista Ego em̄ minister
 legis sum: qualem mihi tradi-
 tis attendite: totūz vobis im-
 putetur. Sic et confiteatibus
 moraliter debent dicere con-
 fessores: vos videritis. id est.
 vōsīpi caute vobis. quia ex
 confiteatibus et testificatōib⁹
 vris oportet vobis p̄suli. Sic
 et iudices dicere debet litigā-
 tibus: vos videritis. scz qualia
 i iudiciū deduxeris. ppter qđ
 et iuramentū de calūnia insti-
 tutū est. Nos em̄ iudicare op-
 tet ex testimonijs et p̄batiōib⁹.

Capitulū

XXVII

non ex nostris ꝑsciētijs ⁊ no-
stris diuinatōibꝫ. Hoc idē de
bent dicere ꝑfessores sacꝝ do-
ctoribus eos scꝝ ꝑsulescentes. q.
d. (vos videritis) quid nobis
in isto officio sit agendū: qua-
liter cōsistētibꝫ ꝑsulendū. Nō
enī de nostro eis ꝑsulendū est
sed de vestro. Ars enī medici-
ne spūalis q̄ occurrēdū ē mor-
bis ⁊ vulneribꝫ: penes vos ē.
Ideo debet facere q̄ seipm̄ di-
iudicat. (Et respondit vniuer-
sus ꝑꝑlus dicens. Sanguis
eius sup nos et sup filios no-
stros) Verbū q̄ dē optatiuuz.
sed intētiōne pessima: eo mō q̄
supra dixerat eis i. xxiij. vt ve-
niat sup vos oīs sanguis iu-
stꝝ. Intelligūt ergo (sanguis
eius). i. ꝑctm̄ effusōis sangui-
nis eius vel pena (veniat sup
nos) Optandū q̄ ꝑꝑe erat im-
mūdis vt sanguis ille mūdifi-
cāꝝ sup ip̄os veniret ad emū-
dationē. sicut legit in. ix. ad he-
breos. Quāto magis sanguis
christi q̄ ꝑ spūm̄ sc̄m̄ obtulit
se imaculatū deo: emundabit
ꝑsciam nꝛaz ab opibꝫ mortuis
ad seruiendū deo viuenti. De
quo Esaie. liij. Iste asꝑget gē-
tes mltas sāguie suo ad emū-
dationē. Hoc est qd̄ dixerat

Jacob in penul. Beñ. de iur-
da in typo eius. Lauabit i vi-
no stolā suā ⁊ in sanguie vne
palliū suū. Stola ista ⁊ palli-
um ecclia ē. Vinus ⁊ sanguis
vne. sanguis eiꝫ sunt. de q̄ Jo-
han. in ꝑmo Apoꝝ. Qui dile-
xit nos ⁊ lauit a peccatis no-
stris in sanguine suo. De hoc
ipse sup. xxvj. Hic est sanguis
meus noui et eterni testamēti
q̄ ꝑ multis effundet in remis-
sionē ꝑctōꝝ. Hoc idem ap̄ls
in. ix. ad Heb. signasse dicē mo-
ysen. Lecto inq̄t omni māda-
to legis a moyse vniuerso ꝑo-
pulo: accipiēs sanguinē vitu-
loꝝ ⁊ hircōꝝ cū aq̄ ⁊ lana coc-
cinea et ysoꝑo: ip̄m quoqꝫ li-
brū et oēm ꝑꝑm asꝑsit dicēs.
Hic est sanguis testamēti qd̄
mādauit nobis deus. Taber-
nacula ⁊ oīa vasa ministerij si-
militer sanguie asꝑersit. Hoc
est quod legitur in Apoꝝ. xix.
Et vidi celū aptū ⁊ ecce equꝫ
albus: ⁊ q̄ sedebat sup eū vo-
cabatur fidelis et verax ⁊ c. ⁊
vestitꝫ erat veste asꝑsa sangui-
ne ⁊ vocabatꝫ nomē eius ver-
bum dei. Asꝑsus est igitꝫ san-
guis xꝑi sup oēs suos in emū-
dationē ⁊ sc̄nificatiōem. Asꝑ-
sus est sup totam ecclesiam vt

sup vestes sua qñ sanguis nu-
triciis: vt eam purpurea et rez
galem veste efficeret, aspicius ē
in ablutionē vt diximus. S;
ceci iudei nec in ablutionē eū
sup se venire petebāt: cñz eēnt
imundissimi. imo ton⁹ mūdi
lauacrū sibi fecerūt in qñnamē-
tum. Nec ipm petebāt sup se
venire in sanctificatōem: cum
essent pctōres ⁊ scelerati. imo
diabolico miraclo de ipso to-
tius mūdi sacramēto et scifi-
catione execrationē ⁊ abomi-
nationē hauserūt: ⁊ de mundi
recōciliatōe cumulū offensaz.
Non petebant illū venire su-
per eos ad tinctōem vt essent
purpure ⁊ vestī regia. sed po-
tius illo cruentati sunt: quod
et petisse vident. Propter h
belue pñcipū rapaciū ⁊ cu-
pidoz eos cruentatos insequū-
tur ⁊ deuorant atq; dñcipiunt
Similr et volucres inferna-
les. Dia em̄ hic ppter xpī san-
guinē quem velut belue sitie-
bāt ⁊ expetebāt. Vox em̄ bel-
uina est petitiō sanguinis. vñ
et ipse in. xij. ps. ⁊ leones ⁊ ca-
nes vocat. Libera me inq̄ de
ore leonis: ad patrē ⁊ de ma-
nu canis vnicā meā. Unde ⁊
ipse p̄ Hieremiā in. xij. Facta

est mihi hereditas mea sic leo
in silua dedit cōtra me vōcem
Ideo odini eam. Quid em̄ ali-
ud est petitiō sanguis ⁊ mors
nisi rugitus leonis. Vora
liter p̄o oēs accusantes inu-
ste hoc ipm facto dicūt ⁊ si nō
verbis. Eo em̄ ipso q̄ querūt
mortē aliū p̄ inuidiā ⁊ odiū vt
iudi xpo dño sanguinē ⁊ mor-
tem quam expetunt: mell⁹ im-
p̄cant venire super seipos fa-
cto q̄ si verbis id exp̄sse pete-
rent. Unde nō debet aliq̄s re-
pente p̄silire ad accusandum.
sed p̄mū apd se discutere vtz
hec audeat imp̄cari sibi. Sā-
guis em̄ eius quē accuso sup
me. Alioq̄n veniet sup eū san-
guis cui⁹ effusionē iniuste p-
curauit. Idē cauedū est in iu-
riscōsultis tā diuini q̄ huma-
ni: ne sanguis illoz q̄ consilio
eoz regunt super eos veniat
qđ qđem fiet si quantū in eis
est nō recte consulerint. In iu-
deis tñ impletū est ad literam
sup q̄s pena sanguinis xpī tā-
ta venit p̄ Titum ⁊ Vespasi-
anū: vt oēs vel trucidati sint:
vel facti vagi et pfugī p̄ mun-
dū. His dñtaxat exceptis qui
cruentatōem istā sanguis xpī
⁊ inq̄natōem p̄ fidem ⁊ cōuer-

Capitulum

XXVIII

tionem in sanctificatione mutauerunt et purpuream tinctionem sicut apparet de his qui applicuerunt in flandriam. Est autem et hec vox (sanguis eius super nos et super filios nostros) veraciter penitentium et penam penales sponte et hilariter suscipientium. quasi dicat. pena mortis nostri hominis et pena mortis christi quem spiritualiter in nobis occidimus: super nos sit. hoc est illam sponte et hilariter subimus. Vel pena eius merito super nos veniet: eterna scilicet et gehennalis. quasi dicat. illam meruimus. et est secundum hoc vox confessionis. Vel potest esse vox fidei super hoc sensum (sanguis eius super nos et super filios nostros). id est. opera nostra. id est. plus potest ad nostram pacem et reconciliacionem quam nos et opera nostra. Vel aliter. plus potest nobis remitti per eum et dari per christi sanguinem quam nos demerimus et opera nostra. Hoc est: maius est sacrificium sanguis christi quod ipse pro nobis obtulit in ara crucis: quam nos et peccata nostra que filii nostri proprie sunt quam ex nobis ipsis solum oriuntur. Nunc autem postquam nos oportet verba Johis ex. xix. que latius continent disceptationem cum Je-

su et aduersus eum habitam. (Tunc ergo inquit apprehendit pilatus Iesum et flagellauit) manibus ministrorum vel militum subintelligit. sua tamen auctoritate. Et hoc iuxta scriptam fecit ut flagellis utrumque mitigaret rabies eorum: et pietate super flagellatum mouerent: et ab impetitione mortis eius desisteret. Morali ergo tunc. id est. cuius vox penitentium est (sanguis eius super nos et super filios nostros) ut diximus. tunc primum confessor apprehendere potest penitentes: ut flagellet vel duris obiurgationibus vel penis penitentibus: cum ipsi eas expetunt et hilariter subeunt. Neque enim inuito penam iniungenda est. ne peccatis veteribus addat transgressio. Impii ergo confessores in hoc pilatum imitantur qui penitentes quodammodo vi et potestate apprehendunt ut se offerant inducant. Apprehendunt autem ut flagellent vel virga superbie que est in ore stulti. sicut legitur Prover. xiiij. et hoc dum iracunde et indignanter iusto durius eos increpant. Hoc enim est flagellum lingue id est. Job. v. A flagello lingue abscedet. Et. xxvj. Ecce. in muliere zelotipa flagellum lingue omnibus concitatis. hoc flagello pi-

latus, hoc cōfessor impius flagellat confitentes, et hoc dō potestate mī et austeritate, qz vbi eger se tradit oīno curandum medico: nō est opus virga, s; spū lenitatis. Flagellare vtiq; licet veterem hoīem cōfessori sed nouo remanēte illeso. nec pdest aspiras que inferē veteri si desit suauitas qua refouēdus est et reficiendus nouus homo. Distice pō oīs iniquus iudex et oīs tirānus in mēbris apphēdit Iesum et flagellat: dum subditos iniuste capit et affligit. Quasi pō dentibus eum apphēdūt et flagello linguarū suarū flagellant qui blasphemūs eum pcutiunt. Quātū ligatus ad columnā et in ecclesijs pingit: intelligi potest miltice columna ista ecclesia. De qua aplūs in iij. pīne ad Thīm. Ut scias iquit quō te oporteat cōuersari in domo dei q̄ est ecclia dei vīul: colūna et firmamentū veritatis. huic colūne alligatus est vīculis charitat̄. Alligat⁹ fuit etiā eidem quasi qbusdā vīculis vniōis nature et fraternitatis: et aliarū necessitudinū quasi et frater eius et fili⁹ et mēbrum nobilissimū: p̄m qz hō

his vīculis alligatus est ad hanc columnā vt flagellaret. In martirib; pō q̄ ad exēplū ei⁹ flagellati sunt columna ad quam ligati sunt vt omīa immobiliter pferrēt: ipse christus dñs ē. De q̄ Eccl. xliij. Ego sapia in altissimis inhabitauit et thronus meus in colūna nubis. De q̄ Exod. xliij. Erat nubes tenebrosa et illūinans noctē. Et iterū. colūna nubis priora dimittēs post tergū stetit. Vnde q̄ alligat⁹ erat paulus huic columnē in. viij. ad Ro. Quis inq̄ sepabit nos a charitate xpī. In patiētib; pō et disciplinatis colūna patiētia ē: cui⁹ bas spes. Spes nā qz patientiā supportat. alioq̄n decidit. In penitētib; pō et pñalia flagella sustinētib; colūna cui alligandi sunt: spes ē recuperande grē et ventē. In sustinētib; pō flagella tērationū colūna est firmitas ppositi. i. firmū ppositū nō relabēdi de ceto In colūna penitētiū bas est mīa dei q̄ spem corū toram supportat. In colūna tēratioz velut bas argentea est: auditis sacroz eloquioz. illo em̄ necesse est vt supportent et roborent. Alioquin necesse est

Capitulū

XXIX

eos deficere sub flagris tenta-
tionū. In corde meo inq̃t ab-
scondi eloquia tua vt nō pec-
cem tibi. q̃ aspere ergo flagel-
let hodie x̃ps in suis a p̃sidi-
bus impijs ⁊ p̃latis ⁊ cōfesso-
ribz nequā: a q̃bus oībus li-
berari debet vt dixim⁹: a pau-
cis videt ⁊ a paucissimis luge-
tur. (Et milites plectentes
coronam de spinis imposue-
rūt capiti eius) Milites q̃ ei
militant: q̃ negocijs seculari-
bus se nō implicant, sicut legi-
tur in. q̃. secunde ad Thimo.
predicatores et doctores sūt
qui p̃ctōres velut spinas a ri-
gore suo p̃ hūilitatem plecten-
tes: ⁊ vīculū charitatis et mu-
tuorū obsequiorū inuicem col-
ligantes eos in decorē ⁊ gl̃iaz
x̃po dño velut coronam coa-
ptant, a q̃b licet prius pūctio-
nes hoc est, p̃pter merita eorū
in passione p̃tulerit, eos tñ ve-
lut coronā gl̃ie p̃uersos obti-
net ⁊ gl̃ificatos obtinebit. hoc
ei illa spinea corona significa-
uit: cetum sc̃z p̃ctōz x̃po dño
in gl̃iam ⁊ honorem tandē co-
aptandū. Peruersi s̃c̃o p̃zela-
ti qui diabolo militāt: coronā
de spinis ad tormentū siml et
ludibzūm x̃po dño plectunt,

dum circa eius spūale caput:
hoc est honorem clericalē vel
ecclesiastice dignitatis malos
coaceruāt. Tot igit̃ spinas in
coronam eius quaz dicimus
implectūt q̃t malos in ei⁹ ec-
clesia instruunt, ⁊ lōge pūgen-
tioribz spinis eum hodie coro-
nant: et maiori ludibzio q̃ mi-
lites pilati q̃ndam coronaue-
rūt. Q̃ aut̃ p̃ctōres spine sint
ex. xxij. sc̃ol Regū. palam est
in nouissimis verbis David.
p̃uaricatores inq̃s quasi spine
euellent vniversi q̃ nō tollunt
manibz, et Esa. xxxij. Spine
congregate igni cōburentur.
vbi similr loquit̃ de peccato-
ribz. Coronam etiā spineaz
x̃po dño ad ludibzium ⁊ tor-
mentū imponit: q̃ ei gl̃iam p̃
p̃ctm q̃dlibet querit, q̃d ple-
rūq̃ sit. Unde ⁊ in captōe cō-
stantinopolitana ipse dñs Je-
sus apparuisse cuidam dicit̃
et dixisse, q̃ plus ille cruce si-
gnatoz sc̃z exercitus me rur-
sum corona spinea coronauit
quod ideo dictū videt̃ q̃ per
rapacitatē ⁊ cupiditatē suam
forte vnitatis ei gl̃iam ecclesi-
astice acquisiuit et scisma sub-
mouit: q̃ et si iuste hoc impa-
uit summus p̃ntifex: tñ mulci

in exercitu illo sub p̄textu obediente poterūt p̄sulere avaricie sue et cupiditati. q̄si igit̄ exterius gl̄ia eccl̄iastice vnitate et obediētie sue coronabāt dñm, inter? aut̄ aculeatis intentionibz et spineis ip̄m pungebant. Eodē mō et vnusq̄sqz p̄ modulo suo de spinis pctōrū suoz x̄po dño coronā glorie plectit dū remissionē eozū ei attribuit et p̄ ea illū glorificat. S̄c̄r̄ et q̄ eadē ei dimittēs da: q̄a debita sunt. ille x̄o misericors. Et qz morbi et vulnera sunt: ille x̄o salus et medicina. et qz sordes sunt: ille x̄o in ablutionē sanguinē suū sūdīt offert dimittēda: sanāda: lauāda: ip̄m em̄ in h̄mōi glorificat. Eodē mō q̄ victoriam pctōz suoz ei soli attribuit: coronaz q̄dāmō victorie de spinis peccatorz suoz ei deez plectit. Qui x̄o de peccatis suis gloriat̄ur aut p̄ pctā victoriam quācunqz aut gl̄iam acq̄rere molitur q̄dāmōdo corone spinee ludibriū et tormentū capiti ei? circūponit. Quid em̄ aliud intelligēda est spinea corona q̄ gl̄ia q̄libet vel victoria p̄ pctā acq̄sita. aut gl̄ia ipsa de pctis et iō de spinis. Quas spinas dum

nobis gloriā facimus et gaudium: christo dño p̄uertimus in ludibriū et tormentū. Non solū in nobis sp̄ualr vt supra exposuimus. sed etiā q̄ntuz in nobis est p̄sone sue hoc facimus. Quis em̄ dubitet quin gloria nostra de offensis eius et gaudiū de iniurijs q̄s ei intulimus essent ei ad humilitatem et tormentū: nisi impassibilitas ei? et gloria p̄hiberet. q̄a et si p̄sona sua hoc est inq̄stuz hō est non moueret: et hoc patientia sua et hūilitate facientibus. hoc zelo tñ rectitudis p̄ dei honore et gl̄ia necesse haberet indignari et zelo domus dei comedi. Hoc idez et in penitentibus iuxta moralem intelligentiā necesse est fieri. Capiti em̄ et cordi penitentis circūdanda est spinea corona: h̄ est cōpunctio que velut corona caput id est cor penitentis exornat. et tanq̄s de spinis cōpleta exulcerat et cōpungit ita vt sanguis inde defluat lacrimarū. Hec debet totū caput circūcingere. i. totū cor vt vis rōnabilis p̄ cecitate sua et tenebris et erroribus et turpius vanariūqz cogitationū inq̄nationibz et occupationibz dole

Capitulum XXIX

at et lugeat. Et vis cupiscibilis p oibus gaudijs et tristitijs et desiderijs turpibz et noxijs. Et vis irascibilis p oibz leuitantibz et vanitatibz: perturbationibz: audacijs: pusillanimitatibus: et ceteris que ad ipaz pertinent noxijs stimulet doloribus: et sanguine defleat lacrimarum. Alioqn non est corona nisi totu cōpūxerit et exulcerauerit. Et h est quod de in ij. Joelis. Nūc ergo cōuertimini ad me in toto corde vřo dicit dñs: in ieiunio et fletu et planctu. hoc est vt totum cor ieiunet: totum flet: totu planget. Et merito flagellationem sequit spinea corona. qz sacra obliuione et etiā corpalez afflictionē sequi debet cōpunctio. Alioqn fere desperanda salus flagellati medico corona ista ludibrii et supplicij videt. sed eā pie hūiliterqz portantibz: coronā honoris et glorie pmeretur. Qui exempluz et meriti et retributōis in christo domino claruit. In eadez etiā corona que sit terreni regni gloria nobis insinuat. Intus em spectantibus terreni regni gloria: non est nisi ludibrium et tormentuz. Si videas

murē dñari ceteris muribz: nunqd risum teneas: quasi ludibriū est dñatio muris i murēs. sic et hominis in homines puta q terreni regni coronaz gestat. si stultus est ad ludibriū aliorū et tormentū ppiū eam gestat. Alijs em spectaculum obprobrij et irrisōis canticū: qsi si asinus coronat? apparet: aut paruulus vel infans. Nec em duo genera hominū coronis ludificari solēt sicut et adhuc stulti reges coronis suis ludificant: et omnibus recta sapientibz sunt obprobrio. Est aut corona i paruulo et in asino ludibrium. qā dedecet eos. quēadmodū dicit Prover. xx. Non decet seruū dñari pncipibz. Et iter. xxvj. Quēadmodū nix in estate et pluuia in messe: sic indecens ē stulto gloria. Quis aut dubitet stultuz et paruulū esse et insanū interius qntūcūqz canescat eius asinus exterius. Quia igit indecens est i eo huiusmodi gloria: indubitanter est in eo ludibriū. Q aut et ad suppliciu ipsi testimonio sunt qui hoc de se omnes testificantur. Si aut sapiens est: non est dubiu qn sit ei ad ludibria

um, Ludibriū dico ipsi? ipse
em̄ seipsum in statu illo ludi-
brio habet et irrisioni: dum se
indignū hmoi corona et eam
sibi indecentē reputat. Quin
aut sit ei et ad tormētū dubita-
ri nō potest. Sapiens debi-
te sollicitudinis redditor ē sp̄
in subditos, oīmque labores et
dolores: oīmque picla subdito-
rū velut ingentem fascē spina-
rū sup se congestā portat. Vi-
bus em̄ malis subditoꝝ pun-
gitur: exulcerat: oīm honori-
bus honorat. Sicut de seipo
docet apl's i rñ. scde ad Cor.
Quis infirmat et ego nō infir-
mor. Manifestū igit est qz co-
rona terreni regni: noīe qdez
corona est et insigne regni, in-
terius aut ludibriū et tormen-
tum. Eodez modo dicim⁹ et
de multitudie maloz xp̄iano
rū, quia noīe tm̄ corona chri-
sti sunt. interius aut q̄rum in
eis est sunt ei ludibrium et tor-
mentū. Ludibriū, vñ ipsemet
dicit p̄ Ezech. in. xxxvi. No-
men sanctum meum polluis-
ti in gentibus. Tormentū, sicut
sup exposuim⁹. Non em̄ stat
per eos qñ peccatis eozū do-
lore cōpassionis et etiā passio-
nis iterum cōpungat vñ pun-

gatur. Et sicut, Isai. ipse
met dicit ad ecclesiam electoz
Et eris tu corona glorie i ma-
nu dñi et diadema regni i ma-
nu dei tui. Sic et ecclia repro-
borū q solo noīe deum hono-
rare vident: corona sunt ei spl̄
nea, hoc est ludibriū et suppliciū
Ad hunc modū manifestum
est totū cetū virglnū fraterna
charitate scinuicē cōplectētiū
sertum esse ex lilijis virginita-
te candentibz et eiusdem odo-
re fragrantibz. Similiter cetuz
martirū sertum esse roseum q
christi caput redimitur. Et ce-
tum cōfessorum ppter lumio-
sitate doctrinaruz: coronā esse
stellarum. Et cetum humiliū
sertum esse consertū ex violis
Et cetum zelantium, i. zelo re-
ctitudinis ardentū: eiusdē sal-
uatoris capiti in gloriā et des-
corem circumdatum dubitari
non pōt. Caput em̄ xpi deus
sicut dicitur in. iij. p̄me ad Co-
rinth. Diuinitati igitur chri-
sti qñ circūdat⁹ in modū serri
ex lilijis vernantissimis p̄serri
adheret totus cetus ille virgi-
ne⁹. Manifestū ē qz qz milites
isti xpm dñm coronauerūt spi-
nis ad ludibriū et suppliciū sz
qñ falsa fuit hmoi coronatio.

imo reuera pabola est corona
cōis quā dicimus. Unde tāto
maiori ludibrio atq; supplicio
tātoq; pūgētorib; spinis co-
ronat euz hodie q̄tum in ea ē
multitudo maloz noīe solo ei
circūdator; q̄nto maior ē ve-
ritas ip̄a sua pabola et figura
Qm̄ autē credit hmoi coronā
ex iuncis rigidis et aculeatis
fuisse: manifestuz est ex eo qd
dicit in xxxv. Esa. quia coro-
na ista typus est pm̄i et figu-
ra hereticoz. In cubilib; in-
q̄t vbi habitabant dracones
vīroz calami et iūci oriet. vbi
vīroz calami studiū pdicandi
atq; docendi: vīroz iūci studi-
um audiēdi atq; discēdi: iuxta
intelligentiā sacroz doctoruz
accipit. Tunc autē q̄ ex aquis
nascit et in aculeo q̄ntūcunq;
creuerit cōsumat: qd aliud q̄
hereticū designat. quē aq̄ scri-
pture genuit: et in aculeū blas-
phemie q̄ christi caput. i. diui-
nitatē tandē pungeret nutriē-
do pduxit. Om̄es em̄ hereti-
cos a qua scripture genuit. sic
legit in viij. Exodi. quia flu-
uius ebulliuit ranas. i. garru-
los hereticos. Fluui⁹ scriptu-
re. et rane nanq; et pisces lau-
dabiles ex eadē aqua gignun-

tur. et oīs heresis ex aq̄s scri-
pturarū et originē habuit et fo-
mentū. Quia igit istī in clero
maxime et prius abūdauerūt
qui cler⁹ caput qdāmō christi
spūale et mysticū accipit. Vel
quia in xpi diuitates q̄ caput
eius intelligit: lacerandā atq;
pungendā blasphemis se to-
tos exacuerūt heretici merito
corona ex iuncis aculeatis ce-
tus eoz intelligit. Ipsi nanq;
xpo dño se esse i decorē et glo-
riā: imo se solos xpi esse eccle-
siā mētunt. Vel corona hu-
iusmodi cet⁹ noīe tenus cleri-
coz cōgrue accipit. Hos em̄
sola affluētia tpaliū que in ec-
clesia est sola vt cēt clerici ge-
nuit Ex aqua em̄ hmoi abū-
dātie p̄m̄ clerici facti sunt: hoc
est vt ditarent et deliciarentur
in ecclia. Quēadmodū autē
iūcens de toto hūore quē hau-
rit solū nutrit in aculeū. sic et
istī ex aqua abūdātie tpaliū
se nutriūt et inalcant et acuiunt
in peccatū. Hmoi ergo cetus
aut malis necessitudinib; aut
cognatōe: aut malis fauorib;
cōiuratōib; et innūeris inho-
nestis colligatōibus in coro-
nā spinēā xpo domino fact⁹ ē
hoc est in contumeliā et ludē.

brum. Propter eos em chri-
stianu nomen marie blasphe-
mat z eoz turpitudinē eccle-
sie exprobrant hodie oēs ei⁹
hostes, hoc est iudei heretici
et gentiles. Quia p̄o de iuncis
etiā pgamenū fit: vt in eo scia
descripta seruet: merito p̄ iū-
cos clerici accipiēdi ex q̄bo li-
bri vite cōpingendi sunt et ca-
lamo spūs sancti. i. lingua do-
ctoꝝ inscribendi, vt sint alijs
libri vite p̄ sciam quā cōtinēt
Sed palā est qz p̄ maiori pte
ad hoc inepti sunt vt in pga-
menū spūale excedant z vt in
scriptionē istā recipiant. Q̄i-
no em animales et ad ea que
dei sunt indociles se ostendūt
Lū ergo clerus armariū de-
beret esse in ecclesia z librariū
in claustro dñi: cōtinēs om̄ia
sacra volumina: z bibliote-
ca spūalis: factus est eidez in
coronam spineam vt exposul-
mus. Sed neqz structura ad
ornatum z decorem in domo
dñi ex hmoi iuncis fieri pōt:
dum se per tribulationē z cō-
temptum ab hūoribus et ra-
dicibus suis abcidī nō patiū-
tur: z p̄ humilitatem et patiāz
iacere et pedibus gradientiū
atqz p̄clicantū subterni ne-

sciunt: qn potius ad deturpa-
tionem erecti z rigidi et ad ri-
pas aculeati stāt in domo do-
mini. Sed neqz ex hmoi iun-
cis accēdi possunt lucerne vl
lāpades in domo dñi. Accē-
dunt q̄dez ex eis lucerne z lā-
pades in ecclesia sathane duz
om̄i ardore vicioꝝ flāmesūt
et oīmode euidentia turpitu-
dinis elucescunt, sed oleo dul-
cedinis z miscōie ibui et igne
charitatis vel spūs sancto arde-
re z lumē alijs ministrare nō
possunt oīno Sufflat in eos
assidue z admouetur ignis sa-
croꝝ eloquioꝝ: infundit ole-
um dulcedinis z miscōie, z sic
etiā accendi nequeūt, qd in
de p̄fecto est, quia radicis sue
aquositate que eos genuit vt
clerici essent z nutriuit vt dixi-
mus: deferere prozsus nolunt
quin potius assidue in ea per
amorē et sollicitudinē demer-
gant. Infundit aut̄ eis oleū
diuine miscōie z dulcedinis:
dum beneficia sua de⁹ eis lar-
gitur siue tpalia vel spūtua-
lia, vel dum fit eis rememora-
tio illoꝝ. Dis his luncis nec
instrumenta fieri possunt ad p̄-
scanduz in fluminibus egip̄i
mundi hui⁹. Q̄m̄ino em per

Capitulum

XXIX

eos de fluminibus vicioꝝ nul-
lus peccatoꝝ vel magnus vel
modicus: hoc est nullus pſci-
culus ꝑ eos capi pōt domio.
De his etiā sunt stragula q̄
vulgo dicunt v̄l tapeta v̄l ta-
petes. i. ornamenta sediliū v̄l
sedii: que sc̄z sternunt sup se-
des et sedilia. Sedes em̄ ca-
thedrales ecclesias q̄s tēge-
runt vel q̄bus inhererint inq̄-
nant et deturpant. similr et se-
dilia. id ē minores dignitates
quas christo dño pſidenti or-
nare et decorare debuerāt in-
tolerabiliter fedāt et debone-
stant. Merito igit̄ quia nulli
vsui vtilis sunt dño: cōpan-
lumbari Hieremie qđ ita cō-
putruit in flumine magno eu-
frate vt nulli vsui aptū esset. si-
cut legit̄ in. xlii. eiusdē. Eufra-
tes q̄ppe frugifer interpretat̄. et
signat tpallum affluentia: in
qua clerici nostri tēporis pro
parte maxima putruerunt ita
vt nulli vsui apti sint. Diuiniſ-
enim vsibus om̄ino inutiles
sunt. quia putridi moribus et
imperiti scientia. Vndanis
autē vsibus om̄ino similr in-
epti: neq̄ em̄ militie congruit
eorū mollicies et voluptuosi-
tas: neq̄ agriculture laboribꝫ

Similiter oclositatē et negli-
gentiā et impitiam eorundem
non admittit negotiatiois sol-
licitudo et sollertia. **Assites**
isti qui coronā istam negligē-
tiam et decorē de spinis pecca-
toꝝ christo dño plectunt: q̄tu-
or fuisse legunt̄. Hi sunt scri-
ptores diuinorū testamentorū
et expositores eorū: doctores et
p̄dicatores vel boni prelati et
p̄ncipes boni: doctores et bo-
ne discipline ministri. Disci-
pline ministros vocamus of-
ficiales et pretores id est vtri-
usq̄ gladij executores. Qua-
tuor p̄o milites penitenti ple-
centes coronam spineam cō-
punctionis: q̄tuor partes sūt
sciētie. Prima est cognitio bo-
norum que a deo accepimus
hoc est diuine munificētie in
nos. **Scda** est cognitio ma-
lorū que eidem reddimus.
hoc est nostre ingratitudinis
in eū. **Tertia** est cognitio bo-
norū que demeruiꝫ. Quar-
ta est cognitio malorū que me-
ruimus. Nō potest quis ba-
bere quatuor milites q̄n eius
capiti hoc est cordi coronam
cōpunctiois circudent. Ne-
cesse em̄ habet dolere qui tot
et tanta beneficia de dei mu-

nificencia tam indignus inu-
tiliter accipit et quod ei tam ingra-
tum se exhibuit. et qui tot et tan-
ta sibi promissa bona demeruit
et quod tot et tanta minata sibi sup-
plicia et meruit et in nouissimo
thesaurizauit sibi. (Et veste
purpurea circumdederunt eum)
Pro quo Mattheus habet (cla-
midem coccineam circumdederunt
illi) et addit etiam (exuentes eum)
propter vestimentis subintelli-
gitur. Christus exiunt: qui ve-
stem suam. id est ecclesiam ab
eo separent. Similiter et quod de-
corem christiane conuersationis
ab eo auferunt. Diabolus hoc
induunt qui multitudinem a
christo auercentes: eidem ve-
lut vestem coaptant. Similiter
et qui turpem conuersationem
exteriori multiplicant vel sug-
gestionem vel exempla. Istas enim
duas vestes christi accepimus scilicet
ceterum electorum et christiane con-
uersationis forinsece decorez
quas heretici et scismatici la-
cerant: et unusquisque reprobo
panniculus inde rapit et separat
id est seipsum. Tot igitur existi-
tibus laceratoribus: tot vestis
sue scissoribus: non est mirum si
lacerata est vestis christi. ecclesia
In qua laceratione appetit christus

dominus et esse et fuisse in ripa. Igno-
miniose vestitus est veste adeo
lacerata atque detrita. Vnde ve-
re usque ad pedes denudatus
est hodie. quasi enim nudatum
est collum eius a torque aurea
doctorum et predicatorum: et hume-
ri eius a suprahumerali martiris. et
pectus eius a rationali confessorum. et
dorsus eius et vetera ceterum disci-
plinatum: hoc est a ceterum patientium
et abstinentium. et ad renes et partes
genitales a ceterum virginum et conti-
nentium. Et si vestem aaron
que figura est totius ecclesie con-
sideres: christum dominum fere nudum
inuenies. Diabolus autem pur-
puratus et gematus. clarus et ful-
gidus ubique fere palam ince-
dit: nec erubescit videri de ce-
tero. eo quod ignominia eius om-
ni fere gloria potentium et diuinitus
et laetorum iam non optata: sed exor-
nata est. Si gloria vestitus est: attamen
das impletas: aut estimas aut
merito timeas quod ipse sibi promi-
serat in. xiiij. Esaias. Sillis ero
altissimo. Similitudinem quippe
glorie altissimi sibi vendicauit:
dominus similitudinem glorie vestis eius
de sibi aptauit. non ei diabolus
fidem christianitatis id est similitu-
dinem et simulationem. Similitudo
namque et simulatio christianitatis

reprobi christiani sunt: q̄z ce-
 num induit q̄si vestem diabo-
 lus. Unde in veste s̄l̄is vide-
 tur altissimo. Nec m̄z si ado-
 magnifice: adeoq̄ fulgide ve-
 stit̄ z ornat̄ diabolus: cū tan-
 ta multitudo x̄po dño tot̄ stu-
 dijs rapiat z furet̄ vnde vesti-
 at diabolū. Mirabilr viden-
 tur miserari nuditatē diaboli
 q̄ tā sollicitē eū vestire et orna-
 re studēt. seipsos em̄ z sua oīa
 x̄po dño furant̄ z rapiūt vt il-
 la vestem diabolo vl̄ partem
 vestis faciant. Nullius pau-
 peris nuditas adeo vnq̄ mi-
 serata est vt ei tāto studio emē
 dicaret̄ vestit̄. Christi x̄o dñi
 nuditatē et ignominia misera-
 ri vt eam tegant ne dicā exor-
 nent. Vestē illam heretici: de-
 tractores: z malorū q̄rūlibet
 suggestores p̄p̄ijs dētibz desu-
 per scap̄los x̄po dño auferūt
 z auellūt. sed detractores z he-
 retici nec modicū filum de ea
 q̄tuz in eis est relinquūt. nec
 modico em̄ bono detractores
 parcunt qn̄ ip̄m lacerent. Illi
 x̄o radicem oīm bonorū. i. fi-
 dem funditus extirpāt z auel-
 lunt. ypocrite x̄o sup̄ oēs ves-
 tiunt et exornant diabolū.
 Vestiunt em̄ euz duplicibz: z
 decore forinsece puerfationis
 et oī mirificētia ornatus exte-
 rioris ip̄m decorāt. sed falsis
 oībus auro. s. z gemmis vir-
 tutū z operū que in eis solam
 habent tincturā z spēm sed p̄-
 cio z veritate carent. Vix ho-
 die sacco indutus est x̄ps do-
 minus. vix em̄ vilis z paup̄
 bus sibi adherentibz tegit̄: ne
 dicam ornat̄. Purpura em̄ se
 re tota cessit in partē diaboli.
 hoc est potentia z gl̄ia mūdi i
 vestem eius. Sed z sacc⁹ bu-
 iusmodi p̄cillus est: neq̄ enīz
 oēs paupes z viles x̄po cohe-
 rent. nec saccus ergo hodie ei
 relinquit̄ ad induitū. nec sac-
 co vñ p̄mittit̄ p̄cidentibz euz
 et discerpētibz vndiq̄ pilati
 limitibz. s̄ ē his q̄ diabolo mi-
 litant z x̄pm dominum in se-
 ipsis et in alijs impugnant.
 Exuitio igit̄ illa quā iuxta lite-
 rā milites pilati fecerunt: figu-
 ra fuit z p̄bola exuitōis q̄ ab
 initio mūdi cepit z vsq̄ ad s̄s
 nē mūdi duratura ē. Milites
 em̄ pilati nunq̄ cessant. nūq̄
 d̄sinūt pilat⁹. i. diabol⁹ h̄re mi-
 lites qn̄. s̄ illi militēt et christū
 dñm vestibz suis exuāt. S; d̄
 vestibz eius z nūero vestitū la-
 ti⁹ erit nobis differēdū iferi⁹.

Sequit. (Clamide coccinea circūdederūt eū) Clamis coccinea ecclesia est malignantiū sanguinolentorū, hoc est sanguine pcti rubricatorū, hoc est vestimentū mixtum sanguine quod erit in cōbustionē et clibō ignis, vt legīt Esa. ix. Hāc mali prelati velut pilati milites xpo dño circūdant ad illusionem: dum multitudines malorū in ecclesijs suis instituunt. Pallio ergo sanguinolento xpm dñm induunt, et h ad illusiones, quia nihil aliō xpo q̄ cōtumeliā faciunt. Ipi em sunt q̄ maxime eum in honorāt. Vel clamis coccinea multitudo carnaliū, hec em est color carnis. Vel clamis coccinea carnis scz et sāguinea multitudo p̄pinq̄orū que ad christi dñi illusionem et cōtumeliā in ecclesijs inducūt et ei p veste regia circūdat. De his omnibz Dicheas in, iij. Audite hec inquit principes domus iacob. Iudices domus israel q̄ edificatis sion in sanguinibus et hierusalē in iniquitate, in sanguinibz, i. in sanguine peccati et sanguine p̄pinq̄tatis. Clamis coccinea multitudo est patientius; velut p̄

prio sanguine tinctorū disciplinatorū christi sanguine p̄ imitationē passionis eius rubricatorū. Et quelibet istarū vestium purpura sāguinea ē. Multitudo p̄o charitate ardentū quia color ignis purpure⁹ est siue coccine⁹: purpura ardēs iuxta vulgarem noīatiōem accipit: que et xpi sanguis rubet et ardet, hanc em ignis charitatis quā in passiōe maxie nobis exhibuit et inflāmauit vt arderet et rubricauit vt cōpateret et imitaret. Hec multitudo licet ita distinxerim⁹ vna ē vestis. s. regia et tanto rege digna, hanc milites pilati ei circūdederunt, qz mortē q̄ illam sibi et emit et redemit et acq̄siuit intulerūt. De veste p̄o malorū cōgrue dicit quia eam illi circūdederūt. Sed exp̄ssius habet litera Iohis que cōtinet (veste purpurea circūderunt eum) velut obsidione ad impugnandū. Unde ipse met dicit in ps. sue passionis. Circūdederūt me vituli multi et multitudo malignantiū obsedit me. Et alibi, circūderunt me sicut apes. Et iterum, circūdederūt me quotidie, scz cut aq̄ circūdederūt me simul

Capitulum

XXIX

Quia prius exuerunt eum: vel
 quod exuendus esset synagoga quae
 erat quasi vestis eius propria, et
 postmodum indueretur gentium ec-
 clesia: quae et peccatis fuit primum
 sanguinea: et postmodum christi
 sui sanguine decorata, vel quod pri-
 mum exueretur apostolis quasi veste pro-
 pria: et postmodum indueretur mar-
 tiribus quasi veste purpurea. Vel
 quod primum exueretur mortalitate
 ista et miseria: et deinde regio ho-
 noris vestiretur et gloria: significat
 uis. Doraliter autem primum
 nos exuere debere vestem vetu-
 statis pfordidam: quod induamur
 claudide coccineam hoc est re-
 galis purpuram, nec aliter spera-
 re pallium laudis ab eo nisi pre-
 cesserit spiritus meritis, sicut le-
 gitur in Esa. lxj. Hoc idem signifi-
 catum est. iij. Zach. ubi dicitur, et
 Iesus erat indutus vestibus sor-
 didis. Et ait angelus ad illos
 qui stabant coram se dicens, Au-
 ferte vestimenta sordida ab eo.
 et dixit ad eum, Ecce abstuli ini-
 quitatem tuam: et indui te mutato-
 rijs. Et hoc quidem congruit ut
 vestis sordida et despecta exu-
 at antequam vestis noua et regia
 induatur. Llamis ista coccinea
 decor est christiane puerfatio-
 nis, vel habuit est puerfio per-

nitentie: quae et vestis regia est re-
 gens et ostendens et facies. Sed
 vestis quidem proprie sanguinea, i.
 morte veteris hominis tincta est:
 habens manifesta iudicia mor-
 tis eius, sanguis enim iudicium
 mortis est. Vel sanguine, i. mor-
 te noui hominis, debet enim habere iu-
 dicia et quasi mortem quando confessio-
 nem praecedens peccati. Non enim ha-
 bet vestem istam purpuream quem
 conuersationis humilitas fuisse non
 iudicat peccatores. An non neces-
 se habes ad illusionem portare
 et ad obprobrium cum christo domino si
 velis eam hoc est significatum eius
 portare tandem in gloriam et deco-
 rem, quod contra illos dicimus quod pe-
 nitentiam nolunt cum illusionem et
 obprobrio refugientes peniten-
 tiam quod illos obprobrio et il-
 lusioni homini faciat inter homines,
 excusant enim plerumque se ab onere
 proprie per obprobrium et irrita-
 tionem hominum, non dico propter scan-
 dalum, et dicunt se nolle facere
 quod iubent: ne ab hominibus irride-
 antur. non recolentes quod christo do-
 mino in veste purpurea illu-
 suz est, et quod illam solummodo ad
 illusionem et obprobrium porta-
 uerit: et quod in hoc exemplum por-
 tandum obprobriose proprie reli-
 rin, Accepissimum quippe deco-

et eodē dignissima satisfactio est humiliter portare obprobria: que p penitētia irrogantur. maxime ab his q pctōrū suoz laudibus vanissime delectati sunt et gloriati. et p contumelia que deo irrogata est nihil deo cōgruentius satisfaccit q obprobrioz hūilis et iocunda susceptio. Significat et ista clamis coccinea charitatē ipsa figura ppter latitudinē scz et colorem igneū. Pallium em oibz vestimētis latius est et posteriora tegit. posteriorū em obliuisci facit. anteriora aut sunt. Hoc pallio indutus erat aplūs. sicut appet in iij. ad. Phil. vbi ait. Que qdē retro sunt obliuiscēs: ad ea q sunt pora extendens meipsuz ad destinatū psequor prauū superne vocationis. Significat et illō palliū memoriā dominice passionis. Qu aut charitates significat exp̄sse legitur Esa. xxvij. Coāgustatū est inquit stratum: ita vt decidat alter: et pallium breue vtrūqz operire non potest. Pallium em charitatē christum dominum sponsum: et adulterū. i. diabolū operire non potest

Non enī admittit charitas adulterū cum spōso. Hoc est pallium quod expandi super se petebat Ruth ab ipso booz in. iij. Ruth. Ruth nāqz ex interpretatione nomis significat ecclesiam de gētibz. Interpretat enim Ruth videns vltimū s. vel deficiēs. Quia ergo iudea excecata: illa videt effecta ē ex ortu veri luminis. et quia illa pigra et tarda semper ad crescendū: ista pō festinans. et quia illa presumēs de viribus et meritis suis: ista pō semper deficiēs a seipsa: et insufficientiā suā in deo solo cōstituens. Booz pō interpretat in quo robur: vel in quo virtus: siue in ipso fortitudo aut ipse in fortitudine. significat ergo christum dominū qui est virtus dei patris. sicut legitur in primo p̄me ad Cor. Christum dico dei virtutē qui et in fortitudine veniet. Sicut legitur Esaie. cl. Ecce dominus in fortitudine veniet. Pallium ergo charitatis extendit sup nos christus dominus cuz dilectionē suā vsqz ad nos nō soluz despōsandos. sed etiam morte sua repandos extendit

Capitulū

XXIX

Significat etiam palliū p-
positum martiriū z pmpitu-
dinē. Un ep̄s vniuersalis s̄
ueroman⁹ pōtifer pallio vti
semp coccineo. vt memoriam
sq̄ habeat dñice passiōis z p-
positum z pmpitudinē patiē
di p ecclesia xp̄i. cuius vicē eā
regendam se habere ostendit.
Gloriā aut̄ terreni regnī cru-
entatam esse sanguine pctōz
et violentiaz eiusedē palli cor-
lore insinuat. *Vlex z roman⁹*
pontifex z secularis p̄nceps
ipsa veste purpurea qua vti
clamare videt̄. *Aspsus ē san-*
guis subditoz sup vestimēta
mea. vl qz pctā subditoz illis
imputabunt̄ in penā: nisi cor-
rectioni z emēdatōi eoz debi-
ta sollicita inuigilauerint. vel
qz oīa mala subditoz p cōpas-
sionem vestes eoz qdāmodo
aspgant. sic dicit xp̄s dñs de
se *Esate. lxiij.* Aspsus est san-
guis eoz sup vestimenta mea
passione simul et cōpassione:
sup carnem meā. *Vel in ipso*
pallio coccineo z veste purpu-
rea vtriqz p̄ncipi sanguis sub-
ditozū figuratiter ostendit̄: vt
de manibz eoz req̄rendus eis
denunciet̄. vl vt vterqz p mo-
do suo ablutioni z deterfioni
hmoī sanguis inuigilet. vtri-
usqz em̄ vestis multitudo sub-
ditoz est. (Et posuerunt inq̄t
Math. arūdinē i dextra ei⁹)
Arūdinez quasi p sceptro ad
obprobrium et irrisiōē. eoqz
regem se esse pilato pfessus fu-
erat In arūdinē p̄mū scriptu-
ra q̄ arundine scribit̄ designa-
tur quā debet habere in dex-
tra q̄ regimīnī aliorum pficif.
In dextra. i. in opatiōe vel in
pmpitudie: nō in sinistra vt
piger sit z tardus ad intelligē-
dū in ea z opandū fm̄ eā. *Al*
in dextra vt nō nisi p eā z fm̄
eam opet̄. Nec est virga dire-
ctionis z sceptruz regni xp̄ia-
ni. Unde p̄cepit dñs Josue
vt rex israel faceret sibi descri-
bi deuteronomiū legis vt le-
geret in eo die ac nocte. Si-
gnificat aut̄ z arūdo vanitatē
et fragilitatē regnī terreni. In
sceptro nanqz ptās regia z iu-
diciaria signat̄: que fragilis ē
adeo qz volūtate hoīm z obe-
dientia sola inuit̄. nō em̄ pōt
rex p se. sed p voluntatē z obe-
dientiaz subditoz. *Vacuaz*
et vana est int⁹ ptās. nihil em̄
habet intus sed totū foris sic
arūdo. Arundo quippe totuz
qđ habet foris habet et nihil

Intus: intus enim vacua est. sic
 ptas terrenor regū totum ha
 bet in voluntate et in obediētia
 iūbditor. Vel totū habet fo
 ris in opiniōe hoīm et nomina
 tione. Vocant enim eos hoīes
 dños et potētes et opinant eē
 sed reuera intus ministri et ser
 ui sunt. Ptās illa instar arun
 dinis vento agitate sp ventis
 multipliciū turbationū et sol
 licitudinum quantū agitatur. se
 pe etiā precipit. sicut dicit Ec
 clesiasticus. x. Breuē lāguorem
 pccidit medicus. sic et rex hodie
 est et cras morietur. Ex his ergo
 q̄ dixim⁹ qd aliō dat intelligi
 regē esse sine literis q̄ regē esse
 sine sceptro. Qd qdem pñici
 osissimū et maxie intolerabile
 in regibz. i. rectoribus aīaz.
 Arūdo ista aurea est q̄ metiē
 dum est totū edificii celestis
 bīersalē. i. ecclīe. sicut legitur
 Apocal. xxi. Et mensus est in
 quit angelus ciuitatē de arū
 dine aurea. Arundinē istā nō
 int⁹ vacuā facit vanitas et ple
 nitudinis defectus. sed hūili
 tas q̄ aīaz est soliditas. Sic
 miserū pccōrem spinis pccōz
 et vicioz coronat pilatus. i. dia
 bolus. oēs enim pccōres capite
 id est corde et spinat et exulce

rat diabolus. Deinde cruen
 tum eis palliū circūdat. Illud
 est crūta puerfatio et sanguis
 nea pccōz. sicut Apocal. xxiij.
 Vlier circūdata purpura et
 coccīno: tota multitudo malo
 rum accipit. et mulier coccīnea
 sedens sup bestia: illa eadē in
 eodē. hoc est vestimētū mixtū
 sanguine: qd supra dixim⁹ ex
 it. Esa. Deinde dat arundinē
 in dextra ei⁹. hoc est. vel liber
 tas q̄ liber est iusticie: seru⁹ au
 tem iniquitatis. sicut legit in. vi
 ad Rom. Cū enim inquit serui
 essetis pccū: liberi fuistis iusti
 cie. Vel arūdo ista est supbia
 p quā seipm regere et alios p
 mēre nō cessat. Arūdo ista in
 tus est vacua et totū foris ha
 bet. libertatē enim se menti⁹ ex
 terius cum seruitus intus sit
 iniquitatis. sicut apparet ex ver
 bis apli. Idem de supbia sen
 tiendū est q̄ potentiā et dñatio
 nem foris ostendit. sed int⁹ ne
 quissima subiectio ruinosissi
 ma infirmitas est. Arūdinem
 istā ne dicā qd ventus sed qd
 etiā sibilus nō exagitat et pccū
 titimo pccipitat et deijcit. Hec
 ē igit effigies expulsiūma pec
 catoris et regni pccū euidētissi
 ma dscriptio. Peccator enim

Capitulum

XXIX

capite, i. corde spinatus et ludibrioſe ſupplicioſeqz corona tus: habitu cruci: p̄tate artu dinus, hoc eſt fragilis v̄l vacuus ⁊ oī vento vanitatis obnoxius. Et cum iſtud totū ludibrium atqz ſupplīcīū inſanīſ ſumus imo furioſus p̄ctōr: regium ornatū arbitrat̄, ⁊ gliaꝝ ſeruitutem durīſſimā et ſubiectionē viliſſimā regiā reputat libertatē atqz potētā. Hac ſi multitudine ſolet illudī furioſi ſicut ſepe diximus. In hoc ergo apparet eſſe liber ton⁹ ſufficientie noſtre xp̄s dñs q̄ ludibria iſta ⁊ ſupplīcia iſta omnia nō ſolū ad redemptōem nr̄az ⁊ imitatiois exemplū pertulit, ſed etiā vt in eo totam miſeriam ⁊ ignominiā ſuā exp̄ſſe legerent peccatores, vt vel corā poſitā exhorrerent: nō ſolū cōminatōibz eius deterritū: aut p̄miſſionibz ei⁹ alleci, ſed etiā de ſeditate eius ⁊ ludibrioſitate repulſi: ſpōte ab ea refugerent ⁊ reſilirent. (Et veniebāt inq̄t Johānes ad eum ⁊ dicebāt Ave rex iudeorū, ⁊ dabāt ei alapas) Iſta euident̄ ē, Sꝫ ſpūalr demones adulatores p̄ vanas q̄dez cogitatiōes: demones p̄ mendaciſſimas lau

des adulationes miſero p̄ctō ridiūt (ave rex iudeorū) q̄tiēs de p̄ctis ſuis placita ei annūciant, q̄tiēs in libertate iſta p̄ſūma et ſupbiam eidem adulātur. (Et dabant ei alapas) vel quia hmōi cogitatiōes ⁊ adulationes alape ſunt q̄bus facies cordis cedit ⁊ cōterit interius, vel quia adulādo ſic ⁊ ſuggerendo tentatōibz alijs quaſi alapis cedūt faciē eius demones: ⁊ adultores interiūs. Totū aut̄ iſtud iuxta modū ſcripture in peccatore faciunt xp̄i milites de q̄bz ſup̄ dixim⁹: cū hoc ip̄m peccatori innotelcūt, Qui ꝑo chriſtū dominū labijs: cor autem eorū longe eſt ab eo Sicut ip̄emet cōqueritur Eſa, cxxix. Eo inq̄t q̄ appropinquat populus ore ſuo ⁊ labijs ſuis glorificat me cor aut̄ eius longe. Et nullo minus chriſtum dñm deboneſtant et quaſi pcutiunt unitatores ſunt militū pilati: imo figure ⁊ ſignificatiois eorū impletorū ſunt manifeſti. Non om̄is inquit dñs in. vii. Da thel q̄ dicit mihi dñe dñe in trahit in regnum celorum. Et in. vi. Luce, Quid aut̄ vocat̄ me domine dñe ⁊ non facitis

que dico. Irrisore igitur est
regem iudeorum. i. p'stentia vo-
cat q̄ cum q̄dem labijs cōfite-
tur regi p̄o dedignatur. Qui
em̄ nihil eorū que regi debet̄
tur. hoc est nec tributū nec ser-
uitiū: nec obedientiā: nec fi-
delitatē: nec colloquiū: nec ex-
ercitium eidem curat reddere
vel facere vel exhibere. Edo-
cemur etiam in irrisiōe ista et
alapis: adulationes et vanita-
tis cogitationes exhorere. et q̄
tiscungz vel se ingerunt vel
offerunt exterius spirituales
alapas timere et dēciare. Chri-
sti p̄o milites edocent sic pec-
catores obiurgationibz percu-
tere vel disciplina vt blandi-
cijs eos p̄liniāt et regni iudai-
ci. id est christiane p̄fessionis
cuiusvis baptismali vinctōne
adepti sunt: crebrius comme-
morationē faciāt. Tunc enī
salubrius p̄fundiusqz alapis
obiurgationū ceduntur si eis
generositas regia et dignitas
quam gratia baptismali forti-
ti sunt memorie eoz increbu-
erit. Nas enim recolētes ob-
iurgationes mirabiliter adiu-
uant et se ipsi fortius cedunt et
atterunt medullitusqz doloris

gladio se trāffigūt. Hoc ip̄m
etiam (aue rex iudeorum) qm̄
virtutes sole quarū esse debe-
mus confitentes sunt et reco-
gnoscentes diuini iuris vicia
negantia sunt et diminuētia il-
lius: quoties bonorū seu
verbis reuerentie seu saluta-
tionis seu aliter: eoqz vani pu-
tamur recolere debemus et re-
putare potius illusionē q̄ lau-
dem. Similr et reges siue do-
ctores animarū sint siue cor-
porū: omnes reuerētijs et ho-
nores qui eis impendant illu-
siones arbitrari debent poti⁹
q̄ honores. et hoc quidem est
vere humilitatis officiū. om̄e
em̄ quod est glorie et honoris
humilitas sibi reputat ad ob-
probrium. et hoc est qua om-
nem gloriam sibi arbitrantur
indecentissimam et se ea indi-
gnissimam. Penitens autem
omnis sibi ad huiusmodi ecē-
pli similitudinez debet illude-
re: et alapis non solum spiritu-
alibus sed etia manualibus
seipsum cedere. Qd̄ aut̄ Da-
the⁹ addit (Et genuflexo an-
te eum illudebant ei dicen-
tes Aue rex iudeorum) Benig-
natio quia adoratio ē exterior

Capitulū

XXIX

maxime reputanda est illusio magnatibz. est enī oīno eis in debita et indecēs: nisi cā aliq famulantes in parte ista coegerit: hoc est vl' familiarior al locutio: aut expeditior mīstratio: aut supbie declinatio: aut alia hmoi qd' z magnates merito excusare possit z debeat a diuini honoris iniuria: et famulātes ab idolatria. Subiungit *Bartheus* (Et expūtes in eum accipiebāt arundinem z pcutiebāt caput eius) De spuris eoz tam ptransuimus. *Distice* hō qui accipit arundinē de dextra ei' z pcutiit caput ei': iudei sunt et heretici: q' ipsa scriptura caput eius. i. diuinitatē blasphemis z scpture testimonijs pcutiunt: dū aduersus diuinitatē eius ausu impio z ore sacrilego scpture testimonijs abutunt. Qd' autē dicit (arundinē accipientes) subintelligit de dextera ei': q'si scia scripture quas de manu eius. i. dono acceperunt (caput eius). i. diuinitatem pcutiunt z impugnat. Vel caput ei'. i. fidē que caput xpianē religionis est z initium. z ideo spūale z mysticū caput xpī accipit ipsa fides. Ad hūc mo-

dū q'cundz vl' fouēdo vel defendendo mala vel impugnādo bona p'tate terrena q' vtiqz a dño deo est. sicut legit i. xij. ad Rom. aduersus xpī gl'iam se erigit: virga arūdinea quas de manu eius accepit caput repcutit. qz p'tate terrena quā ex dono vel p'missione ei' accepit ipm capitali impugnat dū gl'iam eius vt dixim' innuere p'tedit. Eadē z p'tas liberi arbitrij in vnoqz quam vtiqz de manu ei' accipimus. sed caput eius eadē pcutim' q'ties p supbiā aduersus deū illam erigim': z abutēdo hoc est male opando eū impugnamus. i. pletqz in nobis qd' vulgo dicit. qz ipō baculo suo deum pcutim'. Est et supba arundinea libertas mala vl' supba potentia. quā pilati id est diaboli milites hoc est iferiores demones: de manu nra accipiunt q'iens illis ad abutendū p voluntate sua tradimus: ipm hō caput nostruz. i. xpm dñm inde impugnātes pcutiunt. Vel caput nostruz. i. cor nostrū quod ipsa p'tate quā a nobis accipiunt incessanter pcutiunt z vulnerant. p'muz vt dicit arundinem in dextra pe-

nietis vel pctoris hoc est erudi-
tionē vel doctrinā dei recte
opando, hanc em arūdinē ha-
bere in dextra hoc est sacram
doctrinā in opatōe vlt de opa-
tione, Deinde ipa arūdinē in
sacra doctrina pcutere debēt
caput eius, i. cor et pterere do-
nec in puluerē z nihilū etiam
humilitatis redigat, Vel ipa
arundine, i. libertate mala ca-
put eius pcutere debent, hoc
est ipsis malis opibus caput
ei⁹ cōterere z cōfringere, quē-
admodū legīt in, viij, ad Ro-
ma, q^d deus de pctō damna-
uit pctm, de ipa, i. seditate pec-
cati, de ipso fetore illi⁹, de tur-
pitudine, de sumptuositate, pe-
nalitate eiusdē pcutiendū est
cor pctoris, z hoc mō ab ipso
accipitur, et d manu ei⁹ virga
vlt baculus qⁱ caput eius salu-
briter z pcutit et cōterit. Sic
ab ipso Solia accepit Dauid
gladium qⁱ ipm interfecit z ca-
put eius pccidit in, xij, pmi Re-
gū. Sic Judith p^prio puglo-
ne caput holofernis abscidit:
bis pcutiens in ceruicē ei⁹, sic
legīt in, xij, Judith. Bis em
pctoris cor ipso pctō pcutien-
dū est: culpa scz z pena illius.
Velut et pctm quasi gladius

bis acutus est, sicut legīt, xij.
Eccl, Quasi rūphea bis acu-
ta oīs iniquitas: vt p culpā vul-
nus doloris: z p penas vuln⁹
timoris infigat, Vulnere em
doloris vulnus pcti sanatur,
et vulnere timoris sanitas cu-
stodit z recidiuatio p^pcauetur
Sicut z i, vij, Hester Aman
suspensus legīt in patibulo qd
pauerat mardocheo, Vnde
em z patibulū z crux ex duo-
bus lignis: culpe, i. z pene cō-
pacta: pctm ipsū est, In quo
vetus ipse hō et diabolus spi-
ritualiter cōfigit: dū vtroq^q, i.
culpa z pena pcutitur, Hoc ē
quod legitur in, xvj, Johis,
Spūs sanctus arguet mūdū
de peccato, quasi ab ipso mun-
do accipiat vnde mūdū argu-
at et mūdū p^prio gladio aut
baculo interficiat, Quotiens
em mundus arguit: toties et
pcutit, hoc est quod alibi dici-
tur, Vlnneris auxilium peli-
as hausta tulit, Porrat enim
miser peccator z gladium ma-
le libertatis quo seipm vulne-
rat, z quo etiam si repercutere
se sciuerit sibi medeat, Sz vt
dicimus bonoz militū boni
p^plati est ipso gladio quē ma-
gis peccator quasi porrigit sa-

Capitulum

XXX

lubri repensione lenifere pcul
sionis p̄stare remediūz. ⁊ hoc
maxime in publicis exhorta
tiōibus. ibi em̄ salubriter oēs
p̄cutiunt. Priuate p̄o obiur
gatiōes ⁊ familiares yrecun
das mētes et teneras plerūqz
frangūt. maxie si dure ⁊ auste
re fuerint. sicut docet beatus
Breg. sup̄ Ezech. Sequit̄
(Exiit iterū pilatus foras et
dixit eis Ecce adduco vobis
eum foras vt cognoscatis q̄a
nullā in eo cām inuenio) Iux
ta lram partiz vt parceret in
nocētie. p̄im suggestione dia
bolice stimulat⁹ qui fructum
dominice passionis impedi
re moliebat. Doraliter p̄o
iuxta literaz: foras exiit iude
forensis dum interrogatiōibz
allegatiōibus: pbatōibz
causam examiat. Intus se re
cipit dum quid ei faciendum
sit deliberat. Iude p̄o peni
tentialis foras exiit eodez mō
et aliter dum forinseca pericu
la penitētis ⁊ peccatoris: hoc
est cum metum ⁊ cohabitatiō
nem: dum circūinsidiātez mū
dum considerat: dum infirmi
tatem elus: etatem cōplexio
nū: p̄itiam vel imp̄itiam dili
genter attēdit. Inrat autē v̄

intus se recipit: dñ intima el⁹
que gratie sunt aut contrarij
actus ponderat (Ecce inquit
adduco euz vobis foras) Fo
ras penitēs vel peccator ad
ducit: cum sib̄ ipsi manifestat
vel cum qualiter ei cōsulēduz
sit a doctoribus ⁊ p̄dicatoribz
vel iudicibz vel medicis sp̄ua
libus d̄ligenter exq̄ritur. (vt
cognoscatis inquit quia nul
lā in eo inuenio causā) Iuxta
literam iterum dominū Jesū
absoluit. Nec tñ vox peniten
tialis iudicis rectissime iudi
cans. Nullā cām mortis sub
intellige i eo inuenio. Dors
em̄ in penitente mortua est: et
omnis causa mortis ab eo ab
lata. Doriunt peccata ⁊ vi
cia in ipsa penitudiue. ⁊ mor
tua euomunt. Vnde extunc
non est iudicandus peccator
sed iustificatus et sanctificat⁹
potius. Ceci et ipsi confesso
res ⁊ pilato neq̄iores: q̄ ex cō
fessione penitētes cōdemnāt
et eos credunt ac iudicāt pec
catores: cum ex ea deus eos
absoluat ⁊ iustos iudicet. In
quo apparet q̄ iniquum sit eo
rum iudicium ⁊ erronea opi
nio: dum deo cōtrarium ⁊ sen
tiant ⁊ iudicent. ⁊ quid maio

ris cecitatis et impietatis est de ipsa iusticia confitentis: ipsum in iustum et peccatorem iudicat quasi de albedine nigrum. Iusticia enim nostra est apud deum et in eius iudicio confessio in iusticie nostre. Ex hoc enim iusti sumus: et iusti ab ipso domino iudicamur. Iusti ergo et bono opere lapidant penitentes: iudeis in parte ista nequiores qui in decimo capitulo Iohannis dicunt: de bono opere non lapidamus te. Quia ergo penitentia est sacramentum sacrans et sanctificans penitentes: et confessio lauacrum in qua omnia lauantur ut ait Ambrosius? Quid aliud est propter confessionem peccatorum: peccatores aliquem reputare quam propter sacramentum eum habere execrabilem: et propter ablutionem sordidum, quod indubitanter heresis facti est cum sit contrumelia sacramenti. Passus etenim penitens quem diximus: hoc est spineam coronam portare et purpureum vestimentum et arundinem in dextra: sicut ei iuxta tropologiam assignamus: iustificatus et sanctificatus est. Sequitur (Exiit et

go Iesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum) Exiit peccator quasi de occulto: dum per confessionem confessori se detegit. Vel exiit quasi de occulto propositi in euidentiam vel in apertum male operationis, vel exiit sibi dum sibi ipsi innotescit. Et his lectionibus congruit quod sequitur et dicitur. mitigaret. Doraliter (Ecce homo) quasi dicere. Ecce liber vel exemplum et figura hominis, hic enim est habitus et status uniuscuiusque hominis quem in christo domino cernitis. Et iusti namque et peccatoris figuram habitu illo christus dominus expressit. sicut iam diximus. Distice pro exiit Iesus de mundo quasi de pretorio pilati vel atrio. Dominus enim pilati id est diaboli infernus est, et mundus quasi vestibulum vel atrium eiusdem. De hoc exiit Iesus portans spineam coronam. id est victoriam scelestorum et peccatorum: vel cetum ipsum redemptorum quem de spinis abstulit in coronam glorie et decoris. Nos inquam portans exiit. propterea enim huiusmodi errabundum in ouile celeste reuertitur. Neque enim per se vel volare

Capitulū

XXX

poterant in celis. Idē est qđ sequit̃ (z purpureum vestimētum) Vel in corona spinea p̃misiut credentes significant. In pallio coccineo gentilitas sanguine peccatoꝝ aut martirū rubricata vsq; ad Cōstantinū impatorem, per quē virga arundinea z regni ptās ecclesie in beato Siluestro non data sed reddita est. A sublequētib; p̃o regib; z p̃ncipib; q̃si pilati milinibus postmodū multotiens caput eius id est gloria diuinitatis vel fides pcussa ē z ipugnata. Sequit̃. Cum ergo vidissent cū pōntifices z ministri clamabāt dicentes Crucifige crucifige eum) Iste vt sepe diximus clamor est virtutū principalium iuxta tropologia. Illi em̃ sūt pōntifices, i. pontē quo chaos magnū quod inter nos z deum firmauimus transeamus facientes, q̃ pons p̃nī ē. Ministri p̃o iseriores p̃tutes sūt. Virtutes oēs statim vbi vterq; bō inotuerit clamāt ad vnū quēq; nostrū in corde suo p̃ ipas sinderissim: crucifige crucifige eum. Vel pontifices et ministri doctores et prelati q̃ incessanter clamant bocipsū,

Pontifices etiam bone cogitationes sunt que p̃nīe pontē nobis extruunt: que viso veteri homine: bocipsū intus voce magna clamant, z bñ dicūt (crucifige crucifige) hoc ē cruci p̃niali affige, z h̃ bis. Duo namq; in veteri homine crucifigenda sunt, culpa, s. p̃sens, z pena futura. Culpam p̃sentēz occidit cōpunctio cum crucifigit, penaz futurā satisfactio. Ideo bis clamatur crucifige crucifige, quia occidēdus est et p̃sentialiter vetus hō cruce penitudinis, et occidēdus est etiam in posterz p̃posito nō relabendi, hoc est ne iterum reuiuiscat. Vitam em̃ p̃sentem aufert ei crux penitudinis, vitam p̃o futurā p̃posituz p̃seueratōis. Signāter autē dicitur (Quē cū vidissent pontifices et ministri clamabāt Crucifige crucifige) Vbi em̃ istō cōtra veterem hoīem nō clamatur: ipse sine dubio nō occiditur Et hoc q̃dez iustū est vt latrone viso speculatores mortem ei inclamēt, sicut vulgo latronibus caprio sp̃ inclamat: capite inquit capite latrone. Unicuiq; nostrū a doctorib; et p̃dicatoꝝ bocipsū accla-

ma: crucifige crucifige o pec-
cator eū, i. veterē hoīem. Hoc
clamat in vnoquoq; sinderis
id est cōscia. Vel clamat ipm
pctm eo mō q̄ dicit Greg. de
mundo. Dū tot inq̄t aduersi-
tatibus pulsatur: dū tot calami-
tates ingemiat: quid aliud q̄
vt nō diligat exclamat, sic pec-
cator vt crucifigatur clamat.
Vel vox ista est ad plātū siue
cōfessorē velut ad quēdā di-
scipline et iusticie spūalis p̄o-
rem: crucifige crucifige eū cla-
mat penitens, i. veterē homi-
nem, crucifige inq̄t, i. cruci af-
fige vel i cruce fige, et fixio ista
vl affixio nō est nisi amor, vñ
crucifixio nihil aliud est nisi
amor crucis, sicut apparet ibi.
Infixus sum i limo pfūdi: vo-
luptate scz pcti. in q̄ infixus ē
q̄ eaz amat, qd̄ apparet ex illo
quod dicit Greg. vt ibi nra fi-
xa sint corda vbi vera sūt gau-
dia. Non est fixus in aliq̄ qui
ab eo facilius auellitur. Facil-
lime aut auellitur a cruce pe-
nitente vl q̄cūq; alia q̄ eā nō
amat. Nihil aliud est dicere
crucifige crucifige nisi fac euz
crucem amare. Qui ergo cru-
cem p̄ie terribilem tm̄ et exa-
sperantē penitētibz faciūt eos

non dico de cruce deponunt
sed nec ascēdere ad crucem si-
nunt. Pontē ipm terribilē fa-
ciunt quo ad deū transeūduz
est nō pfundū pcti et pene ex-
treme qd̄ transire nolētē met
ipsamq; viā imo portam qua
ad deū intratur odiosam red-
dentes atq; terribilem: nō so-
lum claudūt sed et intrare vo-
lentes: ab ea lōgius auertunt
Qua q̄dem pueritate in celi
clausgeris et dei sanctoribz ni-
hil potest esse p̄nitiosius. Pla-
corem igit debet habere crux
et fructuositatem. Istis enim
duobz efficit amabilis. Crux
em̄ que tm̄ crux est infernalis
est et diabolica. Cruciat⁹ enī
infernalis nec placorem ha-
bet nec fructum. Placore enī
inde erit cruci penitēiali si de-
corem habuit atq; decentiaz
et iocūditatem, decorē inquā
atq; decentiā si ea que penitē-
tem decorāt impant, vt cleri-
cos decet modestus incessus
et habitus: piculosoꝝ specta-
culoꝝ declinatio, muliebrinꝝ
allocutionū euitatio: et oīs co-
habitatio is eaz fuga, legi dei
meditatio, laudū diuinaz de-
cātatio, ecclesiasticoz officioꝝ
rū frequentatio, orōnis studi-

Capitulum

XXX

um atq; deuotio, Iocunditatē
 ꝑo ista in seipis habet nō mo-
 dicā: nisi corruptio intolera-
 bilis aut male ꝑsuetudinis in-
 gū ea z insipida fecerit et one-
 rosa, Lōdimentuz aut qđ oīa
 iocūda faciat: desiderū est re-
 cuperāde diuine pacis et grē
 et libertatis amisse et obtineu-
 de ꝑmisse glie: qđ qnto mai-
 fuerit: tātō iocundiora efficiet
 oīa: z hoc qđ ē si spes obtinen-
 di z recuperandi que dixim⁹ af-
 fuerit. Alioqn desiderium an-
 gustiā z amaritudinē augebit
 Qui sine istis duobz peniten-
 tiā agit nō potest gloriari in cru-
 ce dñi nostri iesu xpi, sed potius
 in infernali cruciari: quāz
 ante tēpus qđāmō ꝑripit, Ex
 his etiā duobz fructuosa ē pe-
 nitētia, vt aut ad vnū dicam⁹
 crucē ꝑnie z placorem oportz
 habere qđ sentiat z nouuz ho-
 mines pascat: nutriat: solidet:
 robozet: z augeat interi⁹, z fru-
 ctū qui desiderio sui z spe euz
 trahat z subleuat a corruptōe
 et semina eiusdē ne inde rena-
 scat extinguat et suffocet. Po-
 test z hec vox intelligi vicioz
 nostroz ꝑctōz clamantū cō-
 tra vnūquēq; nostrū ad sup-
 nū illū vnīuersoz iudicem, vt

demonū nos accusantiū z di-
 centiū: crucifige crucifige eū,
 quā accusationē surdi z negligē-
 tes nō audiunt, z ideo dū
 se ꝑ penitentiā nō defendunt
 ꝑdemnatōis inde sententiam
 reportant. Iudici aut interro-
 ganti respondere dissimulant
 qui eos ꝑ flagella et exhorta-
 tiōes interrogat: z vt accusan-
 tiū ꝑbationes z testimonia
 ꝑ penitentiā elidat et euacuet
 pulsat: que omnia taciturni-
 tas dñi saluatoris iter aduersa-
 riorz accusationes z iudicis in-
 terrogatiōes nobis insinuat.
 Nec eadē est vox ꝑꝑrie cōuici-
 antiū et dtractorz. Qui em̄ cri-
 mina fratris disseminat z di-
 vulgat: qđ aliud qđ vt crucifi-
 gat clamat. Perinde em̄ dice-
 re est: sur est z suspendat vt su-
 spendi debet, criminis em̄ alie-
 ni ꝑditio siue māifestatio qđ
 qdam eiusdem est ad mortem
 accusatio: z crucis ei⁹ ac mor-
 tis editio, Aliiter totuz militie
 (Exiit Iesus) de sinu patris
 dum mūdo visibilis apparuit
 (portas spincā coronas) hoc
 est victoriosam de totius mū-
 di peccat⁹ cōpassionē atq; do-
 lorem. Vñd z dicit⁹ est vir do-
 lorū Esa, liij. Et desideravi

mus eum inqt vstrū doloꝝ et scientē infirmitatē. Lungebat i: cū caput eius, i. cor: corona spinea. i. cōpassiōis cōpūctio. Unde in ps. psecut⁹ est cōpūctū corde mortificare, Vel (portās spineam coronam). i. peccantiū pdestinatā multitudine: nō solum verbo vstrū sue, sicut legit in pmo ad Hebre. sed misericordie cōpassiōe. (et purpureū vestimētū) hoc est carnez penalitatibz rubricatā vel peccatrici silem et in hoc purpuream (habens arundinem in dextra) hoc est scripturarū opationem. Vñ in pmo Actiū. Cepit cui placuerit. Hunc pilatus, i. os superni fabricatoris hoc est scriptura foras adducit: dum eū innotescere facit. Vel os ppiū: dum dei fillum se cōfide ter palam assertit. (Quem statim vt vident pōtīfices et ministri) vident inquā esse messiā in lege pmissum (clamāt) ad publicā potestatem (crucifige crucifige eum) hoc est crucifige eum in se et crucifige eū in mēbris. Vel crucifige eum psonaliter. et crucifige eū spūaliter. scilicet vt nec p famam nec per doctrināz viuat in ali

quo fideliū. Vel crucifige crucifige: exingue vtramqz vitā eius. vt nec viuat in se p naturam: nec in electis p gratiam. Qd pō sequitur (Ego in eo nō inuenio cām) Hoc est qd tot⁹ mūdus indubitāter fatef sed eiulatus inuidie nō quiescunt: sed statim arūidine spūaliter caput ei⁹ pcutiūt. Sequitur. (Respōderunt iudei: nos legē habemus et fm legem debet mori: qā filluz dei se fecit) Juxta lraz ipsa lege caput ei⁹ id est diuinitatē pcutiunt imz pugnātes hoc est blasphemātes. ppter qd dixeram⁹ arūidine iterato caput eius pcutiūt. De hoc autē qd dicunt (quā nos legē habemus: et fm legē debet mori) vey dicūt mltz modis. Scdm em legē debebat mori. i. testimonio legē. hoc ei lex testabat. Vel fm legē charitatē et amicitie. hoc em debebat lege amicitie amicis qd et ipse ab amicis lege eadē req̄rebat. Qd agnoscēs dauid f ipsum petebat ab eo. Exurge inqt dñe in pcepto qd mādasti: qd vtiqz pceptuz charitatē congruentissime intelligit. qñ diceret. Ama pōz q vicissitudinē amoris exigis: et amicus

Capitulū

XXX

In necessitate nostra te por ex
bibe: si vis a nobis grataz vl-
cissitudine tibi reddi. prior im-
pende vitā tuā q̄ a nobis exi-
gis nr̄am. prior morere p̄ ami-
cis vt amici postea moriātur
p̄ te. Indignus em̄ es amari
nisi prior amaueris. et p̄ditor
est qui nō amat amantē se. Il-
liberalis est q̄ p̄ueniri se patit̄
beneficijs a paupioze amico.
Hoc est ergo dicere. Exurge
dñe rē. ne patiaris p̄ueniri li-
beralitatē tuam: sed magis p̄-
ueniat liberalitas tua paupra-
tem nostrā beneficijs. Qd̄ p̄o
sequit̄ (quia filius dei se fecit)
id ē dixit. sicut alibi dixit Jo-
han. in. v. Patrem suum dice-
bat deum: equalem se faciens
deo. i. dicēs vel asserēs. Quia
ergo dei filius se dicebat: sine
dubio mori debebat. Eo em̄
ipso q̄ filius hereditatē dissi-
patā reuocare debebat. sic le-
git̄ Esa. xlviii. Dedi te i fedus
p̄p̄li mei vt possideres heredi-
tates dissipatas. Eo em̄ ipso
q̄ filius dei totū se deo p̄f̄ de-
bebat: totū em̄ ab ipso accepe-
rat et qd̄ est et qd̄ habebat. et p̄-
pter hoc totū tenebat p̄ hono-
re ei⁹ et gl̄ia exponere: q̄ro ma-
gis (git̄ vitā igalem quā i mū

do accepat. Ex illo q̄ mādato
legis Honora patrē: iuxta in-
telligentiā iudeoz. nō dico de
intelligentia eoz. sed iuxta: de-
bebat ipse morte sua honora-
re patrē si eā honor p̄ris exi-
ret. sed honor patris erat vt ve-
rax esset filius et veritatis testis
Honor q̄ patris et gl̄ia exiges-
bat vt se filiū dei p̄fiteret̄. Le-
citas aut̄ iudeoz hoc cogebat
vt pro testimonio occideret̄.
Sed de his alibi differendū
est lati⁹. Morali p̄o oēs ve-
teris hoīs et p̄ctōris accusato-
res: hoc est doctores et p̄dica-
tores veraciter de eo clamant
(Hos legē habem⁹) ex officio
(et fm̄ legē obet mori) ver⁹ hō
vel p̄ctōr. fm̄ legē d̄luinā de-
bet mori ver⁹ hō et p̄ctōr vtra-
q̄ morte. debet em̄ mori vete-
ri vite sp̄ualr. et morte gebēna-
li eternalr. et hoc totū (q̄ filius
dei se fecit). i. ficticie se gessit. q̄
si em̄ supiozem aut maiorē nō
habeat. et q̄si de⁹ sit se gerit q̄
sensu suo et voluntate solū duci-
tur. De penitēte p̄o veraciter
d̄r q̄ mori debet et hoc veteri
vite: que vita est p̄ci et mor-
tis. et hoc (quia filium dei se fe-
cit) et hoc penitendo. Peni-
tendo nanq̄ gratiā adoptōis

et diuine filiatiōis: aut acq̄ri
mus aut recupamus. Unde
penitētia spūal' natiuitas aut
regeneratio est. i. noue vite in
choatio: que nullatenus fieri
pōt nisi p̄cedēs vet' vita desie
rit. Desinio autē vite veteris
mors est. Recte ergo dicit: de
bet mori: de penitēte, et hoc ve
teri vite subaudi. (quia filius
dei se fecit). i. quia nouā vitā
inchoauit. q̄a filiū dei p' gra
tiam se fecit. sicut dicit Aug'.
Nemo pōt vitā nouā incho
are nisi quem veteris penitue
rit. Demonū autē et xp̄iane reli
gionis inimicorū hec vox p
pria est. qz hoc solū in religio
nis psequunt' et q̄buscunq; ad
deū cōuersis q' filios dei per
cōuersionē vel p̄niam se fece
runt. nībīl em̄ aliud in eis per
sequunt' nisi q' christiani: et h̄
quia filij dei sunt effecti. et h̄c
legem q̄dem ipsi habēt a dia
bolo vel antichristo: cuius se
cultui subdiderūt. q̄ in s̄q̄ p̄o
sit h̄mōi lex et q̄ in iūq; sit p̄secu
tio et cā p̄secutōis: indicāt. q̄a
inquit' (filius dei se fecit) hoc
em̄ est vnica pene cā p̄secutio
num et tribulationū. diuina. i.
adoptio et filiatio. Quidus
em̄ et caro et demonia a q̄bus

et p' q̄s electi mala hec oīa ex
suscitant: nībīl aliud q̄ gratiā
adoptōis quā extinguerē co
nant' impugnat' in eisdē. Gra
tia p̄o adoptōis oēs electos
triū istoz inimicos et aduersa
rios cōstituit et bellatores cō
tra eosdē efficit: armat: et accē
dit. Q' si q̄s dixerit. qz nōnun
q̄ pater celest' etiā p' seipm fla
gellat filios q̄s diligit. ver' q̄
dem est. sed totū p' carnez aut
mūdū vel demonia est qd fla
gellat. hoc est mīsterio vel oc
casiōe. (Cū ergo audisset pi
latus hunc sermonē magis ti
muit) Exterruerat pilatū ipsa
dñi Jesu innocētia. Exterru
erāt illusiōes seu vīsiōes vx
oris. sed mag' ipm exterruit di
uine filiatiōis sublimitas. ex
terruiť in quā vt eum cōdēna
re timeret ampli' In quo ma
gnū exēplū timoris reliq̄t oī
bus iudicibus. Nequior igit'
pilato iudex iniqu' ē q̄ nec ab
innocētia ei' quē iudicat: nec
suasiōe pprie vxoris. i. iusticie
repmittitur ab iniquo iudicio.
nec diuine filiatiōis gloria vel
gratia deterret. Sepe q̄dē di
ximus q' in suis innocentibz
et iustis cōdemnat' dei filius:
suam q̄ppe suorū reputat conz

Capitulum

XXX

demnationē, sed et insuper dei
filius est vnusquisq; fidelis gra
adoptōis. Unde cum iust⁹ et
sanctus p̄dicat: eo ipso dei fili
us dicit. Qui ergo nō metu
unt iniquū facere iudiciū i in
nocētes et iustos: cum vnige
nitus dei in eis se iudicari as
serit, et ipsi etiam p̄ grām ado
ptionis filij dei sint: dum nec
gratia diuine filiationis: nec ip
sa gl̄ia vnigeniti ab iniquita
te sua deterrent: pilato neq;
res sine dubio se demonstrant.
Hoc idē p̄tra detractores q̄z
est nequissimū puerissimūq;
oim iudicioz iudiciū. Omnis
em̄ ordo iuris ab eis puerit:
et in nullo seruat, ois equitas
et iusticia ab ore eoz lōge au
fugit. Vt nanq; audito de q̄
cunq; q̄ filius dei est p̄ gratiā
adoptōis: vel q̄ p̄ eandē filiū
dei se fecit. nō saltem exemplo
pilati timent, sed audaci⁹ imo
eo ipso ardenti⁹ ad assuete in
q̄rans iudiciū p̄siliunt, eo em̄
ipso q̄ bona de ipso audiunt
q̄si oleo flāmis eoz iniecto q̄si
cadauer vel esca rabiei eoz;
ostensa velut belue immanissi
me et insatiabiles rugitu vl ad
lacerandū et deuorandū p̄pe
rant. Ex p̄sona em̄ eoz dicit i

p̄mo Sap. Deglutiamus in
fontē sicut infern⁹ viuētē. Si
militet et p̄fessoribus insinuat
vt cum de aliq̄ diuine filiationis
grām audierint: tātō cum
būant⁹ atq; benigni⁹ tractent
ne magna impietate in deum
peccent: austeritate sua forte
aut temeritate dei filiū tam fa
ctū p̄ gratiā extinguentes
(Et ingressus est in prius et
dixit ad Iesum. Unde es tu)
De natōe et origie interrogat
audito q̄ filius dei esset (Je
sus aut̄ responsū non dedit
ei) Vna cā iuxta l̄iam, vel q̄a
indignus erat q̄ generationē
eius audiret, vel q̄ nō capax
Inenarrabilis q̄ppe est vt le
git̄ Esa. liij. Generatiōez eius
q̄s enarrabit. Vel ne respōsi
one sua liberatiōez suā pilato
suaderet. et sic passio ei⁹ et pas
sionis fruct⁹ q̄ mūdi sal⁹ erat
ipeditet. Dat̄ aut̄ in hoc exē
plū iudicib; et maxie p̄fessorib;
de natōe et origine p̄fite
riū inq̄rere. Est notio natōne
ad peccata q̄dam p̄cluior, et
p̄pter hoc aliqd̄ ammiculi cō
fessoribus est ad cognoscendū
confitentū p̄sistentiā noticia
natōis. Vnde em̄ plerūq; in
eis q̄ rixaz et seditionum sunt

cū barbari: eoq; imites: fero-
ces atq; p̄cipites aīo sūt: q̄ cū
magis crudelis ē vt ita dicā do-
mesticis (Dicit ḡ ei pilat⁹. mihi
nō loqueris) Merito q̄dē iu-
dici loquendū est: sed ea q̄ ad
cām faciūt, sed vbi nō ex hinc
inde p̄positis sed et voluntate
accusantiū expectat sententia
nō solū sup̄uacū est aliqd. p
parte sua p̄ponere: sed etiā val-
de stultū. vbi em̄ iusticia lōge
stetit et p̄uersum est retrosum
iudiciū et eq̄tas nō potuit in-
gredi. et q̄ recessit a malo p̄de-
patuit. sicut legit̄ Esa. lix. Et
hec est alia causa taciturnita-
tis dñi Jesu sub iudice iniq̄.
(Nescis qz p̄tatem habeo di-
mittere te et p̄tatez habeo cru-
figere te) q. d. timenda est tibi
exasperatio mea: q̄rēdusq; est
fauor et ḡtia, et hoc q̄dē iuxta
congruentiorē intelligentiam
insinuandū est p̄fiteribz, q̄a. s.
p̄tate iudicialia sup̄ eos p̄sti-
tuti sunt p̄fessores ad crucifi-
gendū vt dixim⁹ et dimittēdū
Ih̄oq; plene tenent eos iſtru-
ere et bona fide docere de his
sup̄ q̄bus iſterrogant ab illis
si ad cām eoz faciat: nō aliter,
(Rēdit iesus, Nō h̄res p̄tate
aduersus me vllā nisi datum
est tibi desup̄) In q̄ fact⁹ apte

cōmouet cū vt abutit̄ p̄tate ti-
meat q̄ sup̄iori p̄tatis quā ab
eo accepit redditur⁹ est rōnez
et ab eo rectissime iudicādus
Mirabile qd̄ dicit (aduersus
me) nō em̄ est p̄tās aduersus
aliquē: imo p̄ vnoquoq; sicut
dicit apl⁹. Potestate quam
dedit nobis de⁹ in edificatio-
nē nō in destructiōem. Et itez.
Non em̄ possum⁹ aliqd. p̄ra-
veritate sed p̄ p̄tate. In penul-
timo scōde ad Cor. S; abusi-
onē p̄tatis respicit. (Preterea
maius p̄ctm̄ habet q̄ me tibi
tradidit) p̄ inuidiā, s. et odiū q̄
tu q̄ p̄tatez q̄ tibi desup̄ data ē
exerces vt iudex. et si iniq̄. ma-
ior q̄ppe iniq̄tas est inuidia et
odiū q̄ terroribz et minis: p̄sue-
tudie et fauore p̄fessū tuū i mor-
tē meā inclinauit q̄ ip̄a p̄sensio
(Exide q̄rebat pilat⁹ dimitte-
re eū) si cū pace ppli et sine picu-
lo suo potuisset. Et est officiū
iudicis satagere p̄ liberatiōe
innocentiū. et hoc in om̄i foro.
Hoc idem debet querere cō-
fessor vt potius cōfiteret⁹ di-
mittat q̄ teneat. qz m̄lto tuti⁹
m̄ltoq; salubri⁹ ē ei p̄sulare q̄
p̄cipe. et leuioza eidē idicere q̄
faciat q̄ grauiā que trāsgredi
atur et sub q̄bz deficiat. Al' in
loco isto pilat⁹. i. cōfessor ip̄i⁹

Capitulū

XXX

querit dimittere veterē homi-
nē, eo q̄ est ei abominatōi vel
onēri, vel quia fatue de salute
eius desperat. (Iudei autē cla-
mabant dicētes. Si hūc di-
mittis nō es amicus cesaris)
Timorē romanī p̄ncipis pi-
lato incutit: et crimen infide-
litaris in romanū p̄ncipem ei
dē impingunt: vt iniquā sente-
tiam saltē timore ab eo extor-
queāt. Morali sō iuxta li-
terā hoc clamat desiderijs su-
is totus cētus malignantiū ad-
uersus deū, q̄ q̄ hūc dimittit
hoc est q̄ ab eius p̄secutōe de-
sistit: q̄ cum sē p̄sonali vel in-
mēbris nō p̄sequit (nō est ami-
cus cesar) hoc est terrene glo-
rie vel mundi. Cesar nāq̄ pos-
sicens p̄nceps vel possessio
p̄ncipatus interpretat̄, et ideo
mūdus cui p̄ncipes seruitunt
et terrena gl̄ia que eos possi-
det in seruos per ip̄m accipit
Sicut em̄ q̄cūq̄ voluerit eē
amicus seculi hui⁹: inimicus
dei cōstituit̄. vt ait Iacobus in
liij. Sic ecōuerso q̄cūq̄ vo-
luerit amicus dei esse: inimi-
cus huius seculi cōstituit̄. Et
reuera q̄ bona defendunt vel
mala impugnat̄ et q̄ bonis fa-
uent et malos p̄sequunt̄: in eo

q̄ mali sunt nō sunt amici ce-
sar̄is, nec etiam q̄ bonis p̄cūt
q̄n̄ neq̄ pilat⁹ cui crimen odij
in romanū p̄ncipē impingit
eo q̄ p̄cere intenderet innocē-
ti. Sic nō cessant maliuoli p̄
seculi potentes: viris sanctis p̄
secutiones suscitare: et sic xpm
dñm spiritualiter occidere vl
crucifigere. Sic et ad cōfesso-
rem et ad vnūquēq̄ nostrū et
iudicē quēcūq̄ spūales iudei
clamāt qd̄ dixim⁹. Si veterē
hunc dimittis hoīem vel pec-
catōrē in eo q̄ p̄ctor est: nō es
amicus cesar̄is, hoc est dei p̄n-
cipes possidentis. Qui em̄ di-
mittit eos q̄s dñs per iudeos
spūales quos diximus capit
sine dubio inimic⁹ eius est dñi
eius opa dissoluit et euacuat,
et vincula dirumpit q̄ ipse al-
ligat. (Omnis em̄ qui se regē
facit contradicit cesar̄is) Ho-
dis oībus rex est istud. Dis
em̄ q̄ se regem spūali ac vera-
citer facit: iugū seruitutis vi-
ctorū abijciens et vncionē re-
giā q̄ gratia diuine adoptō-
nis est accipiens in libertatem
glorie filiorū dei, vt legit̄ i. viij
ad Roma, et in regnū filij di-
lectōis dei celesti mūere et au-
xilio se transferens, sicut legit̄

In pmo ad Collof. cōtradicit
celari malo. hoc est mundo et
terrene glie et possessioni p̄n-
cipū, possideri volens a dño:
non possidere appetens, a q̄bo
potius p̄ cupiditatē posside-
ret. Similit̄ et p̄ contrariū oīs q̄
se regē facit: hoc est suūp̄s? re-
ctorē: vt sensu suo qui cecitas
est et volūtate p̄pria que demē-
tia est sese regat: cōtradicit ce-
lari sp̄uali bono, s. possidenti
principis et possessioni princi-
patus diuini: dñi eā q̄stū ad
se iminuit. Regē autē se facit q̄
regi nō vult sed regere, q̄bus
verbis maiestatis lese crimen
omni p̄ctōri impingit. Diui-
nā q̄ppe maiestātē et gl̄iam in
hoc ledit q̄ regiā p̄tatem hoc
est suūp̄sius regimē qd̄ ad re-
gem oīm seculorū iure plenissi-
mo solus p̄tinet: sibi p̄diciose
vendicat et vsurpat. Pilatus
ergo cū audisset hos ser-
mones adduxit foras Iesum
et sedit p̄ tribunali in loco qui
dicif licostratos. Nota dili-
genter gestus et gesta pilati qz
ipse est figura oīm iniquorū
iudiciū et iustorū. In eo em̄ q̄
diligētē cām examinat: q̄ in-
nocentē liberare satagit: q̄ in
iudicio timore diuino p̄cūit,

dum dei filius ei noīat. dñi to-
tens em̄ absoluit: omnes iudi-
ces iustos et figurat et instruit
In eo p̄o q̄ malā p̄suetudinē
nō euacuat s; potius obseruat:
q̄ fauore et gratia inclināt: q̄
metu romani p̄cipis a rigo-
re rectitudinis frāgit: q̄ odio
et tre iudeorū p̄sentit: figura est
oīm iniquorum iudiciū. His
em̄ de causis solent pueri iu-
dicia et subuerti iudices. s. inl
qua p̄suetudine: gratia seu fa-
uore: odio et timore. Fauor igit̄
velut funis est quo ligatū in-
quū iudicē malinolorū accu-
santiū turba post se trahit ad
infernale patibulū vel suppli-
cium. Nec eadē sunt q̄ iustici-
am et veritatē et iudiciū et eq̄ta-
tē retrorsum p̄uertūt: lōge sta-
re faciūt: in platea deiciūt: in-
trare nō sinunt: et in obliuio-
nem faciūt. sicut supra osten-
dimus ex Esa. lxx. Per ista q̄-
tuor xpo quotidie in suis in-
nocēs p̄demnat et barrabas
latro dimittit. (Adduxit ergo
pilatus foras iesum et sedit p̄
tribunali) oīa ista exposuim⁹.
Sequit̄ (in loco q̄ dicif lico-
stratos: hebraice autē golgo-
ta) quod interpretat collis alt⁹.
vel p̄cliniū sublime. Licostra

Capitulum

XXXI

tos ho sublimitas vel pcliui-
um: siue generas latitudinem
aut vtilitas seruutis. Loc^o
iste cōgruit iudici. Collis alt^o
in quo obet sedere: et sublimi-
tas. eminētia debet esse iusti-
cie, q̄ aut̄ interpretat̄ r pcliuiū
vt terreat iudices dicat̄ et ca-
sum timeat. Qui em̄ super ali-
os hic sedent in culmine po-
testatis iudiciarie: pcliuiū il-
lud sibi faciunt: vt inde infra
omnes corruant iniqua eius
abusione. Debet eadem ptas
latitudinē pacis alijs esse ge-
nerans r exterminans angus-
tias iniuriarū r oppressionū.
quasi em̄ in latitudine r spa-
ciose viuunt subditi: vbi alter
alterum non angustat nec op-
pmit. Debet esse r vtilitas ser-
uitutis non pncipes dñatōis.
Publicis em̄ vtilitatibz deser-
uire debent tribunalia: nō in
perniciē dñari. Qui igitur se-
des in colle sublimi vt in sub-
limitate potentie: labora vt se-
deas in firmitate et sublimita-
te iusticie. Time pcliuiū sub-
lime a quo grauius pcipitiūz
iminet. Esto generans latitu-
dinem subditis: nō angustias.
Esto humiliter seruies nō p-
niciose dñans. In quibz ver-

bis omniū potestati r virtu-
tes et officia manifeste docen-
tur. Nihil em̄ magis decet iu-
dicez q̄ iusticie sublimitas at-
q̄ stabilitas. sic nihil in eo tur-
pius atq̄ pnciosius q̄ lubri-
citas r iniquitas. Neq̄ em̄ po-
test leuis esse vel lubricus si-
mul r iust^o. Sublimitatē aut̄
iusticie magnificentiāz intelli-
gimus. p̄ quā r munera et fa-
uor r gratia r timor r odii et
si qua sunt alia que iudicez a
rectitudine detorqueāt: despi-
ciunt r pculcant. In pcliui-
o insinuat̄ eis timor. ppter ca-
sus iminētis piculū. In gene-
ratione latitudis: q̄ velut pa-
tres qui p̄sident debeant esse
pacē: efficiēdo. s. fouēdo: illāq̄
defendēdo. In vtilitate serui-
tutis hūilitas: q̄ in p̄sidentibz
magis splēdescit: ex q̄ officiūz
suū velut debitā seruitutē oī-
bus equaliter exhibeant: non
dñatiōe p̄māt: sed ad vtilitatē
eorū q̄bz p̄esse vident̄ grati ex-
erceāt: q̄n poti^o necessitate de-
bitū reddāt. Per hoc q̄dez q̄
inutiles sūt exercēdis publicis
officijs: ab eorū seruitute arcē-
tur. Pōt r p̄ p̄rariū notari in
sublimitate r pcliui-
o supbia. in q̄ sedet oēs iniqui iudices:

velut ad ruinam vel precipitiū
 eleuati, latitudinē et dilatatio-
 nem totis studiis pretendunt et
 viribus. In utilitate seruitu-
 tis cupiditas qua fructuosas
 et quātuosā sibi volūt eē p̄tatis
 iudiciarie fuitutē: vēdētes ea
 que subditū velut tributū ser-
 uitutis debēt ex officio. Dēs
 em̄ iniqui iudices in sublimita-
 te et p̄diūto sedēt sup̄bie diuin-
 p̄esse se gaudēt alijs: et p̄desse
 nō querūt, et in generatiōe la-
 titudinis hoc ē studio dilatan-
 de gl̄ie vel voluptatē: et in uti-
 litate seruitutis hoc est quātu-
 sitate ac venalitate sollicitudi-
 nis ad quā velut seruitutē te-
 nent. Ita sunt per quā vbiq; in
 suis p̄demnatur et occidit ius-
 tus et innocens christus, fere
 vbiq; terrarū pilati solium et
 sedes apparet, et vno pilato de-
 cedēte etiā in ecclesia dei: plu-
 res suborti sunt. Ibi em̄ solū
 modo nec pilat⁹ sedet: nec ei⁹
 est solium: vbi nec est sublimi-
 tas sup̄bie: nec studium volu-
 ptatis et glorie: nec questuosi-
 tas aut venalitas iusticie: aut
 rapacitas oppressiōis et vio-
 lentie. Attende vbi nō sedeat
 pilatus hodie: vbi nō christ⁹
 dñs spiritaliter condemnet

et barrabas absoluat. Cōgra-
 unt aut et ista trīa cōfessorib⁹
 sicut ea aptauimus iustis iud-
 icijs. (Erat autē parasceue
 pasce quasi hora sexta) Para-
 sceue, id est p̄paratio, pasce id
 est transitus, et hoc recte, totū
 em̄ quod fiebat a iudeis et pl̄-
 lato preparatio erat domini-
 ci transitus, quo vel de mun-
 do transiret ad patrem: vel de
 iudeis ad gentes. Vel prepa-
 ratio pasce, id est nostre refe-
 ctionis. p̄parabatur enim ad
 nostram refectionē et ad nos
 pascēdos velut agnus pasca-
 lis christus dominus. Pasca-
 nanq; nostrū imolatus ē chri-
 stus, vt dicit apostolus in, v.
 prime ad Corinth. Vel para-
 sceue totum tempus vite hu-
 ius que non est nisi prepara-
 tio ad transitum quo ad celos
 trāseamus. Huius ergo diei
 vel temporis erat hora quasi
 sexta, id est, etas quasi sexta. Sex-
 ta etas a christo domino ce-
 pit, de quā non nisi trigintatres
 anni et dimidi⁹ effluerat. In-
 terptatur autē et parasceue ce-
 na pura que eadem christus
 est: nihil habens fermenti: et
 omnes quos reficit purificans,
 et vocat pasceuen p̄patōes vl-

cenā puram: diē ipm veneris cuius (erat hora quasi sexta) in qua hora sol z lucere z feruere vehemēt⁹ cōsuevit, sic et sol ipse iusticie in illa et vehemēt⁹ charitate in nos efferebuit et euidentia pbatōis eiusdē clar⁹ fultit. z hoc est qđ legit Eccl̃, cliij, Sol in meridiano p fidem cōspicit: hoc ē in ardore z euidentia charitatis quā nobis in illa hora q̃si meridiana exhibuit, terrenitas ei⁹ ardore vicissitudinario exurit. Moraliter p̃o pascue illud tēpus est nostre repatōis ad trāsitiū, hoc est nostre attritionis ad transitū puerfionis qđ tempus quasi sex horis distinguit, vt sex hore sex operationes sint q̃bus ad trāsitiū istum a dño pparamur. Pri^{ma} ergo hora sit sacra lectōis vel exhortatōis auditiō, et est quasi captio nostra. Secunda eiusdē auditiōis delectatio vel desideriū, z ista est q̃si nostra ligatio. Ligamur em̃ prime delectatōe z desiderio.

Tercia est de redeundo ad deum seu de reconciliatione nostra ad ipm cogitatio. Hec est nostra q̃si ad annam, i. dei gratiam adductio. Quarta

est de dei iusticia atq; iudicio cogitatio, ista est nostra q̃si añ p̃sidiē adductio. Quinta ad iudiciū ducimur q̃n q̃le erit iudiciū attēdimus diligenter

Sexta p̃o ñra est apud nos ipsos vel corā iudice p̃sidiē cōfessore examinatio atq; dñu⁹ dicatio: p̃es oēs iudicij continens, hoc est accusatōes: testificatōes: defensioēs et extreme cōdemnatōem. quā horā innuit esse quasi septimā id est imperfectam, dum enim ad bucdurat i nobis ipsis hmōi examinatio: hoc est ante diffinitiuā sententia; quā in nos ipsos ferimus z crucifigēdos nos exponim⁹. Illa em̃ sententia in nobis horā sextā pficit. Hec sunt vestigia, bi passus q̃b⁹ xpm dñm ad crucez lmo ad regnū p crucem pperantes penitentes sequunt. Ipse em̃ primo captus, scđo ligat⁹, tercio ad annā adduct⁹, q̃rto ad cayphā, quinto ad pilatū, sexto p̃o sub eo z ab eodem iudicatus. In his q̃ hactenus psecuti sumus legit. Et hic est ordo nostre puerfionis vt p̃mū capiamur sacris exhortationib⁹. Scđo ligemur eorū delectatōe z desiderijs, vellē-

gemur abstinētia et declinan-
tia a malis. Deinde adduca-
mur ad annā. hoc est grāz vel
summū sacerdotē nostz: reco-
gitantes vlt etia addiscētes q̄
nobis grā in eo et p̄ euz a deo
facta est: et postq̄ eam pdid-
mus restituenda. Quarto p̄o
ab ip̄o anna: hoc est a xp̄o do-
mino ad cayphā mitti: dum
mandatum eius de p̄fessione
aut recolim⁹: aut etiā addisci-
mus. Quinto p̄o ad pilatū
adducimur iudicādi: dū qua-
le maneat iudiciū diligēter at-
tendim⁹. Sexto p̄o nobis ip̄s
intra nos p̄sidentib⁹ nos ipsos
discutim⁹ et d̄iudicam⁹: aut
sub p̄sīde sacerdote cū agim⁹
vt diximus. Nisi em̄ capt⁹ et
ligat⁹: nisi ad annā et cayphā
et pilatū adductus fuerit pec-
cator: nullatenus iudicat nec
ad p̄uersiōis transitum p̄pa-
ratur Sed hec oīa vt dixim⁹
pendēte adhuc accusatione et
nōdum lata diffinitiōis sentē-
tia: quasi septa hoc est impfe-
cta. in latione nanq̄ sententiē
p̄sumat. (Et dicit iudeis: ecce
rex vester) palam iuxta literaz
quia sic iudificatum eis osten-
dit vt saltem tāto ludibrio ra-
bieri eoz salsificeret. Morali

ter p̄o q̄ in eo figura erat oīm
regum maloz et bonoz et spi-
ritualiz et seculariū. sub hoc
sensu dicit (Ecce rex vester) q̄
si ostendo vobis q̄lis sit vlt cē
debeat rex vester siue bon⁹ si-
ue malus. (Illi aut clamabāt
dicentes: tolle tolle crucifige
eum) Distice bis tolle dicūt
et cetera oīa sicut supra expo-
suimus. quia tolli eum a se vo-
lebant. s. et ne eis p̄sset. Mo-
raliter p̄o sicut supra exposul-
mus tolle culpā: tolle penam:
ad vnumquēq̄ dicit: et cetera
omnia sicut supra exposuim⁹
crucifige crucifige eum (Dicit
eis pilatus Regem vestz cru-
figam) de quo multa supra di-
ximus. Respōdēt p̄fessores
(Nō habemus regem nisi ce-
sarem) Pilat⁹ eum ip̄ regē vo-
cat. illi p̄o negant. In q̄ appa-
ret p̄fidia eoz. Ammonent
aut doctores et p̄fessores vt d̄
regia nobilitate vel generosi-
tate quā per gratiā adepti sūt
p̄ctōres in baptismo: eis me-
morā frequēter ingeminent.
Simili et cum ip̄o regno de
cruce non taceant: vt de gene-
rositate zelū et indignationem
p̄tra p̄ctā cōcipiant: et amore
ac spe regni crucis amaritudi-

Capitulum

XXXII

hem atq; molestia lenem atq;
deliciosam faciat. Qd aut di-
cunt (no habemus regem nisi
cesare) et de bonis et de malis
veru est: si duplici cesarem su-
pra expositu atteder et vtriusq;
congruenter aptauer. Pessimu
hnt reges: imo nec regem nec
etiā tyrānu, sed crudelissimu
implacabilēq; tortore q se di-
abolo p mudi glām et posses-
sionē principat tradiderunt.
Ipse em est rex sup oēs filios
supbie, sicut legit in, xij. Job.
Deu em reges no habet q ab
eo regi nolunt. Vt etia ista
moralit iuxta literā omniū il-
lor est q reges spūales, i. epōs
no hnt, eoq a iurisdicōe exē-
pti sunt, sed nihilomin⁹ reges
habēt secularē, Vñ et regales
abbatie vocantur: eoq soli re-
ges sup eas prātem habeant.
Vt igit dicūt (non habem⁹
regem nisi cesare) hoc est pnci-
pē secularē. Exēptos siquidez
se dicūt a iurisdicōne et subie-
ctione regū spūaliū. Sz hec
qdē lingua veteris hoīs et lin-
gua barbara loquunt. Dice-
re namq debēt exēptos se a p-
tectōe et custodia: ab auxilio et
doctrina epōr. et de hoc etia
ipsi exultant, quēadmoduz si

oues gaudeāt eo q sollicitudi-
ne pastoralī et canuz excubijs
atq; psidio destitute lupis ex-
posite sunt. Exemptio nāq; p-
ut apparet in plurib; exēptor
nihil aliud ē nisi effrenata pec-
cādi licētia: peccādi securitas
et iniquitatis psidium: pccōr re-
fugium, et qd vulgo garica dī-
diabolo pō ipsi seuēdi liber-
tas et infrenabilis licētia, etiā
qd ipsi mūz defensionis estis
mant: pot⁹ in strariū versum
est eis. De his em ablata ē eis
sepes et sunt in direptōez et di-
ruta maceria: et facti sunt i cō-
culcationē et positi hodie i de-
sertū. Hoc est qd minat dñs
vinee infructuose in, v. Esaie
Auferā inqt sepem eius, hoc
est legē qua pungunt trāsgres-
sores et arcēt direptores, vel
sepē eius, i. epālē gubernatōez
qua et erudiēdi sunt et ammo-
nendi sunt et corrigēdi, et erit
in direptionem demonum et
vicioz. Diruam macerām
eius: hoc est episcopalem de-
fensionem, et erit in conculca-
tionem vicinorū scilicet mili-
tum et curialium seu laicorū
vt omnes timeant et ab omni-
bus pmanē. Et iuxta verbū
Augustini, hoc tollat fiscus

quod nō accipit christus. A laicis ergo conculcari et opprimi elegerunt: et esse sub cesare voluerunt: vt regimen spirituale quod ad christum dominum pertinet declinarent. Eadē vox etiā clericorum est qui habitu et conuersatione militaribus milites se esse et sub cesare militare: nō christo domino famulari palam fatentur et clamant. Non enim de ecclesia esse nec in ea conuersari, sed in pallacio potius aut in castris cesaris. et de pallacio eos esse: habitus et conuersatio ostendit. Ut autem armorum et bellicorum exercitatio et militie cingulum: et stipendiorum militarium perceptio non eis deesset: ne et christi ecclesiam confunderent: deturparent et pauperes dignosque beneficijs ecclesiasticis defraudarent: sed a christo domino immunitati et libertati contra cesarem volunt habere presidia. et spiritualis militie quam penitus non exercent volunt excipere stipendia. exteri autem volunt videri de cesaris aula. Clericatus autem et nomen et habitum et mores et officium penitus abiecerunt et

obprobrium ac ludibrium arbitrantur. Eadem vox est omnium qui magis timet hominem quam deum: et ei potius quam deo obediunt, huiusmodi enim factis clamant se non habere christum dominum regem sed cesarem. Sequitur (Tunc ergo tradidit eis illum vt crucifigeretur) Pro quo Lucas habet in. xxij. (Et pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum) Marcus in. xv. (Pilatus pro volens satisfacere populo dimisit illis barrabam, et tradidit Iesum flagellis cesum vt crucifigeretur) Apparet euidenter ex verbis Iohannis et Mathei pilatum iniquam istam tulisse sententiam, partim in fauorem et gratiam populi, partim metu romani principis: licet et alia que enumerauimus concurrerent. Sic tuum est o peccator ad accusationem doctorum et prelatorum tergum tradere velut satellitibus pretoris et carnificibus confessoribus Vel continentie et abstinentie et duabus paribus discipline tanquam Pilati militibus et veteris hominis tortoribus atque carnificibus. Dicitur autem praeter falsas penitentias

et cōfessiones p̄ q̄s nō se tra-
dunt penitētes, imo se sibi re-
tinēt, et de pena p̄niali et de ip-
sis peccatis aut eoz cōcūstā-
tijs: quasi nolentes oīno de-
paupare diabolum: nec peni-
tus eum extinguerē portionē
aliquā reseruāt. quēadmodū
mulieres de ouīs gallinaz su-
arū aut anserū reseruāt aliq̄
vt supponant illis et foueātur
Sic de caulibz et cepis et por-
ris pars reseruāt ad semē, sic
pars frumētū retinet ad semi-
nandū. In q̄ apparet eos stul-
tissime imo demētissime et di-
abolice salutē p̄sulere et ei⁹ pui-
dentie deseruire: dū ita ei per-
reseruata semina cauēt in po-
sterū. Isti ergo in pte iudices
esse et in pte subesse iudicibus
volūt. ppter hoc dōr (tradidit il-
lis Iesū) nō dōr q̄ aliqd de pe-
na ei⁹ sibi reseruauerit sed to-
tū voluntati accusantiū totū
volūtati carnificum tradidit.
Tradit autē ab iniquis prela-
tis christus in mēbris vt cru-
cifigat: duz membra eius aut
puulis aut viciozū amatoribz
et virtutis religionē psequen-
tibus tradunt: qd fit dum eis
plebes subijciunt: dū in loca
regimis intrudunt. Quid em̄

aliud inimicus et psecutor re-
ligiois: viciozūqz seminator at-
qz nutritor ī sua plebe sibi sub-
iecta facit: dū vicia q̄libet mō
in ea multiplicat et nutrit. nisi
q̄ xpm in ea spūaliter occidit
dum ne xps in ea p gratiaz et
ihabitet et viuāt impedit. Qd
em̄ semel factum est in capite
xpo domino: implendū spūa-
liter figurabat in corpore, sicut
latius postmodū ostēdemus.
(Tunc inquit Barthe⁹ mili-
lites p̄sidis suscipiētes iesum
p̄gregauerūt ad eū vniuersaz
cohortē) Juxta tropologiam
milites p̄sidis p̄nialis q̄tuor
ille virtutes sunt q̄s diximus
cōtinētia, s. et abstinētia: et due
partes discipline scz laboran-
di strenuitas que opposita est
pigr̄tie: et zelus rectitudinis q̄
oppositus est remissioi. Hi q̄-
tuor p̄gregant ad ipm penitē-
tem vel veterē hoīem vnuer-
sam cohortē carnificū spūal-
um q̄ est cet⁹ oīm virtutū illa
rū q̄ directe et p̄ncipalr vicia
mortificāt et extinguunt, sicut
est timor pudor seu erubescē-
tia donū luctus siue dolor et
sc̄rā iracūdia sc̄rāqz supbia et
bmōi. Postq̄ em̄ semetipsuz
et dānauit et tradidit tortoribz

pctōr vbi illa cohors virtutū
 que veterē hominē directe p-
 sequūtur ad ipm q̄ ad opatio-
 nes interiores aptissime pgre-
 ganr: q̄s ipse solus in seipso p
 cogitatōes z affectōes q̄bus
 p̄sentia suā int^o eidē indicant:
 p̄ualet intueri. Idē dīcīm^o z
 de cōtraria sententia. Postq̄
 em̄ miser pctōr vicioz petiti-
 nem adiudicauit fieri: tenta-
 tioni p̄sentēs: z se volūtati vi-
 cioz vel demonū tradens: su-
 scipiunt illuz cōtrarij milites.
 Sed z hī et illi sicut leo pat^o
 ad p̄dā z p̄gregāt ad ipm vni-
 uersam cohortē vicioz q̄ntuz
 in eis est. sicut scriptū est i. xiiij
 Esa. in fine. Requiesce: ibi be-
 stie z replebunt dom^o eoz dra-
 conibz z habitabūt ibi stru-
 tiōes z pilosi saltabunt ibi: et
 respōdebūt ibi vlule in edibz
 ei^o z syrene in delubris volu-
 ptat. Et eiusdē. xxxiiij. erit cu-
 bile draconū z pascua strutio-
 nū: z occurrēt demonia: onoz
 centhaur^o et pilosus. clama-
 bit alter ad alterz inuitādo sup-
 ple. ibi cubauit lamia et inue-
 nit sibi req̄ez. ibi habuit foue-
 am eric^o z enutritū catulos
 Illic p̄gregati sūt milui alter
 ad alterz. Requiesce inq̄t dilige

ter i libro dñi et legite qz vnū
 ex eis nō defuit: alter alterz nō
 q̄siuit. q̄si dī. vniuersa cohors
 vicioz z demonū q̄ noibz hu-
 iusmodi aialū designant ad
 miser pctōrez p̄pria sententia
 vel extrema supni iudicis cō-
 denatū inuitatiōe mutua con-
 gregat. In leonibz em̄ iraciō
 dia. in strutiōibz ypocrisis. in
 syrenis adulatio. in draconibz
 bus insidiositas. in ericijs pū-
 gitua sed imunda tñ austeri-
 tas. in pilosis q̄ figuraz hoīs
 mētūnt sed int^o belue sunt lu-
 xuriosi q̄s imūday cogitatio-
 nū et affectionū pilositas pe-
 cudes esse demōstrat. Q̄ autē
 in pilis cogitatōes z affectio-
 nes voluptuositas intelligan-
 tur: ex eo apparet qd dñs p̄ce-
 pit leuit^o vt raderēt oēs pilos
 corpis sui. in q̄ signant p̄raue
 cogitatōes: p̄raue voluptates
 z p̄ui mor^o voluptat. In vlu-
 la q̄ auis nocturna est z mali-
 nūcia vlt^o p̄saga: viciū stractō-
 nis indicat. In lamia p̄o q̄ a-
 laniādo intra l̄raz sic dñoiate
 sūt ab Isidoro: seductositas et
 discordia et crudelitas intelli-
 gitur. In milui rapacitas.
 in demonibus quia demon
 interpretat scies: maliciositas.

Capitulum

XXXII

In onocēthauri supbie mon-
struositas. Cohorē istā vicio-
rū cū tota seq̃la sua cōgregāt
milites q̃s dixim⁹ q̃ntū in eis
est in pctōre, et hoc est qd̃ dīc
Greg. q̃a pctm̃ qd̃ p p̃nīaz nō
diluī mor suo pōdere trahit
ad aliud. Et hoc est qd̃ legī ī
vl. Apocal. Qui in sordibz ē
sordescat adhuc. In eisdē aīa
libz b̃mōi vicioz ingri z insti-
gatores d̃mōnes intelligunt.
q̃ quidē ad miserū pctōrē cru-
cifigēdū: hoc ē cruciāduz atqz
torquendū eternalr z post p-
p̃riā sue p̃dēnātōis sentētiā
quā in ipso p̃sensu tētarōis q̃
demonū z vicioz petitiō est si-
cut dñi saluatoris crucifixio
petitiō erat iudeoz. p̃tra seip-
sum p̃nūciat: dū decreuit fa-
cere p̃sensu z volūtate qd̃ per-
tentationē ei suggerit z ab eo
velut iniq̃ pilato petiit cōgre-
gant. huiusmodi horribili co-
mitatu stipatus atqz circūda-
tus ad crucē ducit infernalis
panibuli vel ad crucez peccati
hoc est operis mali vl hīc⁹ vl
p̃suetudis vel moris. Sūt et
cohorz cōtraria que est virtu-
tū z presidī celesti z vniuersali
militat z deseruit: p̃sūtētē z pe-
nitentē ad p̃nīe crucē ducunt

(Et postq̃s inq̃t Mathe⁹ illu-
serunt ei exuerūt illū clamide)
nō dicit mathe⁹: qz coronam
de capite ei⁹ deposuerunt. aut
arundinē de dextra ei⁹ abstu-
lerunt. et si forte ista facta fue-
runt: qz vel antiquū pplū q̃
spinofus erat sollicitudinē tpa-
līū que sola expresse ei p̃missa
erāt: z q̃b̃ alliebat z attrabe-
bat ad dei cultū nulli postmo-
dū abstulerūt. vel qz regiā po-
testatē z glīaz q̃ in illis duobz
designant nō p̃didit. Vel q̃a
coronā cōpūctōis z cōpassio-
nis de capite hoc est de corde
suo: nec in ipsa cruce deposu-
it q̃ z p crucifixoribus orauit:
cūqz cōpassus est dicēs. quia
nesciūt qd̃ faciūt. z legē imple-
re nō cessauit. ideoqz arūdinē
hīc in dextra sua nō legī des-
sisse. sed clamidē coccineaz. i.
sinagogā sanguine rubricatā
aut sanguine p̃riorū pctōz. p
cūldubio exuerunt illū dū ab
eo pplū iudaicūz auerterunt.
P̃ōi intelligi z clamis ista coc-
cinea cetus aploz. hic fuit ve-
lut vestis ei⁹ regalīs atqz pur-
purea q̃ illū exuerunt: dū eos
morte ei⁹ detritos fugere cor-
pore z infidelitate ab eo rece-
dere cōpulerūt. Doralr p̃o

planū est quia ⁊ veste peccati
 coccinea et cruenta dū ad cru-
 cē pnie adducit penitēs exuit
Silr ⁊ veste purpurea et re-
 gali q̄ scz charitas est: ipse pec-
 cator dū ad crucez suā vtrāqz
 ducit exuit. Sic ⁊ de q̄cunqz
 rege terrenodū ad patibulū
 infernale ducit: q̄ tota regni
 sui glia: q̄ dā veste coccinea ex-
 uit q̄si aliena. ⁊ vestimētis su-
 is induit: hoc ē paup̄tate ⁊ mi-
 seria nuditate et infirmitate ⁊
 solitudine: q̄ pp̄ia ei⁹ sūt. Fre-
 quētia em̄ ⁊ cliētela ⁊ stipatio
 familie q̄ indui solebat velut
 vestis aliena ab eo in morte tol-
 lit dū ipsi eū deserunt q̄ ei ad-
 herere solebāt ⁊ ipm̄ circūda-
 re ⁊ ornare: quē admodum d̄r
 ad p̄mū angelū in, xxviii. Eze-
 chiel. Ois lapis p̄ciosus opi-
 mentū tuū. Ipsi etiā q̄ ei viue-
 tes adheferāt velut pilati mi-
 lites: nōnunqz eū exuūt ad li-
 teram ⁊ adeo nudāt vt neqz q̄
 opiat ei relinquant, sed nudū
 p̄sū q̄si latronē illū tradunt
 carnificibz infernalibz atqz pa-
 ticulo. ⁊ s̄ q̄ dē de regibz mul-
 tis atqz p̄ncipibus n̄ro tpe fa-
 ctum fama docēte didicimus
 P̄ctor s̄o vestibz suis induit
 dū vicis et malis op̄is: q̄s iō

suas dicimus quia illas p̄cio
 vtriusqz vite sue: gr̄e. s. ⁊ glorie
 et virarūqz diuitiarū infelicissi-
 mo isanissimoqz cōmercio cō-
 parauit et suis manibz easdez
 ⁊ neuit ⁊ texuit de lana pp̄ie
 iniquitatis. Vestibus s̄o su-
 is hoc est sibi congruentibus
 v̄l q̄ dei donatiōe sue facite sūt
 penitēs vestit: dūz vestis ei gr̄e
 reddit: ⁊ desiderio atqz p̄posi-
 to decor ei xp̄iane puerlatōis
 circūdat In vestibz ergo suis
 vterqz put ei p̄gruit. libon⁹ et
 mal⁹ ad crucē ducit. Deinde
 subiūgit Joh. (⁊ baiulās sibi
 crucē exiuit iēuz q̄ d̄r caluarie
 locū. hebraice golgatha) Ba-
 iulatio ista crucis significata fu-
 it Gen. xxi. vbi legit qz tulit li-
 gna holocausti abraaz ⁊ ipo-
 suit sup ysaac filiū suū. Ligna
 em̄ crucis q̄si ligna holocausti
 erāt. s̄ est qd̄ legit Esaiē. ix. fa-
 ct⁹ ē p̄ncipat⁹ sup hūez ei⁹. s̄
 crux q̄ p̄ncipatū ⁊ regnū eccl̄ie
 sibi meruit: et nob̄ etiā regnū
 etnū. s̄ idē p̄dictū erat eiusdē
 xxi. Ponā clauē dom⁹ dauid
 sup hūez ei⁹. hec ē q̄ vna ex fi-
 guris crucis q̄ clauis ē q̄ clauis
 nob̄ regnū celoz xp̄s d̄ns no-
 bis apuit: et etiā clauis regia
 vt vulgo dicitur: qua portas

ereas et vectes ferreos confre-
git. Huic clauis p̄traclauē nō
habet que p̄prie eius imitatio
dicit̄ postq̄ sibi regnū celozū
clausit qua ipm̄ denuo ape-
riat intrare nō potest. Clauis
em̄ et cōtraclauis idem ap̄iūt.
Clauis crux dñica. cōtracla-
uis crucis similitudo. hoc est ba-
ptismus vel p̄niā. sicut exp̄sse
legit̄ in. vj. ad Ro. Si cōplā-
tati fuerimus in similitudinem
mortis eius t̄c. qđ ad baptis-
mū et p̄niā referēdū est. Pre-
cipue clauē ista oēs thesauri
sapientie et scientie dei et oīm di-
uitiarū spiritaliū atq̄ celesti-
um ap̄iunt. Ista claudere ne-
mo ap̄it. et ista ap̄iente nemo
claudit. sicut legit̄ Apocal. iij.
Hec dicit sanctus et ver⁹ qui
habet clauē Dauid qui ape-
rit et nemo claudit: claudit et
nemo aperit. Claudit quidez
omnē aditum diabolo in no-
bis: si ea obserari fuerimus: et
aperit nobis omnē aditū ad
deum et ea que dei sunt: non
solum ipsa claus sed etiā cō-
traclauis. et hoc meli⁹ cū cru-
cis ipsi⁹ species et modos va-
rios distinxerimus: elucebit.
Hec est sceptrum regni sicut
exp̄sse legit̄ Ezech. xx. Subij

clā vos inquit sceptro meo et
inducā vos in vinculis fede-
ris. Cruci qđem dñice om̄es
electos et qui nomine christia-
no cēsent subiectos esse indi-
cat: qui oēs venerant et ado-
rant et in omni necessitate ad
eam p̄fugiant. quod et idē de
cruce nostra clarum est. qz ba-
ptismo et penitentie et discipli-
ne et alijs dñice crucis simili-
tudinib⁹ omnes electi subijcuntur:
aut de regno eius nō sumus.
Hec eadē dicit̄ virga directō-
nis et virga regni in ps. qđqđ
em̄ in genere humano aut di-
stortū aut incuruatū aut obli-
quatū. hoc est quolibet mō a
rectitudine diuine volūtatis
discrepabat: non est redactus
ad rectitudinē nisi per illam.
Quis em̄ dubitat per baptis-
mū et p̄niā et disciplinā et alia
hmoi⁹ dñice passiōis exēpla to-
tū qđ in nob̄ tortuosū est et a p̄-
posita nobis reglā discordās
solūmodo posse dirigi. Qui
crucē igit̄ dñicaz renuit et por-
tare recusat et īgredi ad regnū
nō vult: dū clauē renuit. et re-
gnū abijcit: dū sceptrū ei⁹ por-
tare renuit et regē se nō cēcui-
dēt̄ oñdit. Lec⁹ aut̄ dñicū ē
qđ sine regni insignijs regimē

obtinere pretendit, imo hec est potestas ipsa regia q̄ et nostra regim⁹ et de aduersarijs et hostibus magnifice triumpham⁹. Hec est et virga ferrea i signū p̄toriarie p̄fecture qua oīs iniquitas p̄fringit atq; p̄teritur sicut legit in ps. dictū ad chri stū dñm et ad vnūquēq; imitatorē eius. Reges eos inq̄t i virga ferrea rē. Quidqd autē de cruce dixim⁹ de vtrāq; intelligimus: et de sua et de n̄ra. Hec est virga magistralis in qua exp̄imento erudit⁹ est ip̄e magister oīm. sic legit ad Hebre. v. Didicit ex his q̄ passus ē obediētiā. In hac erudiunt oēs eius discipuli. vnde et ip̄e met sepe clamat in euangelio Qui vult venīre post me tollat crucē suā. De hoc ad Hebre. xij. Et. iij. Prouer. Quēq; em̄ diligit dñs castigat. flagellat aut oēm filium quem recipit. Attēde ergo quot habes et vires et mēbra q̄ flagello asiduo indigeant et eruditione De hac Prouer. xij. Stulticia colligata ē i corde pueri. h̄ est puerili. et virga discipline sugabit eam. Silt et Eccl. xij. Flagella et doctrina in omni tpe sapiā. Hec est ipsa figura

sua Baculus pugillatori⁹ siue pugnatori⁹ q̄ vulgo dicit cornu⁹. Nō em̄ habuit nisi tria brachia crux dominica. Quartū em̄ brachiū vt infra dicemus caussa fuit portans tabellā in qua titulus script⁹ erat Backo isto armat⁹ et clāpeo carnis ad pugnandū p nobis exibat in locū caluarie q̄ fuit locus certaminis et gloriose victorie. Ita em̄ dicit ip̄e semet in. lxiij. Esa. Ego suz q̄ loquor iusticiā et pugnator sum ad saluandū. Hereditati celesti renūciauit et gl̄iaz victorie diabolus deo iāz vict⁹ et confessus attribuit: et malū motū hoc est verbū instar vlti pugnatoris iā dixit. Qui ergo clauem regni celozū deo porrigenti renuit: possessionē eiusdē regni renuit. Per clauem em̄ in possessionē dom⁹ et castri et mittere et mitti conseruimus. nec apire etiam regnū celozū nec apiri sibi vult qui clauem sibi oblatā respuit. hac eadē clauē aditū cordis um nostrorū sibi referat dñs. Per crucē em̄ quam p nobis p̄tulit quasi amoris et gratitudinis aperturam qua ad corda nostra intraret in ipsū

Capitulum

XXXII

cordibz fecit. Amor em̄ et desi-
derium aprio cordis est et osti-
um q̄ deus igredit̄. hac eadez
et nos ingredimur ad deuz p
similitudinē. Per pñiam enīz
que crux nostra est ad dei gra-
tiā adiū quē peccatis obstru-
imus pandimus, quēadmo-
dum et cātat ecclīa. Paradisi
portas apiet nobis ieiunij tē-
pus. Hec est virga moysi q̄ p-
iecta in terrā versa est in colu-
bū. hoc est: apud terrenos ve-
nenū et mortē occasionālī in-
tulit: dū verbū crucis peniti-
bus stulticia est: et dum iudeis
versa est in scandaluz: gentibz
autē visa stulticia, sic dicit apo-
stolus in pmo p̄me ad Cor.
Versa est autē et in colubz et
q̄sum ad astutiam et q̄sum ad
venenum. Erat enim serpens
sicut dicitur in tertio Genesis
callidior cunctis animantibz
que fecerat de⁹. Sic et quod
stultum est dei: sapientius est
hominibus. sicut ibidez dicit
apostolus. Tunc ergo versa
est virga in colubrum q̄sum
ad astutiam: q̄ntum dei sapi-
entia in ipsa cruce apparuit:
quando stultum illud di sapi-
ent⁹ esse homibz p predicato

res claruit. Similr dicimus
et q̄sum ad venenuz: dū in ea
tyriaca que oīa venena pctō-
rum curaret inuēta est. Vir-
ga ista virgas magorū deuo-
rauit et coluber colubros: dū
xpī sapia, i. fides: mūdi sapiē-
tiam absorbuit et sapientes ip-
sos subegit. De hoc colubro
caput et cauda abscindēda sūt
vt tyriaca saluberrima ide cō-
ficiat̄. quia diuinitas q̄ initiū
est et finis oīm imūnis a cru-
ce credenda est: et nihil in pas-
sione penitus ptulisse. Al ca-
put crucis ipsa eadem diuini-
tas, cauda p̄o detētio in mor-
te. Vera ergo fides et a cruce
diuinitatē remouet: et detētio
nem i morte: vt nec diuinitas
passa: nec xps dñs i morte de-
tēt⁹ estimer̄. Possemus etiā
dicere qz caput crucis et oīs pe-
ne initiū culpa est. Cauda p̄o
eiusdem detētio in morte est
et caput illd a cruce dñi salua-
toris tollendū est p fidē: vt ve-
raciter de eo credat̄ qz pecca-
tū nō fecit: nec inuētus est do-
lus in ore eius. sicut dicit Pe-
trus in. ij. p̄me canonice. Si-
militer et cauda iuxta dictum
modum ab eadem cruce au-

ferenda est. A christo ꝑo dño qui serpens eisdem de causis in. iij. Johānis dicit. et in. xx. Numeri prefiguratur: caput et caudā auferit vt tyriacā salutis inde efficiat: q̄ eternū illuz fideliter credit. Sic enim vult caput ⁊ caudā initium ⁊ finem fm diuinitatē ab eo tollit. In hac virga oīa signa spiritaliter facta sunt: quoz figurā ꝑcessit in signis q̄ a moyse facta sunt. In hac spūalis pharao ⁊ spūalis egiptus ꝑcussa est. In similitudine ei⁹ in baptismo penitentia et disciplina quotidie ꝑcutiunt. Egiptus em̄ iuxta tropologias tenebre peccatoz ⁊ meror accipit: que huiusmodi virge similitudinē vel similitudinibz quas diximus ꝑ liberationē electoꝝ quotidie ꝑcutiunt. Egiptum em̄ in se quodāmodo affligit atq; mortificat. ꝑꝑrie autem et specialiter egiptuz flagellat et egiptios dum ꝑ disciplinaz vim in se rationabilem quasi quandam egiptum humiliat et ignorantias suas ⁊ errores quasi quādā gentem tenebrarū mortificat. In hac ꝑga diuidit mare rubrum et epicca-

tur. In ipsa quidē domini ac saluatoris iuxta misteriuꝝ dñi ꝑ ipsam nationes orbis vult aque maris huiusmodi certul electoꝝ cesserunt ⁊ vias transeundi ꝑ mundum qđ est inhabitandi in medio eorum eisdem concesserunt. Diuisit etiam mare rubrū et epiccatuz est: dum mūdi diuitias atq; delicias sanguine peccati rubras electos suos sicco ꝑꝑ de amoris. hoc est absq; inq; namento peccati fecit transire. et hoc qđem dñz crux quā ꝑ nobis pertulit tanq; singularis amoris beneficiū electos tanta dilectionis vicissitudine accendit: vt eidem placere mūdi delicijs et diuitijs ꝑcelligerent: et maiori dilectione illi⁹ huiusmodi aquas a se diuiderent: et viam suam id est vitam ꝑ mediuꝝ earum siccam facerent. Quam dilectionem super omnia alia crucis beneficiuz inflāmauit. et ꝑpter hoc aq; huiusmodi maris virga crucis diuisit vt diximus: et siccauit mare rubrum. id est abissum concupiscentiarum inquietissimam. Iuxta tropologiam in vi nra

cōcupiscēblli diuidit et siccāt suauitatis dei que tāta in cru-
 virga nostre crucis, i. pnia et ce exundant grāpactōe et lau-
 disciplina: dum illam alteru- dibus eructant, et p silitudiez
 tra illaz pcutimus: qd est: dū in illis q̄tidie efficit q̄ aspera
 molestia penitudinis aut di- et ignominiosa penitētie et di-
 scipline illam affligim⁹. **Da** discipline suauitatem habent mū-
 licia em̄ vnus hore obliuio- di delicijs et glia, imo sola illa
 nem facit luxurie maxie, sicut habet suauitas: delicias p̄o mū-
 legitur Eccl̄. xj. Sicut em̄ de di et gloriā tormenta. Lōiura
 adipe p̄dit iniquitas et incrassa- ti ergo vident esse cū pharao
 tus est dilect⁹ et recalcitrauit ne et egiptijs: et seruire eis de-
 vt legit Deutero. xxxij. Sic elegisse et libertati sue seruim-
 p cōtrariā molestiā et afflictio- tem eoz p̄tulisse: qui xpi cru-
 nē desiccāt inundatio iniquita- cem in seipsis iuxta dictas si-
 tis. Unde corda q̄ in amari- militudines portare recusant
 tudine et afflictione sunt: a flu- virgam em̄ p̄ciūt q̄ liberta-
 ctibus et vndis p̄cupiscētiarū tem sibi vendicent et crudelis-
 arida oīno sunt. **Ware** rubz- simos illos dños hūlliet, nec
 tribulationū: crux dñica effi- solū volunt parcere pharao:
 cacia sua et exemplo diuisit in ni et egiptijs: sed etiaz seruire.
 electis atq; desiccavit: dū de Tu ergo q̄cūq; times mare
 molestia et ignominia in glo- cōcupiscētiarū: tolle virgā mo-
 riā et delicias versa est illis. ysi et illud vt dixim⁹ p̄cute: di-
In sacramētoz em̄ susceptio- uide et ericca. Alioquin imer-
 ne assigniunt fideles signo cra- sionem tuam tibi met impura
 cis ad gloriā. Et vt dicit beu- Quid igit aliō q̄ in mari sub-
 tus Aug⁹. De tormēto latro- mergi querit qui virgā h̄mōi
 nū trāssuit crux ad frōtes im- abijcit aut ipsi mari ab h̄mōi
 patorū. Et vox oīum est illud virga parcūt. Hec est virga q̄
 apli i vlti. ad Gal. **V**ibi ab- p̄cussit dñs petraz, petram. i.
 sit gl̄iari nisi in cruce dñi no- xpm dñm: et fluxerunt aq̄ do-
 stri. **Jesu** xpi. Delicias etiam cimarū et gratiarū. **H**ac eadē
 ipsam dñi crucez electi faciūt p̄cute duriciā cordis tui: non
 sibi: dñi memoriā abundantie soluz vt fluāt aque lacrimarū

sed etiā sensuū et sciētiaz. **Uñ** Eccl̃i. xxij. Pūgens oculū deducet lacrimas. et q̃ pūgit cor pfert sensus. Et **Prover. xxix.** Virga atq; correctio tribuit sapientiā. Generale em̃ est q̃ veratio dat intellectū auditui. **Hec** eadē crux bacul⁹ est festiualis. Ex hac baculi assumptione subsecuta est eterna festiuitas. Ad hoc em̃ hmoi baculū assūpsit xps dñs vt eternā festiuitatē in electis ageret. Sic et q̃cūq; p similitudinē huiusmodi baculū assumpsit: diem festū. i. festiuitatē p̃claram apud se agit: et vt agat in celis efficit. **Uñ** in. xxj. **Math.** cuz ipso leui pverso discubuisse legit dñs et discipuli eius. Et i. v. **Luce** legit qz fecit ei cōuiuium magnū leui in domo sua. spūalr i domo cordis vbi tāta ē mactatio aīaliū: tāta et varia ferclā: et tār⁹ appar⁹ eiusdē. Et in. xv. **Luce** legit de reuerſione filij pdigī: p̃uiuiū et festiuitatē q̃ p reuerſiōe eius celebrata est. Et generalr gaudiū angelis dei sup vno pctōre p̃nitētā agere: in eodē. Et festiuitas ipsa pprie est festiuitas pascalis qz est trāsiti⁹ et passio nis atq; reſectōis. quia in ea

dem de morte culpe ad vitam gr̃e trāsiti⁹: et in similitudinē dñi ce crucis cruce pñie vel discipline patimur. et de nob ipsis christū dñm in domo nra pascim⁹. et angelos in celis eiusdem gaudiō reficim⁹. **Nō** est baculus iste baculus festiuitatis stultoz. festiuitas em̃ huiusmodi baculi festiuitas ē sapientie. Et vt scias qz gaudiū hz hmoi festiuitas: audi psal. mistā. **Virga** tua et bacul⁹ tuus ipsa me p̃solata sunt. Et d̃ epulis hui⁹ festiuitatis statim adiūxit. **Parasti** in conspectu meo mēsam. **Virga** em̃ et baculus maior et minor disciplina sunt. Et ad hoc mystice potest referri qd legit i. iij. **Thobie.** Deu me inq̃t fili vt qd te misimus pegrinari lumē oculoꝝ nostroz: baculū senectutis nostre. vt p effectū de christo dño intelligat mystice. licz em̃ ipsemet et firmamentū et fulcimentū sit hūani generis: tñ p crucē ipm mundū maxie fulciuit. et hoc in sexta etate mundi que vltia eiusdē est. **Cōgru** it aut et forma eiusdē crucis baculo senectutis q̃ et trū bzachi oz est: quēadmodū et crux dominica ante suppositā tabulā

Capitulum

XXXII

et cauillā que cōtinebat titu-
tulum fuisse nō dubitat. Se-
nectutē igit suam necdū mun-
dus nouerat: nec casui suo ali-
q̄ten⁹ cōsulebat. imo totus in
interitū ruebat: donec sol iu-
sticie eidē illuxit: et ruine eius
p̄ crucē occurrēs ipm̄ sufful-
sit. Unde ⁊ q̄cqd̄ de mūdo. i.
de vniuersitate hoīm huius-
modi baculo nō innitit. p̄p̄te
senectutis debilitate corruit:
nec adiciet vt resurgat. p̄pter
h̄ et p̄culari necesse est. Hūc
baculū tradit oīb̄ x̄ps dñs q̄
tūc dīc Qui vult ventre post
me ab. ⁊c. Omni ruine sene-
cutis ⁊ casui p̄ hūc soluz ba-
culū occurrit. Qui ergo cru-
cē quaz dñs affert respuit seu
bap̄tismi seu p̄niē seu discipli-
ne quid aliud q̄ ruere querit.
Nō potest dissimlari senect⁹
et eius imbecillitas nisi p̄ sol-
licitudinē ⁊ amorē terrenorū
manifesta est curuitas: et p̄ de-
fectum bonorū operū manife-
sta sterilitas. ⁊ per teporē imo
frigefactionē a feruore chari-
tatis manifestū est cor tuū ef-
fetum esse ⁊ emortuū: ⁊ per ti-
morem seu mundanū seu hu-
manū esse tremulum. Caliga-
tio similiter oculorū dissimul-

lari nō potest vbi vera bona
falsis atq̄ fallacibus postpo-
nunt: et parua p̄ magnis ac-
cipiunt vbi discrimina viarū
nō deciant. Sit ergo tibi ba-
culus senectutis: ⁊ hoc p̄ mul-
titudine diez malorū. Dies
em̄ boni. i. sp̄rituales ⁊ virtu-
tum illuminatiōes renouant
et iuuenescere faciunt decorē.
et agilitates et robur prestant
Dies aut̄ mali et ista destruūt
et cōtraria sup̄inducunt. Uñ
et Zach. viij. Et viri baculus
in manu ei⁹ p̄ multitudinē di-
erū. Attēde multitudinē diez
tuorū: dierū inquā malorū q̄
magis tenebre sunt. et videbis
q̄ntū baculo indigeas. et tāto
fortiori q̄to maior fuerit mul-
tudo diez malorū. i. p̄cōrū.
Ambulare ergo nō curat des-
crepius qui baculum habe-
re recusat. sed ibi cōputresce-
re decreuit vbi eum senectus
afficit. Est et eadez crux ba-
culus peregrinatōis. sicut et
dixit Jacob in. xxxij. Genesis
In baculo meo trāsiui iorda-
nem. Hunc baculū tulit chri-
stus dñs cū pegrinare apud
nos. sicut dīc Esa. xxiij. Pe-
grinūz est opus eius ab eo
Similr et duo discipuli dīce

runt ad eum in ultimo Luce. Tu solus peregrin⁹ es in hie rusalem. Sitr et in eodē Genes. Apud labā pegrinatus suz. Et in ps. Aduena ego sū apud te et pegrinus sicut oēs patres mei. Et in xl. Genesis Jacob ad pharaonem. Dies pegrinatōis mee. cxxx. annoz sunt parui et mali. et non puerunt vsqz ad dies patz meozum quibus pegrinatus sū. Peregrinātibz ergo post chri stum dñm baculus iste gestā dus est: alloquin peregrinari nolūt. Qui ergo hic ciues sūt qui exilium patriā: et carceres domū: et vincula peccatoz oz namēta: eo ipso baculum do minice crucis respuūt q̄ peregrinari a dño nolunt. duz em̄ sum⁹ in corpe peregrinamur a dño. sicut dicit aplus in .v. secunde ad Cor. Sicut ergo nemo sine baculo peregrina: eodez modo et sine baculo crucis nemo pegrinatio nem istam sanctam qua vltra mare mundi ad supnam hie rusalem tendit peragit. Baculus iste non soluz senes fulcit et pegrinantes adiuuat vt eāt expeditius. sed etiā cōtractos erigit et ambulantes dirigit.

Eadem crux etiā baculus est penitētiālis. Penitentiā p totius mundi peccatis dei fili⁹ agens baculum istum publice portauit. Quia ergo omnes peccauerūt et egent gloria dei etiam post impetrataz p chri stum dominuz veniam. sicut legit ad Ro. iij. Necesse habent omnes generaliter penitere. et propter hoc baculum istum per similitudinē deferre. et cum eo peregrinari a mūdo instar publice penitentiu. Toto em̄ tempore peregrinationis istius baculus penitētie disciplineqz est portandus. Est et eadē crux baculus defensionis contra canes precipue et serpētes et porcos. An j. Regū. xvij. Nunqd ego canis sum quia tu venis ad me cum baculo. Canis diabolus est sicut domin⁹ dicit in ps. libera de manu canis vnicam meā. Moralr tamē et canis et serpens et porcus sensualitas seu carnalitas nostra est: quam baculo penitentie et discipline maxie a nobis remouemus. et q̄ sunt vicia carnis inter tot canes. inter tot serpētes et porcos transire necesse habem⁹. Qui vult ergo mori

Capitulū

XXXII

sum caninū z venenūz serpen-
tinū z conculcationē et inqui-
nationē porcīnā effugere: ba-
culo pñe z disciplīne eos ar-
ceat. Si ergo te momorderit
canis hmōl aut serpens aut
porc⁹: et lesionē prīmī mor⁹ in-
tulerit nō parcas ei a baculo
statim baculo penitudinis re-
pente. Ne illi q̄ lacerari se pa-
ti: imo gaudet ab hmōl canī-
bus z psumi ab hmōl serpen-
tib⁹: z sculcari ab hmōl porc-
cis, hoc est q̄ vicijs se tradidit
q̄ nihil rebellionis nihil con-
tradictōis ptra rabiē eoz op-
ponit. Possum⁹ m̄ vicia ipsi⁹
virtutis rōnabilis ad canes re-
ferre, errores em̄ et curiosita-
tes et alta vicia de q̄b⁹ tumultu-
ose z iportune cogitatōnes
velut molesti z irrōnabiles la-
trat⁹ pdeūt: canes merito ac-
cipi pñt, q̄ virtutē nostrā ratō-
nabile tumultib⁹ importunif-
simis inquietant. Porcos ho
vicia carnis q̄ sceno volupta-
tū carnaliūz pascunt: vicia, s.
cōcupiscibilis. Serpētes igitur
vicia spūalia: qz maxie ve-
nenata sunt, vt irā: supbia: in-
uidiā: z odii, q̄ sunt irascibil.
Hec ergo oīa q̄tens p sugge-
stiones z tētatōes se ingerūt:

baculū penitudis z disciplīne
a te sentiāt vt te inq̄tare dis-
suescāt. Noli ergo ossa z car-
nes ostētare canib⁹ si eos arce-
re a te desideras, hoc enim est
eos ad te poti⁹ aduocare. No-
li igit ea vl' intueri vel audire
q̄ vicia ista pascunt aut nutri-
unt. Sili noli coaceruare in-
te sterq̄liniū, noli scenū cōge-
rere nisi greges hmōl porcōz
in teipso volueris conuocare
Ad scenū em̄ z sterq̄linia cō-
ueniūt porci. Eo mō noli pul-
uerē z terram in teipso cōge-
rere qz in ea nidificānt z ex ea
pascunt. Terrā z puluerē ter-
renā glīam accipimus: q̄ pe-
dib⁹ affectuū sp̄ conculcanda
est: quēadmodū terra visibilis
pedib⁹ corpis cōculcāt. z quē-
admodūz terra ista infima est
et pōderosissima inter elemē-
ta z fex etiā terre dz. sic supbia
pōdere locū infimū obtinet z
in inferno obtinebit. Infima
etiā est et vilissima inter vicia
qz etiā sib⁹ ipsi vilescit z seipaz
nō patit. Noli igit nidū z pa-
stū parare serpentib⁹. Noli q̄
terrā cōgerere: terrā inquam
quā dicim⁹, sed potius sit ter-
roz tuus sup oīa animātia ter-
re istius, sicut p̄cipit dñs, iij.

Beneficis. Nō sit igit amor tuus ad ea sed terror. q̄ quidem erit si baculū discipline v̄l penitudinis inuenerint q̄tēs p suggestionē ingerere se vel apperere attētauerint. Est z ea dem crux baculus hostiarius q̄les ianitores magnatum gestare p̄sueuerūt ad p̄pellēdas turbas z parādā v̄lā dñs suis. Hoc baculo vsus est x̄ps dñs ad pandendū nobis iter p̄pellendo turbas vicioz z demonū. sicut legit Michae. ij. Ascēdet pādēns iter aū eos z dñs i capite eozū. Tu ḡ si vis iter pādere dño: ante eū p̄pelle z abige deuia ei⁹: turbas vicioz z demonū h̄mōi baculo hincinde p̄cutiens. alioquin h̄mōi turbe gressū cordis tui dño obstruūt. Crux ista auium z ferarū est expauētaculū p̄pter qd̄ in orto voluptatis. i. in ecclesia sua ozulan⁹ eiusdē et agricola x̄ps dñs illā erexit et in sublimi posuit. ideo non erit ibi leo. z mala bestia non ascēdet p̄ eam. sicut legit Esa. xxxv. Ideo in frontibz fidelīū signū ei⁹ impingit vt aues et feras vicioz z demonū ab accessu eoz diereat. Tu ergo si vis esse ortus dñi et paradi

sus illius: expauētaculū illud tibi erige. alioq̄n fruct⁹ tuos et semina auiū z ferarū infernalibus exposuisti. imo qd̄ deterius est illis fructificas soluz quas sola crux p̄nie abigit et expellit. Crux p̄o discipline arceat easdē z deterret. Crux eadem vexillū est x̄plane militie sicut legit Esa. xi. Radix iesse q̄ stat in signū p̄loz. Et Luc. ij. Hic erit in signū cui p̄tradicet. In hoc signo velut purpura regalis et p̄ciosa x̄pi caro sanguine ei⁹ purpurata extensa est z purpurata appensa Crux p̄o velut hasta rectissimā. ad hoc vexillū triūphale cōgerat x̄piāne militie totus exercitus et ad hoc intueri debet totalr. q̄diu stabit p̄ fidez triūphale istud vexillū: tam diu vincet dei exercit⁹. Statim vbi p̄ infidelitatē illud de h̄ci cōtigerit: necesse est illum succūbere. si igit i p̄lio isto vis victor fieri noli a vexillo descendere p̄ fidē. illō erectū z rēcussū p̄ viribz tene. Per similitudinē p̄o crux p̄nie z discipline triūphale vexillum est atqz regale: quo nō nisi reges z victores vtunt. nec em̄ p̄niam i sciō erexit. nisi qui vicia z de

mones triumphavit. Nec crucem discipline detulit nisi qui servitutē illorū abiecit et in solio virtutū regaliter sedere incepit ut vexillo latrūculos viciorū et peccatorū diiudicet et torquereat sub eo plus virtutū in pulcritudine pacis et in requie opulenta sedeat. sicut legitur Esa. lxxij. Est et crux domini arbor sicomorū. id est ficus fatua que a mūdo vīsa est stulticia. sicut ostendimus supra ex primo prime ad Cor. Sup hanc zachheus. i. quilibet iustificatus: ut turbe supermineat et christum dñm videre valeat ascendit. Hanc ipse dei fili⁹ ad hoc iter cetera ascendit ut quo nobis ascendendū esset et vnde videri possit ostenderet. Sup hanc ficum fatuam ascende q̄ Iesū videre desideras. Penitere enim et disciplinā servare ascendere est. contrariū hō descendere. Iesum ergo videre nō curat qui sicomorū de qua solus videri potest ascendere non curat. Qui autem in profunda vicioz descendunt: subterfugere et auertere se vident quo minus euz videant. Nec est palma in

quā ascensurū se p̄dixerat christus dñs Lanticoz. viij. Ascendam in palmā et apprehendam fructū eius. Fructus hui⁹ palme hoc est dñice crucis ceterus electorū est et salus eorūdem. Hos fruct⁹ ex ista palma colligit: et hos fructus inde appbēdit. De hac palma coronatus est gl̄ia et honore. Sic et tu ascende per similitudinē in palmā penitēte vel discipline et fructus earum appbende. Audi fructus penitentie: et in iij. Math. et in. iij. Lu. Facite inquit Iohānes dignos fructus pnie. Audi fructus discipline i. xij. ad Hebre. Dis inquit disciplina in p̄senti nō est gaudij sed merorū. postea hō fructū pacatissimū exercitatz pena reddet iusticie. Si igit fructus earū vis appbendere ascende in eas. Procera arbor est palma. nō attingit ad fructus nisi qui eam ascenderit. Ascendit in palmaz penitēte et discipline qui vtramq̄ assumit. ppe habet fructus earū si quis eas iam ascendit. Et merito palma pnia vel disciplina que ante centesimū annuz nō fructificat: q̄ vitam vnam

hominis anteq̃ fructificet exi-
git, sic pnia ⁊ disciplina plan-
tatores suos ⁊ cultores in vi-
ta futura reficiunt: totā pſen-
tem vſtā agricolatōi earū rez-
quiri. In futura ꝑo fructus
eius i ſuauiſſitate ⁊ ſatietate co-
medunt. *Eru*ꝝ ratiꝝ qua per
mare huius mūdi cet^o electos
rum q̃ſi xꝑo nauigante ſeu re-
migante ſubuect^o ſicut legiſ i
p̃m, Sap. vt nō eſſent fatua
ſapiētie tue opa, ꝑpter h̄ etiam
⁊ exiguo ligno credunt hoīes
aias ſuas ⁊ tranſeuntes mare
ꝑ ratē liberati ſunt, Ratis iſta
crux dñi ſaluatoris indubitā-
ter eſt. Per ſimilitudinē ꝑo crux
penitētie ratis eſt ꝑ quā ab iſ-
ſus vicioꝝum et peccatoꝝum
velut mare rubrum ⁊ ſanguis
nolentum, imo mare ſanguis
nis enauigatur, *Eru*ꝝ ꝑo di-
ſcipline ratis eſt ꝑ quam ſu-
ctus cōcupiſcentiarum velut
mare vndosum ⁊ inquietiſſi-
mum tranſſecratur. De vtra-
q̃ enauigatione Eccleſiaſtici
q̃drageſimotercio. Qui ena-
uigat mare enarrat pericula
eius. Fleutius marꝝ pericu-
la nouit: niſi q̃ vtrunq̃ enau-
gavit. Due iſte rates ex ꝑibꝝ

penitētie et partiꝝ diſcipli-
ne velut aſſeribꝝ cōpingunt.
De illi cui vtrūq̃ illud mare
enauigandū eſt: ⁊ nec ꝑmū aſ-
ſerem adhuc habet ad cōſtru-
endam h̄mōi nauem. In ra-
te diſcipline malus eſt timor
domini: de quo ꝑſpiciunt ten-
tationū pericula. Veluꝝ ma-
gnificētia cordis, vētus ꝑo ſa-
cra exhortatio ad ſtrenue ⁊ vi-
riliter agēdum, Hanc magni-
ficētiā cordis velut vētū
proſperuꝝ toto ſinu excipit: et
ab ipſa impulſa nauem ad li-
tus victorie ſue eterne pacis
impellit. In nauē ꝑo penitē-
tie malus ſpes, De qua mari-
ne dei miſericōdia ꝑſpicitur ves-
lut litus, velum charitas, do-
ctrina vel exhortatio vētus,
quoniam ⁊ velū charitatꝝ to-
to ſinu ſemp excipit. In hac
nauē humilitas eſt guberna-
culum vel dei timor. Ne em̄
due virtutes nauem peniten-
tie maxime dirigūt et ab om-
ni periculo potiffime eam cu-
ſtodiant. In nauē ꝑo diſci-
pline gubernaculum eſt mo-
deſtia, nauta ꝑo ſeu guberna-
tor eſt prudētia. In nauē ꝑo
penitētie gubernator ⁊ nauta

Capitulū

XXXII

fides vel donum scie. Eadē
crux est et pons q̄ sup chaos
peccatoz totius mūdi deo fa-
bricatore vel opatore constru-
ctus est. Pons iste ab ip̄a ri-
pa innocentie naturalis vsq̄
ad lī⁹ glie tendit: totū chaos
pctōz que iter duas ripas p̄-
terfluunt subiectuz hīs. Per
hunc pontē p̄m̄us transiuit
xp̄s dñs vt eum p̄ eundē seq̄-
remur. Per pontē istū oēs re-
natos transduxit, sed ps eozū
solū fluuiū peccati originalis
p̄ illū transiit, pars p̄o oīa flu-
mina actualiū, sed post transi-
tū istū multi z chaos, i. p̄fun-
ditatē pctōz sibi rursū effo-
diunt, z flumīa nouoz pctōz
inter se z lītus gratie v̄l glorie
deducūt, vel de pōte isto in iā
p̄trāsūt chaos relabunt. Hi
sunt q̄ de baptismali innocen-
tia q̄si de pōte in p̄teritoz pec-
catoz p̄fundū recidūt, v̄l no-
uoz pctōz inter se z lītus gr̄e
flumīa deducunt, z sic a lītoze
gr̄e seipsos arcēt atq̄ repellūt
His per similitudinē denuo ex-
truendus est pōs p̄nie q̄ pon-
tem baptismalis innocentie iā
fregērūt vel de eodē ceciderūt
Est em̄ crux p̄nie pons opti-
mus qui noua illa flumina et

nouū chaos aut etiā p̄terita si
quis in ea deciderit transeūt.
V̄e ei qui pontē h̄mōi post-
q̄ illū extruxit frangit: z se de-
nuo in abissū illā z voragi-
nem peccatoz mergit. Hoc ē
q̄ post assumptā p̄niam ip̄saz
euacuat p̄ mortale peccatū et
destruit: ita vt nec plantā vnā
vel asserē integrū in eo relin-
quat. Post mortale em̄ p̄c̄m̄
nec planta vna superest ex oibz
penitentie reatibz v̄l operibz
que nō incēdio illius aut alio
piculo consumpta sit. Qui er-
go post ascensū hui⁹ pontis p̄
mortale p̄c̄m̄ relabi⁹ z seipm̄
p̄cipitat: z pontē q̄ ad deū iay
trāsire incepat destruit et con-
fringit, hic nō solum adiutor
est efficacissimus diaboli, sed
etiā oparius diligentissimus
Hoc em̄ totū z solū est opus
diaboli scz de naufragio eru-
tus remergere: z tablas z pō-
tes ceteraq̄ euasīōis adiūua
mēta fidelibz destruere v̄l au-
ferre, quod opus miser pctōz
recidūo suo siue relapsione p̄
semetipm̄ efficit, mercedē bu-
iusmodi maledicti opis soluz
expectās infernale patibuluz
Per eandē viā crux dñica sca-
la est quam ascēsurus in celuz

ipse dei filius et pparauit et fi-
xit, de q ecclesia cantat. Nec e
scala pctoz, hec est qua vidit
se legit Jacob Sen, xxiij, qua
vidit stantē sup terraz et cacu-
men eius tangēs celū et dñm
innixū scale et angelos ascen-
dentes et descēdētes per eam.
Qm̄ tota crux dñica sup ter-
ram stetit: terram dico pecca-
ti: quia ipse pctm̄ cui crux ei?
Inniteret nō habuit. Ois em̄
pena iniit culpe et sublato fū-
ditus fundamēto culpe: non
habet q̄ iniat crux pene. Jō
ergo sup terraz, qz supne tota
miseratōnis dñice pictatis et
munificētie fuit donum, Lete-
re pō crucez, i. tormēta oīa de
terra pcti pdeūt quasi de me-
rito iustū stipendiū, Lacumē
eius celos tenigit, q̄a inter xpi
cruce seu mortē et celestis glie
ingressum nihil qd̄ eius glori-
ficationez retardaret interesse
debuist, licet ipse siue spolian-
do infernū siue etiam alia ma-
gnalia faciēdo: q̄ scriptura nō
expmit: in terciū diem glori-
ficationē suam distulerit. Vel
ideo cacumē eius celos tēge-
bat, quia sola cetum electoz
abq̄ alia pena pñali vl pur-
gatoria in celū pducere et sub

uehere sufficiebat, cruce q̄pe
et morte christi redemptis ita-
tim patet adit? in celo: nisi ipsi
plōgauerint declinātes i pur-
gatoriū, ppter supaddita no-
ua debita pctoz et rectitudie
innocētie baptismal saltem in-
venialia declinauerint. Per
hanc angelū, i. doctores et pdi-
catores ascēdūt dum misteri-
ozū eius sublimia cōtemplan-
tur, descēdūt: dñ opa imitatio-
nis eius assumūt, vel dñ p ca-
ptu auditorū fidē illi? et effica-
ciā annunciat, vel dñ seipsoz
tāto exēplo hūilitatis tantoz
bñficio diuine pictatis hūili-
ant. Per similitudinez pō crux
penitētie vel discipline scala ē
qua de imo pctoz celū ascen-
dit, de q̄ illud mirabile dictū
est q̄ neqz lōgitudine sua qnā-
tuncqz fuerit cacumē celi va-
let trāscendere, neqz breuitate
sua quāracūqz fuerit nō illuc
vsqz ptingere, hoc etiā in eadez
accidit q̄ quanto breuior tan-
to est melior et ad ascendendū
apūoz. Propter hoc et crucez
hierosolimitanā seu Albige-
sem omni alij cruci pñali pre-
ferimus, qz per eam expediti?
et citius in celum ascendit, in
q̄ apparet miranda q̄rundam

Capitulu m

XXXII

stulticia q̄ non scale bonitatē
et breuitatē desiderant, sed ei⁹
lōgitudinē q̄ntūcūq; eis p̄
mittit: p̄cedentes celeritatē p̄
uentionis ad dñm stulto stu-
dio z fraude p̄p̄ta: imo detri-
mento manifestō z fere picu-
lis inuasiuilibus eā declina-
re videntur Quis em̄ estimet
detrimēta multoz diez z an-
noz q̄bus cū christo regnare
et cū angelis gaudere potue-
runt q̄s ipsi in ipsa sue ascē-
sionis p̄lōgatiōe z p̄nialis scale
in lōgum p̄tensione expende-
runt: q̄n melior est dies vna ī
atq; tuis sup milia. Hodie
ergo p̄ntis p̄nē cōpendio
z scale illi⁹ tāta lōgitudō: imo
plexitas z flāme purgatorie q̄
bus nullū huius vite tormen-
tū est cōpabile z innūera peri-
cula q̄b; hic vltim⁹: redimi po-
tuerunt, et dies eterne felicitatis
q̄bus scienter defraudari
se stulti patiuntur acq̄ri. S;̄
vt diximus molestia est eis ci-
ta ad felicitatem p̄uentio z de-
lectat eos vie lōgitudō, et ma-
iori dementia lucrum tantuz
detrimentum sue beatitudi-
nis arbitrantur. Hanc sca-
lam ex duobus lignis spel et

timoris quozq; cacumia vtu-
lut celi ingressum dei miseri-
cordiam et iusticiam tangant
et ab imo gratie et peccati vs-
q; illuc tendantur compingimur,
Interiacētes ergo gra-
dus virtutum super quas pe-
nitentia maxime peragitur q̄-
les pudor: dolor: z ira: patien-
tia: hūilitas: z pietas, his em̄
ad summum p̄nse et ad finē
q̄ remissio est et idulgētia ascē-
dit, Scalā b̄mōi magnificen-
tia et p̄seuerantia tenēt ac ful-
ciunt, ad singulos p̄o gradus
arripiendos hoc ē ope imple-
dos manus extēdit charitas,
pedes autē elenāt et figūt ī gra-
dibus singulis exhortatio et
disciplina, gressus regūt z pi-
cula p̄spiciunt scia atq; cōsili-
um, finē ascētionis z celoz īn-
gressum fides ostēdit, Aibi-
lominus autē z disciplina siue
claustralis sit siue alia: scala ē
ascētionis habens cōpendiū
quā nos crucez p̄pter cruciat⁹
quos habet innūeros merito
interpretati sumus, Gradus
isti z scala vtiq; in p̄s expresse
legunt, ascēsiōes inq̄t ī cor-
de suo disposuit in valle lacri-
marū, quid ap̄t⁹ vallis lacri-

marū q̄ penitentia accipitur
qm̄ sex his ascensionū gradibz
homo cui⁹ est auxiliū abs te o
deus in corde suo composuit
atq; disposuit, hec est ascensio
dei: hoc est cuius de⁹ edifica
tor est: 7 q̄ ad ipm̄ ascēdit, De
qua legit Amos, lx. Qui edi
ficauit in celo ascensionē suam,
i celo, stellate ac serenare mē
tis, In terra p̄o obtenebrate
et sordidate mētis edificat di
abolus nō descensionē suam
imo p̄cipitiū q̄ eaz deijciat ac
deturbet in baratruz. Est et
domini crux ara: in qua idem
seipm̄ deo patri velut agnum
immaculatū sacrificiūz p̄ mūdi
reconciliatiōe obtulit, sicut di
cit aplūs i. lx. ad Heb. Quan
to magis sanguis xp̄i q̄ p̄ spi
ritū sanctū se obtulit: emūda
bit nos ab opibz mortuis ad
seruiendū deo viuenti. Aram
vocat eaz ecclesia, qz in ea ve
rus agn⁹ 7 imolatus est 7 ob
latus, Quia ergo vt dicit Pe
trus in, ij. p̄me canonice sue,
Genus electum 7 regale sacer
dotiūz sunt omnes fideles, et
xp̄s dñs fecit nos deo nostro
regnū 7 sacerdotes vt ait Jo
bannes in p̄mo Apocal, me

rito vnicuiq; fidelium ex offi
cio sacerdotali aram istaz per
similitudinē habere congruit
Quis ergo aram istam in se nō
edificat per similitudinē sacer
dotali officio renūciauit, Eo
em̄ ip̄o q̄ hostias et sacrificia
que preter arā offerri nō pos
sunt imolare recusat: dei sacri
ficiūz absq; dubio, piecit, oīs
em̄ pontifex vt legitur in, viij
ad Hebre. ad offerēda mune
ra et hostias cōstituitur Hoc
est altare holocaustoz in quo
scilicet immolabantur anima
lia in veteri lege: quod prece
pit dom̄n⁹ fieri Exodi, xxvij.
quod et extra tabernaculum
erat 7 extra templum, sicut le
gitur in septimo terciū Regūz
quod ideo extra tabernaculū
et templūz fuisse dicitur, quia
penitentes extra cetūz sancto
rum semper sunt reputatione
sua. In ara ista omnia gene
ra immundorum animalium
occiduntur et omnia mortifi
cantur, munda p̄o animalia
in eodem etiam id est munda
corda etiam q̄stū ad se occi
duntur: dum reputatione sua
morta sunt et ibidē etiā cōsu
munt. 7 b̄ dum p̄ b̄nilitatē q̄s.

Capitulū

XXXII

In nihilum omnia bona eoz redigunt. Nec est dom⁹ culi naz in q^o coquūt mīstri dom⁹ dñi victimas ppli. sicut legi⁹ Ezech. xlvj. Nec ē arces. i. leo dei vel ara dī sicut dñs vocat altare holocaustoz. i. xliij. eiusdem Deu q̄ multi sacrilegi q̄ arā istā destruūt. hi sunt q̄ penitentiā z disciplinā iā in se edificatas z extructas destruūt. q̄ multi etiam sub noīe xpīano aras in se demonibz edificauerūt. z velut sacerdotes infernales z diaboli antistites i eisdem demonibz imolare nō cessāt. Ara em̄ beelzebub pncipis demonioz superbia est in hac ipsoz hoīes imolant q̄ in supbia eos occidūt. In ea mūera offerūt ypocrite z scitatis simulatores q̄tēs bona ad ostērationē z vanā laudem opant. z ppter hoc sacerdotes beelzebub indubitanter sunt. Ara veneris luxuria. Deu q̄t habet ista sacerdotes atqz pōtīfices vbiqz terraz. parū ē illud totūz in sabea thure calēt are: cum vbiqz terrarū are ei⁹ ardeant. cū fumus araz eius fere totum mūdū repleuerit z obcecauerit. nec sit numerus hostiarū z holocaustoz eius.

Tēpla eiusdem p̄stibula sunt z loca om̄ia turpidinis. Per hunc modū ara bachi ebrositas est et phana eius taberne. z ad hūc modum de alijs Vides ergo vbiqz terrarum aras z phana demonū sacerdotes z hostias eoz. et qd̄ est sup oīa dolendū atqz lugēdū ipsaz dei ecclesiā z dei viui tēplum hmōi oblatiōis pphatam et ydolatria p maiori parte repletam. Deest ecclesie dei iudas machabeus qui sacerdotes istos diabolicos: gladio verbi dei atqz disciplina trucidet. qui aras eoz destruat z phana diruat. q̄ sancta renouet et emūdet. sicut legitur. ij. Machabeoz. x. quia Machabe⁹ et qui cū eo erāt domino se ptegente aras q̄s alienigene per plateas struxerant itemqz delubra demolitus est: purgatoqz templo aliud altare fecerunt. Eadem crux dominica lignū est per quod iusticia facta est. hoc est patibulū de quo in. xliij. Sapientie. Benedictum lignum p quod facta est iusticia. quēz admodum dici solet a rusticis cum iuxta patibula transeunt et vident ea latronibus

onusta. Benedicta inquit sit arbor q̄ h̄mōi fructū fert. Arbor ista facit me dormire z q̄ escere in tuto. arbor ista custodit oues meas. arbor ista vindicat me de oibz inimicis meis: z facit mihi vindictā de oibz latronibz. Manifestum aut̄ est fidelibz qz p lignū dñice crucis facta est iusticia deo patri: z emēda cōdigna exhibita ī morte filij Suffecit em̄ mors ei⁹ ad satisfaciōem cōdignā p totū mūdi pccis. quē admodū em̄ verū est qd̄ dicit Joh. in scōo p̄me canonice. qz ip̄e est p̄ciatio p pccis totius mundi. sic veraciter dicere potuissz qz et satisfactio. qd̄ z ap̄ius exp̄sse dicit in p̄mo p̄ me ad Cor. Qui fact⁹ est nobis a deo iusticia zc. Satisfecit ergo in ligno crucis et cōdignā emēdam exhibuit p totius mūdi pccis. Et hoc est lignū qd̄ tota ecclesia scōz bñ dicit z venerat. Per lignū em̄ scie boni z mali q̄ndam facta est p̄uaricatio z iniusticia. p illud ḡ facta est iusticia z emendatio z emēda. Per similitudinē x̄o crux p̄nie z disciplie lignū est p qd̄ fit iusticia. Per p̄niaz em̄ q̄s dubitet de oibz añ deo

irrogat̄ iniurijs z cōtumelijs cōgrue satisfieri z emendā debitā reddi. De nobis igit̄ ip̄s p vtrāqz iusticiā deo satisfaci-mus. Qui patibulū h̄mōi in ciuitate sua. i. in seipso nō erigit: iusticiā deo de seipso facere recusat. z ppter hoc diuino iudicio se iudicandū ad vltimū longe seuerius z durī reseruat. Apparet iusticiā nō eē et iudiciū in ciuitate illa nō fieri: in q̄ nullū est erectum patibulum. In oī ciuitate sua erectum vult esse dñs h̄mōi patibulū. Vñ ip̄e clamat Bar. r. Qui nō accipit crucē suā et sequit̄ me nō est me dign⁹. et alijs multis locs. Vñ aut̄ illis q̄ sola pictura h̄mōi patibulorū p̄tenti sunt: q̄les sunt q̄ signū crucis in habitu deferūt vt monachi qz habitus figuram crucis exp̄mūt. z falsi cruce signati: q̄si pictura mortis atqz suspēdij veterē hoīem occidat atqz mortificet. z q̄si pictura mortis p ipsa morte sufficiat. Vñ illis q̄ picturā habent p veritate: q̄ picturā mortis atqz suspēdij diabolo et veteri homini latibulū faciūt atqz p̄sidiū picturis z signis h̄mōi: z p̄uilegijs que veritati crucis

Capitulum

XXXII

utriusq; indulta sunt nō siliu
dini eos defendētes. Ve ei q̄
p̄fert hmōi cruci infernale pa
tibilū: nō volēs illā sibi nunc
erigere vt infernale effugiat

Cruce dñica statera fuit in q̄
mūdi toti⁹ pctā et xpi iusticia
appēsa sunt. sed pponderaue
runt xpi merita. sic legi in .vi.
caplo Job. Utinā (dicit in p
sona dñi saluatoris) appēderē
tur pctā mea. hoc est q̄ mea se
ci q̄stus ad emendā q̄bus irā
merui. hoc est q̄b irā ac si me
ruiſsem patior. vt sit aīcedēs
p psequenti. z calamitas quā
patior in statera. z intelligitur
cruce. q̄i arena maris hec gra
uior appareret. Infinitas em̄
tātas abissos pctōz q̄nta erat
mūdi toti⁹ abissus dñice cru
cis passio sufficeret expiare.
Erat igit q̄i arena maris ad
vnā abissum. Per similitudines
ergo statera est crux pñe et di
scipline. In cruce ḡ pñe q̄si i
sinistra lace vicia z pctā ponē
da sunt p memoriā: sciam: z p
scrutissimā consideratōez. In
dextra po pudor z timor z do
lor z ira penitūdis cū ipa grā
cōpñictōis q̄ q̄ntacūq; est ne
cesse est vt abisso pctōz p̄pō
deret: q̄ntalacūq; stilla grē q̄

gratū faciat: q̄ntacūq; abyſſū
feculentie pctōz diluere suffi
cit et mūdare. In hac ḡ lance
dextera grām hmōi nisi deus
misator posuerit: nihil est q̄c
qd ibi posuerim⁹ ad pondus
vniuscuiusq; mortalis pcti. et
hoc est qz nulla alia bona q̄n
tacūq; fuerint vel vacuare. vt
etiā iminuere in aliq̄ p̄ena
lent mortale q̄dcūq; pctm. p
pter hoc ergo q̄si ridiculuz est
q̄dcūq; aliud bonuz in hmōi
statera ponere. sed modis oīz
bus laborandū est vt vl' stillā
grē sue imponat dñs in lan
cē istā. Quicqd em̄ librā mor
talis pcti nō pōderat. q̄cquid
p se libra hmōi traxerit: i eqli
bra positi totuz decidit i ius
z p̄e diaboli. Solā aut gra
tiā hmōi in deorsū post se tra
here nō pōt: eoq; incōpabilr
plus pōderet gratia in sursum
q̄ illa in deorsum. Nō em̄ si
cut delictū ita z donū. sicut le
git. v. ad Ro. Calamitas igit
penitēti sic est ad abissum q̄n
tacūq; suoz pctōz. cū grē pō
dus habuerit sicut arena ma
ris ad vnū ex his q̄ in ea sunt
lapillis. Est aut humilitas
ad ponderandū efficacissima
in eqlibra pñe. sicut z supbia

in lance contraria, quod patet ex ip-
sis locis suis et locorum ordinibus,
bus, quod admodum enim summa
humilitas summum glorie locum obti-
net in christo domino: sic et summa super-
bia infimum locum damnationis
in apostata lucifero, et hoc est
quod dominus docet in xxj. tertium Re-
gum. Quia inquit humiliatus est in con-
spectu meo Achab: non indu-
cit omne malum hoc in diebus eius.
Attende impietatem et scelera im-
manissima ipsius Achab, et pon-
tus humilitatis cui soli vindi-
cte dilationem dominus asserbit
agnosces. Ne eis qui tam studio
se tamque laboriose lance implere
curant diaboli: hoc est fini-
stram in qua peccatorum onera congerere
non cessant. Quid aliud illi fa-
cere videntur nisi modis omnibus
satagere ut in pretem cadant di-
aboli: ut lance diaboli in humeris
bilaci preponderet lancei dei, hi
sunt qui peccata peccatis addere non
cessant ut augeant peccata sua sepe.
Ne autem et illis qui peccatus gratie
reiciunt, hi enim quasi cum domino
contendunt: dum et peccatus gratie
quod imiserit eiciunt, et ne ali-
ud imittat peccatus suis impe-
diunt, quod admodum autem in bi-
laci lancei Michaelis rostro

et ungulis trahere videtur lance-
cem diaboli quod dicitur ex demoni-
bus. sic detractores qui rostro
suo peccata aliorum magni-
ficant per ipso diabolo lancei ei-
trahere videntur. Sed reuera
peccator cuius os maledictio-
ne et amaritudine plenum est
qui totum se dedit ad peccan-
dum: toto potestate suo toto co-
natu rostri et ungulium in deorum
sum trahit lancecem diaboli.
Quid autem dicemus de illis
qui ingentia onera magnorum
peccatorum immittunt in lan-
cem diaboli: et quasi festucas
leuium et pene ridendorum bo-
norum in lancecem iniiciunt dex-
tram dei. Quid etiam de illis
qui de dei lance bona ponde-
ra rapiunt et in lancecem diabo-
li mittunt, hi sunt qui bona que
recta intentione fecerunt post
modum laudum vanarum pre-
cio vendunt: qui recte quidem
egisse se gaudent: non quia deo
quod egerunt placuit, sed quia
eis inde sibilus vane laudis
accessit. Idem de his sentien-
dum est qui de rapinis elemosi-
nas facere presumunt: qui bona
ista temporalia bonis et bene uten-
tibus auferunt et pauperibus

ea nō tribuere: quia nec pñt. sed potius eis paupes onera re psumūt. Idē dicim⁹ de his q̄ bona puerſa in tēſione faciunt. z de detractorib⁹ q̄ bona aliena inuertūt. Vtriq⁹ enīz vt diaboli lancē impleāt q̄tū in se est bona de dei lāce rapiūt: et in diaboli lancē mittūt. In hmoi lāce rectitudo maxime necessaria est. ſicut docet dñs Leuitici. xix. Statera iuſta z equa ſint pōdera. habere q̄dē debet ſtatera pñie hāc rectitudinē vt tota lāx dextra in ſurſum cōtra totā ſiniſtrā ponderet: et vt pōdera pōderib⁹ propter opoſitōem respondeant. Quidā em̄ ea ſola bona mittunt in lancē dexterā q̄ pōderant in deorſum. Hi ſunt q̄ rū pñia ſolo timore pene nitiſ. Hi pculdubio oēs penitēte ſue victimas z pōdera declinant in pfunduz. ſicut legitur Oſec. v. Surſuz igiſ trahere debent pōdera. i. opa pñie: et ſurſum trahere debent z ſurſum trahi. Quatuor em̄ ſunt que debet penitēs intendere et per pñiaz querere. Ad hoc em̄ penitētia omnis agenda ē vt deus honoret: vt deo placeat: vt eius gratia conſeruet

vt iactura pene ſimul et male pſumpti tpiſ redimat. Iactu ra pō pene debite maria dilato eſt pñiū eterni z amplexum celeſtis ſpōſi. licet z iactura iſta intelligi poſſit purgato riarū penaz acerbitas. Sed marie ad iſta q̄tuor reſpiciendū eſt penitētib⁹: hoc ē pōdus et meſura: in q̄b poſitū eſt noſtrū iudiciū et noſtra iuſticia. ſicut dicit dñs p Eſa. xxviii. Bonā in pōdere iudiciū z iuſticiam in meſura. In ſurſum tibi ponēduz eſt: aliter ſtatera tua dolosa eſt. Statera enim dolosa nō eſt bona. ſicut legiſ Proverb. xxi. et Dichee. vi. Nūq̄d iuſtificabo ſtaterā implā z ſaccelli pōdera dolosa. Statera ipſa eſt q̄ tm̄ ponderat in ptem. hoc eſt in deorſuz pōdera dolosa q̄ in ſurſū pōderare vident ex facie ſua ſeu ſpecie. ſed in deorſum tm̄ pōderant timoris intenſiōe. Detrahendū ergo eſt potius nobis lanci diabolice vt vet⁹ hō aridus ſaltē z vacuus remaneat ſolas habens maculas pctōrū: ſolūq⁹ ſaccellū malicie. detrahēde. ſ. ſūt nobis ab eo cogitationes: affectiones: locutiones et opera. que z ſi pon-

dus malicie nō minuāt, mul-
 tū tū eidē adderet si adessent.
 Maledictus ille sacculus q̄
 longe pl⁹ q̄ plenitudo sua pō-
 derat. Qui p̄o in pnia se tota-
 liter humiliāt, q̄ p̄s obsecra-
 tionib⁹ corā deo ⁊ cōfessionib⁹
 coram sacerdotib⁹ perso-
 nant: de pctis aliorū silentes
 seipos semp de suis vitupāt ⁊
 increpāt ⁊ in cōspectu aliorū di-
 ludicāt atq; vilificāt, toto pō-
 dere suo totoq; rostro et yn-
 guibus pondera dextre lācis
 adiuvant. Silr ⁊ q̄ vitupato-
 res ⁊ detractores suos patiē-
 ter atq; gaudenter audiūt qui
 onera aliorū p cōpassionē por-
 tant: onera sinistre lācis mira-
 biliter alleviant ⁊ ea que sunt
 dextre supra modū aggrauāt.
 Nō oīm detractorū rostr⁹ ⁊ p-
 secutorū ynguib⁹ ⁊ alienorum
 pctōz onerib⁹ sursum trabun-
 tur. Per hūc modū ⁊ de state-
 ra discipline sentiendū erit, hu-
 ius rectitudo ē vt nihil sui one-
 ris in ptem sinistra inijciat di-
 abolus: qđ nō statim aut pe-
 nitudo ejiciat: aut maioris bo-
 ni assumptio p̄pōderās deij-
 ciat. Qui⁹ statere p̄fectissima
 est rectitudo nil pati posse di-
 abolici oneris aut sinistre in-

dinatiōis. Est ⁊ crux dñica
 ham⁹, sic dicit dñs in. xl. Job
 An extrahere poteris leuiā ⁊
 thā hamo. Hāc eadē similitu-
 dine vocat bñs Aug⁹ musci-
 pulam in qua xps dñs carnē
 suam velut escam posuit. Ad
 hāc diabolus velut cetus in-
 uolauit sicut legi i. xxvj. Esa.
 Occidet cetū magnū q̄ in ma-
 ri est, quē dūz p mēbra sua oc-
 cidēs morderet: vnco seu vncū
 no diuinitatis eiusdē cap⁹ at-
 q; retent⁹ est. sicut idē xps do-
 min⁹ eidē diabolo dicit in. xij.
 Osee, Ero mors tua o mors
 Et hoc q̄dem: q̄a morsus tu-
 us ero seu morsellus dum me
 velut escā posuī in hamo cru-
 cis mordebis, sic hamo crucis
 cetum illū ⁊ esca dñici corpis
 captū: deus de mari mūdi hu-
 ius extrahit. Per eūdē modū
 miser pctōz esca tñ ē, crux p̄o
 pñe ham⁹, secure illuz pascit
 et cōsumit diabolus vbi non
 est piscator q̄ illuz capiat ⁊ ex-
 trahat. Esca sibi in hamo bō
 in cruce pñe vel discipline In
 hoc hamo velut sgula est res-
 citudo cordis siue intentiōis,
 velut vncinus siue acule⁹ gra-
 humilis cōpunctiōis, velut fi-
 lū vtrūq; nectens ⁊ colligans

Capitulum

XXXII

amor est vtriusq; Attende autem quod habemus sine aculeo nihil capit, sicut et sine forti aculeo piscem magnū cape nō potest. Penitentia igitur que internā vere quod humilitatis cōpūctōem non habet: hamus esse nō potest, sed potius instrumentū quod diabolo esca sua porrigit. Idē dicimus si vel filiū nō habuerit: vel si istud debile fuerit: extrahere piscem magnū per illū absque dubio non valebis. Forti igitur amore assumēda est penitentia et fortis totis obsecrationibus quēdus est cōpūctōis aculeus: et humilitate vincendus ac recurrandus: multis actōibus fabricandus vel potius acueendus. Neque aculeum de ipsis faucibus diaboli exciūt, demētissimi piscatores qui piscē huiusmodi nō solum liberāt, sed etiā ut ab eo deuorentur: vulnus quod eidē aculeus cōpūctōnis infligerat sanant. Hi sunt qui aculeus cōpūctōis de cordibus suis auferunt et dolere per penitentias suas desinunt: nō attendentes illud Dauid, dolor meus in cōspectu meo semper. Et illud, Exiit aquarū deduxerunt oculi mei: quod nō custodierunt legem tuam, Et illud, plorabo

die ac nocte interfectos filios populi mei. Et illud, ij. Trenoꝝ. Defecerunt pre lacrimis oculi mei etc. Et illud eiusdem in eodem. Deduc quasi torrentē lacrimas per diem ac noctē: nō des requiē tibi: neque taceat pupilla oculi tui. Captus est ille infernalis extrahendus est nō dimittendus. Extrahendus inquam in sicco, sicut docet angelus raphael Thob. vi. Sicca est ubi nihil sui nutrimenti: nihil quod penitentiam foueat inuenit. Deinde exenterandus: ut omnia eius intima, id est cogitationes et affectus extrahantur. For ei super prunas aut vrentiū dolorum aut tribulationū aut carbonū qui dicuntur desolatorij: in fumū penitus expurendus, hoc est in materiā et generatōem lacrimarū qui de fumo generari dicuntur. Possumus et carbones hic intelligere ignem infernalē, fumū pro timore eiusdem. Iste ergo exterreat omnes generis demoniorum sic ibi dicitur, quod timor domini expellit penitentiam. in Ecclesi. ij. Expellit inquā et si nō qui ad maculas: saltē qui ad volūtates et qui ad opera. Vel fumus iste intelligatur deuotio siue humilitas que de exusto corde, id est amore peccati, vel proprio peccatoris cor

de quod maledictus ille pifce
p peccati dñiuz possidebat re
foluit. Stultissimi piscatores
q̄ hmōi hami aculeū tā tenui
filo pendere volunt: vt ipsius
aculei pōdus illud rūpat. Lū
ergo cetū illū hmōi filo extra
bere p̄ualebūt q̄ grām cōpū
ctiōis amare facile desinunt.
z dum p satisfactiōē q̄si dia
bolū extrahere ceperūt: velut
onere ipsius satisfactiōis fati
gati deficiunt z filiū hmōi rū
punt. Salliedus est hmōi pi
scis postq̄ capr⁹ fuerit, sic do
cet in eodē Thob. cap. Sal
liendus est inquā igne, sic dī
est dñs in. ix. Marci. Om̄is
igne sallet z ois victima sall
etur sale. Igne inquā vel diui
ne dilectiōis vel p̄inue tribu
latiōis. Et de eo p̄inue come
dendū est dū in via ista sum⁹.
Dors em̄ diaboli in nobis
z mortificatio veteris hoīsci
bus noui hoīs ē atq; refectio
Et hoc est qd̄ ibidem dicitur
qz de pisce salliuerūt q̄ntū eis
in via sufficeret. nō em̄ penit⁹
comedi aut p̄sumi pōt in via
vite istius vet⁹ hō siue diabo
lus, sicut dicit Aug⁹ sup. vii.
caplm ad Ro. qz cōcupiscen
tia in vita ista minui pōt, con

sumi nō potest, sed sufficit no
bis in via ista illum q̄tidie mi
nuere z de morte ei⁹ refectōē
nobis z gaudiū facere. Et q̄
dem hec de figuris z signatio
nibz crucis de ipsis sacre scri
pture fontibz hausim⁹. Nūc
hō cuiusmodi crucē vniuscui
usq; generis seu p̄fessiōis ho
minē xpm dñm seq̄ volentem
portare cōgruat apire tētabi
mus. Quia igit̄ crux a crucia
tu dicit̄ generalr, crux ex tribz
brachijs generalr est q̄ paup
tas: molestia: z ignominia in
telligunt̄. ita vt principale li
gnum stans intelligat̄ paup
tas, duo hō brachia quasi li
gni trāuersi molestia z igno
minia. Hec est p̄nia z vniuer
salis crux i q̄ tot⁹ mūd⁹ p̄fix⁹ ē
nec tñ se latronē agnoscat. i q̄
necesse ē alterū e duobz: vt vel
mūd⁹ a dī iudicio crucē hmōi
se pati nesciat, aut illū iustū eē
iudicē nō agnoscat. Nemo ē
q̄ in hoc patibulo cōfix⁹ se n̄
videat velut q̄busdam clauis
necessitat̄. Multiplices nāq;
molestias: multiplices ignomi
nias, multiplicēq; paup̄tatē. H
est rex q̄s cupit penuriā vnus
quisq; hic patitur. z in eis ē q̄
busdā patiēdi nēcessitatibz tāq;

Capitulū

XXXII

quibusdā clavis affixus. Ne
mo em̄ hic uiuit q̄ ista possit
euadere imo q̄ ista nō patiat̄.

Cru^x igit̄ vniuersalis q̄ mū
dus latro hoc est tota posteri
tas Ade cōfigit̄ in eadē nouis
sime mortura, crux ista ad hu
miliādos latrones dberet suf
ficere. In cruce te vides z in
clavis humana demētia mor
ti adiudicata es z patibulo af
fixa in q̄ z mori necesse habes
nec solū nō erubescis patibu
lū nec p̄sideris a latrocinij
tuis, sed in ipso patibulo etiā
gloriarī p̄sumis z inanis glie
vento in eodē vsq̄ ad crepa
tionē intumescis, sed neq̄ ip
so patibulo deterrēris in po
sterum, imo in ipsa cruce no
ua latrocinia cōcipis et q̄liter
ea etiā ibidē facias. Cru^x ista
p̄sentis vite miseria est ex tri
bus sui patib^o vt dixim⁹ cōsti
tuta, sufficit ad cōfusione hu
miliatōis prudētib⁹ ipm pa
ti patibulū, z hoc est qd̄ legit̄
Hiere. ij. Quomō p̄funditur
fur cum cōprehēdit̄: sic cōfun
dit̄ domus israel, dom⁹ s. de
um videntū: qui z deū iustuz
iudicē vniuersoz agnoscūt et
in lumine ei⁹ se cruci hmoi at
q̄ patibulo affixos euidentē

cōspiciūt, Et ideo cōfusi sunt
quēadmodū fur, sed confusio
ne humiliatōis saluberrima.
Qui p̄o patibulū istud p pa
tiētiam z humilitatē atq̄ ma
gnificentiā in redemptōem et
medicinā cōuertunt prudētis
simi sunt. Patiētia nanq̄ por
ta molestia, humilitate igno
minia, magnificētia cordis
rerum tpalium defectus non
paup̄tas sed libertas et expe
ditio reputat̄. Hi etiam ipsos
clauos necessitatis in liberta
tem dūertūt dum de necessi
tate virtutē faciunt: dū qd̄ ne
cesse est libenter z tota bilari
tate illud suscipiūt agētes gra
tias. Qui autē de cruce hmoi
descēdere, i. q̄ tria ista declina
re totis studiis et virib⁹ euitā
tur: dei recusant parere sentē
tie atq̄ iudicio: dum penā iu
dicatam nolunt exoluere: ip
sumq̄ p̄sentis miserie patibu
lum eterne cruc^{is} faciūt semia
riū, ipamq̄ medicinā ad mor
tem suā cōuertunt in gladiū
Et hec q̄dem crux est om̄i q̄
si hereditaria et necessaria.
Cru^x p̄o xpianoz generaliter
voluntaria est atq̄ spōtanea
qua nō solum tria ista put ge
neraliter oēs torquentur: ipsi

spontanee et gaudeter pferūt sed largius et amplius ipi illa subeunt, in q̄ excellūt et primū locū obtinent martires: q̄ et paupertas artissima et molestia atrocissima et ignominia extrema, sicut docet apls in. xj. ad Heb. dicēs. Scī ludibria et verbera expri zc. Secundū p̄o locū obtinent claustrales, Terciū clerici, Quartū penitentes, Quintū vīri disciplinati, Sextū p̄o xpianoz cōmunis vita. Et he q̄dem crucis forinsece esse vident et per nes ea q̄ corporis sunt cōsistere. Est ergo crux martiz ista forinseca ex tribz lignis p̄noiat illisq̄ maris. Crux claustraliū velut ex tribus lignis est: paupertate, si que est oīm tpaliū p̄prietatis abdicatio. Deinde castitate seu p̄tinentia et obedientia. Est em̄ religio eoz patibulū ex tribz his velut tribz lignis p̄structū, huic patibulo velut q̄busdā clausis deditio nū votoz seu p̄missionū atq̄ p̄fessionum ipsemet se affigūt. Et hec tria ipse habitus eozū euidenter designat. p̄tinentiam scz staminea q̄ carni mortificāde e. p̄mo iungit. Pauper tate cuculla que manicis caret

vt eo ipso se man⁹ non habere q̄bus tpalia maxie p̄trectantē p̄dicet, q̄si q̄ man⁹ nec ad accipiendū nec ad largiendū habeat. Flocus p̄o obedientia apte figurat, eo em̄ ipso q̄ caputlo caret: obedientia que si milititer caput in se nō habet sz caput alienuz velut corp⁹ aut membruz sequit apte figurat. Obedientia alienū magisteriū atq̄ dominiū tanq̄ caput alienū et sensu sequit et voluntate. Et q̄ de primo patibulo diximus et in eo patiens ad patibulū religiōis et monachos facile adaptant. Crux p̄o clericoz q̄q̄ sanctimonia eē videat q̄ ex ipa figura vestimēti albi q̄d vulgo suppellicium dicitur figurat, tñ meli⁹ quasi ex tribz lignis sc̄timonia videlicet et mūdi siue terrenoz cōtemptu: et adoratione dei: ministerio siue animaz suffragatione siue curatiōe. Lador enī suppellicei linei et figura eiusdem castimonia significat, q̄ ē vt ait Hieronimus in iuuentute martiriū. Lappa p̄o nigra a posteriori clausa: clausa esse corda eoz ad ea que retro sūt id est terrena et poti⁹ mundo velle displicere ex tetro colore

q̄ faciem ⁊ apparatus q̄ place-
at exhibere satis intelligenti-
bus insinuat. Cādor ꝑo line-
us ab anteriori patēs et ab oī
alia parte absconditus soli illi
sponso celesti castimoniā ser-
uare: ꝑ illā sola illa q̄ añ sunt
eos q̄rere demōstrat, non illā
ostētare in oculis hoīm, s; po-
tius abscondere: ⁊ soli deo illā
velut acceptabile sacrificiū et
q̄si d̄ orto suo lilior̄ flosculos
eidē gratissimos offerre. Ap-
tura ꝑo cappe ab anteriori p-
te demōstrat quia ad ea q̄ añ
sunt, i. spūalia et eterna corde
inhient. Aptum em̄ ⁊ hiatus
cordiū desideria sunt. Ipsa ḡ
aptura cappe clamare videt ⁊
p̄dicare apte. Sitiuit anima
mea ad deū fontē viuū, ⁊ quē
admodum desiderat ceru⁹ ad
fontes aq̄z: ita desiderat anīa
mea ad te deus. Tonsura q̄
⁊ coronā ꝑinet q̄ circularis ē
et adeo caput a pilis alleuiat
et expedit: quatuor maxime si-
gnat. Primū q̄a ridiculosa est
mundi stulticia q̄ sapiētia est
ap̄d deū, vt legit ꝑmo ꝑime
ad Cor. q̄a coronā ꝑinet, re-
gni honore, ⁊ regim̄is officiū
quia breuis est hoc est capil-
los abbreviās et minūes ꝑꝑu-

gnatōis officiū. quia summū
verticem denudat: cōtēplatio-
nis studiū ⁊ deuotiōis obseq̄-
um quasi nihil habeant inter
ip̄os cordiū suor̄ ꝑrices ⁊ de-
um. ⁊ q̄si nihil intersit qd̄ vel
ꝑtemplationis obscuret stu-
dium vlt̄ deuotiōis tepesciat
obsequiū. Possumus et q̄n-
tum addere de eo ip̄so q̄ circu-
laris est tonsura: in q̄ circum-
spectio eorū attendit vel ostē-
dit q̄ aliorū speculatores con-
stituti sunt: ⁊ in arce eccl̄ie vel
specula ad speculandū ⁊ ꝑspi-
ciendū positi. In his aut̄ q̄n-
q; clericalis sciētatis ⁊ sacroz
misterior̄ satis agnosci ꝑt of-
ficiū. Ministeriū em̄ taber-
naculoꝝ cui successit eccl̄ia in
orōnib; laudib; et sacrificijs:
in leḡ meditatioe ⁊ plebis eru-
ditioe: in disciplina et cura ciui-
dem plebis totali consistebat
Et hec oīa sunt vna sollicitu-
do clerical' officiū. Clerici igit̄
ad mūdi risum ⁊ obprobriūz
ad dei ludū tonsurā habēt ri-
diculosaz: insigne, s. stulticie et
ad regimē anīaz electi: crinū
suor̄ coronā ꝑferūt insigne re-
gni ⁊ ad cōtēplationis studiū
electi reuelatiū verticē q̄si cla-
ment cū psalmo, Reuela ocu-

los meos, vel pot⁹ illud apli. ligioni ingesserunt: dñi solū fi-
 iij. secunde ad Cor. Nos p^o gnis z figuris clericalis habi-
 oēs reuelata facie gl'am dñi tus honorē atq; stipēdia veri-
 speculātes zc, et ad ea q̄ deuo- tatis obtinēt fraudulēter aut
 tōis sunt: hoc est orōnes, lau- etiā violēter. Ecce nō intelli-
 des ei sacrificia p̄stituti, p̄ eius- gis te maiori impietate iudai-
 dem verticis nuditatē cordiū sare sub noīe xp̄iano: et stipen-
 suoz in diuinis officijs puri- dia reddituum ecclesiasticoz
 tatē insinuāt, z expeditos ha- nō picturis z figuris: nō men-
 bentes oculos z aures a dēstra- dacio eoz: sed veritati religio-
 te capilloz: p̄spectores aliozū nis z militie spūali esse cōces-
 z speculatores se oñdūt. Ipso- sa. Quid pdest ecclīe dei aut
 p^o consure circulo: totius ecc- animabz de q̄z redēptōne p̄ci-
 cleſie dei p̄pugnatores. Ven- pis stipēdia reddituum pictu-
 quot sunt q̄ nec vnū brachiū raz z figuraz tuaz, i. hīc z cō-
 habent istius crucis, et q̄t sūt sequit̄ falsa significatio. Non
 q̄ hmōi cappam z suppellicū suffragat̄ eis hmōi mēdacio.
 z tōsurā abiecerūt interi⁹: nec Legit̄ em̄ in, xxxj. Paral. Pre-
 verent̄ se imiscere clericorum cepit ezechias p̄pō hitantiū
 collegijs, nec formidāt p̄cipe bierlm̄ vt darēt p̄tes sacerdo-
 suffragia militie clericalis: cū tibus z leniis vt possent vacare
 nihil eis z militie sit. z p̄pter h̄ legi dñie iplēde. s. meditāde
 nihil eis z stipēdij, sicut dicit corā dño decātāde, deide do-
 Aug⁹ sup̄ Jobāne. Quid mi- cēde, q̄rto p^o obseruari faciē-
 hi et impatori: q̄d ergo tibi et de. Hec fuit cā q̄re fuere con-
 possessorī. Hi p̄fecto non vī- cesse p̄tes tpaliū sacerdotibz
 dent qz tanto deformi⁹ ab of- leniis vt, s. vacarēt legi dñi, vo-
 ficio clericali discrepāt dū ha- luit em̄ dñs pur̄ esse statū de-
 bitum clericalem nō hñt inte- ricoz ab oī strepitu z sollicitu-
 rius: q̄ si exteriori carerēt ha- dine tpaliū vt eos ipse singla-
 bitu: quāto est res ipsa z veri- rit z solitarie possideret z sacr̄
 tas figura sua z figuratōe pre- eos officijs māciparet. Quar-
 stantior. Sed vt sepe dixim⁹ ta p^o crux penitentiū ē d̄ q̄ iam
 nouū iudaismū christiane re- milia dixi⁹, generalr̄ at̄ ē ex tbo.

Capitulū

XXXII

lignis scz contritionis: cōfessi
onīs: 7 satisfactiōis cōpacta.
Vel p̄mū lignū sit afflictio si
ue p̄tribulatio spūs. 7 hoc est
p̄ncipale lignū qđ totum sup
portat patibulū. Lignum p̄o
trāsuerſum duo brachia cru
cis pficiēs: afflictō erit carnis
cuius velut duo brachia sūt
abſtinētia a placitis 7 deſide
ratis: 7 moleſtoꝝ inflictiō. In
cruce p̄o p̄ncipidipm ſumope
attendendū eſt vt ita ſit moꝝ
tificatiua veteris hoīs qđ etiā
ſit viuificatiua noui hoīs. ita
ſit medicina qđ etiam cibo. 7 in
ea aſpitas atq; ſuauietas ea ſol
ertia miſceant vt altera alte
rā portet. Alioqñ nō p̄nā eſt
qđ agit ſed pena ſola qđ etiam
eſt aſinoꝝ. 7 infernalis eſſe vi
det ſi nibil habeat ſpūalis re
fectionis atq; ſolaci. In hac
cruce poſitis et appenſis ma
xime cōgruit vt eā portent q̄
ſi ſue dānatōis 7 mortis pati
bulum iuſtiſſimuz. Nihil em̄
p̄ter ipſaz gr̄e viuificat̄ eſſen
tia; penitentib; eſt ſalubrē qđ
p̄ctōꝝ ſuoꝝ cōfuſio ſeu erube
ſcētia. et penitendi. i. crucem
p̄nalem portandi humilitas
Vnūq; aut iſtoꝝ opabit de
bite dānatōis interna con
feſſio ſeu cognitio 7 felicitatis
eterne que penitentib; reſtitu
itur circūſpecta p̄ſatō. Quis
em̄ electū ſe ad celozū regnuz
cōſideret: 7 ſcelera p̄ q̄bus pa
tibulo infernali adiudicatus
eſt nō erubeſcat. Quis bono
rem iſtū in ſe diligētē attēdat
et ignominia ſclerū atq; pati
buli nō erubeſcat. Crux p̄o
diſciplinatoꝝ ip̄a diſciplina
eſt. 7 cū ex mltis p̄ib; ſit: ex tri
bus tñ forinſecus cōſtare vi
det poſſime. Prima videtur
abſtinētia ab oī ſc; illicito cō
cupito. Secunda modeſtia
que eſt exceſſuū circūciſio 7
ad normā rationis redactio.
Tercia p̄o eſt compreſſio ſeu
vindicta in oīa noſtra qđ con
tra deum ſe erigūt et extollūt.
Viri em̄ diſciplinati: 7 ſi ab il
licitis p̄cupitis quaſi a vene
natis ſe arceāt. 7 forinſeca ſua
quaſi qđam moderatōis mē
ſura cōponāt. irruētia tñ pec
cata cogitationū 7 p̄moꝝ mo
tū gladio vindicte atrociter
ſeniūt. Eſt em̄ vir diſciplina
tus quaſi tenēs gladiū vt in
cuſantes b̄mōi ſtatim truci
det latrūculos. ſicut legiſt Lā
nicoꝝ. iij. En lectulū ſalomo
nis. lx. fortes ambiūt ex fortis

simis israel q̄ sunt oēs tenen-
tes gladios: et ad bella doctis-
simi: vnus cuiusq; ensis super
femur suum, ppter timores no-
cturnos. Timores nocturni
sūt timores tērationū carnis
que dē serenare mentis ī no-
ctē tenebre scire faciūt. Est er-
go vir disciplinatus velut p-
prie arc̄ custos atq; defensor
imo p̄sidiū: et velut p̄prie do-
mus ianitor clauā tenēs et ba-
culum: importunitatē se inge-
rentiū et ingressu hui⁹ domus
indignor̄ clauē p̄cussione cō-
pūnēs: et baculi alios sic ad
ingressu arcēs, alios p̄o deter-
rēs, et est sicut vrbis obseruās
excubias: phibens ingressus
hostibz, et ē sicut cōs p̄prie car-
ni velut eq̄ īsidēs: gressus ei⁹
regens freno modestie et acce-
lerās stimulis: et baculo disci-
pline ventrē eius, i. p̄cupiscē-
tiam stringēs et cingulās cin-
gulo abstinentie. Vir ḡ indi-
sciplinat⁹ aut negligēs est cu-
stos munitōnis sue et p̄ditōr:
aut de arcis sue captōne non
curat dum illā exponit hosti-
bus. Ip̄e etiā est domus sine
ianitore: aut ianitor sine cla-
ua et baculo, et ppter hoc om-
nibus intrare volētibus ex-

posita est et apta: cū nihil artū
aut diligēt⁹ custodiri debeat.
sicut legit̄ Prouer. iij. Omni
custodia serua cor tuū. Iani-
tor q̄ clauā nō habet: aut ba-
culum potius ad introducen-
dos ingredientes videt̄ q̄ ad
custodiendā ianuā cōstituit⁹.
De excubatoribz q̄ inermes
seruare p̄sumunt excubias, et
ve ciuitati cui excubant: imo
quaz p̄dunt inermes excubie
vel custodes, q̄ nō solū custo-
des non sunt sed etiam p̄dito-
res. Est et vir disciplinat⁹ ve-
lut bellator acerrimus gladio
extento mortē sp̄ intētans ad-
uersario, nec eū mouere pedē
aut manū contra se, manū in-
quā opatōis et pedē affectio-
nis p̄mittit aduersariū. Sta-
tim eū vt motū veteris hoīs
dephendit: gladio eum trans-
uerberat quasi timeat maledi-
ctiōez illā Hierē. xlvij. Ma-
ledictus q̄ phibet gladiū suū
a sanguine. Et mādātū istud
Ero. xxij. Daleficos nō pa-
tieris viuere. Est et vir disci-
plinatus velut asinarius asi-
nū suū vel aberrare vel musi-
tare vel iusto tardius ambu-
lare non sinens. sed sp̄ īstās
eidem stimulis et baculo et ca-

Capitulum

XXXII

pistiro, et sicut perfectus opis ser-
uorum incessanter negligentiaz
comprimens: nunc ratione laterum
nunc strictioe vinculoz: nunc
detractioe cibarioz, nunc ag-
grauatioe operum, De viroque
istorum Eccli. xxxij. Libaria et
virga et onus asino: panis opus
et disciplina seruo. mitte eum
in operationem ne vacet, Est et
vir disciplinatus ut domitor
iuuenculi indomitii, Vnde in eo-
dem etusdem, Iugum et lorum curuat
collum durum: et seruum inclinatur
operationes assidue, Silr et Die-
re. xxxj. Castigasti me domie-
lus eruditus sum quasi iuuen-
culus indomitus. Et Eccli. xxx.
Equus indomitus euadet du-
rus et filius remissus euadet pro-
ceps, Sic enim secum ager vir di-
sciplinatus quasi cum iuuen-
culo indomito: aut pullo equo. Ad
hoc enim intendit ut omnes gressus
suos habeat compositos, et deum
sefforem suauiter imo pro bene
placito portet, sicut legit zach.
x. Posuit eos quasi equum glie
sue in bello, Nullus enim animal
adeo indomitum ut homo, nullus
animal maiori arte et industria
ad edomationem indiget sicut
dicit Seneca, Est et vir disci-
plinatus sicut mulier zelatrix

sue pulcritudinis: amatorum suo-
rum omnia placere intendens: qui
nec in facie nec in veste nec in
incessu nec in omnibus alijs quam ad
ipsam pertinent: aliquid indecorum
aut indecens vel esse vel videri
sustinet, sed totum studium in lau-
uandis sordibus: in moderan-
dis excessibus: in componendis
gressibus: in decorandis omnibus
quam ad ipsam pertinent perfert, In
disciplinatus homo e contrario quasi
modis omnibus deo amatorum suo
displicere desiderat laborare
videtur dum nihil eorum quam decur-
pant declinat: et soli deforma-
tioni sue studet, Hic est orna-
tus qui delectat diabolum, Ista
est compositio infelicitum aniarum
cum diabolo meretricantium,
Disciplinatorum vox est quod di-
cit apostolus in. v. secunde ad Cor-
inthios, Contendimus siue absen-
tes siue presentes placere illi, Hi
assidue dicere videntur illud pro-
phetam, Locupituit rex spiritum tuum, Et il-
lud quarti Esaiam, Vulnerasti cor
meum soror mea sponsa vulnera-
sti cor meum in vno oculo tuorum
orum et in vno crine colli tui,
Nullus amator adeo facile ca-
pit speciositate amantie sue ut
propter dominum qui in vno crine col-
li caput se dicit et in vno oculo

lor. Qui ergo iumentū suū
vult habere indomitū atq; re
calcitrans q̄ domare illud ne
gligit qd aliud q̄ fatigatōem
et p̄cipitiū q̄rit. Teipm equū
bñ ambulante z suauiter por
tantez debes dño exhibere: et
necdū te domuisti: necdū fre
nū ori tuo imposuisti, necdū
funes ad cōponēduz gressus
tuos in ambulationez pedibz
tuis. i. affectibz circumligasti.
sicut legist Eccl. vii. In iuce pe
dē tuū in cōpedes illi. Discipline
p̄o p̄es sunt sex. Prima est
sancta abstinētia vni
uersalis: ab oībz, s. illicite con
cupitis. Scōda p̄o afflictio si
ue flagelloz sit siue cilicij. Ter
cia labor sanctus. Quarta oc
cupatio. Quinta reclusio: q̄ va
gatio et p̄iculose deambulatiō
nes restringunt. Sexta mo
destia qua sensus exteriores z
sermōnes z ipse hīus gest⁹ et
tonsurā: ad normā recitūdis
circūcidunt. Nec intelligim⁹
hic reclusiōē vulgari modo.
s. solā incisiōē illicitoz ac pi
culosoꝝ incessuū. Crux autē
xp̄iana generalr ex tribz lignis
castimonie. s. amoris spūalis
siue charitat⁹ et hūilitat⁹ com
pingit. His em̄ tribz oē qd est

veteris hoīs generalr occidit
sicut dicit Iohes in. ij. prime
canonice sue. Nē qd est ī mū
do aut p̄cupia carnis est: que
virtute castimonie cōfigitur.
aut cōcupiscētia oculorū: hoc
est auaricia: q̄ amore spūaliuz
et eternoꝝ extinguit. aut ambi
tio seculi que est supbia: z hec
humilitate occidit. Crux p̄o
xp̄iana. i. dñice crucis exēplū
specialius z exp̄ssius ex ligno
discipline: p̄ quā nostrimet tor
tores efficiimur, et ligno patie
per quam alios tortores pati
mur, z ligno pietat⁹ p̄ quā ali
enis pctis fm aplū in. xj. se
cūde ad Cor. vrimur. Quis
inqt scādalisat z ego nō vroz.
Et ista est specialiter crux dñi
saluatoris pictas scz spūalis.
Vl qz quatuor brachia crux
nostra h̄re debet, horuz p̄mū
disciplina q̄ residua supportat
et sustinet. dextrū patia cōtra
molestias, sinistrū humilitas
p̄ ignorācias vl ignauias, su
p̄mū p̄o z vltimū pietas: quā
z tabella oliue q̄ q̄rtū brachiū
dñice cruci addidit apte figu
rat. Qui sic crucifig⁹ ē p̄fect⁹ ī
dubitāter xp̄i dñi imitator est
Si q̄s aut interiorē hoīs no
strū diligēter attēdat: formā

Capitulū

XXXII

crucis vel figurā per modum quo illi p̄gruit ipm habere inueniet: ut quasi p̄mū z sup̄re mū h̄mōi crucē brachiu; vim rōnabilem intelligat, dextruz p̄o cōcupiscibile, sinistrū ira- scibile, infimū p̄o qđ z q̄rtum est virtutē opatiuā: q̄ consilia rōnabilis z aliaz duaz iussi- ones exequit: z mor⁹ mēbroz et totius corpis efficit, Huic igit si cōueniēs patibulū aptare voluerimus: necessario illud q̄mōz brachijs cōpingemus, virtutē ergo rōnabile p̄ma fi des cōfigat z cruciat: z q̄cqd habet rebelliois siue ex inna- ta corruptione siue ex sensuuz suggestionē: siue p̄suetudinis imbutioē: siue p̄traditcentium opinioū suasioē siue p̄uerso- rū dogmatū subuersioē, Pri- mū qđ captiuat eaz in obseq̄- um x̄po dñi. sicut legit in. x. se- cunde ad C. 2. In captiuita- tē inq̄t redigentes oēm intelle- ctum extollētē se aduersus sci- entiaz dei, Deinde mortificat ut aduersus sciaz dei nō mur- muret, Tertio p̄o fundit⁹ ena- cuat quando mors totalr ab- sorpta est in victoriā, sicut legi- tur in. xv. p̄me ad Cor. Per- fecio ergo fidei est ut absor-

beat tota mortalis atq; morti- fera rebellio: ex q̄cunq; dicat⁹ rū causarū ortū habeat a vi- ta fidei, iuxta illud qđ dicit in v. secūde ad Cor. ut absorbe- at qđ mortale est a vita. Hoc est igit xp̄iane p̄fectōis initiū: intellectū, s. siue sensum suū in- teriore in patibulo fidei habe- re cōfixū atq; suspensum. Ne- cesse aut est z integz lignuz eē p̄fecte fidei: non ex frustul aut cauillis eiusdē coadunatz eē fidei patibulū: si vis errores at- q; rebelliones hūani sensus ex toto cōfigere. alioqn qđ p̄- dest serpentē h̄mōi venenatū sinū in pte p̄fixisse, serpens em̄ hūani sensus q̄ tot⁹ repit cir- ca terrā: nihil nisi terrena sapi- ens: totus plenus errorū atq; rebellionū veneno mortifero nō nisi p̄fecto ligno cōfigitur, Hui⁹ p̄fectio nobis alibi la- tius differēda est, Et pōt hic serpens ene⁹ intelligi q̄ in. xxi. Flume, suspēdi in alto suffus est, qui et encus propter duri- ciam z fortitudinem sola vir- tute diuina vincibile: z sono- rus dum ob murmurationez et rebellantiū fidei cogitatio- num tumultib; vix cessat ob- strepere et p̄sonare, Brachiū

illud crucis in crucem dñi saluatoris nōdum addidit: neq̃ em̃ intellectus human⁹ crucem adhuc cognouerat, non dñi eius latrocinia innotuerant, nōdū latibula tenebrarū et noctis eius agnoscebant, nōdum erat q̃ latrones hmoi dep̃benderet: iudicaret: et crucifigeret, nōdum venerat christus dñs q̃ facit misericordias et iudicium et iusticiam in terra sicut ipsemet dicit in. ix. Vire, misericordiā cū eis q̃s ab incurstatione hmoi latronū liberat: iudiciū et iusticiā cū latronibus: reddēs eis scelex suoz supplicia. ppter hoc prius venit xps dñs dei patris sapientia vt intellectū hūanū hūilia ret p misericordiam. et in iusticia et iudicio errores ei⁹ atq̃ rebelliones ligno fidei appenderet et affigeret. Orto em̃ sole iusticie et illucescente luce iusticie: latro hmoi vbi lateret vltteri⁹ nō habuit et latrocinium eius christo manifestante clauit. Ipso quoq̃ iudicāte latro ille qui mūdi sapientes et totam sequentē multitudinē spoliauerat: appensus et occisus est i toto regno dñi saluatoris, Vira tñ et intolerabili

dementia ab hereticis et ceteris erroneis hoib⁹ eidem adhuc parci⁹: et etiā custos fidelissimus reputat. Quis enim ho⁹ est qui sensum suū custodem suū ac speculatore fidei, lissimū nō arbitret Et isti qui dem hoies iudiciū dei euacuantes: dñatissimū ab eo latronem in arce cordiū suoz collocantes: ipsimet sibi principes ac regē p̃ficiētes, ab illo etem̃ tota multitudo erronea regis illi obedit: et ipse totaliter eidē principat. Et hoc est quod dicit ap̃lus in. iij. ad Ephe⁹, vt iam nō simus puuli fluctuantes et circūferamur ab vento doctrine in neq̃tia hoim et in astutia ad circūuentionē erroris, Et iterū, Hec igit̃ dico et testificor in dño vt tā nō ambuletis sicut gentes ambulāt in vanitate sensus sui. Quartum illud brachiū tabella olīue cōtinens titulum quē pilatus scripserat: et cauiilla pin⁹ qua tabella affixa fuerat cruci dñice addiderūt. In pinuque arbor p̃cera est et solū caput suū. i. cacumē nudato penitus trūco ramis et frondib⁹ florib⁹ et folijs et fructibus ornatum: nihil intelligit rectius q̃

Capitulum

XXXII

humilitas q̄ oībus bonis suis quasi corpus suum denu-
dans: dum illa a se remouet,
christū dñm caput suū hono-
rat z ornat: dum illa totaliter
soli gr̄e eius attribuit: z quasi
vilitatez corticis instar pinus
offētās: in trāco nudissimo so-
lam de se sentit z p̄dicat z que
ad eā p̄tinet vilitatē, p̄n^o po-
ma durissima: s; nucleis suas
nissimis referatissima profert.
Nec sunt opa hūilitatis que
duricie fortissima se p̄regunt
exterius: suauitatē tñ medici-
nalem abscondunt interi^o. De
exteriori duricie Ezechiel. liij.
Posui frontē tuā vt adamā-
tem z vt silicē dedi faciem tu-
am. In manifesto em̄ z exteri-
us z hūiles z opa eoz durissi-
mi sunt z strictissimi vt tenu-
issimo vento vanitatis omnē
aditū obstruant. Interi^o autē
cibo sunt z delicie z medicina
Ecōtrario p̄o se habent z su-
pbi z eoz supbie, interius em̄
durissimi sunt z inflexibiles, si-
cut dicit Grego. sup Job, q̄a
mens supba ad ea que spon-
te non appetit: nullis exhorta-
tionibus flectitur. Exteri^o au-
tem offētata z fabricata suaui-
tate: ad laudes suas spectan-

tes imitūt. De pinu ergo hu-
militatē cauilla vna q̄si ram^o
assumit q̄ tabulā fidei suppo-
tet atq; sustineat. Fleq; em̄ to-
ta arbor hūilitatis ad portan-
dū crucē requirit: cuius opez
et fulcimentū etiā cetere virtu-
tes desiderāt, sicut dicit Grego.
Qui inquit virtutes sine hu-
militate p̄gregat quasi pulue-
rem in vēto portat. Tabella
p̄o oliue cauille pinus affigit
qz virtus fidei p̄correctiōe hūi-
litatē vel ramo subnitit z por-
tat. Fidē em̄ portat z sustinet
nostri sensus z intellectus hu-
militas. Tabella d̄r virtus fi-
dei quia legē z doctrinā veris-
tatis continet. Et p̄me q̄dem
legis table lapidee sunt p̄pter
duriciā ipsius legis z p̄p̄li su-
daici, sicut dicit dñs p̄ Hierē-
miā i. xviij. P̄c̄m iuda sc̄ptur
est stilo ferreo in yngue ada-
mantino: exarātū sup latitudi-
nē cordis eoz. Et p̄ eundem
Hierē. in. xlvij. Sciui enim
quā durus es tu z neru^o fer-
re^o ceruix tua z frons tua crea-
Et p̄ Ezech. in. iij. Om̄is do-
mus israel attrita fronte est et
duro corde. Tabella p̄o fidei
que lex gr̄e est: et tabella est p̄-
pter verbum abbreviatum: z

ppter summationem abbrevia-
 tam que inundavit iusticiam
 sicut legitur i decimo Esaie. Et
 lata, quia latum mandatum tuum ni-
 mis. Vel quia ut dicit Aug⁹
 super psalmum, Dis nequitia la-
 borat angustijs, sola innocen-
 tia lata est: que in nouo testame-
 to adeo dilatata est: ut extremo
 opis usque ad ipsius cogitatio-
 nis initium pretendat. Hanc enim
 gratie iusticia est necessaria cogi-
 tatione nocere. Tabella vero
 una est et non due propter dictas
 abbreviaciones. Olive vero propter
 causas multiplices. Primum pro-
 pter humilitatem que in nouo tes-
 tamento maxime commendat
 Olive enim folia habet quasi sali-
 cis, folia salicis verba instructi-
 onis. Vide folia salicis in
 eo quod dicit dominus in. xvij. Luce
 Lum oia feceritis que prece-
 pra sunt vobis dicite: serui in-
 utiles sumus. Vel idcirco ta-
 bella olive virtus fidei dicitur,
 quia et lumen contra tenebras
 ignorantie et errorum ministrat
 et pabulum veritatis et medici-
 nam capitis. id est sensus interioris
 siue intellectus. Vultus enim
 et morbus et infirmitas capi-
 tis ignorantia est et error intel-
 lectus, Vel ideo tabella oli-
 ve, quia divine miserationis et
 gratie donum est fides. Distin-
 ce Tabella olive portio mo-
 dica est iudaici populi: quam
 de olive iudaici populi deus pater
 et artifex excidit. et digito suo que
 spiritus sanctus est titulo fidei et con-
 fessionis inscripsit. Hunc enim
 populum iudaicum scilicet olive vberem
 pulchram speciosam fructi-
 feram vocavit dominus, sicut legitur
 Hierem. ij. Similiter et ad Ro-
 ma. ij. Insertus es pinguedi-
 ni olive etc. Quia autem ipsi fide-
 les tabula sint seu tabella: apo-
 stolus testatur in. iij. secunde ad
 Corinth. Epla inquit christi
 vos estis ministrata a nobis
 et scripta: non atramento, sed spi-
 ritu dei vivi: non in tabulis la-
 pideis: sed in tabulis cordis
 carnalibus. Hanc ergo pila-
 tus, id est malleatoris que fabri-
 catus est aurora et sole literis
 fidei velut incausto gratie ca-
 lamo lingue sue sic ipsemet di-
 cit in ps. Lingua mea calamus
 scribe etc. Vel digito suo, id est
 spiritu sancto: cuius operatione
 fides et recipitur et tenetur: inscri-
 psit. Istorum igitur ceterum primum lo-
 cum sicut in cruce domini nostri lesu
 christi tabella olive in eccle-
 sia sortiti sunt, Generaliter autem

quoniā crux dñi titulū habet in ipso capite suo seu vertice. crux christi nō est q̄ titulū istū in ipso capite suo. i. intentōne vel intellectu sustinentiū non habuerit. Si cōtrariū titulū habuerit diabolica erit. Nōs ergo crux seu cruciat⁹ indeoꝝ paganoꝝ. hereticoꝝ. et vt in iq̄ agant laborantiū. sicut dñs do minus in. i. c. Hiere. vt in ique agerent laborauerūt. crux q̄n tum in eis est diabolica ē. eter ne. s. dānatiōis ininiū. et q̄si q̄ dam illius p̄gustatio atq̄ p̄ ludū. Palma p̄o creditur in eadē cruce dñica lignum trās uersum fuisse: cui humilia do mini saluatoris brachia ad bescerunt. In humeris autē et brachijs cetus martiz robu- tissimus intelligitur iuxta mi- sterium. et quia palma coro- nabant victores: merito i ipa palma velut duo crucis bra- chia victoriosa martirū patie- tia et fortitudo insinuant. In collo ḡ et capite p̄ quod vox fi dei et cōfessionis mūdo inso- nuit: cetus aploꝝ et p̄mitiuo- rū discipuloꝝ accipit: cui suc- cessit martiz inuictus exerci- tus. Palmā autē in ligno dñi ce crucis fuisse ex. vii. Lani- coꝝ cōiūciunt. vbi legit. Dixi ascendā in palmā et apphen- dam fruct⁹ ei⁹. Nō refert autē vtrū duo brachia ligni trans- uersi palme vtz patiam et for- titudinē siue patiam et hūilita- tem an molestiā et ignominia interp̄temur. quia molestia et ignominia nō mortificāt bra- chia veteris hoīs et humores hoc est voluptuositatē et ina- nem gl̄iam: nisi p̄ patiaz et hu- militatē. Quēadmodū em̄ do- ctrina fidei caput veteris ho- minis: hoc est prudentiā car- nis siue sensum erroneum nō nisi per virtutem fidei crucifi- git atq̄ mortificat. Intelligūt autē qdā rōnabilr in ipsa pal- ma pseuerantiā. q̄ sola victo- riam obtinet et coronam. sicut ipsa veritas testatur in. xxiij. Math. Qui autē pseuerauerit vsq̄ in finem hic salu⁹ erit. Et si em̄ laudē aliq̄m hāc in- cepisse: sola tñ pseueratiā lau- dē p̄fectam obtinet et coronā. Quib⁹ ḡ defuerit pseuerantiā siue humilitas et patia: hūier et brachijs veteris hoīs pep- cerūt. et robur eius qd in his potissimū p̄sistit illesum. p̄cul- dubio suauert. quēadmodū et capiti ei⁹ parcut et a lesiōe

eius nō phibent atq; custodi
unt q̄ pfectionē z virtutē fidei
abiecerūt. nec ī toto nec ī pte
vel capiti vel collo vel hūme-
ris vel brachijs eiusdē parcē
dum est. sed totū totalr et mē-
bra singula singillatim subdē
dum est dicit supplicijs: vt ni-
hil qd̄ eius sit supplicio careat
vel mortē effugiat. quēadmo-
dū nulla ps dñici corpis īnu-
nis fuit a tormēto. sed a sūmo
vertice vsq; ad pedū articulos
crucis p̄tēsu ē supplicij. Lignū
p̄o pncipale qd̄ z quartum in
nostre enūeratōis ordine po-
nīmus: cedrus fuisse creditur
hec alta imputribilis z īmar-
cessibilis dicit. iij. Canticoz.
vbi d̄r. Ferculus fecit sibi rex
salomō ex lignis libani. hic ni-
hil rectius intelligit iuxta mi-
steriū q̄ sacra doctrina vl̄ sa-
piētia q̄ se dīc in. xxiij. Eccl̄i
Quasi cedr⁹ exaltata sum in li-
bano. Nec p̄mū alta est. sicut
dicit salomō Eccl̄es. viij. Et al-
ta pfunditas z q̄s inuestiga-
bit eā. Deinde imarcessibilis
sicut legit Sāp. vj. Clara est
z q̄ nunq̄ marcescet sapiētia.
Deinde imputribilis. sicut d̄r
eiusdē. iij. Bonoz laboz p̄ci-
osus est fructus z q̄ nunq̄ cō-

cladat radix sapētie. quia elo-
quia domini igne examinata
et qz ipsa sapia emanatio que
dam dei sincera est. et ideo ni-
hil inq̄natū in illam incurrit.
Huic etiā illd̄ p̄gruit q̄ odor
cedri serpentes fugat et interi-
mit. i. sacre doctrine suauitas
Unde in libro Sāp. xij. dicit
In memoria sermonū tuoz
exterminabant serpētes. Hoc
in p̄fessoribz emicuit quoz ce-
tus martiz successit exercitui
et dñico pectori qd̄āmodo se
ap̄ruit. In pectore namq; sa-
pientia atq; p̄siliū vigere dīci-
tur. Quid aut̄ p̄tra pect⁹ vete-
ris hoīs et latera sacra doctri-
na possit. Quid etiā tormenti
et cruciat⁹ eidez ingerat ex. vj.
Eccl̄i. manifestū est. q̄s aspera
est inq̄t nūmū sapia in doctis
hoīb. hec est pena a deo qua
munitōes atq; cōsilia destru-
unt veter⁹ hoīs. sicut legit in
x. scōe ad Cor. hec habet a-
maritudinē. yñ z mirre se cō-
parat in. xxiij. Eccl̄i. quasi in-
q̄t mirra electa. Sillr z Apo-
cal. x. Accipe z deuora libroz
et faciet amaricari vētrē tuuz
Et. x. Prouer. Stultus cedit
labijs. Partē ergo dñice cru-
cis portare renūit q̄ cōmina

tionū verba: reprehensionū pū
ctiōes: argutionum sagittas
subterfugiunt. Magna pars
dñice crucis est sacre doctrine
denot⁹ et studiosus auditus.
Dorsū autē cedri⁹ alta spes
eternoz intelligit q̄ palmā for
titudinis et patie supportat et
sustinet Et hec alta ē q̄ ad ce
lū. i. ad celestē bñtudinē attin
git et impetribilis et imarcessi
bilis. vñ Sap. iij. dñ. Spes
illoz immortalitate plena est.
Hec latera veteris hoīs que
sūt pusillanimitas et vanitas
q̄ mūdi terroribz atqz pmissio
nibus vigent et inualescūt: cō
figit atqz mortificat. Unde
nāqz terrores atqz pmissiōes
spes eternoz euacuat et exu
flat. Hec pectus noui hominis
hoc est spūale cōsiliū et late
ra eiusdē que sunt cōstantia et
lōganimitas viuificat et robo
rat. Residuū p̄o q̄ venter et re
nes et cetera ps corpis cōfixa
est: paupertas itelligit. Hec vē
trē veteris hoīs. i. cōcupiscen
tiam: et renes. i. cōcupiscētie mi
nisteriū et executiōem: crucifi
git atqz mortificat. Si autē hu
mores et brachia veteris hoīs
minis stultā animositatez seu
fortitudinē et patiā interpretā

ri libuerit: vēter eiusdē accipi
etur cupiditas seu auaricia q̄
pprie vēter impioz est insatu
rabilis. Renes p̄o et partes ge
nitales: luxuria. Corē p̄o que
et vētrē et renes sustinet et sup
portant: pena tpalis et opulēs
tia. Tibie p̄o officia erūt siue
ammistratiōes: potētie et opu
lentie subseruiētia et eas por
tantia. Pars igit cedri quam
paupertatē moraliter interpreta
mur: totū residuū inferius ve
teris hoīs crucifigit atqz mor
tificat: et q̄si in tibias et coras
nouī hominis bifurcat. Amor
q̄ppe potētie et amor opulētie
velut corē sunt veteris homi
nis. tibie p̄o eiusdem sicut di
ximus. Dupliciter igitur pau
pertas coras et tibias veteris
hoīs et pedes configit. hac co
ram deo nihil altius: sicut co
ram hoībz nihil ablecti⁹ atqz
depressus. Sicut em̄ verus
est qz qd altū est apud homi
nes: abominatio est apud de
um. sicut dicit veritas Lu. xvj.
Sic ecōtrario quod apud ho
mines abominatio est: apud de
um altū est. Paupertas em̄ vñ
dicit de terra diffugata: celūz
sibi vēdicat. sicut legit Bar.
v. Bñ paupes qm̄ ipsorū est

regnū celozū. Sicut 7 aq̄ da-
rior seu purior necessario est ī
fluuiō: vel palude sublimior.
sic 7 paupertas eo ipso q̄ a luto
7 limo diuitiaz elōgantior: eo
necessario 7 altior. Hac eadē
nihil imputribilē: nec em̄ ha-
bet vñd putrescere possit pau-
ptas, putredo em̄ oīs de sup-
fluo est. non habet igit vñ pu-
trescat paupertas que oēm li-
mū oēm feculentiam diuitia-
rum 7 oē supflūū a se penitus
religauit. Est etiam paupertas
īmarcessibilis. neq̄ em̄ viroz
eius atq̄ vernātia de alienis
pendet suffragiis aut fomen-
tis, quēadmodū mundi viroz
atq̄ floritas de terrene opulē-
tie humore subsistit atq̄ nutri-
tur. Merito ergo ppter ista-
tria in cedro paupertatem intel-
ligimus, et ps illa cedri cui co-
pētibile: 7 pedes dñi affixe sūt
diuisa in duas nec legitur nec
credit quia vna ē paupertas si-
mul potētie et opulentie. neq̄
possibile est diuitē esse quēpi-
am potētia 7 nō opulētia, aut
ecōuerso. Quintū p lignū
dñice crucis cipressus fuisse dō-
a q̄busdā: et velut trūc⁹ fuisse
credit excavatus ad hoc vt ī
eo pes dñice crucis figeretur,

fuit ergo fm eos truncus ille
cipressin⁹ velut basis seu pes
dñice crucis q̄ et in defossam
rupē īfixus fuisse dō vt absq̄
mutatōe et firmiter dñice cru-
cis patibulū supportaret. In
cipisso ḡ primū quia in pfun-
do rupis seu terre latuit: hūili-
tatem intelligimus: q̄ sp̄ late-
bras querit 7 nunq̄ apparere
nunq̄ in palaz esse desiderat.
imo semp gaudet 7 latebris 7
subesse atq̄ supportare. cū ecō-
trario supbia v̄eto portari ad
p̄cipitiū appetat. Si autē at-
tendat altitudo cipressi et co-
ma eius: ipsiusq̄ come stabili-
tas atq̄ cacumen: et medici-
nalitas eiusdem cypressi pen-
setur, merito in cipresso humi-
litas accipitur. Medicia em̄
sp̄ritualis ab humilitate inci-
pit, quēadmodū morbi 7 vul-
nera a supbia. humilitatis co-
ma opera 7 verba sunt quib⁹
caput suū, i. christum domi-
num humilitas exornat, sicut
supra de pinu dīximus, hui⁹
comā nulla impulsio v̄etozū
iminuit, qz nulli flatus adula-
tiōis vel detractōis eū ledūt.
Sicut em̄ flatus adulationis
nō ledit s̄ nutrit 7 auget 7 ro-
borat: sic flatus detractōis hūi-

litati deseruit. flatus ꝑo adu-
lationis seu etiaꝝ vere laudis
ideo hūilitati nocere non pōt
quia toto studio illaz a se reij-
cit: ꝛ ne ad eā intret aditꝝ oēs
obstruit. licet eoꝑso qꝫ in imo
est hūilitatis ab hmoi flatiꝑ
tuta merito videatꝫ. pꝫant em̃
altissima veni. In cacumine
ꝑo coma cꝫressi se colligit. qꝫ
oīa bona sua ad vñū dātoꝝ
dñi attribūdo colligit hūi-
litas: vel totus ꝑfectus eiꝝ di-
minuēdo ꝛ angustādo ꝑficiatꝫ
cū ecōtrario supbia spargen-
do se ac dilatando forissecus
et ab vno oīm bonoꝝ dātoꝝ
recedēdo. vānescat et euacuetꝫ
interius. Congruit aut hūili-
tati dñice crucis portare pati-
bulū ad līterā. eoꝫ legiꝫ. h. ad
ꝑbil. Humiliauit semetiꝑm
factus obedīes patri vsqꝫ ad
mortē: mortem aut crucis. sed
etiā qꝫ ipsa est totiꝝ ꝑpiane rel-
gionis que vtiqꝫ tota crux est
et vt ait Hiero. tota martirꝫ
fulcimentū. Nemo aut dubi-
tat qñ cruce ꝑnie ꝛ discipline
ꝛ martirꝫ ꝛ claustrꝫ ꝛ castimo-
nie portet humilitas Ois em̃
spūalis ascensus ab imo sur-
git hūilitatꝫ. Ista qñqꝫ ligna
a qbusdam in ipso cruce dñi

ce patibulo fuisse creduntꝫ. qꝫ
de istis qñqꝫ lignū dñice cru-
cis ostēditꝫ. licet ipa dñice cru-
cis integritas ex cedro stāte ꝛ
palma trāsuersa fuisse celebri-
us credatur. cetera em̃ tria li-
gna nō ad tormentū: sed ꝑpter
dictas causas addita dicuntꝫ.
A qbusdā tñ ꝑncipale lignū
dñice crucis arbor illa sciētie
boni ꝛ mali creditꝫ. A qbusdā
etiā ficus: quia arborē illaz si-
cū fuisse creduntꝫ: eoꝫ Adam
sub illa videatꝫ esse de ꝑhēsus
et de folijs eiꝝ verēda sua oꝑe
ruisse. Siue aut hoc siue illō
sit vex: bene cōgruit cruce ꝑ-
nitēte ꝛ discipline. Inde enī
veteri homini erigēdū est pa-
tibulū vnde ipse nouo hōi cul-
pe extruxit patibulū: vt suspē-
dat Aman in patibulo quod
pauerat Wardocheo. sic le-
git Hester. xij. Et ꝑꝑrio gla-
dio caput Bolie abscondatꝫ. si
cut legiꝫ in ꝑmo Regū. xvij.
Et ꝑꝑrio pugione caput Ho-
lofernis. sic legiꝫ Judith. xij.
Aman em̃ interꝑtatꝫ iniquus
seu coangustās seu cōprimēs
aut coangustatio mea. qd toꝝ
tū veteri homi ꝑgruit. War-
docheꝝ ꝑo amare ꝑterēs in-
pudentē vel amara contritio-

impudentie, qđ et penitēti et penitētie euidenter cōgruit. Penitens em̄ est amare pterēs impudentē, i. veterē hoīem, et penitētia est amara p̄ritio ipudentis, i. eiusdē. **L**ulpā iō patibulū vocamus qz in ea cōfigit et morit̄ nou⁹ hō. Si p̄ficus fuerit arbor h̄mōi m̄stetrijs et tropologijs optime cōgruit. Inter arbores em̄ fructuosissima est ficus: nec quāz habet suauitatē fructus eius. **C**ruy aut̄ dñsica fructum salutis vberimū mundo attulit. Sed et crux ipsa pñe tantam habet vbertatē atqz fertilitatē fructuū: vt p̄eam recōpensetur sterilitas. Huic arbori in folijs maria est aspitās. **V**erbum em̄ crucis plus aspitāt, auditu suo stult⁹ ingerit q̄ ipsa crux penitētie penitētibus. **G**eneralr aut̄ verū est q̄ vna queqz virt⁹ veter⁹ hominis fm̄ aliquā ptem crux est. **T**otus aut̄ cet⁹ virtutū crux vna ē veteris hoīs, maxime aut̄ virtutes ille qz officiū est psecutio veter⁹: sicut oēs ille q̄ ad disciplinā p̄tinent. **F**igurā aut̄ dominice crucis iuxta misterijz euidenter exp̄ssit colūna ignis et nubis in, xliij. **E**xo. **I**gnē em̄

habuit et tribulatōis et lumis **L**umis qđē q̄tum ad eruditionē nō solū fidei sed etlā misterioruz et tropologiaz. **T**ribulatōis: q̄ ad diabolū q̄ triscuratus est sub eo, sicut legi⁹ **E**sa. xrv. **T**riturabit inq̄t moab sub eo et extēdet manus suas sub eo quāadmodū extēdet natās ad natādū. **I**bi em̄ anthe⁹ cecidit sub hercule, q̄a et serps terra nutrit et de terra sulcimentū roboris et nutrimentū habet pcti. in alto igit̄ occidēdus fuit. **H**abuit et nubem ad vmbraclū electoruz, vñ in ps. scapulis suis obūbrabit tibi. **E**t **L**anc. ij. **S**ub vmbra eius quez desiderabā sedi. **V**mbraclū igitur et abestu tribulationū et p̄cupiscētiāz p̄ p̄tēplationē sub ea sedētibo. **H**abuit et nubē qua diuinitatis glia tegeret: et iudeorū p̄fidia cecaret. **C**ōgruit autē et ista p̄ similitudinē cruci pñe et discipline. **P**rouit aut̄ crucem culpam diximus: q̄tuor in ea brachia attēdenda sunt. **P**rimū supbia siue p̄sumptio q̄ in deuz miser pctōr se egerit, fm̄ qđ dicit̄ **E**ccl. x. **I**nitū om̄is pcti supbia. **S**ecūdū impudentia qua faciē dñi et conspe

Capitulum

XXXII

etū dñi nō veret. vnde Eccl̃s. viij. Nō sit bonū impio ⁊ nō plongenē dies eius: sed quā si ymbra tranſcāt q̃ nō veretur faciē dñi. Terciū brachiū est laxitas et remissio anī q̃ leuissimē molestie tēratōnis tam turpiter tamq̃ viliter succūbit. Quartum brachiū audacia q̃ deus iudex iustissim⁹ et eius iusticia p̃tēnī. Debuīt em̃ et hūilitate se cōtrahere. ⁊ timore cōprimere. ⁊ magnificētia animi p̃tra p̃ctm̃ se erigere. ⁊ pudore obnubere. Ex q̃b⁹ quatuor crux gr̃e cōpīngit in qua om̃is culpa latrocīnans ex integro cōfigit̃. Qm̃ aut̃ crux signū dicit̃ ⁊ in signo thau p̃figuratū. que l̃ra figuram crucis p̃mitiū. apud hebreos indubitāter habet. ⁊ ppter hoc q̃ signo crucis insinūdi essent q̃ diuini iudicij ultionem euaderēt: ipsa crux similitudine: sat̃ insinuat Ezechiel. ix. Signa inq̃t thau super frontes viroz. gemētū et dolentiū sup̃ cūctis abominatōib⁹ que sunt in medio ei⁹ hoc est ciuitatis. et post paucā subiungit. transite p̃ ciuitatem sequētes eū ⁊ p̃cutite: nō parcat oculus vester: neq̃ mi

sereamini senem: adoleſcētulū et virgīnē paullū et mulieres interficite vsq̃ ad internitōes. Qm̃ aut̃ sup̃ quem videritis thau ne occidatis. Ex q̃b⁹ tribus brachijs thau illud spūale cōstruat̃ sanis apparet ex eo qd̃ dicit̃. sup̃ frontes viroz gemētū et dolentiū ⁊c. Tres em̃ sunt molestie p̃prie viroz sanctoz. sup̃ abominatōibus peccatoz. Prima ē zeli fr̃ixio seu fr̃icuratō de cōspecta delictumelia. de q̃ in eodē ezech. iij. Sume tibi sartaginē ferreā. Sargago em̃ ferrea iuxta expositōnes Greg. nihil aliud est q̃ p̃scia zelo rectitudis feruida. De hoc eodē psalmista. Nōne q̃ oderunt te dñe oderā. ⁊ sup̃ inimicos tuos tabescebam. Et alibi. zelus dom⁹ tue comedit me. Primū ergo brachium hui⁹ thau: fr̃icuratō est ⁊ ardor sancti zeli. Secundū brachiū dolor ē ⁊ molestia cōpassionis. De q̃ apl̃s in. xj. secūde ad Cor. Quis infirmat ⁊ ego nō infirmor. q̃ scandalizat ⁊ ego nō vroz. Et ad Gal. iij. Filioli mei q̃s iterum parturio: donec formet̃ christus in nobis. Tercium p̃o brachiū est dolor ipse p̃prie

orum peccatorū. vel dolor de
dilatione amplexuū ipsi⁹ spō-
si. Istud est thau. pprie christi
ane religiōis signū certissimū
imo veritas ipsa. et hec ē crux
pprie xpīana ex cui⁹ portatiōe
xpī imitatores et filiū sum⁹ ma-
time hāc em ipse et matie et ma-
ximā pertulit q̄ ad duo prima
brachia. Terciū pō potuit in
eo esse dolor et molestia passio-
nis seu ardor et angustia desi-
derij q̄ redēptionē nostrā de-
siderabat. Unde ipsemet Lu-
ca. xij. Baptismo habeo ba-
ptisari et quō coartor vsq; dū
pficiatur. Hoc signo q̄ insigni-
ti sunt xpm dñm vltorem nō
sentient. Hoc est signū atq; si-
gnaculū quo oīs dei moneta
imprimi⁹ et signatur. Deme-
to quia omnis numus xpīa-
nitatis crucē habet visibilem.
sic necesse est oēm diuine mo-
nete numū thau istius hñe in
signū. Alioqn ad diabolice p-
cussuram monete ptinet. Ve-
eis q̄ non solum carent hñōi
signaculo. sed etiā cōtrariū si-
gnaculū caracterez. s. bestie si-
gillante et impimente diabolo
susceperūt. sicut legi⁹ in xiiij.
Apocal. Hoc est signaculū q̄

pbēda celestis tribuitur et ma-
rellum quo omnis pauper in
celesti hospitio et refectorio re-
cipitur. Qui igit reculas bu-
iusmodi signaculum cui: abij-
cis non ipsum solum signacu-
lum sed cū eo pbendam cele-
stem et elemosine celestis bñ-
ficiū perdis. Attende quā-
ta cōtumelia regi celorum in-
fertur dum signaculum eius
confringit: abijcitur: et de mo-
neta eius abradit: et de eius
ere diabolica moneta pcutit.
Eius es omnis natura est: cur
de natura tua q̄ vtq; dei mo-
neta est in ipsa percussura vel
cunea imaginis et similitudi-
nis eius monetata signaculū
similitudinis eius audes ab-
radere. et in eadem que vtq;
es dei est: diabolice turpitu-
dinis non vereris imprimere
pcussuram. Crux autē clau-
straliū spiritualis velut ex tri-
bus brachijs paupertate spi-
rituali et castimoniam spiritua-
li et obediētia spūali cōpingit
Est autē paupertas spūal: spūal
possessiōis abdicatio. spūalcz
possessiōē ppriā volūtatē et p-
prium sensus accipim⁹. Sicut
non solum mēbra ipsa corpis

Capitulū

XXXII

sed etiā dona grāz si q̄ sūt in-
terius: abdicāda est eis eorū
ppietas atq; dñiuz, vt quēad-
modū mēbra in corpe nullū
officiōz suorū sibi appropriēt.
Ne igit putes te monachū eē
o claustralis q̄ vel sensum vel
volūtātē ppriam adhuc possi-
des: vel aliqd donorū tuorū tibi
approprias, omnia em̄ do-
na ad vtilitātē toti⁹ corpis ec-
clesie singul⁹ fidelib⁹ velut mē-
bris naturalia officia sua cō-
modata sunt: nō appropriate
donata. Hec q̄t iuenies apo-
statas q̄ paupertatē spūalem tō-
surā z habitū mentiunt⁹ exte-
rius, z diuitijs spūalibus am-
plissimis refectissimī sūt inte-
rius. Et vt de alijs taceamus
si q̄s est sciolus inter fratres:
nō vt oculus visum toti⁹ cor-
pori et mēbris singulis sciam
illā habet toti⁹ cōuentui z fra-
trib⁹ singulis: s; eā sibi appro-
priat: nō attēdens q̄ furti re⁹
est in fratres: dum rē cōez fra-
trib⁹ solus possidere presumit
cū cōionez scie quēadmodū
visus z luminis exēpla natu-
re p̄dicēt, z appropriatiōez bu-
iusmodi vniuerse nature lar-
guas z cōicatio d̄testet. Quis
em̄ vnq; vidit solē vel vnū ex
innūcrabilib⁹ radijs suis sibi
retinentē. Hec q̄t h̄mōi pprie-
tarios scrutator renū z cordi-
um inueniet x̄ps dñs et sepul-
tura asini cōdenabit. Ut autē
ad vnū dicam⁹: nec teipm h̄re
d̄bes o frater. s; haberi poti⁹
ab alijs, sicut nullū mēbrū in
corpe seipm p̄sumit possidere
sed poti⁹ velut ex naturali of-
ficio studet alijs mēbris sub-
seruire. Hec est ppietas quāz
vix imo quā nec etiā ej̄cit ex-
trema p̄fessio, q̄s em̄ audiuit
vnq; claustrales sup h̄mōi cō-
fidentē. Castimonia p̄o spūa-
lis q̄ z alloq̄a z amplex⁹ z oscu-
la et etiā ip̄a spūalis cōmixtio
soli celesti sponso seruant⁹: vni-
nā vel in paucis inueniat. Al-
locutiōes cogitatiōes sunt q̄ si
male sunt diabolice allocutiō-
nes sūt. Desideria p̄o: amplex⁹
z delectatiōes citra p̄sensuz
oscula cordis sunt. Delectatiō-
nes p̄o p̄sensuz aut op̄is cō-
mixtiōes sunt spūales atq; cō-
cubitus. Hec quot adulteris
nos amplex⁹ et oscula q̄t die
a nobis habēt adulteri. Quē
cūq; em̄ nō recte desideram⁹:
velut adulteros amplectimur
et dñ in eis delectamur: i ocu-
lis ipsius sponsi celestis oscu-

lari adulterus; nec erubescim?
nec veremur. Q^d si vsq; ad cō
sensum turpitudine pducit: ve
raciter illud nobis obijcit q^d
legit̃ Esaię. lviij. Juxta me di
scoopuisti: suscepisti adulterū

Obediētia pō spūalis in du
obus cōsistit. in hoc scz vt de
us solus habeat mgr̃ intelle
ctus z dñs affectus. vt vera
citer ei dicat̃: mgr̃ et dñe. sicut
ipse met dicit in. xiiij. Johānis
Vos vocatis me magister et
dñe z bene dicitis: sum etenim.
Qui g̃ intellectū suū xpī ma
gisterio totalr̃ subdidit vt ei
penitus credat̃: exultans opi
niones z p̃dicationes hoīm
z p̃prij sensus obmurmuratio
nes calcās atq; pessundās: q̃
dñio eius z iungio totū se tra
didit: hoc est volūtātē eius et
bñplacitū ex toto induit eru
tus p̃prij hūc spūalr̃ atq; ve
raciter obediētē cēsem⁹. Ela
ul pō q̃b; p̃fixus fuit xp̃s do
minus tres tñ fuisse credunt̃
Qm̃ aut̃ ad hoc clauī manib;
eius et pedib; infixi sunt vt p
eos infixus z immobilis adbe
reret cruci z teneretur artius.
Quid clauis hmoi misticē si
guratū fuerit nobis insinuat̃
Cruci igit̃ oī aut p̃prij volū

tate aut necessitate affigimur.
Necessitate q̃dem cruci p̃sen
tiū erūnaz q̃s nobis heredi
tarias z naturales Adā fecit:
quas etiam si vellemus effu
gere nō possemus. Volunta
te pō vnicuiq; tribulatōi quā
spōte assumim⁹: z naturali vt
ita dicamus cruci supponim⁹
qualis est crux religiois. Nihil
g̃ rectius clau⁹ i pte ista ac
cipit q̃ necessitas. quia nihil
hmoi cruci tenacius nos affi
git. Et ista necessitas ē triplex
P̃ma naturalis vt diximus
que z p̃ditōis est. Sc̃da infl
cta z violenta. q̃lem martires
in p̃tutē cōmutauerūt. q̃les ex
piunt̃ q̃uidē q̃ in manus ho
stium aut alia p̃cula incidūt.
Tercia est necessitas debiti.
de qua loquit̃ aplūs in. ix. p̃
me ad Cor. Nā si euāgelisa
uero nō est mibi gl̃ia: necessi
tas em̃ mibi incūbit: que vti
q; necessitas ē debiti Et hec ē
necessitas assumpta atq; spō
tanea. De q̃ etiā dicit Ambro
si⁹. qz vouere volūtātē est: red
dere necessitatē. Tribus his
clauis triplex necessitatē mul
ti hodie configuntur. Veruz
quia de clauis domice crucis
agimur. et in vnaquaq; dñi

Capitulum

XXXII

ca cruce tres clauos eē neces-
se est, nībīl aut magis nos af-
figit oī cruciatui quē ppter de-
um assumimus: sed nec aliter
cruz dñica est nisi assūpta fue-
rit aut volūtaria q̄ amor et de-
siderium. Et hic q̄dez triplex
debet esse oībus dñice cruz
imitatoribus. Primus amor
est diuine glie et honoris. Se-
cundus amor est bñplacitū il-
lius. Tercius est amor placēdi
ei. His em̄ tribz d causis oīs
cruciat⁹ subeūdus est aut su-
scipiendus, s. vt deus per ipm
glorificet siue honoret, vt dei
bñplacitū impleat, et vt deo
placeat. Qui tribz his clauis
cruci sue affix⁹ est: dñice cruz
imitatorē pfectum se gaudeat
Possumus et intelligere cla-
uos iuxta p̄bz Salomonis
in vltio Eccl̄s sacra eloq̄a. ver-
ba inq̄t sapientū q̄si simlī et
q̄si clauī in altū desiri. Sacri
em̄ eloquijs in eis q̄ pñie et di-
scipline sunt ceterarūq̄ p̄tū
tū fideles cōfigunt hoc est cō-
firmant. Clauī p̄o amoris ad
singula crucis brachia aptan-
da sunt. His autē excursis de
dñice crucis figuris: lignis at-
q̄ misterijs Reuertamur ad
narrationē Nathei (Et post

q̄s inquit illuserūt ei: exuerunt
cum clamide et induerūt vesti-
mētē ei⁹) Distice p̄o clamis
coccinea penalitas pñs est q̄
et vestucas pene d̄z: q̄ et totum
xpi corpus misticiū qd est ec-
clesia a p̄mo iusto vsq̄ ad no-
uissimū induit, sed ad crucem
ea ipsa exuit, qz totus cer⁹ ele-
ctorū cuius ipsa figura erat: p
cruzē quā p eo p̄ulit ab hui⁹
insinodi sanguinolēta pena
litate exuit et liberat. (Et exi-
uit baiulans sibi cruzē) vt ait
Johes Mirabilis statū exp-
mens pctōris q̄ de ciuitate ec-
clesie p tentationē exiens: pō-
dus p̄prij pcti velut patibulū
in q̄ p p̄sensum cōfigat: quasi
hūeris cordis gestat. Dēeniz
pctm vt supius dixim⁹ cruz ē
nouū hoīs atq̄ patibulum: et
in ea miserabiliter morte pessi-
ma clauis desideriorū suorum
cōfix⁹ morit. Attēde miser pec-
cator qd hūer⁹ cordis tui per
suggestionē imponit diabol⁹
dū pctm suggerit, vtiq̄ ipsū
patibulū cui te p cōsensum af-
figat. Veu q̄nto labore et do-
lore hūmōl cruzē multi pecca-
tores portāt Nōnulli em̄ sub
eius onere q̄si lōgitudine labo-
ris fatigati et onere ipso cruzē

fracti deficiunt. Hi sunt q̄ lon-
gitudine tentationū q̄si defa-
tigati deficiunt z q̄si exanimas
suspēdunt. Ip̄s ȝ crucē quā
tibi parat z būeris cordis tui
imponit diabolus: ip̄m reper-
cure: cōuertēs eam in clauam
herculis. quēadmodū z xp̄s
dñs fecit. Vide q̄ nō ali⁹ est
fabricator vel carpētari⁹ hu-
iusmodi patibuli q̄ tuipse. nō
alius portitor eiusdē. non ali⁹
faber clauoz. z oīno nō alius
crucifixor seu torzor tuīpsius
q̄ tuipse. Destruē ȝ patibulū.
dispde clauos. aut potius ve-
lut alter mardocheus aman ī
patibulo suo suspēde. Dis igitur
suggestio nihil aliud est q̄
extruēdi patibuli: portādi: fa-
bricādi clauos: z seipos cru-
cifigēdi suasio. Attēde igitur
qd̄ tibi p̄ suggestionē loquat̄
diabolus et qd̄ suadere inten-
dat. z q̄ insanū ac dementissi-
mū reuera reputet illū cui ta-
lia audet suggerere. Similr
z psonā in eodēfacto xp̄s do-
minus exp̄mit penitēns. Exit
igit̄ penitēs de ciuitate babi-
lonis: baiulās sibi crucē p̄nie
vel p̄ timorē ip̄am crucem in-
fernalis patibuli. sic exit tota
factio maloz z totus cer⁹ boz

norum. Qd̄ autē supaddit
Mathe⁹ (Exētes aut̄ vide-
runt hoīem cyrenēz de villa
illa noīe symonē: hūc angari-
auerūt vt tollerēt crucē eius)
Simō iste d̄ villa venēs: po-
pulū gētilē significat. Simō
em̄ interpretat̄ obediēs. hūc ȝ
ip̄osuerūt crucē Jesu qz et ob-
probriū crucis p̄ fidē suscepit
et fructū q̄tidie p̄cipit. Intelli-
git̄ aut̄ p̄ simonē qz in auditu
auris obediuit. hic de villa. i.
de exteriori vel seculari puer-
satōne veniēs in ciuitatē eccle-
sie: angariat⁹ crucē xp̄i porta-
uit. nō q̄n p̄ maiori pte crucē
xp̄i p̄ fidē sp̄ote suscepit. s; q̄a
sapientes gētiū et idolorū pōtifi-
ces miraculis suadētib; z tur-
bis cōpellētib; fidelē xp̄iane
subiecti sūt. Signat aut̄ simō
iste moralr eos q̄ crucē quācū-
qz vl̄ cōpulsū seu iniū aut cum
tedio z obmurmuratōe por-
tāt: q̄les mltos penitētes sp̄i-
ci⁹ q̄ rubore port⁹ ad p̄fessōez
z alia q̄ p̄nie sūt ip̄ellunt q̄ ac-
cedāt. Tales sūt z mlti claustra-
liū q̄ crucē religiōis sola erube-
scētia viciū: n̄ amore sustinēt. z
generalr oēs illi q̄bo xp̄i ingū z
xp̄iana puerfatō molestā ē z re-
diola. hi sūt q̄ n̄ crucē sibi baiu-

Capitulū

XXXIII

lant: q̄ sibi crucē pdesse nō cupiunt, sed saltē p crucē mūdo nō displicere affectāt. Hi sūt qui veteri hōi et diabolo: latronibz cruce mortēq; dignissimis ipm crucis patibulū arcem munitōis fecerūt atq; p̄sidiū. Imo latrocinādī latibulū cruce cū forinseca latrones abscondūt hōmōi. Tolle de falso monacho vel clerico tōsurā z habitū: z videbīs veteris hominis latronē manifestissimū. Crucē portauit dñs iesus vt in ea latrones istos occideret. Isti p̄o vt ea nouū hōiem occidāt et latrones istos ptegāt. Qui silem in latronibz lralibz quidie pspicimus: q̄ ad hoc solum se cruce signant vt pūilegio crucis se ptegāt, vel latrocinia sua ipso signo crucis abscondāt: tātōq; licenti latrocinēnt, vtpote pūilegio crucis q̄si armati: z signo sc̄itatis occultati. Sic igit̄ monachant̄ aut clericantur spūales latrones q̄ nō intrāt p osiū, vt habet, x. Joh. Et in ecclia dei q̄runt que sua sunt tñi. Distice p̄o illud attendendū est q̄ xps dñs pmo crucē suā portauit z habuit eā indubitāter oneri, postmodū p̄o occurrēs

symō p eo portauit. Sic oīs crucis initia on⁹ hñt atq; molestia, sed aduentēs obediētia z si suauitate atq; deliciis cruci nō ingerit: on⁹ tñ portatōis tollit z leuē facit ipam crucem postmodū p̄o suauē z deliciōsam vt port⁹ ipsa portet nouis sime q̄ portet. Tūc em̄ cruci veraciter affixi sum⁹ z ipa nos portat cū eaz amam⁹. Primo q̄ portat cū onere, sc̄do leuiter tandē suauiter. Et verius tūc portat qñ clauis amoris i ea fixi fuerim⁹. (Et venerūt ilo cū q̄ dicit golgata qd ē caluarie loc⁹) Caluarie loc⁹ ille iuxta lram dicebat, qz caluarie, i. decaluata capita dñatorū et decollatorū ibi videbāt. Distice q̄ loc⁹ caluarie mūd⁹ iste ē i q̄ capita decollatorū, i. corda maloz decaluata. H ē ornatu rectaz cogitationū z affectiōnū nudata iacent: z horredūz sui spectaculū faciūt vidētibz. Ibi ei iacet corda vbi gladio tētatōis a diabolo licore p̄clsa: p sollicitudinē z amorē seu p̄fēū mortifex ceciderūt. Tōtū qd est ipse: totū qd extra ecclēsiā, licetū electoz: locus caluarie est: totū est resp̄s z op̄tū capibz z alijs membris mu-

tilatis reproborū: ita vt pedē
corpīs nisi sup mēbra hmōi p
cisa atq; mutilata figere n̄ pos
sis. Vbi enī est vel pugillus
terre in q̄ aut pes cordis ali
cui? .i. amor, aut oculus, .i. sol
licitudo, aut auris, .i. audiendi
purigo, z ita de mēbris alijs
nō iaceat, vbi enī nō sūt spar
sa viscera z mēbra intima re
proboz. Proiecit enī intima
sua in vita sua, vt legīt Eccl̄. x
Et oculi stultoz in finibz ter
re, sicut legitur Prover. xviij.
Sic strata est via mundi isti
us et hmōi floribz resp̄sa capi
tibus suis, .i. cordibz spūaliter
decollatoz, et mēbris interio
ribz spūalr mutilatoz, sed ista
cecis z furiosis horrorez non
pariūt: volucres z feras infer
nales pon⁹ attrahunt, ideo z
gregatī ibi circūvolāt atq; cō
ueniūt, sicut legīt in. xiiij. Esa.
et in. xxxiiij. eiusdē. vt sup⁹ lo
cuti sumus. Ex eis igit q̄ di
cimus manifestū est oēm mō
struositatē vicioz nihil aliud
esse q̄ exercitiū diabolicū: ad
ducendū miscz spūalr in cal
uariam spūalem. Indignare
q̄ o fidelis dum adhuc inno
cens es ad decollatōez vl' mu
latōem ptrabi. Ecōtrario

ho pñie locus caluaria est. lo
cus iste auditoriū est cōfessio
nū, ibi videres si spūalibz ocu
lis p̄ditus esses tot acervos z
tātos mēbroz veteris homīs
Ibi enī mēbratiz discerpitur
gladio spūs q̄ in sacra mēto cō
fessionis opat. Ibi ali⁹ aurez
amittit q̄ scz auditū maliloq
um deponit. Ali⁹ oculos: q̄
p̄cupiam oculorū a se p̄cidit.
Ali⁹ pedes. .i. prauas affectio
nes sibi ascidit, vel vagos di
scursus z illicitos gressus co
hibet. Iste locus terribilis est
z horredus latronibz, iustis au
tē z electis gratissim⁹. Solga
ta etiā loc⁹ extreme et vniuer
salis dānatōis accipi p̄t. .i. in
fernus: ad quē tota factio re
proboz de ciuitate ecclie cie
cta: cū cruce iniqtat⁹ pprie no
uissime suspēdenda incessan
ter ducit. Potest etiam intelli
gi omne pctm caluaria, quia
in eo oīs pctōz xpō dñō capi
te puatur. Vel caluaria iuxta
misteriū locus ipse ad lram ī
q̄ xp̄s dñs caput electoz z nu
dus pepēdit ad lram, et capil
lis spūalibz, .i. electis p̄miti
nis atq; in deis nudatus ap
paruit, z ita nō caput sed cal
uariā nudam potius se ibi ex

Capitulum

XXXV

hibuit. Subiungit Johā
nes (Ubi et euz crucifixerūt)
Distice in caluaria .i. mūdo
psonalr crucifix⁹ est: et spūali
ter in mēbris rei z noīs quon
die crucifigit. Unde Apoca.
xj. Et iacebūt corpa eoz i pla
teis ciuitatis magne q̄ vocat^r
spūalr sodomā et egipt⁹ vbi
z dñs illorū crucifix⁹ est. Cal
uaria igit mūdi ciuitas acci
pit. Q̄ aut ipse crucifigat in
mēbris veri noīs: testis est ip
se q̄ dixit ad Petrū, venio ro
mā itez crucifigi. Tot igit ha
bet hodie crucifixo: q̄t ha
bet suoz psecutores. Et ex eo
qđ ipsemet dicit supra in .xxv
qđ diu vni ex minis meis feci
stis: mibi fecistis. Atroci⁹ au
tē ipm crucifigunt q̄ suos cru
ci peccatoz affigunt. z hoc tā
to atroci⁹ q̄nto crux culpe q̄
crux pene atrocior est. Q̄ aut
oēs illi qui in pctō sunt cruci
fixi sunt: testat dñs osee .x. Co
fix⁹ es in vīs tuis. Aliter cru
cifigit dñs vel cōfigitur q̄n ei
mīstroz suoz stipēdia subtra
bunt. sicut ipsemet dicit p ma
lachiam in .liij. Si affiger hō
deū qz vos cōfigit^r me: z dixi
stis. in q̄ cōfigim⁹ te in deci
mis z primitijs et in penuria
vos maledicti estis z cōfigit
me gēs tota. Moraliter pō
pctōz cruci pctōz suoz affigi
tur: dum p cōsuetudinez q̄si p
quandā malleatōez pctōz su
oz desideria velut clauī eidez
psūdi⁹ z arti⁹ ifigunt. Et adu
latores etiam hmōi crucifixo
res dicimus q̄ miseros pctō
res pctis suis q̄si danis amo
ris affigūt. Hi sunt atrocissi
mi diaboli satellites z lictores
tantoqz atroci⁹ in pctōres cru
cifigēdo seuiūt interius: q̄nto
dulcius eis blādiunt^r exteri⁹.
Christi pō crucifixo: q̄daz
qđāmodo ecclie dei coci fue
runt z vitulū illū saginatus et
agnū pinguisimū verū cruci
fixerūt: z pascēdo electoz ce
tui ad ignem assauerūt. Pe
nitens pō nō soluz cruci pnie
admonēd⁹ ē: sed assandus vt
ex amore eidē se teneat. Quia
pō clauo q̄ pedes dñi crucifi
xi sunt: sunt etiā innīci: virtus
speci i eo merito accipit q̄ et pe
nitētē supportat z sustinet z cru
ci pnie immobilr adherere fa
cit z tenere. In extensioe bra
chij latitudo cbaritatis. In cō
fixioe manū pfeueratia z im
mobilitas bñficientie z largi
tatis domini saluatoris. a qua
nec ipos crucifixo: excludit
p q̄bus in ipsa passioe orauit

Sicut igitur vltim^o brachia nequⁱ uit extendere: sic largiorē vlt^{im}o largiorē sinū charitatis nō potuit pādere, bñficentia etiam et largitiōis sue dñideria fortissima pforatiōe manū lucidissime demonstrauit. Nihil enim de bonis q̄ a patre accepat sibi retinere vlt^{im}o manib^{us} suis herere de creuit: q̄s ineffabilis sūt charitas et largitas pforauerūt. De illo solo verū est ad lram q̄ p nimia largitate man^{us} habuit pforatas. Tūc impletū est qd dicit in vlt^{im}o: Prouerb. Van^{us} suus aperuit inopi et palmas suas extendit ad paupes. Tot^{us} igitur fodi voluit ager ille plen^{us} cui bñdixit dñs, sicut legitur Gen^{es}, xxvij. et Esaie. ij. Abscondere in fossa humo, Et ipe testat^{ur} in ps. Foderunt manus meas et pedes meos. Tot^{us} igitur fodi voluit vt nobis tot^{us} fructificaret. Tot^{us} assari voluit agn^{us} ille sacratissimus vt nihil ex eo crudū comederem^{us}, sicut ipe pcepit in, xij. Exodi. Tot^{us} pati voluit vt totū eccle^{si}e corp^{us} cōpassus doceret. Tali cōpassiōis totū voluit attingere vt nihil de morbo in corpe remaneret eccle^{si}e. Totus etiā pati voluit vt totū veterē hominē crucifigeret et nihil in eo

a culpa vacare ostenderet: sicut in corpe nihil vacauit a pena

Penitētes etiā iⁿ h^{oc} edocuit vt a sumo pñce cogitatiois vlt^{im}o qd ad extremū pedē opatiōis totalit^{er} eos occupet tormētum penitudis. Eo igitur vlt^{im}o se extēdit infectō lāguoris. Sicut igitur tot^{us} dñi fili^{us} abiit in pñciū nre redeptiōis: tot^{us} iⁿ sacrificiū nre reconciliatiōis: tot^{us} iⁿ remediū nre sanatiōis: tot^{us} in cibū nre refectiōis. sic totū corp^{us} eccle^{si}e: vt vnusq^{ue} eū imitari volētium p^{ro} ipm abeat put^{us} pfectiōis sue cōgruerit. Nihil ei aliud ē pñcia q̄ penitētia imo captiuit^{as} redemptiōis et offensi reconciliatio et egritudo sanatio et cibi suauissimi deo ppatio q̄si agni vel hedi iⁿ veru pñcie assatio. q̄ male pñfixi sūt iⁿ cruce sua q̄ nec p horā iⁿ ea remanēt: q̄ tā sepe d^{icit} ea decidunt: aut forte adō putridi sūt vt eos clauata nō teneat. Heu q̄t videbis hmoi q̄ in scio die pasceus cū xpo dño crucem ascendunt. sed in ipso die pasce ab ea p infirmitatem decidunt vel p vltimū se abrūpunt: Contra dei iusticiā faciunt q̄ de iusticia et iudicio penitētia suspēsos depēdēt. q̄s h^{oc} ptra foretēz iusticiā audeat attentare vt ab ea damnatos

Capitulū

XXXVI

atq; suspensos p̄sumat depen-
dere. Qd si videat indultum
latronib; visibilibus (licet nō
sit) vt se de cruce post suspensio-
nem si possint eripiāt, nulli m̄
p̄cessum est vt latrones d̄ cru-
ce depēdat vel deponat. Hāc
infuriā diuine iusticie et iudi-
cio irrogāt q̄ a pagenda p̄nā
q̄libet mō penitētes abstrahūt
z auertūt. Illos em̄ de cruce
p̄nē cōtra dei iusticiam z iu-
diciū deponunt, horribilr au-
tē z miserabiliter in cruce sua
pendent: imo totalr in ea con-
fixi et extensi sunt. Quidā em̄
solam manū alteram in cruce
sua affixam habent: toto resi-
duo corpe extra crucem posi-
ti, q̄dam solo capite, q̄daz so-
lo pede. Hi sunt q̄ vl' particu-
lariter m̄ penitent, vl' partem
solā discipline: aut religionis
quā p̄fiteretur habitu solū mo-
do seruāt. Hi nō attendūt q̄
christus dñs tot⁹ in cruce pe-
penderit, nec aduertere volūt
q̄ patibula nō latronū mem-
bris q̄ magis mutilatiōe indi-
gent, sed ipsis latronib; erigū-
tur. Alij p̄o incuruati nō ex-
tensi in patibulis suis pēdent
Hi sunt q̄ tribulatōem peni-
tentie seu discipline: seu crucis

alterius cum tristitia sustinēt
cum poti⁹ spe erigere se debe-
rent: z malcari z gaudio dila-
tare. Hoc em̄ qd oīno sua
der doctrina xp̄iana scz in tri-
bulatōe leuare caput et se per
spem erigere z gaudio dilata-
ri. Vñ, In tribulatōe dilata-
ti mihi. Et dñs Lu. xij. His
aut fieri incipētib; leuate ca-
put vestra. Et apls in. xij. ad
Ro. Spe gaudētes: in tribu-
latione patiētes. Qui igit in-
curuant tristitia: ad extensio-
nem xp̄i dñi respiciāt z dilata-
tionem, de qua ip̄emet dicit.
Dinūerauerunt oīa ossa mea
q. d. adeo in cruce extensus suz
vt ossa mea dinūerabilia ap-
parerent. Nō est igit imitator
dñice crucis q̄ passus incur-
uat tristitia atq; strahit. Ve-
stigia igit dñice passiōis seq̄n-
da sunt sicut dicit Pet⁹ in. ij.
p̄me canonice sue Christ⁹ pas-
sus est. p nob vobis relinq̄ns
exempluz vt seq̄mini vestigia
eius. Q̄ aut nudus pependit
indicat: qz in illo miscōie sue
cōmectio q̄ p̄cio suūpsi⁹ mun-
dum mercabat: noluit estima-
ri ex phaleris: z q̄ solus in sta-
tera crucis appendere suffice-
bat mundi p̄cium. z qz nō ali-

und recōciliatio nostra require
bat q̄ oblationē eius ⁊ sacrifici
um, Audū igit̄ se obtulit dei
patris aspectui, gratissimū q̄
dē spectaculū qz p̄ seipm deo
p̄fī erat acceptabilissim⁹. Vñ
⁊ ap̄ls in, vii, ad Heb, Acce
dens p̄ semetipsum ad deū.
Distice ꝑo nudus pependit
qz veste poꝛti, iudaico ꝑlo p̄
infidelitatē nudatus erat, nec
dum nouā vestez, i, ecclesiā de
gentibz sibi texuerat, Hora
liter ꝑo sicut supra dixim⁹ q̄ li
ter reprobi in cruce ꝑsentium
tribulationū tā pendeāt: ⁊ in
cruce infernali pendere debe
ant insinuat, Quantūcūqz enīz
vestibz auro ⁊ gēmis hic opi
re se imo exornare studeāt, nu
di tñ pendēt hic ⁊ pēdebūt in
nouissimo, vñd Job, xxxiij,
Nō sunt tenebre ⁊ nō est um
bra mortis vt abscondant̄ ibi
q̄ opant̄ iniquitatē, Et eiusdem
xxvj, Audus est infern⁹ corā
eo, ⁊ nullū est opimētū p̄ditio
ni, Itē Esa, lxx, Tele eoz non
erunt in vestimentū: neqz opi
ent̄ opibz suis, Docent̄ autē
fideles vnusquisqz i cruce sue
ꝑfessionis debere pēdere, Si
cut ḡ nos sum⁹ q̄ delinqm⁹
sic nosip̄li crucifigendi sum⁹,

et nosip̄los nō nostra deus a
nobis req̄rit, Nō em̄ pōt deo
gratū vl̄ acceptū offerre sacri
ficiū q̄ se nō obtulerit, Nihil
igit̄ nobis ⁊ cruci nostre iter
ponēdū est, hoc est nec arma
tura nec vestis, sed e ꝑrio no
bis ⁊ imediate aptāda ē, Ve
ste ḡ pendentes iniuriosi sunt
carnificibz, qz eoz sūt iure car
nificij sui vestes damnatorū.
Qui p̄nīaz vult agere et vestē
ꝑctōz nō exuit: nō nudus sed
vestitus q̄rit pēdere, Ve autē
illis qz sola vestis in cruce eo
rū pender: q̄les sunt monachi
et clerici q̄daz qz vestes i cru
ce sunt p̄ similitudinē ⁊ figurā
Vestē ḡ crucifigūt q̄ oīno ni
hil deliq̄t, et latrones hoc ē se
ip̄sos ad latrocinandū ampli
us abire sinūt, Interrogo te
frat qd̄ meruit cuculla tua q̄
brachijs mutilata est Sitr et
floc⁹ q̄ capite trūcat⁹ est: Res
ꝑōdebis ꝑculdubio q̄ nihil
meruerūt, sed qd̄ tuipse meri
eris et q̄ntuz teipm punire de
beas p̄ singla h̄mōt cōmone
ris, Erubescē tantā districtō
nem exercere in ip̄a signa vt si
gnificēt, ⁊ in teipm q̄ deliquit
sti eā nō exercere vt emendēt
S; vt diximus sufficit eis in

Capitulum

XXXVI

ipsam veste iusticiā mendaci-
ter exercuisse. Hi sūt q̄ sic vo-
lunt illudere dño. quēadmo-
dū michol vxor Dauid illudit
saui patri suo. in. xix. Regum
pmi. Lū em̄ dauid q̄reret ad
mortē: tulit statuaz et posuit su-
per lectum dauid. et pellē pilo-
sam caprarū posuit ad caput
eius et opuit eam vestimentis
Ab vnoq̄q̄ igit̄ hoīm p̄t q̄re-
re dñs. q̄re illulisti mihi et di-
misisti inimicū meū. i. veteres
hoīem vt fugeret. Quēadmo-
dū em̄ michol p̄ veritate fili-
tudinē falsam exhibere volu-
it. sic et isti q̄si deū fallere pos-
sint inopinabiliōri etiā mēda-
cio deū circūuenire velle vidē-
tur. Quid aut̄ dicem⁹ de his
q̄ crucē nō ad mensurā suam
sibi aptare studēt. sed crucicu-
las sibi p̄ficiunt q̄ vix etiā ap-
pendendis muscis sufficerēt.
Hi p̄o nō latronib⁹ patibula
sed poti⁹ pulcibus et muscis
apte parare vident̄. Hi p̄cul
dubio mensurā suam nesciūt
Debent em̄ cōprehendere cū
oībus sanctis q̄ sit latitudo et
lōgitudo et sublimitas et p̄fi-
dum. i. sapie dei sublimitas.
lōgitudo spei. latitudo chari-
tis. p̄fundū humilitat⁹: q̄ q̄m

or dñice crucis brachia euidē-
ter ostendūt. Per p̄rariū igit̄
tur scire debent mensurā suā.
p̄funditatē scz abissi in quam
decident. abissi dico siue pe-
ne purgatorie: siue gebēnalis
pene. et sublimitatē supbie in
q̄ euauerunt. vbi eos manet
casus irrepabilis a q̄ nō adi-
cient vt resurgant. et longitu-
dinē tormentorū quā merue-
runt: q̄ finem nō habet. Et la-
titudinē p̄sentis felicitatis in
quā seip̄os sparserūt. His ḡ
quorū crux p̄nie et disciplie cō-
mēsurāda est et coaptāda. Po-
test et indicare nuditas dñi sal-
uatoris euidētia et manifesta-
tionē p̄nie et disciplie. Euidē-
ter et manifeste vtrāq̄ et agen-
da est et seruanda. Hui⁹q̄ enī
abscondunt patibula sed in lo-
cis eminētiōrib⁹ erigunt̄ vt
palā oīb⁹ appareāt. et null⁹ in-
dicū in abscondito ponit latrū
culos aut malefactores alios
sed in publico et in palam. vt
pena corū sit alijs terroris spe-
craculum et deuitādi siliā do-
cumētū. Qd̄ totum p̄tra illos
dicim⁹ q̄ tñ in abscondito pe-
nitentiā agere volunt. Hi sūt
q̄ veltiti pendunt in cruce pe-
nitentē: q̄si em̄ qdaz veste cō

munis se cōuersatōis operue-
runt similitudine: timētes cru-
cis sue obprobriū qđ erat eis
potius amplectendū. Qui au-
tē vltra mēsurā suam crucis si-
bi parant patibulū: attēdant
quā xp̄s dñs portare potuit
crucē in q̄ postmodū est suspē-
sus z cōfixus quasi metiret vi-
res suas in portando. Seq̄-
tur (Et cū eo alios duos hinc
et inde) s̄m Johannē (mediū
aut̄ Jesum) Duo latrones iu-
cta mīsteriū duo populi sunt
iter q̄s medi⁹ dñs iesus cruci-
figit qui p̄ salute vtriusq̄ cru-
cem p̄tulit. sed alter in ip̄a cru-
ce tremuit z confitē z orat z sa-
lutē p̄missionē ab illo obtinet
z hic gētilis ppl̄us. Reliquus
aut̄. i. iudaicus ppl̄us: z cruci-
fixo dom̄o insultauit et adhuc
blasphemus p̄manet. Vel ali-
ter totū gen⁹ humanū in cru-
ce p̄nt̄ miserie esse manifestū
est: sed potius ps ei⁹ a dextra
parte dñice crucis crucifixa ē
que p̄ p̄sentū flagelloz disci-
plinā erudit ad hūilitatem et
fidē suscipit z xp̄m dñm inte-
gre cōfitef. hec est pars electo-
rum cui de ip̄a cruce sua salu-
tem xp̄s dñs repromittit z q̄-
si testamento legat: z ip̄a mor-

te sua testamentū pacis z salu-
tis eidem cōfirmat. Reliqua
p̄o pars a sinistris crucifigit̄.
et sicut supra dixim⁹ ip̄m nec
crucis sue patibulū hūiliat
aut erudit q̄n potius de ip̄a
cruce sua insultare non cessat
domino dict⁹ vel fact⁹. Do-
raliter p̄o in medio crucifixo-
rum: crucifixus domin⁹ Jes-
sus in medio penitentiū peni-
tentiam esse agendā: et in me-
dio disciplinatorum discipli-
nā esse seruandam docet. Ali-
as em̄ lesionem et scandalum
aliorum et periculum p̄rium
non effugiet. Unde Eccl̄. cūq̄
Omnis caro ad similit̄ sui cō-
iungetur z oīs homo simili si-
bi sociabit̄. Et itēz. Sic cōi-
cabit lupus cū agno aliqui sic
p̄ctōz iusto. Et itēz. que cōica-
tio sc̄to homī ad canē. Silr z
eiusdē. xxvij. Volatilia ad si-
bi filia cōgregant̄. Et Sene-
ca. Nihil tā fugiendū q̄s dissi-
miliū societas. Quia p̄o duo
cū xp̄o dño crucifigi sūt mo-
raliter nobis insinuat̄ mūdū
et carnē nos nobiscūz debere
crucifigere. sic docz apl̄s p̄mo
d̄ carne i. v. ad gal. Qui at xp̄i
sunt carnē suā crucifixerūt cū
vicijs z p̄cupiscētijs. Et in se

Capitulū

XXXVI

quenti eiusdē, p quē mihi mū
 dus crucifixus est z ego mun
 do. Caro igit velut latro vn^o
 cruci disciplīne affigēda est a
 dextris, qz ei salus pmissū ē: et
 ei veraciter dicit spūs crucifi
 xus: hodie mecū eris in padi
 so. Hodie: q vtiqz est dies glo
 rie: cuius diluculū gratia pre
 sens est. Diluculū em̄ ad diez
 pūnet z de die esse videt. La
 ro aut nō nisi crucifixa hono
 rat spūm aut eidē obsequit, si
 cut z latro dexter in sola cru
 ce legitur dño credidisse z ho
 norē eidē p̄fessionis ibidē so
 lūmodo impēdisse. Sic z ca
 ro ante crucifixionē sp̄ rebellat
 aduersus spūm Crucifixa p̄o
 z p disciplinā edomita z sub
 acta: z si nō voce humili: tñ z
 māsuetō obseq̄o de regni cele
 stis cōione z participio depre
 cat. Latro p̄o sinister, i. mun
 dus: cuius z gaudiū est soluz
 p̄sentis felicitatis illusio atqz
 mendaciū p̄o factis insulta
 re nō cessat z crucē ei⁹ irridere
 Verbis aut p̄o dño in suis
 adhuc hic crucifixo, hoc ē cru
 cem eius p imitationem por
 tantibz: exprobare nō cessat:
 miseros cos iudicās q tpalis
 miserie cōpendio lōgitudine
 infernaliū supplicioz redimūt
 z mūdane isti⁹ vanitatis imo
 illusiōis nocturne somnio dñi
 eam abijciūt: eternā felicitatē
 mercant. In medio g duoz
 latronum crucifigit spūs qui
 in medio carnis et mūdi cru
 cifixoz tñ crucez sue p̄fessionis
 sustinet. Crux g carnis vt di
 ximus disciplia est, de q mult
 ta iam dixim⁹. Crux p̄o mū
 di calcatio est z cōtempnus il
 lius, et sunt velut eius qtuoz
 brachia hic. Prīmū est cogita
 tio falsitatis et vanitatis illi
 us, et est brachiū illō velut ra
 mus p̄cisus de ligno scientie.
 Secūdū brachiū est z dextz
 desiderii eternoz, sup oīa em̄
 mundi amorē in nobis morti
 ficat amor eternitatis. Terci
 um p̄o brachiū scz sinistrum
 aspernatio z cōculcatio p con
 temptū vilitatis ipsi⁹. Quar
 tum p̄o brachiū z principale
 huius crucis lignū qd totum
 mundi supportat patibulum:
 mortis meditatio est: et viuaz
 illius memoria. Facile em̄ vt
 ait Hiero: cōtemnit omnia q
 se semp cogitat moriturū. Si
 qtuoz virtutibz his seu donis
 p̄ditus fueris: nō solū crucez
 z patibulū mūdi in teipso ere.

pisti. sed etiā illū crucifixisti. et
adeo tibi crucifixus est: vt ad
te nec manū nec aliud moue-
re audeat seu valeat. Nec pōt
oīno ad te accedere sed q̄si si-
xus et mortu⁹ in isto tenet pa-
stibulo. Q̄ si adhuc tibi p̄ co-
gitatōes loquit̄ suggerens se
aliqd̄ eē qd̄ amari et expeti de-
beat. hoc em̄ et p̄ ipsas vanas
cogitatōes nobis plerūq; lo-
q̄tur et p̄ linguas hoīm mun-
danorum. Time cogitatōes
istas velut rugitū bestie seu is-
sime. est enī crudelior ceteris
bestijs amor mūdi. sicut dicit
Aug⁹. sup. rīj. ad Ro. Tunc
ergo p̄mū mortuū esse mūdū
agnosco: cum rugire desierit
fera ista pessima: siue p̄ cogita-
tiones siue p̄ fauces hoīm q̄s
forauit. Restat igit̄ vt eā mor-
tiffices vt saltē in te rugire de-
sinat. Q̄ si et hoc nō preualet
esto tū eidez cū aplō crucifig⁹
et etiā mortuus vt eā nō audi-
as nec videas. hoc ē suggesti-
onibus ei⁹ nullaten⁹ credas.
Falsissima em̄ sunt oīa q̄ sug-
gerit. Q̄ si hoc nō valuerit: sal-
tem teipm̄ de cruce nō depo-
nas. nec clauos sanctorū desi-
deriorū q̄b⁹ teneris auellas. si-
nam te tene imo cōfixus vt ad

ipm̄ nullatenus mouearis. et
illi p̄ p̄cupiaz nō appropinqs
In hoc ḡ mundo crucifigi su-
mus et mortui et ipse nobis. et
qd̄d viuit in nobis mortuus
est et ecōuerso mūdo: intellige
in eo q̄ mūdus est. hoc est in
maligno positus. sicut scribit
Joh. in. v. p̄me canonice sue.
Sequit̄ (Scripsit aut̄ et ti-
tulum Pilatus et posuit super
crucē.) Nath. aut̄ ita habet.
(Et iposuerūt sup̄ caput eius
causam ipsi⁹ scriptā. Hic ē Je-
sus nazarenus rex iudeorū.)
Recte dicit Nath. imposue-
runt sup̄ caput ei⁹ et⁹. Hec em̄
erat cā quare patiebatur et mo-
riebatur. quia scz ipse erat Je-
sus. i. saluator. et nazarenus. i.
floridus vel mūdus vlt̄ vinct⁹
vel virgultū. et q̄a erat rex iu-
deorū. i. recognoscētū siue cō-
fiteantū. Quia em̄ saluator qd̄
est nomē officij ex officio ha-
bebat etiā p̄ mortē saluare: cū
salus suorū mortē ei⁹ req̄reret.
Mortē igit̄ vt fideiussor pro
mūdi saluatōe exoluit et q̄si p̄
latrone iā iudicato et damna-
to iudex ipse misericordissim⁹
subijt. De fideiussione ipsius
Esa. xxxvij. Dñe vim patior:
responde p̄ me. Et ipse metū

Capitulum

XXXVII

ps. Que nō rapui tūc exolue-
bam. Et iter. Eccl. xxi. Bra-
tia fideiussoris ne obliuiscar.
Dedit em̄ p te aīam suā. Et qz
mūdus ideo velut agn⁹ ima-
cular⁹ p mūdi recōciliatōne a
deo patre sacrificiū in odores
suauitatis suscep⁹ est. Sicut
et de eodē dicit pater. filij. Esa-
ie. Ecce seruus me⁹ suscipiam
eū: electus me⁹ cōplacuit sibi
in illo aīa mea. Et ipsemet de
se in ps. Holocaustū zp pctō
non postulasti. tunc dixit: ecce
venio qui solus p totius mū-
di peccatis ppiciatio z sacrifi-
cium esse sufficio. Deinde qz
vinctus primū in sacerdotem
ex debito sacerdotalis officij
offerre debuit saltē aliqd mu-
nus z hostiā. Qis em̄ pōtifer
vt ait aplūs ad Heb. viij. ad
offerēda munera z hostias cō-
stituit. Vñ z necesse est eū ha-
bere aliqd qd offerat: Pro in-
sufficiētia igit⁹ sacerdotū: sa-
cerdos ipse dei filius cōstitu-
tus est. z p sufficiētia cetera-
rū hostiarū factus est ipse ho-
stia sacratissima q p spm̄scm̄
semetipm̄ obtulit immaculatuz
deo. Quia pō rex sine vinctus
in reges: ad ipm̄ merito p̄tinu-
it decertare p regno. et maxie

p regno eterno: cui⁹ nō erit fi-
nis: etiāz cū tpalis vite sue pi-
culo. Recte ergo dictū est ab
euāgelista Matheo qz impo-
suerūt sup caput ei⁹ zē. Lau-
sam em̄ passiōis ei⁹ z mortis:
assumptū saluādi officiū et sa-
cerdotale sum⁹ z regale mīsteri-
um: pia fides esse nō dubitat.
Qd autē Joh. dicit qz (scripsit
titulū pilatus z posuit) reuera
recte notauit titulū q liber gr̄e
z liber testamēti noui z eterni
id est crux ipsa vel passio eius
que totā gratie eruditiōe cō-
tinet: titulus est z illūinat.
Attēde titulū: et toti⁹ libri in-
tentiōe intelligis. sicut z iam
p parte exposuimus. Hūc au-
tē titulum Pilatus. i. os mal-
licatoris q fabricatus est auro
rā z solē: scripsit. et sup crucez
posuit. qz ipse solus passionis
sue mīsterijs titulū fidei q in-
telligeret imposuit. Qd autē
tribz linguis titul⁹ ille script⁹
est: apte significat: qz tribz illis
generibz hoīm aditus pande-
bat ad itelligēda mīsteria pas-
siōis: z salus etiā p istā p̄staba-
tur. Morali pō iudex p̄nā
lis sup caput penitētis hoc est
intentiōe titulū debet scribere
vel sup intellectū fidē. Fides

em titulus. et toti? xpiane reli-
gionis et illuminatio q̄ ipsa xpi-
ana religio tēdat apiens, et q̄
cā et q̄s finis et q̄ materia eius
dē sit in intellectu seu intētiōe
penitētiis scribēda est ipsi? sa-
cramēti p̄nie fides. Vel idem
hic ipse titulus, s. ut intēdat p̄
ip̄am p̄niā seq̄ Jesum naza-
renū regē iudeorū. Vel ut in-
tēdat sibi p̄stari salutē et mun-
diciā et vinctōez grē et regnum
eternū. Hoc igitur addiscere
debēt iudices p̄niales siue cō-
fessores ut in capitibz, i. cordi-
bus vel intētiōibz seu fide pe-
nitentiū firma credulitate ista
scribāt. Alioqn̄ crux p̄nie nō
habet titulū, et iō deest ei q̄rtū
brachiū qd̄ sibi vendicauit ti-
tulus, S; et sine titulo isto pe-
na q̄dem sustinet sed p̄nia nō
agit. Silt et cā ipsius penitē-
tiis iuxta verba Mathei sup̄
caput, i. sup̄ intellectū eius po-
nēda est scripta, et hoc memo-
ria firmissima. Causa aut̄ ista
p̄ctorū suorū vniuersitas et eter-
na eius recuptōem intēdit fe-
licitas. Nec igit̄ duo q̄si qdā
crucis, i. p̄nie sue titulū et cām
in ip̄o crucis verticē, i. p̄nie ini-
tio seu capite scripta debet ha-
bere q̄ penitēti: ut et bra reme-

moratiōe ea ipse legat, quēad-
modū ille qui dicebat. P̄cām
meū et me est sp̄. Et hoc tribz
linguis, qz i corde ei? debet eē-
scripta cā ei? p̄ memoriā et i ore
p̄ p̄fessionē et in ope p̄ lugubri-
tatē siue lamētatiōis hūiliatio-
nē. Siue i tribz viribz aie. In
p̄ma q̄ est rōnabilis p̄ reme-
moratiōem ut dixim? In secu-
da q̄ est p̄cupiscibilis p̄ dolo-
rem et lamētatiōem. In tercia
id ē irascibili p̄ irā et detestatiō-
nē. In his em̄ tribz q̄si tripli-
ci scriptura euidenter p̄ctā le-
gunt hoc ē p̄gnoscent. Ana-
tm̄ lingua cām suam scriptas
habet: q̄ ea q̄dem recolit s; ea
mūne luget vel detestat̄. At-
tendendū aut̄ est qz titulū illū
salutis et vinctōis et regni: cru-
cis extremis et p̄ter obtinu-
it, qz nō cruciat? ipse salutē ob-
tinet, s; intētiō et finis illi?. Ti-
tulū sue dānatōis cruci sue in-
scriptū portant de quibus di-
xit dñs in, i. Jere. ut iniq̄ age-
rent laborauerunt. Silt et illi
q̄ quasi fures et homicide pa-
tiuntur, hoc est, p̄ suis sceleribz
bus nec p̄assiones etiam me-
ritas patienter sustinent. Qui
aut̄ ut xpian? hē vel p̄ ipso ti-
tulo xpianitatis a fidei p̄secu-

Capitulū

XXXVIII

toribus aut alijs pia intentio
ne xpm dñm sua cruce sequit̃
Et hoc est qđ dicit petrus in
sij. p̃me canonice sue. Nemo
vestz patiat̃ quasi homicida
aut fur. aut maledicus. aut ali
enoz appetitor. si aut̃ vt xp̃ia
nus nō erubescat. Q̃ aut̃ rex
iudeoz. cōfiteñtū aut reco
gnoscentiuz xps dñs a pilato
scribit̃. recte quidē. qz em̃ nō
p̃fiteñt̃ nec recognoscūt. i. nō
cognoscūt intellectu nec reco
gnoscut̃ affectu xpm: dñm re
gem hñt diabolu. sicut habet̃
in. elj. Job. Ipse est rex super
oēs filios supbie. Et. ij. Apo
cal. Locuste habebant sup se
regez angelū abissi. cui nomē
hebraice abaddon. grece aut̃
apollion. z latine hñs nomen
exterminās. Locuste qz vola
tus cito decidit sunt reprobi.
qđ ad hoc eleuant̃ vt decidant
Sequit̃ in verbis Johānis
(Hūc ergo titulū multī iudez
orū legerunt. qz ppe ciuitatem
erat locus vbi crucifix⁹ est Je
sus. Dicebant ergo: noli scri
bere rex iudeoz. sed qz ip̃e di
xit: rex sum iudeoz.) Q̃ ponti
fices iudeoz legerūt tituluz et
mutare intendūt: manifeste si
gnificat: quia fidē puertere co

nant̃ z gl̃iam crucis z xpi re
gnū euacuare. sed manet scri
ptura imobilis z stat gl̃ia cru
cis: qua etiā frōtes regū z im
peratorz titulant̃ z fidelīū mē
tes illūinant̃ et insigniunt̃ vt
dei domus vt tēpla vt dom⁹
religiose. Nunc aut̃ reuerta
mur ad p̃ba Math̃ei q̃b̃ di
cit insultatōes z obprobria q̃
dñs i cruce pēdēt̃ exprobrāt.
(P̃tercūtes inqt̃ blasphemabant eū) Recte dicit̃ p̃tere
untes. qz reuera p̃ter viā que
xps ē cūtes. p̃terit̃ em̃ oīs qui
p̃ter eum vadit̃. (Et blasphemabant eum mouētes capita
sua) quoz typū gerunt oīs
reprobi z mūdi amatores eo
ip̃so qz p̃tercūtes sunt. hoc est
p̃ter viām euntes. p̃tercūit̃ em̃
cum p̃tercūtibz z trāscūt̃ cū re
bus transeūtibz. z ad xpm do
minū qđ in oībz penitētibz z di
sciplinatis: imo generalr̃ chri
stianis in cruce pēdet̃. ad hec
em̃ pēdere se reputat̃: nō qđ de
p̃sonalr̃ sed cōione charitatis
q̃ sua sunt oīa q̃ suoz sunt. sic
iā sepe dicit̃. Hi q̃ blasphemant̃ eū in suis. illicet speciali
ter ad hereticos: iudeos: pa
ganos illd̃ spectare videat̃ qđ
crucifixū adhuc blasphemant̃.

re nō desinūt. xpm tñ in cruce
 pēdētē blasphemār: q̄ cūq; q̄
 libet mō tribulatos irridēt:
 maxime si christiani fuerint q̄
 tribulant. Similr z q̄ de tri-
 bulatione alioz ex malignita-
 te gaudēt. Qd̄ p̄o sequit̄ (mo-
 uentes capita sua) reprobis
 optime p̄gruīt. q̄ capita sua. i.
 corda in rebz mobilibz et tran-
 sitorijs desixerūt. Et ideo cuz
 eis necesse hñt vt moueāt ca-
 pita sua. i. corda. mor̄ h̄mōi ē
 cōcussio capitis q̄ signum est
 vesanie z furoris. caput enim
 qd̄ totū residuū moderat̄ z re-
 git: in motu decet esse cōposi-
 tissimū. q̄nto ḡ forti⁹ ipm̄ coe-
 tanto ei⁹ puidētie z impio ce-
 tera oīa subiecta sunt. Qd̄ au-
 tem xps dñs respōdisse nō le-
 git̄ blasphemātibz: tria nobis
 insinuat. Prīmū q̄ nulla ha-
 benda est disputatio vl̄ alter-
 catio cū infantis z mēte capis.
 Secūdo qz in tribulatōe ora-
 tionis z gr̄arū actiōibz poti⁹ va-
 candū est. Tercio qz in certa-
 mine martirij aut etiāz alteri⁹
 tribulatiōis tota diligētia imo
 totalr̄ docuit esse victorie insi-
 stenduz. Dū em̄ gleba corpis
 p̄ tormēta astringit̄. dū gladi-
 us hostilis doloribz passionū

ipam aīam vulnerat. qd̄ stul-
 tius q̄ vl̄ ad modicū scipm̄ a-
 repugnatōe z defensiōe suspē-
 dere. gladiū tribulatiōis gut-
 tū tuo hostis admouit: et tu
 de furiosoz cogitas deliramē-
 tis. Qd̄ aut̄ subdunt (Vach
 q̄ destruis tēplum dei et in tri-
 duo illō reedificas) Vex qd̄ ē
 est qd̄ ipsi subfannāt. qz tēplū
 dei hoc est corp⁹ p̄p̄iū nō agē-
 do qd̄ ē ip̄e destruebat. sed de-
 structōez z dissolutōez ab aīa
 spōte suscipiēdo z approbādo
 z in triduo illud idē reedifica-
 uit: dū tertia die gl̄iosum illō
 fecit. Et generalr̄ istud veruz
 est. qz neminē i dei tēpluz xps
 dñs edificat quē nō pri⁹ q̄ ad
 veteris hoīs edificiū destru-
 at. sicut exp̄sse de illo p̄pheta:
 uir sc̄t̄s symeō i. ij. Lu. dicēs
 Hic erit i ruinā z resurrectōz
 mlt̄oz. Qd̄ aut̄ dicūt (salua te
 meipm̄) vox dilirātiū ē. q̄si tūc
 ip̄e p̄diret q̄ vestē veterē ē est
 vetustatē penalit̄z depone-
 bat vt gl̄iaz nouitat̄z assume-
 ret. Has exprobratiōes p̄ui-
 dere videbat̄ Jc̄s. p̄pha. i. xij.
 Quare inq̄t futurus es velut
 vir vag⁹ z fort⁹ q̄ nō p̄t salua-
 re. Hoc ē igit̄ qd̄ suadere nō
 tebant̄ p̄ ora blasphemoz. de-

Capitulum XXXVIII

mones scz vt semetipm salua
ret: qñ puidētes iam qz mors
eius salus erat electoz et vole
bant granū in terra cadēs nō
mori vt soluz maneret. Iuxta
illō qd legīt in. xij. Joh. Nisi
granū frumēti cadēs in terra
mortuū fuerit zc. Nolebat di
abolus solui pñū redēptōis
nre vt captiuos nos in semp
ternū detineret. Volebat au
ferri sacrificiū nre recōciliatō
nis vt iōffēlos sp ei fñire lice
ret. Nolebat bibi calicē passi
onis z antidoti: qd oē venenū
ei expurgādū erat. Escā mor
dere cepat hūane. s. nate i xpo
dñō z hamū q capiebat scite
bat: et iō moliebat fauces re
trahere. Dare rubz. i. xpi sū
guinē sup se iundās videbat:
z iminentē sibi submersiōē e
prio cernebat. z iō siccatoem
ei atqz diuisionē pcurare stu
debat. In certamie illo infe
riorē se cōspiciens p blasphe
mos de pace tractabat. Et si
diligentiū pba ista blasphe
māiū attēdant: oibz eis malū
motū vt vulgo dī dicebat di
abolus. dū em de cāpo certa
minis fugere procurabat: z a
certamie plane desistere vole
bat: qd aliud qz victū se pñe
bat z xpm dñm esse victorem

sed clauatos pedes habuit et
clauatas man^{us} vt n̄ effugeret
et claus illi p̄ illuz xpo dñō fa
cti sunt claua q̄ illū p̄tuderet.
(Si fili^{us} inqunt dei es descē
de nūc d̄ cruce) Pro liberatōe
sua satagebat diabol^{us} q̄ i cru
ce pñe^{re} pēdebat z xpi sanguie
mergebat velut diluuiū maris
rubri. sic supra oñdim^{us} ex. xxv
Esa. Ipa em suspēssio dñi sal
uatoris in cruce: precipitatio
erat diaboli. sic legīt i eodem
Esa. Precipitabit mortē in se
piternū. Et ipsa clauatio ma
nuū dñi saluatoris allisio erat
manuū diaboli. sic ibidē legīt
hīs p̄bis Et humiliabit gliaz
ei^{us} cū allisioe manuū ei^{us}. Hoc
ē qd dicebat apls i. ij. ad Col
Et ipm cyrographuz tulit de
medio: affigēs illō cruci: expo
liās pñcipat^{us} z p̄tates trāsdū
xit p̄fidēter palā triūphās eos
in semetipso. Nolebat sangui
nē fluere diabol^{us} q̄ sū videbat
nre dānatōis sniaz eē delēdā
atqz cyrographū q̄ libz grē z te
stamētū etne bñtūdis scriben
dū tēbat fidelibz: z extinguedū
eē pctōz qd ille i sufflare n̄ ces
sat incēdiū: z diluēdas eē sorz
des pctōz z caracteres sue tur
pitudinis: titulosqz z insignia sue
dānatōis. Per filiz suggestio

nē mlt̃ suggestit descendere de
cruce diabol⁹: vñ pñe vñ disci
pline: qñ d cetero n̄ eēt eis ne
cessaria. eo q̄ eis p̄terita meri
ta ad salutē sufficerēt. z q̄ die
idipm suggerit t̄carios sedu
cit. Nusq̄ em̄ alibi sal⁹ ē xp̄ia
no nisi ī cruce. Ad crucē ei n̄ ē
fas accedere diabolo. vñ z so
lā crucē et aquā bñdictā vul
go d̄r t̄et diabol⁹. Hmōi iḡ
hoib⁹ suadet arcē sue mūtōis
relinq̄re: ab vrbe sue fortitu
dis eos nūt̄ abducere. Quo
t̄es iḡ talia eis suggerit dia
bol⁹: remiscant xp̄m dñm nul
lis hmōi suggestiōib⁹ p̄motū
vt d̄ cruce descēderet. Vira
bilr autē allegabat s̄ se p̄ eos
diabol⁹ dicēs (Sī fili⁹ dei es
descēde d̄ cruce) q. d. si fili⁹ di
ei: mādant̄ dī p̄ris ne īpleas:
z p̄ regē ei⁹ z hereditate tua re
uocāda z repanda certare de
sine. qñ dei fili⁹ p̄ter mādant̄
dī p̄ris crucē potuerit ascēd̄
se. (Et p̄ncipes sacerdotū il
ludētes cū scribis et seniorib⁹
dicebāt. alios saluos fec̄ seip̄s
suz n̄ p̄t saluū facere. si rex isrl̄
ē descēdat nūc d̄ cruce z credi
m⁹ ei. cōfidit ī deū: liberet euz
nūc si vult. dixit em̄ qz fili⁹ dei
sum) Ad s̄ tota diaboli tēdit
orō vt potētā xp̄s dñs exērat

z op⁹ hūilitatē q̄ diabolū scul
cabat relinq̄t. (Sī rex isrl̄ ē d̄.
nūc d̄ cru. z cre. ei) Vira stul
ticia (si rex isrl̄ ē) desistat certare
p̄ isrl̄ et cedat hostib⁹ ei⁹ vt
sit eis isrl̄ ī dissipatiōez z capti
uitatē. (si rex isrl̄ ē) dimittat sce
ptz qd̄ vtiqz cruē ē: sic s̄ oñd̄
m⁹. (si rex isrl̄ ē) dimittat bacu
lū īn q̄ p̄ isrl̄ puḡt velut pug
tor ad saluādū. Qd̄ āt dicūt (z
credi⁹ ei) puerissime dīct. q. d.
credi⁹ ei qz fili⁹ dī ē: si p̄ris d̄s
stat īplere mādant̄. q̄ p̄o seq̄t.
(Idipm āt z latrones q̄ cū ip
so crucifixi erāt īp̄opabāt ei)
ab initio qd̄ defactū ē istd̄. S̄
xp̄o dñō miserāte alt̄ tādē visi
tat⁹ ē. Nota q̄ fidē suaz nō vt
donū offerūt imo neqz vt fidē
s̄ sub cautōe miracl̄ z p̄ ea to
ti⁹ mōi p̄ciū expetūt. mors em̄
dñi saluatoris quā ip̄i p̄ fidē
sua expetūt toti⁹ mōi p̄ciū est.
volebāt iḡ t̄stib⁹ in s̄ctu
illo z negociatōe circūuenire
eū. z s̄ ē qd̄ ip̄e p̄dixerat Osee
xj. Circūuēit me effraiz ī neg.
z īn dolo dō. isrl̄. S̄ reuerta
mur nē ad p̄ba Jo. Milites
ḡ īnq̄t cū crucifixis ei⁹ acce
perit vestim̄ta ei⁹ z fecerit quoz
pt̄es vnicuiqz militi p̄tē z tūicā
Vides pl̄c quoz vestim̄ta ha
buisse. tūicā. s̄. z alia quoz. nut

lo em̄ mō videri pōt palliū in
quor ptes diuisum, eo q̄ q̄li-
bet pars ei⁹ esset inutilis par-
tientiū. Idē est manifeste vl-
dere de capa ⁊ colobio siue su-
prunicali ⁊ linea: si forte ⁊ line-
am habuit. Quia igit sup his
sacer text⁹ nobis nihil deter-
minat, nihil scripture scōrūz
edisserunt: q̄q̄ ⁊ capā habuif-
se credat quā ⁊ q̄dam habere
se dicūt. Palliū pō ⁊ collobi-
um siue supunicale et vestē li-
neaz ipm habuisse verisile sit.
Sup hoc tñ nihil temere dif-
finire presumim⁹. p̄sertim cuz
⁊ genera vestīū ipis illi⁹ ⁊ mo-
rem regiōis penit⁹ ignorem⁹.
Vestimenta ḡ mistica illi⁹ q̄z
veritas ex pte nobis innotuit
psequimur. quoz p̄mum sacra
scriptura est. Hanc manifeste
diuidit q̄ illā in pte respuunt
⁊ in pte admittūt vt manichei
q̄ solū nouū testamētū recipi-
unt. Sacra pō scriptura vestis
eius sō dicit q̄ ipm opit: exor-
nat: ⁊ indicat. Hanc ipse ne-
uit ⁊ requit in veteri testamen-
to. Fleuit sicut legi⁹ vlt. Sa-
piētie. Digni ei⁹ app̄bēderunt
fufum. Hec est tela quā ordi-
tus est sup vniuersas natiōes
sic legi⁹, xxv, Esa, De hac vo-
luit vniuersas natiōes vestiri,
sicut dicit in, vj, Ecclī. Stola
glie iduit eū. De hac tela vni-
cuiq̄ excidit dñs vestem, put-
ei cōgruit. Pannū istū in no-
uo testamēto fecit purpuram
dū q̄dāmodo pprio sanguine
rubricauit: ⁊ multiplicib⁹ ex-
positiōib⁹ sp̄ lustrauit, et auro
sp̄ūalis intelligentie q̄si aureo
filo in ea oēs flores virtutum
oīa volatilia cōtemplationūz
intexuit. Moralit pō q̄ huic
in pte credit et in parte discre-
dit: vel q̄ hanc in pte implet ⁊
in pte trāsgredit: quasi xpi cru-
cifixor vestē ei⁹ diuidit. Quia
ergo vt dixim⁹. Primū vestis
mentū eius est sacra scriptura
Secundū vestimētū est xp̄ia
ne puerfatōis decor forinsec⁹
q̄ ⁊ sacroz cōiōnē forinsecam
cōtinet. Tertiū pō ipal opus
lentia. Quartū ipsa ecclesia.
Quintū pō charitas: manife-
stū est, q̄ q̄tuor genera hoīm
q̄ ⁊ xp̄iani noiari ⁊ nō esse vo-
lunt: q̄tuor ex his vestimēt⁹ si-
bi partiū sunt. Primū eoz est
q̄ veritatē dei in iniusticia de-
tinent: q̄ sacraz lraz pgnitōe
contenti sunt, qui semis aui⁹
dissimi sunt quod est verbum
delet fructum aut negligunt

ant oderūt. Hoz crux nō habet nisi titulū. z hoz liber totus est in titulo. Titulus enī: hūane vite sacra scriptura est quoz corpus totū est in oculis. Hos igit esse de dñi saluatoris crucifixoribz veris: manifeste apparet: q̄ partes vestimenti eius xpo abstulerūt vt se ea ornaret p̄ curiositatem et inanē gl̄iam: sibi illā indecentissime circūdederunt. Veste em̄ sua solus xps dñs ornandus est ac vestiendus. Ipsi aut illa vestire se et ornare vt eam scz ostērent z in ea gloriētur p viribus elaborant. In veste igit furtiua gloriat. z illam ad sui p̄fusione cōuinctōnez z d̄phēsiōnez ostentat: q̄ de sacre scripture sc̄ia quā implere negligit gloriat. Nihil stulti? nihil p̄culosius furi q̄ vestē furtiua z oibz notissimā ostentare, qd em̄ aliō q̄ cōfundi z de p̄bendi querit: hoc facēs qd aliud q̄ p̄tra se testimoniū dicit docēs z p̄dicās: tacēs et t̄az ap̄d se dñi repositū habet vestimentū z quasi alter achor furatus est clamidē coccineam auro intertā z regulā auream. Sacra em̄ scriptura est sic regula aurea regulās et regēs si

deles z regulās singla opa q̄i varios p̄sus z lineas libri vite hūane, sic est et clamis cocclinea auro intertā z vestī regia. Et h̄ est qd legīt. viij. iosue. Q̄ aut vestī regia sit ex. viij. Prover. patet, vbi ipsa dicit. Per me reges regnāt. Heretici h̄o q̄q̄ z oibz reprobis literat̄ illud cōgruat: maxie h̄mōi vestimēto q̄ xpm dñm spoliauerunt in seipsis inhabitantē diabolū induerūt. Totū enī qd de scriptura furati sūt z raperunt: diabolicā turpitudinē in eis opit z exornat. Ebz stane h̄o p̄uersatōis decorēz for̄insecū quē secundū christi vestimentū accipimus omēs xpiani falsi noīs. vel in ptem dñicōz vestimentoz acceperunt vt in seipsis diabolū vt diximus induerent z ornaret. De hac heretici rapuerūt p̄n̄culos: q̄ qdam sacramenta nobiscū cōicant. Illi q̄b totū vestimentū raperunt aut p̄misum aut p̄cessum nō est: vestimentū illud saltē in pte aliq̄ lacerari conati sūt. Isti h̄o q̄ et xpiani hoc est xpi filij et fratres z coheredes noīari presumūt: atrociores eiusdē hostes eo ipso se faciunt q̄ eius vesti-

Capitulum

XXXIX

mēto aduersus ipm se ptegūt
et qdāmodo nō solū impune
sed etiā secure nomie eius. s. z
vestimēto pteci ipm ipugnāt
z amicitabiliter vt ita loqr eidē
inimicant. Isti em fecerūt in
pace et amaritudinē amarissimā
sicut legit. xxxviii. Esaie.
Hi ipsa sacramēta inimicū fi-
dei fecerūt execrabilia: dū ppē
eorū manifestā turpitudinem
xpi nomē blasphemāt z sacra-
menta derident: z ppter eorū
militudinez veritas religiōis
q in paucis remāsit nō appa-
rens obprobrio habeat. Hi
ornamētis ecclesiasticis pal-
līs. s. serici z cortinis ecclesiā
malignantiū et sinagogā satha-
ne hoc est multitudinē suā or-
nauerunt. Quid em aliud est
hmoi decor forinsec? nisi quē
admodū pāni serici z cortine
quedā spūales: qbus dei tem-
plū exornari debet atqz vesti-
ri. Attende et illud ad cumu-
lū pueritatē qd est signū cru-
cis hmoi fanis diabolicis in-
ponit z diuinis sacramētis nō
dicā sacranē sed poti⁹ execran-
tur. Quis membra diabolica
veste xpi vestita esse nō horre-
at z lugeat. Quis aromata sa-
croz eloqzōz z margaritas a

porcis sculcari: z scrm. s. xpm
dnm in mēsa altaris: nō solū
canibz appositū sed etiā oibz
imundis reptilibus sustineat
Quid em est tota reproboz z
xpiani nois honorē deturpā-
tū factio: nisi horrenda z mō-
struosa reptiliū multitudo. et
tū illis pānis xps angelozum
dnis in mensa altaris apponit
et incompatibilē maiori oppro-
brio z contumelia qz qndā fue-
rit illusozibz z crucifixozibz ex-
positus: trofella sua vt ita loq
mur ipsa xpi veste operuit et
insarpiliuit vt vulgo dicūt di-
abolus. Clerici po nostri tē-
poris et monachi mlti in hoc
xpi crucifixozibz nequiores z
atrociores se ostēdūt. qz illi q-
dem crucifixo dño vestimēta
sua abstulerūt. Vestimēta g
cōcupierūt. Istis po nō suffi-
cit xpm dnm in seipsis spūali-
ter crucifixisse. sed etiam vesti-
mēta ei⁹ hoc est sacrā scriptu-
rā z forinsece cōuersatōis de-
corē ad maiore eius contumeli-
am z pfecte psecutōis cumu-
lū tota abominatōe pūciunt:
aut saltem qntū sinunt iminu-
unt. Vnde tōsurā et habitū et
puersatōem: imo puerfionem
clericoz nostroz vel nri tps.

et inuenies in eis panniculos pmodicos et commissuras pulsimas panni rudis et noui, hoc est noue puerlatōis, sicut legitur in. ij. **M**arci. Nemo assumentū panni rudis assuit vestimēto veteri et. Et. ij. **M**athei. Nemo immittit commissurā panni rudis in vestimentū vetus. Hec autē isti faciūt qui vestem integram abominantē nouitatis et panniculos quāto mīstiores pñt veteris puerlationis sue veteri vestimēto assuūt: pāniclati et palastrati ut vulgo dicūt incedere non erubescētes in quā paupras eorum spūal' appetit artissima. **V**ira stulticia pāniculos et vestī frustula et palastra indecētissima ad glīam ostēdare: quāsi vestē preciosissimā et pclarā. Qui hoc totos se in huiusmodi decorē forinsecū pquēdū: decorē intīmū nō cupiētes aut nō intelligentes ptulerūt: siles sunt eis quā victū suū negligūt ut magnifice ac decenter vestiant. et mulierculis quā solū decorē et ornatū vestīū appetūt: cetera nō curātes. Hoc autē in illis dicim⁹ quā nō ex simlatōe hoc faciunt sed ex sensu poti⁹ puitate: quā malorā in eis cape nō pualet. **H**ic em

quāsi deus nō videat: aut ad vidēdū lūminib⁹ adiunet mltipli cādīs et accēdēdis lumīarib⁹ sūmope intēdūt: et quāsi in domo manufacta hītet: pānis seriet et cortinis ecclīaz lapideā tota studēt diligētia decorare, nesciētes oīno quā intētiōe: quā fine: et quāliter ista faciēda sūt ut deo accepta fiāt. **T**ercīū vestimētū: opulētia tpal'. ppter illō vestimētū pstant milites et xpī crucifixoies innūerabiles effecti sūt: maxīe in clero Clericat⁹ em militia ē aīaz. cui ascribi se faciunt mlti: nō ut xpō dñō vel aīab⁹ militent, sed pilato. Et mos quē delictorū ē atq; carnificū: vestimēt⁹ inhiare dānatorū atq; crucifigēdorū. nisi em xpō iā. pscpt⁹ esz aī oculos nros et extra ciuitatē spūalr eiectus et crucifig⁹. sic legit i. iij. ad Gal. nō d vestimēt⁹ ei⁹ lictores ptēderēt: nec ea in ptē suā cessura sperarēt. Vestimēta em crucifixorū ppe stipēdia sunt carnicū et lictorū. Quia igit cupidi et auari et alij qui pilato militare poti⁹ elegerūt: vestimētū istō xpī tēnā opulētia in ecclīa dī sibi vēdicāt et vsurpāt et totū obtinēde inhiāt ut xpī dominū pauprate nudatissimū

Capitulū

XXXIX

tandem relinquāt. Audatis
simū aut intelligim⁹ spūaliter
in suis manifestū est q^d p dā-
nato z crucifixo spūalr illum
habent. neq³ em vestimentuz
eius q^d accusat nec sibi rape p
sumunt carnifices quā iudex
damnatois sententiā in eum
tulit. Quia ergo hmoi carni-
fices vbicunq³ xps dñs noia-
tur aut colit^r vestimentū istud
illius sibi diripiunt: z illi afe-
runt pculdubio dānatōis sen-
tentiā. vbicq³ terraz in suis cru-
cem spūalē z mortē patit^r: chri-
sto dño libere pdicāte et docē-
te. egros sanate z demones ef-
fugate. et hec platos z seqnti-
um ordinū clericos nō liceret
illud lictoribz vestimentum il-
lud ipse sibi haberet. totā enī
terrene substantie opulentiaz
quā ipse spūali militie depu-
tauit: ipse possideret i suis mi-
litibus: non illā pilati milites
vt videmus hodie possiderēt

Quid aut dicemus de ipsis
xpi vicariis. i. p^rlatiis q^d primi
sunt ad spoliandū xpm dñm.
et de vestimēto eius aut pila-
ti milites aut pilato militatu-
ros seu extraneos aut p^rprios
nepotulos induit z pilati mi-
lites xpiāne militie stipendijs

donant. Bñficia em ecclesia
stica tpalia stipendia sunt mi-
litie aniaz q^d dum indignis z
reprobis distribuunt^r: aut i ec-
clesijs suis illos p^rscribūt. qd
aliud q^d pilati milites ad xpi-
anā militiā scribunt: et aniaz
stipendijs donāt. sed nec pila-
tus xpm dñm spoliasse legit^r
vt suos indueret. hoc autē isti
pilato deteriores xpo dño fa-
cere non verent^r. Qui g^o vesti-
mentū istud iniuste. qd est nō
iure z titulo militie spūalis: s³
q^dlibet alio modo i ecclesia dī
possident xpi qdāmodo car-
nifices se esse ostendunt. z illi
qdem carnifices lrales qdaz
iure forensi vestimēta crucifi-
xoz possidēt. Isti p^ro solo fur-
to z rapina nstunt. carnificibz
illis siles sunt exactores z spo-
liatores pauperz. In paupibz
enī xps dñs spoliari se dicit.
Qui igit bona pauperuz seu
exactōibz seu rapinis seu alijs
qbzlibet extorsionibz. i. bo-
na tpalia paupibus auferūt:
xpm dñm iterū in eis spoliāt:
z ad crucifigendū vt videt^r p^r-
parant: crucem parasse et ere-
xisse vident^r vt illū denuo cru-
cifigant. Quartum vestimē-
tum est ipsa ecclia. banc q^d li-

bi p dñationē vsurpant et eas
a se agnomināt: xpm dñm q̄r
to vestimento expoliant ⁊ sibi
istud vēdicāt. Hi sunt supbi
plati p̄tra mādatū Petri apli
in. v. p̄ime canonice sue, neq̄
vt dñantes in clero sed facti
forma gregis ex aīo. hi volūt
ecclesiam nō xpi esse sed suā, hi
cū deberēt esse cunuchi spūa
liter: spōse regis celozū custo-
des: adulterijs inūerabilibz eā
fedare atq̄z corrūpe molūntur.
Quēadmodū em rex Asuer⁹
Aggeū cunuchū ⁊ ginibz cu-
stodē prefecerat in. iij. Dester,
sic cetū vel ordinē prelatozū
ecclesijs velut virginibz suis
xps prefecit ad custodiā. Ipsi
pō p̄esse volūt ad corruptiōez
⁊ inq̄natōem. Debet em ⁊ q̄-
cunq̄ platus ⁊ tot⁹ eoz cetus
aggeus esse: hoc est festiū⁹ si-
ue solēnis ⁊ let⁹ festiuator. ⁊ q̄-
rens cōsiliū, hec em oīa sonat
nomē aggei. Si q̄s aut cetuz
eoz p̄sideret interi⁹: p̄ maiori
p̄re lugubres eos inueniet: et
nō p̄latos in eis sed funera di-
abolica ⁊ sepulcra dealbata ⁊
sacris vestibz et ornāmētis su-
is speciosa inueniet. Hi nō di-
cunt cū Jobāne baptista i. iij.
Jobis. Qui habet spōsaz spō

sus est. Amicus aut spōsi qui
stat ⁊ audit cum: gaudio gau-
det ppter vocē sponsi. In hoc
gaudiū meū impletū est. Sau-
diū Jobis ⁊ glia erat amicio
cia spōsi. Gaudiuz pō istoz et
glia corruptio est ⁊ adultera-
tio spōse ⁊ supplāratio sponsi.
Hi nō quēadmoduz diabol⁹
sedē suā ad aq̄lonē exaduerso
dei statuūt: sed in ipso diuine
glie solio sicut dicit Hierē. in
xliij. solij glorie tue recordare.
q̄si delecto inde xpo dño: nō
sedere sed incubare p̄sumunt
velut antichristi i tēplo dei se-
dere: ⁊ oñdere se tanq̄z ipi sint
deus: ip̄ssimo ⁊ sacrilego au-
su p̄sumūt, et hoc est qd legīt
in. ij. scde ad Theb. Hi velut
p̄ditores regie maiestatis rez-
gnū ecclesie cui⁹ ministri p̄sti-
tuti erant, sicut legīt Sap. vj
sibi vsurpare et vēdicare non
metuūt. Hi mōl corruptozibz
spōsam xpi et reginā celoz p̄-
stitutā hodie cernim⁹, ⁊ vera-
citer in ea impletuz est illud qd
dicit dñs in. ij. Jere. Filij q̄s
mēpheos p̄stuprauerūt te vs-
q̄ ad verticē. Quia em mem-
phis os interpretat. qd aliud fi-
lij mēpheos q̄z filij ozis: q̄ scz
nihil habent celestis adoptio

Capitulum

XXXIX

nis et diuine filiationis nisi in ore et verba quodam habent filiorum et bellum gerunt inimicorum. Sicut ergo constituta Christi sponsam cernimus usque ad hunc, hoc est clipeus ipsius fastigium, in quo apparet extrema diuine iusticie ira atque vindicta Christi regnum diaboli occupasse pro maiori parte et in multis huius possidere quos non videat, pro multis enim et militaribus regna et regunt et possidentur. Hec ergo quatuor genera hominum velut quatuor pilati milites quatuor Christi vestimenta sibi partiti sunt, ut primum vestimentum debeat curiositas, secundum falsitas, tertium presentium amor, atque cupiditas, quartum vero vanitas. Et quodam duo vestimenta in pace possiderent detestatores sed de duobus vltimis species est per ratio inter carnifices. Inde enim prestrepunt et personant aule regum et principum. Inde sollicitantur tribunalia, Inde stipendiarum tantus aduocatorum exercitus. De his sunt litigiorum certamina: confessiones premarum et iurisdictionum aliarum. Et quod armis belligerare prohibent: se se impugnant libris et linguis aduocatorum vtuntur ut gladiis: privilegium ut clipeis. Literis apicis et machinis et tormentis quasi adiacentibus

da sacra gradia: quibus munitiones dignitatum et possessionum percutiant et diruant. Libris pro legibus et etiam canonici iuris ut armariis et pharetris. In enim arma et sagittas ad hominum bella accipiunt. Quid autem dicemus quod ipsi claustrales et cum domino possessione et officio crucifixi in carnifices conuersi sunt: et duobus vltimis vestimentis tanta auaritate inhiant, et velut Christi carnifices pro hominum vestimentis Christi crucifixi longe maiori studio quam seculares homines decernant. Quintum vestimentum est caritas: siue ecclesiastica unitas: siue sanctorum unio. Hec est quod diuisa non fuit: sed forte ad possessionem suam deuenit. Tunica ista dicitur propter merito dei, quod caritas a summo, id est deo incipit ordinem per nos ipsos descendit in alios. In primo enim et summo caritas et deus diligit, consequenter autem ceteri imo iuxta suos gradus et ordines. Tunica ista texit velut fila amorum preclarium sui generis et sue manerie. Ex tot igitur filiis hominum tunica contextitur tot autem sunt fila quot et bona. Tunica igitur charitatis vniuersitas bonarum sanctorumque dilectionum constituit et in ea potentia latet preluet. Huic si vel unum fi-

lū defuerit: qz vel vnus boni amor defuerit: integra seu pfecta nō erit. Dimidiā igit tunicā hñt tm̃. aut ptez isti tunice aliā: q̃ vel solos amātes se diligunt. vel solos sue professiōis aut generis boies seu q̃libet alio mō p̃ticulariter et n̄ itegre diligūt. Isti q̃ non solū hñmōi p̃aniculū risum imo ridiculū de se faciūt spectantibz: sed de teriores se ostēdūt pilati militibz et xpi carnificibus: dū xpi tunicā incōsultine diuidere conant: cui illi neq̃ssimi pepercit. Nō est dilectio q̃cunqz xpi tunica: sed sola illa q̃ integra est et ordinata. Et hoc est qd̃ dīc desup̃ interea p̃ totū. Si enīz vel rupturā vel foramē vel defectū cuiuscūqz fili vel panni: cui habuerit: xpi tunica non erit. Vestē istā tinea: p̃mibz et sericibz lacerandā inuidi: cupidī et luxuriosi tradiderunt. Tineā habes in tunica: si vel inuidiā veniale gestas in corde: quā statim vt aduerit et cōspicias qd̃ vtiqz facis motū ei? vel morsum sentiens: excutere festina vel occidere. Idez erit tibi faciendū de vermibz auaricie et sericibz luxurie. Veu q̃ tinea vidēs hñmōi vestem

regiā. videres inquā in mulis claustraliū q̃ verminosam in eisde. Tinea enī inuidia est: et p̃mis tristitia. Vñ Prouerb. xij. Putredo ossium inuidia. Et eiusdem. xxv. Sicut tinea vestimēto et p̃mis ligno. sic tristitia nocet cordi. Nō attēdūt q̃ p̃ciosa sit vestis ista q̃qz p̃clara. Ascendit eā purpurā eē regalem et vestē nuptiale de q̃ legit̃ Math. xxij. Et vestē dei fragrantissimā que agri pleni odorē suauissimū naribz ysaac q̃ndam insudit. sicut legit̃ Gen. xxvij. Nō erubescuntqz tāto studio vestes suas speciosas q̃bz posse placere se credunt muliercule mūdificāt: et ip̃i vestē istam speciosissimā q̃ sola regi celoz placere se non dubitāt: negligūt. et p̃mibz et sericibz in cibū apponunt. Vbz aut̃ seuiores et neq̃iores videntur detractores: qui seminant iter frēs discordiā. Hi dēubz faucibz eā lacerant: cui ip̃i xpi carnifices diuēnt. Tūica ista nō excisa de panno legitur. s̃ potius quasi ex vno filo diuine dilectionis toriens triplicato interea. quot sūt illa in q̃bz de? eligūt: et q̃ ppter eū soluz mō diligunt: quoniā scisma et

Capitulū

XXXIX

scissura charitatē scindūt z destrūūt. Et interea nō p̄suta legīt. qz vnius solius fili replicatione p̄ficiť z alieno filo nō indiget. Ipsa etiā mēs humana q̄ charitatē recipit: nō per ptes illam recipit vt eas post modum p̄suat z coherere sibi inuicē faciat. sed totā siml charitas z formā habet naturaliter suscipiēti cōgruā z coapta bilē. z ideo nō excidit vel p̄sui indiget. quēadmodū pannuz quem necesse est excidit p ptes vt ei decēter coaptet que opit. Charitas autē z amor p seipm coaptat amāti. Ideo neqz diuisa neqz partita est tunica illa incōsutilis. qz vnitas q̄ vti qz spūalis charitas est: diuisionē nō recipit z in multitudinē nō transit. nihil em̄ recipit p̄trariū essentie sue. nihil transit in suū p̄trariū essentialiter. Amplius de^o dimidi^o aut particulariter haberi non potest sed spūscius q̄ ignis est q̄scū qz incēderit ignē facit z sibi co unit z ad inuicem coadunat. Manifestū igit est qz scissura: tici huius igne cōiuncti nō sūt. Si em̄ hic esset: essent ei^o cōi one et p̄cipio vniti. Deniqz dicit aplūs in. yj. p̄me ad Lo

rinth. Qui adheret deo vnus spūs ē cū eo. Quēcūqz. n. vnū sunt cū vno z sibi inuicē sunt. Quēcūqz em̄ vna vni z sibi. z q̄cūqz eidē eadē z sibi inuicē. Nō pōt igit esse scissura siue scisma in ecclesia dei sed neces sario mltitudis credentiū ē cor vnū z aīa vna. sicut legīt i. iij. Actū. Ampli^o ex testimonio Johis p̄me canonice sue. iij. Si q̄s dixerit qz diligo deū et fratres suū oderit mendax ē. Amplius nō pōt diligi deus z nō diligi q̄cūqz ipse diligit vna em̄ dilectio ad vere diligētē vnio est seu vnitas voluntatis. Deus autē z bonos z malos diligit: qd̄ p̄tinuata beneficia eiusdē demonstrant: dū in oēs diffūdunt. Necesse igitur est vt q̄ vere deum diligit oēs sil z bonos z malos diligit z etiā psequētes. Merito igit nō est diuisa xpī tunica incōsutilis q̄ figurā gerebat z typum charitatis. Et merito in partes destructa nō est. sed tota simul deuenit ad vnū. quia vbicūqz locū habet dilectio totū illud inuenit ppter qd̄ diligit vel diligendū est. In p̄mo em̄ vt dicit Aug^o. nō diligit nisi deus. hui^o significatio

nē merito gerit ignis q̄ sectio
nem nō panit, sed gladius feri
entis z secare volētis effugi
ens: in pte alterā integer z to
tus transibit. Et forte q̄dem
vni ex carnificibus xpi tūni
ca illa totalit̄ accessit, quia so
la diuine electōis sorte chari
tas vnicuiq̄ tribuit, frustula
p̄o z pāniculos charitat̄ di
uine bonitat̄ munificētia nō
largit̄. Idem dicim⁹ si frater
nā dilectionē vel ecclesiasticā
cōsionē vel ecclesiasticā vnita
tē tunicā xpi incōsumit q̄s in
terpretes, qz vt q̄s ad eccl̄asti
cā vnitatē p̄tineat et vt de cor
pore sit veri noī eccl̄ie: nō ob
tinet nisi diuine gr̄e electōe et
sorte. Recte ḡ fm Johem di
xerunt carnifices ad inuicem
(non scīdam⁹ eam sed sortia
mur de illa cui⁹ sit) Hostri p̄o
carnifices, i. scismatici z detra
ctores poti⁹ eā scīdere studēt
q̄s integrā seruare: q̄s tenere et
abijcere. Qd̄ p̄o subdit Jo
hānes (Postea sciens Iesus
quia iam oīa cōsummata sunt
vt p̄summare scriptura: dixit
Sitio.) Oīa p̄summata dicit q̄
scriptur̄ p̄dicta erāt: nostre re
dēptōis misteria, z hoc in ip̄o
qz nō restabāt nisi potatio ei⁹

et mors z lamētatio, z illa vti
q̄ erāt in p̄cio, z ppter hoc di
cit (oīa cōsummata) iuxta lram.
vt oīa p̄summata dixit in se q̄
p passionē p̄summabat in tri
plici illo qd̄ ei assignauim⁹ of
ficio. Et hoc est qd̄ legit̄ in, ij.
ad Hebr̄e. Decebat em̄ ppter
quē oīa z p quē oīa q̄ multos
filios in gl̄iam adduxerat: au
ctorē salut̄ eoz p passionē cō
summāre. In ipsa em̄ passiōe
eius medicinalis z sacerdotā
lis z regalis sūma cōsistebat
officij. Qd̄ aut̄ dicit̄ (vt sc̄ptu
ra p̄sumaret̄) intelligēdum est
nō solū q̄ p̄dicebat ista futu
ra, sed etiā q̄ p̄mittebat redē
ptionē z salutē humano gene
ri. Vel scriptura libri gr̄e quē
patientia eiusdē z hūilitas in
ipsa pelle ei⁹, i. carne: nō atra
mento sed eiusdē p̄cioso san
guine describebāt. Ut imple
ret sicut ab initio exposuim⁹.
Qd̄ p̄o dixit (Sitio) desideri
um nostre salutis ardentissi
mū exp̄ssit Hoc em̄ erat qd̄ si
tiebat, h̄mōi sitis ardorē z ve
hemētiā ip̄a sue passiōis acer
bitas aperte d̄clarat. Per cru
cē em̄ z clauos z spinas z lan
ceam z mortem ipsam transi
ens salutē nostram q̄siuit. Et

Capitulum

XL

vt quēadmoduz dīabolus in
iij. Math. 2. iij. Lu. lapides
quondā esurienti apposuit, sic
istī eidē sitiētī acetū: mirram z
fel: seu mirratū vinū vel cum
felle mixtur. Morali pō cō
sūmationē nostre crucis pñie
seu discipline: In siti spūali cō
sistere docuit. Nō em salubri
ter cōfigitur penitentia vel di
sciplina q iusticiāz nō sitit vel
esurit. Soli em sūi hmoi iu
sticie satietas promittit in. v.
Math. Bū inq̄t q̄ esuriūt et
sitiunt iusticiā zc. Nihilq̄ re
ctius penitēti cōgruit q̄ sitire
iusticiam. Pro culus recupa
tione seu restauratiōe tā dura
agit z tā dura patit̄, sed z viāz
qua ad fontē vite puenit in
gresso: et scalā q̄ ad ipm ascen
dit tenenti: nihil magis cōue
nit q̄ fontē illū viuūz seu vite
sitire, dicit dauid. Sitiuit aīa
mea ad deū fontē viuū. Et
qm̄ apud te ē fons vite, vt qd
em z laboriosam viā pñie q̄s
Ingredit et arduissimū crucis
ascēsum q̄s aggredit: nisi fon
tē vite sitiāt ad quē p illam ve
nitur. Qui ḡ crucē pñie vl' di
scipline sustinent vt maiora p
illa redimāt supplicia: nō cru
cē xpi baiulant aut pferunt in

q̄ iusticia z fōs vite sūt. Do
nent enā in hoc cōfessores
eā crucē pñie penitentibz im
ponere q̄ sitim eis accēdat iu
sticie et desiderū pariat fontē
vite, nō que sui tedio atqz mo
lestia eos sic occupet: vt fontē
vite oblitos faciat z iusticie fa
stidiosos. Pñia em et discipli
na que cor humanū nō arefa
cit ab amore pñientū et succen
dit desiderio eternoz: crux do
minica n̄ ē. Iuxta etiā tropo
logiā aliā qd in cruce presen
tiū erūnarū seu pñientis mise
rie reprobi perferant insinuat
Jugi em sui z fame valida cō
tinue laborāt, sicut legit̄ Pro
uer. xij. Venter impioz insa
turabilis. et Eccl. xxvj. vbi lo
quit̄ de filia n̄ auertēte se hoc
est de misera aīa p̄cupiscētis
p̄stituta. Sicut viator sitiens
ad fontē os apert z ab oī pri
ma aqua bibet. Vehemētiaz
etiā sitis aque turbiditas que
nō exhorret apte idcat, Vñ
dñs in. ij. Jere. Quid tibi vis
in via egipti vt bibas aquaz
turbidaz. Nec eadem sitis in
ydropsico quem sanauit dñs
figurata est Crux igit̄ pñie mi
serie q̄ reprobos dñsiderio eter
ne felicitat̄ accēdere debuit z

ipsam pſentē felicitatē ſua ad-
 mictione inſipidā reddere. ſi-
 tim in eis pſtrariā efficit et me-
 dicamentū ydropiſis ydropi-
 ſim i eis auget ⁊ roborat. Qd
 aut ſequit in verbo Johis.
 (Uas g erat poſitū aceto ple-
 nū. Illi aut plenā aceto ſpōgi-
 am yſopo circūponentes ob-
 tulerūt ori eius.) *W*are² po i
 xv. de ſini nullā facit mentiōez
 ſed ita habet (currēs aut vn²
 et iplens ſpongiā aceto circū
 ponensq; calamo potiū dabat
 ei) *W*atbe² po idē hz bis ver-
 bis. (Et pſinuo currēs vnus
 ex eis acceptā ſpongiā imple-
 uit aceto et impoſuit harūdi-
 ni ⁊ dabat ei bibere) Quia er-
 go vt dixim² nos ſitiebat ad
 ſalutem ⁊ in corpus ſuum qd
 eſt eccleſiā per os ſuum. i. ce-
 tum pſdicatoz trajcere cupie-
 bat q vinū eſſe obuium, ſed
 acredinē malicie ab ipſa natu-
 rali ſuauitate degenerātes: to-
 tiens ori eius apponimus qti-
 ens pſdicatores eius: vel ſcri-
 pturā pueritudo vl² pſtemnēdo
 audim². Velut vinū igit illoſ
 bibit xpus dñs qſ facile ⁊ in
 corp² ecclie trajcit qd velut
 vino delectat ⁊ inebriat. vino
 inquā ſuauiſſimo atq; fortiſſi-

mo dū velut ebru² pſteritaz in-
 ſuriar ⁊ pſteliar ad penā oī-
 no nō remiſcit: dū theſauros
 celeſtes: imo regnū ipm celo-
 rū velut ebru² mercator qſi p
 nibilo largit et quali de vino
 iocūd² fact² ⁊ hilar²: toto gau-
 dio et feſtiuitate illos recipit.
 Acetū po illi ſunt quos mali-
 gnitas atq; malicia ſic infect
 vt ad nature vl² grē ſuauitatē
 vix aut nunq; redeat: ſilitudi-
 nē tñ vini forinſec² ſeruāt: q-
 les fuerūt iudei ⁊ hodie ſūt he-
 retici ⁊ amari cupidi ⁊ qcuq;
 generalr obſtinati. de qbo dz
Sap. xij. Qm nequā ē natio
 eoz ⁊ natural² ē malitia ipſoz
 ⁊ qm nō poſat mutari cogita-
 tio eoz i ppetuū: ſemē em erat
 maledcū ab initio. Hi g ipſi
 ori ſaluator² appoſiti: qd vniq;
 fōs ē toti² ſuauitat² atq; dulce-
 diſ: ab acredie ſua dulceſcere
 nō valēt: qz nō volūt. et iō qſi
 pſgultati reſpuunt ab ipo. pſte-
 tati em ore ſaluatoris. i. docto-
 ris exhortatiōeſ. quō vellent
 dulceſcere ⁊ ad grē ſuauitatē
 redire. qz in obſtinatiōe acre-
 dinis ſue pdurāt: reſpuūt eos
 xps dñs nolens eos bibere:
 ſicut narrat *Wath.* qz vinū
 cum felle mixtū cum guſtaſſet

Capitulū

XL

noluit bibere, Marcus autē felle mixtum doctrina est ad-
 in, xv. ita scribit, (Dabāt ei bi-
 bere mirratū vinū z nō acce-
 pit) Quia pō Dabhe² z mar-
 cus vt dicim² scribūt añ cru-
 cifixionē oblatū ei fuisse vinū
 cū felle mixtū z vinū mirratū
 et hoc ī ipso caluarie loco quē
 mundū istū, i. ciuitatē maloz
 mystice interpretati sum². Intel-
 ligit ex hoc z ipsa amaritudo
 psecutionū q̄ suis īfligit quaz
 ipse ante crucifixionē in suis
 etiā bibere recusauit. Vñ
 in, xviij. Job, Si ḡ me q̄ritis
 finite eos abire, sed neqz etiā
 eos ieiunare, sicut ipsemet dī-
 cit in, ix. Dab, z in, v. Luce,
 Non pūt filij sponse ieiunare
 q̄dū cū eis est spōsus, veniet
 aut dies cū ablatu fuerit ab
 eis spōsus et tūc ieiunabunt.
 In cruce autē ipm accepisse
 acetū: solus Joh, scribit. Ob-
 latū pō siue pōrectuz scribūt
 vt diximus Marc² et Dat.
 Possum² aut in felle iuxta mi-
 steriū pueriam oēm suggestio-
 nē accipe: venenatāqz doctri-
 nā, Vñ Deut, xxxij. Fel dra-
 conū vinū eoz, z venenū aspi-
 dū īsanabile. Et Job, xx. Pa-
 nis in vtero eius vertet in fel
 aspidū intrinsec², vinū igitur
 felle mixtum doctrina est ad-
 mixtionē hñs pfidie, aut blan-
 da suggestio admixta: habēs
 amaritudinem culpe. Vel qz
 mirra sacrā doctrinā celestēqz
 sapiam significat sicut legitur
 Eccl, xxiij. Sicut mirra elcā
 dedi suauitatē odoris. Et mir-
 ra etiā ad medicamētū assumi-
 tur: Vinum mirratū, p̄prie do-
 ctrinā hereticā significat que
 mixturaz habet celestis sapie-
 et amaritudinis erronee. Vi-
 nū pō felle mixtū p̄sens felici-
 tas est seu voluptas: que ine-
 briat z iocundat in initio, sed
 amaritudinē fellis, i. penitendi-
 nis ingerit ī extremo. Quia ḡ
 illa duo sunt q̄ ad dñicā cru-
 cē puenire volētes marie im-
 pediūt: vtrunqz bibere recusa-
 uit dñs. Quia vl² duo sūt ecō-
 trario q̄ sūmope ad crucē pe-
 nitēne tēdētes z p̄pi dñi vesti-
 gia sequentes potissimū expe-
 diūt et adiuuāt, i. amaritudo
 mortis: q̄ p̄rememoratoz elus-
 dē senit: z hoc ī mirra q̄ mor-
 tuoz corpibz frequen² adhi-
 bet, et indignatio in qua con-
 tra p̄p̄lam vilitatem q̄ tā ig-
 nominiōse tamqz turpiter le-
 uissimis tentationibus succu-
 buimus nobis ipsis indigna-

mur. Nec ergo duo sunt quibus viatio nostra ad crucem dñicā potissimū adiuuat. Altero em̄. i. ipso felle indignationis: pcta q̄ aduersant nobis i hoc in cordis pedibz ꝑculam⁹ et aduersus ea toto spiritu excādescim⁹. Dors⁹ ꝑo amaritudine seu memoria: cor ab eis quemūdi sunt fundit⁹ ab rūpimus ⁊ in alterā vitā tota liter suspēdim⁹. Quia ḡ totuz qđ nobis ipedimētū est q̄ minus ad crucē disciplie seu penitentie veniamus: aut peccata sunt q̄bz irretiti tenemur. et hec vt diximus feruida indignatione pessundamus. aut amor bui⁹ vite q̄ velut catena ē: q̄ velut captiui tenemur vt ait Seneca. Et hāc mort⁹ rememorationē vt dictū est dirūpimus ⁊ ad dorsum ponimus: vitā futurā solā habentes ꝑ oculis. Merito igit̄ ista duo ad crucē pñie vl̄ disciplinē venientibz offerunt. Vel vinū felle mixtū atqz mirratum sacra scriptura accipienda est que felle mixtum vinū est. vinum inquā spei iocunditatis lenificans ⁊ inebrians. fellitū inq̄stuz penitudinis ⁊ indignationis nobis ingerit amaritū

dinē. Mirratū ꝑo inq̄stū ꝑ ipam mortis amare rememorationē in nobis ꝑmes viciōrū mortificat. ⁊ putredinē corruptionis hoc est noīe voluptatis ꝑsumit et ab iminentibus reservat. Unde Eccl̄. viij. In oibz opibz tuis nouissima tua memorare ⁊ in eternū nō peccabis. Quāit illa duo ipse recusauit: nō ideo recusanda esse mōstrauit. sed seipm nullorū indigere insinuauit. Vel generalr illō intelligamus qz in sacra doctrina nullam admixtionem recipit aut approbat dñs. Unde. j. Esa. Vinū tuum mixtum est aq̄. Et Deutero. iij. Nō addas qcqz verbis illius aut detrahes. Et in Apoc̄. vi. Si q̄s addiderit ad verba libri illi⁹: addat sup eū deus plagas que scripte sunt in libro hoc. Acetum aut̄ acceperit quod ⁊ si a vini suauitate sapore corrupto degeneret tñ admixtionē aliene sube nō habet. In aceto aut̄ intelligit̄ ea pars sacre doctrine que et ꝑsentis suauitatis vina nobis facit desipe ⁊ tristitiaz ingerit penitentie. Nec em̄ duo maxime cōgruunt penitentibz et crucē dñi portantibz. vt scz et ꝑ

Capitulum

XL

sentia gaudia eis desipiant, et tristitia seu dolore penitudinis corde preferat. Tristitia autem illa hilaritatem cordis spirituale non impedit aut imminuit, sed potius adiuuat et adauget, et hec est acetum sine cuius situm penia nec presumat nec agit, quod enim non dux sit ut ei presentia gaudia desipiant, et quod non dux sit penitudinis vehementer tristitia: nec dum incipit penitere. Qui autem utrumque istorum sunt, scilicet presentis suauitatis desipias et penitudinis tristitias: non solum peniam agit sed etiam presumat. Quia autem Iohannes scribit (quod plena acetum spongiam ysoopo circumponentes) Iuxta misterium spongia cauernosa populum iudaicum significat. quod cultu diuino et sacris legibus exterius decoratus: intra erat inanitas et vacuus: coluborum infernaliu atque reptiliu habitaculum: tot cauernis inhabitatum uiciorum excavatus quod uicinis vulneratus. Spongia ista harudini circumposita. Math. et Mar. scribunt: quod vel sacra scriptura iuxta quod supra exposuimus: conuenienter accipitur: cui populus ille quasi circumpositus forinsecus et sufficiens adhibebat. Si pro spongiam

sporum iudeorum perfidia innueris cupiditatibus et astutis consiliis cauernosius intelleximus, et hoc bene congruit. hanc enim harudinem sacre scripture circumposuerunt quoniam et ipsa sacra scriptura maxime fulgebant et usque ad os saluatoris obtundendum et obstruendum erexerunt. Si autem in harudine sicut super diximus secularis ista fragile vanissimum: quod potentiam accepimus, et si qui dem recte. hoc enim est quod nunc et portat et eleuat usque ad os domini saluatoris: non solum iudicis sed etiam omnis perfidia. dum enim adhuc in cruce presentis miserie seu penie seu discipline dominus saluator in membris penderet: secularis potentia quod omnem hominum spongiam consistere debuit: de ea accitum multitudinis contritionis et acerbitas usque ad os domini saluatoris eleuans ipsum quoddammodo in suis bibere compellit. Potest et in spongia cauernosa atque vanissima intelligi secularis astutia que aritudine potestatis mundane nunc et usque ad os eius, id est scripturam vel scientiam sacram eleuatur, ut vel ei contradicat aperte: vel non inferior habeatur. Quia autem Iohannes scribit eam ysoopo circumpositam: que

herba et radice figit in petra quod christum dominum significat: et per totum prestat remedia. iuxta sanctorum expositionem: vel fide vel sacra scriptura merito designat, cui spiritus gratia astutiae cupiditatisque suae: et tunc temporis iudei et nunc nostri iudicantes circumposuerunt, dum illam non habent nisi ad simulationem et lucrum. **D**oraliter hoc cor penitentis debet esse velut spongia cauernosum: tot perfiditatem humilitatis habens quot passum est vulnera peccatorum: et quot accepit superne munera largitatis: totumque debet esse vini spiritualis hoc est gratie doctrinae et lacrimarum bibulum: totumque ysope vel harundine sacre doctrine seu fidei supportatum, donec ad os domini saluatoris veniat: et aceto hoc est acerbitate penitentie ipsum potest. **N**el spongia ipsa malicia est penitentis tota peccatorum bibula: et infernalibus recipiente dum reptilibus multiplici vanitate quasi cauernositate idonea ac paratissima. hec igitur lacrimis desuper influendis erit imbuenda vel infundenda vel saltem penitentie vel dolore circumponenda ergo erit vel dono scientie quod in ysope accipimus: vel calamo sacre scripture: que idem significant. **H**oc igitur erit officium platorum atque doctorum: qui velut veteris hominis quidam carnisces atque lictores a christo domino pretore vniuersali instituti sunt: ut penitentes et penitentie iusticiam sitiētes: aceto doloris et penitentie potent. **H**oc ipsum etiam virtutum erit quibus istam carnis ficinam crucis deputauimus officium, et fin hoc harundo seu calamus liberi arbitrii nostri potestas iuxta quod supra diximus conuenienter accipietur. **T**unc enim consummatum est nobis crucis penitentialis officium: cum quotiens: sitio: dixerim? dicte virtutes per potestatem liberi arbitrii de huiusmodi spongia nobis potum obtulerunt. **H**eu quot sunt qui hoc aut spiritus gratia ista aruit aut milites desunt qui offerunt: aut calamus et ysope non assunt. **H**i sunt qui in illa abisso malicie suae nec vnam lacrimam inueniunt quam hauriant: nec vnam stillam acerbitalis inde bibunt. **E**x his ergo defectu eos

Capitulū

XLI

nondū dñice crucis apphen-
disse exēplū māifestū est. Qui
aut psto habent bñōi spōgi-
am aceti. s. penitudis et lacri-
maz plenissimā et ad os cor-
dis admotā: vt inde qñes vo-
luerint vinū cōpūctōis abun-
danter bibāt: merito pñt dice-
re qd seqtur (cōsummatū est)
Sicut aut dñi carnifices: ipi
in cruce pēdenti acetū acerbis-
simū porrexerūt: sic qd in cru-
ce hic q̄cunq; pendētib: iniu-
riaz et ptineliāz exacerbatō-
nes irrogāt, vnde et velut dñi
nouī qdam crucifigores atq;
carnifices habēdi sunt: qd isti
idē in mēbris inonāt. Q aut
iuxta s̄bū Joh. dic. (cōsuma-
tū est) subintelligit iuxta lram
nostre redēptōis mīsteriū et p-
phetaz vaticiniū. et sue benefi-
cētie in nobis officiū. et nostre
recōciliatōis sacrificiū. et no-
stre cause patrociniū. et nostre
pugnatiōis auxiliū. et nostre
redēptōis cōmerciū. et nostre
sanatiōis remediū. Q aut
Lu. sc̄qns historiā in. xxiij. qd
(tenebre facte sunt in vniuer-
sa terra vsq; ad horā nonaz et
sol obscurat⁹ est et velū templi
scissum est mediū) Distice si
gnificat tenebras spūales in

cordib: iudeoz et etiā discipu-
loz quas in tribus horis tri-
duo dñice passionis et moris
futuras. Quasi em̄ dñi initiū
fuit naturalis illuminatio tri-
um horarum continens spa-
cium. hoc est: diei quartam.
Hora vero tertia imo secun-
da diei quarta legis scripte il-
luminatio. Tertia po quarta
a sexta diei incipiens euāgelij
fulgor simul et ardor. q̄ quidē
initiū habuit et clarū et feruē-
dum in p̄dicatōe dñi saluato-
ris. sed cā tenebre infidelitat⁹
et psecutionis et ipsius dñice
mortis statim occupauerunt
Possumus autem intellige-
re et tres horas huiusmodi ob-
tenebrationis: tres in iudeo-
rum cordibus obscuratiōes.
Prima fuit ignorantia. Sec-
cunda fuit cupiditas. Tertia
fuit inuidia. His enī tribus
de causis solē intelligentie nō
agnouerunt. Possumus et ad
tres mūdi generales obscura-
tiōes tres horas istas referre.
qz et añ legē et sub lege et sub eu-
angelio. mlti veri sol⁹ lumie p-
uati sūt eclipsati. Sole em̄ in-
telligētie de q̄ in. v. Sap. legi-
tur qdamodo ter mūd⁹ claru
erat. s. leg⁹ nature. leg⁹ sc̄pte. et

legis euāgelice illuminatiōis. sed in ipsa hora sexta hoc ē initio illuminatiōis tercię: tenebre miserie et mortalitatis nostre in ipso dño et mors ipsa: ipaz veri solis illuminatiōis infidelium oculis penitus absconderunt. et h quasi tribus horis propter dictas causas. et hoc est quod in octavo capitulo Amos predixerat dñs Occidet in meridie et tenebre scire faciā terrā in die luminis. Quod autē dicit. (Tenebre factę sunt et sol obscuratus est) Nō solum illud significat quod obtenebrati sunt iudei interius: et sol iusticie a pñt vite luce per mortē quodāmodo eclipsatus. sed velut duo genera tenebrarum in eis insinuāt: ignorātie. scilicet peccatorum. vel excecationem eorum et glām quā noticiā vni⁹ dei et cultu claruerunt: obscurādas vltimē in horā nonā hoc est mūdi vesperā. in qua pñdicatibz elya et enoch: diffugatis errorum tenebris velut noui veri solis ortu iudea clarescet. Nocturne autē tenebre iste quod tribus horis durasse leguntur Primus tres causas nostre obtenebrationis spirituales insinuāt: et tres esse modos illius. Hanc igitur prima est originalis corruptio quā ex Adā

contrahimus. et propter hec prima nostra obtenebratio natura ē quodāmodo seu naturalis. Secunda causa est tentatio ipsa per quam res sensibiles atque forinsece se nobis ingerunt. et se nobis et vero lūmini interponunt. et propter hoc secunda obtenebratio nostra est quod ignoramus tentationem et tentationē. Lūinosissima enim mentem esse necesse est: quod quicquid tentat: tentari se cōspicit: et bellū aduersus se consurgere cognoscit. Mirabilis enim obtenebrata est quod tentationes velut blādinēta amplectitur: tres voluptuosarum seu concupiscibilium acies quasi quidam amicorum cetero toto amplausu suscipit et ipaz voluptatis fructum pacem ac prosperitatem appellant. sicut legitur Sap. xiiij. In magno iusticie bello vinētes tot et tanta mala pacem appellant. propter hoc dicebat dñs ad Job. xl. Memento belli nec ultra addas loquē. Magnū enim est ad repressiōem morum quod solus fere causa ē nostri casus memoriam esse belli Magnū autē lumen est ad videndū quod nobis agendum sit: et magnus stimulus ad excitandos nos et provocandos ad strenue agendum: ipsa belli pñmissio

Capitulum

XLII

atq; cognitio. Tercia po cau-
sa nostre obtenebratiōis auer-
sio nostra est a po lumine qd
est p uersionē ad quascunq;
ex creaturis qd p amorē effi-
mus et psum. Lucē em ha-
bemus ad dorsum et facies ad
tenebras vt ait Aug^o. in li. de
libero arbitrio. Tenebre enī
sūt nobis oīa ad q̄ a deo auer-
si p amorē puerimur. et hoc ē
etiā modus nostre obtenebra-
tiōis terci^o. ppter hoc q̄ quasi
tribus horis in ipsa morte do-
mini saluatoris tenebre facte
fuisse legunt. Vel ppter h̄ q̄
pme tenebre sunt cogitatiōis.
secunde affectiōis. terciē p̄sen-
sus tā i bono q̄ i malo. Quid
qd em lumē ē nouo homi: tene-
bre est veteri. et cōuerso. Ali-
ter tropoloyce. Tenebre sūt
sup̄ vniuersam terram cordis
ipsi^o crucifixi penitēt^{is}: cū tene-
bras suas agnoscat. et hec ē no-
ua plaga q̄ pcutit in nob. egi-
pt^o iuxta Ougē sup̄ Exod.
Tenebris em tenebras n̄ras
pcutim^{us}: dū ignoratiōe n̄re te-
nebras in nobis cognoscim^{us}
et dānam^{us}. Sol po in nobis
obscurat dū p̄ns mūdi gl̄ia a
nobis despici^{tur}: duz veri nihil
luminis illā h̄re cognoscim^{us}.

Un̄ Job. xxxij. Si vidit solē
cū fulgeret. Et in ps. p die sol
non vret te. Crucifixis igit. i.
cruci p̄nie vel discipline affi-
xis. necesse est tenebras vt di-
rimus fieri. et solē p̄ntis p̄spe-
ritat^{is} et gl̄ie obscurari: vt et ce-
litate suā p̄stinā videāt: et om-
ne qd in mūdo turpiter et no-
xie amauerūt. Un̄ qd ex tene-
bris suis claruerat eisdē ex pe-
nitentialis gr̄e lumie tenebre
scat. In oīb^{us} aut p̄ctōrib^{us} ge-
neral^{iter} tenebre sūt. sol aut nō
obscurat: dū eis p̄sentis mun-
di gl̄ia nō vilescit. et hoc inde
est. qz mūdi gl̄ia nō lucet nisi
d̄ tenebr^{is}. quēadmodū ligna
putrida et squame p̄scii ba-
bent de tenebris vt luceāt. et
ppter hoc de lumie obscuran-
tur. Euidēter aut mors p̄cū q̄
est mors p̄ma in hoc facto fi-
gurat. qz in tēratione p̄mū te-
nebre sūt in cordib^{us} peccan-
tiū vt nō videāt. qz de piculo
aiar^{um} suar^{um} hoc est de morte
eor^{um} in ipsa tentatiōe agit. De
ind̄ po sol eis iusticie. id ē x̄ps
dñs obscurat. vl̄ dū lucis sue
radijs eos illustrare desinit et
ab illis abscondit vt ipm non
videāt. vel dū eis vilescit atq;
a turpis et momētanea p̄ciuz

voluptatis. Qd̄ p̄o sequitur.

(Velū tēpli scissum est me-
diū) Distice veteris legis ob-
scuritas q̄ interiora tēpli. i. se-
creta diuini cōsiliij de reparatōe
generis hūani videre phibu-
erat dissipata ē. v. l. iuxta aplm
in. ix. ad Heb. Velū scissū seu
dissipatū; palatā esse fctōz vi-
am; z ingressum expeditū esse
et liberz scis in tabernaculuz
nō manufactū; significat. Velū
scissum velū velamē cecitatis
q̄ de' cognosci phibebat; dis-
sipatū esse insinuat. De h̄ apls
Vsqz in hodiernū diē idipm
velamē in lectōe veteris testa-
mēti manet nō reuelatū; qm̄ i
xpo euacuat. Et iterū cū legit
Moyses Velamē positū est
sup̄ cor eoz. Lū aut̄ cōuersus
fuerit ad deū; auferet velamē
De hoc Exod. xxxv. Imple-
tus sermonibz posuit moyses
velamē sup̄ faciē suā; qd̄ igres-
sus ad dñm z loquēs cum eo
auferebat donec exiret. Pōt
z intelligi veluz istud qz diu-
debat tabernaculuz ab atrio:
id qd̄ in secūdo ad Ephe. vo-
cat̄ medius paries macerie. h̄
est discrepancia siue discordia
iudeoz z gētiū. Per taberna-
culū em̄ iudei in q̄b̄ hītabat

dñs. Per atriū gētes. sicut le-
git̄ Apoca. xxi. Atriū aut̄ qd̄
foris est ne meniar; qz datum
ē gētibz. Qula ḡ p̄ mortez dñi
saluatoris dissolute sūt inimi-
cicie z in xpo dño lapide an-
gulari duo illi ppli velut duo
dom' dñi pietes cōiuniri. Res-
cite nūc velū tēpli scissum dicat̄
vt nulla sit distinctio iudei et
greci; serui z liberi. sicut legit̄ i
iij. Col. Ubi nō est masculus
et fēia; gētilis z iudeus; circū-
cisio z pñtiū barbarus z scita
seruus et liber. Morat̄ p̄o
qz velū istud; et radios sol̄ p̄-
hibebat ab ingressu taberna-
culi; z exītes intra tabernacu-
lū videre nō sinebat solem ad
oriū. Velamen pctōz signifi-
cat quo mens humana velut
dei tabernaculuz radijs veri
solis. i. donis gr̄az illustrari n̄
sinit z illū videre penit' phib-
et. Hoc em̄ veluz vt dixim'
post factas tenebras post ob-
scuratū solē pñt gl̄ie dei p̄tu-
te scindit; z splēdiori gr̄e qua-
si lumini veri sol̄ adit' pādīt;
z mētis obcecate prius ad ve-
ri lumis aspectū oculi reuelat̄
tur. Qd̄ aut̄ scribunt Bath.
z Bar. (a sūmo vsqz deorsū)
Insinuat a pmo cogitatōnis

Capitulū

XLII

vsq; ad vltimū opis velamen
malitie scindendū esse. Scin
dite inq; dñs. ij. Jobel corda
vestra et nō vestimēta vestra.
Sic igit attingit sapia a fine
vsq; ad finē fortiter. vt legitur
Sap. vij. dū a sūmo vsq; de
orsum pcti velamē distrūpit. z
pctōz pietem fortissimū vsq;
ad extremū lapillū pfringit et
diruit. Et hec est ps inimici
clay de q̄ legi in. ij. ad Eph.
Hoc velovelat⁹ habebat ocu
los penitēs dū ducebat ad i
fernale patibulū. Vñ p̄o re
uelata facie gliam dei p̄replā
sicut legi in. iij. scde ad Lox.
Hoc est sudariuz qd erat sup
faciē Lazari in. xj. Jo. Hoc ē
opimentū q̄ optum est euāge
liū in his q̄ peunt. sicut legi i
iij. scde ad Lox. Qm̄ aut re
lū istud facies erat tabernacu
li z erat cōtextū ex iacincto et
z purpura z bisso z cocto ope
blumario. sic legi Exo. xxxij
Eratq; mīre pulcritudis: inte
pturas hñs oīm florum q̄s gi
gnit hum⁹ vt tradit Joseph⁹
significat sine dubio faciē ip
sam mentis: oī spūali decore
venusta que in p̄sensu pecca
ti post veri solis obscuratiōez
a lumino vsq; deorsum dissi

pas: n̄hil oīno grē qd grati⁹
deo faciat: n̄hil dei aspectib⁹
placituz: integz in ea relinq
tur. (Et circa horā nonam ex
clamauit Iesus dicens Hely
bely lamafabathoni. hoc est:
deus meus vt quid dereliqui
sti me) Derelictū se dicit iuxta
lram. i. tribulatiōi expositum
et morti. z hoc sicut supra ex
posuim⁹ orōem ei⁹ Pater si fl
eri pōt transeat a me calix iste
Affectū em̄ infirmitatis no
stre sic exp̄mit: nō vt aliter q̄
ipse cū patre disposuit fiat pe
nit. vel derelictuz se dicit i suis
spūalr a q̄b⁹ p infidelitatē de⁹
p̄ recessit. Vozalr aut no
bis insinuat vt in oī tribulas
tione: in omni discrimine tēta
tionis maxie derelinq; z dese
ri timeamus: dū de sola dere
lictione ad deuz p̄em defere
orōnis sue querimoniā. Qāt
ingemiat (deus meus, de⁹ me
us) Juxta lram illi p̄gruit. qz
ipse erat filius suus vnigeni
tus nature z filius gratie: in
m̄ltis fratz m̄ltib⁹ primogeni
tus. sicut dicit apls in. viij. ad
Ro. Nobis aut p similitudi
nem. licet aut dissilem insinu
at q̄liter inuocare debeamus
de⁹ em̄ noster est cui totum se

debet qđ naturalr cui totū se
 debet qđ p grām facti sumus
 Totū em bonū nostre gene-
 rationis z totū optimū nre res-
 generatōis illi soli debet. Qđ
 aut Luc. addit in. xxiij. Quia
 clamās voce magna ait (Pa-
 ter in man⁹ tuas) zc. Math.
 et Mar. ptereūt: hoc solū di-
 centes. (qā exclamauit voce
 magna in emissioe spūs. Jo.
 aut i. xij. inter nouissima eius
 verba addit) Cōsummatū est
 z inclinato capite tradidit spi-
 ritū) Juxta misterīū qđ si vocel
 qđ loq̄tur nobis opa ei⁹ acci-
 piam⁹: vox esset magna et cla-
 mosissima: qua dō patri p no-
 bis interpellans locut⁹ ē: z qđ
 etiā nos de puerfione nra ad
 ipm alloquit⁹: mors eius est.
 Minorib⁹ em bñficijs qđ vo-
 ce demissa ad nos loq̄tur. Il-
 lo pō singulari z inestimabili
 mortis sue beneficio adeo cla-
 mat fortiter vt etiāz mortuos
 excitet z dilectione sua viuifi-
 cet. Qđ aut dicit Luc. Quia
 hec dicens. s. in manus tuas
 cōmēdo spūm meū: expirauit
 Quid faciēduz esset suis in oī
 piculo tētatōis z in ipso mor-
 tis discriminē: eodē exēplo cui-
 dēter edocuit. Tūc em pī po-
 tissimū vocāndus est: z filiali ei
 dē amore medullit⁹ adheren-
 dū. tunc potissimū spūs ei cō-
 mēdāndus est: cū leones infer-
 nales spati ad escā circa nos
 rugiūt. Veraciter em audē-
 tibo atqz videntibo nihil aliud
 est tētatōis suggestio qđ rugi-
 tus leonū ifernaliū. Quia igit
 tur ipse solus de faucib⁹ eorū
 nos pōt eripere: ei soli cōmēdā-
 dus est tūc spūs. z his verbis
 vnigeniti sui iuocāndus ē tūc
 z orandus. Vocē igit vnige-
 niti nō agnoscere nō pōt: si eā
 pie fidei deuotio illi obtulerit
 In manus aut dei patris spi-
 ritū suū cōmēdat: qđ totū se po-
 nit in volūtate eius: totū se cō-
 mittit bñplacito eius. Vnde
 z vsualr in manu illi⁹ qđs cēdi-
 cit cui⁹ volūtati se regēdū cō-
 misit. Per p̄rariū pō in ipso
 p̄sensu pcti spiritū suūz emit-
 tit de se z p̄p̄riū spūm tradit di-
 abolo miser pctōr. In man⁹
 etiā diaboli illa etiā eadē bo-
 ra cōmēdat spūm suū z in fau-
 ces leonum ifernaliū inijcit:
 veraciter illud pōt dicere dia-
 bolo. Pī mi. qz filius ei⁹ effe-
 ctus est. z ea qđ sequunt⁹ in ma-
 nus tuas cōmēdo spiritum
 meū. Veraciter etiā pōt dice

Capitulum

XLII

re qz tradidit spūz, i. spūm san-
ctū, quēadmodū z iudas tra-
didit xpm dñm, quē q̄tum in
eo est extinguit. Vel spūm p-
prium quē tradidit carnifici-
bus seuissimis, i. demonibus
crucifigendū, et hoc est in iher-
no. Qd aut addidit Johā. in
p̄p̄, de inclinatioe capitis: iux-
ta literam: siue gratias agen-
do: siue supplicando z orando
p nobis spm tradidisse intel-
ligendus est. Penitentibus aut
insinuat spūm veteris hoc est
amoris pcti: inclinato capite:
hoc est inclinato corde emitte-
re debere. Ecōtrario aut in-
clinato capite ad orandū dia-
bolum, vel humiliato et incli-
nato corde et diabolo ad con-
culcandū subiecto: tradidit spi-
ritum p̄prium miser pctōr per-
p̄sum in pctm. Post istam
emissionē spūs vident velle
Math. z Mar. qz velū tem-
pli scissum est. Lucas aut qui
diligēt? historiā psequit ecō-
trario dicēs eū expirasse: duz
ista diceret (Pater mi i man-
tuas) Q aut p̄tinuat Math.
(Terra mora est et petre scisse
sūt z mo, apta sūt z mltā corpa
scōrōz que dormierant surrexe-
runt) Bñ p̄gruit ei qd p̄cedit

qz velū tēpli scissum est in du-
as ptes. Hec est legis obscu-
ritas in spūalē intelligentiā et
literalē: qz alterā sibi retinue-
runt iudei: reliquā nobis assū-
psimus. Vel velū pcti diuidi-
tur in culpā z penā: dū culpa
tollit: z ab ipso penitēte pena
penitētia tenet. Vel velū di-
uidit: dū nob totū qd mali in
nobis ē tribuim? deo p̄o qd
qd habem? boni. Signa aut
illa iuxta literā: quēadmodū
eclipsatio solis: auctorē spūs
nature pati euidēter testaban-
tur. Eclipsatio em solis fingi
nō pōt fuisse naturalis: cū cer-
tū sit tūc lunā fuisse, xv. Deci-
ma q̄rta nāqz luna iuxta man-
datū dñi in. xj. Exo. agn? pa-
scalis imolandus erat ad ve-
sperū, hoc est die iouis ad ve-
sperā. g die veneris sequēte lu-
na fuit, xv. et tō plenilunium.
Erant igit sol et luna sibi q̄nūl-
cē opposita q̄si p diametrū, q̄a
igit hora dñice passionis q̄si
sept a dici vbi sol erat nature i
medio celli z tūc luna sub ter-
ra tenēs celi mediu opposituz.
Non erat igit luna tunc spīs
neqz poterat cē inter solē et ter-
rā. Naturalis aut eclipsis sol
est de interpositioe lune terre

et solis. Manifestū igitur est quia signū fuit valde mirabile quēadmodū etiā vñ ⁊ recte qđaz ex phis apud Athenas illa hora dixisse dī: qđ aut de nature patit: aut elemēta mētunt. Terremot⁹ iuxta scōz expositionē terrenoz cordiuz cōcussio fuit ex timore vl motus siue motio: hoc est mutatio de malo in bonū p penitētiā. Douēda em erat terra bñōt et de infimo pcti in sublime celoz trāsserēda. Vel terra iudeoz. i. terrenus ille populus mouendus erat et pcutiēdus ⁊ detrahēdus de loco suo ⁊ dispēd⁹ in gentes: petre scisse: corda obstinatōe obdurata ⁊ ad pñiaz scissa. Donumēta apta orōne ⁊ pfessioe vt appareāt ⁊ pdeāt inde mortui in resurrectionē vite hoc ē in nouitatē vite. Morali⁹ po terremot⁹ qđ fit ad līam de spiritu īfra poros seu viscera terre multiplicato tonāte ad extum ⁊ exaltationē: ⁊ nō inueniēte libez exitū: iōqz terrā cōcutiente. quia natura nō patitur duo corpa in eodem loco Sic multiplicato spūscō non essentialr sed qđ ad grāz cor pueniēis cōcunt ⁊ mltiplr cōtē

dit vt corruāt oīa bñificia diabólica pctōz ⁊ excutiant d arboze cordis nīdi illi diaboli. ci. i. vicia. Vel mouet terra h est amor. vel terra pcti de corde. vel ipm cor peccatoris de loco ⁊ feudo diabolico trāssens in feudū dñi. s. d terra miserie ⁊ tenebraruz: vbi vmbra mortis ⁊ nullus ordo: sed sempitern⁹ horror inhabitat. hec est terra pcti de qua dī. i. iij. Job Vel terra intelligi potest conuenientius amor terre hoc est terrene culuscunqz cōcupiscētie. Huius namqz amor iuxta consuetudinē scripture terra accipit. Hec terra pmo ī penitēte mouet dū amor bñōt mutat ⁊ extinguit: deinde petra scindit. hoc ē mēt⁹ duriciēs dolore penitudis. Tercio monumētū apit dū facultas exēdi de ipō pctō pctōri celesti minime tribuit. Idem igit pctm terra est qđ diu diabolo fructificat. ⁊ cibus est serpēt⁹ antiqui: ⁊ reptilium infernaliū habitaculū: dum et ab ipis demonibus concalcatur et teritur qđ iū super eam eis gradi imo repere conceditur. Hec enim sunt quatuor terre pprie: quintum qđ. imo

Capitulū

XLII

semp̄ residet ⁊ sex grauissima
hec igit̄ terra mouenda est si-
cut dixim⁹. Idem pctm̄ ⁊ pe-
tra est que vix malleis sacroz
eloquioz frangit̄ et vix etiam
xp̄i sanguie scindit̄, vt oīa di-
camus: pcti duricies sola dei
p̄tute vincit̄. Idē est ⁊ monu-
mentū qđ miser pctōz velut di-
aboli qđ dē sacrista sibi defodit̄
et i eo velut diaboli sacerdos
scipm̄ sepelit. Vnde ⁊ genera-
liter videre pctōrez in pctō ni-
hil aliđ est qđ videre in eternū
in monumēto ⁊ videre mortu-
um discooptū: qđ sine horro-
re ⁊ dolore nunq̄ spectanduz
De illi qđ mortuus in monu-
mento facit risum ⁊ gaudium
⁊ nō ponit̄ dolozē cōpassiōis
et gemitū et horrorem mortis
Istud monumentū apiendū
est qz amouendū est ab eo qđ
qđ in eo detinet pctōrem. hoc
est em̄ illud esse aptum De il-
lis qđ in hmoi monumento vi-
ui sepulti sunt. Hi sunt qđ de-
scēdūt in infernū viuētes hoc
est sciētes. Et hoc igit̄ appa-
ret qđ tot⁹ mūdus quē in tres
ptes Job, diuidit in pmo pri-
me canonice sue: nihil aliđ est
qđ cimiteriū diabolicū et mul-
tudo inūerabilis hmoi mo-
numentozū. Ad istud monu-
mentū pōt referri illud qđ le-
git̄ in. iij. Job. Gaudēt vehe-
mēter cū inuenerint sepulcrū
Et illud. xij. Prouer. fm̄ vnaz
lram. desideriū ip̄ij monumē-
tū ē pessimoz. Fortuos igit̄
se p̄sident pctōres peccare stu-
dentes duz tam studiose q̄rūt
sibi sepulcrū et cōpant. Ecō-
trario terra p̄mū mouet in tē-
tatiōe: petra scindit̄ in deside-
rio: monumentū apit̄ in p̄sen-
su pcti. Terra enī debet esse
pctōz hoc est aduersus p̄cussi-
ones tentationū fixus ⁊ imo-
bilis. Petra: patia ⁊ fortitudi-
ne ⁊ tribulatiōibz infragibilis
seu insecabilis et voluptatibz
inemollibilis, et monumentū
debet esse veteris hoīs vbi se-
pult⁹ atqz reclusus iugiter cō-
sūmat. Horrozē etiam sicut se-
pulcrū debet incutere spectā-
tibus seu trāseūtibz vt alij ve-
teres spectaculū eius abhor-
reant. Quatez sequit̄ in textu
Math. qđ (Vlta corpa san-
ctoz qđ dormierūt surrexerūt)
Iuxta lram vt tanti gaudiū te-
stes essent simul ⁊ socij. Do-
raliter pō in morte veter⁹ ho-
minis multa corpa scōz. id ē
multa cōgeries scōz opoz ⁊

totus cetus virtutum resur-
gūt: q̄ omnia dormiuisse dicū-
tur. qz nil eis depit si resurgāt
et fortiores etiā resurgūt quē
admodū soporati. z qz facilis
est eoz repatio quēadmodū
excitatio a somno. Ecōtrario
p̄o fit resurrectio in morte no-
ui. vñ id in. ij. Lu. Hic erit in
ruinā z resurrectionē multoz.
Distice autē significat resur-
rectio ista p̄ xpm futurā esse re-
surrectionē gl̄iosam sanctorū.
sicut legīt in. x. p̄me ad Theſ.
Si em̄ credim⁹ q̄ Iesus mor-
tuus est z resurrexit: ita z de⁹
eos q̄ dormierūt p̄ Iesum ad-
ducat cū eo. Joh. autē subiū-
git in. xix. di. (Iudei ḡ qm̄ pa-
rasceue erat: vt nō remanerēt
in cruce corpa eozū in sabba-
to: erat em̄ magnus ille dies
sabbati Rogauerunt pilatus
vt frangerent eoz crura z tol-
lerent.) potius mortalitatē q̄
misterio p̄gruit. Iudei em̄ ge-
runt tipum oim̄ mundanorū
nouū hoīem in se crucifigētū
et crucem p̄nē vel discipline
in alijs nō verentiū: z hoc sub
p̄teriti religionis z veneratio-
nis sanctorū dictū. vnde q̄tiēs
dies solēnis affuerit p̄dicant
alijs z suadent vacandū esse

delicijs z cibis z potib⁹ z de
sistendū esse ab afflictōib⁹ z la-
crimis z veneratōe dici solen-
nis. Idē igit esse dicere epulā
dū est et gaudendū est hodie
nō debent remanere in cruce
corpa nostra sabbato sed po-
tius tollenda sunt. qd̄ mona-
chi z clerici seculares diligen-
ter ac studiose observant. Hi
sunt q̄ rogant pilatū coq̄na-
riū vel refectoriarium: vt adiu-
uent ne corpa eoz in cruce re-
maneāt. Qui autē accedūt ad
abbatē vel p̄orem q̄si ad alte-
rum pilatū vt dispēsatiōez seu
relaxatiōem ab eo impetrent
gule et ocij vaneq̄ leticie. sed
nesciunt petere vt frāgantur
crura in hm̄di cruce pendētis
um aut nesciūt q̄ illud eis pe-
tendum sit. Non em̄ de cru-
ce tollendus est vetus hō nisi
fractis cruribus de quib⁹ su-
peri⁹ locuti sumus. Potestas
em̄ ambulandi imo currendi
ad mala saltem ei auferēda est
In hoc ḡ q̄ iudei instāt apud
pilatum vt non remaneāt in
cruce corpa sabbato: apte ty-
pum gerunt sp̄aliū p̄secuto-
rū qui sūmope ad hoc inten-
dunt etiam fere in tota dei ec-
clesia obtinuerūt: vt corpora

Capitulum

XLII

non remaneant in cruce sab-
bato. i. quocumq; die solenni.
Verūtamē istud ita factū est
q̄ p̄ instantiā iudeoz solūmō
impetratū fuit z obtentū. nūc
aut nō expectat h̄mōi instan-
tia: nec p̄ces req̄runt, sed cru-
cifixū suū vnusquisq; autori-
tate sua z arbitrio de cruce pe-
nitētie vel discipline deponit.
Illud etiā aduertendū est qz
nec pilatus illud legi cōcessit
se. sed qz legi q̄ milites pila-
ti hoc fecerunt: merito intelli-
git̄ eius auctoritate factū. meri-
to igit̄ inter milites pilati an-
numerādi sunt: z auctoritatem
istā a pilato accepisse diabo-
lo, z hoc ad instantiā p̄secuto-
rū spūalium: hoc est vicioz q̄
de cruce p̄nie vel discipline cor-
pora sua deponunt eo modo
q̄ diximus vacātes epulis si-
ue delicijs cōsolationis: siue
malicie, sicut legi in, q̄, se-
cunde cano. Petri. Quia h̄o
p̄ duos latrones iuxta domi-
nū Jesum crucifixos siue no-
cua corruptio z cōsuetudina-
ria: siue mūdī. p̄spitas z aduer-
sitas: seu p̄rie iniquitatis z alie
ne suggestiois malicia seu cō-
traria charitati gemia puer-
tas pueniēter accipit. Dani

festū est illa de cruce nunq̄ eē
deponenda nisi sic p̄tusa z cō-
fracta vt de cetero surgere ne-
queat v̄l erigere se. quādamo-
dū hoies fracti cruribus: nec
stare nec erigere se p̄nt. Quia
h̄o potentiā z opulentiā terre
nā crura veteris hois supius
accipim⁹: ipas esse frāgendas
penitētib⁹ z disciplinatis vir⁹
in illo facto insinuatū est. Frā-
gunt̄ ḡ: v̄l cū fragiles esse ag-
noscunt̄: vel eis vir⁹ et vigor
supportandi corp⁹ veteris ho-
minis aufert̄. cūz nec veterem
hoiem p̄ supbiā erigūt: sed po-
ti⁹ sedere cōpellūt. quādamo-
dū crura fracta totū corp⁹ ad
terrā deponūt z sedere cōpel-
lunt. Crura igit̄ h̄mōi frangit̄
q̄ de his duob⁹ sub deo hūili-
atur z cui sunt onerī. Sequi-
tur in verbis Joh. (Ad iesuz
aut cum venissent vt viderūt
eū mortuū nō fregērūt ei⁹ cru-
ra vt scriptura illa impleret̄ vt
dicit Joh. Qs nō cōminuet̄
ex eo) Per iesum: v̄l sinderisiss
vel nature n̄re puritas q̄ inte-
gre seruāda ē: licet veteri vite
crucifigēda sit intelligitur. Q
h̄o dicit Qs nō cōminuet̄ ex
eo. i. nihil spūale vel sordiduz
crucifixo frangendū vel tenē-

dū est. Quēadmodū em̃ car-
 nes dicunt carnales cogita-
 tiones ⁊ cōcupiscētie: ibi, dū
 appropriāt sup me nocētes vt
 edāt carnes meas. Et ibi: cō-
 fige timore tuo carnes meas.
 Sic ossa ecōtrario ea q̃ i no-
 bis spūalia sunt. Vilius er-
 go pilati deteriores sunt q̃ os-
 sibus dñi iesu pēperunt q̃cū-
 q̃ vel spūales viros q̃ ossa ec-
 clesie sunt: vel spūalia quecū-
 q̃ bona in alijs psequēdo cō-
 terunt. Peruersissime pō scri-
 pturā implēt h̃mōi q̃ ossibus
 veteris hoīs parcūt que spū-
 tualia vicia maxime intelligū-
 tur, q̃si em̃ pceptū esset h̃mōi
 hoīb: os nō cōminuer̃ ex eo
 id est veteri hoī: ossib: eius, i.
 spūalib: vicijs in se parcūt: cō-
 tra carnē q̃ppe veteri hoīs cō-
 surati vident: dū carnes eius
 id est carnalia vicia tā atrociter
 psequunt: pētes ⁊ in seip-
 sis ⁊ in alijs ire: supbie: inidie:
 et ceteris furijs infernalibus
 Idē dicim⁹ ⁊ debis q̃ vicioz
 radicib: in se ⁊ in alijs parcūt
 licet opa vicioz q̃si quandas
 eoz carnem pseq̃ videantur.
 Hi em̃ sūt os ex eo nō cōmi-
 nuūt, q̃ mūdus ⁊ caro q̃s du-
 os latrones interpretati sumus

ex toto cōteri nō possunt: sal-
 tem eoz frangenda sunt cru-
 ra, in q̃b: intelligimus ossa eo-
 rū maxima atq̃ fortissima et
 q̃bus maxie p̃tra nos erigun-
 tur, ⁊ ossa ista in mundo sunt
 amor vane glorie ⁊ odij con-
 trarij. Si em̃ ista duo i te cō-
 fregeris: mūdū impotē sui ⁊
 oīno inualidū reddidisti. In
 carne pō velut crura sunt: oci-
 um ⁊ epularum splendiditas
 Ne illis q̃ non solūmodo la-
 tronib: istis ossa nō cōminu-
 unt: sed etiā cōminutis offici-
 osissime medent. Hi sūt adu-
 latores ⁊ detractores quoz
 omnis locutio cathaplasma-
 tio est ⁊ medicamentū huius-
 modi fracturarū. Si non es-
 sent huiusmodi medici infer-
 nales: si medicamenta ista di-
 abolica, id est adulatio et de-
 tractio de medio tollerentur:
 mundus deiectus in imo resi-
 deret absq̃ vlla spe resurgen-
 di. Idem in carne dicim⁹. vñ
 in Ezech, sedecimo capitulo,
 Iniquitas sororis tue sodo-
 me saturitas panis ⁊ abūdā-
 tia et ocium. Quantum igitur
 aduersentur dei iusticie inde
 apparet, quia omnem penaz
 illius euacuant: et suspensos

atq; crucifixos p eum refusi-
 tant. Qd̄ p̄o sequit̄ (quia vn̄
 militū lancea latus eius apu-
 lit.) Vira crudelitas que nec
 mortuo pepcit, hoc est enī q̄
 p̄secut̄ est hoīem mortuū am-
 pli⁹ mortificare. Distice p̄o
 aptio lateris que ⁊ vulneratō
 fuit duo euident̄ figurat. Pri-
 mū vuln⁹ amoris nostri q̄ cor
 eius p̄fixū est. sicut ipsemet te-
 stat̄ i. iij. Lan. Vulnerasti cor
 meū soror mea sponsa vulne-
 rasti cor meū. Secūdu: quia
 ipm̄ vulnus aptura est lateris
 q̄ ad intima corpis intrat: me-
 rito dilectione eius significat.
 p̄ quā ad intima secretorū ei⁹
 ingredimur, sicut ipsemet te-
 stat̄ in. iij. Joh. Vos aut̄ dixi
 amicos: quia oīa q̄cūq; audi-
 ui a patre meo nota feci vob̄
 Ipsa etiā dilectio et porta est
 ⁊ via qua ad intima spūalius
 et regnū celoz̄ intrat. sicut dīc̄
 aplūs. xij. p̄me ad Cor. Ad
 huc excellentiorē viā vob̄ de-
 mōstro: de charitate loquens
 Recte ḡ dicit̄ lancea latus ei⁹
 aptum. quia vl̄ porta qua ad
 deum ingrederemur nob̄ ap-
 ta est p̄ mortem eius. et p̄ mor-
 tem etiā intima sapie sue atq;
 consiliū referata. vel ipsa dile-
 ctio intima eius tūc nobis ap-
 ta est ⁊ claruit euident̄. Vo-
 raliter p̄o spūalibus pilati mi-
 litibus hoc est platis atq; do-
 ctorib; insinuat̄ sili facere des-
 bere spūalibus crucifixis: fa-
 ciunt ⁊ ingressū ad corda do-
 mino Jesu latū ⁊ liberū pan-
 dant. Lancea p̄o qua istō fa-
 ciendū est: longa est ⁊ recta di-
 uine bñficentie seu munificē-
 tie in nos cōtinuatio Lancea
 em̄ lōgitudinē habet vnde et
 emin⁹ habet q̄ nihil recti⁹ in-
 telligitur q̄ lōganimitas que
 nec tediū cōtinuate largitōis
 beneficior̄ suor̄ deficit q̄ si fa-
 tigata: nec īgratitudie n̄ra vin-
 cit̄ q̄ tanto forti⁹ atq; p̄fundi⁹
 nos amore suo transfigit atq;
 trāslucberat quāto magis a
 longe hoc est quāto longi⁹ est
 a meritis nostris vt tot ⁊ tan-
 ta mala nostra diuina bonitas
 tamdiu toleret ⁊ infatigabili-
 ter tot et tanta īgratis bene-
 ficia largiat̄. Acumē habet lā-
 cea ista in capite. quia prima
 beneficia eo ipso q̄ p̄ma gra-
 tiora sunt ⁊ facilius cor pene-
 trant que postmodū assidui-
 tate aut in obliuione īgratis
 veniūt aut vilescūt. Potest et
 intelligi lācea timor ignis eter-

ni et positum bone pseuerantie, et hec est hasta fulgurans de qua legitur in, iij. Abacuc, quia et ignita est igne eterno vel igne amoris qui deus nos diligit: et corusca est ut illuminet: et acumen habet ut penetret et vulneret. Sicut et interior qui placere domino iesu intendimus lancea est qui latius eius et cor amore nostro transfigimus. Amorem autem homini vulneramus dicimus et apturam cordis, quia et vulnerum est qui veterum hominum transuerberat: occidit, et aptura seu porta est qui ad cor humanum deus ingreditur, et quia in latere dextro vulnus illud factum creditur et in picturis et sculpturis ita ostenditur: amor spiritualium et eternorum per illud quoniam accipit, Qui ergo crucem patris militie amore temperantem sustinet: vulnus in latere sinistro habet et apturam qui diabolus ad eos intret. Hi non in cruce domini nostri iesu christi gloriari cum apostolo possunt sed in cruce diaboli utpote per eo crucifigi confundi. Contrario pro apparet hic mira seruicia militum spiritualium pilati qui iam mortuos persequuntur, qui contra iam mortuos cum armis veniunt: et in iam mortuos tam atrociter feriunt. Hi

sunt omnium viros disciplinatos et penitentium persecutores maxime pro claustralium qui crebrius et euidentius mundo mortui videntur, Atrocissima igitur seruicia est eorum qui homini hominibus in cruce religionis iam mortuis atque pendens non parant. Militibus igitur pilati non sufficit crucifigisse et occidisse nisi et ossa crucifixorum confringant, quod et illis congruit qui iram nec mors eorum quod oderunt satiat imo potius mortuum etiam persequuntur. Ossa pro qui in pectoribus crucifixis et mortuis remanent: vires naturales intelligi possunt quas post mortem et crucem peccati frangere nititur diabolus: et ad extremam debilitationem deducere vel obscurationem seu desperationem ita ut nulla spes euasione ei remaneat. Possumus autem dicere et eos fracta crura in cruce diabolica habere qui non iam pedibus solum sed etiam toris et sibi terram, id est terrenam felicitatem tangunt et eidem toto corde cogitationum et affectionum incubunt. Idem est et de carne interpretari, et hoc in illis maxime qui sordiores carnis sue partes nituntur et supponunt

Capitulum

XLII

tant ⁊ terre totalr incubāt, qđ
ad luxuriosos maxime referi
mus. Et notandū illud est qđ
duoz latronū latera apta seu
lanceata fuisse nō legunt. oēs
ei reprobi latera dextra clau-
sa habent vt nec spūalibz nec
eternis īgressus ad corda eo-
rū placeant. Qđ aut sequit in
verbis Joh. (Et p̄tinuo eri-
uit sanguis ⁊ aqua) Aptē insi-
nuat charitatem qđ xp̄us dñs
nos dilexit fontē esse nr̄e ab-
lutōis qđ in aq̄ intelligit: et no-
stre secūdatōis qđ ad frugē bo-
noz opoz pri⁹ steriles cram⁹
et adhuc moduz reliqz qđ per
aquā efficiunt: que in tracta-
tu de baptismo melius dicū-
tur. Sanguis aut ad hoc flu-
xit vt idē intelligeret esse fons
nostre vinificatiōis, eoqđ san-
guis vite nutrimentū est et su-
stentatio. Hoc sanguine vita
nostra spūalis que dilectō est
qua deuz diligimus maxime
nutrit ⁊ sustentatur. Quis enī
illum fide bauriat: hoc est qđ
illum p se sola charitate effu-
sum credat: ⁊ dilectione in de-
um nō ardeat. ⁊ hoc est dice-
re spūalr viuat hoc sanguine
regalis illius vestis purpura
id est ecclia tota tincta est, vñ

et vestis eius aspersa sangui-
ne dicit Apocal. xix. Tinctu-
ra illa nihil aliud est qđ vicissi-
tudo amoris. ⁊ quēadmoduz
vestis in liquore tincture im-
mersa colorē tincture assumit
Sic et in hmoi preciosi san-
guinis liquorem p fidem tota
ecclia imissa hoc est credēs
illum p se effusum: colorē in-
de similem hoc est igneum qđ
rubeus est trahat vñ colorē
similem ei cuius liquor ad tin-
gendū fundit hoc est dilectio-
nem sicut diximus. Hic ē san-
guis vne ⁊ mori que ostendit
elephantis ad aciendoz eos
in plō, sicut in. vi. primi Ma-
chab. Dorus em̄ est christ⁹
dñs de cuius folijs. l. eloqui-
s extrahit sericum sapie ⁊ ho-
nestat⁹ vt ide vestes regie fra-
tribus eius simul ⁊ filijs fiāt.
Ipse idem est et vna de qua ī
penultimo Bene. Lauabit in
vino stolam suam ⁊ in sangui-
ne vne palliū suū. Sanguis
em̄ iste ⁊ vinū est qđ torcula-
ri crucis cōpressionē passiōis
de xpo dño exp̄ssum lauacrū
salutis mūdo contulit. Quis
em̄ sanguinē huius vne ⁊ mo-
ri fide vera cōspiciat ⁊ nō sal-
uatoris sui dilectōe succēsus

contra omne quod ei displicet
excādescat. Hic est vermicu-
lus quo solo liber gratie scri-
bi potuit vt in eo tota diuine
dilectiōis in nos gratia aptis
sine legeret. Totā em̄ sue di-
lectiōis ⁊ gratie imensitatē de
hoc vermiculo nobis scripsit
et legibilem fecit. Hoc est mi-
nū quo liber vite liber scz les-
gis rubricatus est ⁊ illumina-
tus. Ceteris q̄dem literis ter-
renorū beneficiorū p̄missioni-
bus totus ingerebat. deerant
ei litere capitales et tituli hoc
est documēta spūalia ⁊ eterna
rū p̄missionū certa insignia ⁊
intentionū et opum nostrorū
p̄fecti decores q̄ de xpi nobis
sanguine p̄fluxerunt. San-
guis iste lauacrū est dealbato-
riū. sicut legit in Apocal. viij.
Lauerunt stolas suas et deal-
bauerūt eas in sanguine agni.
Sanguis iste velut sanguis
hircinus effusus est: vt eo asp-
sa corda mollirentur ⁊ gladio
verbi dei fierent secabilla: vt
tādeꝫ spiritali edificio essent
idonea. Sanguis iste mare ru-
brum est in quo submersus ē
pharao spiritalis cum exer-
citu eius hoc est diabolus cū

exercitu vicioꝝ ⁊ demonū.
Sanguis iste est noui testa-
menti confirmator. sicut chri-
stus dominus supra testatus
est. Est etiam iste sanguis sa-
crificij nostre reconciliatiōis
quia in christo dño compla-
cuit omne plenitudinē inha-
bitare ⁊ per eam reconciliare
omnia in ipm pacificans per
sanguinem crucis eius siue q̄
in terris siue que in celis sunt
sicut legit in p̄ma ad Col. Q̄
aut sequit in verbis Math.
o sanctis qui tunc surreperūt.
(et exeuntes de monumentis
qui post resurrectionem suā
venerunt in sanctā ciuitatem
et apparuerūt multis) Ad pe-
nitentes iuxta moralem itelli-
gentiam referendum est. Pe-
nitentes em̄ mortui resurgen-
tes sunt ⁊ de monumentis exe-
untes. vnde penitētia tanq̄
miraculum ammirāda est et
in ea glorificandus deus, ma-
ius enim est deo vt ait Augu-
stinus iustificare impiū q̄ cre-
are celum et terram. Et alibi.
Maius fuit Paulum susci-
tare mente q̄ Lazarum susci-
tare corpore. Peccatores igitur
in monumentis habitant

Capitulū

XLII

quēadmodū demoniaci ⁊ fu-
riosi sicut dicit in ps. Similiter
eos q̄ exasperant q̄ habitant
in sepulchris. Ecōtrario p̄o
diabolico miraculo ⁊ horren-
do simul de monumētis exe-
unt resurgētes monachi q̄ de
claustro qd̄ vtiq̄ cimiteriū eo-
rum est: aut de claustrali con-
uersatiōe que vtiq̄ monumē-
tum est in pctā exeūt. nec mi-
nus horrendū est oculis spū-
alibus monachū d̄ claustrali
cōuersatiōe redeuntē ad secu-
lum videre: q̄ mortuū exeūtē
de monumento videre oculis
corpaliibus. De monumētis etiā
aliter exeunt sed veraciter re-
surgentes viri cōtēplatiui. cō-
templatiō em̄ sepulchr̄ est si-
ue monumētū. sicut legit in .liij.
Job. Gaudentq̄ vehemēter
cū iuenerint sepulchr̄: ⁊ hoc
q̄tiens de secreto p̄tēplatiōis
ad opanda ea que salute p̄ri-
morū expeditū exeunt. Idem
⁊ virtutibz ⁊ vitijs aptamus.
Vicia namq̄ de monumētis
in q̄bz p̄ p̄titiōem mortua: p̄
cōfessionē velata sudario: p̄ sa-
tisfactionē sepulta fuerant: p̄
recidiuū velut recidiua exeūt
Et ista ē diabolica resurrectiō
Per p̄trariū p̄o virtutibz ap-

tanda est. Quā autē dicit q̄a vene-
runt in scām ciuitatē: penitē-
tibus p̄gruit q̄ in eccliam d̄ mo-
numētis pctō ⁊ veniūt. vicijs
silt p̄gruit q̄ de sepulchris pe-
nitēte in miscz pctōrem q̄ ci-
uitas scā fuerat ⁊ adhuc san-
cta est in baptismo sc̄ificata:
veniūt. Monachi p̄o non
in scām ciuitatē sed in ciuita-
tē in q̄ dñs iesus crucifix⁹ ē: q̄
spūalr vocat sōdōma ⁊ egip⁹
de monumētis claustraliū ob-
seruationū exeūtes vēiūt. Qd̄
autē sequit. Et apparuit mul-
tis de oibz vey est. q̄ nec bo-
na nec mala nec boni nec ma-
li vt sunt hoc est veraciter nisi
ppaucis apparent. Sequit i
verbis Math. Centurio au-
tē ⁊ q̄ cum eo erant custodien-
tes Iesum: viso terremotu et
his que fiebant: timuerūt val-
de. Marcus autē sic ait (Vi-
dens autē Centurio qui ex ad-
uerso stabat quia sic clamās
expirasset ait) Lucas p̄o sic.
(Videns autē centurio q̄ fa-
ctum erat glorificabat deum
dicens) Recte dicūt oēs viso
vel videns quia misteria dñi
ce passionis videntibz hoc est
intelligentibus: ⁊ timorē san-
ctū incutit: ⁊ eos dē ad gloriā

candū deū inducūt. de timo-
re Esa. xix. Erit terra iuda in
pauore egypto. Terra iuda h̄
est terra cōfessiōis qđ est dñi
cum corp⁹: facta est egypto. i.
gentilib⁹ obtenebratis in pa-
uore. Et Abacuc. iij. Dñe au-
diti auditiōem tuā z timui in
medio duū anialū. hoc est in
medio duoz latronū cogno-
sceris Et si diligentius verba
triū euāgelistaz q̄ sup hoc lo-
quunt pensauerimus: tria in
uisione dñice passionis z eo-
rū que tunc facta sunt euiden-
ter nobis insinuant. Primū ē
timor sanctus hoc est offense
qz dei filiū in nobis spūalr to-
tiens crucifigim⁹ q̄tiens mor-
taliter peccam⁹. toties i alijs
q̄tiens eos iniuste affligimus
vel ad peccandū ptrahimus.
Centurio em̄ etiā turba q̄ ad
spectaculū dñice passiōis ad-
uenerat figura est oīm spūitu-
alem dñi saluatoris crucifigi-
onē in seipsis videntū. i. pctā
sua cognoscentiuz. de q̄ sc̄tis
timor offense pmū nobis in-
cutit. p eo vicz qđ dei filio tan-
tam in nobis cōtumeliā irro-
gamus. Unde z Centurio cō-
fitef. Vere hic homo fili⁹ dei
erat. Reuera em̄ de viroz il-

lud vere dicit qđ z dei fili⁹ est
p naturā et ille q̄ cruci pcti se
affixit dei filius erat. Secun-
dū h̄o est iugis gratiarū actio
pennis p tanto beneficio dei
glorificatio. Terciū h̄o peni-
tentia est quā maxime nobis
cōmendant verba Luce dice-
tis qz oīs turba z milites tun-
dentes pectora sua reuertebā-
tur. Primū igit est dñice pas-
sionis misterium videntib⁹. i.
intelligentib⁹ timere seu dole-
re de tanta offensa quā peccā-
tes ei qđāmodo innouamus
Scdm h̄o cōfessione glorifi-
care ipm. Tertium h̄o p peni-
tentia quasi crucē portādo p-
ptam reuerti z illū seq. Vi-
stice h̄o centurio q̄ gētilis erat
q̄ post obtenebratos iudeos
z velū sacramētoz referatum
credit eccliam de gētib⁹ exce-
catis iudeis crediturā figura
uit. Qđ aut dicitur in verbis
Matth. (Erant ibi mulieres
multe a lōge q̄ secute erant ie-
sum a galilea ministrantes ei:
inter q̄s erat maria magdale-
na z maria iacobi z salome et
mater filioz zebedei) nō medi-
ocriter ptranseundū videtur.
In mulierib⁹ em̄ que tā sedu-
lo tāqz teneritudine dilectō

Capitulum

XLII

nis xpm dñm secute: et b mis-
nistrātes ei plati veri nois re-
ctissime intelligunt. Hi enim
mulieres in scriptura vocant
qz matrū spūaliū z nutricum
debent habere z affectū z sol-
licitudinē, vñ z pgrue dicunt
ministrātes ei. Ministri enīz
debent esse z toti ecclie dei et
singulorū plati. Sile igit affe-
ctiōe z sollicitudine seq debēt
pctōres dñi eos liberare neq-
unt: saltē cōpassiōē ipsis ex-
habeant z lacrimas post illos
dñi vel ad crucē pñi ducūtur
vel in ea pēdent, vnde z nulla
nomiat hic q nō nomiet ma-
ria vel mater. Q autē a longe
stetisse dicunt: innuit, qz lon-
ge debet esse a pctōribz p scie-
z vñte eminentiā, licet ppe eos
esse debeāt p cōpassiōis tene-
ritudinē z officiū sui sollicitu-
dinē. Et bñ a galilea fuisse di-
cunt, hoc est: a reuelatōne vel
a trāsmigratōne, qz reuelatos
debent hñe oculos q alijs p-
uifores pstituti sunt z trāsmi-
grasse debent iā de veteri con-
uersatōe ad nouā q duces in
hoc i alijs pmutunt, et d rota
mundi: quia galilea rota iter-
ptat: maxime assumēdi sūt ad
regimē aiaz q z tentationum

picula expet sunt, nec cōfessio-
nes pctōz abhorreant et pñi-
pitiū temeritate de eis iudicēt,
q em tentatus nō est: qd scit,
vt dñ Eccl, xxxiij. Et ibidē, q
nō est expus pauca recogno-
scit. Et ampli⁹, Qui tētat nō
est qualia scit. Inter has q p
ma noiat maria magdalene z
maria illūinata vl illūinatrix
interpñat z maris stella et illu-
minans. Primū em platos il-
luminatos esse z deinde illūi-
natores aliorū. Primum, s, do-
ctos: et deinde doctores esse
oportet, disciplinatus em de-
bet pcedere magisteriū. Dein
de stella maris oportet eē eos
qz in celo fixos p amorē z desi-
deriū: būilitate puos videri
lōge a terra p pñptū terreno-
rū: lucidos sacra doctria: por-
tūz z parcam p mare mundi
hui⁹ nauigātibz oñdentes, de
mū pñ dños non vñqz subdi-
toz qz illis vt diximus mñstri
pstituti sunt: et illos nō debēt
seruos s; filios z pfratres ha-
bere. Sed dñs vñqz mēbro-
rū suoz z vilū z que extrema
sunt tpalium. Nihil em tur-
pius in plato ecclīastico z ni-
hil officio eius adeo incōgru-
ens vt seruit⁹ viciozū, Nihil

Folium

CLI

aut in eo cōuenientius liber-
tate ista ⁊ dñatōe. Interpretat
em̃ maria amarū mare. Ma-
re em̃ debet esse platus. i. cō-
gregatio vt oīa fluentia doctri-
næ ⁊ grarum in ip̃m defluā
et tñ nō redūdet vel crescat in
supbiā. Sicut legī in primo
Ec̃c̃s. Oīa flumīa in mare in-
trant et mare nō redūdat. oīa
etiā flumīa tentationū ⁊ tri-
bulationū in ip̃m intrare de-
bent. ita tamē vt ipse non re-
dundet p̃ impatiētiā aut cō-
sensus seu delectationis refu-
rum. Omnia etiā flumīa ali-
enoz peccatoz in ipsum itra-
re debent per alueos p̃fessio-
num: ⁊ ipse inde nō redunda-
re per contemptū et asperna-
tionem confiteatur: vt nec il-
la infundat in consensitū ob-
probriū et contemptū: nec in
vanam gloriā crescat: aut ela-
tionē intumescat et eozū susce-
ptione: quēadmodū mare ⁊ d̃
tot ⁊ tantorum flumīum in-
gressu: nec in vna gutta redū-
dat aut crescit. Magdalena
p̃o interpretatur magnifica vl̃
p̃munita vel turrentis seu de-
fensibilis: que omnia omni-
no congruunt prelatīs ⁊ ani-

marum rectoribus, nihil em̃
cōueniētiū sedet in corde p̃-
lati q̃ magnanimitas seu ma-
gnificētia, Unde ad Josue
dicit domin⁹ in p̃mo. Cōfor-
tare et esto robust⁹. Nihil em̃
in duce exercitus perniciosi-
tus reperiri potest q̃ pusillani-
mitas, quoniā pusillanimita-
te sua non solum ip̃e concidit
animo: sed etiam oēs bellato-
res deſcit. Debet etiam pla-
tus esse p̃munitus hoc est pre
alijs munitus vel premuni-
tus per scientie clipeus, vt ait
Gregorius, vt et pre ceter⁹ ip̃e
se iacula tentationum ⁊ tribu-
lationum perferat et alios p̃
scientie clipeo muniat. De-
bent etiam turrēſes eſſe: vt in
turre, hoc est in arce: non so-
lum speculationis et p̃uifi-
onis vt ſpeculator in habitet:
sed etā vice ſublimitate ſubdi-
tis ſupeminere: et hūilitate q̃
nihil magis ſplēdeſcit in cer-
uice pontificis lōge ſubditis
ſupeſſe. Turris em̃ in om̃i ar-
ce atq; p̃munitione ſpūali bu-
militas intelligenda eſt, Tur-
renſis ſibi debet eſſe de inha-
bitatōe turris bu⁹ ⁊ turrinus
vt in cōpatōe ſubditi murati

Capitulū

XLII

simpliciter videant. Ipse ꝑo
 quasi turri altitudine eis su-
 pemineat. Sequit̃ (maria ia-
 cobi ⁊ Ioseph mī) Iacobus
 luctator vel supplātor, item
 supplantās festinantē vel sup-
 plātor cōsiliū interpretat. Pre-
 latus igit̃ debet esse mī omni-
 um supplātorū atq; luctatū
 spūalr, hoc est oīm eorū q̃ vel
 strenuitate certandi mundū
 et carnē ⁊ demonia eijciūt. vl
 q̃ astutia sapie q̃si supplāto-
 res vincunt. Itē oīm eorū
 q̃ cum dño luctant̃ et benedi-
 ctioē ab eo iprobitate orōnū
 extorqueāt, sicut Iacob fecit
 se legit̃ in xxxij. Gen. Et oīm
 um eorū q̃ fratresuū p̃mogeni-
 tum hoc est aialem veterē ho-
 minē in seipsis supplantant et
 a possessione q̃dāmodo here-
 ditat̃ deijciūt. Vetus em̃ hō
 ⁊ nouus sicut caro ⁊ spūs fra-
 tres sunt. Sed vetus hō sine
 aialis p̃mogenitus, sicut legi-
 tur in. xv. p̃me ad Ro. Et p̃-
 us quod aiale est deinde qd̃
 spūale, ritā g̃ totā sibi vendi-
 care vult tanq; hereditariā in-
 vnoq; nostrū aialitas, sed eā
 spūalitas p̃bndictioē p̃cipit
 ⁊ aialitatē supplātor Deide se-
 quit̃ (Et Ioseph mī) Quia ma-
 trē se exhibere d̃bet p̃lat⁹ toti⁹
 augmētū ⁊ cuiuslibet crescētis
 spūalr. Ioseph igit̃ interpretat̃
 crescēs vel augmētū, et signifi-
 cat illos q̃ vel in seipsis spūa-
 lib⁹ dimensioib⁹ crescūt in ge-
 neratiōe aliorū sicut doctores
 et p̃dicatores. Sequit̃, (et mī
 filiorū zebedei) zebede⁹ dona-
 tio seu donatus, mater g̃ filio-
 rum zebedei: mater est filiorū
 donationis, filij donationis q̃
 xpo dño donati sunt oēs ele-
 cti accipiunt. de quib⁹ sp̃met
 dicit in. v. Joh. Om̃e qd̃ dat
 mihi pater ad me veniet. Et i
 viij. Rume. de leuit⁹ specialr
 dicit̃: dono donati sunt mihi
 Aduertendū est aut̃ q̃ maria
 d̃r bis, vt duplex amaritudo
 q̃ maxie in p̃lat⁹ esse debet in-
 sinuet̃. Prima est amaritudo
 zeli, de qua d̃r. zelus dom⁹ tue
 comedit me. Scda est amari-
 tudo cōpassiōis, de q̃ apls in
 iij. ad Gal. Filioli mei quos
 itez parturio, ⁊ de vtraq; i. xij
 secūde ad Ro. Quis infirma-
 tur ⁊ nō infirmor, Quis scan-
 dalizat⁹ ⁊ ego nō vroz Simi-
 mlr ⁊ mī bis dicit̃, vel. ppter
 duplicem sollicitudinē quā
 debet gerere de subditis, spi-
 ritualē, ⁊ t̃palē, vel. ppter ma-

trum duplex officiū, pariendi
se3 z educandi In q̄b3 duob3
potissimū cōsistit platoz offi-
cium. Quatuor p̄o noia ma-
gnitudine Jacob3 Joseph et
zebedus q̄tuor insinuāt q̄ ma-
xime q̄rere debēt plati in sub-
ditis. Primū est munitio, s. vt
in loco tuto sint et munito q̄si
in turri. Tpe em̄ belli ad ar-
cē cōfugiendū z in ea solū mo-
do manendū. Secūdū est lu-
cta hoc est strenuitas spūalis
certaminis ad quā docere de-
bent subditos et modis oib3
aniare. Terciū est augmentū
et pfectus spūalis ad qd iugi-
ter horādī sunt. sicut dicebat
Petrus in. ij. prime canonice
sue. Lac inq̄t p̄cupiscite vt in
eo crescatis in salutē. Quartū
p̄o gratitudo est p quā filios
donatōis se recognoscūt z ni-
hil h̄re boni nisi donatum. vt
in arce igit̄ seu turre cōmoret̄
q̄a foris nō est nisi mors atq3
p̄ditio In mōte inq̄t dñs ad
Zoth. xix. Ben. saluum te fac.
Primū cōmendādi sunt sub-
diti vt strenue ac sapiēter con-
tra diabolu dimicent: z aīan-
dī. qd intelligit̄ in iacob. vt ī
donis seu datis crescāt et talē
ta sibi cōmissa multiplicēt qd

intelligit̄ in Joseph. vt totum
diuine donatōis tribuant. s. et
q̄ in arce tuti sūt: z q̄ in luctu
supiores: z q̄ in donis dei cre-
scunt. hoc est: totā securitatez
suā: totum pfectū: totā victo-
riam: soli diuine dñationi tri-
buant q̄ in zebedeo intelligū-
tur. Sequit̄ in p̄bis Bath.
(Et cum sero factū esset venit
q̄daz homo diues ab arimaz
thia noīe Joseph q̄ z ipse di-
scipulus erat iesu) Scdm mar-
cū in. xv. (nobilis decurio) q̄
aut̄ ess3 nobilitas: q̄ ve diuise
Lucas aperit in. xxiij. di. Qui
erat decurio vir bon⁹ z iust⁹:
hic nō consensat p̄silio z acti-
bus eoz: hic accessit ad pilatū
fm lucā z Bath. et pet̄it
corpus Iesu. Marc⁹ p̄o scri-
bit (z audacter introiuit ad pi-
latū) Corp⁹ iesu ecclesia est in
pta mīsteriū q̄ adhuc in cruce
p̄ntis mīserie penitentie z di-
scipline tota pender p̄sica. Jo-
seph p̄o platus quicūq3 est q̄
debet esse ioseph crescēs duo-
bus modis q̄s diximus. Idē
igit̄ ē accedere ad pilatū z pe-
tere corpus Iesu qd ingredi
ad pharaonē z dicere: dimite
te populū meū. z idēz typ⁹ ibi
pharaonis et hic pilati. Hoc

Capitulum

XLIII

igitur est officiū platorū acce-
dere ad pylatū et petere corp⁹
Iesu. hoc est petere ei q̄ret⁹ a
pilato: et hoc in bono sicut su-
pius illud accepim⁹. Quie⁹
autē intelligim⁹ hīc a p̄senti-
bus crīmīs. In malo p̄o pila-
tus ip̄s gerit diaboli et mun-
di et veteris hoīs: et vniusc⁹
iusq; qui seip̄s in cruce p̄ci
suspensum detinet. Ista ḡ de-
bet esse instantia et sollicitudo
platorū obtinere. s. liberatōem
corpi⁹ iesu ab h̄mōi cruce. h̄
est liberatōem eorū q̄ debēt eē
corpus eius m̄sticiū a pecca-
to. Et recte dicitur ab arima-
thia fuisse. Arimathia em̄ in-
terp̄at vigilia donatōis dñi
vel suscitās donū dñi. d̄ vigi-
lia igit̄ donatōis dñi. i. de sol-
licitudine sp̄iali velut ciues et
indigene debent esse plati. nō
debent esse de dormitatōe ini-
q̄tatis. et debent esse suscitan-
tes donū dñi nō iram. q̄ et su-
scitare debēt mortuos ī p̄ciis
vt se offerāt donū dñi. et īpe-
trare p̄lo dona gr̄az a dñi.
Debet esse plat⁹ nobilis decu-
rio. i. nobil̄ in decalogi intelli-
gētia sūl et obseruātia. n̄ debet
esse sic vn⁹ de p̄lo in eis q̄ del-

sūt. hoc em̄ est qd magna ira
sua minat dñs Esa. xliij. Et
erit sicut ppl⁹ sic sacerdos.
Quib⁹ em̄ p̄sunt plati digni-
tatis officio: trāscēdere debēt
et meritis. Dives debet eē p̄-
latus duobus modis. Primo
m̄litudine et magnitudine gre-
gū. vñ. Prouer. xij. In mul-
titudine ppli dignitas regis. et
ī paup̄tate plebis ignominia
p̄ncipis. M̄litudine igit̄ sub-
ditoz debet h̄re fidelū. Und̄
et inter diuitias Job nūerant̄
septē m̄lla ouū. Debet eē di-
ues auri celestis sapie et argē-
ti sacre eloq̄ntie. Dives debet
eē frumētū vīni et olei sp̄ialius
q̄ tātū pplm̄ pascēdū suscipit
Nō em̄ de pauc⁹ granis tan-
ta m̄litudine refici p̄t. Et d̄z eē
discipulus iesu. De scola q̄p̄
pe illi⁹ sola assumēdi sūt recto-
res aīaz: et sub eo vt vsualr̄ di-
ct⁹ debēt incipere q̄ ad magiste-
riū sp̄iale pmouent̄. vñ et ad
pilatū dicit dñs iesus. Inter-
roga eos q̄ audierūt scz disci-
pulos. soli em̄ illi de sacra do-
ctrina et disciplina audiēdi sūt
et interrogādi q̄ eam audierūt
Qd p̄o dicit: occult⁹ p̄pter me-
nū iudeoz: hoc est cōsuetūz

sen laudantiū: ad hūilitatē re
ferendū est: q̄ ppter hūmōi me
tū oēs xp̄i discipulos facit oc
cultos. Qd̄ aut̄ addit Lucas
q̄a erat vir bon⁹ ⁊ iustus q̄ ex
pectabat regnū dei: q̄ nō con
senserat cōsilio ⁊ actib⁹ eorum
paucis v̄bis disciplinatū dñi
cōprehēdit. Doctrina ⁊ disci
plina dñi p̄mū viros efficit.
Sicut ecōtrario carnis prudē
tia ⁊ sapiētia mūdi ⁊ scola dia
bolica puulos. Sapia em̄ et
virt⁹ virū efficiūt. ⁊ scola xp̄ia
na scola est sapiētie ⁊ virtutū
ppter hec clamat sapia in pri
mo Prouer. Usq̄q̄ paruuli
negligit ifannā ⁊c. Deinde fa
cit bonos hoc est dulces ⁊ be
niuolos in alios. Tercio iu
stos hoc est veraces atq̄ fide
les in deū p̄mū ⁊ deide in ali
os. Quarto suspēdit spe ad fu
tura ⁊ auellit a p̄sentib⁹. Dis
em̄ discipulus xp̄i xp̄ian⁹. Pri
mū est vir hoc est robust⁹ i se.
Deinde bonus in alios. Ter
cio iust⁹ qd̄ pōt intelligi disci
plinat⁹ fin vñū modū. Quar
to p̄o spe fix⁹ in celestib⁹. In
ps̄. tū tria tū p̄nere videtur
xp̄iana doctrina. Bonitatem
inq̄ ⁊ disciplinā ei sciaz doce

me. qd̄ est: fac me bonum ⁊ ius
tū ⁊ scientez seu sc̄m̄. in quo
bono sc̄z sc̄ia virilitas est atq̄
robustas. Vñ Prouer. xp̄iū.
Vir doctus est robust⁹ ⁊ va
lidus similr ⁊ spes futurozū.
Scientia em̄ que est vna bo
ni et mali cognitio a fallacib⁹
bonis. i. p̄sentib⁹ quoscū
q̄ illustrat: abducit et abstrahit:
⁊ ad vera que futura sunt
pertrahit et suspendit. Qd̄ au
tem dicitur quia audacter in
troiuit ad Pilatum satis in
nuitur in hoc quia magnifici
cordis atq̄ magnanimi de
bent esse prelati. Unde ⁊ mo
yses arguitur a domino in ter
cio Exodi. p̄ eo q̄ voluit excu
sare se q̄ nuncius iret ad pha
raonem paruitate sua. Quis
ergo inquā sum vt eā ad pha
raonem et educam filios Isra
el d̄ egipto. Et in quarto eius
dem. Iratus est ei dominus
p̄ eo q̄ lingue tarditatē et im
pedimentum allegabat auda
cter ergo eūduz in officiū pla
tiōis ⁊ p̄dicatōis hoc est i exe
cutionez officiū q̄nēscūq̄ dñs
iusserit. Non em̄ est qui time
re d̄beat tñ reg⁹ nūcios! reg⁹
sui lras deferēs ⁊ sigillo regio

Capitulū

XLIII

cōmunitas. *De* sunt sacre lre p qz cōfirmatione z testimo-
nio chrlstus dei patris cara-
cter figura et unago del cruci
appēsus est, z he sunt testamē-
tum quod appēsione tāti sigil-
li z tāti testatoris morte cōfir-
matum est, sicut legi in .ix. ad
Hebre. Autoritate igit tāti re-
gis fretus tāqz autētico sigil-
lo validisqz lris munitus pi-
latus spūales dei nūcius au-
dacter adest: z a pilato illo su-
pno scz iudice corp^o iesu .i. ce-
tum pdestinatorū: vt de cruce
liberet peccati securus petat,
vel a malo pilato sacre exhor-
tatōibz et obiurgatōibz. Quid
em̄ est aliud sermo p̄dicatōis
peccatori cuiusqz pposit^o: qz q
dam dei apud pilatū petitiō.
Putrescit hodie corpus iesu
in cruce pcti, .i. cetus eorū qui
corpus ei⁹ mysticū esse debue-
rant. eoqz desit ioseph q̄ p li-
beratōe eius interpellat, in q̄
apparet negligentia et infideli-
tas p̄latorū q̄ corpus dñi iesu
mysticū tā horribiliter in cru-
ce ista infernali pēdere conspi-
ciūta coruis infernalibz et ce-
teris auibus imundis z feris
depasti vident: z p eius libe-
ratione nō satagunt, z hoc est

qz z ipsi in eadem dānatione
sunt, q̄dū em̄ in cruce ipsi pē-
dent tam diu pendentē depo-
nere nequeūt. *De* pilato de-
terioribz atqz neqzioribus q̄ di-
nūcios in hmōi petitiōe exau-
dire renuūt: cū ille ioseph au-
dierit. *De* illis qui tradūt
dei nūcijs z officiū p̄dicatio-
nis impediunt q̄ z hmōi libe-
rationez de cruce vicz peccati
se opponūt. Neqz em̄ iudei ne-
qz gētilēs opposuisse se ioseph
vel dñici corpis depositiōem
impediuisse legunt. *Ex* autez
pilatus fm *Marcū* cēturio-
nē interrogat: vtz. iaz eēt mor-
tuus: sat⁹ instruit iudices ani-
maz vt non prius deponi de
cruce pnie vl⁹ discipline q̄ ibi
mortu⁹ fuerit vetus iubeant.
Distice p̄o q̄ post mortē do-
min⁹ Iesu corpis eius libera-
tio z a cruce depositio impe-
trat: liberatōem significat gē-
tilis ppli de cruce peccati post
mortē dñi p instantiā p̄dica-
torū. *Qd* p̄o sequit⁹ in verbis
Marc. (quia pilat⁹ iussit red-
di corpus) et fm *Marcū* (do-
nauit ei corp⁹) *Distice* signi-
ficat carnifices spūales, .i. de-
mones q̄si autoritate diuina et
p̄cepto corpus ecclesie degē-

tibus reddituros. et ipm cetū
 pdicatorū q̄si dono illud acce
 pturos. Unde Esa. xliij. Ipse
 aut̄ p̄plus direptus et vastat⁹
 facti sunt in rapinaz. nec est q̄
 eruat in direptōnem nec est q̄
 dicat redde. Et in eo dicā ad
 lone da: et austro noli phibe
 re. Morat⁹ hō oīs penitens
 atq; cōuersus: et se reddit dño
 quia sup̄plus debitor erat. et
 se q̄dāmodo dat dñi ex chari
 tate se offert dño. Aliter pila
 tus iussit reddi corpus. sic et i
 multis instātia pdicatorū cor
 pus obtinet: dñi corpālī tñ h
 est exteri⁹ tñ puerunt. So
 lum em̄ corpus iussit reddi pi
 latus. velut igit̄ carnifices pi
 lati solum corpus reddūt qui
 corpālīs p̄uersatōis sue solaz
 sup̄ficiē et sarpillarīā offerunt
 Abbates hō et priores de aīa
 bus monachorū suorū paz sol
 liciti: iubent de cruce discipli
 ne claustral̄ mira facilitate de
 pont corpā monachorū suorū:
 dñi ea relaxāt ad corpales de
 licias. et hoc q̄dē mīta facilita
 te. Quid igit̄ aliō est iussit ab
 bas vel p̄or vt de cruce disci
 pline h̄mōi v̄l sapie p̄nie in q̄
 corpus tuū pendebat relaxes
 in tuā p̄niscē: nisi q̄ pilat⁹ ius

sit reddi corpus. Qui hō ap̄
 iniq̄s iudices p̄ innocentum
 liberatōe supplicāt: ioseph isti
 us imitant̄ exēplū. Iniq̄ hō
 iudices plerūq; instātia eorū
 iducti: iubēt reddi corpā: retē
 tis sibi facultatibus eorū: ibi ḡ
 veraciter dī Pilat⁹ iussit red
 di corpus: dum nudū innocē
 tem dimittūt. Vñ Job. xliij
 Audos dimittūt hoīes indu
 mēta tollētes. Audū em̄ red
 ditū fuit corpus dñi iesu siml
 liter et in his q̄ corpe solo regl
 oni se reddūt vt vulgo dicūt.
 vere dici pōt Pilatus iussus
 reddit corpus Qui nec corpe
 xp̄iani esse volunt deteriores
 sunt pilato: q̄ saltē iussit reddi
 corpus ad p̄titionē Ioseph.
 Sequit̄ in verbis Joh̄ (Et p
 misit pilat⁹. venit ḡ et tulit cor
 pus iesu) in eodē Jo. Cōgru
 it hoc cenī doctoꝝ et pdicato
 rū: vt ferāt corpus Iesu. i. ecz
 destā. sicut leuite q̄ndā archā
 federis: et vt portent eā. i. sup
 portent eam sicut colūne: et vt
 portent eā patiēdo et cōpatiē
 do. Venit aut̄ et Nicodemus
 fm̄ Joh̄. q̄ venerat ad Iesū
 nocte p̄mū ferēs mixturaz zē.
 Venit inquam vt ei sepulture
 officiū ip̄deret. Nō ei p̄dest

Capitulum

XLIII

spūaliter crucifigi occidi peccatores nisi sepultura eis spiritualis impendatur. Abscondendus enim est vetus homo postquam crucifixus fuerit in fossa humilitatis. Et beati veniunt Ioseph et Nicodemus ad sepulturam domini iesu. Ioseph enim interpretatur augmentum. et nicodemus in cludens iudicio, quia et augmenta sunt penitentium bona opera ut redimat iacturam mali presumptis. Vnde tumuli operi solent super mortuos de terra defossa ut tantum supereminet sepulture tumulus terre circumiacenti quantum inde detractum est perfiditatis sepulchri. Sic bona vita penitentis tantum supereminere debet bone vite preterite quantum de ea detractum est per peccata. Non videtur sepultura esse neque locus sepulchri: ubi circumiacenti terre non supereminet tumulus. Sic non videtur esse vera penitentia ubi preterite bone vite non supereminet opera penitentis. Nicodemus pro interpretatur includens iudicio vel victoriam populi seu victor populus in quo nobis insinuat, quia includendus est vetus homo ut nihil eius appareat. et includendus est etiam novus, includendus inquam quod est per timorem iudicii. Sicut et victoriam populi

seu victor populus adesse debet sepulture veteris hominis. id est penitentia. Non enim expedit intrare sepulchrum penitentia nisi victor populus triumphato et donec victor populus virtutum aduenerit. Sic ergo mors veteris hominis ipsa trinitio: iudicium quod totum operis confessio. ipsa enim reuelatio turpitudinum nostrorum per confessionem: velatio est carum ab oculis dei. fossa pro humilitas. humilitas sepulchri humilitas. petra in quo humilis sepulchrum eriguntur: eiusdem humilitatis soliditas. Sarcofagus humilis? custodia. id est se ipso sollicitudo. hoc enim proprie carnes veteris hominis comedit et consumit. unde et sarcofagus appellatum putatur quasi comedens carnes. Agger terre: totum peccatorum aceruus quem velut onus super se ipse pingere recordationem portare debet. Lapis magnus super impositus? firmitas propositi perseverantie. Epitaphium: mors memoriam: vel iungit peccatorum recordatio. Qui in sepulchro eos quos spiritualiter atque salubriter occiderit et crucifixerunt. id est cruci penitentium affixerunt derelinquunt. Primus septimus opus misericordie quod in Thobia comendatur in. omittunt spiritualis sepultura. id est spiritualis alibi humilis mortuorum. Secundo in

hūaniter atq; inaniter in eos crudelr agunt, feris em̃ anib; infernalib; depascēdos illos et deuorādos nudos ⁊ penitus idēfensos relinquūt. imo qđ deterius vt videt exponūt et etiā apponūt. Debet igit ex terioris cōuersatōis decor q̃si tumulus qđ dā: ⁊ tumulus p̃ter rite mort; horrozē abscondere, vt oīno nībil ei⁹ appareat. Lō pellēd⁹ est etiā penitēs vt mortuū suū veterē scz hoīem sepe liat ⁊ oīno abscondat. Mortuo em̃ nullū spectaculū horribilē et quēadmodū oculis nature exteriorib; mortuo totāl; nībil est ad videndū for midolosius: sic oculis gratie mortuo spūali et morte ei⁹ id est pctō nībil ad videndū horrendū. Horrēdissimū igit de se spectaculū facit qđ se sic mortuū, i. pctōrem oñdit. Quid g̃ dicem⁹ de his qđ pctā sua ostē tant ad glīam ⁊ tanq; laudes suas ea p̃dicāt sūmope studētes vt in hoc spectaculū hoībus se faciāt: nīst qđ mortuos suos circumferūt: vel vt horrozē hoīb; incutiāt: vel quēadmodū fieri solet vt eos ad cōpariēdū seu vidicādū puocēt ⁊ iducāt: quēadmoduz in, xij,

Judicū Leuites vxorē p̃rāā nepharia pollutiōe oppressaz in frustra p̃cidit, et p̃ singulas tribu isrl' singla frustra misit vt eos utiq; ad cōpassionē iduceret ⁊ ad vindictā tāti sceler; p̃citaret. Heu si q̃s oculos oēs plateas mūdi h̃mōi mortuorū cadauerib; stratas ⁊ apertas videret vt vere spūalr illō impletū sit. Posuerūt morticina ser, t. el. vo, ce, zē, ⁊ nō erat qui sepeliret. Per p̃rariū autē sepultura p̃raria ⁊ mors noui scz hoīs accipiet vt fossa siue fouea in quaz sepe sepellēdus ingredit̃ aut resip̃a sicqm̃ male cōcupiscit aut ip̃a p̃cupiscētia mala p̃ p̃sensum igit in foueam h̃mōi maledictā ingredit̃. Sudarium p̃o ipse tenebre ignorantie vel erroris q̃niam eis oculis eius et facies tota velatur vt nō videat. Agger p̃o terre quem sibi superposuit turpitudine est exterioris conuersationis habit⁹ scz et gestus. Vel possumus itel ligere aggerem p̃suetudinē ex illa auctoritate. Difficile resurgit quem moles prauē cōsuetudinis premit. Epitaphiū p̃o habitū incessum reliquamq; p̃sistentiā exteriorē

Capitulū

XLIII

ex illo Eccl̃i, xij. Amicus cor-
poris ⁊ risus dentium ⁊ ingres-
sus hoīs enūciat de eo, l̃q̃s ⁊
qualis sit: quēadmodū epita-
phium. Potest intelligi et aliud
epitaphium infamia, crucē autē
debet habere ad caput et pes-
dem tumuli q̃ xpianā sepulta-
rā spūalem habuit ⁊ initium sc̃z
sue salutis ⁊ p̃sumatiōem dñi
ce cruci attribuat vel vt a ca-
pite intellectus ⁊ cogitationū
vsq̃ ad extremū op̃ez que p̃
pedes intelligimus: p̃nā oc-
cupet ⁊ claudet, i. vt p̃ oībus
agať et p̃ omīb̃ satisfiat. Nō
est autē obliuiscendū q̃tēs de
sepultorē h̃mōi agať cadaue-
ra insepulta excoīcatorē esse: ⁊
morte turpissima damnatorē
et eorū qui amicos nō habent
aut sacerdotes qui extremū il-
lud humanitatis sepulture vi-
delicet eis impendāt obsequi-
um. Aut qđ veri⁹ est iter mor-
tuos mortui sunt, viui em̃ spe-
ctacula mortuorū nō sustinēt
neq̃ mortui feras vel aues vl̃
a se vel ab alijs abigūt. Qua-
liter autē nulli funeris sibi pō-
pam faciūt ⁊ ambitionē sepul-
chri: sepulchra q̃ in sublimi si-
bi extruāt nō solū corporāl̃ sed
put p̃ntem ad locū attinēt ce-

teraq̃ maledictarū sepultura-
rū officia hic ex industria p̃te-
rimus vt ea lat⁹ ex ordie qm̃
memoria mortuorū agit in de-
clamatōnib̃ ad p̃lm̃ siue ex-
hortationib̃ p̃sequimur. Nūc
autē reuertamur ad textū Jo.
quo dicit. (Venit autē et Al-
codemus q̃ venerat ad Iesū
nocte p̃mū ferēs mixturā mir-
re ⁊ aloes q̃s libras centum)
Duarū istarū specierū mirra cō-
seruatiua est, aloes p̃o p̃seruati-
uum sūt ⁊ purgatiuum. In mir-
ra igit̃ sollicitudinē ⁊ cautela;
cōgrue accipimus: q̃ mala q̃-
dem si inferunt nō expurgat
aut eiicit, sed q̃ min⁹ adueni-
ant obsistit. Sic et p̃ntes mo-
lestie mundū qđem ⁊ pur⁹ ser-
uant cor a p̃mibus cōcupiscē-
tiarū ⁊ putredine voluptat̃ et
oīno arcent ⁊ abigunt ⁊ q̃ mi-
nus se ingerunt valde qđem
obsistunt. Lor autē vomitū cō-
fessōis nisi occasionalr laxa-
re nequeūt. Aloe igit̃ qđ vitā
q̃ virtutez obtinet, s. cōserua-
tiua et purgatiua: ⁊ sacra ex-
hortatio ⁊ viuax mortis me-
morā et timor dñi cōgruēter
accipit. Q̃ autē sacra exhorta-
tio p̃seruatiua sūt ex libro sa-
piētie in, xvj. palam est, vbi d̃r

Sermo tuus eos q̄ in te cre-
diderūt p̄seruat. Quātū z pur-
gatiua sūt ibidē dicūt. In me-
morā sermonū tuorū extermi-
nabant. Et in euāgelio mltō
tens d̄r. Eūciebat spūs p̄bo.
Idem dīcīm⁹ et de memoria
mortis. Unde illud Eccl̄i. vii.
In oīb⁹ opibus tuis memo-
rare nouissima tua z ī eternū
nō peccabis. Purgatiua etiā
est. vnde Hieronīm⁹. Facile
cōtēnūt oīa q̄ se cogitat mori-
turū. Cōtēnūt. i. de corde ab-
iicit. z hoc etiā oēs videmus
q̄ dum mors ipsa p̄sentit. vo-
lūtus p̄fessionis adest sentie-
tibus. Unde et q̄b⁹ mors im-
minet maxie p̄sentit. Idē ma-
nifestū de j. Eccl̄i. Timor dñi
expellit pctm̄ q̄si medicina la-
tatiua. Et ex puerb̄is mult̄
locis. s. q̄ p̄seruatiū⁹ sit timor
manifestū est. Prīmū ex. xiiij.
Timor dñi fons vite vt decli-
net a ruina mortis. z ex. ij. Per
timorez dñi declinat oīs hō a
malo. Et i. xvi. In timore de-
clinat a malo. Et in. xliij. eius-
dē. Timor dñi ad vitam. z in
plenitudine cōmorabit absq̄
visitatōe pessimi q̄si a deo cu-
stodita dom⁹ cordis z ad illā
accedere nō p̄mittat pessimū.

Disceri igit debent inuicem
mirra z aloes: qm̄ altera inef-
ficax est p̄ se. Ista igit sūt que
in sepultura corp̄is dñi Jesu
qđ vtiq̄ eccl̄ia adhibere de-
bet Ioseph z Nicodem⁹. i. p̄-
lati z doctores. ppter hoc enī
opuerūt vermes p̄ maiori pte
eccl̄iam dei. q̄ sepultura eius
ioseph z nicodem⁹ nō assunt
q̄ mixturā mirre z aloes adhi-
beant. Nō attēdūt multi pla-
torū dñici corp̄is qđ est eccl̄ia
sibi sepulturā incūbere. z idō
nec mirrā nec aloen p̄parant:
aut si alter p̄parāt non cōmi-
scant. Debent autē de mirra et
aloe misceri libze cētū. nō em̄
quarta pte vñ tm̄ corp⁹ cōdi-
re poterit: neq̄ trib⁹. aut trib⁹
salis granis falliri: maiore pte
in veritate putrescere z a p̄mi-
bus p̄sumi velle vident q̄ de
aromatib⁹ qđ vix eccl̄ia mi-
norī pti corp̄is cōdiendi suffi-
ciat si tm̄ aliqd p̄parāt. s. vt se-
pe dixim⁹ corp⁹ dñi iesu. i. ec-
clesia corpe illo qđ ī cruce pe-
pendit sacratissimo lōge p̄clo-
si⁹ z ipsi xpo dño cari⁹ canib⁹
feris et auib⁹ nō tā expōnisse
q̄ appōuisse vident ad depa-
scendū putredinīq̄ z p̄mib⁹
horribilr z inbūanillīne reli-

Capitulum

XLIII

quisse. Idē p̄fessoribz atqz do
ctoribz dicimus q̄bz debet eē
de penitētibz cōdiciēdis marie
inictura h̄mōi aromatu sum
ma diligētia. Alioqn ip̄os q̄s
occiderint bestijs infernalibz
putrediniqz et vermibz velut
diabolici coci merito vident
q̄scunqz salubriter occiderint
occidisse et ad comedendū p̄
parasse. cū em̄ occidisse vidē
tur mortuos q̄bz eos comedē
dos apponūt. In centenario
p̄o libraz sufficiētia intelligit
atqz p̄fectio h̄mōi cōdimenti.
Quicqd enī aromata h̄mōi
nō occupāt et p̄dūt: putredo
et p̄mes statim inuadūt. et i il
lud bestie infernales statim in
siliunt et incurfant. Aromata
ista nō solū sunt ad p̄uersatio
nē noui hoīs et ad p̄sumptōez
veteris. sed etiā ad toxicū be
stiaz: quēadmodū carnes ani
um aut bestiaz solēt liniri to
xico ad toxicādos et occiden
dos lupos. Ideo et viros san
ctos m̄ltonēs p̄ suggestiones
et tētatiōes mordere formidat
diabolus q̄si mirraz et aloē in
cis tūneat et escā mortiferā at
qz toxicatā eos reputet. Cum
aut̄ d̄r: (q̄si libras cētū) qz i cēte
nario intelligit p̄fectio vsqz

cōpleta q̄ vtiqz patrie ē. addit
ibi q̄si libras cētū: vt silitudo
scz cumlate p̄fectōis: n̄ aut̄ ip̄a
p̄fectio nobis h̄ic q̄reda et ser
uāda insinuet. Silitudo em̄ i
telligit lōge dissilis et a cōple
ta p̄fectiōe oīno remotissima.
Doralr aut̄ sic vnicuiqz fa
ciendū est penitēti. et vnicuiqz
veteri vite mortuoz. Aroma
tibz em̄ istis cōdire se debent.
Unde et bñ d̄r sicut mos ē iu
deis sepelire. Vos em̄ est ve
raciter dei bñficia et mala p̄
pria recognoscētibz qd sonat
nomē iudeoz: se non aliter q̄
cōditos p̄fectōe p̄ p̄fectōe vie
aromatibz sepelire. Egiptioz
et babilonioz. ceterarūqz iser
naliū natiōnū cadauera fetore
sp̄ialis abominatiōis et infa
mie intolerabilē emittūt. et p̄
pter hoc et tot aera sue inhabi
tatiōis inq̄nāt et corrūpunt. vi
ri p̄o sācti odore viuificū: aro
maticāqz fragrantā sp̄ialibz sa
nisqz naturalibz latissime spar
gūt. vñ Gen. xxiij. Statimqz
vt sensit vestimētoz fragrantā
benedicēs ait. Ecce odor filij
mei sic odor agri pleni cui bñ
dixit dñs. Et i Lati. fere p̄ to
tū. Vñce inq̄t florētes odore
dederūt. Et i. ij. et i. vj. Que est

ista q̄ ascendit p̄ def. sic vir. fu.
ex aro. mir. zibu. z vni. pul. pi
gmetarij. Et Eccl. xlii. De
morla iose in cōpositōe facta
est. op^o pigmetarij i oī ore dul
corabit. Figura ḡ maloz q̄ ex
asperat q̄ ibitāt in sepulchris
hoc ē q̄ aspect^o eoz est sic pu
tridoz sanie diffuētuz fetore
intolerabiliū. Alibi em̄ aliō
sunt opa mala ex corruptōe d
pranitate voluntat^{is} q̄ sanies
ex putredine diffuētes. neq̄
vt Job testa hmoi studēt abra
dere. imo fluxu ei^{us} ampli^{us} se in
qnāt z in eo seipsos insanissi
me horribilissimeq̄ volutant
z qd̄ extreme ignominie spur
cicieq̄ est sanie hmoi lingunt
nō solū dū linguaz spurcicijs
suis p̄ iactantiā applicant. sed
etiā dū in eis delectant^{ur}. vñ et
lecatōres a lingendo vulgari
ter dicti sunt. Hi sūt amalech
sanguine lingentes q̄ z sanies
opri p̄mibo i sepulchris iacēt.
sicut legi^t in. xliij. Esa. Sub
ter te sternet tinea: z opimetū
tuū erūt vermes. hoc est culci
tra eius. z hoc ei^{us} cooptōriuz
Non bene p̄parati sunt in ci
bis dñi z nō mirū si eos abo
minat et a mensa sua repellit

dñs q̄z aspect^o spūalibz ocul^{is}
lōge intolerabiliōr est q̄ siliu
dines q̄s nūc dixim^{us} corpales
corpaliū ocul^{is} ēē possint. Q̄
aut sequit^{ur} in p̄bis Jo. (Ac
ceperūt ḡ corp^{us} iesu z ligauerūt
cū lintheis z cū aromatibz)
Pro q̄ math. z mar. z Lu. hñt
(syndones sic mos ē iudeis sic
sepelire) Recte dñr ligauerūt euz
lintheis. Pro q̄ aliū hñt. iuol^u
uit syndone. qz ḡ in lintheis p̄
pter candorē z labores multi
plicē pducendū ad illū p̄utes
purificatiue. i. q̄z studiū z la
borz officiūq̄ est pctōz in q̄na
mēta diluere merito accipiūt
Recte dic^{ti} ligauerūt eū lintheis
qm̄ hmoi p̄tutibz nō solū dñs
luit oīs seculētia vicioz z ab
stergit: sed eis velut funibz ve
tus hō ligat^{ur}. vt nec ambulare
nec se mouere p̄tra nouū ho
minē possit. De em̄ virtutes
vincula sapie p̄rie dicunt^{ur} i. vj
Eccl. de quibz ibi dñr. Et vin
cula illius alligatura salutar^{is}
et itez: ne accideris in vincul^{is}
illi^{is}. Quia p̄o ad lram ligatio
hmoi facta ē vt aromata cor
pori dñico circa ipm corp^{us} ar
u^{is} strigerent^{ur} z eide p̄ssi^{is} ad he
rerēt ne. s. aromata dispgerēt
et inuacuū essent apposita: me

Capitulū

XLIII

rito in lintheis putes ille cō-
gruētius accipiunt q̄ ceteras
nobis arti⁹ astringūt atq; cu-
stodūt: q̄lis est amor ipse vlr
tutū: dei iimor: z circūspectio
nis sollicitudo: ptes discipli-
ne: ois zelus scūs: specialr ta-
mē pudicia z innocētia lin-
theorūz noīe intelligi solent. z
hoc vident sonare p̄ba Da-
thet q̄ dicit (Inuoluit illud in
sindone mūda) Hec est sindo-
nis illa de q̄ legit in vlt. Pro-
uer. Sindonē fecit et vēdidit
mulier fortis q̄ dei sapia intel-
ligit aut ecclia p̄mitua. Sin-
donē q̄ dē fecit z netrix textrix
optima. hoc em̄ cōgruit mu-
lierib; nere et texere saltē vnō
sibi vestes lintheas faciāt in-
nocēcie. s. z pudicie: cogitan-
do. s. nere deliberādo z p̄siliā-
do ordiri: operando texere: re-
tractando et decorādo rugas
re simul z cōplanare sindonē.
Vemulieri q̄ de tota neatura
sua atq; textura verecūdioza
sua saltē opire nō pōt. Hu-
iusmodi autē sepulture p̄sonat
nostre sepulture modus: q̄ p
sindone sudario corpora mor-
tuoꝝ nostroꝝ inuoluim⁹. aro-
mata p̄o nisi magnatū corpū-
bus nō adbibent. Sine igit

honore sepelit^r z ad extremus
artissimūq; paupertatis dedu-
ctus est q̄ nec tantū habet de
panno lineo vt vulgo dicit^r q̄
corpus suū in morte opire va-
leat. Sudariū em̄ est quo ni-
hil ampli⁹ nisi fortasse aroma-
ta de tota diuitiaz suaz opu-
lencia z magnificētia secū de-
ferūt de vita ista magnates ni-
hil min⁹: nihil mi⁹ pauper: ni-
si q̄ vt diximus extremo pau-
ptatis angustati: cū ignomini-
ose z pauprimq; mortū spūa
liter neq; iudeoꝝ more sepelit^r
q̄ sindone mūda z sudario cā-
dorū non inuoluit^r z lintheis
cū aromatibus vt dixim⁹ nō
ligatur. Hac sindone munda
inuoluendū est totū corp⁹ Je-
su misticū. q̄ tandē cōmutan-
da est in byssinū cādidū ac re-
splendens glie: z nūc etiā no-
mē illō retinet sicut legit Apo-
cal. xix. Datū est illi vt cooplet^r
at se byssino cādenti z splendi-
do. Byssina em̄ sunt iustificas-
tiōes scōꝝ. Hicodem⁹ q̄ et io-
seph docere vident^r corpū dñi
co qd̄ est ecclia: aut ipa oblita
ē nēdi terēdiq; byssū artificiuꝝ
p̄ maiori pte. Appent ei p̄cū-
dioza ei⁹ iuxta dñi cōmīatōez
i Esa. z iere. z ezech. vñ ezech.

xvi. Derelinquēt te nudā ple-
 namq; ignominia ad nenduz
 stupas z sordes araneaz to-
 tā fere se dedīt q̄ dignis regis
 nec etiā p̄trectāda essent, auz
 em̄ z bīssum nere z p̄trectare
 tāte regine decet digitos, Nō
 est ligatum hodie corpus dñi
 iesu lintheis in pte illa, sed fu-
 nibus q̄b; distrahat ad pati-
 bulū, de quib; legīt in. v. Pro-
 uer. Iniquitates sue capiūt im-
 pium z funiculis pctōz suoz
 q̄sq; p̄stringit, ligatū est p̄ fa-
 sciculos p̄iurationū: cōspira-
 tionū: pessimozūq; fauoz atq;
 cōsensionū. Possumus z il-
 lud dicere qz dissolutum est z
 ideo disp̄sa aromata: dirupta
 vincula z pudiciēie innocēie
 q; sindonis sublata. Ideoq; i
 locū aromati spūaliuz, i. p̄tu-
 tum putredo z p̄mes irrupe-
 runt. Desunt em̄ manifeste sa-
 cerdotes hodie corpi dñi Je-
 su: deest cōdimētū: deest sepul-
 tura. Si em̄ de sepultura cō-
 templatōis illud interpretari li-
 beat: recte p̄gruit inuolutam
 esse sindone munda quā dixi-
 mus ligatā lintheis: conditā
 aromatib; q̄ sanctuariū sc̄ptu-
 re tēplūq; cōtemplatōis igre-
 dit, in quib; tria nobis virtu-
 tum officia effectusq; mōstrā-
 tur. Sūt em̄ z vestes qd̄ i sin-
 done signat, et hoc ad subsidi-
 um, ad p̄sidiū vt arma p̄tectō-
 nis, ad decorē et ornatū vt ve-
 stis nuptial: atq; festiua, Iste
 em̄ triplex vsus vestīū triplex
 q; comoditas: illis ligamur.
 Sunt em̄ z vincula captiuo-
 rū z ligature vasoz vt varios
 liquores ḡraz p̄tineāt, Sunt
 z alligature vulneratoz, Pro-
 pter qd̄ dicīt in. vi. Eccl̄. In
 vinculis illi? alligatura salu-
 tatis, Sunt em̄ nō solum sa-
 nitas sed etiā medicamentuz
 vulnerū z morboz, Tercio
 loco dicīt cum aromatib;, q̄a
 sūt z aromata virtutes et hoc
 ad p̄dimentū puritatis et cō-
 seruatōis: ad suauitatē odo-
 ris atq; saporis: ad vtilitatem
 sanationis, Hi q̄ppe sunt tres
 vsus aromatz, Signant et
 alia tria in tribus his, Spo-
 liati em̄ veste innocēie p̄ pec-
 catū ade vt ostendit in. x. Lu-
 d̄ illo q̄ incidit in latrones: p̄
 pter spoliatōem seu nuditatē
 indigni? inuolutione sindo-
 nis: p̄pter anialitatis furiosita-
 tem sapie vinculis, p̄pter vul-
 nera z corruptionē virtutum
 aromatib;: ad p̄dimentū, i.

Capitulum

XLIII

odoris et medicinā. Sindo-
ne igit inuoluendus est corp⁹
iesu misticū. i. ecclia: vt decore
exterioris ornat⁹ et interioris
deo et hoib⁹ placeat. Ligāda
vnitate charitatis atq; cōfor-
mitatis: vt eā nec heresis nec
scisma nec dissensio diuidat.
Lōdienda aromatib⁹: vt sani-
tate valeat et dei narib⁹ et pala-
to redoleat et sapiat. et hoc silt
ad vnāquāq; fidelē aīam refe-
rīt⁹. Morat⁹ etiā aliter sin-
done mūda corpus dñi Iesu
inuoluimus: cū sacramētū al-
taris cōicantes tota puritate
cordis illud suscipimus: epu-
lantes in azimīs sinceritat⁹ et
veritatis. Cum lintheis ipm
ligam⁹: dū sincero timore ca-
stisq; desiderijs nos ei alliga-
mus atq; tenaci⁹ inheremus
sicut illa dicebat in Cant. viij
Tenui illū nec dimittā. Aro-
matib⁹ cōdim⁹ dū vel sic con-
diti illuz suscipimus. vel dum
oīm grāz aromata in ipsa el⁹
pceptione spūalr sentimus at-
q; picipim⁹: q̄ bene aromatib⁹
cōdit qñ simul oīm p̄tutū sa-
por atq; suauitas cū eo p̄cipi-
tur et in eo p̄cipit. Est em pa-
nis oīm delectamentū et oīm
suauitate saporis habens. vt

legit Sap. xvj. Quid aut ali-
ud intelligi pōt oē delectamē-
tū et oīs suauitas saporis in il-
lo nisi oīs grē suauitas spūal.
Vel pōt sindonis referri ad
gratiā qz nutrit oīm grāz. vt
dicit i. xvj. Sap. Nouellos ad
huc et teneros partus inuol-
uit ecclie ligatura ad doctri-
nā. Unde Eccl. xij. Compe-
des in pedib⁹ stulto doctrina
et q̄si vīccla manū sup ma-
nū dexterā. Aromata p̄o opa
sunt discipline q̄bus et putre-
do corruptiōis abstergit atq;
cōsumit et vermes viciōz ar-
cent. Hoc em est vnum et so-
lum discipline studium et offi-
cium scz contra fomītē nostre
corruptiōis et vicia que de ea
oriunt bello implacabili plā-
ri. Sequit in verbis Johan-
nis. (Erat aut in loco vbi cru-
cifixus est ortus) Distice or-
tus iste ecclia est in qua ipse i-
tegre. i. cum mēbris suis cru-
cifixus est spūalr. Ipse q̄dem
psonalr quo ad vetustatē pe-
ne. mēbra p̄o eius vniversaliter
quo ad vetustatem culpe.
Ibi g vbi ortus p̄clusus et or-
tus voluptat⁹ atq; paradysus
terrestris est: crucifixus ē dñs
Iesus. qz ortū illuz irrigatōe

sui sanguis fecundauit. **Do-**
 raliter po quia xps dñs vt ab
 initio diximus in ipsa passiõe
 in eis q̄ ad passiõe punet ty-
 pum gerit penitẽtis z pctõis
 Recte dicitur erat in loco vbi
 crucifixus est ortus: qz vbi cū
 qz p imitationẽ crucifigit qd
 est p pñiam aut disciplinā est
 ortus, sicut dicit̄ Esa. li. **Do-**
 net desertū eius q̄li delicias z
 solitudinẽ eius q̄li ortum dñi
 Desertum est q̄ppe z solitudo
 miser pctõr anteq̄ sp̄as z tri-
 bulos z vrtieas vicioz de eo
 velut fossorio penitudis de-
 agricola auulserit anteq̄ om-
 nia ligna paradisi: ligna. s. do-
 noz atqz virtutū in eo planta-
 uerit anteq̄ oī decoze z fragu-
 tia floz sp̄aliū vernātilimū
 illū z deambulatōe dignū ef-
 fecerit. De hoc eodẽ eiusdem
 lviij. Et eris tu q̄li ortus irri-
 guis cuius nō deficiūt aque
 cum pus dicere posses **Ania**
 mea sicut terra sine aqua tibi.
Et iter. Cant. iij. Ortus cō-
 clusus fons signatus: emissio-
 nes tue maloz punicoz cum
 pomoz fructibus. Vel p cō-
 trariū in omni loco in q̄ cruci-
 fixus est cruce peccati in q̄cū
 qz eoz qui mebra eius esse de-

buerant: ortus est vane volu-
 ptatis. Quẽadmodū em̄ vbi
 cunqz vetus homo crucifigit
 molestie sunt: sic z vbi nouus
 homo crucifigit delicie sunt.
Maxime em̄ delicias nouus
 homo crucifigitur et occidit.
 Unde z adam in ipso paradī-
 so voluptat̄ patibulo pecca-
 ti affixus est: z prim⁹ angelus
 in paradiso q̄ddaz naturalis
 felicitat̄ supbie sibi erexit pa-
 ribulū. Hoc igit̄ ita vt h scri-
 ptum est scz qz in loco domi-
 nice crucifixionis erat ortus:
 vt nos a presentibus delicias
 scripta deterreat: z in orto hu-
 iusmodi vel iuxta ortū qd ma-
 gis litera sonare videtur pec-
 cati patibulum aut eternoz
 suppliciorum esse insinuet. qz
 ergo expauentaculum domi-
 nice crucifixionis z passionis
 in huiusmodi orto, vel prope
 illum electum esse ad nos in-
 de absterredos scriptura hic
 edocet. Possumus tñ intelli-
 gere ortum istum eternaz de-
 liciaz qui a deo p̄pinquus est
 dñice passioni vt nihil omni-
 no interesse possit. Nō solum
 em̄ ipse psonalr absqz vlla re-
 mēoratōe d̄ cruce itroire po-
 tuit i illū, sed et iter cruce pñie

Capitulū

XLIII

ad illum deo oīno nīhīl inter
est vt de ipsa cruce pñe absq;
vllō medio pateat ingressus.
neq; em̄ inter crucem pñe et
illū medius est ignis purgato
rius qui potius pñe hic ince
pte est pars atq; suppletio. et p
pter id solus expurgāndus cre
atus atq; succēsus qđ hīc pe
nitentia incepta et inēpleta nō
diluērit. bene ergo dīr qđ vti
q; cogit litera qđ ī loco vbi cru
cifixus est erat ortus: large et
ample locū intelligēs: vt non
solum caluariam cōprehēderet:
sed et ortum caluarie vt ex
litera apparet. Distice sō lo
cus in quo crucifixus est sina
goga intelligit et pccōr fm̄ sta
tum pccōr iusticie. Morali
ter in illa erat ortus magnus
et copiosus electōr atq; fideli
um cētus. Similit̄ et in pecca
toze erat ort⁹ anteq; in illo spi
ritualiter: in illa sō personali
ter xps dñs crucifigeret. nūc
autē versa est in desertum: et ille
in solitudine. sicut plane dicit̄
in. ii. Jobelis. Quasi ort⁹ vo
luptatis terra coram eo. i. añ
aduentū eius diaboli scz et p⁹
eum. i. post aduentū eius ztrā
situm p eā quasi solitudo des
erti. et hoc est quod dicit in p

mo eiusdem. Posuit vineam
meam in desertū et ficū meuz
decorauit: et vbi dicebat p
us filij dī viuēdī: nunc: plebs
mea vos: sicut et in ecclesia. p
maiori pte dici potest hodie qđ
de orto voluptas: versa est in
caluariā. i. in locuz dñice cru
cifixionis dum in ea spūalr qđ
tidie xps dñs crucifigitur: vt
sepe iā diximus. (Erat in orto
monumētū nouuz in quo nō
dum quisquā positus fuerat)
quod Lucas vocat (excisum)
Darcus (excisum in petra):
Monumentum autem et se
pulchrum idē esse nemo du
bitat. sed sepulchruz a sepeliē
do. et monumentum a monē
do siue ab eo qđ est māmī.
quia scz spectātes de fine suo
ammonet et de sepulci vita p
terita facit eosdem memores.
Iam autē ptransiim⁹ de hoc
et diximus quia sepulchrū ip
sum pccm̄ est. Sepulchr⁹ qui
dem noui hominis nō qđē in qđ
quiescat. sed in qđ vermībz vis
ciorum depascit atq; cōsumi
tur. imo tam totus absump⁹
est ita qđ nīhīl deo appareat nī
si cinis. Vñd in. xj. Sap. Li
nis est cor eius. Cinis autē nō
est nīlī. vestigium et reliq; pu

trefactōis et incēdij. fm igitur
hūc modū bñ dgruit morali i
telligēte q in orto erat monu
mentū. In orto em vane vo
luptatis sepulchrū est mortu
arū aīarū scz pfūditas in qua
putrefiāt et dsumant. Nec sūt
sepulchra cōcupiscētie q fue
rāt filioz israel in deserto vna
ex māssionibz. Alio mō in orto
eterne voluptatū sepulchrū in
telligit opulēte qētis atqz secu
re receptaclm. Vtrūqz tñ isto
rū monumētoz dī nouū. Il
lud qdem: qā ibi noua sūt oīa
ppter vltimā elōgatiōez a fine
et morte oīqz defectu. illud p
ppter adinuentionē et mōstru
ositatē. pcm em oē adinuēcio
est et monstz. Opa em nature
et grē antiq poti⁹ eē vident ex
qdā mō. vñ in. j. Ero. Surre
xit interea rex nouus sup egi
ptū q ignorabat Joseph. rex
scz factici⁹ atqz fictici⁹. Vnus
em est rex natura et stitate. cu
ius regnū: regnum est oīm ele
ctoꝝ. Adinuētiō igit reges
atqz factici⁹ et iō noui q nō na
turales sūt. Antiqssim⁹ em et
pīm hōmōi regū diabolus ē q
tñ sibi rex nou⁹ dī. Silr et i. vj
Jere. legit Interrogate de se
ni⁹ antiq⁹ q sit via bona. qī

noue et adinuēte vie non sint
bone. Q aut dicit in q nōdū
qfz posit⁹ fuerat) Ad hoc ip
sum referendū est. Vel iō qā
vnusquisqz dcpie sue sepul
chrū imo dcpiaz sepulchra
de qbz legit in. xxxij. Rume.
sibi excidit. et hoc in petra du
ricie sue siue obstinatōis. que
petra. s. sola diuina virtute con
fringit. Qm aut p Joseph q
corpis dñi iesu qd est ecclesia
liberatōem de cruce pcti sumt
et pñt miserie: ab illo sūmo pi
lato impetrauit: xps dñs accē
pit merito et p ortum paradys
celestis intelligit: in q et monu
mentū hoc est abditū abscon
ditūqz qētis et securitatis rece
ptaculū sinagoge q ad forinse
cam electōem atqz vocatōem
qsi pprio corpi parauerat. sed
ecclesiam qsi corp⁹ alienū: s. tñ
suū p charitatis vnionez effe
ctū: in illo sepelit hoc ē a pñti
vita et ei⁹ tumultibz atqz turba
tionibz abscondit. Q aut in pe
tra illud excidisse dicit intelli
gēdū est in petra vtiqz eterne
soliditatis. exciso pō ad diffi
cultatē nre excisionis in lapi
des viuos in structurā dñici
edificij referēda ē. Quādamo
dū igit idē est pñs seruitutez

Capitulum

XLIII

z essentiā edificare nos domū
dño et edificare nobis domū
in celis nō manufactam: licet
ratōe diuersum Sic idem est
nos excidere lapides: celesti
edificio aptos, z nobis in pe-
tra eterne soliditatis hmōi re-
ceptaculū qđ sepulchrū qđez
dicit veteri homi licet fm ve-
ritatē p̄clari atq; magnifici sit
regni solium. Sepultura em̄
qđam videt esse mortis p̄fir-
matio z aditus regressiōis ad
vitā: p̄petua z insolubilis ob-
clusio, qđ totum cōgruit rece-
pioni in celeste illud solium.
Unde tūc primū implebit il-
lud apli in, xv, p̄me ad Cor.
Absorpta est mors in victo-
ria. Est enim hmōi sepultura
extrema z p̄summata mortis
abolitio. Unde z, xj. Apoē,
Et absterget de^o oēm lacrimā
ab ocul^o cor^o z mors vltra nō
erit neq; luctus neq; clamor
qđ p̄ma abierūt. Sic em̄ mors
mortis culpe est ipsa: cōtritiō
siue iustificatio, z vite sp̄ualis
generatio est ipsa ḡfe infusio:
erit ex p̄portione ip̄a glificatio
mortis sepelitio. Doralr̄ at
monumētū excisū i petra de qđ
supi^o locuti sumus iō dicit de
ipso statu iusticie, qz petra sta-
bilitas ipsa z fortitudo virtu-

tis accipit, vñ Apoē, xv. Se-
ptem angeli exeūtes de tēplo
z habētes septē plagas vesti-
ti lapide mūdo z cādido, scri-
bunt inde, et illud in p̄s. dicit
Et statuit supra petras pedes
meos, hoc est: in ipsa iusticia
stabiluit affectus. Si p̄o de
sepulcro cōtemplatōis illō in-
tellerimus: ortū hmōi scri-
pturā: mundū celestē paradisu
accipe poterimus. Virtus em̄
vñ oīa virtutū z semia vl^o gra-
mina vel genimina colligunt
sacra scriptura est sicut aperte
apparet ex, xxiij. Ecē, p̄ totū.
Et mūdus ager vel ort^o de qđ
dicit in p̄s. Et pulcritudo agri
mecū est. Et ort^o celestis pa-
disus: siue fidelis aīa celestis
paradisus accipit: p̄tutum ar-
boribz cōplātat^o siue tota ec-
clesia: vl^o militās vl^o trūphās.
In his ḡ z circa hoc studiū
cōtēplatiū est qđ sepulchrū
vocam^o: in qđ se abscondunt a
turbiniō sollicitudinū p̄ntiū
et velut in sepulchro q̄cte pla-
cidissima soporant tanq; mor-
tui exteriorū actionū tumuli-
bus qđ oēs sancte et diuine cō-
tēplant. Qđ aut in petra exci-
sum dicit difficultas laboris qđ
locus hmōi q̄des apiat^o z acq̄-
rat in hoc ostēdit. Quasi enī

excisio intellectus seu sculpeo
et malleo in profundis scripture
viri prelatiui multis disputa-
tionum et meditationum quasi mal-
leatoribus et penetratoribus sibi se
pulchrum detis homini effodiunt.
Ioseph autem et quicunque spiritualiter
crescentes atque perficientes non nisi in
orto que caluarie contigua est mo-
numentum hoc est locum detis et
abscissionis. Locum autem calua-
rie et domice crucifixionis superi-
us prelatum interpretati sumus: cui
per statum iusticie ecclesia contigua
est. et quemadmodum per caluariam
et de caluaria ingressus est cor-
pus domini in ortum et tandem in se-
pulchrum. sic per prelatum est ingres-
sus in ecclesiam et tandem in con-
sumptionem et absorptionem ipsius
mortis que est sepultura: et est locus
sepulchrum mortis. Bene etiam
congruit ut caluaria orto scri-
pture sit contigua. Prophecia
enim obclusus est sacre scriptu-
re aditus et prelatio septura
tanquam excidat denegata do-
nec per prelatum reconciliari fue-
rint atque purificati ingressu il-
lo digni merito habeant. Sed
et quod in caluaria non est sepulchrum domini
imo translatum in ortum et deinde in
monumentum: tres illos progressus
vique perfectus signat elcōz. quod per prelatum
est ipsa passio habet domice passio

nis imitatio: prelatum scilicet. Secundus
est in ortum translatio. hoc est sta-
tum fructificationis iusticie transla-
tio. In prelatum non tam studeat fru-
ctificationi et secundum bonorum
operum que extirpationi malorum fru-
ctuum et radicem. Postmodum pro
illud in orto tegit imo ipse que pe-
nitebat ortum irriguere efficitur sic
diximus. velut iter arbores igitur
electorum vita in secundum statu fru-
ctificat. Tercio pro ad prelatum vita
vigilie receptaculum assumit et
abscidit. Secundum ea que prelatum
caluaria mundum iuxta ecclesiasti-
ca: monumentum in orto claustral-
vita: quod monumentum fere prelatum est
in caluariam accipit. Qui enim in
illa sepulti et abscidit latere de-
beret iam quasi forensi platea illam com-
mutauerunt Forensis platea se-
cularis puerfatio est. Et si quod illi
sint claustrales per maiorem partem que
exaspantem tamen illi que ibi habitant in se-
pulchris: nisi sepulchra per prelatum ac-
ceptum. Tertium est homini monu-
mentum per maiorem partem quod orto. In
terdictum videtur claustrale cimi-
terium cum pauci ibi hodie sepe-
liri velint aut forte non esse ibi
cimiterium: cum ibi mortui se-
pulturam non nisi per paucos eli-
gant. et si qui ibi sepeliuntur
terra tamen non sustinet sed
eos non multo post reuomit.

Capitulū

XLIII

quē admodū dicit de terra p-
missiois. Donec euomat vos
terra. In q̄ apparet q̄s abomi-
nabiles sint in se q̄s sepulcra
hūmōi euomūt tanq̄s abomia-
tiones: ⁊ mare spm̄. i. mūd⁹ tā-
q̄s mortuos a se reijcit. Vñ-
dus em̄. eos abominat quē
admodū et mare visibile mor-
tuos ad lit⁹ reijcit. Quales igitur
sunt q̄s et terra euomit et
mare reijcit. Si monumentū
est in orto isto: p̄ maiori parte
vacuū est et demones circa q̄
dē monumēta inhabitāt non
aut in monumētis. sic ⁊ isti cir-
ca claustrale obseruatōem in-
habitāt q̄ ad exteriora. sed eā
ingredi sūmope declināt. Il-
lud aut qd̄ dicit in q̄ nōdū q̄s
q̄s positus fuerat receptaculo
celoz congruit. Sequit in ver-
bis eiusdē Job. (Ibi ḡ. ppter
parascenen iudeoz q̄a iuxta
erat monumētū posuerūt Je-
sum) q̄s ppter horā vespertinā
p̄bibi sunt spm̄ lōgius effe-
re ne solēnitati sabbat dero-
garēt. Posset aut̄ intelligi per
p̄trariū qz iudei qd̄ē xpm̄ do-
minū crucifixerūt p̄ q̄s signa-
ti sunt illi q̄ vitā gr̄e in se vñ in
alijs abolent ⁊ q̄si a visib⁹ su-
is ⁊ alioz illū abscondūt. Dico

lectionib⁹ istud congruit. sed tñ
magis p̄p̄iā adiicem⁹. Sab-
batū em̄ in q̄ nō licebat corp⁹
remanere in cruce seriatōez si-
gnificat a seruilib⁹ opib⁹ q̄ to-
to tpe vite hui⁹ nobis iniun-
gunt. Est ḡ dicere ppter para-
sceuen. i. festiuitatē veris iude-
is ⁊ spūalib⁹ iminentē: posue-
runt Iesū in monumēto hoc
est veterē hoīem iam in cruce
pn̄e mortuum in sepulcro ve-
lut carcere p̄petuo reclusū.
Recōdendus em̄ et recluden-
dus est ver⁹ hō quē admodū
serpens occisus ne pateat ac-
cessus ad eū alijs serpētibus.
Serpētes em̄ se inuicē susci-
tare dicunt tactu cuiusdā her-
be. sic ⁊ veteres hoīes q̄ ⁊ ser-
pētes sunt ⁊ serpētici ⁊ geni-
mina viparum alioz accessu
atqz p̄sentia in vitam mortife-
rā suscitant. ppter hoc ergo pa-
raseuen. i. p̄p̄ationem q̄. i. ad
q̄etē hūmōi eternāz veri iudei
se p̄parāt veterē hoīem reclu-
dūt. Illo em̄ non recluso q̄etē
vtriqz nemo derogat. Illō at̄
attēdendū est qz in triduo isto
dn̄ice passiōis sepulture ⁊ re-
surrectōis solus dies sepultu-
re et q̄etis p̄fec⁹ fuit. Dies pas-
sionis imp̄fectus ⁊ dies q̄etis

quietis integer et diminutioes (Et aduoluit saxū magnū ad
 nō habēs, dies hō resurrectō hostiū monumēt) Moralt
 nis nō habuit nisi diluculum ter saxū magnū q̄ veteris ho-
 siue mane, et hoc est: qz p̄ntiuz minis sepulchrū claudīt: et ne
 molestiarū miseria et ipsa p̄na exeat et resurgat p̄hibet: firmi-
 tās est et fortitudo boni p̄posi-
 ti de nō relabēdo, qd saxū ma-
 gnū dī, qz magna debet eē fir-
 mitas hec et fortitudo in peni-
 tentibz. Si aut saxū istud ad
 hostiū monumēt aduolutuz
 nō fuerit: qd aliud q̄ liber exi-
 tus et apt⁹ ei relinquit: et liber
 ad vomitū regressus, imo nō
 solū sepultus non est ver⁹ hō
 in talibz, sed vir etia letaliter
 vulneratus. Nā ver⁹ Ioseph
 nec in suo monumēto sepeliuit
 hmōl mortuū. Et mort⁹ ē etia
 vt honorat⁹ mortuis atqz no-
 bilibz sup̄imponat lapis ma-
 gnus: nōnunqz cū epitaphio
 sup̄scripto. Qui hostiū monu-
 menti aptū relinquit p̄culdu-
 blo mortuū suū exponit furi-
 bus q̄ mortuoz insidiant spu-
 rijs et etia feris et auibz. Pōt i-
 telligi saxum magnuz et lapis
 xp̄s dñs. de q̄ in. xxi. sup̄. Qui
 ceciderit sup̄ lapidē istū p̄frin-
 get. sup̄ quē hō ceciderit con-
 fringet eū. Et in ps. Lapidēz
 quē reprobaueūt edi. zc. Hic
 ē lapis et custos mortui et exi-

Capitulum

XLIII

tus eius phibitor: ponendus est in ostio monumēti. i. in ipso intellectu vel cogitatione per timorem. et sic tam mortuum custodiet quam exire etiam phibebit. Per contrarium ergo in malo sepulchro saxum magnū aduolutū ad ostiū: duricia est obstinate voluntatis. Scdm hī igit iuxta mysteriū verus Ioseph id est xps dñs saxū magnum aduoluit ad ostiū monumēti dum firmitatē et fortitudinē largit sancti ppositi. Valum pro lapidem. i. duriciam obstinationis aduoluit. i. aduolutum ostendit. Potest et intelligi lapis magnus difficultas spūalis resurrectionis que est exitus de monumento peccati: quem ipse et verbis et factis electis suis reuelauit. In sepulchro pro ptemplationis lapis aduolutus ad ostium monumēti difficultas intelligendi et duricia nostri intellectus accipit. Iuxta mysteriū pro in populo iudeorum ceterorumque phidia obstinatorum quorum ceteris oīs in monumento peccati pclusus est: lapis siue saxū magnū aduolutus est ad ostiū monumēti hūmāni: quod et lucē fidei ad eos illustrādos ingredi non

patit et eos inde exire phibet. Et lapis iste nihil aliud intelligit quam pīnacia infidelitatis et indurate consuetudinis male duricia. Unde et tpe dñice resurrectionis p pueris iudeorum in pte et gentium in maiori pte vel ex toto fere cātat ecclesia Lapis reuoluitur est ab ostio monumēti. Angelus em̄ dñi descendens de celo. i. grā deluorum p aduentēs quod dei voluntatē nobis loquitur interiorem. et illa in nobis implet et exequitur vt vere dei angelus. i. nūcius saxū hūmāni reuoluit ab ostio. quia duriciā omnem atque difficultatē sustulit seu abstulit ab ingressu cordis in virosque populo. Distice etiā aliter corpus dñi iesu quod ē ecclesia sepultum a ioseph quod est excisus in petra sicut expositus: lapide aduoluto ad ostiū hūmāni monumēti exire adhuc phibet ad glāriam. quia p multiplicē duriciā atque difficultatē introire habet ad illas. Propter pba inquit labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Duricia ista viarum lapis est et saxū magnū p quod necesse hnt exire de sepulchro susticie et introire ad gloriā. nō em̄ fuit amoris lapis ab ostio monu-

menti vt resurgēti dño viā fa-
ceret z egressū pāderet. s; clau-
so penitus monumēto de illo
resurgēs pdiūt q̄si p ipm lapi-
dē exiisset. Nō detinet cor-
pus dñi Jesu qd est ecclia sa-
cum magnū in sepulchro su-
sticie aduolutū ad ostiū illius
id est n̄ p̄hibet ipm egredi du-
ricia viarū dñi que egredien-
tibus trāsēda occurrit. sciūt
em̄ qz p multas tribulatiōes
oportet introire in regnū celo-
rū. sicut legit in. xiiij. Actuz.
Et sciunt gladiū flāmeū atqz
versantē positū esse ad custo-
diendā ianuā paradisi et viā li-
gni vite. vt legit in. iij. Benef.
Qd q̄ facile exiūt de monumē-
to claustral' puerfatōis mor-
tui hmoi nri ipis. imo qz diffi-
cile in sepulchris teneri pos-
sunt. Veraciter em̄ dici p̄t de
eis qd vulgo dī. quia nec sera
nec vectis nec clau' nec gum-
phus nec clauis ibi eos tene-
re pōt. ex q̄ apparet nō ibi eos
sepultos tanqz mortuos s; po-
ti' viuos ad insidiandū ibi z
latrocinādū absconditos. Nō
em̄ oportet vim aut violenti-
am adhibere mortuis vt tene-
ant i sepulchr' suis q̄ nec vir-
tutē nec vires habent ad cre-
undū. Hi ḡ nō de sepulchris

suis pdeūt tanqz ex mortuis
resurgētes: dñice resurrectōis
miraculū z gliaū suscitantes
sed tanqz latrones de spelun-
cis et latibulis in q̄b; latebāt
insidiātes. Sub habitu nāqz
paup̄tat' z p̄textu scititat' non
solū diuitias tpales sed etia;
oīm vicioz lenocinia furātur
z infernū etiā qdāmmō furto
subripiūt dū clausi z sub hitu
religiōis latētes illuc descen-
dūt z q̄si p suggestionē imo p
exp̄ssionē veritatis illū a mun-
do qdāmmō obtinēt z ipetrant
et absqz rebellione z cōtrad-
ctiōe mūdi p hmoi subreptio-
nē infernū habeāt. Quāt se;
quāt iu verbis Math. (Erāt
aut ibi maria magdalene z al-
tera maria sedētes p̄tra sepul-
chrū) Scdm marcū p̄o (aspi-
ciētes vbi poneret) sollicitudi-
nē z cōpassionē nob̄ insinuat p̄-
latoz qz debet esse summa vi-
gilātia d̄ spūali sepulsa subdi-
toz. H̄ enī aspicere vbi ponat
corp' ihu est inq̄rere ab ipsis
confessoribus quales scz pe-
nitentias siue satisfactiōes in-
iungant. Scire etiā debent p̄-
lati quibus aromatib; illō cō-
diāt. q̄bus līntheis ligēt: qua-
sindone inuoluāt. z si qd forte
desit officio hmoi sepulture

Capitulū

XLIII

ipſi ſupplere debent. Unde et iſte mleres emiſſe aromata legunt vt venietes vngerent ieiſum. Corpus em̄ cōdiri aromatibus videāt, ſed tñ illō ſupungere veniebāt. Sic ⁊ plati penitētibz q̄ ſā velut aromatibus ꝑditi ſunt: debēt lenitatem ꝑſolatiōis ⁊ cōfortatiōis adiungere, hoc em̄ eſt vngere ꝑnie aſpiratē: ꝑſolationū dulcedine linire atqz diſpenſationū ſuauitate lenigare. Deu q̄ modica cura eſt multis ex ꝑlatis noſtri tꝑis de ſupungendo corꝑe dñi Jeſu: qđ eſt ꝑnitentiū cetus. Vel in hoc qđ dicit (aſpiciētes vbi poneret) cura corꝑis unde ꝑlatoꝝ nob inſinuat q̄ ipſi non mediocriter debēt eſſe ſolliciti vbi corpus dñi Jeſu ponat ad lram in die paſce, i. q̄bus ⁊ q̄libz ꝑſeratur Honorabile ſepulturā ⁊ ꝑꝑam funeriſ magnificā ⁊ ambicioſiſſimā, ꝑuidere debēt tāto regi. Ve illis ſi nō curaue-
runt vtz ſacco viliffimo inuoluat an ſyndone: q̄ ꝑpaſſe deberent ei ſepulchrū honorificū in ſubditis. Alioqn iſti ex ꝑlo mulierū iſtaꝝ ſupplere debent ſi qđ defuerit honori ſu-
neris, Vel ꝑ mlieres iſtas ex

interpretatione noīm ſignificat cetus penitentiū iāqz iuſtifica-
toꝝ q̄ ſe ſcꝝ i ipſo die paſce cir-
cuſpiciunt ⁊ intra ſemetipſos aſpiciūt vbi corpus dñi Jeſu
ponat, i. vbi ipm recipiunt ne
forte nō ſit eis locus ad ipſuz
recipiendū idoneus. Vel oi-
um iniqꝝ cetū ſignāt q̄ aſpici-
unt vbi corpus Jeſu, i. ecclia
ponat vt ad illud veniāt q̄ ſcꝝ
cetum ꝑꝑlant penitentiū vt
totū corpus ecclie vt ſilem ſi-
bi locū ꝑparēt ſepulture. Vel
aſpiciēbāt vbi poneret corꝑ
Jeſu ad lram, qz vbiqꝝ erit
corpus ibi ꝑgregabunt ⁊ aq̄
le, vt legit in, iiii, ſupra. De-
rito q̄ aſpiciēbant vbi ponere-
tur corꝑ Jeſu atqz deſcīe, vt
vbi illū inuenirēt ꝑgnoſcerēt,
quēadmoduz ⁊ aues nobiles
atqz rapaces vbi eis oſtēdat
vbi eis ꝑꝑiaſ reclamatoriū
attentiſſime ꝑſpiciūt. Tollere
em̄ ipm volebant ⁊ rape vt le-
git in, xx, Jo. Dñe in q̄t maria
magdalene ſi tu ſuſtulisti euz
dicito mihi ⁊ eū tollā. Due at
legunt marię ꝑpter fraternam
caritatē q̄ inter duos ad mīꝑ
necēebet eſſe. Si aut diſle-
ctio naturalis ꝑarētes natu-
les de ſepultura filioꝝ adeo

sollicitat: quāto magis paren-
tes gr̃e de sepultura filior̃ gr̃e
et honorificētia funeris eorū
gr̃a ipsa sollicitos efficiet. Se-
quit̃ (Altera aut̃ die q̃ est post
pascuē cōuenerūt p̃ncipes
sacerdotū et pharisei ad pilatū
dicētes Dñe: recordati su-
mus qz seductor ille dixit ad-
huc uiuens: post tres dies re-
surgā. Iube g̃ custodiri sepul-
chrū vsqz in diē terciū: ne for-
te veniāt discipuli ei⁹ et furen-
tur eū et dicant plebi: surrexit
a mortuis. et erit nouissim⁹ er-
ror peior priore. At eis pilat⁹
Habetis custodiam ite custo-
dite sicut scitis. Illi aut̃ abeu-
tes munierunt sepulchroz: si-
gnātes lapidē euz custodib⁹)
Quia p̃ p̃ncipes sacerdotū et
phariseos prelatos et docto-
res in accusatōe veteris hoīs
sup̃ accepim⁹ palā est. qz eis
nō sufficit accusatio: dānatio
et mors atqz sepultura veteris
hoīs: nisi et resurrectōis opi-
nionē impediāt. Boni eū p̃-
lati nō sola morte veteris ho-
minis p̃tēti sunt. sed etiam no-
mē eius et op̃inonē et infamī-
am delere conant̃. Unde Pe-
trus in. ij. prime canonice sue
vt bñ faciēs obmutescere fa-

ciat̃ imprudētū hoīm igno-
rantiaz. qđ ipsi iudel in facto
isto apte insinuāt. Ne forte in-
quirit discipuli eius dicāt q̃a
surrexit a mortuis. Propter h̃
g̃ a pilato vt moralr iuxta lit-
terā accipiam⁹ istud hoc est a
p̃tate seculari et custodes et cu-
stodiā mortuor̃ et petūt et ac-
cipiūt q̃tiens in bono p̃seue-
rare et a malis abstinere: per
publice p̃tatis ministros sub-
ditos cogunt. Unde et q̃si in
sepulchris h̃mōi ministrī bo-
nos custodiūt ne ad mala res
surgāt: vt ita dicam moralr fa-
mā et rumusculos h̃mōi p̃ cu-
stodes istos extinguerē et sopi-
re nitunt̃ q̃tiens vel ip̃am in-
famiam purgare compellunt
vel a signis et occasionib⁹ vn-
de rumusculi infamie oriunt̃
eos arcant atqz compeſcunt
Attendenda aut̃ diligēter sūt
ista tria que custodie domini-
ci corporis adhibita sunt. scz
lapis: de quo iam p̃transiuit
mus. Signaculum seu sigil-
lum cui⁹ fractura apparet do-
minici corporis extractio seu
sublatio. Tercio custodes: et
hoc in omni sepultura spiritu-
ali Et hoc adhuc obseruat ec-
clesia. Primum in baptismo

Capitulum

XLIII

que est p̄ma veteris hominis sepultura. Un̄ z p̄mum inter rogat̄ baptisandus vtz renū ciet sathane z om̄ibz pompis eius. in quo laps̄ aduoluit ad ostiū monumēti intelligit̄. La pidē em̄ istuz interpretati sum⁹ firmitatē bone volūtatis: for titudinēqz de nō relabēdo p̄ positi. Sc̄do imp̄m̄ baptis male signaculū. qđ vniuersa liter baptismale caracterē vocam⁹. Tercio p̄o custodes ei adhibent̄: patrini sc̄z q̄ illum d̄ sacro fonte suscipiūt. Q̄ au tem baptisim⁹ sepultura sit et dñice mortis figura atqz exē plū exp̄sse testat̄ ap̄lus in. vj. ad Rom̄. Consepulti em̄ sumus cum illo per baptismuz in mortē. Sic et in sepultura penitētie. Primū em̄ in cōtri tione mortis vetus hō in odio sc̄z z desertōe peccatoz. dein de sepelit̄ z inuoluit atqz circundat̄ lintheis et aromatibz motionū et affectionuz grē q̄ maxime ad secundā ptem iu stitue p̄tinēt: hoc est affectione boni. p̄oz em̄ est declinatio a malo. Tercio aduoluit lapis ad ostiū monumēti: hoc ē: ad bibet̄ fraternitas bone volū tati z p̄positum p̄seueratiē bo

no p̄posito. Quarto sup̄imp̄ mit̄ cōfessiōis signaculū. Ra tione nanqz cōfessiōis p̄nā ē maxie sacramētū hoc est sa crū signū z causa iustificatio nis. Quinto adhibent cōfes sores atqz doctores p̄ exhor tationē suam atqz cōsiliuz pe niten̄ti sollicitudinē suū p̄p̄ius atqz custodiā tanqz custodes et armatā militiā ad munimē sepulchri. Sic ī sepultura re ligionis p̄mū traditione quā facit in man⁹ abbatis seip̄uz sepelit̄ q̄si monumētū ingre diēs. Deinde vocalis obliga tiōis firmitas quasi lapis ad ostium monumēti aduoluit̄. Tercio rōsure et habitus si gnaculū apponit̄. Quarto in ip̄m gregem cōuent⁹ veniens et vn⁹ de fratribz effect⁹: custo dibz z magistris ordīs tra dit̄: dum custodie eoz se sub iicit. Et hoc ē q̄ custodes ad monumētum adhibent̄. Vel aliter in ipsa redditiōe seu tra ditione sepelit̄. in habit⁹ z ton sure susceptione monumētū signatur. quia ipsa religio ip̄o huiusmodi signo cognoscit̄. In p̄fessione p̄o custodes ei dem adhibent̄. quia tunc p̄i mus cure z custodie abbatis

ceterorumque magistrorum ordinis se totaliter subiicit et committit. Vel possumus dicere quod in ipsa professione tria illa implentur. In eo enim quod permittit vite stabilitas in monumento religionis: lapis stabilitatis ad ostium monumenti aduoluit. In eo quoque propria manu per scripturam designat imo describit ipsa professio: lapis signat. In eo quoque seipsum tradit et committit magistrorum custodie ut diximus custodes adhibent. Idem erit in sepultura clericorum attendere, lapis enim ad ostium monumenti sepulture clericali, quod et clericatus sepultura est, sed communis sepultura christiana honorabilior. Lapis igitur ad ostium monumenti hominum aduoluitur: firmitas sanctimonialis est pseuerantie. Crux enim clericorum sanctimonialia est ut super diximus. Signat monumentum in consuratione, tonsura enim signum est clericatus: et huius monumenti signaculum. Custodes eiusdem adhibent varie sollicitudines prepositorum seu ipsi prepositi: quorum officium est per disciplinam moderari accessus et coercere lasciuia clericorum. Que igitur debeat esse diligē

tia prelatorum atque doctorum et confessorum circa sepulturam spirituales satis apparet ex his. In hoc quoque quod illo integro signaculo christus dominus resurrexit: satis ostendunt resurrectionem suam diabolicam esse qui signaculum tonsure vel habitus quolibet modo frangunt aut ledunt: aut deturpant. et furto diabolico de monumento iusticie se esse sublato indicant. Ad hoc enim signatum fuit lapis ut vere resurrectio non prohiberet testimonium signationis integritas. Custodes igitur obdormiuisse aut corruptos esse quo minus fideliter diligenterque custodirent ex eodem ipso apparet. Sed et violatores sepulchrorum atque cimiteriorum. Ideoque sacrilegos eos esse manifestum qui signacula ista huiusmodi monumentorum dissipant: monumenta effringunt: mortuosque detumulant: canibus autibusque proiciunt, que omnia utique de seipsis faciunt: dum ad vomitum peccatorum redeunt. Generaliter igitur apparet caluariam et locum dominice crucifixionis mundum esse ex eo quod legitur sic super ostium?

Capitulū

XLIII

Apocal. xij. de ciuitate que vocat̃ sodomā et egiptus in qua dñs crucificus est. Ortus ꝑo ecclia. Monumentū in ea totū dñici corpis qđ est electorū cet̃: ipsa xpiane religionis scit̃as seu gr̃a. Lapis aduolutus firmitas sci ꝑpositi. Lustrodes ꝑo prelati et doctores. De q̃bus legit̃ Esa. lxxij. Super muros tuos Hierusalē cōstitui custodes. Signaculū character baptismal. Per strarūm ꝑo oīa de sepultura mala accipiēda sunt eis q̃ diximus et malis custodibz malicieqz signaculis vt monumētuz ipm ꝑctm accipiat qđ vnusquisqz sibi excidit aut defodit. vñ exprobrat dñs scribe in. xxiij. Esa. Excidisti tibi hoc sepulchru Et i. xxvij. Ecce. Qui fodit foueā incidet i eā. Et in. k. Ecce idē. Foueā igit̃ defodit sibi et foueā excidit miser ꝑctōz vbi capt̃ detineat atqz avernibz infernalibz depascat duz peccat. Lapidē ꝑo ad hostiū monumēti ei aduoluit q̃ cū ꝑccato qlibet ꝑfirmit: siue aduolatōne siue alia suggestione h̃ faciat. Adulatores em̃ q̃ ꝑctā laudant: diabolice sepulture mortuo infernali impēdūt of

ficiū. sicut dicit dñs in. xij. Lustrate mortuos sepelire mortuos suos. vnde et eos sacerdotes isernales merito appellamus. Vñ et ibidē ait Greg. Mortuū mortuū sepelit cum ꝑctōz peccatori adula. vbi n̄ ventose vaneqz cōmēdāt diabolica ꝑtute resurrectōez spūalē plerūqz in mortē formant. Hec sunt maledicte mulieres q̃ nō vngēta emūt vt venientes vngant officiose atqz dno te dñm Iesum. sed si ꝑhas est dicere stercoza ꝑctōz q̃bz ipa suauitate palpatōis illum inquinant in eis qui mēbra ei esse debuerant. peccatis enī ipsa suauitate palpatōis et lenitate adulationis vngitur peccator atqz linitur: vt amplius deo feteat et sordeat atqz qz profundius computrescat. Emunt autem ista stercoza. quia peccato male assertōis et vane laudis illa sua efficiunt. Et reuera marie dici possent he mulieres ab abisso amaritudinis: qua sub ꝑteru dulcedinis deceptos submergūt Et mulieres: a molliēdo heres qz et viriles aīos effemināt et ꝑtutū viros nōnunqz emolliūt i amorē vane laudis atqz

resolunt. Verba adulatorū nos q̄dem stercoza accipim⁹ q̄s scriptura ex sensu ⁊ opīone adulantū oleū illa noiet. Unde in ps. Oleū autē pctōris nō impinguet caput meū. Et Osee, xij. Effraim pascit vētū ⁊ sequit̄ estū tota die mēdaciū ⁊ vastitatē multiplicat: ⁊ oleū in egiptū ferebat. Hoc em̄ ppiū est adulatorū mendaciū, ppiū scz et vastitatē aliē nā. i. pctm̄ quo vastitas est atq̄ vastatio multiplicare. i. augere q̄si fouendo oleo ⁊ nutriendo. Custodes ꝑo diaboli ci sepulchri: detractores ⁊ vitupatores bonorū accipiendi sunt q̄ neminē exire pmittunt de sepulchro pcti: gladijs linguarū suarū parati sunt cōfodere quēcunq̄ de morte pcti viderint resurgentes: aut dñi corp⁹ misticū d̄ sepulchro peccati eruere vel extrahere volētem. Pnt ⁊ intelligi custodes isti diaboli citrāni eorūq̄ satellites q̄ xpm̄ dñm spūalr̄ in cordib⁹ hoīm mortuū. i. christianam religionē in eis extinctā reuiuiscere ⁊ resurgere nō sinebant, sed post⁹ in eos gladijs seuiebant. Signaculū ꝑo diaboli ci sepulchri inordi-

natio est exterior ⁊ om̄e signū nequitiē. Ubi autē contraria inueniunt signacula quēadmodū in clericis nostri temporis vbi aliquid militaris secularitatis ⁊ aliquid clericalis sanctitatis apparet insigniū, nec dimidiā sepulturā aut sepulchru: nec duo sepulchra aut duo cimiteria quorū alterū ex cōicatorum sit: alterum autē eorum qui in vnitatē ecclesie sunt: cum spelunca cordis huiusmodi simplex sit et non duplex, licet ex signaculo duplex appareat. ⁊ hic quidem de sepulchris ⁊ sepulturis sinez facimus. De resurrectione ꝑo dñica et nostra illud primum nobis aduertendū est, q̄ nec vlla nec scita est: nisi ex post facto. Testimonio autē angelorū Vacuitate monumenti. In signis lintheaminū. Tandē ꝑo ipso eius testimonio confirmata. Miraculis ꝑo tribu gloriata. Primū fuit, quia clauso monumento et integro signaculo exiit. Secundū, terrifica angelorū apparitio. Terremot⁹ figurat em̄ dñice resurrectionis occultum ipsi soli ⁊ cui reuelare voluerit notum resurrectionis nostre spūa

Capitulum

XLV

lis que resurrectio pma dicit
 Apoc. xx. Bñs q̄ habet ptes
 in resurrectiōe pma inuisibili
 tatē. qz z soli dō nota est: z ho
 minibus non: nisi testimonio
 sequentiū opum innotescunt
 Terremotus p̄o q̄ z mor⁹ est
 terre qm̄ pctā terra sūt: excus
 sionē atqz ruinā significat pec
 catorū: qua velut edificia dia
 bolica p̄cussio fundamēto hu
 mani corpis corruāt. Vel ter
 remot⁹ terrenorū cordiū mor⁹
 quo mouent atqz transmutā
 tur de imo viciorū in subli
 me gratie. Vel ipsoz motus cor
 porū que de sublimi dñatōis
 qua dñabant spiritibz in infi
 mū obediēte detrahunt. vt
 terra corpis locū infimū tene
 at z celū mentis sup̄mū. fiat
 qz vt minor mūdus maioris
 ordinē imitē z teneat. Disti
 ce p̄o terremot⁹ iste motū ter
 re corpoz nostroz in resurre
 ctiōe. i. cōgregatōis p̄tū vbi
 cunqz disp̄se fuerint z trāstate
 et motū motōis in meli⁹ signi
 ficat. Alio mīsterio toti⁹ mun
 da exturbatā ex nouitate do
 ctrine xp̄iane z fulgurātia mi
 raculoz quibz mundus mo
 uendus erat admiratōem z fi
 dem terremot⁹ significat iste,

Angeloz p̄o aspectus fulgo
 re⁹ z hñtus niue⁹: q̄les nunciū
 vtriusqz resurrectiōis esse dbe
 ant p̄fecte d̄mōstrāt. Aspect⁹
 em̄ corz interior, i. facies corz
 dis debet esse lumīositate itel
 ligētie corusc⁹. ardore zeli flā
 me⁹. vestimenta niuea opa v̄l
 p̄seruatio ab oī inq̄namēto
 z cecitate pcti purissima. desi
 deria ab oī ardore cōcupiscē
 tia z frigidissima. In stola p̄o
 cādida de q̄ Mare⁹ loquit i
 xvj. qz stola lōgitudine in sinu
 at p̄seruatiue: aut ipsa euāgeli
 ce doctrine perennitas: qz illi
 nec alia lex nec alia doctrina
 succedit: merito itelligit. Aut
 ipsa p̄seruatiue q̄ p̄dicatores
 debēt eē p̄diti lōgitudine: vt cō
 sonat Lucas i. xxiiij. q̄ dīc du
 os viros in veste fulgēti asti
 tisse. Nihil em̄ decēt⁹ q̄ do
 ctiores z p̄dicatores sapie esse
 vestitos. Ipsa q̄ppe sapia ve
 stis est sapiētū. An̄ Eccl. vj.
 Indues q̄si pudorē honoris
 illā. i. sapiam. Hac veste clari
 z fulgidi sacri doctores ince
 dūt z alios vt vulgo dicit illu
 mināt. Pōt aut z in isto tā p̄
 claro angeloz aspectu z habi
 tu: gl̄ia resurrectiōis itelligi.
 eo em̄ ip̄o q̄ angeli fuisse dī

cum nūc: accipiēdi sunt nō solū verborū sed etiā factorū et rez vt nō solū p̄bū dei et veritate et volūtate annūciasse credēdi sint, sed etiā ipso aspectu suo et bītu annūciasse credēdi sunt. Qualis em̄ futura sit glia electorum in resurrectione aspectu suo et habitu nob̄ nūciauerunt. Vñ infra et. xxviii. dicitur. Erat autē aspectus eius sicut fulgur et vestimēta eius sicut nix qualem seipse christus dominus supra. xviij. transfiguratus ostenderat. In. xiiij. p̄o supra dicitur. Resurget iusti sicut sol in regno p̄ris eorū. Quia autē Lucas de duobus: Marcus p̄o de vno solo loquitur: ad glia resurrectionis q̄ p̄mū q̄dem soli iudaeo p̄lo: deinde p̄o illi et etiā gētibz exp̄sse. p̄bata est: referendū est. vel ad vtriusq̄ testamēti doctores et p̄dicatores. doctores em̄ et p̄dicatores gemati sunt: quē admodū et dei p̄lius p̄ additionē gētiū duplicat⁹ est. Quod autē increpant mulieres p̄ Lucā in. xliij. ab angelis dicētibus. Quid q̄ritis viuētē cū mortuis. vno sensu accipi pōt. q̄d q̄ritis viuētē inter mortuos

q. cur q̄ritis viuentes in loco mortuorū. et vitā in loco mortis. i. sepulchro: ad eos arguēdos referēdū est q̄ xpm̄ dñm et vitā verā et felicitatē veri nominis aut in mūdo isto aut in pctō q̄z vterq̄ loc⁹ est miserie et mortis: q̄rūt. Sicut et ad illos q̄ in vita claustrali q̄ vtrq̄ monumentū est: vitā secularē q̄ ibi sepeliēda est atq̄ delicias mūdi q̄rūt. Ista em̄ in claustro q̄rere est querere vitā in morte. Similiter et qui mala faciunt vt bona eueniant, quia in malo bona querere videntur profecto qui vitam in morte querunt. Multis etiam horū die illud idem potest dici qui decepti christum dominū in monumento claustris vbi nō est querunt. quia p̄culdubio viuētē cum mortuis querūt veraciter verbum illud angeli de multis claustris dici pōt quia surrexit christus dominus et non est hic, et quia surrexit vetus homo quia tam q̄ detinendus erat in morte sua atq̄ sepulchro. Surrexit inq̄t quia viuē enasit. et q̄a viuit et regnat: et quoniam ecce locus tm̄ abiq̄ mortuo vbi

posuerunt cum intō forsitan
cōuersionis, vel posuerūt euz
id est ponenduz constituerūt,
quondā viri sancti Instituto
res regularum claustraliuz et
abbatiaruz fundatores. Vel
ad totam ecclesiam referri po
test, de qua p maiori parte di
ci potest: ecce locus vbi sancti
apostoli martires et confesso
res posuerūt cum dñi p cogni
tionem et dilectionez illum in
ecclesiam adduxerunt et qdā
modo imiserunt. et quia non
est hic. Similiter quidē et de
illis dici potest in qbus p sa
cramentum altaris in die san
cto pasce positus sed illū spur
cicia et fetore viciozum ciece
runt, quia ecce locus, s. corda
eorum vbi posuerūt cum sa
cerdotes et quoniam nō est hic
Attendendum autē est et de
mulieribus qd Marcus de
eis scribit qz emerūt aromata
vt veniētes vngerēt Iesuz: cō
tra illos qui spinas cupidita
tum et stimulos desideriorū si
bi emūt. Hi em̄ nō videntur
velle ventre vngere Iesum. i.
corp⁹ ei⁹ qd est ecclesia sed po
ti⁹ velle pungere et alterare:
vt laceratores eos veraciter
vocare possimus. Si enī p
vngento et aromatibus quē
q spinas videres. portantem
nō ad vngendum et condien
dum ecclesie vulnera sed po
tius ad noua inferenda vul
nera preparatū illum psume
res. Ideo adeo exultatum est
corpus Iesu qd deberet esse
tota ecclesia. quod vndiqz do
let vndiqz fluit sanguis vulne
rum a punctionibus inque
torum: lacerationes scandalo
rum in ecclesia dei facientiu.
Heu quantis vnctionibus et
pimentis indiget hodie cor
pus domini Iesu quod est ec
clesia, et vix est qui recogitet
aut compatiat. Quā p timo
re fulgurantis affectus angeli
et terremotus exterriti sūt cu
stodes et facti sunt velut mor
tui: omnibus custodibus cō
gruit. Sanctitas em̄ doctorū
et fulguratio miraculoz tota
qz mundi cōmonio mūdi pñ
cipes eorūqz satellites timor
fulgureus est. et vt de alijs ta
ceam⁹ dubitari nō potest ti
mor fulgureus esse. i. corusc⁹:
qui de luce sapientie eius ipse
et flāmeus igne diuini iudici
quo facies eius tota flāmescit
Flūeas autem cum frigiditate
ab ardore carnalium de

sideriorū q̄ in eo funditus exti-
guunt. Unde motus ei⁹ affe-
ctiois: aque niuū in. ix. Job
vocat. Si lotus inquit fue-
ro quasi aquis niuis. Est etiā
z niueus puritate ppter quaz
et scriptum est in primo Eccl̃i
Timor dñi expellit peccatuz.
ergo secum nulluz patit. Qd̃
aut sequit in verbis Lu. xxiij
z Joh. xx. In verbis qd̃ Lu-
ce quia surgens Petr⁹ z aspi-
ciens in monumēto vidit lin-
theamīa seorsū posita in vnū
locum: et in alium sudarium
quo caput eius fuerat inuolu-
tum. Distice sacramentoz
figuram signant quibus cor-
pus domini Jesu resurgens
nullatenus ei sequunt. eccle-
sie em̃ filie sacramentoz post
generalem resurrectionē nul-
laten⁹ adhibebunt. et hec ex-
positio videtur sumpta ex. ij.
ad Collos. vbi dicit que sunt
ymbra futuroz. Corpus aut̃
christi id est veritas est signa-
tio ymbraz. Moraliter p̃o
habitus religionis vbi veri-
tas non subest hic rep̃bendi
videtur. In monumento em̃
claustrī plerūq̃ soli pannicu-
li habitus. in monumēto cle-
ricatus sola lintheamina sup

pelliceorū absq̃ corpe domi-
ni Jesu. i. veritate religionis
illius repiunt. z vt vulgo dici-
tur sola sarpillaria scitatis si-
ne trosello illius. z in vniuersa
sali ecclesia lintheamina sacra-
mentoz absq̃ veritate virtutis
z effectus illoz sunt p̃ ma-
iori parte. Sudariū p̃o qd̃ a
sudore nominatū vides labo-
riositas nimia: qua caput. i. iu-
daicus populus fatigatus et
oneratus per similitudinē in
ecclesia dī hodie reperit. Tot
em̃ onera traditionūz huma-
narū cōsuetudinūq̃ z consti-
tutionū diuersaz nemo por-
tare vel enūerare sufficit. Il-
la tamen omnia velut sepul-
ture veteris hominis iudicia z
insignia dominiciq̃ corporis
quod est ecclesia opimēta ho-
die in ecclesia dei inueniuntur.
corpus autē praro. Quia p̃o
cuculla monachalis mona-
chorum est sudarium: illa em̃
inuoluti sepeliunt. palam est:
quia in vnoquoq̃ eorū inue-
nit sudariū monachale. vtrūq̃
aut corpus. i. veritas religio-
nis quam diximus deus no-
uit. Idem dicimus z de habi-
tu clericali cappa scz et suppel-
licio. Vtinam autē aduertat

Capitulum

XLV

mus clerici simul et monachi
quia nihil incongruenti? quod vi
uos homines indutos esse su
darijs. Quid autem aliud est mo
nachus cuculla indutus? si for
te veteri vite non dum est mortu
us quod homo vivus sudario indu
tus. In quo apparet eorum stul
ticia atque temeritas quod homi
nes indifferenter inuoluunt su
darijs: non attendentes utrum viui
sint aut mortui. quod faciunt qui
passim habitu religionis in
duunt homines. contingit enim
eis illud in. ij. Prover. quod flo
cum super asinum ponunt. Mi
ra inhumanitas est homines se
peliri adhuc vivos: nisi iudi
cio forsitan illud fecerint. que
admodum iudices seculares se
pelire consueverunt sceleratos et
in enormibus criminibus deprehē
sos. Quam autem maria magdalene
duos angelos in monumen
to vidit in albis sedentes: unum
ad pedes et unum ad caput.
Juxta misterium insinuat per an
gelos glorificatio totius corpo
ris christi quod est ecclesia, quod a
primis scilicet a iustis qui per caput
usque ad novissimos qui per pe
des intelligunt. Huius ergo
glorificationis arram accepit
in capite suo quod est christus de

us: ecclesia, et hoc quod dem dignum
et iustum est ut glorificatio tam
preclari corporis incipiat a capi
te: et semper et confidenter corporis
sui glorificationem que caput su
um tanta gloria et honore per fi
dem tam conspicit coronatum
Gloria enim resurrectionis precel
lit in capite ut arram glorifica
tionis residue et exemplum eius
dem. ex quo videlicet discer
rent quod sibi promissum esset at
que preparatum viri sancti. Cōfor
mitas enim et configuratio glo
rie capitis sanctis promittitur
in. ij. ad Phil. Saluatorem in
quit expectamus dominum nostrum
Iesum christum qui reforma
bit corpus humilitatis nostre
configuratus corpori claritatis
sue. Precessit etiam et in pignus
securitatis ut per eam securi es
sent sancti de promissa sibi felici
tate. Precessit etiam et in sig
num spiritualis resurrectionis quod
est a culpa. sicut dicit apostolus ad
Roma. vi. ut quomodo christus
resurrexit a mortuis per
gloriam patris: ita et nos in no
uitate vite ambulemus. Et in
iij. eiusdem. Mortuus est pro
pter delicta nostra et resurrexit pro
pter iustificationem nostram ostē
dendam supple. quemadmodum

em̄ in resurrectione eius factus
 est terremotus: angeli apparu-
 erunt et locuti sunt: et due ma-
 rie monumentū frequētabāt:
 ⁊ lapis est reuolutus ab ostio
 monumenti: lintbeamīaq; in
 eo relictā, sic in resurrectione no-
 stra que est iustificationis fit
 terremotus qualem descripsi-
 mus. Descendunt angeli gra-
 tiarū qui nos alloquunt̄ inte-
 rius: aut apparent angeli p̄di-
 catores, sicut doctores nos al-
 loquentes exterius: ⁊ ubi nūc
 sit christus dominus: quo ve-
 cum sequi debeamus edocē-
 tes. Due marie que sepulchrū
 nostre mortis spiritualis ⁊ pec-
 catū cum aromatibus et yn-
 gentis frequenter visitāt: aut
 due amaritudines sunt pene
 scilicet ⁊ culpe, aut due gratie sūt:
 timor scilicet ⁊ donū luctus q̄ se-
 pulture veteris hominis ma-
 rime inseruiunt, id est timor et do-
 num luctus. Sudariū ⁊ lin-
 theamina: omnia que veterem
 hominē operiebant ⁊ p̄-
 tegebant et quo minus vide-
 retur inuoluebāt accipimus:
 Hec autem sunt excusatiōes

defensiones ignorantieq; pec-
 catorum: que omnia in monu-
 mento penitentie relinquun-
 tur, Lapidis reuolutioez iam
 pertransimus. In his ergo
 quattuor: scilicet, angelorum
 alloquijs: terremoto: sepul-
 chri visitatiōe: lapidisq; reuo-
 lutione magna nobis nostre
 resurrectionis et iustificatio-
 nis sacramenta commenda-
 ta sunt. Hic ergo finē domi-
 nice passionis: sepulture ⁊ re-
 surrectionis facimus: cetera
 que ad resurrectionem perti-
 nent: partim fidei assertioni-
 bus: partim exhortationum
 sermonib; relinquentes, Sit
 per omnia benedictus deus
 Amen.

Finit tractatulus perutilis
 sup passionē domini: editus
 per wilhelmum Parisiensem
 Impressus in imperiali oppi-
 do Hagenaw per Henricū
 Bran Anno a natiuitate do-
 mini Millesimo q̄terq; cēte-
 simo nonagesimo octauo: se-
 ria septa post Valentini.

R
d
n
q
y
n
f
e
f
p
v
a
i
i
p
e
u
e
p
u
e
f
n
i
e
y
n
e
h
i
n

Passionem dñi ac saluato-
ris nostri Jesu christi eo stu-
diosiori pscrutatione et expositi-
one inuestigare conati sum⁹:
quo illā et abissum misterior⁹
vsqz inuestigabilē et aroma-
tū moralīū apothecā ierchau-
sibiles esse cognouimus: in ea
em̄ veraciter fractū est alaba-
strum: imo ipsa fuit alabastr⁹
ipsius fractio qua effusum est
unguentū illud preciosissimū
ac saluberrimū: cuius odore
impleta est dom⁹ ecclesie: cuius
ius fragrantia celos terrasqz
pfudit: cuius virtus mundū
egrotantē vulneratūqz sana-
uit. Hanc vite regulā xpiane
eruditionis: libz opatōis exē-
plar rectissimū: cuius efficien-
tia est salus electorum: cui⁹ co-
gitatio est armatura fidelium
sicut docet Petrus in q̄rto p-
me canonice sue. Christo igit⁹
in carne passo et vos eadē co-
gitatione armamini. Qui⁹ si-
guratio fm Hiero. pictatio
virtutis pfidum. cui⁹ exēpluz
reorū refugium. Ad crucē em̄
et crucifixū rei cōfugiunt (qđ
ppter penitentiā dicimus) cuius
meditatio deuotorū refe-
cio: cuius cōtēplatio illumi-
natio est cōtemplatiuoz et lu-

men. Cuius expositio eruditio
est christianoꝝ scolarium
Hanc exponere tentauimus
put celestis munificentie di-
gnatio largiri voluit: put no-
stra paruitas capere potuit et
occupationū distractio pmi-
sit. in quo nudam veritatē q-
lis in cruce pependit: q in pas-
sione nudata est nō phaleris
rhetoricis obnubere sed in lu-
cem euidentie ponere studui-
mus. Alioqn tractatus incō-
gruenter valde discreparet a
materia. nō solū qz et veritas
vt dixim⁹ xps dñs vestr⁹ su-
is crucifigendus erat⁹ est. sed
quia eiusdem nudatio verita-
tis velamina referāda et aufe-
renda per passionē ei⁹ penit⁹
figurabat et velū hmōi habe-
re nō debuit que velum oīm
obscuritatum scidit atqz diru-
pit. Volentes igitur iuxta q̄r-
tum Ecclī sapientiā abscondere
in decore suo: illisqz sol me-
rito scribentes q nō ex phale-
ris veritatez estimant sed qbz
potius ipsa satis est ad p̄ciūz
et placorem sermonis: splēdo-
rem atqz festiuitatē: p̄sulto de-
clinamus: indecēs et incōgru-
um arbitrātes vt i materia lu-
gubri lasciuet orō. Neqz enīz

Tabula

absq̃ iniuria veritatis floridi-
tas oratōis cumulusq̃ suauit-
at̃ aut queritur aut auditur.
Qm̃ p̃o studentius auuiditas
opus istud z correctionē et or-
dinatōez z distinctiōez p̃ipu-
le nō īmerito minus luciduz
minusq̃ congruēs tante rerū
diuersitati z multitudini repi-
etur. Ammonitiū aut volum?
esse lectorem vt nō miretur si
vnā eandēq̃ p̃sonā aut rē cō-
trarijs significatiōibz accepi-
mus: cū illud scripture mos
habeat: z a scōz traditiōe nō
discrepet. Nō abhorreat igit̃
pilatum nunc bonū iudicem
nunc malū accipi. qz hoc cō-
gruentia misterioz exigit. chri-
stus em̃ dñs in ipsa sacratissi-
ma passiōe sua eiusdēq̃ ludi-
brijs statuz figurat et exp̃mit
penitentis simul z peccatoris
sicut ex sanctorz traditiōe ac-
cepimus. Qd si xps dñs vitaz
et statum exp̃mit peccatoris
oīa ecōtrario fieri dubitam?
Ista ergo ipsius dñi saluato-
ris tam diuersa imo cōtraria
significatio cetera om̃ia signi-
ficare coegit, alioquin nullo
mō tam cōtrarijs subiects cō-
gruerent, contrarijs em̃ eadē
cōuenire impossibile ē. Quia

p̃o narrationē Dathel cete-
roz supplementa plurimū sus-
fragant: sp̃ealiter differendas
suscepimus: etiā que Dathe-
us p̃terit z alij scripserunt ex-
ponere curauim⁹: ita vt vna
ex oīm narratōibz coaduna-
ta atqz cōgesta cū suis exposi-
tionibz videat̃.

Partes aut̃ p̃sentis tracta-
tus atqz capitula put nob̃ col-
ligere atqz distinguere in tan-
ta pfusione possibile fuit. He-
sunt. Ut p̃mū caplin de ipso
biduo p̃cedente pasca cū suis
misterijs atqz tropologijs, de
filio homis z traditiōe ipsius
vt quid sit filius homis z tra-
ditio ipsius per modos suos
explicuimus, fo.

Caplin. ij. De concilio co-
acto siue collecto a p̃ncipibz
sacerdotum et senioribz popu-
li, et de intentiōe eoz hoc ē de
fine, s. dolosa tentatiōe dñi ie-
su z occisiōe ipsius et potissi-
mū de dolo bono z malo, fo.
ij

Capituluz. iij. De die festo
z de festiuitatibz insanoz siue
stultoꝝ z sapientū, z de tumultu
populari in vtrāqz festiui-
tate, fo. iij

Caplin quartū de effusiōe

Tabula

unguenti super caput ei⁹ vbi
stilum abbreviamus q̄si trāsi
tū z excursū faciētes, fo, v

Laplin, v, de pacto inde et
de pmissiōe, xxx, argēteoz ei⁹
dēfcā, z d̄ oportūitate tradi
tiōis quā gerebat iudas, vij

Laplin, vij, d̄ dieb⁹ azimoz
De pparatiōe pasce z celebra
tione eiusdem, fo, vij

Septimū de p̄dicatiōe do
mini iesu q̄ p̄dixit: qz vn⁹ v̄m
me traditur⁹ est, z de iunctiōe
man⁹ in papside, z qd sit ipsa
parapsis: quid ve significet, et
de societate comedendi ī vna
parapside, fo, xij

Octauū de cena dñi Iesu
et appositione corpis ei⁹, de
hymno seu gratiaz actiōe post
cenam, z exitu eius in montē
oliuarum, fo, xv

Nonū de p̄munitiōe ap̄lo
rum cōtra scādaliū passiōis z
de varietate scādaloꝝ z offen
dentiū in dñm iesum, fo, xvj

Decimū de p̄cussione pa
storis et disp̄sione ouīū, et de
varijs disp̄sionib⁹ et cōgrega
tionib⁹ spūalibus z de varie
tate gregū, z de resurrectione
et p̄cessionē in galileam, de re
spōsione petri: z cui⁹ voce aut
p̄tutis alteri⁹ locut⁹ fuerat, de

cantib⁹ galli et trina negatiōe
eiusdē petri cū suis significa
tionib⁹ z intelligētis, fo, xvj

Undecimū de aduētū dñi
iesu ī villā q̄ dicit⁹ Bethsema
ni, de sessione ap̄loꝝ, z p̄gres
su eius ad oratiōes, z de ipsa
orōne, de eo q̄ assūpsit ad fa
miliare colloquiū petz et du
os filios zebedei solos, de tri
sticia eius atqz mesticia potis
simum qd significet, fo, xvij

Duodecimū De sustinētia
z vigiliatiōe quā indicat apl̄s
z de modis vigiliatiōis, de p
gressu ei⁹ ad orandū quantū
est iact⁹ vni⁹ lapidis fm lucā
De casu ei⁹ in faciem, de eo q̄
petit calicez transire a se, z qd
sit calicē trāsire ab illo, z d̄ sp
sa forma oratiōis, fo, xix

Laplin, xix, de mltipliā ei⁹
aduētū ad ap̄los, d̄ dormitiōe
eoz z aggrauatiōe oculoꝝ illo
rū, qd sit intrare in tēratōem,
de p̄mptitudine spūs z infir
mitate carnis, De hoc qd ait,
Surgite eam⁹: ecce appropi
quat q̄ me tradet, et qd sit sur
gere z ire obuiā tēratōi vel tri
bulationi, fo, xxj

Laplin, xxj, De subito ad
uētū inde et turba mltā arma
toꝝ quā secū adduxit z armis

Tabula

eorum, fo.

Laplin, xv. de osculo iude et de datōe signi, de multipli- ci significatione et diuersitate osculor, de interrogatiōe dñi iesu ad eū Amice ad qd veni sti. z de interrogatiōis isti in- telligētia, fo.

Laplin, xvj. de accessu co- hortis ad dñm Iesum: z inie- ctiōe manū in eū. fo.

Laplin, xvij. de euagiatōe gladij petri z āputatiōe anri- cule sui pncipis sacerdotū, d gladij z vagis, d ipletōe scri- pturaz qz sic optz fieri, xxxij

Lap. xvij. de obiurgatiōe turbaz a dño Iesu qz ad euz tanqz ad latronē exissent. De sessione ei? z doctrina qñidia- na in templo, z qz alibi teneri nō poterat, fo.

Laplin, xix. De fuga disci- pulor z relictōe eiusdē, fo, xli.

La, xx. de adductōe dñi ie- su ad cayphā z pñctu ibidē fa- cto, de securōe petri a lōge vs qz i atriu cayphe, d sessiōe eius dē cū militr z expectatiōe, de accusatiōe petri ab ācilla ostia- riā z d ipsa ancilla, z qz cay. et oēs imitatores ei? pñsices nō bñt nisi ācillā ostiariā q mor- tē qñt discipulor iesu, de nega- tiōibz petri, de regressu ei? ab

xxvj atrio z actu cōpñctōis, z qz de cā iesus pñmum adduct? sit ad annā, z qd h significet, de ac- cusatiōe eiusdē z falsis testibz eū pductis, z de taciturnitate ipsius, fo.

La, xxj. de scissiōe vestimē- toz pncipis sacerdotū, z d in- clamatōe mort? i dñm iesu: qz clamabāt re? ē mort?, fo.

La, xxij. de velatione faciei dñi iesu z spur et colaphis z palmis, z de interrogatiōe ad ad eū facta Prophetisā qz te pcussit, z de ludo capifolij qz d eo ludere visi sunt, fo.

La, xxij. de adductiōe dñi Iesu ad pilatū, de remissione eiusdē ad herodē qd sol? Lu- cas scribit, et de illusiōe scā ei i veste alba, z de aspñatiōe ei? ab herode z exercitu ei?, d he- rode z exercitu herodiano, d recōciliatiōe herodis z pilati i die mort? dñi iesu, fo.

La, xxij. de pñia iude z p- lectiōe argēteor z suspēsiōe ei? z creparōe, d cñptōe agri i sepl- turaz pñcio, xxx. argēteor, lxij

Lap. xxv. de accusatiōibz qz ppositae sunt i eū coraz pilato, de interrogatiōibz pilati z rñsio- nibz dñi iesu, de interrogatiōe illa qz interrogauit qd ē veritas z qd sit pñtas, fo.

Tabula

Capitulum, xxvj. de vxore
pilati z visionibus eius, et de
instantia eiusdem apud pila-
tum, z de sollicitudine eiusdē
pilati apud populum, fo. lxxv.

Capitulum, xxvij. De ele-
ctione barrabea populo fa-
cta, De assensu pilati in peti-
tione barrabe, de ablutōe ma-
nuum eius et ptestatione in-
nocentie sue, De acclamatiōe
iudeorum dicentiu: Sanguis
eius sup nos z tē, fo. lxxvij

Capitulum, xxviii. De fla-
gellatiōe dñi Jesu, fo. lxxx

Capitulū, xxix. De corona
spinea z veste purpurea: in q̄
habitu ostendit eum eis pila-
tus dicēs, Ecce hō, de virga
arundinea z pcussione capitis
eius eadem virga, fo. lxxxj.

Caplm, xxx. d altercatōe in-
deoz ad pilatū q̄ nunc per le-
gem: nunc per cesarem suade-
re nitebant ei mortem domi-
ni Jesu, fo. xc

Capitulū, xxxj. De sessione
pilati p tribunali in loco qui
dicit licostratos. Et de hora
pasceue q̄si sexta, z hoc q̄dem
fm Johem, fo. xcvi

Capitulum, xxxij. de exui-
tione clamidis coccinee z in-
induitiōe pprioz vestimēto-

rum dñi Jesu, et de eductōe
eius ad locum crucifixiōis et
baiulatione pprie crucis, fo. c.
Sub hoc etiam capitulo cōti-
nent figure et tropologie eius
dē crucis.

Capitlm, xxxiij. De angari-
atiōe cuiusdā Symonis cy-
reni vt tolleret crucez domi-
ni fo. cxxv

Capituluz, xxxiij. de loco
caluarie: z potione vini felli-
ci, fo. cxxv

Capitulū, xxxv. de crucifi-
xione, fo. cxxvj

Caplm, xxxvj. de cruce pe-
nitentie et de crucifixione la-
tronū, fo. cxxvij

Caplm, xxxvij. de titlo cru-
cis, fo. cxxv

Caplm, xxxviii. de expro-
bationibus passioni eius as-
sistentium, fo. cxxvj

Caplm, xxxix. de vestimen-
tis z diuisione eorum facta p
sortem z tunica incōsutili z in-
diuisa, fo. cxxviii

Capitulū, xl. De siti eius z
potatione aceti z emissionē sa-
cratissimi spūs eius, de cla-
more cum spiritu emisso, fo. cxxviii

Capitulū, xli. De tenebris
vsq̄ ad horā nonam duran-

clibus, fo.

Lapitulum, xliij. De scissio
ne veli templi, de terremotu
z scissione petraz, de apertio
ne monumentoz z resuscita
tione sanctorz qui in gloriam
et testimoniu z resurrectionis
eius resurrexerunt, de appar
tione eorum, de centurione et
mulieribus passioni eius as
sistentibus, fo.

Lapitulu, xliij, de deuotõe
Ioseph qua impetrauit a pi
lato corpus domini Iesu, et
de instantia iudeorum apud

celi pilatum vt non remanerent
corpora eorum sabbato in cru
ce, De lanceatiõe eius z exitu
sanguinis z aq de latere eius
cũ suis significatõibz, fo.

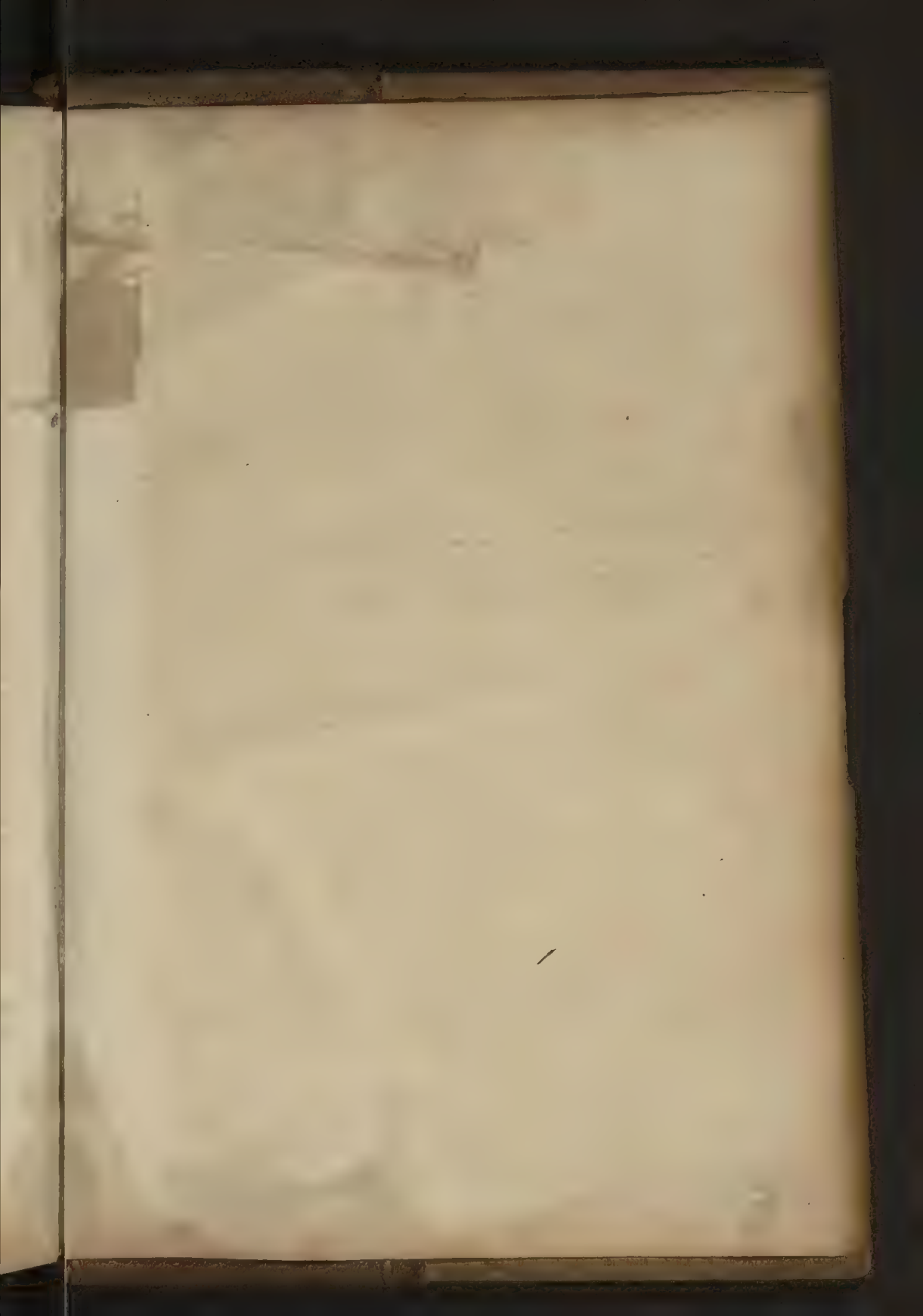
Lapitulu, xliij, De depo
sitione corporis eius, de mortui
corporis sepultura et sepulch
re adhibitis, hoc est lapide ad
uoluto: signaclo: custodibus:

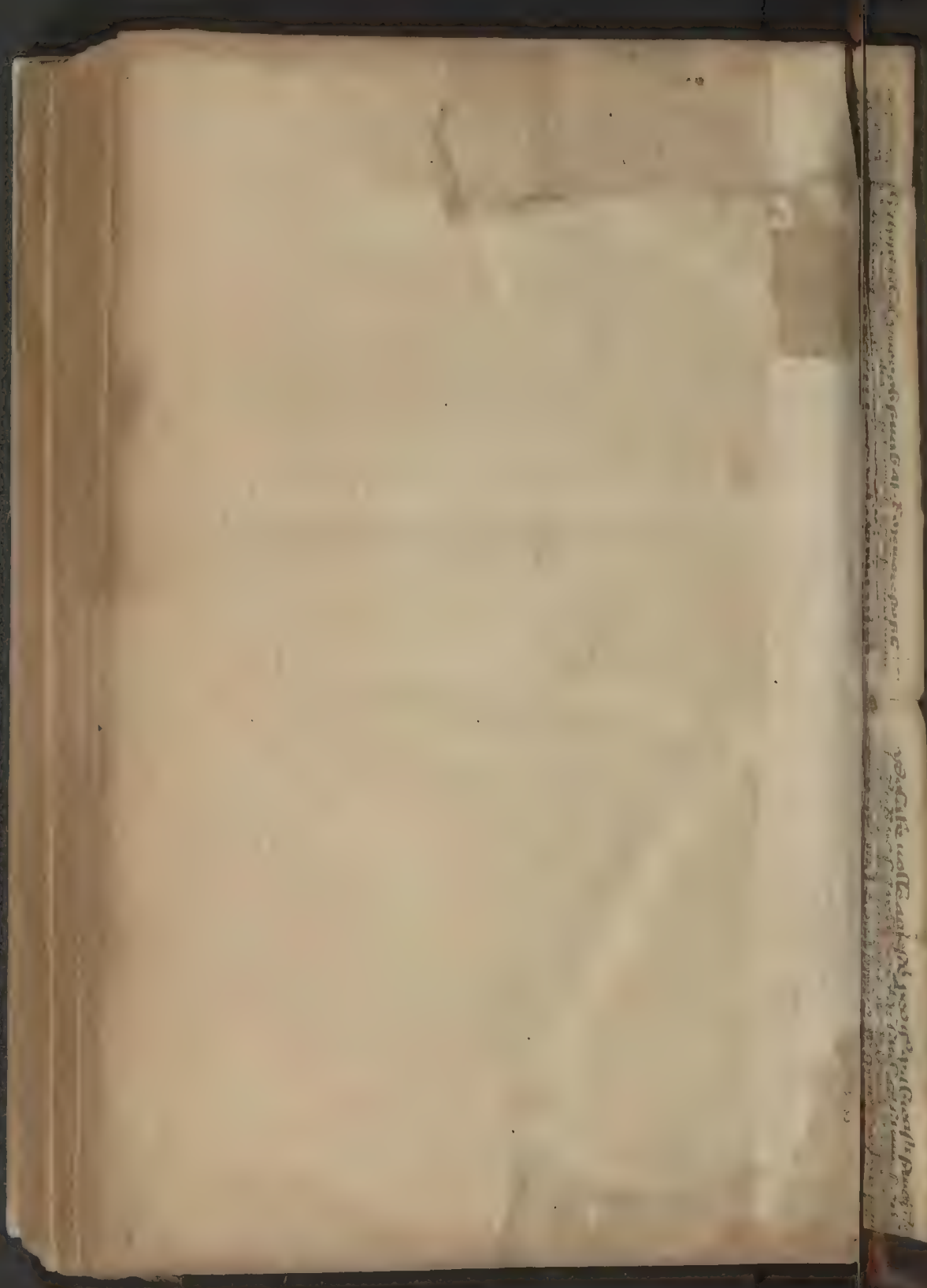
lintheis: aromatis: z de va
rijs scripturaz modis, fo. clviij
Lapitulum, clv, De resur
rectione eius: eiusqz miracu
lis, fo.

clxvj

Bibl. Jag.

BIBLIOTHECA
VNI
CRACOVENSIS

et ad id quod sit in iudicio. Tunc in fine
et in fine. Et in fine. Et in fine. Et in fine.
Et in fine. Et in fine. Et in fine. Et in fine.
Et in fine. Et in fine. Et in fine. Et in fine.

et ad id quod sit in iudicio. Tunc in fine
et in fine. Et in fine. Et in fine. Et in fine.
Et in fine. Et in fine. Et in fine. Et in fine.
Et in fine. Et in fine. Et in fine. Et in fine.

Quod est in hoc mundo perit
et non est in eo ut dicitur in
1. Cor. 7. 31. et in 1. Tim. 3. 19.
et in 1. Pet. 1. 24. et in 1. Ioh. 2. 17.

et in 1. Cor. 7. 31. et in 1. Tim. 3. 19.
et in 1. Pet. 1. 24. et in 1. Ioh. 2. 17.

Wilhelm

1498